

**LANDSTINGETS
OMBUDSMANDS
BERETNING
FOR 2006**

**LANDSTINGETS
OMBUDSMANDS
BERETNING
FOR 2006**

SCHULTZ GRAFISK

ISSN 1396-6782

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord	6
1. Embedets almindelige forhold	7
1.1. Personale	7
1.2. Rejser og besøg samt internationalt samarbejde	7
1.3. Ombudsmandens kompetence.....	10
1.4. Samarbejdsrelationer.....	13
1.5. Budget, regnskab og revision	13
2. Statistiske oversigter	14
3. Generelle bemærkninger vedrørende forvaltningsretlige spørgsmål	25
4. Egen drift-sager og -projekter samt kommunebesøg	34
5. Sager af almindelig interesse, fordelt på sagsområder	40
11.01-11.09 - Grønlands Hjemmestyre	
09. <i>Anden hjælp fra det offentlige</i>	
1. Sagsbehandlingstiden i Det Sociale Ankenævn	40
21. <i>Pligter, sanktioner og afskedigelse</i>	
1. Uansøgt afskedigelse - mangelfuld sagsoplysning	49
24. <i>Personaleboliger</i>	
1. Hjemmels- og kompetencespørgsmål i forbindelse med anvisning af personalebolig	95
50. <i>Andet</i>	
1. Skatterådets sagsbehandling, bemyndigelse	133
66. <i>Erhverv i øvrigt</i>	
1. Salg af Artic Umiaq Line A/S' aktiver	169
99. <i>Andet</i>	
1. Pressens ret til aktindsigt.....	171

11.10 - Kommuner

05. Personlige tillæg

1. Sagsbehandlingsfejl i forbindelse med ansøgning om offentlig hjælp..... 188

09. Anden hjælp fra det offentlige

1. Afskedigelse på grund af besparelser 196

12. Hjælp til børn og unge

1. Tilbagekaldelse af plejetilladelse 221

21. Pligter, sanktioner og afskedigelser

1. Uansøgt afskedigelse - utilstrækkelig partshøring og mangelfuld sagsoplysning 248
2. Fratagelse af midlertidig funktion i ledende stilling 301
3. Uansøgt afskedigelse - utilstrækkelig partshøring og mangelfuld sagsoplysning 310

49. Opkrævningsvirksomhed i almindelighed

1. Spørgsmål vedrørende ydelse af offentlig hjælp til ægtefæller..... 336

11.20 - A/S Boligselskabet INI

29. Lejeberegning

1. Lejeregulering i forbindelse med udskillelse af udgifter til vand til særskilt afregning 354

11.73 - Egen drift-sager

19. Andet

1. Det Sociale Ankenævns prioritering af sager om offentlig hjælp til betaling af huslejerestancer 372

39. Andet

1. Kontrol af fraflytteregninger ved tvangsudsættelser 381

94. Offentlig ret

1. Det Sociale Ankenævns begrundelsespraksis 383

6. Opfølgning på tidligere års beretninger - klagesager389

7. Opfølgning på tidligere års beretninger - egen drift-sager	411
8. Stikordsregister	452

Til Landstinget

I henhold til landstingslov nr. 7 af 13. juni 1994 om Landstingets Ombudsmand § 10, stk. 2, afgiver ombudsmanden en årlig beretning til Landstinget om sin virksomhed. Beretningen trykkes og offentliggøres og skal efter § 9 i Almindelige Bestemmelser for Ombudsmandens Virksomhed, som er fastsat af Landstinget den 14. juni 1995, afgives på Landstingets 2. ordinære samling. Beretningen skal omfatte ombudsmandens virksomhed i det forudgående kalenderår.

I medfør af lovens § 10, stk. 3, skal sager, der fremdrages i den årlige beretning, ledsages af myndighedernes forklaringer om de forhold, der kritiseres. Med dette udgangspunkt indeholder beretningen for ombudsmandsembedets tolvte beretningsår følgende:

1. Embedets almindelige forhold:
 - 1.1 Personale
 - 1.2 Rejser og besøg samt internationalt samarbejde
 - 1.3 Ombudsmandens kompetence
 - 1.4 Samarbejdsrelationer
 - 1.5 Budget, regnskab og revision
2. Statistiske oversigter
3. Generelle bemærkninger vedrørende forvaltningsretlige spørgsmål
4. Egen drift-sager og -projekter samt kommunebesøg
5. Sager af almindelig interesse, opdelt på retsområde
6. Opfølgning på tidligere års beretninger - klagesager
7. Opfølgning på tidligere års beretninger - egen drift-sager
8. Stikordsregister

Nuuk, juli 2007

Vera Leth

1. Embedets almindelige forhold

1.1. Personale

Jeg ansatte den 1. februar 2006 Helene Philipsen i den fuldmægtigstilling, som var blevet ledig i 2005. Helene Philipsen er juridisk kandidat fra Aarhus Universitet fra oktober 2005.

Jeg ansatte den 1. juli 2006 Helle Ginnerup-Nielsen i den anden fuldmægtigstilling, som var blevet ledig i 2005. Helle Ginnerup-Nielsen er juridisk kandidat fra Københavns Universitet fra juni 2006.

Kristoffer Cyganiak fratrådte sin fuldmægtigstilling ved udgangen af marts måned 2006. Jeg ansatte i stedet fuldmægtig Mona Jensen den 1. august 2006. Mona Jensen er juridisk kandidat fra Københavns Universitet fra juli 2004.

Tolk Agathe Larsen fratrådte med udgangen af marts måned 2006 sin tolkestilling. Jeg ansatte den 1. maj 2006 Lars Vahl i den ledige tolkestilling.

Specialkonsulent Malene Kleist blev med virkning fra den 1. september 2006 bevilget orlov for et år.

Jeg ansatte med virkning fra den 15. november 2006 og frem til udgangen af august 2007 Tina Bavnbæk i et vikariat som juridisk fuldmægtig. Tina Bavnbæk er juridisk kandidat fra Københavns Universitet fra juni 2006.

Kontorfuldmægtig Laila Larsen fratrådte sin stilling ved udgangen af august måned 2006. Jeg ansatte pr. 1. december 2006 Alice Møller i den ledige stilling.

Embedet havde ved udgangen af 2006 følgende medarbejderstab:

Retschef Michael Mikkelsen
Cheftolk Jørgen Hansen
Tolk Arnaq Nielsen
Tolk Lars Vahl
Fuldmægtig Helene Philipsen
Fuldmægtig Helle Ginnerup-Nielsen
Fuldmægtig Mona Jensen
Fuldmægtig Tina Bavnbæk
Kontorfuldmægtig Alice Møller

Afsnit 1.2. Rejser og besøg samt internationalt samarbejde

Jeg gennemførte i 2006 følgende kommunebesøg:

Maj måned: Kangaatsiap Kommunia.

Juni måned: Qasigiannguit Kommuniat.

I august måned deltog jeg sammen med fuldmægtig Helene Philipsen i Nordisk Ombudsmandsmøde i Island.

September måned: Uummannap Kommunia.

Embedet fik i september måned besøg af Folketingets Retsudvalg og justitsminister Lene Espersen. Mødet var led i Retsudvalgets orienteringsrejse til Grønland, som i særlig grad drejede sig om Retsvæsenkommissionens betænkning.

Under besøget var ombudsmandsembedet repræsenteret ved retschef Michael Mikkelsen og fuldmægtige Helle Ginnerup-Nielsen og Mona Jensen.

Embedet gjorde under mødet opmærksom på den problemstilling omkring domstolskontrollen med de grønlandske forvaltningsmyndigheder, som opstår i forbindelse med lægdommerbehandling i første instans. Embedet er af den opfattelse, at det kan udgøre et retssikkerhedsmæssigt problem, at forvaltningsmyndigheden ofte som den eneste aktør i retssagen har adgang til juridisk bistand, ligesom det kan udgøre et habilitetsproblem, at der i behandlingen af civile retssager med en kommune som part deltager domsmænd, der er udpeget af den pågældende kommune.

Yderligere pegede embedet på, at den gældende ordning med domstolskontrol med pantefogederne og politifogederne indebærer en uklarhed. Retsplejelovens kapitel 7, § 22, om pligtmæssig domstolsprøvelse på fogedmyndighedens initiativ tager udgangspunkt i de danske regler, som har henlagt denne prøvelse til fogedretten. I Grønland findes der ikke fogedretter, og det er derfor tvivlsomt, om reglen om domstolsprøvelse på myndighedens initiativ har noget selvstændigt indhold ved siden af forvaltningsrettens almindelige officialprincip.

Retsudvalget og justitsministeren lovede at se nærmere på de rejste problemstillinger.

I december måned besøgte jeg sammen med fuldmægtig Helle Ginnerup-Nielsen - efter invitation fra Den Europæiske Menneskerettighedshøjkommissær Alvaro Gil-Robles - repræsentanter for Det Europæiske Menneskerettighedshøjkommissariat på Grønlands Repræsentation i København.

Møde med Det Sociale Ankenævn om tvivl om ankebegrænsninger i den sociale lovgivning (j.nr. 02.00.07)

Den 10. november 2006 holdt retschef Michael Mikkelsen møde med Det Sociale Ankenævns formand Ole Rud og dets sekretær Dorthe Bang efter ønske fra formanden.

Mødet drejede sig om ankenævnets tvivl om, hvorledes nævnet skulle håndtere uklarhederne i landstingsforordningen om socialvæsenets styrelse og organisation i forhold til ankebegrænsningsreglerne i den ældre sociale lovgivning, som ombudsmanden konkret i relation til landstingsforordningen om boligsikring havde givet Landstinget og Landsstyret meddelelse om.

Det fremgår af det af retschefen udarbejdede referat fra mødet:

"Ole Rud oplyste, at ankenævnet på et møde den 4. november 2006 havde drøftet spørgsmålet uden at nå til et endeligt resultat.

Ankenævnets formand er imidlertid indstillet på at foreslå, at ankenævnets praksis ændres, således at ankebegrænsningerne fremover anses for bortfaldet, indtil der måtte blive vedtaget ændringer i styrelsesforordningen, som klart foreskriver en anden retstilstand. Der er herved henset til, at landstingsforordningen om socialvæsenets styrelse og organisation udtrykkeligt opretholder ankebegrænsningerne i forhold til Landsstyrets afgørelser, men ikke udtaler sig om ankebegrænsningerne i forhold til kommunernes afgørelser, sammenholdt med, at Det Sociale Ankenævn har et retssikkerhedsmæssigt formål.

Jeg bemærkede, at ombudsmandens meddelelse efter ombudsmandslovens § 11 skulle ses som udtryk for, at landstingsforordningen om socialvæsenets styrelse og organisation led af en væsentlig mangel, som Landstinget ikke havde taget stilling til ved lovforslagets behandling.

I en situation, hvor man gennemfører ny lovgivning på et område, der i forvejen er lovreguleret, må den nye lov indeholde oplysning om, hvilke eksisterende bestemmelser der ophæves.

Dette spørgsmål må aldrig henskydes til en fortolkning af, i hvilket omfang den nye lov er forenelig med den ældre lov.

Ombudsmanden kan ikke bidrage til at afklare, hvad der har været Landstingets hensigt ved vedtagelsen af den gældende styrelsesforordning, og ombudsmanden kan derfor heller ikke tage stilling til, hvorvidt de tidligere ankebegrænsningsregler fortsat er gældende.

Ombudsmanden kan på denne baggrund ikke tage stilling til lovligheden af den af ankenævnet påtænkte praksisændring.

Da praksisændringen imidlertid vil være til fordel for borgerne, idet den indebærer en udvidelse af ankeadgangen i forhold til de hidtil praktiserede ankebegrænsnin-

ger, forekommer det heller ikke relevant for ombudsmanden at tage stilling til praksisændringen.

Det er imidlertid påkrævet, at Landsstyret eller Landstinget tager initiativ til at afhjælpe den usikkerhed om retstilstanden, der er forbundet med styrelsesforordningen af 2001.

Hertil kommer i øvrigt, at Familiedirektoratet i sin brevveksling med ombudsmanden har bidraget til at skabe yderligere usikkerhed om ankebegrænsningsreglen i boligsikringsforordningen, idet direktoratet ikke har forstået det forvaltningsretlige afgørelsesbegreb korrekt.

Det er på denne baggrund, at ombudsmanden nu har bedt Landsstyrets Sekretariat om at bidrage til, at ombudsmandens § 11-indberetning behandles med henblik på at fremme en afklaring af retstilstanden.

I tilfælde af, at ombudsmanden måtte blive præsenteret for en klage over, at ankenævnet har afvist en sag med henvisning til ankebegrænsningsregel vedtaget en før styrelsesforordningen, vil ombudsmanden således heller ikke kunne tage stilling til dette spørgsmål, forinden det er afklaret, hvad § 11-indberetningen giver anledning til.

Ombudsmanden må i givet fald overveje at afvise klagen diskretionært efter ombudsmandslovens § 6, stk. 4, eller at undersøge den kommunale afgørelse af egen drift, hvis der kan være grund til at tro, at den er forkert eller ulovlig.

Ombudsmanden vil anse det for en væsentlig fejl, hvis Landsstyret ikke følger op på den foreliggende § 11 indberetning, og ombudsmanden vil i dette tilfælde overveje at give Landstinget meddelelse herom, jf. ombudsmandslovens § 10.

I tilknytning hertil kan anføres, at Landsstyrets retlige ansvar, herunder pligten til at rette fejl, også omfatter den del af Landsstyrets virksomhed, som angår Landsstyrets rolle i lovgivningssager, jf. landstingsloven om landsstyremedlemmers ansvarlighed § 6, jf. landstingsloven om Landstinget og Landsstyret § 22, stk. 1."

1.3. Ombudsmandens kompetence

Ombudsmandens kompetence i sager om gældseftergivelse i boligstøttehus (j. nr. 11.20.35.04/087-05)

Jeg modtog i 2005 en klage fra en borger over A/S Boligselskabet INI's sagsbehandlingstid i forbindelse med ansøgninger fra borgeren om eftergivelse af gæld i et boligstøttehus.

Jeg kom til det resultat, at jeg ikke havde kompetence til at behandle klagen.

Jeg begrundede i mit brev af 15. november 2006 til boligselskabet med kopi til borgeren og til Direktoratet for Boliger og Infrastruktur min manglende kompetence således:

"Jeg er kommet til dette resultat på baggrund af min udtalelse til Direktoratet for Boliger og Infrastruktur af 3. november 2005¹ i sagen 11.73.35.12./080-05 (mit j.nr.) og mit efterfølgende brev af 30. januar 2006² til direktoratet.

Jeg sendte den 23. marts 2006 boligselskabet en kopi af udtalelsen og af mit opfølgende brev til direktoratet, og jeg bad samtidig om boligselskabets udtalelse og om at få tilsendt sagens akter.

Jeg modtog den 17. oktober 2006 boligselskabets udtalelse til sagen og kopi af boligselskabets sagsakter.

Det fremgår blandt andet af boligselskabets svar og af de vedlagte sagskopier, at boligselskabets filialkontor i ... - i hvert fald i relation til ansøgningen af 22. oktober 2002 - har vurderet, at ... ikke opfyldte betingelserne for gældseftergivelse.

Som jeg har udtalt i forhold til Direktoratet for Boliger og Infrastruktur i den oven for omtalte udtalelse, har der ikke eksisteret hjemmel til, at Landsstyret kunne delegerede sagsbehandlingsopgaver til boligselskabet, som indebar, at boligselskabet skulle vurdere afgørelsesgrundlaget for ansøgningerne om eftergivelse af gæld.

Ved Landsstyrets bekendtgørelse nr. 37 af 19. december 1996 om sagsbehandling og offentlighed i A/S Boligselskabet INI har Landsstyret, i medfør af § 1, stk. 2, i landstingslov nr. 8 af 13. juni 1994 om sagsbehandling i den offentlige forvaltning, fastsat:

"§ 1. Bestemmelserne i landstingsloven om sagsbehandling i den offentlige forvaltning gælder for A/S Boligselskabet INI, i det omfang selskabet har fået tillagt beføjelse til at træffe afgørelser på Grønlands hjemmestyres eller en kommunes vegne i henhold til landstingsforordning nr. 12 af 28. oktober 1993 om etablering af et boligselskab."

Landstingslov nr. 8 af 13. juni 1994 om sagsbehandling i den offentlige forvaltning § 1, stk. 2, er sålydende:

"Landsstyret kan fastsætte regler om, at loven helt eller delvist skal gælde for nærmere angivne selskaber, institutioner m.v., som ikke kan henregnes til den offentlige forvaltning. Det gælder dog kun, hvis udgifterne ved deres virksomhed overvejende dækkes af Grønlands hjemmestyre eller en kommune, eller i det omfang de ved eller i henhold til lov har fået tillagt beføjelse til at træffe afgørelser på hjemmestyrets eller en kommunes vegne. Landsstyret kan herunder fastsætte regler om opbevaring af dokumenter m.v. og om tavshedspligt."

Af landstingsloven om Landstingets Ombudsmand § 4, stk. 2, fremgår:

"Ombudsmandens virksomhed omfatter endvidere nærmere angivne selskaber og institutioner, foreninger m.v., som ikke kan henregnes til den offentlige forvaltning,

-
1. Se min beretning for 2005, afsnit 5, side 268 ff. (grønlandssproget version) og side 212 ff., (dansksproget version).
 2. Se nærværende beretning afsnit 7, side 420.

men hvor landsstyret har fastsat regler om, at de skal omfattes af landstingsloven om sagsbehandling i den offentlige forvaltning og landstingsloven om offentlighed i forvaltningen."

I den foreliggende sag er der tale om, at boligselskabet har udført en sagsbehandling, som Landsstyret ikke lovligt har kunnet delegere til boligselskabet.

Det er min opfattelse, at de forvaltningsretlige regler, herunder principperne om god forvaltningsskik, ikke finder anvendelse på boligselskabets behandling af sager, som boligselskabet udfører uden forvaltningsretlig hjemmel.

Efter ombudsmandslovens § 4, stk. 2, omfatter min kompetence ikke boligselskabets virke på områder, hvor selskabet ikke handler på grundlag af forvaltningsrettens regler.

Jeg foretager mig derfor ikke yderligere i sagen i forhold til boligselskabet.
..."

Klage over sagsbehandling af ansøgning om aktindsigt i beflyvningstilladelse (j. nr. 11.01.39.04/123-05)

Jeg modtog den 5. december 2005 en klage fra en borger, A, over, at Direktoratet for Boliger og Infrastruktur ikke havde besvaret en ansøgning om aktindsigt i en sag om rutebeflyvning af en bestemt destination.

Jeg skrev den 9. december 2005 til Transport- og Energiministeriet:

"I forbindelse med en anden sag³ (ministeriets j. nr. 211-28) har ministeriets 2. kontor i et brev til mig af 24. juni 2005 har tilkendegivet, at ministeriet ved brev af 28. juli 2000 med hjemmel i luftfartsloven har delegeret kompetencen med hensyn til afgørelse af sager om den interne beflyvning i Grønland, herunder rutetilladelser, fartplaner og takster, til Grønlands Hjemmestyre, og at Grønlands Hjemmestyres afgørelser i sådanne sager, herunder sager om aktindsigt, kan påklages til ministeriet.

Jeg beder på denne baggrund venligst ministeriet meddele mig, om A's klage giver ministeriet anledning til at gå ind i sagen."

Jeg modtog den 6. oktober 2006 orientering fra ministeriet om, at ministeriet havde taget sagen under behandling.

Jeg afviste ved følgende brev af 14. november 2006 til klageren at behandle sagen:

"..."

Efter landstingsloven om Landstingets Ombudsmand § 6, stk. 3, kan jeg ikke behandle klager over afgørelser, der kan ændres af højere administrativ myndighed, forinden den højere myndighed har truffet afgørelse i sagen.

3. Se min beretning for 2005, afsnit 3, sag 3-2.

Da Transport- og Energiministeriet har bekræftet, at ministeriet har taget sagen under behandling, kan jeg ikke behandle din klage over Direktoratet for Boliger og Infrastruktur, forinden ministeriet har afgjort din klage.

Jeg foretager mig derfor ikke yderligere i sagen på nuværende tidspunkt.

Jeg har ved særskilt brev vedlagt kopi af dette brev bedt ministeriet om at orientere mig om ministeriets afgørelse af din klage."

1.4. Samarbejdsrelationer

Der er ingen tilførsler for beretningsåret 2006.

1.5. Budget, regnskab og revision

Embedets bevilling for 2006 var 7.347.000 kr.

Embedets forbrug i 2006 androg ifølge revideret opgørelse 6.247.000 kr., ca. 1.000.000 kr. færre end bevillingen.

Forbruget af færre midler end forudsat ved bevillingen, skyldes hovedsagelig personaleudskiftninger i flere fuldmægtigstillinger og det deraf afledte lavere aktivitetsniveau, herunder udskydelse af planlagte kommunebesøg.

Embedet bogfører fortsat efter bemyndigelse fra Landstingets Bureau, og en eventuel overtagelse af kompetencen hertil forventes afklaret i forbindelse med en forventet revision af lovgivningen omkring ombudsmandens virksomhed på efterårssamlingen 2007.

For 2007 er der afsat en bevillingsramme på kr. 7.586.000.

2. Statistiske oversigter

I det følgende fremlægges statistiske opgørelser relaterende til de sager, som embedet har behandlet i beretningsåret 2006. Til sammenligning opstilles endvidere tallene fra de to forudgående beretningsår.

Det bemærkes, at jeg ikke har anført nærmere vedrørende baggrunden for de variationer mellem antalsfordelingerne for de forskellige år, som ses af opgørelserne. Baggrunden herfor er, at det ikke har været muligt at identificere og isolere de variabler, som påvirker tallenes størrelse og fordeling.

Generelt kan jeg dog oplyse, at antallet af vejledninger og indkomne klager oftest forekommer at være nært sammenhængende med det antal kommunebesøg, som embedet har foretaget, samt hvorvidt og i hvilket omfang, embedet har været genstand for presseomtale det pågældende år.

I beretningsåret 2006 (1. januar - 31. december 2006) oprettede jeg 92 enkeltsager på baggrund af indkomne klager. Herudover oprettede jeg 5 sager af egen drift.

I 2006 blev der desuden foretaget 108 vejledninger på baggrund af henvendelser fra borgere. Antallet af vejledninger foretaget i 2006 er faldet med 30 i forhold til 2005, hvor jeg foretog 138 vejledninger. Til sammenligning kan jeg oplyse, at jeg i 2004 foretog 51 vejledninger.

De vejledninger, som jeg foretager, kan typisk inddeles i to grupper. Den ene gruppe vedrører henvendelser, hvor en egentlig klage til mig ville have resulteret i en afvisning. Disse vejledninger er ofte mundet ud i, at borgeren er blevet henvist til at rette henvendelse til en anden myndighed. Den anden gruppe består af henvendelser, hvor sagen har været af en sådan karakter, at jeg har kunnet iværksætte egentlig sagsbehandling på baggrund af borgers henvendelse.

De sager, der blev afsluttet i 2006, er i opgørelserne nedenfor opdelt i to hovedgrupper:

Ikke-realitetsbehandlede sager:

Sager henføres til denne kategori, når jeg af de anførte grunde ikke har kunnet behandle dem. I de tilfælde, hvor jeg har optaget en sag til behandling, og myndigheden efterfølgende genoptager sagen og derefter giver klager helt eller delvist medhold, forinden jeg har afsluttet min undersøgelse, medregnes klagen ligeledes under ikke-realitetsbehandlede klager som sager, der er trukket tilbage af klager.

Realitetsbehandlede sager:

Sager henføres til denne kategori, når der i anledning af en klage er taget stilling til sagsbehandlingen eller til sagens afgørelse.

Det kan forekomme, at det angivne antal sager, der indkom i 2004 og 2005, ikke svarer til de antal, der er angivet i beretningerne for 2004 og 2005. Dette kan skyldes, at nogle af sagerne fra 2004 eller 2005 er blevet genoptaget i 2005 (2006), eller at nogle af de verserende sager fra 2004 (2005) har afventet yderligere oplysninger fra klager, uden at denne har svaret. I disse tilfælde afviser jeg sagen som værende tilbagekaldt af klager.

Ikke-realitetsbehandlede sager:

I beretningsåret 2006 blev i alt 64 klager afvist. I tabellen nedenfor er afvisningsgrundene samt antal for årene 2006, 2005 og 2004 angivet (se procentvis opgørelse i figur 1).

	2006	2005	2004
Klagen var for sent indgivet	3	10	5
Klagen angik domme eller dommeres embedsførelse	2	1	3
Klagen angik rigsmyndigheder	2	4	4
Klagen angik private	2	3	4
Klagen kunne indbringes for højere administrativ myndighed	18	20	22
Klagen angik et hjemmestyreejet selskab	1	1	1
Klagen blev tilbagekaldt	8	7	7
Forespørgsler	1	6	0
Klagers krav imødekommet	7	5	3
Inhabilitet	0	1	-
Andet	20	42	47
I alt	64	99	92

Jeg bemærker, at betegnelsen "andet" dækker over afvisningsgrunde, som ikke umiddelbart kan indeholdes i en af de andre kategorier. Dette gælder i det væsentligste:

- Klager, hvor en afgørelse vil forudsætte en bevisvurdering, som jeg finder bedst egnet til domstolsprøvelse.
- Klager over landstingslove og landstingsforordninger.
- Klager, hvor jeg, efter at have gennemgået myndighedens sagsmappe, ikke har fundet, at der var tilstrækkelig anledning til at undersøge klagen nærmere.

- Klager over kortere sagsbehandlingstid, hvor jeg har oversendt klagen til myndigheden med en anmodning om, at sagen fremskyndes.

Realitetsbehandlede sager:

Tallene i dette afsnit er alene baseret på indgåede klager. Sager, som jeg har taget op af egen drift og afsluttet i årets løb, er således ikke medregnet.

Jeg kan hertil oplyse, at jeg i 2006 afsluttede tre sager, som jeg af egen drift havde opstartet; disse er nærmere beskrevet i beretningens afsnit 4. Til sammenligning afsluttede jeg i hvert af årene 2005 og 2004 19 egen drift-sager.

I beretningsåret 2006 blev der afsluttet i alt 34 sager, efter at disse havde været undergivet realitetsbehandling.

Nedenstående opgørelser viser sagernes fordeling på myndighed, rets-område og klagetema. I figurerne 2 - 4 angives tallene i procent af det samlede antal afsluttede klager for det pågældende år.

Klager afsluttet efter realitetsbehandling fordelt efter, hvilken myndighed der klages over (se procentvis opgørelse i figur 2):

	2006	2005	2004
Hjemmestyremyndighed, centraladministrationen	11	6	12
Det sociale Ankenævn	1	2	-
Skatterådet	1	0	1
Andre	0	2	0
Kommuner	17	6	20
A/S Boligselskabet INI	4	0	2
I alt	34	16	35

Tallene viser, at der i alle tre år er afsluttet flest sager, som vedrører klager over kommunerne.

Klager, der er afsluttet efter realitetsbehandling, fordelt efter, hvilket retsomsråde der klages over (se procentvis opgørelse i figur 3):

	2006	2005	2004
Socialret	8	3	7
Heraf:			
- Sociale boliger	0	0	0
- Boligsikring	0	0	1

- Social pension	1	0	2
- Personlige tillæg	1	0	1
- Anden hjælp fra det offentlige	2	0	0
- Underholdsbidrag m.v. til børn	0	0	2
- Hjælp til børn og unge	3	0	0
- Hjælp mod tilbagebetaling	0	1	0
- Takstmæssig hjælp	1	1	0
- Andet	0	1	1
Ansættelsesret	12	4	9
Heraf:			
- Ansættelse og ansættelsesvilkår /rettigheder	2	2	3
- Ansættelse pligter, sanktioner og afskedigelse	9	1	3
- Pensionsforhold	0	1	1
- Personaleboliger	1	0	0
- Andet	0	0	2
Lejeret	7	3	4
Heraf:			
- Anvisning af lejemål	0	0	0
- Ophævelse af lejemål	0	0	0
- Boligrestancer	0	0	1
- Fremleje	0	0	0
- Lejeberegning	2	1	0
- Varmeregnskab	0	0	0
- Depositum	0	0	0
- Venteliste	0	0	0
- Vedligehold	1	-	-
- Boligstøtte	1	-	-
- Arealtildeling	1	-	-
- Andet	2	2	3
Skat og afgift	1	1	3
Heraf:			
- Beregning	0	0	1
- Renter	0	1	0
- § 50-udbetalinger	0	0	1
- Dispensationer	0	0	1
- Andet	1	-	-
Opkrævningsvirksomhed	2	1	3

Sundhed	1	0	1
Heraf:			
- Administrative klager	1	0	1
- Andet	0	0	0
Fiskeri, fangst og landbrug	0	1	4
Heraf:			
- Fiskeri	0	0	2
- Fangst	0	0	0
- Erhvervsstøtte	0	0	1
- Kvote og licenstildeling	0	0	1
- Andet	0	1	0
Erhverv i øvrig	0	0	2
Undervisning	1	0	0
Heraf:			
- Praktik	0	0	0
- Andet	1	-	-
Kirke	0	0	0
Forbruger	0	1	1
Andet	2	2	1
I alt	34	16	35

Ansættelsesforhold er som i 2005 og 2004 det retsområde, inden for hvilket jeg har afsluttet flest sager. Dernæst følger klager vedrørende sociale ydelser og lejeforhold. I 2006 udgjorde afsluttede sager vedrørende ansættelsesforhold således 35 % af det samlede antal afsluttede sager.

Klager, der er afsluttet efter realitetsbehandling, fordelt efter klagetema (se procentvis opgørelse i figur 4):

	2006	2005	2004
Afgørelse	18	4	20
Begrundelse	1	0	0
Kompetence	0	1	0
Sagsbehandlingstid	9	5	6
God forvaltningsskik	0	0	2
Aktindsigt	1	1	2
Faktisk forvaltningsvirksomhed	0	1	1
Hjemmelsspørgsmål	0	0	1

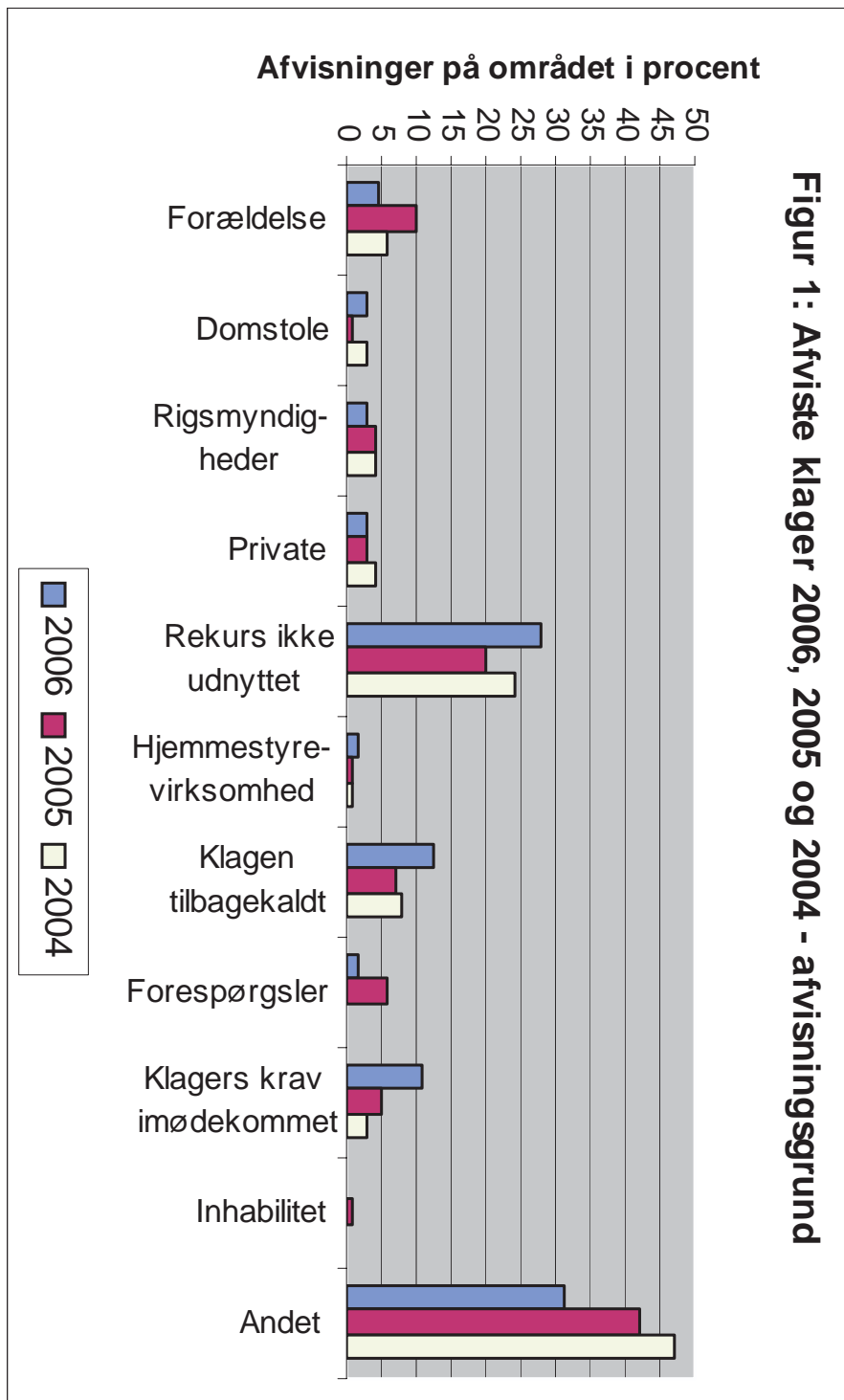
Videregivelse af oplysninger	0	0	1
Tavshedspligt	1	-	-
Vejledning	2	-	-
Lighedsgrundsætningen	0	1	0
Andet	2	3	2
I alt	34	16	35

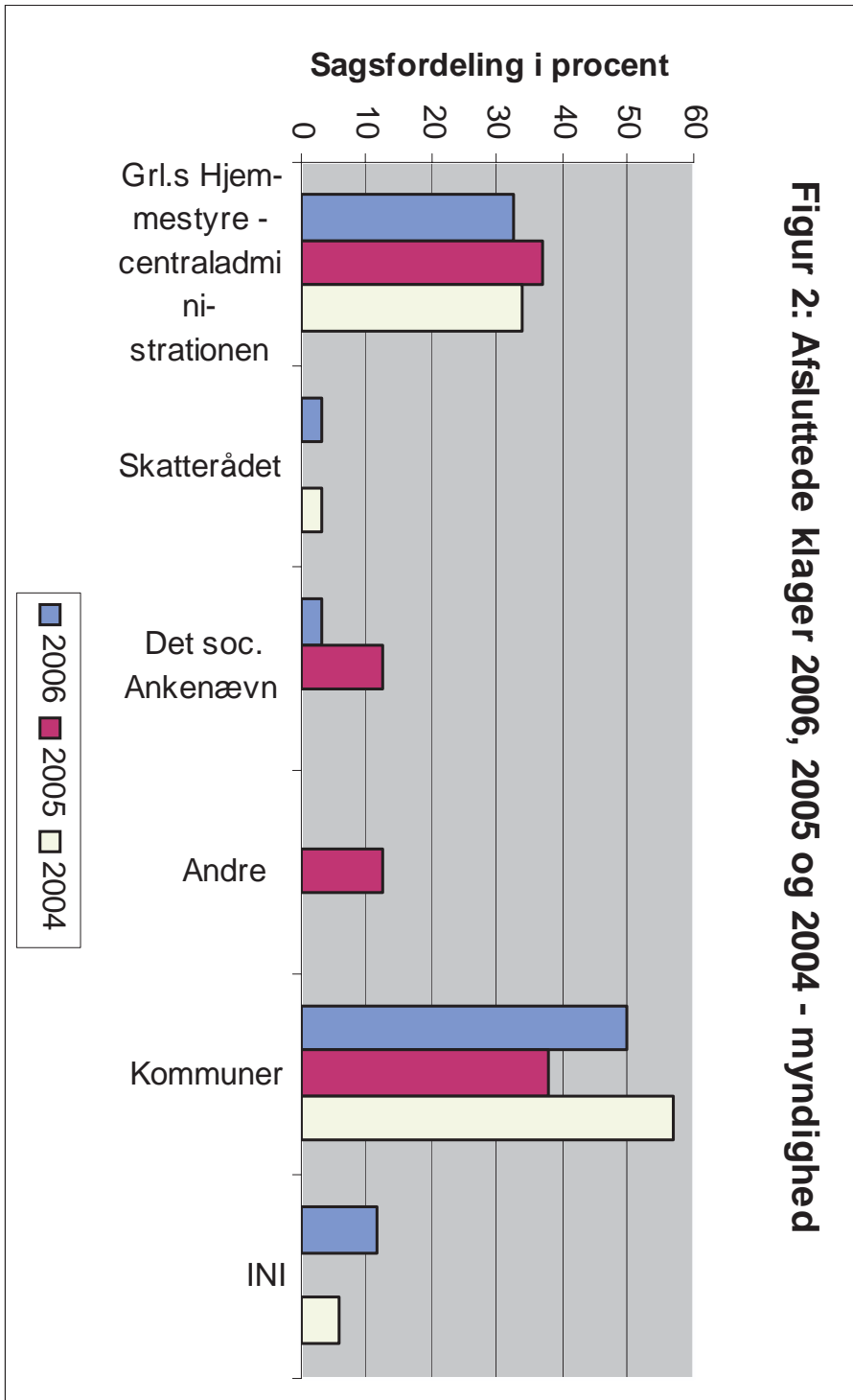
Jeg har i 2004 - 2006 afsluttet klart flest sager over myndighedernes afgørelser.

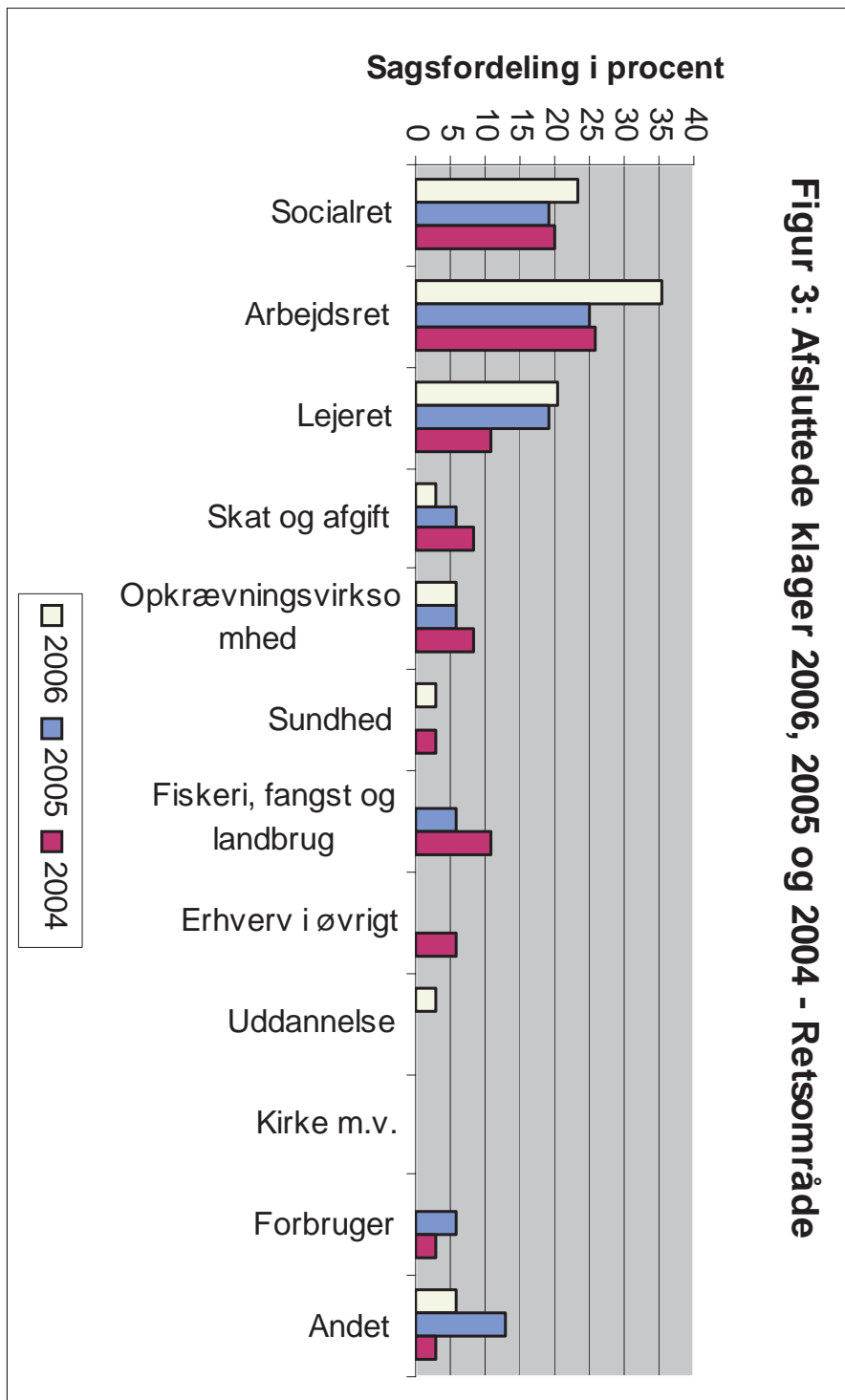
Sager afsluttet efter realitetsbehandling i 2006, fordelt efter resultatet af min undersøgelse (se procentvis opgørelse i figur 5):

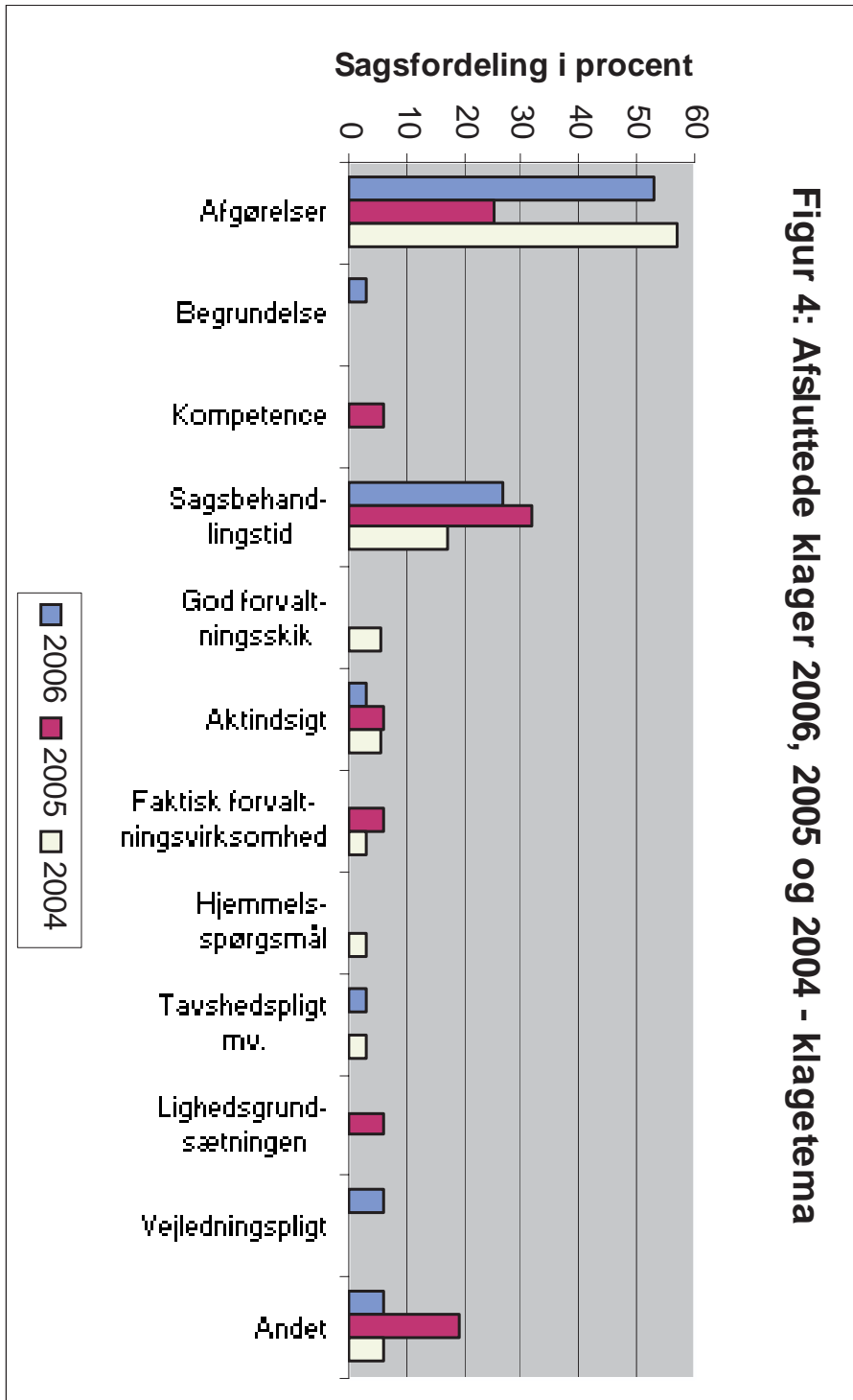
	2006	2005	2004
Kritik	15	4	11
Henstilling alene	1	0	2
Kritik og henstilling	15	9	17
Intet at bemærke	3	3	5
I alt	34	16	35

Det ses, at det talmateriale, der ligger til grund for statistikkerne, generelt ikke er af det fornødne omfang til, at der kan inddrages kvalificerede konklusioner vedrørende (signifikante) tendenser. For illustrationer af udviklingen i sagsantallene henvises til figur 1 - 5.

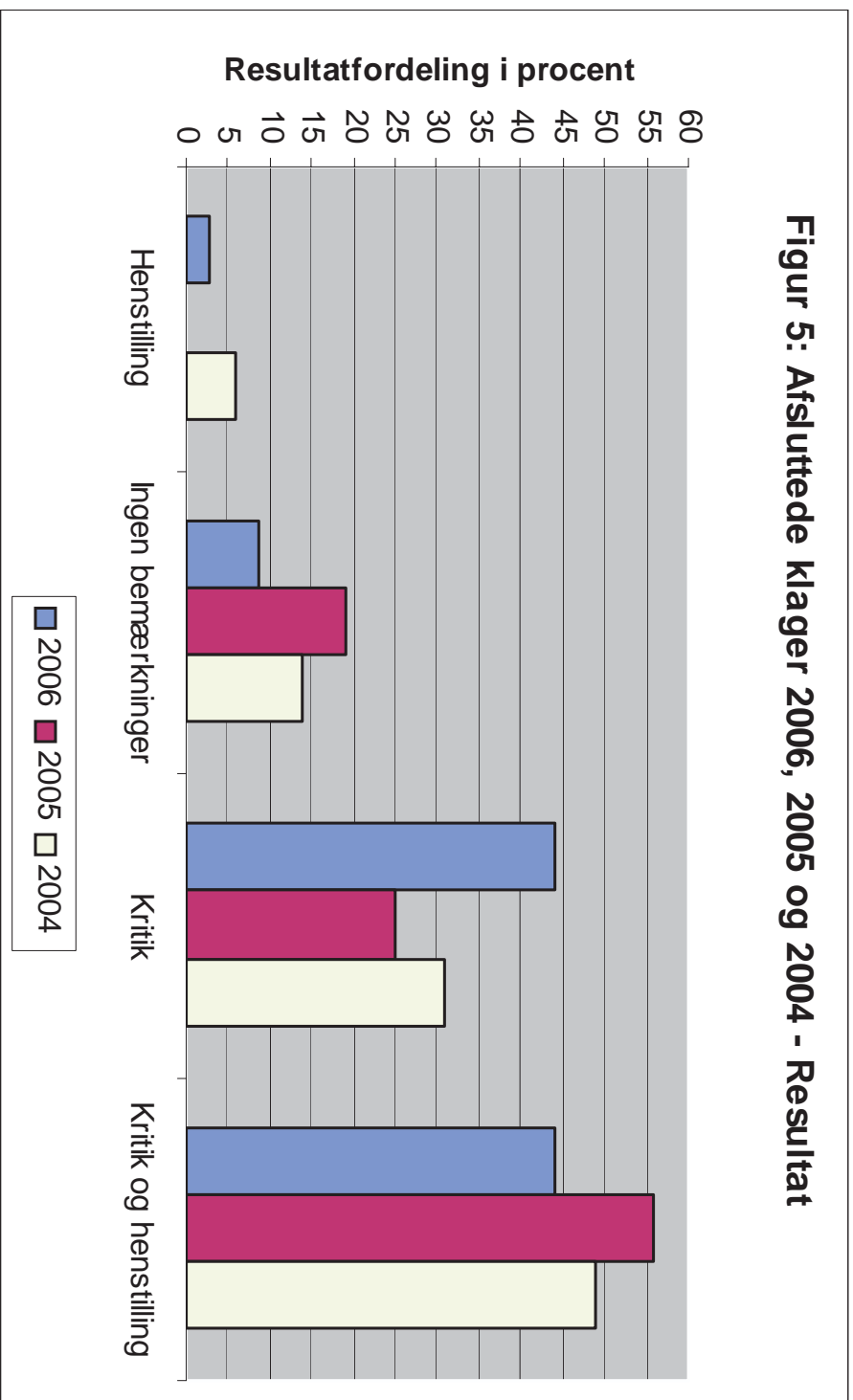

Figur 4: Afsluttede klager 2006, 2005 og 2004 - Klagetema

Figur 5: Afsluttede klager 2006, 2005 og 2004 - Resultat

3. Generelle bemærkninger vedrørende forvaltningsretlige spørgsmål

I dette afsnit har jeg valgt at fremhæve generelle problemstillinger, som ikke har givet anledning til optagelse i afsnittene 4 eller 5.

3-1 En offentligt ansats klage over en anden offentligt ansat (j.nr. 11.10.21.16/060-04)

I en sag udtalte jeg mig om følgende spørgsmål: 1) Bliver en offentligt ansat, der klages over, part i klagesagen? 2) Er det brud på tavshedspligten, at en offentligt ansat videregiver oplysninger, som den offentligt ansatte har ret til aktindsigt i, til private?

Jeg udtalte således:

"Det forhold, at en myndighed modtager en klage over en offentligt ansat, indebærer ikke i sig selv, at den pågældende ansatte bliver part i sagen. Kun såfremt en klage giver anledning til selvstændigt at søge fastslået, om der er grundlag for at træffe disciplinære foranstaltninger over for den ansatte, vil den pågældende ansatte skulle tillægges partsrettigheder.

I den situation, hvor behandlingen af klagen, som det var tilfældet med forældreklagen over ..., ikke giver anledning til at overveje disciplinære foranstaltninger, skal sagen således ikke afsluttes med en afgørelse i forhold til den ansatte, der er klaget over.

Det kan derfor ikke give mig anledning til kritik, at kommunen ikke har afsluttet sagen med at træffe en afgørelse i forhold til ...

Der gælder imidlertid uafhængigt heraf et krav om, at myndighederne skal overholde god forvaltningsskik. Hertil hører, at myndighederne skal føre en hensynsfuld personalepolitik.

I et tilfælde som det foreliggende, hvor kommunen har gjort den indklagede ansatte (...) bekendt med klagen, som var af ganske alvorlig karakter og indeholdt et krav om, at ... blev afskediget, har kommunen efter min opfattelse haft grund til at antage, at det kunne virke særligt belastende for ... at vide, at kommunen behandlede en sådan klage over hendes embedsførelse.

Jeg finder derfor, at det følger af god forvaltningsskik, at kommunen burde have meddelt ..., at sagen var afsluttet uden overvejelser om foranstaltninger mod ...

...

... 's klage angår for det første det forhold, at ... skulle have overtrådt tavshedspligten ved at have forevist udenforstående et brev fra socialforvaltningen vedrørende ... 's datter.

Jeg bemærker hertil, at det er utvivlsomt, at ... er part i en social sag om sin mindreårige datter, og at hun derfor efter sagsbehandlingslovens regler er berettiget til aktindsigt.

Det kan ikke kvalificeres som brud på tavshedspligten, at en offentligt ansat videregiver oplysninger til private om sager, som den pågældende ansatte kan kræve aktindsigt i.

Det er dog min opfattelse, at kommunen som følge af ... 's klage har været forpligtet til at undersøge, om ... selv har skaffet sig oplysninger fra en sag på kommunkontoret.

..."

3-2 Hjemmel til fastsættelse af ansøgningsfrist i hjemmestyrets bekendtgørelse om biblioteksvederlag (j.nr.: 11.01.99.01/109-05)

A klagede til Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke over, at Landsbiblioteket, Nunatta Atuagaateqarfia, havde afslået en ansøgning om biblioteksvederlag på grund af overskridelse af den i bekendtgørelsen fastsatte årlige ansøgningsfrist. Direktoratets begrundelse for afslaget var, at fristen for ansøgning var overskredet med et ikke ubetydeligt tidsrum, og at der ikke konkret var anført fyldestgørende grunde til at fravige kravet om rettidig ansøgning.

Jeg fandt imidlertid ikke tilstrækkeligt grundlag for at undersøge selve den afgørelse, der klagedes over, idet denne fremstod som værende i overensstemmelse med bekendtgørelsen. Jeg begrænsede derfor min undersøgelse til at angå spørgsmålet om lovligheden af den ansøgningsfrist, som er fastsat i hjemmestyrets bekendtgørelse.

Det anførtes fra direktoratet hertil, at der på finansloven årligt afsættes et beløb til biblioteksvederlag, hvorefter dette fordeles efter ansøgning til landsbiblioteket. Størrelsen af de årlige biblioteksvederlag for den enkelte vederlagsberettigede kendes således først efter opgørelse af det samlede antal imødekomne ansøgninger. Fristen for ansøgning er derfor indsat af hensyn til, at alle berettigede hurtigt kan få udbetalt vederlag og således ikke skal afvente, at alle ansøgninger indgives inden årets udgang og først derefter behandles.

Jeg fandt ikke anledning til at udtale kritik heraf, idet det i dansk retspraksis, som ikke ses at være fraveget i grønlandsk ret, er fastslået, at forvaltningen uden lovhjemmel lovligt kan fastsætte sådanne frister, så længe disse er sagligt begrundede.

3-3 Underretning til anmelder i sag om mistanke om omsorgssvigt (j.nr. 11.10.12.04/132-05)

I en sag klagede en borger over, at en kommune ikke havde besvaret hans henvendelse om mistanke om omsorgssvigt. Jeg udtalte, at man som underretter i en sag om mistanke om omsorgssvigt ikke bliver part i sagen og ikke har ret til underretning om sagens videre forløb. Jeg kritiserede dog kommunen for ikke at have givet borgeren en skriftlig bekræftelse på modtagelsen af anmeldelsen.

3-4 Opgørelse af udgifter til istandsættelse ved fraflytning af lejemål (j.nr. 11.20.32.01/014-06)

I anledning af en klage udtalte jeg:

"Ved en normalistandsættelse, der finder sted, før istandsættelsespligten er overgået til udlejer, jf. lejeforordningens § 78, indgås aftaler med håndværkere m.v. af A/S Boligselskabet INI for lejerens regning. Det vil derfor efter min opfattelse være bedst stemmende med god forvaltningsskik og hensynsfuld forvaltning, at A/S Boligselskabet INI sikrer sig, at borgeren har mulighed for at forholde sig til de enkelte beløb i forhold til de udførte arbejder.

Dette forudsætter, at det oplyses, hvor stor en del af prisen, der henhører til hvert af de enkelte arbejder.

Jeg finder derfor, at en opgørelse som den, der foreligger i sagen, og som alene angiver en samlet pris for istandsættelsen, er uhensigtsmæssig."

3-5 Sagsbehandlingstid - partshøring - tjenstligt forhør (j.nr. 11.01.21.01/015-06)

I forbindelse med min behandling af en konkret klage undersøgte jeg en myndigheds ansvar for sagsbehandlingstiden i forbindelse med disciplinærforfølgning af en tjenestemand, hvor sagen har afventet en ekstern forhørsleders behandling.

Jeg udtalte i den anledning i brev af 18. oktober 2006 til Personaledirektoratet:

"Sagsbehandlingstiden.

(...)

Personaledirektoratet har i sit brev til mig, som jeg modtog den 1. marts 2006, anført følgende vedrørende sagsbehandlingstiden:

"Sagsbehandlingstiden skyldes det afholdte tjenstlige forhør, hvor der har været ført flere vidner, og hvor der fremkommet nye oplysninger undervejs. I relation til udarbejdelsen af beretningen efter forhøret skal bemærkes, at det er forhørslederen,

der udfærdiger en sådan, og Personaledirektoratet har flere gange rykket for beretningen."

Jeg bemærker, at den omstændighed, at tjenestemandsløven foreskriver, at ansættelsesmyndigheden skal overlade gennemførelsen af den disciplinære undersøgelse til en særlig forhørsleder, ikke fritager direktoratet for ansvaret for, at sagen behandles i overensstemmelse med de forvaltningsretlige krav til sagsbehandlingstiden.

Direktoratet må således sikre, at sagen ikke trækker ud som følge af forhørslederens sagsbehandling.

Det forhold, at forhørslederen skal udpeges af landsdommeren, afskærer ikke direktoratet fra at instruere landsdommeren med henblik på sikring af de forvaltningsretlige krav til sagsbehandlingen.

Direktoratet må i den forbindelse reagere, hvis landsdommeren eller den af landsdommeren udpegede forhørsleder ikke efterlever sådan instruktion.

Den her omhandlede sag blev indledt i november 2004, og den endelige beslutning om afskedigelse blev meddelt A ved brev af 9. december 2005.

Særligt henset til afgørelsens stærkt indgribende karakter finder jeg, at Personaledirektoratet burde have foranlediget en tidligere afslutning af sagen."

I samme sag forholdt jeg mig til fremgangsmåden for partshøring over forhørsprotokollen i forbindelse med afholdelse af tjenstligt forhør.

Jeg udtalte i brev af 18. oktober 2006 til Personaledirektoratet:

"Partshøring over forhørslederens beretning.

Jeg bemærkede ved min gennemgang af sagen, at Personaledirektoratet i direktoratets partshøringssskrivelse af 17. november 2005 til A skrev:

"For god ordens skyld vedlægges ligeledes en kopi af beretningen til Dem."

I tjenestemandssager, hvor der har været afholdt tjenstligt forhør, består der en særskilt pligt til at partshøre over selve beretningen fra forhørslederen, uanset at parten kan siges under selve forhøret at være partshørt over de fakta, der er indgået i forhøret. Jeg henviser til: Forvaltningsloven med kommentarer af John Vøgtter, 3. udgave, p.356, og Ugeskrift for Retsvæsen 1999B, side 28 f.

Det fremgår af sagen og er bekræftet ved Personaledirektoratets brev af 8. august 2006 til mig, at det var forhørslederens intention, at denne partshøringspligt var varetaget ved at indhente "processkrifter" fra henholdsvis Personaledirektoratet og Atorfyllit Kattuffiat.

Personaledirektoratet har til spørgsmålet anført:

"I forlængelse af Landstingets Ombudsmands skrivelse af 3. juli 2006, skal Personaledirektoratet herved oplyse, at man har forelagt spørgsmålet om, hvorvidt der på

tilstrækkelig vis er hørt over forhørsprotokollen for [forhørslederen]. Der vedlægges kopi af [forhørslederens] svar, og eftersom det er forhørslederen, som udfærdiger beretning og herunder hører over denne, må Personaledirektoratet henholde sig hertil."

Forhørslederens svar lød:

"Jeg kan oplyse, at jeg har ladet proceduren med afgivelse af processkrifter fra parterne træde i stedet for høring over et udkast til beretning."

Processkrifterne indeholder henholdsvis Personaledirektoratets og Atorfillit Katuffiats opfattelse af sagen efter forhørets afholdelse, men forinden forhørslederens afgivelse af sin beretning.

Det er min opfattelse, at pligten til partshøring vedrørende forhørslederens beretning omfatter høring over forhørslederens udlægning af sagen, og ikke alene dét der er blevet fremført under forhøret.

Det tjenstlige forhør er et led i forvaltningens undersøgelse af sagen, forinden der træffes afgørelse. Forhørslederen skal således ikke træffe afgørelse i en tvist mellem to parter, men derimod forestå en del af den administrative sagsoplysning.

Det er herefter min opfattelse, at en sådan indhentelse af processkrifter ikke er egnet til at træde i stedet for en egentlig partshøring over forhørsprotokollen.

Jeg bemærker, at den omstændighed, at tjenstemandsloven foreskriver, at ansættelsesmyndigheden skal overlade gennemførelsen af den disciplinære undersøgelse til en særlig forhørsleder, ikke fritager direktoratet for ansvaret for, at sagen behandles i overensstemmelse med de forvaltningsretlige krav til sagsbehandlingen.

Jeg finder det herefter uheldigt, at A ikke er blevet partshørt over forhørsprotokollen."

3-6 En myndigheds betaling af en udgift, som myndigheden ikke anså sig forpligtet til endeligt at bære (j.nr. 11.01.52.01/07-06)

I en sag var der tale om, at et sygehus havde valgt at betale en regning for en hotelovernatning i forbindelse med en patienttransport, selvom sygehuset anså hotelovernatningen for uberettiget og efterfølgende sendte beløbet til opkrævning hos patienten.

Jeg udtalte i den anledning:

"Det er som udgangspunkt ikke en offentlig myndigheds opgave at betale regninger, der skal bæres af borgene, for derefter at inddrive dem. Når K By Sygehus ikke anså sig for forpligtet til at betale for overnatningen, burde K By Sygehus i stedet have henvist Hotel ... til selv at opkræve det skyldige beløb hos A. Jeg finder det uheldigt, at K By Sygehus har valgt at betale en regning, som sygehuset ikke anså sig for forpligtet til at betale."

3-7 Partshøringspligt ved driftsmæssigt begrundet afskedigelse - udebli-
velse ikke automatisk at ligestille med ansøgt afskedigelse (j.nr.
11.10.12.01/024-06)

I forbindelse med behandlingen af en klage over afskedigelse fra en kommune udtalte jeg i brev af 25. oktober 2006 til kommunen:

"Det ligger fast, at pligten til at gennemføre partshøring også gælder forud for en uansøgt afskedigelse.

Partshøringens formål:

En offentlig myndighed, som vil gennemføre en driftsmæssigt begrundet afskedigelse, skal over for den afskedstruede medarbejder redegøre for, hvad der er begrundelsen for, at netop den pågældende medarbejder påtænkes afskediget, således at den ansatte har mulighed for at kommentere herpå.

Det skal ligeledes vurderes, hvorvidt der er mulighed for at omplacere medarbejderen.

Jeg henviser til Hans Gammeltoft-Hansen m.fl., Forvaltningsret, 2002, side 245:

"Når en myndighed beslutter at nedlægge eller begrænse en nærmere angivet del af sin virksomhed, kommer ansatte, som aktuelt er beskæftiget på området, umiddelbart i søgelyset med henblik på afskedigelse. Grundsætningen om at en myndighed i sager om afsked på grund af besparelse skal vælge dem, som bedst kan undværes, kan imidlertid føre til, at myndigheden må undersøge og vurdere om de personer, der umiddelbart er i søgelyset, kan gøre god fyldest på områder, som bevares, og måske ligefrem er mere kvalificerede end nogle af de ansatte på disse områder. En sådan vurdering kan bevirke, at søgelyset skal rettes mod andre af myndighedens ansatte."

Partshøringens form:

Det er en væsentlig betingelse for, at parten kan varetage sine interesser, at han ved, dels hvad han skal kommentere, dels i hvilken sammenhæng.

Det er min umiddelbare opfattelse, at det i langt de fleste sager om uansøgt afskedigelse vil være nødvendigt at foretage partshøringen skriftligt, da parten kan have brug for tid til at forholde sig til kommunens beslutningsgrundlag samt eventuelt have behov for at drøfte det med en andre.

(...)

K Kommune har i brev af 21. april 2006 til mig anført:

"Han fik mulighed for at rette henvendelse til K Kommune den 21.12.05, med henblik på orientering om det videre forløb i sagen.

Vi har svært ved at svare, om man har overholdt § 19, da vi på intet tidspunkt har fået mulighed for at forklare sagen for [klager]."

Jeg bemærker, at formålet med en partshøring ikke er, at myndigheden får lejlighed til at orientere om sagens forløb. Formålet er som nævnt ovenfor at give parten

mulighed for at kommentere, korrigere og supplere sagens faktuelle grundlag, forinden der træffes afgørelse i sagen.

På baggrund af det anførte om kravene til partshøringen i sager om driftsmæssigt begrundede afskedigelser er det herefter min opfattelse, at brevet af 30. november 2005 fra K Kommune til A ikke opfylder kravene til partshøring, jf. sagsbehandlingslovens § 19.

Partshøring skal, som anført, foretages, forinden beslutningen endelig træffes."

Jeg udtalte ligeledes i brev af 25. oktober 2006 til kommunen:

"Med hensyn til, at K Kommune anså A som fratrædt på eget initiativ, bemærker jeg:

Det forhold, at medarbejderen udebliver fra tjenesten, kan efter omstændighederne betragtes som en tjenesteforseelse, men er ikke i sig selv tilstrækkeligt til, at ansættelsesforholdet kan anses for ophævet efter opsigelse fra medarbejderen. Jeg henviser til Ugeskrift for Retsvæsen 1934.271H.

Myndigheden er ansvarlig for, at sagen er forsvarligt oplyst, og kan ikke uden nærmere undersøgelse lægge til grund, at medarbejderen har ønsket at fratræde sin stilling."

3-8 Pligt til at underrette sagens parter om, at sagen er bortkommet - henstillet at indføre rutiner, som er egnede til at effektivisere sagsbehandlingen (j.nr. 11.01.35.04/028-06)

I en sag udtalte jeg, at en myndighed, der rykkes for svar fra en part i en sag, og som i den forbindelse bliver opmærksom på, at sagen er bortkommet, har pligt til at eftersøge sagen og underrette parten om sagens bortkomst.

Jeg fandt endvidere anledning til at henstille, at myndigheden indfører rutiner, som sikrer, at rykkere, som er rimeligt begrundet i sagsbehandlingstiden, besvares straks, at modtagelsen af indkomne ansøgninger bekræftes, at myndigheden på eget initiativ orienterer ansøgerne, hvis sagsbehandlingen trækker ud, og at myndigheden sørger for, at indkomne ansøgninger gives til ekspedition hos en tilstedeværende sagsbehandler.

3-9 Direktoratet for Sundheds pligt til at behandle en adfærdsklage over sundhedspersonalet (j.nr. 11.01.52.23/043-06)

Jeg afviste efter princippet i ombudsmandslovens § 6, stk. 3, at behandle en klage over, at en borger af en læge var blevet beskyldt for at sælge ordineret medicin.

Jeg udtalte i den anledning:

"Af landstingsforordningen om sundhedsvæsenets styrelse og organisation § 1 fremgår:

"Landsstyret leder, tilrettelægger og fører tilsyn med sundhedsvæsenets virksomhed."

Det betyder, at Landsstyret ved Direktoratet for Sundhed er overordnet myndighed i forhold til sygehuset i ...

Medmindre lovgivningen har bestemt andet, kan der altid klages over en underordnet myndighed til en overordnet myndighed.

Jeg har derfor videresendt din klage til Direktoratet for Sundhed, som jeg samtidig har bedt om at orientere mig om sagens afgørelse."

3-10 *Opfølgning på kendelse fra Det Sociale Ankenævn (j.nr. 11.10.03.04/089-06)*

Jeg modtog i 2006 en klage over, at en kommune ikke havde efterkommet en kendelse fra Det Sociale Ankenævn om en sags genbehandling. Efter aftale med Det Sociale Ankenævns sekretariat videresendte jeg sagen til opfølgning hos nævnet.

3-11 *Vederlæggelse af skolebestyrelsesmedlemmer (j.nr. 11.10.79.01/095-06)*

I forbindelse med, at jeg i medfør af ombudsmandslovens § 6, stk. 4, afviste at behandle en klage over, at en skolebestyrelsesformand havde fået afslag på dækning af tabt arbejdsfortjeneste, udtalte jeg i mit brev til den pågældende:

"... landstingsforordning nr. 8 af 21. maj 2002 om folkeskolen foreskriver følgende om vederlæggelse af forældrerepræsentanterne, herunder formanden, i skolebestyrelser:

"§ 41. Kommunalbestyrelsen yder forældre- og elevrepræsentanterne et fast funktionsvederlag. Funktionsvederlagets størrelse fastsættes under hensyntagen til skolens elevtal, antal af trin og lignende forhold. Elevrepræsentanternes vederlag udgør en tredjedel af forældrerepræsentanternes vederlag."

Ved lovforslagets behandling i Landstinget knyttede Landsstyret følgende bemærkninger til den citerede bestemmelse:

"Bestemmelsen har til hensigt at sikre, at der ydes forældrerepræsentanterne en godtgørelse for deres deltagelse i skolebestyrelsesarbejdet. Godtgørelsen fastsættes som et fast funktionsvederlag, hvis størrelse fastsættes af de enkelte kommunalbestyrelser under hensyntagen til skolens elevtal, klassetal og lignende forhold. Baggrunden herfor er, at der kan være stor forskel på omfanget af skolebestyrelsesarbejdet fra skole til skole. Funktionsvederlaget kan fastsættes som et periodemæssigt afgrænset vederlag (årligt/månedligt), pr. afholdt møde eller som en timesats. Funkti-

onsvederlaget tilsigter at dække alt i forbindelse med deltagelsen i skolebestyrelsesarbejdet, og der er således ikke mulighed for tillige at yde kompensation for tabt arbejdsfortjeneste mv."

Landstinget har således forudsat, at forældrerepræsentanterne ikke kan gøre krav på betaling ud over det funktionsvederlag, som ydes forældrerepræsentanterne for deres deltagelse i skolebestyrelsesarbejdet. Landstinget har, som det fremgår af de citerede bemærkninger til landstingsforordningen, konkret forudsat, at tabt arbejdsfortjeneste ikke skal dækkes.

Såfremt du er utilfreds med den vederlæggelse, som du modtager som formand for skolebestyrelsen, vil det være nødvendigt, at du rejser spørgsmålet over for kommunalbestyrelsen, som fastsætter vederlagets størrelse."

Afsnit 4. Egen drift-sager og -projekter samt kommunebesøg

Jeg har i medfør af § 6, stk. 5, i landstingslov nr. 7 af 13. juni 1994 om Landstingets Ombudsmand kompetence til at tage sager op af egen drift.

Jeg har i 2006 benyttet denne kompetence til at opstarte følgende sager/projekter:

4-1 Kontrol af fraflytteregninger ved tvangsudsættelser (j.nr. 11.73.39.10/022-06)

På baggrund af henvendelser vedrørende A/S Boligselskabet INI's håndtering af tvangsflytninger, der dog ikke gav anledning til undersøgelse i de konkrete sager, fandt jeg anledning til af egen drift at indlede en undersøgelse af spørgsmålet om kontrol af flytteregninger ved tvangsflytninger.

Min undersøgelse er afsluttet i beretningsåret 2006 og er optaget nedenfor i afsnit 5 som sag nr. 11.73.39-1.

4-2 Det Sociale Ankenævns begrundelsespraksis (j.nr. 11.73.94.02/031-06)

Jeg startede den 10. april 2006, på baggrund af en klage fra en borger omhandlende udbetaling af offentlig hjælp, en egen drift-sag vedrørende Det Sociale Ankenævns begrundelsespraksis i sager, som afvises på grund af fristoverskridelser.

Det Sociale Ankenævn havde en generel begrundelsespraksis på området, hvorefter der som begrundelse blev angivet, hvor meget fristen var overskredet samt en henvisning til de relevante lovbestemmelser.

Min undersøgelse er afsluttet i beretningsåret 2006 og er optaget i sin helhed nedenfor i afsnit 5 som sag nr. 11.73.94-1.

4-8 Direktoratet for Sundheds (Kystledelsens) behandling af en klage over en læges beskyldning mod en patient om at have solgt ordineret medicin (j. nr. 11.73.55.12/088-06)

Jeg modtog den 29. juni 2006 orientering om Direktoratet for Sundheds (Kystledelsens) afgørelse af den klagesag, som jeg har omtalt ovenfor i afsnit 3 som sag 3-9.

Jeg besluttede i den anledning af egen drift at indlede en undersøgelse af direktoratets afgørelse. Jeg anførte i min høring af direktoratet:

"Det fremgår ikke af kystledelsens svar, om kystledelsen har undersøgt rigtigheden af den modtagne anmeldelse om, at ... solgte medicin.

Det fremgår endvidere ikke klart af svaret, om sundhedsvæsenet har lagt rigtigheden af anmeldelsen til grund.

Det hedder i landstingsforordning nr. 1 af 12. maj 2005 om lægemidler, blandt andet:

"§ 16. Retten til at udskrive ordinationspligtige lægemidler tilkommer kun sundhedspersoner og dyrlæger inden for deres autorisationsområde.

Stk. 2. Ordinationspligtige lægemidler må kun udleveres til en patient af andre end den ordinerende, såfremt ordinationen er dokumenteret korrekt på enten et medicinkort eller en recept.

...

§ 24. For overtrædelse af bestemmelserne i § 6, stk. 1, § 7, stk. 2, § 9, stk. 1, § 10, stk. 1-2, § 13, stk. 1, § 14, stk. 1, § 16, stk. 1-2, § 18, stk. 1, § 19, stk. 1-2, § 20 og § 21, stk. 1, kan idømmes bøde. For manglende overholdelse af et i medfør af § 7, stk. 3, 2. pkt., nedlagt påbud eller forbud kan idømmes bøde."

En beskyldning mod en borger om at sælge ordineret medicin er således en beskyldning om en lovovertrædelse, som er kriminalretligt sanktioneret. Der er derfor tale om en beskyldning, som er meget byrdefuld for den pågældende borger.

Der er endvidere tale om, at spørgsmålet om, hvorvidt en borger har gjort sig skyldig i et kriminalretligt forhold, kun kan afgøres af domstolene under en kriminalsag, og at den pågældende borger i tilfælde af en sigtelse eller tiltale for lovovertrædelsen skal anses for uskyldig, indtil den pågældendes skyld er bevist.

Der er herudover tale om, at en offentlig myndighed, såfremt forholdet ikke giver anledning til indgivelse af politianmeldelse med henblik på kriminalretlig forfølgning, kun kan lade en sådan beskyldning indgå i myndighedens sagsbehandling med et konkret lovligt formål, ligesom de almindelige regler for administrativ sagsbehandling, herunder sagsbehandlingslovens regler om partshøring, skal overholdes i forbindelse med myndighedernes behandling af den pågældende oplysning.

Jeg finder med dette udgangspunkt, at kystledelsens svar rejser nogle principielle retssikkerhedsspørgsmål, som jeg af egen drift bør undersøge.

Jeg beder derfor direktoratet om en redegørelse for følgende:

1. Med hvilket konkret formål har sundhedsvæsenet behandlet den pågældende anmeldelse om, at ... har solgt medicin?

2. Har det været sundhedsvæsenets hensigt at tage stilling til, om ... har begået en lovovertrædelse, som kunne sanktioneres efter landstingsforordningen om lægemidler § 24, stk. 1?

3. Har anmeldelsen om ...'s salg af medicin haft indflydelse på den medicinske behandling, som sundhedsvæsenet har ydet ...?

4. Har anmeldelsen om ...'s salg af medicin i øvrigt haft indflydelse på den måde, hvorpå sundhedsvæsenet har serviceret ... (eksempelvis påbud om medicinindtagelse på sygehuset eller reduktion i mængden af udleveret medicin)?

5. Har sundhedsvæsenet nærmere undersøgt anmeldelsen om, at ... solgte medicin?

6. Har sundhedsvæsenet lagt til grund, at ... har solgt ordineret medicin?

7. Såfremt anmeldelsen om ...'s salg af medicin er indgået i sundhedsvæsenets sagsbehandling, beder jeg direktoratet gøre rede for, om ... er partshørt over anmeldelsen."

Min undersøgelse var ikke afsluttet ved beretningsårets udløb.

4-9 Familiedirektoratets tilsyn med kommunerne (j.nr. 11.73.18.30/105-06)

Jeg har på baggrund af konkrete henvendelser samt ved gennemsyn af sager i forbindelse med kommunebesøg konstateret, at kravene i landstingsforordningen om hjælp til børn og unge om udarbejdelse af handleplaner ved anbringelser uden for hjemmet ikke overholdes konsekvent.

Endvidere har det været omtalt i medierne, at kommunerne tilsyneladende ikke overholder deres pligt til at indberette anbringelser uden for hjemmet til Landstyre.

Jeg meddelte derfor Familiedirektoratet ved brev af 13. december 2006, at jeg havde besluttet af egen drift at indlede en undersøgelse af direktoratets tilsyn med kommunernes administration af reglerne i landstingsforordningen om hjælp til børn og unge, særligt angående udarbejdelse af handleplaner og indberetninger af anbringelser uden for hjemmet.

Jeg havde ikke afsluttet min undersøgelse ved beretningsårets udløb.

Jeg har efter gennemførte kommunebesøg oprettet følgende sager:

4-3 Gennemgang af sociale sager (j.nr. 11.73.88.71/045-06)

I forbindelse med min gennemgang af sociale sager i K kommune, fremkom jeg i brev af 26. maj 2006 med følgende generelle bemærkninger:

"Jeg har noteret mig, at kommunens sociale sager er opdelt emnemæssigt.

Jeg har udtaget sager fra følgende kategorier: offentlig hjælp, børn- og ungesager og pensionssager.

Kommunens socialchef oplyste over for mig under besøget, at forvaltningen har været præget af hyppige udskiftninger af medarbejderne, og at dette har medført, at området i perioder har været forsømt, men at socialchefen nu er i færd med at gennemgå de enkelte sagskategorier og rydde op i sagerne.

Jeg tager det oplyste til efterretning, idet jeg samtidig bemærker, at der efter min opfattelse navnlig er behov for en grundig gennemgang af sagerne vedrørende offentlig hjælp.

Jeg har herudover noteret mig, at kommunen i enkelte af de gennemgåede pensionsager har meddelt afslag på ansøgninger om personlige tillæg med henvisning til overskridelse af en af kommunen fastsat frist for ansøgning, som har sammenhæng med kommunens disponering af de afsatte budgetmidler til personlige tillæg.

Jeg bemærker til dette, at efter landstingsforordning nr. 9 af 15. april 2003 om offentlig pension § 14, stk. 1, ydes personlige tillæg efter en individuel behovsvurdering. Det betyder, at det ikke er lovligt, at kommunen ved administrationen af personlige tillæg tager budgetmæssige hensyn, og at kommunen ikke kan fastsætte ansøgningsfrister med den virkning, at fristens overskridelse i sig selv medfører, at ydelse af personligt tillæg nægtes.

Jeg beder kommunen meddele mig sine bemærkninger til denne problemstilling.

Der foreligger herudover i en del af de gennemgåede sager eksempler på, at kommunen i klagevejledninger til borgerne har oplyst, at den pågældende afgørelse kan påklages til kommunalbestyrelsen.

Efter landstingsforordning nr. 11 af 12. november af 2001 om socialvæsenets styrelse og organisation § 8 skal klage indgives til Det Sociale Ankenævn.

Jeg henstiller således, at kommunen fremover yder klagevejledning i overensstemmelse hermed.

I enkelte sager - navnlig sager, hvor kommunen bevilger personlige tillæg til pensionister - har jeg også bemærket, at kommunen ikke lader afgørelserne ledsage af vejledning om klageadgangen til Det Sociale Ankenævn.

Jeg bemærker til dette, at efter sagsbehandlingslovens § 25 skal kommunen give klagevejledning i alle tilfælde, hvor en borger ikke får fuldt ud medhold.

I sager, hvor sociale ydelser gives efter standardiserede kriterier, savner det mening at tale om, at borgeren får fuldt ud medhold, medmindre den pågældende borger netop har søgt en ydelse af den pågældende størrelse. Pligten til at yde klagevejledning afhænger ikke af, om kommunen vurderer, at den pågældende borger er berettiget til det ansøgte."

Kommunen meddelte mig ved e-mail af 7. november 2006, at kommunen håbede at kunne svare inden 15. december 2006.

Jeg havde ved beretningsårets udløb ikke modtaget svar fra kommunen.

4-4 Gennemgang af personalesager (j.nr. 11.73.88.72/046-06)

I forbindelse med min gennemgang af personalesager i K kommune fremkom jeg i brev af 26. maj 2006 med følgende generelle bemærkninger:

"Personalet i lønkontoret oplyste under min udtagelse af sager, at der ikke fandtes ansættelsesbreve i alle sager på 14 dages-lønnet personale.

Jeg bemærker hertil, at det er ønskeligt, at kommunen af hensyn til retssikkerheden for det 14 dages-lønnede personale påbegynder en praksis med at udarbejde ansættelsesbreve eller dokumenter for disse, således at det undgås, at der opstår tvivl om personalets ansættelsestidspunkt, hvilken overenskomst personalet er ansat efter, de antal timer, som de enkelte er ansat til at arbejde m.v.

Jeg anmoder kommunen om at fremkomme med bemærkninger hertil."

Kommunen svarede mig i brev af 14. juni 2006:

"K kommune skal herved bekræfte, at der har været uregelmæssigheder ved behandling af ansættelser og ansættelsesbreve.

For at få dette rettet, vil K kommune sørge for, at alle ansættelsesprocedurer sker efter de gældende regler ved ansættelse af de 14-dages og månedslønnedes vedkommende. Dette har desværre ikke efterfulgt i de tidligere ansættelser, vedr. 14-dages lønnede.

Angående månedslønnede vil K kommune også sørge for, at ved ansættelse af månedslønnede og udfærdigelse af ansættelsesbrev sker på samme dag, ved Økonomiudvalgets og Kommunalbestyrelsens vedtagelse og godkendelse af ansættelsen."

Jeg meddelte ved brev af 27. juli 2006 kommunen, at jeg tog svaret til efterretning.

4-5 Gennemgang af inkassosager (j.nr. 11.73.88.73/047-06)

Min gennemgang af inkassosager i K Kommune den 17. og 18. maj 2006 gav mig ikke anledning til at fremkomme med generelle bemærkninger.

4-6 Gennemgang af sager (j.nr. 11.73.88.71/053-06 - 11.73.88.72/054-06 - 11.73.88.73/055-06)

I forbindelse med et kommunebesøg udtog jeg et antal sager til undersøgelse.

Jeg har opdelt sagerne under følgende overskrifter:

1. Gennemgang af sociale sager (j.nr. 11.73.88.71/053-06)
2. Gennemgang af personalesager (j.nr. 11.73.88.72/054-06)
3. Gennemgang af inkassosager (j.nr. 11.73.88.73/055-06)

Ingen af disse sager var færdigbehandlet ved beretningsårets udløb.

4-7 Gennemgang af sager (j.nr. 11.73.88.71/069-06 - 11.73.88.72/070-06 - 11.73.88.73/071-06)

I forbindelse med et kommunebesøg udtog jeg et antal sager til undersøgelse.

Jeg har opdelt sagerne under følgende overskrifter:

1. Gennemgang af sociale sager (j.nr. 11.73.88.71/069-06)
2. Gennemgang af personalesager (j.nr. 11.73.88.72/070-06)
3. Gennemgang af inkassosager (j.nr. 11.73.88.73/071-06)

Ingen af disse sager var færdigbehandlet ved beretningsårets udløb.

5. Sager af almindelig interesse, fordelt på sagsområder

11.01 - 11.09 Grønlands Hjemmestyre

09. Anden hjælp fra det offentlige

Sagsbehandlingstiden i Det Sociale Ankenævn

A rettede henvendelse til ombudsmanden for at klage over den tid, som Det Sociale Ankenævn indtil da havde brugt til behandlingen af en klage.

Ombudsmanden fandt Det Sociale Ankenævns sagsbehandlingstid meget kritisabel og bemærkede, at ankenævnet burde have orienteret A om, at behandlingen af sagen trak ud, samt om årsagen hertil.

Ombudsmanden kritiserede endvidere Det Sociale Ankenævns manglende reaktion på oplysningen om, at K Kommune, i strid med Det Sociale Ankenævns kendelse, fortsat opkrævede den af ankenævnet underkendte fordring hos A (j. nr. 11.05.09.03/057-04).

K Kommune traf den 26. november 2002 afgørelse om, at A bevilgedes offentlig hjælp til rejse til Danmark, med krav om tilbagebetaling.

Den del af afgørelsen, som vedrørte betingelsen om tilbagebetaling, påklagede A til Det Sociale Ankenævn.

Den 24. juni 2004 modtog jeg en skriftlig henvendelse fra A, som ønskede at klage over sagsbehandlingstiden ved Det Sociale Ankenævn.

Jeg anmodede ved brev af 30. september 2004 Det Sociale Ankenævn om en udtalelse til klagen. Jeg anmodede samtidig Det Sociale Ankenævn om en datoliste over de i sagen foretagne ekspeditioner med angivelse af, i hvilket omfang klager havde modtaget underretning om disse.

Det Sociale Ankenævn skrev den 5. oktober 2004 således til mig:

"Det Sociale Ankenævn har den 16. april 2004 afgjort sagen. Kendelsen sendes i kopi. Det er muligt, at A ikke har modtaget kendelsen, men ankenævnet har ikke modtaget kendelsen retur fra postvæsnet (hvilket normalt sker i tilfælde af adresseforandring eller andre forhold).

Ankenævnets kendelser bliver normalt udsendt 1-3 uger efter afholdelse af møde, da kendelserne skal gennemgås af formanden inden underskrift og grundet afventning af oversættelse m.v., men der kan gå længere tid. Det er således også muligt at afsendelsen af kendelsen og A's brev til Ombudsmanden har krydset hinanden.

Det fremgår af sagen, at A stadig afbetaler på kommunens krav trods kommunes afgørelse i marts 2004 om frafald af kravet, og trods ankenævnets afgørelse, som til lige er meddelt kommunen. A synes videre i tvivl om afgørelsens indhold. A er velkommen til at rette henvendelse til ankenævnet såfremt A ønsker kendelsen forklaret."

Af kendelsen fra Det Sociale Ankenævn fremgår følgende:

"Det Sociale Ankenævn har den 16. april 2004 behandlet Deres klage over K Kommunes afgørelse af 26. november 2002 om krav af tilbagebetaling af offentlig hjælp ydet til rejse til Danmark i forbindelse med Deres ægtefælles sygdom, og har afsagt følgende

KENDELSE

Kommunens afgørelse ophæves i henhold til Landstingsforordning nr. 10 af 1. november 1982 om hjælp fra det offentlige med senere ændringer, § 10, stk. 1 nr. 4 hvoraf det fremgår,

§ 10. Det sociale udvalg kan endvidere træffe beslutning om tilbagebetaling:

- 1) ...
- 2) ...
- 3) ...

4) når der på det tidspunkt, da der søges hjælp, foreligger forhold, der viser, at pågældende i løbet af kort tid vil være i stand til at tilbagebetale hjælpen.

Ankenævnets finder ikke at der på tidspunktet for beslutningen om at yde dem hjælp til billet forelå forhold som viste at de i løbet af kort tid ville være i stand til at betale hjælpen på næsten 29335 kr. tilbage.

Ankenævnet finder yderligere ikke, at kommunen har været berettiget til at opkræve hjælpen efter betalingsevne. Ankenævnet finder, at krav om tilbagebetaling af offentlig hjælp i henhold til Landstingsforordning nr. 10 af 1. november 1982 om hjælp fra det offentlige med senere ændringer, § 10, stk. 1 nr. 4 kun kan gennemføres såfremt modtageren af hjælpen i løbet af kort tid, hvilket ankenævnet vurderer som maksimalt tre måneder efter hjælpen er ydet, vil være i stand til at tilbagebetale hjælpen.

De skal derfor ikke betale kommunen det opkrævede beløb."

Jeg rykkede den 5. januar 2005 Det Sociale Ankenævn for svar på mit brev af 29. september 2004. Jeg skrev samtidig følgende til Det Sociale Ankenævn:

"Jeg modtog den 8. oktober 2004 et brev fra Det Sociale Ankenævn, hvoraf det fremgår, at nævnet den 16. april 2004 har afsagt kendelse i sagen.

Jeg anmodede i mit brev til nævnet af 29. september 2004 om en datoliste over ekspeditioner foretaget i sagen.

Da jeg endnu ikke har modtaget ovennævnte datoliste, bringer jeg sagen i erindring.

Jeg har bemærket, at Det Sociale Ankenævn i brevet af 8. oktober 2004 har anført, at det fremgår af sagen, at A fortsat afbetaler på kommunens krav til trods for ankenævnets afgørelse.

Jeg bemærker hertil, at Det Sociale Ankenævn, såfremt nævnets kendelse ikke efterlever af kommunen, bør indberette dette over for tilsynsmyndigheden, som i den konkrete sag er Familiedirektoratet."

Jeg rykkede den 24. februar 2005 Det Sociale Ankenævn for svar på mit brev af 29. september 2004. Jeg skrev samtidig således til Det Sociale Ankenævn:

"Jeg anmoder endvidere Det Sociale Ankenævn om at oplyse, hvad ankenævnet har foretaget, da nævnet blev bekendt med, at K Kommune tilsyneladende ikke efterlever ankenævnets afgørelse."

Jeg rykkede igen den 6. april 2005 Det Sociale Ankenævn for svar på mine breve af 29. september 2004 og 24. februar 2005.

Jeg modtog den 6. juni 2005 Det Sociale Ankenævns brev dateret den 11. april 2005. Af brevet fremgår:

"Det Sociale Ankenævn har modtaget ombudsmandens skrivelser vedrørende status for nedennævnte sag, hvori A klager over ankenævnet.

Det Sociale Ankenævn har den 16. april 2004 afgjort sagen. Det er muligt, at A ikke har modtaget kendelsen, men ankenævnet har ikke modtaget kendelsen retur fra postvæsnet, hvilket normalt sker i tilfælde af adresseforandring eller andre forhold.

Ankenævnets kendelser bliver normalt udsendt 1-3 uger efter afholdelse af møde, da kendelserne skal gennemgås af formanden inden underskrift og grundet afventning af oversættelse m.v., men der kan gå længere tid. Det er således også muligt at afsendelsen af kendelsen og A's brev til Ombudsmanden har krydset hinanden.

Det fremgår af sagen, at A stadig afbetaler på kommunens krav trods kommunes afgørelse i marts 2004 om frafald af kravet, og trods ankenævnets afgørelse, som tillige er meddelt kommunen. A synes videre i tvivl om afgørelsens indhold. A er velkommen til at rette henvendelse til ankenævnet, såfremt A ønsker kendelsen forklaret.

Det har ikke været muligt at finde sagen i arkivet, hvorfor sagen er forsøgt rekonstrueret ved udskrifter af det indskannede materiale samt brevkopier, ankenævnet skal beklage, at det ikke har været muligt at rekonstruere sagen i sin helhed.

De rekonstruerede sagsakter vedlægges."

Jeg rykkede herefter den 14. juni 2005 Det Sociale Ankenævn for svar på min rykker af 6. april 2005. Jeg skrev samtidig således:

"Jeg henleder Det Sociale Ankenævns opmærksomhed på § 7, stk. 1, i landstingslov om Landstingets Ombudsmand, hvoraf det fremgår, at myndighederne "er forpligtet til at meddele ombudsmanden de oplysninger og til at fremlægge de dokumenter og protokoller, som ombudsmanden i sit hvervs medfør forlanger".

Såfremt Det Sociale Ankenævn fortsat ikke besvarer mine anmodninger, kan jeg ikke udføre mit hverv i forhold til Det Sociale Ankenævn, hvilket vil være en alvorlig administrativ forsømmelse fra ankenævnets side, som jeg vil være forpligtet til at give Landstinget meddelelse om.

Jeg gør derfor opmærksom på, at såfremt Det Sociale Ankenævn ikke svarer, vil jeg overveje at indberette til Landstinget og Landsstyret jf. § 10, stk. 1 i landstingslov om Landstingets Ombudsmand, at jeg ikke ser mig i stand til at udføre mit hverv i forhold til ankenævnet.

Jeg anmoder derfor om, at behandlingen af sagen fremskyndes mest muligt.

Jeg bemærker, at jeg den 1. april 2005 modtog et brev fra Ankenævnet, hvori Ankenævnet gør status for de ved Ankenævnet verserende sager. Ankenævnet har ikke i skrivelsen besvaret mine fremsatte anmodninger eller i øvrigt berørt klagen fra A.

Jeg modtog den 6. juni 2005 ankenævnets brev dateret den 11. april 2005. Dette brev er i det store identisk med det brev, jeg modtog fra ankenævnet den 6. oktober 2004. Dog er der tilføjet:

"Det har ikke været muligt at finde sagen i arkivet, hvorfor sagen er forsøgt rekonstrueret ved udskrifter af det indskannede materiale samt brev kopier, ankenævnet skal beklage at det ikke har været muligt at rekonstruere sagen i sin helhed.

De rekonstruerede sagsakter vedlægges."

Jeg forstår dette således, at det ikke er muligt for Det Sociale Ankenævn at udarbejde en liste over de i sagen foretagne ekspeditioner, ligesom det ikke er muligt for Ankenævnet at redegøre for, i hvilket omfang klager har modtaget underretning om de foretagne ekspeditioner i sagen.

Jeg anmoder derfor ankenævnet om i stedet at oplyse, om det er almindelig praksis i Ankenævnet, at klager orienteres om de i sagen foretagne ekspeditioner.

Jeg bemærker endvidere, at ankenævnet fortsat ikke har besvaret min anmodning om at redegøre for, hvad Det Sociale Ankenævn har foretaget sig, da ankenævnet blev bekendt med, at K Kommune tilsyneladende ikke havde efterlevet ankenævnets afgørelse.

Jeg erindrer derfor igen ankenævnet om at besvare mine anmodninger. Jeg gør igen opmærksom på, at såfremt Det Sociale Ankenævn fortsat ikke besvarer mine anmodninger, vil jeg betragte det som en alvorlig administrativ forsømmelse fra an-

kenævnets side, som jeg vil være forpligtet til at give Landstinget meddelelse om, jf. også det i mit brev af 6. april 2005 anførte.

Jeg anmoder derfor om, at behandlingen af sagen fremskyndes mest muligt.

Klager er orienteret om ovenstående ved kopi af dette brev."

Jeg indberettede den 27. juli 2005 til Landstingets Lovudvalg og Grønlands Landsstyre, at jeg ikke havde modtaget svar fra Det Sociale Ankenævn. Jeg meddelte samtidig, at jeg ikke så mig i stand til at udføre den opgave, som Landstinget havde anmodet mig om.

Jeg modtog herefter den 8. august 2005 brev fra Det Sociale Ankenævn. Af dette brev fremgår:

"Det Sociale Ankenævn har modtaget ombudsmandens skrivelse af 14. juni 2005, hvori der anmodes om oplysninger om ankenævnets praksis med hensyn til orientering af klager i de i sagen foretagne ekspeditioner.

Endvidere anmodes ankenævnet om at redegøre for, hvad nævnet har foretaget sig i anledning af, at den i ovennævnte sag aktuelle kommune ikke har efterkommet ankenævnets afgørelse.

Med hensyn til Det Sociale Ankenævns praksis i forbindelse med orientering af klager kan oplyses, at ankenævnet ved modtagelsen af klage fremsender et kvitteringsbrev til klageren, ligesom klager orienteres om, at der indhentes yderligere oplysninger hos den myndighed, der klages over. Er det efterfølgende nødvendigt at rykke den myndighed, der er klaget over, bliver klager ligeledes orienteret om dette.

Med hensyn til kommunens manglende effektivering af ankenævnets afgørelse, er ankenævnet uden sanktionsmuligheder og er derfor ikke i stand til på nogen måde at tvinge kommune til at følge afgørelsen.

Endvidere er ressourcerne i ankenævnet begrænsede, hvorfor ankenævnet prioriterer at behandle klagesager frem for at følge op på, om den indklagede myndighed følger de trufne afgørelser."

Jeg skrev herefter den 6. september 2005 således til Det Sociale Ankenævn:

"Jeg har modtaget Det Sociale Ankenævns brev af 5. august 2005.

Det Sociale Ankenævn anfører blandt andet følgende:

"Med hensyn til kommunens manglende effektivering af ankenævnets afgørelse, er ankenævnet uden sanktionsmuligheder og er derfor ikke i stand til på nogen måde at tvinge kommunen til at følge afgørelsen.

Endvidere er ressourcerne i ankenævnet begrænsede, hvorfor ankenævnet prioriterer at behandle klagesager frem for at følge op på, om den indklagede myndighed følger de trufne afgørelser."

Jeg bemærker hertil, at det må følge af ankenævnets status som rekursmyndighed, at ankenævnet, når nævnet bliver bekendt med, at en kommune ikke efterlever ankenævnets afgørelser, foretager det nødvendige, herunder kontakter kommunen samt eventuelt viderebringer sagen for de kommunale tilsynsmyndigheder.

Det vil endvidere efter omstændighederne følge af den almindelige vejledningspligt, at man bør vejlede borgeren om, hvilke muligheder borgeren har for at få gennemført ankenævnets afgørelse.

Jeg anmoder Det Sociale Ankenævn om at oplyse, hvad ovenstående giver ankenævnet anledning til at foretage."

Det Sociale Ankenævn skrev den 17. oktober 2005 således til mig:

"Det Sociale Ankenævn har den 7. september 2005 modtaget Landstingets Ombudsmand skrivelse i ovennævnte sag.

Landstingets Ombudsmand anmoder i skrivelsen om orientering om ankenævnets fremtidige behandling af kommuner, som ankenævnet er vidende om ikke efterlever ankenævnets kendelser.

Ankenævnet har tidligere meddelt Landstingets Ombudsmand ved skrivelse af 5. august 2005, at ankenævnet er uden sanktionsmuligheder og derfor ikke i stand til på nogen måde at tvinge kommune til at følge afgørelsen.

Endvidere er ressourcerne i ankenævnet begrænsede, hvorfor ankenævnet prioriterer at behandle klagesager frem for at følge op på, om den indklagede myndighed følger de trufne afgørelser.

Hertil bemærker Landstingets Ombudsmand, at ankenævnet er rekursmyndighed og derfor forpligtet til at foretage det nødvendige, når ankenævnet bliver bekendt med, at kommunen ikke efterlever ankenævnets afgørelser.

Ankenævnet sidder naturligvis ikke en sådan viden overhørig, men henstiller til kommunen at efterleve ankenævnets kendelse. Dette kræver naturligvis, at ankenævnet er vidende om at kendelsen ikke efterleves, idet ankenævnet som udgangspunkt går ud fra, at kommunerne efterlever ankenævnets kendelser.

Henvender en borger sig til ankenævnet for at påpege at en kendelse ikke efterleves i kommunen, vil ankenævnet naturligvis vejlede med hensyn til hvilke muligheder, der findes for at få gennemført ankenævnets afgørelse."

Jeg rykkede den 19. oktober 2005 Det Sociale Ankenævn for svar på mit brev af 7. september 2005. Jeg skrev herudover således nævnet:

"Jeg modtog den 18. oktober 2005 Det Sociale Ankenævns brev af 17. oktober 2005.

...

Det Sociale Ankenævn har den 11. april 2005 skrevet følgende til mig:

"Det fremgår af sagen, at A stadig afbetaler på kommunens krav trods kommunens afgørelse i marts 2004 om frafald af kravet, og trods ankenævnets afgørelse, som tillige er meddelt kommunen. ..."

Jeg anmoder på den baggrund igen Det Sociale Ankenævn om at oplyse, hvad ankenævnet agter at foretage i anledning af, at K Kommune tilsyneladende ikke efterlever ankenævnets kendelse.

Jeg henleder samtidig ankenævnets opmærksomhed på, at ankenævnet ved kendelse af 16. april 2004 ophævede K Kommunes afgørelse af 26. november 2002."

Jeg rykkede den 21. november og den 21. december 2005 Det Sociale Ankenævn for svar på mit brev af 19. oktober 2005.

Det Sociale Ankenævn skrev den 5. januar 2006 således til mig:

"Det Sociale Ankenævn har efter flere henvendelser til K kommune vedrørende kommunens efterlevelse af ankenævnets kendelse i A's klagesag modtaget skrivelse dateret 9. december 2005 fra K kommune.

I skrivelsen anføres, at K kommune nu vil sørge for at kendelsen efterleves. K kommunes skrivelse vedlægges i kopi."

Af det vedlagte brev fra K Kommune dateret den 9. december 2005 fremgår følgende:

"Under henvisning til Nævnets ovennævnte kendelse må jeg med beklagelse konstatere, at K kommune hidtil ikke har efterlevet kendelsen.

Dette beror på en misforståelse, K kommuner efterlever naturligvis altid nævnets kendelser.

Jeg drager derfor omsorg for at der umiddelbart afregnes kr. 29.335,00 til A ...", i overensstemmelse med kendelsen af den 16. april 2004."

Jeg udtalte herefter:

"Jeg bemærker indledningsvis, at det ikke har været muligt at fastslå, hvilken dato A klagede til Det Sociale Ankenævn. Det fremgår imidlertid af sagen, at A klagede over K Kommunes afgørelse af 26. november 2002. Henset til, at der er en klagefrist på 4 uger for indgivelse af klage til Det Sociale Ankenævn, lægger jeg til grund, at A klagede til Det Sociale Ankenævn i december måned 2002, senest den 24. december 2002.

1. Det Sociale Ankenævns sagsbehandlingstid

A klagede senest i december 2002 til Det Sociale Ankenævn over K Kommunes afgørelse af 26. november 2002. Det Sociale Ankenævn traf den 16. april 2004 afgørelse i A's klagesag. Der er tale om en klage over bevilling af offentlig hjælp med tilbagebetalingspligt. Beløbet er på 29.335,00 kr.

Det er min opfattelse, at der er tale om en forholdsvis ukompliceret sag. Hertil kommer, at klagen vedrører et tilbagebetalingskrav på 29.335 kr., et beløb, der for den enkelte klager må formodes at være betydeligt.

Følgende fremgår af Grønlands Hjemmestyres vejledning til sagsbehandlingsloven, punkt 199:

"199. Det selvfølgelig krav om, at alle sager, der behandles af den offentlige forvaltning, skal behandles så enkelt, hurtigt og økonomisk som muligt, gælder i særlig grad sager, hvori enkeltpersoner eller private selskaber, institutioner, foreninger m.v. er part.

..."

I kravet, om at sagsbehandlingen skal tilrettelægges så økonomisk som muligt, ligger ikke alene, at der med hensyn til behandlingen af de enkelte sagstyper skal foretages en vurdering af, hvilke ressourcer myndigheden skal sætte ind på løsnin-gen af opgaven, men også af, hvilken økonomisk betydning en hurtig og smidig sagsbehandling kan have for den pågældende borger. I sager, hvor det er af væsentlig økonomisk betydning for den pågældende borger, at der hurtigt meddeles afgørelse i sagen, bør dette også tages i betragtning.

Samt i punkt 204:

"204. Sagsbehandlingsloven indeholder ikke generelle regler om sagsbehandlingstiden. Baggrunden herfor er bl.a., at de opgaver, der udføres af den offentlige forvaltning, er af så forskellig karakter og omfang, at det ikke vil være muligt i en lov, der skal gælde for hele den offentlige forvaltning, at fastsætte bestemte regler for sagsbehandlingstiden, som med rimelighed vil kunne håndhæves ved domstolene."

Derimod kan der på baggrund af Folketingets Ombudsmands udtalelser, om hvad der med hensyn til sagsbehandlingstiden må antages at følge af almindelig god forvaltningsskik, gives nogle vejledende regler om sagsbehandlingens tilrettelæggelse, herunder om underretning til den, der er part i en sag, om den forventede sagsbehandlingstid.

Ombudsmanden har i nogle afgørelser også peget på, at myndighederne bør oprette tilstrækkeligt effektive erindringssystemer med henblik på at sikre, at sager ikke henligger i længere tid, inden afgørelsen træffes, og at sager ikke bliver glemt og derfor ikke afgjort.

Det Sociale Ankenævn modtog i december 2002 A's klage. Nævnet traf den 16. april 2004 afgørelse i sagen.

Det Sociale Ankenævn har således været cirka 1 år og 4 måneder om at behandle A's klage.

Det Sociale Ankenævn har ikke konkret redegjort for, at der skulle være særlige grunde til, at sagsbehandlingen af A's klage trak ud.

Henset til, at der er tale om en klagesag, hvis behandling ikke fordrer ekstraordinære sagsbehandlingsskridt, sammenholdt med, at der er tale om en sag, der for klageren må formodes at have en ikke ubetydelig økonomisk betydning, finder jeg Det Sociale Ankenævns sagsbehandlingstid meget kritisabel.

2. Sagsakter/datoliste

Jeg anmodede i mit brev af 29. september 2004 Det Sociale Ankenævn om at fremsende en datoliste over de i sagen foretagne ekspeditioner samt om at angive, i hvilket omfang klager havde modtaget orientering om disse.

Jeg lægger efter det af ankenævnet oplyste til grund, at Det Sociale Ankenævn normalt ved klagens modtagelse, ved indhentelse af oplysninger hos den indklagede myndighed og ved eventuelle efterfølgende rykkere fremsender orientering herom til klageren.

Der foreligger imidlertid ikke i de rekonstruerede sagsakter, som jeg har modtaget fra Det Sociale Ankenævn, brevet fra ankenævnet til A, der bekræfter, at Det Sociale Ankenævn har modtaget klagen. Der foreligger ej heller kopi af de breve, som Det Sociale Ankenævn har fremsendt til K Kommune med anmodning om udtalelse eller sagsakter.

Endelig foreligger der ingen orienteringsskrivelser fra Det Sociale Ankenævn til A.

Det er således ikke muligt at vurdere, hvorvidt Det Sociale Ankenævn i den konkrete sag har fremsendt orienteringsskrivelser til klageren. Jeg finder dette uheldigt.

Det fremgår ej heller af det af Det Sociale Ankenævn oplyste eller af sagen i øvrigt, at klager orienteres, når sagen trækker ud.

I Grønlands Hjemmestyres vejledning til sagsbehandlingsloven anføres i punkt 206 og 207:

"206. Myndigheden bør endvidere give den, der er part i sagen, underretning, når behandlingen af den konkrete sag på grund af særlige omstændigheder vil tage længere tid end sædvanligt.

207. Rykkerskrivelser fra den, der er part i sagen, og som er rimeligt begrundet i sagsbehandlingstiden, bør i almindelighed besvares med det samme. Besvarelsen bør indeholde oplysning om, hvorpå sagen beror og så vidt muligt oplysning om, hvornår myndigheden regner med, at afgørelsen kan foreligge."

Det er min opfattelse, at Det Sociale Ankenævn burde have orienteret A om, at behandlingen af sagen trak ud. Det er endvidere min opfattelse, at ankenævnet burde have oplyst A om årsagen hertil.

Jeg bemærker herefter, at jeg finder det meget uheldigt, at A's sagsmappe tilsyneladende er forsvundet fra Det Sociale Ankenævns arkiv. Jeg kan tilslutte mig ankenævnets beklagelse af, at nævnet ikke har været i stand til at rekonstruere sagen i sin helhed.

3. Det Sociale Ankenævns manglende reaktion på, at K Kommune ikke efterlevede nævnets afgørelse

Det fremgår af Det Sociale Ankenævns brev til mig af 8. oktober 2004, at ankenævnet var bekendt med, at A fortsat afbetalte på kommunens krav, på trods af nævnets kendelse af 16. april 2004.

Det fremgår videre af sagen, at Det Sociale Ankenævn, forinden mit brev af 6. september 2005, ikke har fundet det fornødent at foretage noget i anledning af oplysningen om, at K Kommune fortsat - i strid med Det Sociale Ankenævns kendelse af 16. april 2004 - opkrævede beløbet på kr. 29.335,00 hos A, .

Jeg finder det meget kritisabelt, at Det Sociale Ankenævn ikke straks, da ankenævnet blev bekendt med, at K Kommune ikke efterlevede nævnets kendelse af 16. april 2004, tog kontakt til K Kommune for at få sagen afklaret.

Henset til, at K Kommune i sit brev af 9. december 2005 har skrevet, at kommunen vil foranledige det opkrævede beløb afregnet til A, foretager jeg mig ikke yderligere i sagen.

A er orienteret om ovenstående ved kopi af nærværende brev."

21. Pligter, sanktioner og afskedigelse

Uansøgt afskedigelse - mangelfuld sagsoplysning

Dansk Tandlægeforening klagede på vegne af et medlem (A) over, at A uansøgt var blevet afskediget fra sin stilling som tandlæge ved ... Tandpleje. Afskedigelsen var begrundet med samarbejdsproblemer og inkompetence.

Ombudsmanden udtalte, at Personaledirektoratet (tidl. Administrationsdirektoratet) ikke havde indhentet tilstrækkelige oplys-

ninger, der sikrede, at der ikke efterfølgende kunne herske tvivl om, hvorvidt A var hovedårsagen til samarbejdsproblemerne, forinden afskedigelsen af A blev besluttet.

Det var endvidere ombudsmandens opfattelse, at direktoratet ikke havde undersøgt mulighederne for at løse samarbejdsproblemerne som et alternativ til uansøgt afskedigelse.

Det var tillige ikke oplyst, hvilket omfang - om noget - A's faglige inkompetence havde.

Ombudsmanden fandt samlet set Personaledirektoratets fremgangsmåde yderst kritisabel (j.nr. 11.01.21.01/059-05).

Jeg modtog den 7. juli 2005 Dansk Tandlægeforenings klage af 30. juni 2005. Dansk Tandlægeforening anførte:

"Dansk Tandlægeforening klager over afgørelsen om at afskedige A, fordi afgørelsen på afgørende punkter hviler på et usagligt og decideret forkert grundlag, og liden af såvel indholdsmæssige som rent formelle mangler.

Dansk Tandlægeforening er af den opfattelse, at Kystledelsen har tilsidesat sin undersøgelsespligt ved udelukkende at lægge vægt på chefdistriktstandlæge B's beskrivelser og indberetninger vedrørende A, på trods af at disse indberetninger er tilbagevist, som forkerte og / eller grundløse af både A og de øvrige tandlæger og personale i øvrigt. Dette er dokumenteret ved referater fra tandlægemøder og møder i ... Tandpleje, skriftlige henvendelser fra tandlægerne til B, og ved breve til Kystledelsen.

Formelt er det betænkeligt, at B via Kystledelsen indstiller A til afskedigelse på et tidspunkt, hvor hun har været syg i ca. 2 uger (hun har således slet ikke haft mulighed for at rette op på de påståede adfærd), hvilket Dansk Tandlægeforening gør opmærksom på i partshøringen.

Formelt er det desuden betænkeligt, at denne indstilling om afskedigelse af A sker inden udløbet af den tidsfrist, som A ifølge B skulle have. Også dette gør Dansk Tandlægeforening opmærksom på i partshøringen.

Formelt er det yderst betænkeligt, at der dels i "sindet skrivelsen" og i afskedigelsen inddrages flere faglige forhold, som begrundelse for at afskedige A, som A ikke tidligere blevet præsenteret for - hverken i form af skriftlige eller mundtlige påtaler.

Dette brud på formalia gør Dansk Tandlægeforening også opmærksom på i partshøringen, og tilbageviser i øvrigt de faglige kritikpunkter mod A som grundløse og uden indhold. Al den stund at ingen tandlæge alene kan vurdere fagligheden hos en anden, og særligt i et over-underordnings forhold, som i det pågældende tilfælde, bør der altid indhentes yderligere tandlægefaglige vurderinger, fra andre tandlæger. Dette har B forsømt.

Alligevel gentages disse faglige kritikpunkter i afskedigelsen, og ydermere tilføjes nye faglige forhold i afskedigelsesgrundlaget. Forhold som A aldrig er blevet præsenteret for eller har haft mulighed for at forholde sig til / kommentere. Dette er både fra forvaltningsmæssigt og retssikkerhedsmæssigt synspunkt yderst betænke-

ligt, og i øvrigt ikke i overensstemmelse med myndighedens partshøringspligt, hvorefter og så nye tilkomne forhold som tillægges afgørende vægt også skal i partshøring.

Rent sagligt er det desuden betænkeligt, at man som ansat kan blive tildelt en advarsel for en episode, som ikke siden hen gentager sig... hvorefter denne episode alligevel inddrages i et afskedigelsesgrundlag 3 måneder senere. (Det drejer sig om episoden omkring tandlægenes arbejdstid, jf. partshøringsbrevet).

Ud over de ovenfor anførte punkter, klager Dansk Tandlægeforening i det hele taget over sagsgangen / - forløbet. Dansk Tandlægeforening undrer sig således over, at cheftandlægen og Kystledelsen - efter at have fået viden om, at chefdistriktstandlæge B havde samarbejdsproblemer med alle tandlægerne, og at han i øvrigt udførte betalingstandpleje i den daglige åbningstid, end ikke overvejede om afskedigelsesgrundlaget i f. t. A kunne være forkert.

Denne viden om B var såvel cheftandlæge som Kystledelsen blevet bekendt med ved de pågældende breve af 25. april og 16. maj - samt ved et efterfølgende møde med de pågældende tandlæger - altså forud for Dansk Tandlægeforenings partshøringsbrev af 23. maj 2005.

Det burde således have strejft såvel cheftandlægen som Kystledelsen, at B's indberetninger og beskrivelser af samarbejdet med A kunne være i strid med sandheden, hvilket så kunne have ført til en nærmere undersøgelse af punkterne i Dansk Tandlægeforenings partshøring.

... "

Dansk Tandlægeforening vedlagde en række bilag til klagen. Af disse har jeg valgt at citere følgende:

Brev af 20. april 2005 fra Administrationsdirektoratet til A:

"Administrationsdirektoratet har modtaget en indstilling fra Kystledelsen om at afskedige Dem med overenskomstmæssigt varsel. Derudover har Administrationsdirektoratet modtaget en skrivelse med nogle uddybende begrundelser fra Chefdistriktstandlæge B af 14. april 2005. Der vedlægges kopi af indstillingen og kopi af B's skrivelse. Endvidere vedlægges kopi af diverse bilag, der er relevante for den påtænkte afskedigelse.

De har i henhold til sagsbehandlingslovens § 19 ret til at fremkomme med en udtalelse til sagen, før der bliver truffet afgørelse, om den påtænkte afskedigelse.

Begrundelsen for at De er indstillet til afskedigelse er blandt andet samarbejds-vanskeligheder. Som eksempler herpå nævner B,

- at De protesterede i længere tid over en tjenestebefaling fra B om, at De skulle blive på arbejdet indtil kl. 15.45. De ønskede at gå før dette tidspunkt. Dette er De ikke berettiget til, idet De selvfølgelig er forpligtet til at følge arbejdstidsreglerne på stedet, hvor De er ansat. Ligesom De er forpligtet til at følge en tjenestebefaling fra Deres Chef.

- at De uden forudgående aftale med B herom havde aftalt at besøge tandklinikken i X, før De skulle påbegynde at arbejde på denne. De burde have planlagt et sådant besøg i samarbejde med B og have afventet hans godkendelse, hvilket De imidlertid ikke gjorde.
- at klinikassistent C på egen begæring blev overflyttet fra tandlægeklinikken i X til centralklinikken pga. Dem. Dette er et tydeligt eksempel på, at det ikke kun er ledelsen, De har samarbejdsvanskeligheder med.
- at De i en periode under B's ferie ikke ville tage akutte patienter, hvilket på ingen måde kan accepteres. Da ledelsen fandt ud af dette, fik De da også straks besked om, at De er forpligtet til at tage akutte patienter.
- at B 2 gange er blevet kontaktet af klinikassistent D, der har oplyst, at De overfor de andre ansatte har talt negativt om B. Ledende Klinikassistent ... er enig i ovennævnte bemærkninger, hvilket B har erfaret efter en samtale med personalet i tandlægeklinikken i X. De har ifølge personalet forsøgt at vende stemningen imod Deres chef B. Medarbejderne på tandlægeklinikken i X finder dette meget ubehageligt og negativt for stemningen på klinikken. Dette bekræftes i et møde som B har haft med personalet på tandlægeklinikken i X den 11. april 2005. Ovennævnte er endnu et eksempel på samarbejdsvanskelighederne og kan på ingen måde accepteres. Der vedlægges kopi af udtalelser fra medarbejdere fra tandlægeklinikken i X, der bekræfter ovennævnte.
- at B flere gange har forsøgt at tale med Dem vedr. samarbejdsvanskelighederne, men når han forsøger på dette, har det været meget vanskeligt at kommunikere med Dem, idet De blot har hævet stemmen og talt uafbrudt. Det har således ikke kunnet lade sig gøre at føre en reel samtale med Dem. B har oplyst Dem om, at han ikke ville acceptere at problemerne fortsatte. Herefter er der ikke sket nogen forbedring af situationen, hvorfor De er blevet indstillet til afskedigelse.

Ud over samarbejdsvanskeligheder er inkompetence tillige en begrundelse for den påtænkte afskedigelse. I relation til dette henviser B til 5 situationer:

1. Da De arbejdede på Z-klinikken kom De og spurgte B om, hvad De skulle gøre med en karieset tand 26(6+) på et barn. De ville ekstrahere denne tand. Derudover spørger De til en mørk forandring på tanden 36(-6) oklusal flade, men De mener ikke, at der skal laves fyldning på denne. B følger med Dem og kan konstatere, at 26(6+) skal excaveres og laves en fyldning på, og hvis den hanbrug for rodbehandling skal dette gøres. Tand 36(-6) havde et åbenbart kariesangreb. Der er tale om ganske simple diagnoser, som De tilsyneladende ikke magter, hvilket må forventes af en erfaren tandlæge som Dem.
2. På en anden patient bliver der den 18/3-2005 indiceret en hævelse regio 21(+1). Patienten kommer akut den 23/3-2005 ind til B pga. store smerter. Der var blevet stoppet et stykke gas ind i incisionen. Dette er ikke den korrekte måde at holde en incision åben på. De burde have vidst dette som erfaren tandlæge.
3. Der har i forbindelse med tandekstraktioner udført af Dem været flere problemer, idet De f.eks. ikke har foretaget ekstraktionen på den korrekte måde - her henses særligt til, at De har forsøgt at trække en tand ud med store gener for patienten, idet tanden knækkede ved dette. De burde som tandlæge kunne foretage sådanne vurderinger på korrekt vis.
4. De har svært ved at sætte Dem selv i gang og arbejde selvstændigt, hvilket på ingen måde kan accepteres på en tandlægeklinik, der har travlt. Med Deres erfaring må det forventes, at De kan tage selvstændigt initiativ.
5. Generelt finder B, at det ikke bør være nødvendigt at oplyse Dem om, at De skal arbejde i arbejdstiden, herunder ofte fortælle Dem, hvad De skal foretage Dem.

På baggrund af ovennævnte påtænker Administrationsdirektoratet at afskedige Dem med overenskomstmæssigt varsel.

Som nævnt skal De have adgang til at fremkomme med en udtalelse før der bliver truffet afgørelse, jf. sagsbehandlingslovens § 19.

Såfremt De ønsker at fremkomme med en sådan udtalelse, skal denne være Administrationsdirektoratet i hænde senest onsdag den 11. maj 2005.

Nærværende skrivelse overbringes og sendes pr. alm. Brev."

Brev af 20. maj 2005 fra Dansk Tandlægeforening til Administrationsdirektoratet:

"Vedr.: Påtænkt afskedigelse af tandlæge A, ... tandpleje

Administrationsdirektoratet har ved brev af 20. april 2005 meddelt A, at man har i sinde at afskedige hende med overenskomstmæssigt varsel, og at hun forinden endelig beslutning om afskedigelsen træffes, i henhold til sagsbehandlingslovens § 19, har ret til en udtalelse i sagen. A er medlem af Dansk Tandlægeforening, som hermed på vegne af og efter aftale med A fremsender udtalelse og partsindlæg i sagen.

Dansk Tandlægeforening noterer sig at den påtænkte afskedigelse hviler på to overordnede begrundelser - henholdsvis "samarbejdsvanskeligheder" og "inkompetence" - som så underbygges.

M.h.t. til begrundelsen "samarbejdsvanskeligheder"

Den refererede episode, at A skulle have modsat sig en tjenestebefaling om at blive på arbejdet til 15.45, skyldes, at A udbad sig en forklaring på, at hun ikke kunne få lov at forlade klinikken efter endt klinisk arbejde (kl. 15.00). A har tidligere arbejdet i den grønlandske tandpleje, og dengang administreredes overenskomstens arbejdstidsbestemmelse således, at arbejdsdagen med patienter i stolen var overstået kl. 15.00. Således kunne de øvrige 5 timers arbejde uden tilknytning til det kliniske arbejde erlægges efter selvstændig tilrettelæggelse af den enkelte tandlæge i forbindelse med dennes administrative opgaver, og ved planlægningsmøder o. lign. A var ikke bekendt med at Chefdistriktstandlæge B efter sigende skulle have udstukket andre retningslinjer. Det er nu gået op for A, og hun har ikke siden haft brug for at stille spørgsmål til arbejdstiden.

- Dansk Tandlægeforening skal i øvrigt oplyse, at A's opfattelse og forståelse af arbejdstiden faktisk svarede til den måde overenskomstens arbejdstidsbestemmelser administreres og forstås i de øvrige tandlægedistrikter. Dansk Tandlægeforening mener således ikke, at der var tale om, at A modsatte sig en tjenestebefaling. A efterspurgte blot en forklaring fra B, som hun ikke fik. B har siden anført, at disse retningslinjer blev udleveret til A ved hendes ansættelse, hvilket ikke er korrekt. De er først udformet skriftligt og rundsendt til tandlægerne efter denne episode med A. Der er desuden tale om en ganske ny praksis, som adskiller fra øvrige distrikter. A befandt sig således i en vildfarelse på tidspunktet for episoden.

Det er ikke korrekt at A uden B's samtykke og kendskab planlagde et besøg på tandklinikken X. B blev informeret om dette møde på et tandlægemøde den 18. februar. På en forespørgsel fra A tilkendegav B, at han ønskede at deltage ved det planlagte besøg onsdag den 24. februar. De øvrige tandlæger som deltog i mødet den 18. februar kan bevidne dette. B mødte ikke op på X onsdag den 24. februar, og meldte ikke afbud.

Det er ikke korrekt, at A har afvist at tage modtage og behandle akutpatienter. Der har været en enkelt lejlighed, hvor B - i øvrigt uden at give besked til tandlægerne, og uden at have konstitueret en leder under sit fravær - havde taget ferie, og hvor A ikke fik meddelelse om, at hun skulle tage alle akutpatienter, der kom til Z-klinikken og som ikke kunne henvises ud af huset. Da dette op ad dagen gik op for A, protesterede hun over at hun ikke var blevet informeret tidligere, så hun havde kunnet få indflydelse på struktur og den afsat behandlingstid for hver enkelt patient. I stedet måtte hun konstatere, at der var afsat for kort behandlingstid pr. patient, ligesom der manglede struktur i den måde patienterne blev sat til hos hende, så hendes ressourcer blev ikke udnyttet tilstrækkeligt effektivt i situationen. Det må derfor betegnes som en overreaktion af klinikpersonalet, at de føler sig foranlediget til at inddrage cheftandlæge F, og overfor ham udlægge situationen, som at A nægter at modtage akutpatienter. Dette har A i øvrigt talt med F om tirsdag den 1. marts 2005, hvor F tilsyneladende accepterede hendes forklaring. Det kan derfor undre, at episoden bliver ved med at blive draget frem.

Det er ikke korrekt., at B ikke har kunnet tale med A om de påståede samarbejds-vanskeligheder. Ved mødet med B den 5. april 2005. deltog såvel tandlæge G som A's ægtefælle. G kan bevidne, at A under det pågældende møde ønskede at få lagt en konstruktiv plan for hvordan de forhold, som B i henhold til advarslen af 17. marts fandt kritisable, kunne rettes op. G deltog i mødet den 5. april dels fordi han sammen med de øvrige tandlæger i en underskrevet erklæring til B havde anført, at den tildelte advarsel af 17. marts hvilede på et bagatelagtigt grundlag, og at flere af klagepunkterne var i lodret modstrid med sandheden, dels fordi han og A var blevet enige om at foreslå B, at A blev flyttet ud til tandklinik ..., hvor G er filialleder. På denne måde ville A og B ikke være tvunget til at samarbejde i det daglige, ud fra en erkendelse af, at problemet i hvert fald fra B's side handlede om problemer mellem ham og A. Det lykkes imidlertid ikke at fremsætte dette forslag, da B ikke havde bud på hvordan A's kritisable adfærd skulle ændres, og i øvrigt kun ønskede at give A en ny skriftlig advarsel.

- Dansk Tandlægeforening bemærker i øvrigt, at denne såkaldt "nye" skriftlige advarsel dateret 31. marts 2005 indeholder præcis de samme punkter, som advarslen af 17. marts - og som A besvarede i skrivelse af 22. marts 2005, hvor hun faktisk afslutter med at tilkendegive at ville arbejde for et godt samarbejde. Dertil kommer, at tandlægerne rent faktisk havde et konstruktivt forslag til en afhjælpning af situationen. Dette forslag skal i øvrigt ses i sammenhæng med den markante mangel på tandlæger i ..., og at det er uhyre vanskeligt at rekruttere tandlæger til en fast stilling. A er således den første tandlæge i flere år, som er tiltrådt en fast stilling. Det burde således være i alles interesse, at problemet mellem A og B blev søgt afhjulpnet med mindre indgribende foranstaltninger. De få faste tandlæger i ... har den klare opfattelse, at B ikke på noget tidspunkt har ønsket eller forsøgt dette. På trods af, at han kun er ansat tidsbegrænset og forlader posten som chefdistriktstandlæge ultimo juli.

Med hensyn til de påståede samarbejdsvanskeligheder med personalet på X, og den af D, E, I underskrevne erklæring om, at A bagtaler B og er vanskelig at samarbejde med, og hvor godt de selv samarbejder med chefdistriktstandlægen, bør denne erklæring ikke tillægges afgørende vægt. Der er tale om et datosammenfald (18. april 2005), som kunne antyde at erklæringen er blevet produceret til lejligheden. Det forhold at disse personer bebor tjenesteboliger, indebærer desuden, at det ikke kan udelukkes, at de måske kan være blevet presset til at underskrive en sådan erklæring. Særligt eftersom indholdet i denne erklæring (af 18. april 2005) er stik modsat indholdet i den erklæring den samme personkreds fremsendte knap en måned tidligere, og hvor det fremgik at de ikke havde samarbejdsvanskeligheder med A.

På baggrund af ovenstående skal Dansk Tandlægeforening i forhold til de påståede samarbejdsvanskeligheder således sammenfatte:

- Langt de fleste af de i sindet-skrivelsen anførte samarbejdsproblemer hviler på ukorrekte oplysninger fra B's side. Det kan dokumenteres ved referater, og det kan bevidnes af de øvrige tandlæger, som har overværet ordvekslingerne mellem B og A.
- Dertil kommer at såvel 1. og 2. advarsel er givet for de samme forhold. Forhold som A en gang har forklaret, og begrundet.
- At A ifølge B skulle have talt grimt om B og at B skulle være blevet kontaktet af personalet på X vedrørende dette, har B ikke på noget tidspunkt konfronteret A med, og han har ej heller givet hende hverken en mundtlig eller skriftlig advarsel for dette. Faktisk er det først i sindet-skrivelsen fra Administrationsdirektoratet, at A bliver præsenteret for disse forhold. Hun har derfor ikke på noget tidspunkt haft mulighed for at imødegå dette, og det kan derfor ikke med vægt indgå som et sagligt afskedigelsesgrundlag.
- Sidst men ikke mindst henleder Dansk Tandlægeforening opmærksomheden på referat fra tandlægemøde 29. marts 2005, hvor B deltog. Her fremgår det, at tandlægerne tilkendegiver, at der er samarbejdsvanskeligheder med B, og at han ikke er lydhør overfor tandlægerne.

Dansk Tandlægeforening skal således afsluttende til dette punkt anføre, at der skal to parter til at samarbejde.. og at det ikke er rimeligt, at en i dette tilfælde fastansat tandlæge, skal afskediges, fordi en midlertidigt ansat leder ikke magter at gennemføre et ordentligt og konstruktivt samarbejde med en del af sit personale - i dette tilfælde tandlægerne.

M.h.t. begrundelsen "inkompetence"

Det er overraskende at konstaterer, at der er hele 5 pkt., som B har indberettet til administrationsdirektoratet, uden at disse forhold på noget tidspunkt er blevet påtalt overfor A!

For så vidt angår pkt. 1+ 2 kan det desuden undre, at B - hvilket er sædvane - ikke sikrer sig en kollegas sammenfaldende faglige vurdering. At B er chef indebærer ikke nødvendigvis, at hans faglige vurdering er den rigtige. Derfor burde han have sikret sig en anden tandlæges vurdering af tilfældet.

M.h.t. pkt. 3: Episoderne med ekstraktionerne er ikke blevet påtalt overfor A, som i øvrigt gennem sit lange virke som tandlæge - også i den grønlandske tandpleje - formodentligt har større erfaringer med ekstraktioner end B. Ekstraktion kan medføre at tanden knækker - det er et hændeligt uheld, og bør under ingen omstændigheder kategoriseres som inkompetence.

M.h.t. 4 og 5: At kalde A inaktiv og uselvstændig er et ensidigt og udokumenteret angreb, som hun ikke på noget tidspunkt har fået påtalt. Hun har derfor heller ikke haft mulighed for at forsvare sig, eller - havde de været sandfærdige - at rette op på forholdene, og de kan derfor ikke indgå som et sagligt afskedigelsesgrundlag.

På baggrund af ovenstående skal Dansk Tandlægeforening i forhold til den påståede inkompetence således sammenfatte:

- Eftersom ingen af forholdene er blevet påtalt som problematiske overfor A, og hun derfor ikke har haft mulighed for at forsvare sig eller rette op på dem - og eftersom B ikke har sørget for en kollegas sammenfaldende vurdering til at understøtte hans udsagn om A's faglighed, finder Dansk Tandlægeforening, at begrundelsen "inkompetence" med det angivne indhold ikke er saglig.

I det hele taget finder Dansk Tandlægeforening at hele denne sag bærer præg af, at B har set sig gal på A fra den første dag, og aldrig har ønsket at give hende en fair mulighed for at forblive i ansættelsen. Dette understøttes også af, at advarslen udleveret til A på mødet den 5. april fastslår, at såfremt der "ikke der sker en nulstilling af problemer og en klar attitudeforbedring inden den 15. april" kan det få konsekvenser for A's ansættelse. B har ikke på noget tidspunkt klargjort, hvilke konkrete ændringer hos A han kræver, og hvordan A kan stille ham tilfreds. Mulige løsningsmodeller har ikke været af interesse, og det er da mærkeligt - når A nu trods alt får en frist til den 15. april - at Kystledelsen allerede i brev af 11. april til Administrationsdirektoratet indstiller at hun afskediges!/? Dertil kommer, at A faktisk har været sygmeldt fra den 6. april. Hun har således ikke haft en mulighed for at udvise den krævede adfærd.

Det er Dansk Tandlægeforening vurdering, at A har aldrig haft en reel mulighed for at imødegå afskedigelsen. Det skal igen understreges, at der faktisk er en løsningsmodel - nemlig at A placeres hos G på ... klinikken hvor han er leder, indtil B fratræder ultimo juli.

En afskedigelse af A vil efter Dansk Tandlægeforening opfattelse hvile på et usagligt og tyndt grundlag. Et grundlag som desuden er behæftet med formelle fejl fra såvel B's, som Kystledelsens side, og allerede derfor bør afskedigelsen ikke iværksættes.

Sidst men ikke mindst skal Dansk Tandlægeforening endnu engang henvise til, at A er den første tandlæge i lang tid, som er tiltrådt en fast stilling, og som har vist sig villig til at etablere en tilværelse i ... (hendes ægtefælle er ansat ...) - og det forekommer ulogisk og mærkværdigt, hvis hun kan blive afskediget på et så løst og ensidigt grundlag, på initiativ og indstilling fra en leder, som notorisk har samarbejdsproblemer med alle tandlægerne, som selv beskyldes for malpraktise, og som i øvrigt forlader jobbet som chefdistriktstandlæge ultimo juli.

Eftersom han reelt er en stor del af problemet, bør det komme A til gavn i denne sag, at hun ønsker at forblive i Grønland, og har lagt sin tilværelse an derpå - og at B jo "forsvinder" ultimo juli.

Jeg står naturligvis til rådighed såfremt direktoratet måtte ønske uddybelse af ovenstående punkter og anskuelser."

Brev fra Administrationsdirektoratet til A af 31. maj 2005 vedrørende afskedigelse:

"Administrationsdirektoratet har på baggrund af indstilling fra Kystledelsen af 11. april 2005 truffet beslutning om at afskedige Dem med overenskomstmæssigt varsel d.d. I henhold til overenskomsten er Deres opsigelsesvarsel 1 måned til udgangen af en måned (følger funktionærlovens regler), eftersom De har været ansat mindre end 6 måneder på fratrædelsestidspunktet. De opsiges således med fratræden ved udgangen af juni måned 2005.

Begrundelsen for afskedigelsen er blandt andet samarbejdsvanskeligheder. Som eksempler herpå nævner B,

- at De protesterede i længere tid over en tjenestebefaling fra B om, at De skulle blive på arbejdet indtil kl. 15.45. De ønskede at gå før dette tidspunkt. Dette er De ikke berettiget til, idet De selvfølgelig er forpligtet til at følge arbejdstidsreglerne på stedet, hvor De er ansat. Ligesom De er forpligtet til at følge en tjenestebefaling fra Deres Chef.
- at De uden forudgående aftale med B herom havde aftalt at besøge tandklinikken i X, før De skulle påbegynde at arbejde på denne. De burde have planlagt et sådant besøg i samarbejde med B og have afventet hans godkendelse, hvilket De imidlertid ikke gjorde.
- at klinikassistent C på egen begæring blev overflyttet fra tandlægeklinikken i X til Z-klinikken pga. Dem. Dette er et tydeligt eksempel på, at det ikke kun er ledelsen, De har samarbejdsvanskeligheder med.
- at De i en periode under B's ferie ikke ville tage akutte patienter, hvilket på ingen måde kan accepteres. Da ledelsen fandt ud af dette, fik De da også straks besked om, at De er forpligtet til at tage akutte patienter.
- at B 2 gange er blevet kontaktet af D, der har oplyst, at De overfor de andre ansatte har talt negativt om B. Ledende Klinikassistent ... er enig i ovennævnte bemærkninger, hvilket B har erfaret efter en samtale med personalet i tandlægeklinikken i X. De har ifølge personalet forsøgt at vende stemningen imod Deres chef B. Medarbejderne på tandlægeklinikken i X finder dette meget ubehageligt og negativt for stemningen på klinikken. Dette bekræftes i et møde som B har haft med personalet på tandlægeklinikken i X den 11. april 2005. Ovennævnte er endnu et eksempel på samarbejdsvanskelighederne og kan på ingen måde accepteres. Der henvises til kopi af udtalelser fra medarbejdere fra tandlægeklinikken i X, der bekræfter ovennævnte (udtalelserne var vedlagt partshøringsskrivelsen).

- at B flere gange har forsøgt at tale med Dem vedr. samarbejdsvanskelighederne, men når han forsøger på dette, har det været meget vanskeligt at kommunikere med Dem, idet De blot har hævet stemmen og talt uafbrudt. Det har således ikke kunnet lade sig gøre at føre en reel samtale med Dem. B har oplyst Dem om, at han ikke ville acceptere at problemerne fortsatte. Herefter er der ikke sket nogen forbedring af situationen, hvorfor De er blevet indstillet til afskedigelse.

Ud over samarbejdsvanskeligheder er inkompetence tillige en begrundelse for afskedigelsen. I relation til dette henviser B til 5 situationer:

1. Da De arbejdede på Z-klinikken kom De og spurgte B om, hvad De skulle gøre med en karteret tand 26(6+) på et barn. De ville ekstrahere denne tand. Derudover spørger De til en mørk forandring på tanden 36(-6) oklusal flade, men De mener ikke, at der skal laves fyldning på denne. B følger med Dem og kan konstatere, at 26(6+) skal excaveres og laves en fyldning på, og hvis den har brug for rodbehandling skal dette gøres. Tand 36(-6) havde et åbenbart kariesangreb. Der er tale om ganske simple diagnoser, som De tilsyneladende ikke magter, hvilket må forventes af en erfaren tandlæge som Dem.
2. På en anden patient bliver der den 18/3-2005 indiceret en hævelse regio 21(+1). Patienten kommer akut den 23/3-2005 ind til B pga. store smerter. Der var blevet stoppet et stykke gas ind i incisionen. Dette er ikke den korrekte måde at holde en incision åben på. De burde have vidst dette som erfaren tandlæge.
3. Der har i forbindelse med tandekstraktioner udført af Dem været flere problemer, idet De f.eks. ikke har foretaget ekstraktionen på den korrekte måde - her henses særligt til, at De har i forsøgt at trække en tand ud med store gener for patienten, idet tanden knækkede ved dette. De burde som tandlæge kunne foretage sådanne vurderinger på korrekt vis.
4. De har svært ved at sætte Dem selv i gang og arbejde selvstændigt, hvilket på ingen måde kan accepteres på en tandlægeklinik, der har travlt. Med Deres erfaring må det forventes, at De kan tage selvstændigt initiativ.
5. Generelt finder B, at det ikke bør være nødvendigt at oplyse Dem om, at De skal arbejde i arbejdstiden, herunder ofte fortælle Dem, hvad De skal foretage Dem.
På baggrund af ovennævnte har Administrationsdirektoratet besluttet at afskedige Dem.

Administrationsdirektoratet har modtaget partshøringssvar og e-mail af 26. maj 2005 fra Dansk Tandlægeforening. Det skal i den forbindelse oplyses, at Kystledelsen fastholder afskedigelsen på trods af de indvendinger der er fremkommet. Endvidere fastholdes begrundelserne nævnt i Administrationsdirektoratets partshøringskrivelse og nævnt ovenfor.

B fastholder, at det er korrekt, hvad han har oplyst overfor Administrationsdirektoratet i forbindelse med indstillingen. Der skal yderligere henvises til, at personalet på tandlægeklinikken i X ifølge Kystledelsen fastholder deres udtalelser vedr. Dem. Dette finder Administrationsdirektoratet af afgørende betydning for sagen.

For så vidt angår arbejdstiderne, var der ikke tale om en ny praksis, og De burde have været bekendt med disse, der også fremgår af klinikkens opslagstavle.

Herefter er det besluttet at afskedige Dem d.d. med fratræden ved udgangen af juni måned 2005.

De er fritstillet i opsigelsesperioden.

Såfremt De bebor en bolig, der er anvist Dem i forbindelse med Deres ansættelsesforhold under Grønlands Hjemmestyre, har De pligt til at fraflytte denne i umiddelbar tilknytning til ansættelsesforholdets ophør.

..."

Jeg skrev den 14. juli 2005 således til Administrationsdirektoratet:

"Ombudsmanden har den 7. juli 2005 modtaget den i kopi vedlagte klage fra Dansk Tandlægeforening, der klager på vegne af tandlæge A.

Jeg forstår klagen således, at foreningen ønsker at klage over afskedigelsen af A.

Jeg har endnu ikke grundlag for at vurdere, om foreningens henvendelse giver anledning til at iværksætte en undersøgelse. Jeg anmoder derfor Administrationsdirektoratet om at udlåne A's sagsmappe, direktoratets journalnummer ...

Beslutter Ombudsmanden at tage sagen under behandling, vil Administrationsdirektoratet blive orienteret herom.

Dansk Tandlægeforening er orienteret om ovenstående ved særskilt brev bilagt kopi af dette brev."

Jeg modtog den 18. juli 2005 Administrationsdirektoratets sagsmappe vedrørende A. Ud over de ovenfor citerede breve vedrørende partshøring af A, Dansk Tandlægeforenings svar på partshøringen samt afskedigelsesbrevet fremgår af sagsmappen:

1. Ansættelsesbrev for A, hvoraf det fremgår, at A pr. 1. februar 2005 er ansat som distriktstandlæge med foreløbig placering ved Z-klinikken i ...

2. Udateret brev til Kystledelsen fra B, stemplet indgået den 16. marts 2005. Heraf fremgår:

"Vedrørende tandlæge A, ...:
Opbevares/arkiveres i den ansattes personsag.

- Tandlæge A er blevet ansatt i ... tandpleje fra den 1. februar 2005. Fra hendes ansættelsesdag har der været en række problemer og samarbejdsproblemer. A, har indtil videre blevet placeret som distriktstandlæge i X tandklinik fra den 1. marts 2005. Jeg har fra begyndelsen haft flere samtaler med hende, og jeg opfatter at hun har meget svært at forstå hvad jeg siger til hende, hun har også problemer med at følge de regler som gælder i omkring tandplejen. Den fortsatte udvikling kommer at udværdes.

Baggrund:

- A, har fået en bolig tildelt (...) til sig og hendes mand, der ... i ...

Jeg har bedt F, cheftandlægen, at indkøbe og møblere foreliggende bolig. Dette gøres med møbler fra ... Disse møbler/køkenudstyr m.m. er tandplejens egendom! Uden at spørge mig, har A afleveret næsten alle disse møbler, og selv gjort yderligere indkøb (1.305.60 Dkr), blandt andet computerbord, kontorreol og rundeler, da hendes mand skal have en hjemarbejdsplads! Sofaen, har A tidligere returneret, da hun nu sover i stuen. Hendes mand har nu møbleret soveværelset som en hjemarbejdsplads, åbenbarlig med tandplejens midler. Hun beklager sig meget over at boligen er alt for lille. A er idag af mig, opsat hos INI for en bolig med 3 rum.

- Uge 6, Onsdag 9/2 klokken 14.55, finder jeg A skiftet tøj og med rygtasken på og på vej hjem. Alle ansatte er blevet informeret, dels gennem mig personligt, dels med anslag ("Retningslinjer for nyansatte i ... tandpleje ") på arbejdspladsen.

Jeg spurte A hvor hun skal hen. Hun oplyser mig om at, "Hun skal gå hjem!"

Jeg oplyser hende om de regler som gælder, og at hun skal blive her frem til 15.45! A blir ved at påtale at hun SKAL gå hjem... hun BARE SKAL gå hjem!, da - "Alle på kysten altid gjort dette!". Jeg oplyser endnu en gang A, at hun skal blive endnu på arbejdet, hun har blandt andet mulighed at behandle patienter, planlægge morgendagens arbejde, lave administrativt arbejde m.m. men ikke gå hjem! A, bliver næsten aggressiv og skriger højt og under lang tid ude i gangen, så at hele personalen kigger ud fra sine respektive klinikker, patienter der kommer gående vender sig om og kigger på situationen. A blir ved fra 14.55 till 15.35 og prøve at argumentere med mig på en meget oprøret og frenetisk måde. Jeg fik at vide tidspunktet opfatningen at nogenting måske er forkert med A. Jeg ringer også til J for at konsultere om situationen.

- A, gør præcis som det passer hende selv. Den 22/2 har hun uden at informere mig, lavet aftal med X tandklinik om at hun skal komme derud og tale sammen med ... inden hun rejser. Hun laver egne aftale uden at spørge mig, og har derfor de factu fravær fra sin ordinære arbejdsplads. Jeg finder ud af situationen, og fortæller hende at hun er nødt til at planlægge fravær fra arbejdet samt informere og få godkendt fra mig.

Udover dette har jeg synpunkter på hendes kvalitative arbejde; vid en tidpunkt kommer hun in til mig på klinikken og spør hvad hun skal gøre med en karieset tand 26 (6+) på et barn, hun vil "extrahere" denne tand, hun noterer og en mørk forændring på tanden 36 (-6) oklusal flade, men syns ikke denne skal laves fyldning på. Jeg følger med hende ind til hendes klinik for at hjælpe hende. Jeg fortæller hende at 26 (6+) skal excaveres og laves en fyldning på, hvis den har brug for rodbehandling skall dette gøres, tanden 36 (-6) har et openbart kariesangreb - i øvrigt har patienten et hyggeligt tandstatus.Kariesdiagnostisk kompetence?

Der har i øvrigt, været incidenter i samband med tandextraktioner.

Vedrørende samarbejdsproblem i øvrigt; På X-klinikken, blev C, klinikkassistent, placeret hos A. C som er en af vores dygtigste KA, skulle sørge for at A skal få god hjælp til at komme igang på den nye arbejdsplads.

C, meddeler nu at hun ikke længere vil arbejde på X-klinikken, på grund af A.

Jeg finder at A har problem med at aktivere sig selv, hun går gerne rundt på klinikken og gør ikke ret meget, jeg blev nødt til at fortælle hende at hun skal arbejde.

Jeg har fået rapporter fra personalet, at under mine fridage februar/marts måned, har hun ikke været interesseret at ta akutpatienter! Enligt rapport fra personalet og ledende klinikkassistent "løbte hun amok, skriger og blir hysterisk" på X-klinikken - Personalet var nødt til at informere F, da jeg ikke var her.

Jeg har efter det at jeg kommet tilbage, haft en ny diskussion med A på telefon, og gjort klart at nu er det nok, hvis det ikke omgående bliver bedre, blir jeg nødt til at be hende at umiddelbar afslutte sit arbejde i ... tandpleje. Øvrigt udværdere jag udviklingen. Sist, måske, findes der en annen bagomliggende orsag til A's problemer, som jeg ikke kender idag."

Retningslinier for nyansatte i ... Tandpleje, udfærdiget den 1. september 2004. Heraf fremgår:

" ...

Arbejdstider:

1. Arbejdsdagen begyner klokken 08.00. Klinisk arbejdstid til klokken 15.00. Derefter er der tid for administration, planlægning mm. Personalet går hjem tidligast klokken 15.45. Morgonmad er mellen 09.30-09.50. Frokost er mellen 12.00-12.30.

... "

Brev af 17. marts 2005 fra B til A (ifølge Administrationsdirektoratets brev af 6. oktober 2005 er denne advarsel annulleret) vedrørende tildeling af advarsel. Heraf fremgår:

"Efter din ansættelse i ... tandpleje har der været en række problemer, dette vedrører; samarbejdsproblemer, problemer med din opførsel i professionel stilling og at du har lavet arrangementer uden at spørge eller få godkendt fra din overordre.

Jeg har sendt en skrivelse til din personsag hos Kystledelsen som og er informeret. Jeg har og talt sammen med Cheftandlæge F, der har godkendt min beslutning.

Dette er en klar og tydelig advarsel, hvis der ikke sker en umiddelbar nulstilling af problemer og en fuldkommen klar attitudeforbedring, skal du at afslutte dit arbejde i ... tandpleje.

Advarslen er baseret på følgende incidenter:

... tandpleje har indkøbt møbler til vakantboligen på Disse møbler tilhører ... tandpleje, ikke dig. Uden tilstand har du returneret hjørnesofa, sofabord, køkkenstoler mm. Du har fået godkendt at returnere lænestol, ikke andet. Du har og derefter la-

vet extra indkøb (TV-bord, rumdeler, computerbord, kontorareoler til din mands hjemmearbejdsplads) og signeret for dette.

Inden du skulle begynde og arbejde på X-klinikken, har du planlagt ind og aftalt besøg der - dette uden at du spørge mig - dette indebærer at du har fravær fra din arbejdsplads. Uge 6 har du ved opført dig uprofessionelt gennem at skribe og lave ballade, om at du skal gå hjem hvornår du er klar (14.55). Du har ikke forstået eller hørt på hvad jeg oplyst dig om, uden blir ved med at lave ballade og skribe indtil 15.35.

Dette har åbenbart, og i enighed med information fra personalet, og sket på X-klinikken under min fridager i februar/marts måned, da du ikke villet tage hånd om akutpatienter - denne gang blev Cheftandlæge F indblandet. Klinikassistent C, vil ikke længere arbejde kvar i X pga. dig.

Disse forhold er absolut ikke på nogen måde acceptabelt. Dette er og den sidste chance du får."

Brev af 21. marts 2005 fra personalet i X Tandklinik, hvoraf fremgår:

"Personalet i X tandklinik har ikke noget samarbejdsproblemer med A. Vi har ikke oplevet at hun har afvist at hjælpe os med pt, der havde akut problemer."

Brevet er underskrevet af fire personer.

Brev fra A til B dateret den 22. marts 2005. Heraf fremgår følgende:

" Svar på: Tildeling af advarsel d. 17.03.05

Det påtales, at nogle møbler i min lejlighed i ... er blevet udskiftet. Udskiftningen er sket efter, at jeg to gange sammen med min mand ved fremmøde på Z-klinikken klart fik tilsagn fra chefdistriktstandlægen om de udskiftninger, vi ønskede at foretage, var i orden.

Vedr. X-klinikken aftalte vi på tandlægemødet d.18.02., hvilket kan bekræftes af de andre tilstedeværende, at jeg i uge 8 skulle lave et overtagelsesmøde på X-klinikken. Jeg opfordrede chefdistriktstandlægen til at deltage heri, hvilket der dog ikke var interesse for. Jeg bar derfor ikke forladt min arbejdsplads mod chefdistriktstandlægens viden, men været til det aftalte møde på X-klinikken for at forberede mig og sætte mig ind i de nye forhold på klinikken, som jeg skulle overtage ugen efter.

Vedr. klinikarbejdstiderne har jeg ønsket at få en forklaring på, hvorfor jeg skulle blive på klinikken indtil kl. 15.45, medens de øvrige tandlæger i ... og i Grønland i øvrigt afslutter deres klinikarbejde kl. 15.00. Jeg har ikke fået nogen forklaring, men blot et påbud, hvilket jeg har undret mig over. Der omtales desuden en hændelse i uge 6, hvor jeg blev nægtet at gå så betids, så jeg kunne nå at afhente lægeforskrivet medicin på sygehusets apotek, der lukker kl. 16. På X-klinikken er der ikke som anført afvist nogle akutpatienter, hvilket personalet kan bekræfte, idet vi bestræber os på bedste vis as tage hånd om vore patienter.

Samarbejdet på X-klinikken er særdeles godt, hvilket personalet også kan bekræfte, hvorfor C's bevæggrunde for ikke at ønske at være der må findes i andre for-

hold. Jeg er naturligvis interesseret i, at vi bar så gode samarbejdsforhold som muligt, så vi alle i ... tandplejen kan løse vore opgaver på bedste vis."

Brev af 22. marts 2005 til B fra tre filialledere på henholdsvis X Tandklinik, Y Tandklinik samt Z Tandklinik. Heraf fremgår:

"Vi er helt uforstående over for karakter, tone og indhold i din advarsel til A.

De anførte "incident" / påstande er bagatelagtige, et af klagepunkterne er i lodret modstrid med sandheden.

Vi skal henstille, at den tildelte advarsel tilbagetrækkes, og at A får en undskyldning i anledning af denne stærkt beklagelige "sag".

Enslående breve af 23. marts 2005 fra B til de tre filialledere ved henholdsvis X-Tandklinik, Y-Tandklinik samt Z-Tandklinik. Heraf fremgår:

"Jeg synes det er fint at vi alle engagerer os i personalsituationen i ... tandpleje. Hvad jeg ikke forstår er hvorfor du svarer på hendes advarsel og ikke A selv? Advarsel tildeles hvis der er serlig grund til det, ikke tvært om, dette synes jeg vi skall være meget klare over. Jeg vil og ha information fra dig vilke "incident" du synes er bagatelagtige? Det samme gælder hvilken at "klagepunkterne" du openbarlig er klar over "er i lodret modstrid med sandheden"? Jeg vil ha at du besvarer disse spørgsmål hurtigst muligt. Og sender dem til Z-klinikken. I øvrigt diskuterer jeg ikke A's advarsel med personalet, generelt."

Referat af tandlægemøde den 29. marts 2005, hvoraf blandt andet fremgår:

"...

Mødet blev startet på en meget kedelig måde med en ophidset diskussion ang. Den givne A's, og ... 's og ... 's svar derpå, og som vi var enige om blev diskuteret for dagsordenen.

...

d) Der spørges til filiallederstillingen i X. B oplyser, at den er vakant, og at A ikke er ansat som filialleder. Øvrige tandlæger påtaler, at det tidligere har været kutyme de sidste 15 år, at tandlæger, fastansatte som vikarer på satellitklinikkerne, har været ansat som filialledere. B oplyser, at man for at være ansat som filialleder skal være "lempelig" til dette og det mener han ikke, at A er.

...

f) B mener, at tandplejen i ... fungerer bedre efter at han tiltrådte stillingen som chef og at han har ryddet op i ... tandpleje, nemlig på "den gode og rigtige måde", og han føler sig opbakket at hele ... tandpleje, undtagen tandlægerne.

Tandlægerne tilkendegiver, at der er samarbejdsvanskeligheder med B, og at denne ikke er lydhør over for dem.

..."

Brev af 29. marts 2005 fra cheftandlæge F til A. Af brevet fremgår:

"Vedr. advarsel fra chefdistriktstandlæge B

Jeg har modtaget dit brev af 22.3.2005 med din reaktion på den tildelte advarsel. Jeg har - som cheftandlæge - et par enkelte kommentarer til sagen.

Du undrer dig over, at du skal blive på klinikken til kl. 1545. Dette er heller ikke korrekt, da du skal blive der til kl. 1600.

Det fremgår ganske klart af overenskomsten, at arbejdstiden er 40 timer om ugen, og med 5 arbejdsdage er det 8 timer om dagen.

Din begrundelse, hvor du henviser til at kollegaer afslutter deres klinikarbejde kl. 1500, ændrer ikke på den situation, at du skal arbejde til kl. 1600.

Ingen tandlæge må forlade klinikken før kl. 1600.

Med hensyn til din vægning mod at behandle akutte patienter, så husker du måske, at jeg blev kontaktet af personalet på Z-klinikken fordi du nægtede at modtage akutte patienter i en periode, hvor B var på ferie. Først efter samtalen med mig, accepterede du, at tage de nødvendige akutte behandlinger.

Med hensyn til din ændring af møblerne i ..., så vil jeg gøre dig opmærksom på, at disse ikke er indkøbt til dig, men til lejligheden; og at du derfor ikke må ændre på disse - især ikke for at bytte til en hjemmearbejdsplads til din mand, der af os betragtes som medfølgende ægtefælle. Hvilken diskussion der ligger forud mellem dig og B, er for så vidt ligegyldig, men det vil undre mig, hvis du har fået grønt lys fra B til at ændre på møblerne i ...

Jeg synes, der er flere forhold, som ikke er acceptable i din handlemåde, og alene sagen vedr. arbejdstiden berettiger efter min opfattelse til en advarsel."

Brev til Kystledelsen fra B vedrørende skriftlig advarsel den 5. april 2005 til A. Heraf fremgår:

"Vedr. information og referat fra aflevering af skriftlig advarsel den 5/4 2005 kl. 13.00:

Nærværende: B, A, A's mand og G.

...

A Distriktstandlæge

X Tandklinik

...

A har af mig fåt personlig information den 29/3 kl. 15.00 om at jeg vil møde med hende den 30/3 kl. 15.00. A var sygmeldt den 30/3. På grund af tidsmangel blev dette møde fremflyttet til den 31/3 kl. 15.00, A får dette faxet til sin arbejdsplads. Den 31/3 var A sygmeldt. Hun var også sygmeldt den 1/4. A fik ny tid til den 4/4 kl. 13.00 faxet til sig på sin arbejdsplads. Jeg ringer A (4/4 kl. 9.30) på hendes arbejdsplads samme dag, for at gøre klart om tidspunktet for mødet - "Hun vil ikke komme!" til aftalet tid kl. 13.00 - da hun "ikke er forberet", hun er meget svær at tale med, da hun

taler konstant, næsten uden stop. Hun siger og at hun ikke har fåt nogen fax fra mig til sin arbejdsplads, heller ikke svarbrev fra F dateret 29/3/2005.

Hun får en ny tid via telefon af mig til den 5/4 A. 13.00. Den 5/4 ringer G mig og spør hvis det er OK at ham kommer med A til mødet kl. 13.00 idag. Dette er OK. G ringer kl. 11.00 og spør hvis mødet er aflyst, pga. akutplanen/akutpat. - det er det altså ikke - I dette fall, hade de fåt besked af mig inden.

Mødet / referat: 13.05, 5/4/2005. A får fremlagt og præsenteret information fra mig dateret den 30/03/2005, og får mulighed at tage stilling til årsagerne til advarslen. A møder også op pludselig sammen med sin mand.

A's svar er:

Hun syndes at hun har svaret på mine spørgsmål og indeholdet i advarslen tidligere. Hun vil ikke svare yderligere idag. A siger at jeg skal lave "samarbejdsplan" som skal blive forlagt hende, i enlighed med "overenskomsten", hun/de kan ikke svare på hvad det er for "overenskomst". A vil overhovedet ikke skrive under nogeting!. A taler endnu en gang meget højt og non-stop, kigger hele tiden i gulvet når hun taler. Hvilket gør det meget svært at kommunikere. Jeg vælger at holde en lav og saglig profil, men kan ikke forstå hvad hun mener.

Mit svar til hende er at jeg ikke kan gøre mere for hende idag, og mødet afslutes 13.28."

Brev af 30. marts 2005 fra B til A. Af brevet fremgår:

" vedrørende: Tildeling af skriftlig advarsel 31/03/2005 i samband med samtale :

Efter din ansættelse i ... tandpleje har der været en række problemer, dette vedrører; samarbejdsproblemer, problemer med din opførsel i professionel stilling og at du har lavet arrangementer uden at oprindelig spøge eller få godkendt fra din overordne.

Jeg har tidligere sendt en skrivelse dateret 17/03/2005 til din personsag hos Kystledelsen Cheftandlæge F som og er informeret.

Jeg har løbende talt sammen med Cheftandlæge F, der har godkendt min beslutning. F har også sendt dig et svar dateret 29/03/2005 på dit brev dateret 22/03/2005 med din reaktion på den tildelte advarsel fra mig i egenskab af chefdistrikandlæge i ... tandpleje. Dette er nu en skriftlig advarsel, hvis der ikke sker en nulstilling af problemer og en fuldkommen klar attitudeforbedring inden den 15. april 2005 vil dit ansættelseforhold blive vurderet med henblik på, om det kan fortsætte,

Advarslen er i enlighed med tidligere, og idag den 31/03/2003 given samtale baseret på følgende incidenter:

... tandpleje har indkøbt møbler til vakantboligen på ... Disse møbler tilhører ... tandpleje og hør til den aktuelle lejligheden. Uden tilstand har du returneret hjørnesofa, sofabord, køkkenstoler mm. Du har fået godkendt af mig at returnere lænestol, ikke andet. Du har og derefter lavet extra indkøb (TV-bord, rumdeler, computerbord,

kontorareoler til din mands hjemmearbejdsplads) og signeret i foretningen for dette. Jeg har og været i kontakt med ..., ..., 29/03/2005 som mener at du opført dig meget ubehageligt, og også der viset en barsk attitude - som "representant" for ... tandpleje accepteres denne opførsel selvfølgelig ikke. Inden du skulle begynde og arbejde på X-klinikken, har du selv planneret ind og aftalt besøg der - dette uden at du spørge mig i forvejen - dette indebærer at du har fravær fra din arbejdsplads.

Uge 6 har du ved opført dig uprofessionelt gennem at skribe og lave ballade ude i korridoren, om at du skal gå hjem hvornår du er klar (1435). Du har ikke forstået eller hørt på hvad jeg oplyst dig om, uden blir ved med at lave ballade og skribe at du "bare skal gå hjem !" indtil 15.35.

Dette har åbenbart, og i enighed med information fra personalet, og sket på X-klinikken under min fridager i februar/marts måned, da du ikke villet tage hånd om akutpatienter - denne gang blev Cheftandlæge F indblandet og har også på telefon haft samtale med dig. Klinkassistent C, vil ikke, længere arbejde kvar i X pga. dig og din opførsel, hun er nu, på egen ønsken, overflyttet til Z-klinikken. Jeg har og fået telefonsamtale 23/03/2005 og 29/03/2005 fra øvrige personalet (D taleskvinde) om at de føler det hele meget ubehageligt og at du påvirket og styrt dem negativt. Disse samlade forhold er ikke på nogen måde normalt, heller ikke acceptabelt."

Notat dateret den 5. april 2005 underskrevet af B. Sendt i kopi til cheftandlæge F samt Kystledelsen. Heraf fremgår:

"Vedr. mødet med A, ...

Min klager opfatning er at problemerne nået en nivuea som ikke er acceptabel, vi har heller ikke brug for alle disse problemer dette medfor. Vi skal tydeligt lægge vores energi på vigtigere ting, nemlig at drive tandplejen og tandsundheden fremad, disse problemer har taget alt for meget tid og energi. Jeg er også klar over at A, ikke kan klare op sin situation. Derfor er min opfatning at hun ikke kan arbejde fremover i ... tandpleje."

E-mail-korrespondance mellem B og cheftandlæge F, dateret henholdsvis den 7. og 8. april 2005:

"Hej F

Vedrørende tandlæge A:

Venligst kig igenom det material/referat fra tirsdag den 5/4 (dette er blevet send med internpost til jer).

Efter mange forsøg, kom A op til mig for samtale / skriftlig advarsel. G hade ringet mig samme dag og spørt hvis det var OK hvis ham fik følge med A, helt OK, hvis hun godkender dette, G ringer også senere for at spørre "hvis det hele er aflyst!?"

Pludselig kom hendes man også til samtalen. Der blev aldrig nogen reell mulighed til samtale, da A talade højt / næsten skriber non-stop, hun anklager "mig og Kystledelsen" for at ikke ha gjort det hele "ordentlig".

Jeg tror ikke det kan bli mer ordentlig/tydelig.

Vi er ikke en gang tæt på nogen form af samarbejdsvilje fra A side. Det går altså ikke og tale med hende på en normal måde. Jeg kan umulig se nogen løsning til fortsat arbejde for hende i ... tandpleje. Det har og siden hun kom, blivet en meget stor uro i holdet, dette kan vi selvfølgelig ikke acceptere. Jeg har spenderet altfor meget tid til dette, tid som skal bruges til normale drift.

A blev ansat den 1 februar 2005. Jeg er i dag, ikke interesseret af at ha hende ansat efter den sidste april 2005. Flere samtaler med A betegner jeg som lønløst. A er heller stadig (7/4) ikke på arbejd. Skal i eller mig informere hende. Taksam for jeres standpunkt."

Svar fra F:

"Det er min opfattelse, at hun må afskediges inden for 3-måneders fristen - desværre er der vist ingen anden udvej.

Jeg fornemmer at hun vil være en evit kilde til uro.

Vil du ... påbegynde sagen vdr. Afskedigelse?"

Brev af 11. april 2005 fra G, Filialleder ved ..., til B. Heraf fremgår:

"Vedr.: Dit brev til mig af 23. 3. 2005.12.30 den 22. marts 2005

Den 22. marts 2005 blev din advarsel til A kommenteret af filiallederne på henholdsvis ..., ... og ... tandklinik.

På baggrund af denne fælles udmelding kan jeg ikke som enkelt person udtale mig på vegne af gruppen.

Jeg må derfor bede dig stile brevet til alle medunderskrivere."

Det fremgår af sagen, at enslydende breve er sendt fra filialledere ved ... og ... tandklinikker.

Herefter foreligger Kystledelsens notat af 11. april 2005. Det fremgår heraf:

"Notat til Administrationsdirektoratet

Vedlagt fremsendes indstilling vedrørende:
A,

Pågældende indstilles herved til afskedigelse fra sin stilling som distriktstandlæge ved centraltandklinikken i ... med overenskomstmæssig varsel."

Af Administrationsdirektoratets notat dateret den 14. april 2005 fremgår:

"Vedr. afskedigelse af A fra stillinen som distriktstandlæge.

Jurist i Administrationsdirektoratet ... har ved telefonisk henvendt sig til Chefdistriktstandlæge B, ved Z-klinikken i ... om, at han skal komme med en begrundelse for årsagen til indstillingen til afskedigelse af A.

B har lovet ..., at han vil lave en begrundelse til afskedigelse."

Brev fra B til Administrationsdirektoratet af 14. april 2005:

"Tak for dit telefonsamtale den 13.4.2005, vedrørende A. Jeg sender her den sammelstilling du ønsker, at de aktuelle forhold. Jeg håber dette er hvad du behøver.

A er blevet ansat i ... tandpleje fra den 1. februar 2005. Fra hendes ansættelsesdag har der været en række problemer og samarbejdsproblemer. A, har indtil videre blevet placeret som distriktstandlæge i X tandklinik fra den 1. marts 2005, men er idag sygmeldt. Jeg har løbende gange prøvet at have samtaler med hende, og jeg opfatter at hun har meget svært ved at forstå hvad jeg siger til hende, hun har også problemer med at følge de regler som gælder omkring tandplejen. Hun har været kaldt til mig for en skriftlig advarsel og samtale den 31/3 kl.15.00, 1/4 kl.13.00, men var sygmeldt. A blev skriftligt kaldet igen til den 4/4 kl.13.00, klokken 09.30 denne dag ringer jeg til hende på klinikken for at påminde hende - Hun siger nu at hun "ikke vil komme!" - "hun er ikke forberedt!" A fik ny tid af mig til den 5/4 kl. 13.00. Jeg har den 8/4 lavet en skriftlig begæren til A om en lægeerklæring da hun status quo er sygmeldt, med svar/lægeerklæring senest fredag den 15/4.

Uddrag af referatet fra den 5/4 2005 13.03-13.28:

Mødet/referat: 13.03, 5/4/2005. A får fremlagt og præsenteret information fra mig dateret den 30/03/2005, og får mulighed at tage stilling til og svare til årsagerne til advarslen. A møder også op pludselig sammen med sin mand.

A's svar er:

Hun synes at hun har svaret på mine spørgsmål og indeholdet i advarslen tidligere. Hun vil ikke svare yderligere idag. A siger at jeg skal lave en "samarbejdsplan" som skal blive forlagt hende, i enighed med "overenskomsten", hun kan ikke svare på hvad det er for "overenskomst". A vil overhovedet ikke skrive under noget. A taler endnu en gang meget højt og non-stop, kigger hele tiden i gulvet når hun taler, hvilket gør det meget svært at kommunikere. Jeg holder en lav og saglig profil, men kan ikke forstå hvad hun mener.

Mit svar til hende er at jeg ikke kan gøre mere for hende, og mødet afslutes 13.28.

Baggrund:

A, har fået en bolig tildelt (...) til sig og hendes mand, der ... i

Jeg blev bedt af F, cheftandlæge, at indkøbe og møblere foreliggende bolig. Dette gøres med møbler fra ... i Disse møbler/køkenudstyr m.m. er tandplejens ejendom! Uden at spørge mig, har A returneret næsten alle disse møbler, og selv gjort yderligere indkøb (1.305.60 Dkr), blandt andet computerbord, kontorreol og rumdeler, da hendes mand skal have en hjemarbejdsplads! A har fået tilstand af mig at re-

turnere en lænestol, kun. Sofaen, har A tidligere returneret, da hun nu sover i stuen. Hendes mand har nu møbleret soveværelset som en hjemarbejdsplads, åbenbarlig med tandplejens midler. Hun beklager sig meget over at boligen er alt for lille.

A er af mig, opsat hos INI for en bolig med 3 rums.

Uge 6, Onsdag 9/2 klokken 14.55, finder jeg A skiftet tøj og med rygtasken på og på vej hjem. Alle ansatte er blevet informeret, dels gennem mig personligt, dels med anslag ("Retningslinjer for nyansatte i ... tandpleje") på arbejdspladsen.

Jeg spurte A hvor hun skal hen. Hun oplyser mig om at, -"Hun skal gå hjem!"

Jeg oplyser hende om de regler som gælder, og at hun skal blive her frem til 15.45! A bliv ved at påtale at hun SKAL gå hjem... hun BARE SKAL gå hjem!, da - "Alle på kysten altid gjort dette!". Jeg oplyser endnu en gang A, at hun skal blive endnu på arbejdet, hun har blandt andet mulighed at behandle patienter, planlægge morgendagens arbejde, lave administrativt arbejde m.m. men ikke gå hjem! A, bliver næsten aggressiv og skriger højt og under lang tid ude i gangen, så at hele personalen kigger ud fra sine respektive klinikker, patienter der kommer gående vender sig om og kigger på situationen. A blev ved fra 14.55 till 15.35 og prøve at argumentere med mig på en meget oprøret og frenetisk måde. Jeg ringer også til ... for at konsultere om situationen.

A, gør præcis som det passer hende selv. Til den 22/2, har hun uden at informere mig, lavet aftal med X tandklinik om at hun skal komme derud og tale sammen med ... inden hun rejser. Hun laver egne aftale uden at spørre/planlægge sammen mig, og har derfor de factu fravær fra sin ordinære arbejdsplads. Jeg finder ud af situationen i samband med tandlægemødet den 18/2, og fortæller hende at hun er nødt til at planlægge fravær fra arbejdet samt informere og få godkendt fra mig. I sit svar til mig på advarsel dateret den 17/3, svarer hun at hun spurt mig hvis jeg vil komme med til X, og at jeg skulle have svaret at; "det var der dog ikke intresse for". Her har A ikke helt klart for sig, da mit svar tydeligt var det modsatte.

Udover dette har jeg syvpunkter på hendes kvalitative arbejde; ved en tidpunkt under hendes arbejde på Z-klinikken kommer hun ind til mig på klinikken og spørge hvad hun skal gøre med en karieret tand 26 (6+) på et barn, hun vil "extrahere" denne tand, hun noterer og en mørk forændring på tanden 36 (-6) oklusal flade, men syndes ikke denne skal laves fyldning på. Jeg følger med hende ind til hendes klinik for at hjælpe hende. Jeg fortæller hende at 26 (6+) skal excaveres og laves en fyldning på, hvis den har brug for rodbehandling skal dette lade sig gøres, tanden 36 (-6) har et openbart kariesangreb. Kariesdiagnostisk kompetence?

På en anden patient, ..., Bliver der 18/3 2005 incideret en hævelse regio 21 (+1). Patienten bliver sendt til mig akut for svære smerter den 23/3. Der have blevet stoppet et stykke gas in i incisionen. Dette er selvfølgelig ikke en ordentlig måde at holde en incision åben. Der har i øvrigt, på Z-klinikken, været incideret i samband med tandextraktioner.

Jeg finder ud af at A, under sin tid på Z-klinikken, den tid som jeg selv direkte kan overblikke, har problem med at aktivere sig selv, hun går gerne rundt på klinikken og gør ikke ret meget, jeg blev nødt til at fortælle hende at hun skal arbejde.

Vedrørende samarbejdsproblemer i øvrigt; På X-klinikken, blev C, klinikkassistent, placeret hos A. C som er en af vores dygtigste KA, skulle sørge for at A skal får god hjælp til at komme igang på den nye arbejdsplads.

C, meddeler at hun ikke længere vil arbejde på X-klinikken, på grund af A. C er nu, på egen ønske, overflyttet til Z-klinikken. Jeg har fået rapporter fra personalet, at under mine fridage februar/marts måned, har hun ikke været intresseret at tage akutpatienter! Enligt rapport fra personalet (receptionist ... og ..., ledende klinikkassistent) "løbte hun amok, skriger og bliver hysterisk" på X-klinikken - Personalet var nødt til at informere F, da jeg ikke var her. Jeg har fået telefonsamtale til klinikken og hjem privat 23.03.2005 og 29.03.2005 og løbende fra øvrige personalet (D, taleskvinde) om at de føler det hele meget ubehageligt og at A påvirket og styrt dem negativt. Dette fortæller hele personalet meget tydeligt i samband med møde sammen med mig ude i X den 11/4 kl.15.00.

Jeg har efter det at jeg kommet tilbage fra min ferie i februar/marts måned, haft en ny diskussion med A på telefon, og gjort klart at nu er det nok, hvis det ikke omgående bliver bedre, bliver vi nødt til at diskutere hvis hun skal arbejde i ... tandpleje. Efter at jeg prøvet at have et samtale med hende den 5/4 2005 og hvordan dette møde udviklede sig, er jeg idag klar over at fortsat arbejde i ... tandpleje er umuligt for A."

Brev af 18. april 2005 fra E, KA-elev, til B:

" Ang. A

Da hun kom ud til os første gang virkede hun meget venlig og imødekommende.

Hun søgte medlidenhed hos os, da hun havde uoverenstemmelser med B, og hun vidste ikke hvorfor B forfulgte hende personligt.

Vi troede selvfølgelig på de at hun sagde, og lovede at vi ville hjælpe hende, og hun blev så glad, at hun ville give os rejser. Som tiden gik, forandrede hun sig mere og mere, og først her kunne vi se hvad det er hun er ude på, det er at hun ville påvirke os, og alt det negative hun talte om var om B, og da hun kunne føle vi ikke påskønnede alt det negative blev hun "svært" at arbejde sammen med. I følge arbejdsplanen var det ... som skal assistere hende, men hun ville ikke have hende som assistent, og det troede hun at B vidste det, derfor han ville have det skal være ..., men på den anden side vidste B det ikke."

Brev af 18. april 2005 fra D og I:

" Vedrørende A

A begyndte i X klinikken i marts måned, den tid hun var i X klinikken har hun talt negativ om vores chefdistrikstandlæge. På den måde har hun prøvet påvirke os at det næsten lykkedes hende. Men det lykkedes heldigvis hende ikke.

Vi er meget glad for vores Chefdistikstandlæge, og vi har godt samarbejdet med ham."

E-mail fra B til Administrationsdirektoratet, dateret den 19. april 2005:

"Har lige talet med C.

Orsagen til at hun ikke ville være i X var at kun at C havde en klar fornemmelse at A ikke ville ha hende der, C følede at hun ikke duger. A talte hele tiden om en anden klinikassistent infor C, den klinikassistent hun ville ha, ved jeg selv ikke fungerede sammen med A da meget lidt arbejde blev gjort, hvilket openbart passade A fint."

E-mail fra Dansk Tandlægeforening til Administrationsdirektoratet af 26. maj 2005, hvoraf blandt andet fremgår:

"Nu skal du jo lige have lejlighed til at læse partsindlægget - men jeg vil for god ordens skyld gøre dig opmærksom på, at chefdistriktstandlæge B er fratrukket sin stilling i mandags. J fra Kystledelsen meddelte på en møde i går med Tandklinikens personale, at chefdistriktstandlægen "i vidt omfang havde udført ikke-vederlagsfrit tandlægearbejde i arbejdstiden" hvilket ikke er tilladt.

Jeg mener ikke at afskedigelsessagen mod A bør opretholdes herefter. Sagen er påbegyndt og initieret af den pågældende chefdistriktstandlæge.

..."

Brev stemplet som indgået i Administrationsdirektoratet den 30. maj 2005 fra B til Kystledelsen, indeholdende udtalelse til Dansk Tandlægeforenings partshøringssvar af 20. maj 2005 (citeret ovenfor):

"Först vill jag tydligt klarlägga, att min ståndpunkt avseende A's avsked naturligtvis står fast. Uppenbarligen är detta också Kystledelsen mening. Har på senare tid tagit del av, och raft visat för mig, journalhandlingar förda av A, som om möjligt, stärkt denna min uppfattning.

Har ombetts av ..., Kystledelsen att kommentera, primärt, ..., konsulent i Dansk Tandlægeforening, och hennes svar i ärendet. Dennes svar uppfattar jag som en något märklig skrivelse, varför jag har svårt att se en seriös sida.

Konsulent ... och hennes svar ger intrycket att inbegripa och ogiltigförklara samtliga klagomål (klagelser) avseende A. Om jag ännu en gång, skulle klarlägga dessa klagomål, skulle mina kommentarer motsvara de fem (5) sidor konsulent ... lagt fram - Detta är inte rimligt. Ändock skall jag förtydliga valda delar och följande:

- Om jag finner A ombytt med ryggsäcken på ryggen, på väg ner för trapporna/på väg hem klockan 14.55 - Anser jag, och Kystledelsen detta vara uppenbart fel. Om A, kommenterar detta genom att skrika högt i korridoren, patienterna vänder sig om, anställda kommer ut från sina kliniker, A fortsätter att högljuddt att kommentera detta fram till 15.35 - Anser jag detta vara påtagligt anmärkningsvärt.

A har tilldelats samma riktlinjer som alla andra anställda, gällande bland annat arbetstider - Denna information finas också tydligt anslagen på klinkens anslagstavla. Detta är heller ingen ny praxis, som konsulent ... annars vill göra gällande.

Att A utan vetskap planerat och avtalat besök på X tandklinik, står fast. Att jag skulle avtalat med A, om "gemensamt" besök den 24 februari är ett märkligt påstående.

Att A under min frånvaro, vägrade behandla akutpatienter, och att personalen var nödgade att påkalla uppmärksamheten från F, bedömer jag som korrekt. Naturligtvis är personalen/ledande klinikassistent väl instruerad avseende akutverksamhet, de är också instruerade i händelse av min frånvaro. Att F tagit kontakt med A, är fullkomligt normalt, i min frånvaro. Att konsulent ..., sedan kallar detta en "överreaktion" från personalens sida, drar jag mig för att kommentera.

Samarbetssvårigheter - Jag har inte haft någon möjlighet att samtala med A i normal samtalston. Att A fortlöpande under "samtalet" flackar med blicken i golvet, inte kan eller vill sitta ner, själv talar oavbrutet utan att försöka lyssna - Ger mig en grund för bedömningen samarbetssvårigheter. Personalen på X tandklinik har för mig upprepade gånger, personligen och via telefon beklagat att A styrt och manipulerat dem. Konsulent ... menar att jag skulle ha fått personalen till att "underskrive erklaring" om att A baktalar mig! Detta saknar totalt verklighetsförankring - Självfallet har jag aldrig styrt personalen på något sätt, och skulle heller aldrig komma på tanken. Det kan också vara av viss vikt att tillfråga berörd personal.

Konsulent ..., menar också att tandläkarna hade ett "konstruktivt förslag" till att lösa situationen. Detta förslag har jag aldrig hört talas om. Konsulent ... menar också att då det föreligger ett stort problem med att anställa fasta tandläkare i ..., och att A var "den förste tandläge i mange år, der tiltrådt en fast stilling". Och att det skulle vara i allas intresse att "problemet mellan A og B blev søgt afhjulpet" - För det första fanns/finns det inga "problem" mellan mig och A, i varje fall inte från min sida, då det rör sig om en av mig, högst professionell bedömning av A och hennes tidigare arbete i ... tandvård. För det andra, spelar bristen på tandlökare i ... en mindre roll, om inte kompetensen hos den aktuella tandläkaren finns - Detta har vi provat tidigare med tydligt resultat.

Borgarna kommer i första hand, därför är det av största vikt att vi som chefer ser till att förmedla kompetenta tandläkare till dem, istället för att tillfredställa kvoten av tandläkare i

Problem finns hela tiden, och dessa löses normalt med gott resultat av personalen och mig i god samverkan, med betoning på orden god samverkan - Åtminstone är detta min uppfattning, samt den information jag löpande har fått av vår personal vid regelbundna utvärderingar, bland annat i form av "gruppsamtal" mellan mig och övrig personal, "personliga samtal" mellan ledande klinikassistent och övrig personal.

Jag har hela tiden fått fullt stöd hos personalen avseende mitt sätt att leda och stimulera personalen vidare i sitt arbete. F's det en osäkerhet kring detta, tycker jag att det är rimligt att tillfråga aktuell personal.

Konsulent ... talar gärna om "inkompetence" och kompetens i sin skrivelse - På sidan 4/5 ger hon sig ut på "tunn is" genom att göra egna kliniska bedömningar - Så vift jag vet är inte konsulent ... utbildad odontolog. Personligen, räknar jag mig till den högt meriterade gruppen allmänntandläkare i vårt samhälle, och känner mig hämed mer eller mindre tvingad att deklarerera min sida av begreppet "kompetence" - Min akademiska bakgrund i avseendet "kompetens"; jag har själv stora delar av

läkarutbildning, specialistutb.kurser, forskarutbildning, samt lång erfarenhet internationellt med undersökningar av tobak/cancer/munhåla, flera års erfarenheter från käkkirurgisk verksamhet nationellt/internationellt inkl. masterbakgrund. Jag har även god erfarenhet av samarbete med världsauktoriteter som ..., ... och ... - dessa inom respektive områden som tobak/slemhinneförändringar/cancer och käkledsproblematik (TMJ)/relaterad kirurgi. Tillika har jag under många år varit verksam som chef inom tandvården.

Med bakgrund av denna erfarenhet anser jag mig ha gott stöd för att göra basala bedömningar av den karaktär A's kompetens inbegriper.

Min professionella bedömning av A är vägledande, och att hon inte kunde fungera som tandläkare på ett sätt som kommer borgarna till gagn, fanns där från början. Det har självfallet funnits flera tillfällen då jag upprepat försökt samtala med henne, utan resultat eller möjlighet. Att välja att avskeda någon är aldrig lätt eller en trevlig händelse, och i A's, fall har delta "vuxit fram" under en tid, efter sin anställning. Min bedömning av A står alljämnt fast."

Samt udtalelse fra cheftandlæge F:

" Vedrørende: Partsindlæg - A.

Hermed fremsendes kopi af de fremsendte svar fra Chefdistriktstandlæge B og Cheftandlæge F's kommentarer pr. telefon.

Side 1, 16. linie: Der henvises til brev fra år 2000 af ...

Side 2, 18. linie: A har ikke talt med F den 1. marts 2005, da han var på vej til Danmark denne dag

Side 3, 11. linie: Klinikpersonalet er blevet presset af A første gang til at skrive, at de ikke har samarbejdsvanskeligheder med denne.

Side 3, 20. linie: 1. og 2. advarsel er den samme. 1. advarsel blev p.g.a. procedurefejl annulleret og erstattet med 2. advarsel.

Side 4, næstnederste linie: A har selv sygemeldt sig, da sagen startede.

Side 5, 4. linie: Det ønskes præciseret, hvilke formelle fejl Kystledelsen har lavet.

Det skal desuden bemærkes, at der i Tandlægeforeningens brev ikke er bemærkninger vedrørende A's udskiftning af Z tandklinikens møbler.

Kystledelsen er af den opfattelse, at der ikke er grundlag for ændring af Centraltandklinikens indstilling om afsked af A, hvorfor indstillingen fastholdes."

Jeg skrev den 8. august 2005 således til Administrationsdirektoratet:

"Jeg har modtaget Administrationsdirektoratets sagsmappe vedrørende A og har nu haft lejlighed til at gennemse den.

Jeg har herefter fundet anledning til nærmere at undersøge Administrationsdirektoratets afskedigelse af A.

Det fremgår af Administrationsdirektoratets afskedigelsesbrev af 31. maj 2005 til A, at afskedigelsen dels er begrundet i samarbejdsvanskeligheder, dels i inkompetence.

Det følger af det almindelige forvaltningsretlige officialprincip, at det er den enkelte forvaltningsmyndighed, der har ansvaret for, at en sag er tilstrækkeligt oplyst, før der træffes afgørelse.

I forbindelse med en beslutning om afskedigelse er sagsoplysningen underlagt dette princip. Afgørelser om uansøgt afskedigelse anses i almindelighed for indgribende, og kravene til undersøgelsens udstrækning og til sikkerheden for de relevante oplysningers rigtighed er derfor relativt høje.

A blev ansat pr. 1. februar 2005 som distriktstandlæge, med foreløbig placering ved Z-klinikken i Ved Administrationsdirektoratets brev af 31. maj 2005 blev A afskediget.

Det fremgår af sagens akter, at der er foretaget følgende i forbindelse med afskedigelsen af A:

- A blev den 17. marts 2005 tildelt en advarsel, begrundet i a) udskiftning af møbler, b) møde på X-klinikken, c) arbejdstider, d) afvisning af akutpatienter, e) samarbejde på X-klinikken

- Der foreligger på sagen støtteerklæringer til A dateret den 21. marts 2005 fra personalet i X tandklinik, samt støtteerklæring dateret den 22. marts 2005 fra filialledere ved ... Tandklinik, ... Tandklinik samt ... Tandklinik.

- Svar til de tre filialledere fra chefdistriktstandlæge B dateret den 23. marts 2005.

- Svar fra de tre filialledere til chefdistriktstandlægen dateret den 11. april 2005.

- Mail fra chefdistriktstandlægen til cheftandlæge F samt ... i Kystledelsen vedrørende A dateret den 7. april 2005 samt svar fra cheftandlægen dateret den 8. april 2005, hvoraf det fremgår, at A må afskediges.

- Skriftlig advarsel af 5. april 2005. Advarslen er begrundet i følgende forhold: a) køb af møbler, b) møde på X-klinikken, c) arbejdstider, d) afvisning af akutpatienter, e) samarbejde på X-klinikken.

- Indstilling af 11. april 2005 fra M til Kystledelsen om afskedigelse af A, bilagt skriftlig advarsel af 5. april 2005, brev af 29. marts 2005 fra cheftandlægen til A, hvori der svares på A's bemærkninger til den tildelte advarsel af 17. marts 2005, advarsel af 17. marts 2005 samt chefdistriktstandlægens indstilling hertil af 10. marts 2005 bilagt kopi af opslag om arbejdstider i ... Tandpleje.

- Partshøringsskrivelse af 20. april 2005 vedrørende påtænkt afskedigelse af A.

- Brev af 14. april 2005 fra chefdistriktstandlægen til Administrationsdirektoratet, hvori chefdistriktstandlægens indstilling om at afskedige A begrundes.
- Erklæringer imod A fra to ansatte i X-klinikken samt en elev, dateret den 18. april 2005, hvoraf alle tillige skrev under på en støtteerklæring til fordel for A dateret den 21. marts 2005.
- Anmodning af 14. april 2005 fra Administrationsdirektoratet om en nærmere begrundelse fra de ansatte i X og C.
- E-mail fra chefdistriktstandlægen af 19. april 2005 hvori chefdistriktstandlægen begrundes årsagen til C's ønske om at flytte fra X-klinikken.
- Partshørings svar fra A ved Dansk Tandlægeforening, bilagt blandt andet referat af tandlægemøde den 29. marts 2005, hvor det under punkt f anføres, at "tandlægerne tilkendegiver, at der er samarbejdsvanskeligheder med B, og at denne ikke er lydhør over for dem". Referatet er ikke underskrevet.
- Brev fra Kystledelsen til Administrationsdirektoratet af 27. maj 2005, hvori svar fra chefdistriktstandlægen samt cheftandlægen vedlægges.
- Udateret brev fra chefdistriktstandlægen til Kystledelsen vedrørende udtalelse til A's partsindlæg, stemplet scannet i Administrationsdirektoratet den 30. maj 2005.

Jeg anmoder indledningsvis Administrationsdirektoratet om at redegøre for, om der er givet A en eller to advarsler, idet det ikke fremgår af sagen, om advarslen dateret den 17. marts 2005 er annulleret, når bortses fra Kystledelsens brev af 27. maj 2005, hvori Tandlægeforeningens partshøringsbrev kommenteres.

Jeg anmoder Administrationsdirektoratet om at redegøre for, om Administrationsdirektoratet herudover har foretaget undersøgelseskridt, forinden beslutningen om at afskedige A blev truffet.

Jeg anmoder særligt Administrationsdirektoratet om at oplyse, om Administrationsdirektoratet har undersøgt *om* de anførte samarbejdsproblemer har haft en sådan betydelig negativ indflydelse på udførelsen af opgaverne på ansættelsesstedet, at dette kunne begrunde afskedigelse, *om* der forelå en forbindelse mellem samarbejdsproblemerne og A, samt *om* hovedskylden for problemernes opståen skyldtes A.

Jeg anmoder videre Administrationsdirektoratet om at redegøre for, om direktoratet har forholdt sig kritisk til de indhentede oplysninger, særligt om direktoratet har undersøgt de afgivne erklæringer henholdsvis for og imod A.

Jeg anmoder ligeledes Administrationsdirektoratet om at redegøre for, i hvilket omfang begrundelserne for afskedigelsen af A adskiller sig fra de(n) allerede tildelte advarsel/advarsler til A, samt om at oplyse, i hvilket omfang A efter at have modtaget advarslen/advarslerne har gentaget de handlinger, som hun har fået advarslen/advarslerne for.

Jeg kan af sagens akter se, at man har forsøgt at placere A i X tandpleje i stedet for i ... tandpleje. Jeg anmoder herudover Administrationsdirektoratet om at oplyse, om der efter direktoratets opfattelse har været udfoldet tilstrækkelige bestræbelser

på at løse samarbejdsproblemerne med mindre vidtgående skridt end afskedigelse. Jeg henviser til det i Tandlægeforeningens partshøringsskrivelse anførte, om at det af filialleder på ... er foreslået, at A blev overflyttet dertil.

Jeg anmoder videre om at få oplyst, om direktoratet har fået undersøgt de påståede faglige inkompetencer, som A af chefdistriktstandlægen anklages for, af andre fagfolk.

Jeg anmoder endelig Administrationsdirektoratet om at oplyse, om det er direktoratets opfattelse, at grundlaget for afskedigelsen af A er tilstrækkeligt.

Jeg vedlægger Administrationsdirektoratets sagsmappe vedrørende A med tak for lån."

Jeg modtog den 7. september 2005 brev fra Administrationsdirektoratet, hvoraf fremgik, at direktoratet havde indledt forhandlinger med Dansk Tandlægeforening vedrørende afskedigelsessagen.

Jeg anmodede herefter ved brev af 9. september 2005 Dansk Tandlægeforening om at orientere mig om, hvorvidt jeg skulle stille sagen i bero, indtil forhandlingerne mellem foreningen og Administrationsdirektoratet var afsluttede.

Dansk Tandlægeforening meddelte mig ved brev af 19. september 2005, at der ikke var forhandlinger mellem foreningen og Administrationsdirektoratet i afskedigelsessagen vedrørende A.

Jeg modtog den 7. oktober 2005 Administrationsdirektoratets svar på mit brev af 8. august 2005:

"Under henvisning til Landstingets Ombudsmands skrivelse af 8. august 2005 skal der herved oplyses følgende.

Advarslen af 30. marts 2005 indeholder alle de momenter som advarslen af 17. marts 2005 gør. Advarslen af 30. marts blev, som oplyst af Kystledelsen, givet på baggrund af en procedurefejl. Kystledelsen oplyser, at den første advarsel blev annulleret, og Administrationsdirektoratet henholder sig til Kystledelsens bemærkninger.

Administrationsdirektoratet havde foretaget undersøgelsesskridt, før afskedigelsesbeslutningen blev truffet, idet direktoratet havde bedt om udtalelser fra både B og F vedr. partshøringssvaret. Derudover har direktoratet inden partshøringsskrivelsen blev udsendt anmodet om og fået en uddybende udtalelse fra B. Endvidere er der på baggrund af oplysningerne modtaget fra B den 14/4-05 indhentet skriftlige udtalelser fra personalet i X Tandklinikken vedr. forholdet til A.

Samarbejdsproblemerne har ifølge A's overordnede haft en sådan betydelig negativ indflydelse for udførelsen af opgaverne på ansættelsesstedet, at dette kunne begrunde afskedigelse, jf. B's skrivelse af 14. april 2005. Der var forbindelse mellem samarbejdsproblemerne og A, og det vurderedes at hovedskylden for samarbejds-

problemerne opståen skyldtes A. Der skal i den forbindelse henvises til B's bemærkninger til sagen sammenholdt med udtalelserne fra personalet i X-klinikken. B vurderer i sin skrivelse af 14. april 2005, at fortsat arbejde i ... Tandpleje for A er umuligt.

Samarbejdsproblemer er særdeles vanskelige at dokumentere, idet der er mange følelser indblandet. I den konkrete situation er det lagt til grund, at A havde samarbejdsproblemer med B. Der er således tale om samarbejdsproblemer mellem A og hendes umiddelbart overordnede. B vurderede som overordnet, at de samlede problemer med A ikke kunne løses, og derfor måtte føre til afskedigelse, jf. B's skrivelse af 14. april 2005. Administrationsdirektoratet kan herefter ikke vurdere dette bedre end den overordnede - B. Der skal i den forbindelse henvises til erklæringerne fra personalet i X-klinikken, der ligeledes støtter op om dette. Derudover er det oplyst, at klinikassistent C direkte forlader klinikken i X på grund af A, hvilket er en klar indikation på samarbejdsvanskeligheder.

Administrationsdirektoratet har forholdt sig kritisk ud fra de oplysninger, der er indhentet, men direktoratet har lagt afgørende vægt på den overordnedes udsagn, idet det er den overordnede, der har ansvaret for, at arbejdspladsen fungerer, og er den, som bedst kan vurdere, hvilket omfang problemerne har. Erklæringerne for A kommer fra tandlæger på de andre tandlægeklinikker, men ikke fra personer fra X-klinikken hvor A arbejdede. Administrationsdirektoratet har selvfølgelig vurderet erklæringerne for A, men har ikke vurderet, at de kunne ændre afgørelsen. Der er i den forbindelse lagt vægt på, at der var samarbejdsproblemer med såvel ledelsen som de ansatte på X-klinikken.

I afgørelsen om afskedigelse er der ikke lagt særskilt vægt på advarslen. En del af det indhold, der fremgår af advarslen, fremgår ligeledes af afskedigelsens begrundelse. Beslutningen om at indstille A til afskedigelse bliver truffet efter, at B havde en samtale med A deri 5. april 2005. B vurderer således efter samtalen, at ansættelsesforholdet skulle indstilles til ophør. Der skal i den forbindelse henvises til, at det fremgår af B's skrivelse af 14. april 2005, at A under mødet den 5. april 2005 taler meget højt og nonstop, hvilket ifølge B gør hende meget svær at kommunikere med. Af advarslen af 30. marts 2005 fremgår, at A har opført sig uprofessionelt ved at skrigte og lave ballade ude i korridoren. Endvidere fremgår, at A ikke har forstået eller hørt, hvad B har oplyst hende om. Den opførsel, der henvises til i advarslen, er således fortsat på mødet den 5. april 2005, og som det fremgår af B's skrivelse af 14. april 2005, er det måden mødet den 5. april udviklede sig på, som medfører, at B vurderer, at fortsat arbejde ved ... tandpleje er umulig.

Det er Administrationsdirektoratets vurdering, at der har været udfoldet tilstrækkelige bestræbelser på at løse samarbejdsproblemerne med mindre vidtgående skridt end afskedigelse, men problemet var, at samarbejdsproblemerne ikke alene var med de ansatte, men tillige med ledelsen, hvorfor en flytning til en anden tandlægeklinik ikke ville have afhjulpet problemet. I den forbindelse skal der henvises til, at B flere gange har forsøgt at tale med A vedr. samarbejdsproblemerne, uden at der er sket nogen forbedring.

I relation til de faglige inkompetencer der henvises til, er der lagt vægt på B's vurdering som overordnet for A, men vurderingerne er ikke undersøgt af andre fagfolk.

Det er Administrationsdirektoratets vurdering, at der var tilstrækkelig grundlag for afskedigelsen."

Jeg sendte ved brev af 1. november 2005 Administrationsdirektoratets brev til Dansk Tandlægeforening til partshøring. Dansk Tandlægeforening svarede ved brev af 29. november 2005, som jeg modtog den 12. december 2005. Af svaret fremgår:

"Dansk Tandlægeforenings kommentarer og bemærkninger til Administrationsdirektoratets brev af 6. oktober 2005 angående besvarelse af Landstingets ombudsmands spørgsmål i sagen om afskedigelsen af tandlæge A, ... tandpleje.

Dansk Tandlægeforening noterer sig, at administrationsdirektoratet afviser at have tilsidesat sin undersøgelsespligt med henvisning til, at direktoratet bad om udtalelser til partshøringsvaret fra såvel chefdistriktstandlæge B som cheftandlæge F. Direktoratet henviser ligeledes til, at der er indhentet skriftlige udtalelser fra personalet i X inden partshøringsvaret.

Hertil skal det bemærkes, at personalet i X medio marts uopfordret afgav håndskrevne støtteerklæringer til fordel for A. Erklæringen af 18. april angående samarbejdsvanskeligheder med A, som direktoratet henviser til, kan som anført i partshøringsvaret ikke tillægges afgørende vægt, eftersom det ikke kan afvises, at personalet på det tidspunkt har været under et vist pres fra B, der var stærkt interesseret i at A blev afskediget. De såkaldt skriftlige udtalelser blev efter det oplyste tilvejebragt under et møde i Z-klinikken, som B havde indkaldt, og hvor personalet i X var tilsagt. Der er ikke her tale om diverse håndskrevne erklæringer, men om en udtalelse underskrevet af personalet, som B faxer til Administrationsdirektoratet samme dag efter mødets afholdelse.

Direktoratet henviser til at samarbejdsproblemerne med A har haft en så betydelig negativ indflydelse på opgavernes udførelse, at det kunne begrunde en opsigelse. Igen: De episoder som B angiver, at A har optrådt i "med råben og skrigen" og "non stop tale" bygger som anført i partshøringsvaret ensidigt på B's betragtninger. Mødet på B's kontor den 5. april havde således flere mødedeltagere, blandt andet A's kollega fra en anden tandklinik. Denne kollega har en anden opfattelse af mødet, hvilket han også har gjort rede for overfor Sundhedsdirektoratet.

Direktoratet henviser til, at man har forholdt sig kritisk ud fra de oplysninger der er indhentet, og at man har lagt afgørende vægt på den overordnede udsagn.

Hertil bemærkes, at Dansk Tandlægeforening i partshøringsvaret angiver mange grunde til at direktoratet ikke ensidigt kunne og burde have lagt afgørende vægt på B's vurdering. Således havde B samarbejdsvanskeligheder med i hvert fald 3 andre tandlæger/filialledere i byen, hvilket var Sundhedsdirektoratet bekendt. Allerede derfor findes det ikke rimeligt ensidigt at tilregne A samarbejdsvanskelighederne.

Sundhedsdirektoratet var bekendt med klagerne fra de øvrige tandlæger/filialledere over B's adfærd i stillingen som chefdistriktstandlæge forud for afgivelse af partshøringsvaret. B måtte således fratænde "pludseligt" den 24. maj 2005. Alligevel modtog A sin afskedigelse ved brev af 31. maj 2005.

Bl.a. på den baggrund må det konstateres, at Administrationsdirektoratet som offentlig myndighed ikke har udfoldet tilstrækkelige bestræbelser på at finde en anden løsning end afskedigelse.

Med hensyn til A's påståede faglige inkompetence, henviser direktoratet til, at man også her valgte at tillægge B's vurdering afgørende vægt.

Hertil bemærkes, at der foreligger dokumentation for, at de øvrige tandlægers/filiallederes klager over B tillige var af faglig karakter.

Tandlægerne/filiallejerne har således til Sundhedsdirektoratet afleveret en gennemgang af 15 patientjournaler vedrørende B's behandlinger, og der var, og er, efter Dansk Tandlægeforenings opfattelse ikke det fornødne grundlag for ensidigt at bygge en faglig vurdering af A på B's opfattelse.

Sammenfattende tyder noget på at Sundhedsdirektoratet ikke har medvirket loyalt til sagens oplysning. På den anden side er det Administrationsdirektoratets ansvar, at man ikke - trods de modstridende oplysninger - har foretaget yderligere undersøgelser for at få sagen fuldt oplyst.

Såfremt man fra Ombudsmandens side måtte ønske yderligere oplysninger, eller har spørgsmål vedrørende ovenstående kan henvendelse rettes til undertegnede".

Jeg skrev den 5. januar 2006 således til Personaledirektoratet (tidligere Administrationsdirektoratet):

"Ombudsmanden modtog den 12. december 2005 det i kopi vedlagte høringsvar fra Dansk Tandlægeforening.

Jeg anmoder Administrationsdirektoratet om at fremkomme med de kommentarer, som Administrationsdirektoratet eventuelt måtte have til høringsvaret.

Jeg anmoder Administrationsdirektoratet om at oplyse, om Administrationsdirektoratet var bekendt med, at der var indgået klager over B forinden afskedigelsen af A.

Jeg anmoder herunder Administrationsdirektoratet om at oplyse, om Administrationsdirektoratet til brug for afskedigelsessagen mod A, har rekvireret A's sagsmappe fra Sundhedsdirektoratet samt eventuelt B's sagsmappe fra Sundhedsdirektoratet.

Administrationsdirektoratets brev vil blive forelagt Dansk Tandlægeforening til udtalelse, forinden jeg afslutter min behandling af sagen."

Personaledirektoratet svarede ved brev af 27. januar 2006:

"Under henvisning til Landstingets Ombudsmands skrivelse af 5. januar 2006, skal Personaledirektoratet (tidligere Administrationsdirektoratet) herved fremkomme med følgende bemærkninger til høringsvaret fra Dansk Tandlægeforening:

I relation til de skriftlige udtalelser udfærdiget af personalet i X skal bemærkes, at B anfører, at han er blevet kontaktest telefonisk den 23. marts 2005 og den 29. marts 2005 af D som talskvinde for det øvrige personale - her oplyses B om, at personalet føler det hele meget ubehageligt, og at A har påvirket og styret personalet negativt. Dette får B endvidere bekræftet ved et møde med personalet i X den 11/4-05. Erklæringerne er således alene et udtryk for en skriftlig bekræftelse af det, som B tidligere har fået oplyst mundtligt, jf. B's redegørelse af 14. april 2005. Det skal yderligere præciseres, at der både foreligger en erklæring fra E og en erklæring underskrevet af D og I - der er således to erklæringer.

Ud over ovennævnte fastholder Personaledirektoratet sine bemærkninger fremført i skrivelsen til Landstingets Ombudsmand af 6. oktober 2005.

Personaledirektoratet var ikke bekendt med, at der skulle være indgået egentlige klager over samarbejdsvanskeligheder med B forinden afskedigelsen. Det eneste Personaledirektoratet var bekendt med var, hvad der fremgik af Dansk Tandlægeforenings partshøringssvar (med bilag) til den påtænkte afskedigelse.

Der skal i den forbindelse endnu engang præciseres, at det ikke alene var B, som A havde samarbejdsvanskeligheder med, men tillige det øvrige personale på X-Klinikken.

Personaledirektoratet har i forbindelse med sagen ikke rekvireret A's sagsmappe fra Sundhedsdirektoratet / Kystledelsen, men Personaledirektoratet forudsætter selvfølgelig, at alt relevant materiale er blevet fremsendt på sædvanlig vis.

B's sagsmappe er ej heller rekvireret i forbindelse med sagen.

Den grønlandske oversættelse af nærværende skrivelse eftersendes snarest muligt.

Kopi af nærværende skrivelse er fremsendt til Dansk Tandlægeforening."

Dansk Tandlægeforening har pr. e-mail tilkendegivet, at foreningen henholder sig til det tidligere fremførte i brev til mig af 29. november 2005 (citeret ovenfor). Foreningen har yderligere anført:

"- At afskedigelsen af A lider af såvel indholdsmæssige som formelle mangler

- At Sundhedsdirektoratet/Kystledelsen ikke har medvirket loyalt til sagens oplysning

- At Administrationsdirektoratet har tilsidesat deres undersøgelsespligt."

Jeg udtalte herefter:

"Det fremgår af Administrationsdirektoratets brev til A af 31. maj 2005, hvorved A bliver afskediget, at afskedigelsen er begrundet dels i samarbejdsvanskeligheder, dels i inkompetence.

Nedenfor behandler jeg indledningsvis spørgsmålet om samarbejdsvanskeligheder og dernæst spørgsmålet om inkompetence. Jeg vil udtale mig vedrørende Administrationsdirektoratets vurdering af afskedigelsesgrundlaget.

1. Om samarbejdsvanskeligheder

Samarbejdsvanskeligheder kan udgøre det fornødne grundlag for en beslutning om afskedigelse. Retssikkerhedsmæssige hensyn tilsiger dog, at samarbejdsvanskeligheder ikke uden nærmere kvalifikation kan påberåbes som grundlag herfor.

Der er i den sammenhæng krav om, at samarbejdsproblemerne har en betydelig negativ indflydelse på udførelsen af opgaverne det pågældende ansættelsessted. Der skal endvidere foreligge en klar forbindelse mellem samarbejdsproblemerne og den person, som søges afskediget, ligesom hovedårsagen til problemernes opståen ikke må kunne tilskrives andre end den, som søges afskediget. Af den almindelige forvaltningsretlige grundsatning om proportionalitet følger yderligere, at der fra den afskedigende myndigheds side skal være udfoldet bestræbelser på at løse samarbejdsproblemerne ved mindre vidtgående skridt end afskedigelse.

Herudover skal det bevismæssige grundlag for tilstedeværelsen af samarbejdsproblemer, der kan begrunde en afskedigelse, være særligt sikkert.

Efter omstændighederne kan det være nødvendigt at angive faktiske begebenheder, der kan tids- og stedfæstes, og som viser, hvilke konkrete samarbejdsvanskeligheder der er tale om.

Endvidere følger det af det almindelige forvaltningsretlige officialprincip, at det er den enkelte forvaltningsmyndighed, der har ansvaret for, at en sag er tilstrækkeligt oplyst, før der træffes afgørelse.

Afgørelser om uansøgt afsked anses i almindelighed for indgribende, og kravene til undersøgelsens udstrækning og sikkerheden for de relevante oplysningers rigtighed er derfor relativt høje.

Såfremt der er tvivl om rigtigheden af oplysninger om væsentlige faktiske forhold, hører det med til en fyldestgørende sagsoplysning at søge denne tvivl afklaret, således at det ved en sædvanlig bevismæssig vurdering kan afgøres, om den pågældende oplysning kan lægges til grund for en eventuel afskedigelse. Se hertil Hans Gammeltoft-Hansen m.fl., Forvaltningsret, 2. udgave, 2002, side 226.

Forinden der træffes afgørelse om uansøgt afskedigelse, skal der endvidere foretages partshøring, ligesom afgørelsen skal begrundes. Se herom nedenfor.

Spørgsmålet om, hvorvidt der herefter er fornødent grundlag for en afskedigelse på grundlag af samarbejdsvanskeligheder, afhænger af en vurdering af en række forskellige hensyn.

Det falder uden for min virksomhed at efterprøve myndighedens skønmæssige afvejningen af disse hensyn, hvorfor jeg i den konkrete sag ikke har taget stilling hertil. Min undersøgelse drejer sig således i denne sammenhæng om, hvorvidt Administrationsdirektoratet (Personaledirektoratet) har foretaget den påkrævede konkrete afvejning.

Efter at jeg har gennemgået Administrationsdirektoratets sagsmappe vedrørende A, finder jeg i den konkrete sag at kunne lægge til grund, at chefdistriktstandlæge B har været utilfreds med samarbejdet med A.

2. Skriftlig advarsel til A

Administrationsdirektoratet har oplyst, at den advarsel, der blev givet A ved brev af 17. marts 2005, grundet en procedurefejl blev annulleret.

Jeg bemærker indledningsvis, at det ikke umiddelbart af Administrationsdirektoratets sagsmappe fremgår, at advarslen af 17. marts 2005 var blevet annulleret. Der er således ikke på selve brevet, hvorved advarslen gives, efterfølgende angivet, at advarslen er annulleret. Dette giver den forkerte opfattelse, at A havde modtaget to advarsler. Det fremgår endvidere ikke af sagen, at A var blevet orienteret om, at den givne advarsel af 17. marts 2005 var blevet annulleret.

Det fremgår dernæst af sagen, at A den 5. april 2005 klokken 13.00 på et møde med B fik en skriftlig advarsel.

Det fremgår af B's brev af 5. april 2005 til Kystledelsen, at:

"A får fremlagt og præsenteret information fra mig dateret den 30/03/2005, og får mulighed for at tage stilling til årsagerne til advarslen."

Af det brev af 30. marts 2005, der refereres til, fremgår:

"Vedrørende: Tildeling af skriftlig advarsel 31/03/2005 i samband med samtale."

Der er efter min opfattelse allerede på tidspunktet for indkaldelsen af A til samtale taget stilling til, at hun skal gives en skriftlig advarsel.

A er således reelt ikke blevet partshørt, forinden det blev besluttet at tildele hende en advarsel. Jeg finder dette kritisabelt. Jeg bemærker i øvrigt, at manglende partshøring almindeligvis medfører afgørelsens ugyldighed.

2.a. Frist i brev af 30. marts 2005 givet den 5. april 2005

Af B's brev af 30. marts 2005 til A, hvorved det meddeles A, at hun tildeles en skriftlig advarsel, fremgår:

"Dette er nu en skriftlig advarsel, hvis der ikke sker en nulstilling af problemerne og en fuldkommen klar attitudeforbedring inden den 15. april 2005 vil dit ansættelsesforhold blive vurderet med henblik på, om det kan fortsætte"

Henset til, at det af B's brev af 5. april 2005 til Kystledelsen fremgår, at A var sygemeldt fra den 30. marts til den 1. april 2005, ligesom det fremgår, at der først blev afholdt møde mellem B og A den 5. april 2005, lægger jeg til grund, at den skriftlige advarsel først blev tildelt A den 5. april 2005.

Det fremgår dernæst af notat af 5. april 2005 fra B sendt i kopi til cheftandlæge F samt Kystledelsen, at:

"Jeg er også klar over at A ikke kan klare op sin situation. Derfor er min opfattelse at hun ikke kan arbejde fremover i ... Tandpleje."

B skrev ved e-mail af 7. april 2005 til cheftandlæge F:

"...

Vi er ikke engang tæt på nogen form af samarbejdsvilje fra A's side. Det går altså ikke og tale med hende på en normal måde. Jeg kan umulig se nogen løsning til fortsat arbejde for hende i ... tandpleje. ...

A blev ansat den 1. februar 2005. Jeg er i dag ikke interesseret af at ha hende ansat efter den sidste april 2005. Flere samtaler med A betegner jeg som lønløst. A er heller stadig (7/4) ikke på arbejd. Skal i eller mig informere hende. ..."

Cheftandlæge F skrev herefter den 8. april 2005:

"Det er min opfattelse, at hun må afskediges inden for 3-månders fristen - desværre er der vist ingen anden udvej.

Jeg fornemmer at hun vil være en evig kilde til uro."

Jeg bemærker, at A i den skriftlige advarsel fik en frist til den 15. april 2005 til at "forbedre" sig. Jeg bemærker dernæst, at A modtog den skriftlige advarsel den 5. april 2005.

B og cheftandlæge F har til trods herfor allerede henholdsvis den 5., den 7. og den 8. april 2005 givet udtryk for, at de ikke finder, at A kan forbedre sig, og at de har besluttet at indlede en afskedigelses sag mod A.

Herefter indledes afskedigelsessagen mod A ved cheftandlæge F's mail af 8. april 2005.

Jeg finder en sådan fremgangsmåde yderst kritisabel.

3. Afskedigelsen af A

Ifølge Administrationsdirektoratets brev af 20. april 2005 til A, indstilles A til afskedigelse med følgende begrundelse:

1. At A havde protesteret mod at skulle blive på arbejde indtil klokken 15.45.
2. At A havde besøgt X Tandklinik i arbejdstiden uden godkendelse.
3. At en klinikassistent havde begæret overflyttelse til anden tandklinik.
4. At A havde nægtet at modtage akutpatienter under B's fravær.
5. At A havde talt negativt om B og skabt negativ stemning på arbejdspladsen.
6. At B havde forsøgt at tale med A om ovenstående, men A var vanskelig at kommunikere med.

Disse forhold er alle kommenteret i Dansk Tandlægeforenings brev af 20. maj 2005 til Administrationsdirektoratet (citeret ovenfor).

Herudover begrundes Administrationsdirektoratet afskedigelsen af A med inkompetence (se nærmere nedenfor under punkt 4).

Jeg bemærker, at den skriftlige advarsel, der blev givet A ved brev dateret den 30. marts 2005, indeholder advarsel vedrørende punkterne 1-5. Jeg har ovenfor under punkt 2.a. lagt til grund, at A ikke, efter at hun modtog den skriftlige advarsel den 5. april 2005, og indtil afskedigelsessagen indledtes, har haft mulighed for at ændre på sin adfærd.

En advarsel gives med det formål at gøre det klart for modtageren, at et givent forhold ikke anses for acceptabelt.

Det er min opfattelse, at arbejdsgiveren ikke, når arbejdsgiveren har givet en advarsel for et forhold, efterfølgende kan benytte det pågældende forhold som begrundelse for en efterfølgende afskedigelse, såfremt den ansatte har rettet op på forholdet.

Det fremgår ikke af sagen, at A i den periode, der fulgte efter, at hun fik advarslen den 5. april 2005, har gentaget den adfærd, som er nævnt under punkterne 1-5.

Såfremt Administrationsdirektoratet ønskede at benytte den i punkterne 1-5 beskrevne adfærd som afskedigelsesgrundlag, burde Administrationsdirektoratet have indhentet dokumentation for, at forholdene var gentaget efter den givne advarsel.

3.a. Bevisvurdering

Administrationsdirektoratet fremsendte den 20. april 2005 en partshøringsskrivelse til A, hvoraf det fremgik, at direktoratet havde til hensigt at afskedige A. Dansk Tandlægeforening fremsendte ved brev af 20. maj 2005 deres kommentarer til det angivne afskedigelsesgrundlag.

Administrationsdirektoratet afskedigede ved brev af 31. maj 2005 A. Begrundelserne i afskedigelsesbrevet er i det hele identiske med det, der er angivet i sindetskrivelsen af 20. april 2005.

Administrationsdirektoratet fastholder i brev af 31. maj 2005 begrundelserne og henviser til, at B og personalet i X Tandklinik ligeledes fastholder deres udtalelser. Dette har ifølge Administrationsdirektoratets afsluttende bemærkninger været af afgørende betydning for sagen.

Jeg har ovenfor under punkt 3 anført, at jeg finder det tvivlsomt, hvorvidt begrundelserne, der ovenfor er angivet som punkt 1-5, kan danne grundlag for en afskedigelse af A.

For så vidt angår begrundelsen under punkt 6, har Administrationsdirektoratet ikke i afskedigelsesbrevet af 31. maj 2005 nærmere redegjort for, hvorfor man lægger mere vægt på udtalelser fra B end på udtalelserne fra A.

Det er min opfattelse, at den afskedigende myndighed bør søge et forhold afklaret, når der af parten eller andre i en afskedigelses sag rejses tvivl om det. Afskedigelsesmyndigheden skal herefter i afskedigelsesbrevet over for den afskedigede redegøre for, hvorfor man har valgt at lægge et argument til grund frem for et andet.

Administrationsdirektoratet har i brev til mig af 6. oktober 2005 oplyst:

"Administrationsdirektoratet havde foretaget undersøgelsesskridt før afskedigelsesbeslutningen blev truffet, idet direktoratet havde bedt om udtalelser fra både B og F vedr. partshøringssvaret. Derudover har direktoratet inden partshøringsskrivelsen blev udsendt anmodet om og fået en uddybende udtalelse fra B. Endvidere er der på

baggrund af oplysningerne modtaget fra B den 14/4-05 indhentet skriftlige udtalelser fra personalet i X Tandklinikken vedr. forholdet til A."

Administrationsdirektoratet oplyste videre i brev til mig af 6. oktober 2005:

"Samarbejdsproblemerne har ifølge A's overordnede haft en sådan betydelig negativ indflydelse for udførelsen af opgaverne på ansættelsesstedet, at dette kunne begrundes afskedigelse, jf. B's skrivelse af 14. april 2005."

Administrationsdirektoratet har endvidere vurderet, at hovedskylden for samarbejdsproblemerne kan tilregnes A. Direktoratet henviser herved til B's bemærkninger samt udtalelserne fra personalet på X Tandklinik.

Endelig anfører Administrationsdirektoratet:

"Samarbejdsproblemer er særdeles vanskelige at dokumentere, idet der er mange følelser indblandet."

Administrationsdirektoratet har desuden i brev til mig af 6. oktober 2005 anført:

"Administrationsdirektoratet har forholdt sig kritisk ud fra de oplysninger, der er indhentet, men direktoratet har lagt afgørende vægt på den overordnedes udsagn, idet det er den overordnede, der har ansvaret for, at arbejdspladsen fungerer, og er den, som bedst kan vurdere, hvilket omfang problemerne har. Erklæringerne for A kommer fra tandlæger på de andre tandlægeklinikker, men ikke fra personer fra X-klinikken hvor A arbejdede. Administrationsdirektoratet har selvfølgelig vurderet erklæringerne for A, men har ikke vurderet, at de kunne ændre afgørelsen. Der er i den forbindelse lagt vægt på, at der var samarbejdsproblemer med såvel ledelsen som de ansatte på X-klinikken."

Det fremgår således af Administrationsdirektoratets brev til mig af 6. oktober 2005, at man ved vurderingen af, om der forelå samarbejdsproblemer, der kunne begrunde en afskedigelse, reelt alene har tillagt B's udtalelser betydning.

Jeg bemærker, at de samarbejdsproblemer, der skulle foreligge, for størstedelens vedkommende var samarbejdsproblemer i forholdet mellem A og B.

Jeg har ovenfor under punkt 1 angivet, hvilke krav der stilles, for at samarbejdsproblemer kan begrunde en afskedigelse. Jeg har samtidig lagt til grund, at chefdistriktstandlæge B var utilfreds med samarbejdet med A.

Jeg forespurgte i mit brev af 5. januar 2006 Administrationsdirektoratet, om Administrationsdirektoratet til brug for afskedigelsessagen mod A

havde rekvireret Sundhedsdirektoratets sagsmapper vedrørende henholdsvis A og B.

Dette har Administrationsdirektoratet i brev af 27. januar 2006 oplyst ikke at have gjort, idet direktoratet har forudsat, at alt relevant materiale var blevet fremsendt.

Jeg bemærker hertil, at det følger af officialprincippet, at det er den enkelte myndighed, der har ansvaret for, at en sag er tilstrækkeligt oplyst. Jeg bemærker, at det i sager, der vedrører afskedigelse begrundet i samarbejdsproblemer, hvor det bevismæssige grundlag for tilstedeværelsen af samarbejdsproblemerne skal være særligt sikkert, bør være et led i myndighedens sagsoplysning at indhente relevante sagsmapper vedrørende den person, der søges afskediget.

Jeg finder det tvivlsomt, hvorvidt årsagen til samarbejdsproblemerne var A. Jeg finder det videre tvivlsomt, at hovedårsagen til problemernes opståen ikke kunne tilskrives andre end A. Jeg har i den forbindelse blandt andet lagt vægt på referatet fra tandlægemødet af 29. marts 2005, hvoraf det blandt andet fremgår, at tandlægerne tilkendegiver, at der er samarbejdsvanskeligheder med B, og at denne ikke er lydhør over for dem.

3.b. Proportionalitetsprincippet

Det følger af det almindelige proportionalitetsprincip, at forvaltningen ikke må træffe en afgørelse, der er mere indgribende, end forholdet tilsiger.

Jeg har ovenfor under punkt 1 anført, at der fra den afskedigende myndigheds side skal være udfoldet bestræbelser på at løse samarbejdsproblemerne med mindre vidtgående skridt end afskedigelse.

Administrationsdirektoratet har i brev til mig af 6. oktober 2005 anført, at det er Administrationsdirektoratets vurdering, at direktoratet har udfoldet tilstrækkelige bestræbelser på at løse samarbejdsproblemerne med mindre vidtgående skridt end afskedigelse.

Det fremgår imidlertid ikke af sagen, hvilke tiltag direktoratet har gjort for at løse samarbejdsproblemerne. Hertil kommer, at A reelt ikke blev givet nogen frist til at forbedre forholdene, jf. ovenfor under punkt 2.a. Jeg finder det således tvivlsomt, om ansættelsesmyndigheden har udfoldet tilstrækkelige bestræbelser på at løse samarbejdsproblemerne ved mindre vidtgående skridt end afskedigelse. Det er derfor tillige tvivlsomt, om afskedigelsen er proportional.

Samlet set er det min opfattelse, at det ikke med den fornødne klarhed fremgår af sagen, at det var A, der var hovedårsagen til samarbejdsproblemerne.

Dette sammenholdt med det forhold, at A reelt ikke fik mulighed for at ændre på sin adfærd, finder jeg yderst kritisabelt.

Det er samlet set min opfattelse, at Administrationsdirektoratet ikke, forinden afskedigelsen af A blev besluttet, har indhentet tilstrækkelige oplysninger, der sikrede, at der ikke efterfølgende kunne herske tvivl om, hvorvidt A var hovedårsagen til samarbejdsproblemerne.

Det er endvidere min opfattelse, at direktoratet ikke har undersøgt mulighederne for at løse samarbejdsproblemerne som et alternativ til uansøgt afskedigelse.

4. Inkompetence

Der er i både Administrationsdirektoratets partshøringskrivelse af 20. april 2005 til A og afskedigelsesbrevet af 31. maj 2005 anført 5 forhold som begrundelse for at afskedige A på grund af inkompetence:

Der er tale om to konkrete situationer, hvor A i den første forespurgte B, hvorledes behandlingen skulle være, og i den anden tilsyneladende har behandlet en patient fejlagtigt.

Herudover er der tale om, at A ikke har foretaget tandekstraktioner på korrekt måde. Der nævnes et konkret eksempel, hvor en tand knækkede. Det fremgår imidlertid ikke af sagen, om der også her er tale om et enkeltstående tilfælde.

Herudover nævnes to situationer, som efter min opfattelse næppe kan betegnes som inkompetence, nemlig at A ikke kunne arbejde selvstændigt, samt at B skulle fortælle A, at hun skulle arbejde i arbejdstiden.

Det fremgår ikke af Administrationsdirektoratets sagsmappe, hvorvidt de ovenfor nævnte forhold er blevet påtalt overfor A, forinden de nævnes i Administrationsdirektoratets brev til A af 20. april 2005.

Det første forhold er noteret i brevet af 16. marts 2005 fra B til Kystledelsen, i hvilket B i øvrigt beskriver de forhold, der senere giver anledning til en skriftlig advarsel til A.

I B's brev af 30. maj 2005 til Kystledelsen, hvori B kommenterer Dansk Tandlægeforenings partshøringsbrev af 20. maj 2005, anføres blandt andet:

"Har på senare tid tagit del af, och raft visat för mig, journalhandlingar förda av A, som om möjligt, stärkt denne min uppfattning."

Der nævnes dog ingen konkrete tilfælde. Det nævnes heller ikke, i hvor mange tilfælde A efter B's opfattelse foretog forkert behandling eller et antal korrekte behandlinger til sammenligning.

Det er min opfattelse, at afskedigelsesmyndigheden nærmere må dokumentere omfanget og indholdet af den påståede inkompetence, såfremt den vil påberåbe sig inkompetence som årsag til afskedigelse. Herudover må der tages stilling til, om der reelt er tale om inkompetence, eller om der er tale om eksempelvis forskellige arbejdsmetoder.

Hertil kommer, at afskedigelsesmyndigheden må sandsynliggøre, at eventuelle fejl er udslag af manglende evner. Dette vil normalt forudsætte, at der ikke blot er tale om enkeltstående fejl.

Det fremgår ikke af sagen, hvilket omfang den inkompetence hos A, som Administrationsdirektoratet påberåber sig, havde, set i relation til A's arbejdsmængde.

Det er således svært at bedømme, hvilket omfang - om noget - A's faglige inkompetence havde.

5. Mine bemærkninger i øvrigt

Idet jeg henviser til brev af 29. marts 2005 fra cheftandlæge F til A, bemærker jeg, at forvaltningen ikke bør være unødigt afvisende, når den skriver til borgere, herunder ansatte, men så vidt muligt bør være venlig, hensynsfuld og imødekommende.

Cheftandlæge F's ovenfor refererede brev forekommer mig at være unødigt nedladende.

Jeg bemærker herudover, at landstingslov nr. 9 af 13. juni 1994 om offentlighed i forvaltningen, § 6. stk. 1, bestemmer:

"I sager, hvor der vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed, skal en myndighed, der mundtligt modtager oplysninger vedrørende en sags faktiske omstændigheder, der er af betydning for sagens afgørelse, eller som på anden måde er bekendt med sådanne oplysninger, gøre notat om indholdet af oplysningerne. Det gælder dog ikke, hvis oplysningerne i øvrigt fremgår af sagens dokumenter."

Denne regel er et udslag af en almindelig retsgrundsætning om, at offentlige myndigheder har pligt til at tage notat om alle væsentlige ekspeditioner i en sag, som ikke fremgår af sagens akter.

Jeg må konstatere, at der ikke i A's sagsmappe foreligger notater udfærdiget på baggrund af telefoniske henvendelser fra klinikpersonalet på X Tandklinik. Der foreligger ej heller notater, der vedrører A's vægring ved at modtage akutpatienter.

6. Sammenfatning

I forbindelse med, at afskedigelsen af A blev besluttet, er det samlet set min opfattelse, at Administrationsdirektoratet ikke forinden har indhentet tilstrækkelige oplysninger, der sikrede, at der ikke efterfølgende kunne herse tvivl om, hvorvidt A var hovedårsagen til samarbejdsproblemerne.

Det er endvidere min opfattelse, at direktoratet ikke har undersøgt mulighederne for at løse samarbejdsproblemerne med et alternativ til uansøgt afskedigelse.

Det er endvidere ikke oplyst, hvilket omfang - om noget - A's faglige inkompetence havde.

På baggrund heraf anmoder jeg Personaledirektoratet om at genbehandle sagen.

Idet jeg afventer Personaledirektoratets orientering, foretager jeg mig foreløbig ikke yderligere i anledning af sagen.

A og Dansk Tandlægeforening er ved kopi af dette brev samt ved særskilte breve orienteret herom."

Den 6. juni 2006 rykkede jeg Personaledirektoratet for orientering om resultatet af direktoratets genbehandling af sagen.

Ved brev af 4. juli 2006 meddelte Personaledirektoratet, at sagen var under genbehandling.

Den 22. september 2006 skrev Personaledirektoratet således til A med kopi til mig:

"I forlængelse af Landstingets Ombudsmands udtalelse i nærværende sag, har Personaledirektoratet vurderet afskedigelsen af A på ny. Personaledirektoratet har i den forbindelse besluttet at fastholde afgørelsen om afskedigelse af A.

Ved denne beslutning er der lagt vægt på både nedennævnte uddybende forklaringer fra D, E og C og den i afskedigelsen givne begrundelse. Personaledirektoratet vurderer på baggrund heraf, at det er uomtvisteligt, at A havde væsentlige samarbejdsvanskeligheder med både ledelsen og de ansatte i X-Klinikken. Endvidere vurderes det, at A var den primære årsag til disse samarbejdsvanskeligheder, og så vidt som situationen var nået i april 2005, var der ingen anden udvej, end at afskedige A.

De uddybende forklaringer, som der henvises til ovenfor er, at D, E og C på et møde i Kystledelsen, som blev afholdt ultimo august i år, oplyste følgende:

D og E uddybede de erklæringer, som de tidligere havde afgivet med følgende:

I starten fungerede samarbejdet med A godt.

Efterhånden fandt de dog ud af, at når hun talte, så var det meget opsplittende både i forhold til B og i forhold til klinikassistenterne internt. Det vil sige, når hun talte med en, så gav hun de andre klinikassistenter og B skylden for, at ting ikke fungerede, som de skulle. Når hun så talte med en anden klinikassistent, var det pludselig nogle andre, som fik skylden. Det var først da klinikassistenterne begyndte at drøfte dette internt, at de kunne se, at A spillede dem ud mod hinanden.

D og E følte det meget ubehageligt, da de opdagede dette. De vidste ikke, hvor de havde A. De blev meget påvirket af situationen, og de kunne ikke finde ud af, hvad de skulle gøre. Det var så slemt, at de mistede lysten til at gå på arbejde. Det var givet vis (D var usikker på tidspunktet) herefter, at D ringede til B for at beklage sig over dette.

Derudover følte de, at A ændrede personlighed, og et eksempel på at hun blev meget sur, var, når klinikassistenterne hentede hende, mens hun talte i telefon samtidig med, der var en patient i stolen.

Generelt virkede de meget utrygge ved A, netop pga. at de aldrig vidste, om det var dem selv, som det gik ud over næste gang, A omtalte nogen negativt.

C forklarede følgende i forbindelse med sit ønske om at blive flyttet væk fra X-klinikken:

C følte ubehag ved A og kunne ikke samarbejde med hende, hvorfor hun anmodede om forflyttelsen. Det var A, som var den direkte årsag til, at hun ønskede forflyttelsen.

De er på vegne A fremkommet med et partshøringssvar i sagen, og det skal i den forbindelse oplyses, at dette og den heri givne sagsfremstilling ikke giver anledning til at ændre beslutningen om at fastholde afskedigelsen af A.

Det fastholdes herefter, at der var et sagligt grundlag for afskedigelsen, og Personaledirektoratet har som nævnt besluttet, at fastholde afskedigelsen, idet der som afskedigelsesgrundlag udover ovennævnte uddybende forklaringer ligeledes henvises til begrundelserne nævnt i afskedigelsesskrivelsen."

Bilag 1 brevet var partshøringsskrivelse fra Personaledirektoratet af 1. september 2006:

"Vedr.: Partshøring i forbindelse med ny vurdering af sagen.

I forlængelse af Landstingets Ombudsmands udtalelse i nærværende sag, har Personaledirektoratet vurderet afskedigelsen af A på ny. I den forbindelse påtænker Personaledirektoratet at fastholde afgørelsen om afskedigelse af A.

Før der træffes endelig beslutning, skal A imidlertid have adgang til at udtale sig om nogle supplerende oplysninger, som Personaledirektoratet har indhentet fra nogle af de ansatte, som udtalte sig i forbindelse med A's afskedigelse.

På et møde i Kystledelsen, der blev afholdt ultimo august i år, oplyste D, E og C følgende:

D og E uddybede de erklæringer, som de tidligere havde afgivet med følgende:

I starten fungerede samarbejdet med A godt.

Efterhånden fandt de dog ud af, at når hun talte, så var det meget opsplittende både i forhold til B og i forhold til klinikassistenterne internt. Det vil sige, når hun talte med en, så gav hun de andre klinikassistenter og B skylden for, at ting ikke fungerede, som de skulle. Når hun så talte med en anden klinikassistent, var det pludselig nogle andre, som fik skylden. Det var først da klinikassistenterne begyndte at drøfte dette internt, at de kunne se, at A spillede dem ud mod hinanden.

D og E følte det meget ubehageligt, da de opdagede dette. De vidste ikke, hvor de havde A. De blev meget påvirket af situationen, og de kunne ikke finde ud af, hvad de skulle gøre. Det var så slemt, at de mistede lysten til at gå på arbejde. Det var givet vis (D var usikker på tidspunktet) herefter, at D ringede til B for at beklage sig over dette.

Derudover følte de, at A ændrede personlighed, og et eksempel på at hun blev meget sur, var, når klinikassistenterne hentede hende, mens hun talte i telefon samtidig med, der var en patient i stolen.

Generelt virkede de meget utrygge ved A, netop pga. at de aldrig vidste, om det var dem selv, som det gik ud over næste gang, A omtalte nogen negativt.

C forklarede følgende i forbindelse med sit ønske om at blive flyttet væk fra X-klinikken:

C følte ubehag ved A og kunne ikke samarbejde med hende, hvorfor hun anmodede om forflyttelsen. Det var A, som var den direkte årsag til, at hun ønskede forflyttelsen.

På baggrund af ovennævnte uddybende forklaringer og den i afskedigelsen givne begrundelse, vurderer Personaledirektoratet, at det er uomtvisteligt, at A havde væsentlige samarbejdsproblemer med både ledelsen og de ansatte i X Klinikken. Endvidere vurderes det, at A var den primære årsag til disse samarbejdsproblemer, og så vidt som situationen var nået i april 2005, var der ingen anden udvej, end at afskedige A.

Det fastholdes herefter, at der var et sagligt grundlag for afskedigelsen, og Personaledirektoratet påtænker herefter at fastholde afskedigelsen. Udover ovennævnte, henvises til begrundelserne nævnt i afskedigelseskrivelsen.

Før der træffes afgørelse, skal A imidlertid have adgang til at fremkomme med en udtalelse, jf. sagsbehandlingslovens § 19. Såfremt A ønsker at fremkomme med en sådan udtalelse, skal denne være Personaledirektoratet i hænde senest fredag den 15. september 2006."

Udtalelse hertil af 13. september 2006 ved advokat ... på vegne af A:

"De har ved brev af 1. september 2006 anmodet om A's udtalelse vedrørende supplerende oplysninger i sagen og refererer i den forbindelse et møde i Kystledelsen afholdt ultimo august i år med 3 ud af i alt 8 ansatte ved Tandplejen, som tidligere har udtalt sig i forbindelse med A's afskedigelse.

Jeg skal på A's vegne udtale følgende:

Det fremgår ikke af Deres oplysninger, om de øvrige ansatte (tandplejere, klinikassistenter og tandlæger), der tidligere har udtalt sig, har været indkaldt til det pågældende møde, herunder hvorledes de i givet fald ser på samarbejdet med A. Der er heller ikke tale om et egentligt referat, hvoraf man kan udlede de spørgsmål, der er blevet stillet til mødedeltagerne, men selv om det lægges til grund, at de pågældende har været utrygge ved A, kan dette ikke tjene som dokumentation for, at A var hovedårsagen til samarbejdsproblemerne, ligesom det står fast, at hverken chefdistriktstandlægen eller Kystledelsen gjorde noget forsøg på at finde alternativer til afskedigelse.

A havde sin første arbejdsdag i Z-tandklinikken tirsdag den 1. februar 2005. Onsdag ugen efter, den 9. februar 2005, er der et optrin mellem B og A. B's og A's versioner af optrinnet er vidt forskellige. I følge B overværer "alle" mere eller mindre optrinnet. Cheftandlæge F konsulterer tilsyneladende ingen af "alle" disse medarbejdere, kommenterer i sin skrivelse af 29. marts 2005 overhovedet ikke A's version af optrinnet, finder ikke anledning til at holde et møde med parterne eller inddrage f.eks. en personalekonsulent i at tilvejebringe en for alle parter acceptabel løsning på problemerne. Tværtimod henviser han i sin skrivelse til dette optrin som alene værende tilstrækkelig til en skriftlig advarsel, hvilket i sig selv burde have været tilstrækkeligt for Kystledelsen til at være opmærksom på at overholde forskrifterne for behandling af personalesager. Dette sker dog ikke, hvilket vi har ombudsmandens ord for.

Beslutningen om afsked træffes reelt mindre end to måneder efter optrinnet den 9. februar 2005 og, i følge mail af 8. april 2005 fra cheftandlægen til personalesagsbehandleren, formentlig baseret på en "fornemmelse" af A's person, som "kilde til uro". Min klient har ikke haft en chance for at rette op på noget, endsiige haft nogen reel viden om, hvad hun skulle rette op på, andet end at problemerne skulle "nulstilles" (advarsel af 17. marts 2005).

Tilbage står, at Grønlands Hjemmestyre ved at fastholde afskedigelsen af A lægger navn til en personalepolitik, hvor en højtuddannet medarbejder skal have tilladelse til at besøge den kollega, som hun skal afløse (B's reaktion på A's besøg på X-klinikken den 22. februar 2005), og hvor man hellere skrider til en hurtig afskedigelse i en højtuddannet medarbejdergruppe, der er mangel på, end at ofre lidt ressourcer på at få et konstruktivt samarbejde i gang - ressourcer, der trods alt aldrig vil

være helt spildt, idet man i værste fald dog derved får et ordentligt dokumenteret afskedigelsesgrundlag.

Jeg kan oplyse, at såfremt afskedigelsen af A fastholdes, vil jeg anmode ombudsmanden om at henstille til Landsdommeren, at A bevilges fri proces."

Jeg skrev den 19. oktober 2006 således til Personaledirektoratet:

"Jeg har modtaget Personaledirektoratets brev af 22. september 2006, hvor direktoratet meddeler, at direktoratet har genbehandlet sagen, og at afgørelsen om at afskedige A fastholdes.

Af Personaledirektoratets afgørelse af samme dato fremgår, at der ved beslutningen om at fastholde afgørelsen er lagt vægt på de indhentede uddybende forklaringer fra D, E og C samt den i afskedigelsen angivne begrundelse.

Jeg redegjorde i min udtalelse af 7. marts 2006 for, hvilke mangler ved sagsbehandlingen forud for den oprindelige afgørelse, der lå til grund for min henstilling til Personaledirektoratet om at genbehandle sagen.

Det fremgår dog ikke af den fornyede afgørelse, i hvilket omfang de i udtalelsen anførte kritikpunkter er inddraget og søgt afhjulpet ved direktoratets genbehandling af sagen. Jeg erindrer i den forbindelse om det i min udtalelse anførte vedrørende begrundelsen for den oprindelige afgørelse samt mine øvrige bemærkninger i relation til sagsoplysningen forud herfor.

Personaledirektoratet bedes derfor redegøre for, i hvilket omfang min udtalelse har givet direktoratet anledning til at søge disse sagsbehandlingsfejl rettet under genbehandlingen af sagen. Ligeledes bedes direktoratet uddybe, hvorfor direktoratet er af den opfattelse, at de beskrevne problemer ikke kunne være afhjulpet med en mindre indgribende foranstaltning end afskedigelse af A."

Personaledirektoratet svarede ved brev af 16. november 2006:

"Under henvisning til Landstingets Ombudsmands skrivelse af 19. oktober 2006, skal det oplyses, at Personaledirektoratet ved sin genvurdering af sagen har forsøgt at inddrage og afhjælpe de af Landstingets Ombudsmand fremsatte kritikpunkter.

Med henblik på sagsoplysningen har Personaledirektoratet netop fået uddybet de skriftlige erklæringer fra D, E og C. Det vurderes herefter, at Personaledirektoratet har oplyst sagen i tilstrækkelig grad, til at kunne vurdere, at der var et afskedigelsesgrundlag.

I relation til begrundelsen for afskedigelsen skal det oplyses, at forklaringerne fra ovennævnte klart dokumenterede, at disse personer havde samarbejdsvanskeligheder med A, og at A var den primære årsag til samarbejdsvanskelighederne.

Henset til Landstingets Ombudsmands bemærkninger i øvrigt har Personaledirektoratet vurderet, at der var et sagligt afskedigelsesgrundlag, og at de beskrevne problemer ikke kunne være afhjulpet med en mindre indgribende foranstaltning end afskedigelse. Begrundelsen herfor er, at situationen simpelthen var så tilspidset, at af-

skedigelse var den eneste udvej. Her er der henset til, at en medarbejder valgte at bede om forflyttelse på grund af A, og der er ligeledes henset til A samarbejdsproblemer med B og personalet på X klinikken."

Jeg sendte den 1. december 2006 Personaledirektoratets brev til partshøring hos A. Jeg havde ved beretningsårets udløb ikke modtaget bemærkninger fra A til Personaledirektoratets brev.

24. Personaleboliger

Hjemmels- og kompetencespørgsmål i forbindelse med anvisning af personalebolig

A klagede til ombudsmanden over, at han ikke havde fået den personalebolig, som han havde fået stillet i udsigt ved ansættelsen. A klagede endvidere over sagsbehandlingen i Direktoratet for Boliger og Infrastruktur og A/S Boligselskabet INI.

Ombudsmanden fandt ikke grundlag for at kritisere, at Direktoratet for Boliger og Infrastruktur ikke har anset sig forpligtet til at efterkomme Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirkes (KIIP's) rekvisition af en 4 rums-chefbolig.

Ombudsmanden fandt imidlertid anledning til at kritisere Direktoratet for Boliger og Infrastrukturs utilstrækkelige oplysning af sagen forud for afgørelsen om, at direktoratet ikke var forpligtet til at stille en 4 rums-chefbolig til rådighed for KIIP på grundlag af den administrerende direktørs afgørelse i sagen, idet den administrerende direktør havde overtaget sagen.

Ombudsmanden henstillede, at Direktoratet for Boliger og Infrastruktur genoptog behandlingen af sagen med henblik på afhjælpning af denne mangel.

Ombudsmanden fandt endelig anledning til at kritisere Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke for dette direktorats opfattelse af, at direktoratet ikke behøvede at foretage sig yderligere efter Direktoratet for Boliger og Infrastrukturs afgørelse i sagen om ikke at anvise en 4 rums-bolig (j.nr. 11.01.24.01/098-05).

A klagede ved følgende brev af 20. oktober 2005 over Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke, Direktoratet for Boliger og Infrastruktur og A/S Boligselskabet INI:

"Ved brev af 18. december 2003 vejledte Ombudsmanden mig til at anmode Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke (KIIP) træffe afgørelse i sagen om min personalebolig, før jeg indbragte sagen for Ombudsmanden.

KIIP har den 1. september 2005 givet mig afslag på min klage.

Jeg er fortsat af den opfattelse, at jeg har krav på en 4 rums-personalebolig og ikke en 3 rums som jeg har fået tildelt, ligesom jeg er utilfreds med den behandling sagen har fået i Direktoratet for Boliger og Infrastruktur og A/S Boligselskabet INI.

Jeg har derfor besluttet at bede Ombudsmanden se på sagen.

Efter min mening var og er Hjemmestyret bundet af den begunstigende forvaltningsakt, som blev meddelt mig i forbindelse med min ansættelsessamtale, jf. KIIP's brev af 25. oktober 2004.

Vedlagt følger kopi af mit brev af 11. november 2003 til Ombudsmanden med tilhørende bilag samt kopi af de siden modtagne skrivelser m.v. Jeg vedlægger desuden kopi af KIIP's notat af 30. juni 2004, som jeg har fået aktindsigt i."

Sagens baggrund er følgende:

Den 15. januar 2002 blev A ansat som ... i lønramme 36, i hvilken forbindelse hans arbejdsgiver, KIIP, den 5. januar 2002 rekvirerede en 4 rums-personalebolig hos A/S Boligselskabet INI.

Det fremgår blandt andet af boligrekvisitionen, at den angår A, hans ægtefælle og to børn, og at KIIP ønsker en bolig i en bestemt bydel i K By med egen indgang.

Ved brev af 19. december 2002 tilbød boligselskabet KIIP en 4 rums-bolig beliggende ... i K By.

KIIP skrev den 14. januar 2003 til A:

"Vedrørende: Anvisning af personalebolig.

Direktoratet har fået meddelelse om, at Du tildeles en 4-rums personalebolig, beliggende ...

Direktoratet har ved brev af 7. januar 2002 ansøgt om chefbolig til Din stilling, men har fået afslag herpå i henhold til vedlagte kopi af notat fra Administrationsdirektoratet.

For så vidt angår tildeling af boliger henvises til vedlagte cirkulæreskrivelse af 18. oktober 2002, som alle direktorater har fået pålæg om at efterleve.

Med henvisning til bestemmelserne i ovennævnte cirkulæreskrivelse bedes Du venligst afgive svare inden denne uges udgang, idet direktoratet har foranlediget at A/S Boligselskabet INI stadig holder denne bolig ledig til Dig."

Det pågældende notat fra Administrationsdirektoratet til KIIP af 9. januar 2002 er sålydende:

"Kiip søger ved brev af 7. januar 2002 om chefbolig til A.

For at have adgang til chefboligpuljen er det et krav, at stillingen dels er normeret i Lønramme 36, dels at pågældendes samlede løn (grundløn + tillæg) mindst svarer til en kontorchef i centraladministrationen.

A's samlede løn er lavere end, hvad der svarer til en kontorchef i centraladministrationen, hvorfor adgang til chefboligpuljen desværre må afvises."

Det cirkulære, der henvises til, er udstedt af Landsstyrets Sekretariat og er sålydende:

"CIRKULÆRESKRIVELSE

til de offentlige arbejdsgivere med adgang til den fælles personaleboligpulje.

Da boliger som bekendt er et knapt gode, og da der er lange ventelister til vakante boliger og på anvisning af personaleboliger; indskærpes det overfor de offentlige arbejdsgivere med adgang til den fælles personaleboligpulje, dvs. arbejdsgivere der har bolignumre i fællespuljen, at en ansat:

- har pligt til at modtage en anvist vakant- eller personalebolig, medmindre det udtrykkeligt fremgår af den pågældende ansattes overenskomst, at den ansatte har krav på en særlig type bolig, eksempelvis størrelsesmæssigt eller beliggenhedsmæssigt,

- der nægter at tage imod en anvist vakant- eller personalebolig, følgelig ikke har krav på at få anvist en anden bolig, og derfor vil blive slettet af ventelisten til en bolig, og ikke kan blive genoptaget på ventelisten,

- der nægter at tage imod en anvist personalebolig, og som er indkvarteret vakant, følgelig ikke længere har krav på vakant godtgørelse eller fortsat vakant indkvartering på arbejdsgiverens regning, hvorfor fremtidig indkvartering er for den ansattes egen regning, og

- der bliver udsat af sin personalebolig på grund af misligholdelse, ikke har krav på at få anvist en anden bolig.

Det skal ligeledes indskærpes, at ved rekvisition af bolig skal form IAPP 010/2002 anvendes, og der kan ikke anføres særlige ønsker så som beliggenhed, egen indgang eller lignende. Alene i de tilfælde, hvor et medlem af husstanden lider af permanent og dokumenteret væsentlig nedsat førlighed, kan det anføres.

De offentlige arbejdsgivere skal informere ansøgere til stillinger om den særdeles anstrengte boligsituation, især i Nuuk. Det skal således tilstræbes, at personer, der tiltræder en stilling fuldt ud er klar over boligsituationen og vilkårene for tildeling af såvel en vakant - som permanent personalebolig.

Endeligt skal det indskærpes, at mangelfulde boligrekvisitioner vil blive afvist. Det er den enkelte arbejdsgiver, der er ansvarlig for, at boligrekvisitioner kontinuerligt indeholder korrekte oplysninger."

A skrev den 16. januar 2003 til KIIP's administrationsafdeling:

"19. december 2002 fik jeg anvist en personalebolig i ... Efterfølgende har jeg skrevet et notat til afdelingschef ... om det, da jeg mente, at jeg blev lovet en bestemt type personalebolig, da jeg havde ansættelsessamtale og det var bl.a. en af grundene, at jeg efterfølgende accepterede ansættelse som ... i KIIP.

Jeg ønsker ikke at flytte ind på den anviste personalebolig i ... af forskellige årsager. Som nævnt blev jeg lovet en bestemt type bolig af rimelig standard, og ... er efter min mening ikke en bolig af den standard, som jeg blev sat i udsigt til. ... er en af de mest nedslidte boliger, der findes. ... er ikke blevet renoveret siden den blev bygget, og lever ikke op til den standard, der normalt kan forventes som bolig i en stilling som min.

I stillingen som ... har jeg behov for at bo i rolige omgivelser. Det mener jeg ikke, at jeg kan få, hvis jeg flytter ind i ... Som bekendt bor der mange mennesker i blokken, og af erfaring ved jeg, at der larmes meget i det daglige. Jeg har selv i sin tid boet i ..., hvor jeg med egen krop har oplevet mange søvnløse nætter p.g.a. larm og ballade fra naboer og andre beboere. I ... bor der næsten dobbelt så mange lejligheder end i ...

Som nævnt har jeg behov for at bo i rolige omgivelser, da jobbet er meget krævende og ofte medfører lange arbejdsdage, også i weekender, hvor jeg har behov for at være udhvilet og frisk. Det er ikke ligefrem fordrende at gå op og ned i trappeopgange blandt hundefføring, spyt, affald og andre mærkelige efterladenskaber, urinlugt både fra hunde, katte og mennesker.

Som nævnt blev jeg lovet en bestemt personalebolig, da jeg blev ansat i KIIP. Dette fremgår i både notat fra ... og i boligrekvisitionen både fra januar 2002 og senest i april 2002, hvor jeg skrev mit ønske om at bo i rækkehus.

Endvidere fik jeg at vide, at jeg kunne få adgang til en chefbolig, når jeg er ansat i en stilling, der svarer til lønramme 36 i centraladministrationen. Jeg er som bekendt ansat i en stilling, der svarer til lønramme 36. Det var også et udgangspunkt jeg havde, da jeg accepterede jobbet.

At der senere bliver meddelt noget andet ændrer ikke den situation, der var i starten.

Jeg er bekendt med, at der på et senere tidspunkt er kommet en opstramning på anvisning af personaleboliger med tilbagevirkende kraft i oktober 2002, men det ændrer ikke på det faktum, at jeg blev lovet noget andet i januar 2002, mens daværende retningslinjer gjaldt.

I så fald ville jeg så hævde, at jeg blev ansat på falske og bristede forudsætninger.

Det er mit håb, at KIIP som ansættende myndighed vil fastholde, at jeg får anvist en personalebolig i et rækkehus."

KIIP skrev den 21. januar 2003 til Landsstyrets administrerende direktør:

"Under en ansættelsessamtale 17. december 2001 i ... er det blevet meddelt A, at han kunne få tildelt personalebolig i et rækkehus efter eget ønske. Dette ønske blev videregivet til INI ved indlevering af boligrekvisition til A og dette ønske fremgik også på et notat af 2. januar 2002 af undertegnede til KIIP's administrationsafdeling, hvor jeg meddelte, at A tildeles bolig gerne i et rækkehus på linje med tidligere praksis.

A blev efter de gældende regler og den praksis for boligtildeling, som var gældende på dette tidspunkt, lovet en bestemt type personalebolig i december 2001.

Endvidere blev under ansættelsessamtalen meddelt A, at han kunne få adgang til en chefbolig, når han er ansat i en stilling, der svarer til lønramme 36. A blev ikke ansat som tjenestemand men som overenskomstansat på løntrin 41 med et særligt tillæg svarende til den tilsvarende tjenstemandsstilling. Denne ansættelse fandt sted som følge af den politiske tilkendegivelse om, at ansættelser i videst muligt omfang skulle ske efter overenskomst.

Det var således udgangspunktet, da han accepterede at tage imod jobbet.

Jeg er bekendt med, at der på et senere tidspunkt er kommet en opstramning på anvisning af personaleboliger med tilbagevirkende kraft i oktober 2002, men det ændrer ikke på det faktum, at A under ansættelsessamtalen og i skriftlig form blev lovet noget andet i december 2001 og senere, mens daværende retningslinjer gjaldt.

Jeg må således konstatere, at hvis systemet ikke kan leve op til de aftaler, der blev indgået i forbindelse med ansættelsen af A, er der tale om bristede forudsætninger set i forhold til de oplysninger, jeg havde om praksis på daværende tidspunkt.

Jeg skal derfor i den anledning anmode om administrerende direktørs medvirken til en afklaring af A's adgang til en personalebolig svarende til, hvad der blev stillet ham i udsigt på ansættelsestidspunktet, herunder at han er omfattet af chefboligpuljen."

KIIP skrev den 25. februar 2003 til A/S Boligselskabet INI:

"Med henvisning til INI's skrivelse af 19. december 2003 om anvisning af personalebolig til A, cpr ... samt telefonisk henvendelse af 13. februar 2003 (...) skal det på ny oplyses, at A efter besigtigelse har afvist at ville modtage den pågældende bolig som følge af de særlige omstændigheder, der indgik i cirkulæret fra Grønlands Hjemmestyre i tidspunktet for ansættelsen.

Det skal oplyses, at disse forhold er anført i en skrivelse til den administrerende direktør jf. vedlagte skrivelse, der bedes indgå i den videre sagsbehandling."

Den 28. februar 2003 rykkede boligselskabet KIIP for en afgørelse af spørgsmålet om boliganvisning til A.

Den 4. marts 2003 sendte Direktoratet for Boliger og Infrastruktur følgende e-mail til Landsstyrets Sekretariat:

"Hej ..., jeg var til møde i går hos INI. De sagde, at de afventer en afgørelse fra Sekretariatet på dispensationsansøgning fra KIIP om personaleboligtildeling til A.

Hvis du sagsbehandler den, vil du så give besked til ... (mail ...@ini.gl) om hvornår du forventer at træffe en afgørelse"

Direktoratet for Boliger og Infrastruktur skrev den 5. marts 2003 til Landsstyrets Sekretariat:

"Hej ..., som sagsbehandler jeg vil gerne give min mening til kende på denne sag.

Der er godt nok ikke noget regelsæt vedrørende anvisning af chefboliger, men vi har gennem flere år anvist efter et udkast til cirkulære, som har været oppe i landsstyret et par gange. Direktoratene har accepteret denne anvisningspraksis idet de fremsender chefboligrekvisitioner til godkendelse til os og ikke til INI. Dette har KIIP også gjort i den konkrete sag med A. KIIP har faxet en chefboligansøgning til Administrationsdirektoratet den 7. januar 2002 og ... afviser denne den 9. januar 2002. KIIP burde have reageret på dette tidspunkt.

A er ikke berettiget til en chefbolig, da han ikke er kontorchef. Jeg finder det ikke hensigtsmæssigt, at der bliver dispenseret fra anvisningspraksis, da Hjemmestyret har mangel på chefboliger og da landsstyret under denne samling fremsætter et forordningsforslag, der indskrænker den personkreds, der kan få chefbolig. Hvis Sekretariatet venter med at behandle ansøgningen til samlingen er slut, er svaret dermed givet på forhånd, da der på det tidspunkt vil være en forordning, der regulerer området, og A opfylder ikke betingelserne for at komme i betragtning til en chefbolig.

Ydermere vil jeg påpege, at den personalebolig, som A har fået anvist, står tom indtil Sekretariatet træffer en beslutning og regning for husleje vil blive fremsendt til KIIP indtil afgørelsen er truffet. I betragtning af, at der er ca. 200 på venteliste til en personalebolig vil jeg henstille til Sekretariatet om at træffe en beslutning inden for en kortere tidshorisont, end den der er stillet i udsigt."

Landsstyrets Sekretariat svarede ved e-mail af 5. marts 2003 Direktoratet for Boliger og Infrastruktur og boligselskabet:

"På foranledning af ... skal jeg bekræfte at Landsstyrets Sekretariat har modtaget en (dispensations-) ansøgning fra KIIP om tildeling af bolig fra chefboligpuljen til A.

Landsstyrets Sekretariat påregner at træffe afgørelse i sagen inden udgangen af marts måned 2003. Imidlertid kan det ikke udelukkes at afgørelsen forsinkes som følge af varetagelse af opgaver i tilknytning til Landstingets Forårsmøde."

Af en udateret indstilling fra sekretariatets lovkontor til Landsstyrets administrerende direktør fremgår:

"1. KIIP har ved skrivelse af 23. januar 2003 til fg. Adm. dir. ... anmodet om en vurdering af, hvorvidt ... A vil kunne tildeles en bolig fra chefboligpuljen.

2. Det er oplyst fra Direktoratet for infrastruktur og Boliger, at anvisning af bolig fra chefboligpuljen sker efter følgende retningslinier:

- Stillingen skal have været opslået efter gældende regler.
- i den opslåede stillingsbeskrivelse skal stillingens ledelsesmæssige opgaver være beskrevet.
- medarbejderen skal aflønnes som svarende til en tjenestemandstilling som kontorchef i lønramme 36 inkl. særligt tillæg og yderligere særligt tillæg.
- medarbejderen skal varetage et personalemæssigt ledelsesansvar, dvs. forestå ansættelser og afskedigelse, meddelelse af mundtlige og skriftlige advarsler, forestå indstillinger til tillæg, omklassificeringer o. lign.
- medarbejderen skal varetage ledelsesmæssigt ansvar, f.eks. lede og fordele arbejdsopgaver, ansvarlig for resultaterne i et kontor eller afdeling, opstilling af udviklingsmål for medarbejdere, gennemførelse af medarbejderudviklingssamtaler.

Direktoratet for Infrastruktur og boliger har videre oplyst, at disse principper har været gældende på tidspunktet for gennemførelse af ansættelsessamtale mellem KIIP og A ligesom de har været gældende på tidspunktet for ansættelsen.

3. Oplysninger om stillingen som ...

...

4. KIIP har oplyst følgende:

KIIP har under ansættelsessamtalen og senere ansættelse af A lagt til grund, at aflønning svarende til kontorchef i lønramme 36 giver ret til chefbolig og er af den opfattelse at senere opstramninger i denne praksis ikke bør komme allerede ansatte personer til skade.

I forbindelse med ansættelsessamtale er A af KIIP blevet oplyst, at han kunne få adgang til en chefbolig, når han er ansat i en stilling, der svarer til lønramme 36. A blev ikke ansat som tjenestemand, men som overenskomstansat på løntrin 41 med et særligt tillæg svarende til den tilsvarende tjenestemandstilling.

KIIP peger på, at der er kommet en opstramning på anvisning af personaleboliger, med tilbagevirkende kraft i oktober 2002. Det er KIIP's opfattelse, at denne opstramning ikke skal komme A til skade i det A under ansættelsessamtale og i skriftlig form er lovet noget andet i december 2001 og senere mens daværende retningslinier gjaldt.

6. Sammenfatning

Anvisning af boliger fra chefboligpuljen administreres efter de under pkt. 2 anførte principper. Der er ikke foretaget ændringer i disse principper i tiden efter, at KIIP gennemførte ansættelsessamtale med og senere ansatte A.

I stillingsopslaget og stillingsbeskrivelsen er der ikke pålagt A faglige eller personalemæssige ledelsesopgaver. Stillingen aflønnes ikke på samme niveau" som en kontorchef sædvanligvis gør i henhold til ... -overenskomsten.

På denne baggrund er det vurderingen, at A ikke efter de almindelige retningslinier for anvisning af boliger fra chefboligpuljen har været berettiget til anvisning af bolig fra chefboligpuljen.

Afdelingschef ... har imidlertid overfor Landsstyrets Sekretariat oplyst, at han under ansættelsessamtalen overfor A har givet tilsagn om anvisning af en bolig fra chefboligpuljen. Det er særdeles uheldigt, at der under ansættelsessamtalen er lovet A en chefbolig, når der efter de almindelige retningslinier ikke var mulighed for at give et sådant tilsagn.

A og en hvilken som anden medarbejder må imidlertid have en berettiget forventning om kunne lægge oplysninger om løn- og ansættelsesvilkår givet under en jobsamtale til grund for beslutningen om at acceptere løn og ansættelsesvilkårene. Spørgsmålet om ret til bolig var ikke omtalt i stillingsopslaget og det var derfor naturligt, at spørgsmålet blev drøftet i forbindelse med jobsamtalen. Formuleringen i ansættelsesbrevet er en standardformulering, der anvendes uden hensyn til om den ansatte har ret til bolig anvist fra chefboligpuljen eller fra den almindelige boligpulje. A har derfor ikke haft anledning til at søge dette forhold præciseret i ansættelsesbrevet.

Ved behandling af rekvisition fra KIIP om anvisning af bolig fra chefboligpuljen er der i overensstemmelse med de almindelige retningslinier for anvisning af boliger fra chefboligpuljen meddelt afslag, da stillingen som ... ikke opfylder betingelserne i de almindelige retningslinier. Imidlertid har administrationsdirektoratet - nu Direktoratet for boliger - ikke haft lejlighed til at vurdere om der på andet grundlaget skulle eller burde anvises en bolig fra chefboligpuljen.

Det er Lovkontorets vurdering, at det bør overvejes at anvise bolig fra chefboligpuljen under hensyn til at KIIP, ifølge de fremsendte oplysninger, har meddelt A, at der til stillingen var knyttet en bolig fra chefboligpuljen. Uanset A's baggrund som ... er det Lovkontorets opfattelse, at ansøgere bør kunne lægge oplysninger om løn- og ansættelsesforhold oplyst under jobsamtaler til grund. I den konkrete sag er det endvidere Lovkontorets vurdering, at A ikke har haft anledning til at søge spørgsmålet præciseret i ansættelsesbrevet."

Ved notat af 13. marts 2003 til KIIP og Direktoratet for Boliger og Infrastruktur bad Landsstyrets Sekretariat de to direktorater om eventuelle bemærkninger til den umiddelbart ovenfor citerede indstilling.

KIIP svarede ved følgende notat af 14. marts 2003 Landsstyrets Sekretariat:

"Vedrørende: Bemærkninger til notat til administrerende direktør ... vedrørende anvisning af bolig fra chefboligen.

Undertegnede er blevet anmodet om at fremkomme med bemærkninger til ovennævnte notat, der omhandler spørgsmålet om, hvorvidt ... A vil kunne tildeles en bolig fra chefboligpuljen senest den 17. marts d.å.

I denne anledning skal jeg bemærke, at det af kontorchef ... udarbejdede notat indeholder en korrekt og fagligt dækkende fremstilling af den foreliggende problematik.

Jeg finder ligeledes den indstilling, der kommer til udtryk i notatet, for meget tilfredsstillende.

Som en præcisering skal jeg bemærke, at A såvel skriftligt som mundtligt har fået meddelt, at der til stillingen er knyttet en bolig fra chefboligpuljen, jf. notatets sidste afsnit, 3. linie."

Landsstyrets Sekretariat meddelte ved e-mail 25. marts 2003 til KIIP med kopi til Direktoratet for Boliger og Infrastruktur:

"Landsstyrets Sekretariat har behandlet ansøgning fra KIIP dateret den 23. januar 2003 om tildeling af bolig fra chefboligpuljen til ... A, KIIP.

Adm. dir. ... har imødekommet ansøgningen.

Beslutningen indebærer, at A optages på ventelisten til anvisning af bolig fra chefboligpuljen ligesom han ikke er forpligtet til at modtage den allerede anviste bolig."

KIIP skrev den 26. marts 2003 ved e-mail til A:

"Netop modtaget denne mail, som jeg vil bede dig printe ud og lægge på din p-sag. Så skulle sagen være på plads.
Sådan!"

Den 2. april 2003 skrev Direktoratet for Boliger og Infrastruktur til KIIP:

"Så vidt Direktoratet for Infrastruktur og Boliger er orienteret, så har A, KIIP, fået anvist en personalebolig.

Imidlertid har A ikke ønsket at tage imod den anviste bolig. KIIP har derfor søgt dispensation hos den administrerende direktør. Den administrerende direktør har truffet beslutning om, at A optages op på venteliste til anvisning af bolig fra chefboligpuljen og at han ikke er forpligtet til at modtage den anviste bolig.

Direktoratet for Infrastruktur og Boliger har dd fremsendt godkendt chefboligrekvistion til INI, således at A kan optages på ventelisten til en chefbolig.

Da KIIP har søgt dispensation for reglerne omkring anvisning af personalebolig, må KIIP bære omkostningen for tomgangsperioden for den anviste personalebolig."

Direktoratet for Boliger og Infrastruktur skrev den 13. juni 2003 til KIIP med kopi til boligselskabet:

"Ændrede anvisningsregler for personaleboliger

I henhold til ændringerne i landstingsforordning om leje af boliger, der trådte i kraft pr. 1.6.2003, er der sket ændring i anvisningsreglerne for kontorchefer. Kontorchefer har pr. 1.6.2003 ikke længere adgang til chefboligpuljen, men anvises en personalebolig forud for øvrige på personaleboligventelisten.

Direktoratet skal hermed orientere om at A, der er pr. 2.04.03 blev opnoteret til en chefbolig, er blevet overført til personaleboligventelisten og vil blive anvist en personalebolig efter den nye forordning."

Boligselskabet anviste herefter ved brev af 17. juni 2003 KIIP en 2 rums-personalebolig til A.

KIIP skrev den 20. juni 2003 til boligselskabet og Direktoratet for Boliger og Infrastruktur:

"Vedrørende: Tildeling af bolig fra Chefboligpuljen til ... A

I INI's skrivelse af 17. juni 2003 (J. nr. ...) fremgår det, at ... A har fået anvist en personalebolig, der ikke er en tildeling fra chefboligpuljen.

Direktoratet skal hermed på ny gøre opmærksom på, at ... A skal tildeles en bolig fra chefboligpuljen jf. tidligere skrivelser i sagen.

Der vedlægges landsstyrets sekretariats skrivelse vedrørende behandling af ansøgning om tildeling af bolig fra chefboligpuljen til ... A, hvor den administrerende direktør har konkluderet i denne sag.

Der anmodes om at INI foretager videre foranstaltning i henhold til tidligere skrivelser samt denne skrivelse i sagen.

..."

Direktoratet for Boliger og Infrastruktur skrev ved e-mail af 24. juni 2003 til KIIP:

"Direktoratet for Infrastruktur og Boliger har dd modtaget kopi af KIIPs skrivelse til INI vedrørende tildeling af bolig til A.

Direktoratet skal hermed henvise til den administrerende direktørs orientering om personaleboligområdet på direktørmøde ultimo april 2003 - orienteringen er ligeledes udsendt til direktoraterne den 23. maj.

Direktoratet fastholder, at alle personaleboliganvisninger efter den 1. juni 2003 følger anvisningsreglerne i den ændrede lejeforordning, idet der ikke er nogen overgangsordninger for personale på venteliste til en personalebolig.

Da A ikke er afdelingschef eller direktør, er han dermed ikke berettiget til en chefbolig efter den ændrede lejeforordning der trådte i kraft 1. juni 2003. KIIP er med skrivelse af den 13. juni blevet orienteret om at A vil blive anvist en personalebolig efter de ændrede regler i lejeforordningen ligesom øvrige kontorchefer, der har stået opnoteret på chefboligventelisten. Opmærksomheden skal henledes på, at denne

gruppe tilgodeses i forhold til de øvrige på personaleboligventelisten ved at få anvist bolig før de øvrige personalegrupper."

Den 25. juni 2003 skrev KIIP til boligselskabet og Direktoratet for Boliger og Infrastruktur:

"Vedrørende: Tildeling af bolig fra Chefboligpuljen til ... A.

Med henvisning til sagens tidligere skrivelser skal der knyttes følgende kommentar til ATIP's e-mail af 24. juni 2004.

Af KIIP's tidligere skrivelse fremgår, at dispensationssagen er blevet behandlet af den administrerende direktør, der har resolveret, at A skal have tildelt bolig i chefboligpuljen uafhængig af de nuværende gældende bestemmelser.

Denne dispensation er naturligvis meddelt A for lang tid siden, hvorfor han derfor har krav på en sådan bolig.

KIIP forventer, at INI foretager videre i relation til den administrerende direktørs indstilling i denne sag."

Ved telefax af den 2. juli 2003 bad A/S Boligselskabet INI Direktoratet for Boliger og Infrastruktur om at træffe afgørelse i anledning af, at A havde afvist den anviste 2 rums-personalebolig.

KIIP udnævnte ved brev af 10. juli 2003 A til kontorchef i direktoratet med virkning fra 1. august 2003.

Det fremgår blandt andet af brevet:

"Det kan samtidig bekræftes, at du fortsat vil have krav på bolig fra chefboligpuljen, jf. tidligere afgørelse af sagen ved administrerende direktør, Grønlands Hjemmestyre."

Direktoratet for Boliger og Infrastruktur skrev den 11. juli 2003 til KIIP med kopi til boligselskabet:

"KIIP har ved brev af den 25. juni 2003 fremsendt brev til INI, hvor INI anmodes om at anvise A en chefbolig, da denne var optaget på ventelisten til en chefbolig inden Landstingsforordning nr. 3 af 15. april 2003 trådte i kraft den 1. juni 2003.

Direktoratet skal henlede opmærksomheden på mail fremsendt den 24. juni 2003 fra direktoratet til KIIP, hvor KIIP's anmodning om at anvise en chefbolig til A afvises med henvisning til de ændrede regler i lejeforordningen (Landstingsforordning nr. 3 af 15. april 2003, der vedlægges til orientering) samt til den administrerende direktørs orientering om personaleboligområdet på direktørmøde ultimo april 2003 (vedlægges ligeledes til orientering).

Direktoratet for Infrastruktur og Boliger fastholder, at A ikke kan få anvist en chefbolig efter den ændrede lejeforordning, da han ikke er afdelingschef eller direk-

tør, men at han derimod er berettiget til at få anvist en personalebolig i samme kategori som kontorchefer, der har stået opnoteret på chefboligventelisten. Denne gruppe tilgodeses i forhold til de øvrige på personaleboligventelisten ved at få anvist bolig før de øvrige personalegrupper."

KIIP sendte den 14. august 2003 følgende e-mail til Direktoratet for Boliger og Infrastruktur:

"Hej ...

Jeg tror, at du inden længe får brev nr. 2 fra den administrerende direktør om denne sag.

KIIP's synspunkter er stadig de samme, som fremgår af sagens tidligere akter. Dette har den administrerende direktør tilsluttet sig og anført over for dig jf. sagens tidligere akter, herunder sagsakter fra lovkontoret. Det må konstateres, at du desuagtet ovennævnte alligevel har kørt din egen sag, der er helt fejlhåndteret fra din side, hvilket du selv må stå til ansvar for.

KIIP's og den administrerende direktørs synspunkter er forelagt INI, som du på ny bedes have som referencegrundlag i besvarelse af INI."

KIIP skrev den 15. august 2003 til Landsstyrets administrerende direktør med kopi til A:

"Ved mail af 25. Marts 2003 fra kontorchef ... i Landsstyrets sekretariat til afdelingschef i Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke (KIIP) meddeles det, at Landsstyrets sekretariat har behandlet ansøgning fra KIIP af 23. januar 2003 om tildeling af bolig fra chefboligpuljen til ... A og at administrerende direktør ... har imødekommet ansøgningen. Beslutningen indebærer, at A optages på ventelisten til anvisning af bolig fra chefboligpuljen, ligesom han ikke er forpligtet til at modtage den allerede anviste 4-rums bolig. Denne mail er også tilsendt kontorchef ..., Direktoratet for Infrastruktur og Boliger.

Ved skrivelse af 17. juni 2003, brev nr. ... fra A/S Boligselskabet INI anvises A en bolig fra personaleboligpuljen og ikke fra chefboligpuljen. Ved vedlagte kopi af notat af 20. juni 2003, brev nr. 1539 til A/S Boligselskabet INI og Direktoratet for Infrastruktur og Boliger gør KIIP opmærksom på dette forhold med henvisning til ovennævnte mail af 25. marts 2003, hvor KIIP har en godkendelse af tildeling af en bolig til A fra chefboligpuljen.

Ved vedlagte kopi af skrivelse af 11. juli 2003/j.nr. 18.51.20 fastholder Direktoratet for Infrastruktur og Boliger, at A ikke kan få anvist en chefbolig med henvisning til Landstingsforordning nr. 3 af 15. april 2003 med ikrafttræden den 1. juni 2003 og med henvisning til administrerende direktørs notat til direktørkollegiet af 30. april 2003 vedrørende "Retningslinier i forbindelse med anvisning af personaleboliger", hvori bl.a. står anført "I perioden frem til forordningen træder i kraft, skal personaleboliger rekvireres i henhold til de nye regler i forordningen.

Hertil skal KIIP anføre, at der som anført ovenfor foreligger en godkendelse af 25. marts 2003 fra den administrerende direktør, altså før ovennævnte notat af 30.

april 2003, hvorfor afvisningen fra Direktoratet for Infrastruktur og Boliger dermed går imod den foreliggende godkendelse. KIIP mener ikke, at reglerne i den nye forordning af 15. april 2003 og administrative retningslinier af 30. april 2003 kan have opsættende virkning i forhold til godkendelsen af 25. marts 2003.

KIIP skal derfor anmode om, at anførte godkendelse fra den administrerende direktør meddelt KIIP ved mail af 25. marts 2003 og som indebærer, at A optages på ventelisten til anvisning af bolig fra chefboligpuljen fortsat gøres gældende over for Direktoratet for Infrastruktur og Boliger."

Ved brev af 18. september 2003 til KIIP tilbød boligselskabet en 3 rumsbolig beliggende ..., en bydel i K By, som personalebolig for A.

Landsstyrets administrerende direktør skrev den 22. september 2003 til KIIP:

"Hermed bekræftes at det fortsat gøres gældende at A, KIIP, optages på ventelisten til anvisning af bolig fra chefboligpuljen. Direktoratet for Boliger og Infrastruktur gøres ved kopi af denne skrivelse opmærksom herpå.

Jeg skal hermed bekræfte min indstilling som meddelt via mail af 25. marts 2003."

Direktoratet for Boliger og Infrastruktur skrev den 16. oktober 2003 til KIIP med kopi til den administrerende direktør:

"Direktoratet for Boliger og Infrastruktur har modtaget mails fra A angående anvisning af hans personalebolig.

Direktoratet skal pointere, at det er arbejdsgiver, der anviser en personalebolig til den ansatte. Således er det KIIP, der som arbejdsgiver forestår kontakten til A/S Boligselskabet INI og Direktoratet for Boliger og Infrastruktur angående rekvirering af boligen og som sådan er ansvarlig for, at de oplysninger, der er anvist på boligrekvisitionen er korrekte.

Den boligrekvisition som er fremsendt til direktoratet, oplyste at husstanden bestod af A, hustru samt to børn. INI har ved rutinekontrol (som de skal i henhold til administrationskontrakten) konstateret at husstanden alene består af A og hustru. KIIP har været opfordret til at korrigere den indsendte boligrekvisition.

A var oprindeligt ikke omfattet af de særrettigheder der gjaldt for kontorchefer i centraladministrationen. Denne særrettighed bestod i at der kunne anvises en chefbolig med 2 rum mere end antallet af husstandsmedlemmer.

Administrerende direktør har imidlertid imødekommet KIIP's ansøgning om tildeling af bolig fra chefboligpuljen til ... A ved mail af den 25. marts 2003.

A blev derfor opnoteret på chefboligventelisten til en 4 rumm chefbolig.

Imidlertid trådte nye regler om anvisning af boliger, herunder personaleboliger, i kraft den 1. juni 2003 Efter de nye regler kan kontorchefer kun tildeles 1 rum mere

end antallet af husstandsmedlemmer. Kontorchefer tildeles nu en bolig før øvrigt personale, hvilket er en klar forbedring i forhold til tidligere.

A har senest fået anvist boligen ... (3 rums), som tidligere har været anvendt af afdelingschefer i centraladministrationen og boligen tilhører den gruppe af boliger, der er reserveret til chefboliger.

A har pr. mail fremsat ønske om en 4 rums bolig. Dette ønske kan ikke imødekommes, idet hans husstandsstørrelse ikke berettiger ham til en bolig af denne størrelse. Det skal bemærkes, at der ikke er dispensationsmulighed i lejeforordningen for så vidt angår dette spørgsmål. Se i øvrigt landstingsforordning om leje af boliger § 5. (vedlagt til orientering).

KIIP anmodes om inden 5 dage at meddele INI, hvorvidt A tager imod den anviste personalebolig eller om A skal slettes fra personaleboligventelisten. Direktoratet foretager sig ikke yderligere i sagen.

KIIP anmodes om at informere A om landstingsforordningen om boliger samt nærværende skrivelse."

Direktoratet for Boliger og Infrastruktur skrev samme dag til Landsstyrets administrerende direktør:

"Direktoratet for Boliger og Infrastruktur har modtaget skrivelse af den 22. september 2003, hvori det meddeles KIIP, at A skal optages på ventelisten til anvisning af bolig fra chefboligpuljen.

Direktoratet skal hertil bemærke følgende:

A er blevet anvist en bolig forud for øvrige på personaleboligventelisten, ligesom de øvrige kontorchefer, der har stået på venteliste til en chefbolig, da der skete ændringer i reglerne om anvisning af personalebolig i medfør af Landstingsforordning nr. 3 af 15. april 2003 om ændring af landstingsforordning om leje af boliger.

Endvidere har A fået anvist en personalebolig, hvor der tidligere har boet afdelingschefer ansat i centraladministrationen.

Direktoratet for Boliger og Infrastruktur skal ligeledes bemærke, at reglerne om anvisning af personaleboliger er reguleret ved ovennævnte lejeforordningen og at administrationen ikke har hjemmel til at fravige forordningens regler om anvisning af personaleboliger."

Landsstyrets Sekretariat har på min telefoniske forespørgsel udtalt, at sekretariatet ikke har besvaret Direktoratet for Boliger og Infrastrukturens brev af 16. oktober 2003, og at hverken landsstyreformanden, den administrerende direktør eller sekretariatet efterfølgende har behandlet sagen.

Direktoratet for Boliger og Infrastruktur meddelte ved e-mail af 16. oktober 2003 A, at den tilbudte bolig i ... er en chefbolig.

A sendte den 16. oktober 2003 følgende e-mail til Direktoratet for Boliger og Infrastruktur:

"Jeg har fået nedennævnte e-mail fra ..., KIIP's personaleafdeling. Jeg bad KIIP's pers. afd. om at tage kontakt med dig, idet jeg ikke få svar på mine henvendelser vedr. anvisning af chefbolig.

Jeg skal endnu en gang anmode om at jeg får dokumentation for at der er blevet rekvireret en 4 rums chef bolig til mig.

Jeg skal også anmode om, at jeg får anvist bolig efter den administrerende direktørs beslutning, senest 22. september 2003.

Grundlaget for den administrerende direktørs beslutning er kendt, forhåbentlig også for IAPs Boligafdeling. Jeg søgte bolig på baggrund af antallet af husstanden, og dette blev da også imødekommet ved første boligtildeling i december, hvor jeg fik anvist en 4 rumsbolig i ...

Det var det jeg fik udsigt til og lovet allerede ved ansættelsen. At der er kommet stramninger el. lign. spiller ingen rolle i den sammenhæng, idet husstanden stadigvæk opfyldte betingelserne!

Hvad IAPs Boligafdeling har med Folkeregistret at gøre i den sammenhæng spiller heller ingen rolle i sagen. ... oplyste, at du har refereret til Folkeregistret, og bestemmelser dertil.

Endvidere fik jeg tilbudt en 2 rumsbolig i ... i juni 2003, og så sent som den 11. juli 2003 er der et brev, hvor du skriver at A ikke kan få anvist en chefbolig efter den ændrede lejeforordning, da jeg ikke er afdelingschef eller direktør!

Ved brev til den administrerende direktør den 15. august 2003 er det tydeligt angivet, at jeg ikke er forpligtet til at modtage den allerede anviste 4-rums bolig. Det har af den grund hele tiden været forudsætningen, at jeg blev tildelt en 4-rumsbolig, uanset om reglerne er blevet lavet om! Selvom reglerne efterfølgende er blevet lavet om, har den administrerende direktør bekræftet sin beslutning senest 22. september 2003.

Jeg skal heller ikke unklade at gøre opmærksom på ... 's e-mail den 14. august 2003 til dig!

Jeg står ligeledes uforstående overfor, hvorfor mine e-mail den 23. september 2003 og senest den 13. oktober 2003 til dig ikke bliver besvaret.

Jeg skal derfor anmode om at jeg får en dokumentation for, at der er rekvireret en 4-rums chef bolig til mig ifølge beslutningen fra den administrerende direktør."

A skrev den 22. oktober 2003 til KIIP med kopi til Direktoratet for Boliger og Infrastruktur:

"Direktoratet for Boliger v/ ... har den 16. oktober 2003 sendt et brev til direktør ... vedr. anvisning af bolig til undertegnede med anmodning om at informere mig om brevets indhold samt om landstingsforordningen om boliger.

Som sagen står i øjeblikket bliver jeg efter omstændighederne nødt til at acceptere denne boligtildeling. Jeg tager dog samtidig forbehold for senere at gøre min ret til en 4-rums chefbolig gældende.

Dette skyldes bl.a., at jeg i ansættelsestidspunktet blev stillet en 4-rumsbolig i udsigt, hvorfor jeg medbragte møbler og andet indbo til en sådan bolig. Med andre ord er det praktisk ikke muligt, at presse bohaven i en 3-rums bolig.

Jeg tager således også forbehold om, at rejse krav overfor Direktoratet for Boliger om dækning af udgifter til opmagasinering af overskydende bohaven.

Hvis man havde fulgt og administreret efter de dengang gældende regler, samt fulgt administrerende direktørs beslutning af 26. marts ville situationen slet ikke have været opstået. Så havde jeg haft en 4-rums bolig i dag.

Efterfølgende at anvende ny lovgivning på området med tilbagevirkende kraft, som begrænser mine muligheder, er ganske enkelt uacceptabel.

Af brevet den 16. oktober 2003 fra Direktoratet for Boliger fremgår det, at jeg blev opnoteret på chefboligventelisten til en 4-rums bolig.

Men allerede den 23. april 2003 sendte Direktoratet for Boliger desuagtet mail om at chefboligrekvisitionen skal være på 3-rums bolig, selvom de gældende regler på det tidspunkt tilsagde 4-rums bolig.

Den 17. juni 2003 fik jeg anvist en 2-rums bolig!

Jeg må således opfatte det som en desavouering, at man ikke omgående sikrede at følge op på beslutningen, men noterer mig at jeg var opført til en 4-rums chefbolig og konstaterer samtidig uoverensstemmelse mellem opnotering til en 4-rums chefbolig og de faktiske tilbud jeg fik.

Det er min opfattelse, at sagen om boligtildeling har været ude af propositioner fra sagens oprindelige start. Og jeg gør fortsat gældende, at der er tale om bristede forudsætninger for min ansættelse og aftalebrud.

Jeg har konstateret mange gravende fejl i sagsbehandlingen og fejlinformationer, hvorfor jeg agter at indbringe sagen for Landstingets Ombudsmand til nærmere undersøgelse."

Den 11. november 2003 klagede A til mig.

Ved brev af 18. december 2003 afviste jeg at behandle A's klage som følge af princippet i ombudsmandslovens § 6, stk. 3, idet jeg anførte:

"Jeg forstår klagen således, at du ønsker at klage over dels, at du har fået tildelt en 3 rums-personalebolig og ikke en 4 rums-chefbolig, dels over sagsbehandlingen i forbindelse med tildelingen og anvisningen af din bolig.

Efter landstingslov om Landstingets Ombudsmand, § 6, stk. 4, afgør ombudsmanden selv, om en klage giver tilstrækkelig anledning til undersøgelse.

Jeg har nu gennemgået din klage og de bilag, som du har vedlagt din klage, og jeg har på denne baggrund besluttet ikke at behandle din klage.

Jeg har ved min afgørelse lagt vægt på, at det fremgår af sagen, at du den 22. oktober 2003 har meddelt din arbejdsgiver, Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke, at du accepterer den bolig, du har fået anvist, men at du dog tager forbehold for senere at gøre din ret til en 4 rums-chefbolig gældende.

Efter landstingslov om Landstingets Ombudsmand § 6, stk. 3, kan klage over afgørelser, der kan ændres af højere administrativ myndighed, ikke indgives til ombudsmanden, forinden den højere myndighed har truffet afgørelse i sagen.

Efter princippet i denne bestemmelse finder jeg det mest korrekt, at Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke, der som din arbejdsgiver er den, der anviser dig en bolig, træffer afgørelse i sagen, førend du beslutter, om du ønsker at klage til mig.

Såfremt du ønsker at klage over den bolig, som du har fået anvist, vejleder jeg dig derfor om at klage til Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke.

Det er endvidere min opfattelse, at sagsbehandlingen i forbindelse med tildelingen af din bolig, har en sådan nær sammenhæng med afgørelsen af en eventuel klage til Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke, at jeg ikke kan tage denne del af din klage under behandling på nuværende tidspunkt."

A klagede herefter til KIIP over tildelingen af en 3 rums-personalebolig.

KIIP videresendte den 30. juni 2004 klagen til afgørelse ved Direktoratet for Boliger og Infrastruktur, idet KIIP anførte:

"Ved skrivelse af 8. januar 2004 til Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke har kontorchef A påklaget A/S boligselskabet INIs (INI) og Direktoratet for Boliger og Infrastrukturs (IAP) afgørelse af 18. september 2003 om tildeling af en 3-rums personalebolig fra chefpuljen.

Sagen drejer sig om, hvorvidt klager er berettiget til en 4 rums bolig fra chefpuljen.

Klagen er indgivet til direktoratet efter at spørgsmålet har været forelagt Landstingets Ombudsmand, der i brev af 18. december 2003 har vejledt klager om, at sagen bør forelægges direktoratet som arbejdsgiver forinden ombudsmanden behandler sagen.

Direktoratet har vurderet sagen efter at have modtaget kopi af sagens materiale fra IAP og INI.

Vurderingen har resulteret i, at direktoratet ikke mener at være kompetent til at træffe afgørelse i sagen.

Direktoratet har herved bl.a. henset til, at nok er det direktoratet, som har forestået ansættelsen af klager, men det er Hjemmestyret som sådan, der er klagers arbejdsgiver, ligesom der er lagt vægt på, at den administrerende direktør i et notat af 30. april 2003 til direktørkollegiet har præciseret, at Sekretariatet ikke fremover behandler eventuelle ansøgninger om dispensationer, men at personaleboligområdet fuldt ud varetages af IAP.

På den baggrund skal direktoratet oversende sagen til IAPs videre foranstaltning.

Der vedlægges i den forbindelse kopi af materiale modtaget fra INI og kopi af direktoratets materiale, idet direktoratet har forudsat, at IAP ikke finder behov for at modtage kopi af det materiale, IAP tidligere har sendt til direktoratet.

I forbindelse med sagens oversendelse finder direktoratet anledning til at fremkomme med følgende bemærkninger:

Der ses ikke at være fastsat regler om klagebehandling af sager om tildeling af almindelige personaleboliger og chefboliger. Det er dog direktoratets vurdering, at § 1, stk. 2, i landstingsforordning nr. 12 af 28. oktober 1993 om etablering af et boligselskab har karakter af en delegation, hvorfor INIs afgørelser på dette område kan indbringes for den delegerende myndighed, hvilket må antages at være Hjemmestyret som sådan og med ressortmæssig placering i IAP, jf. den administrerende direktørs notat af 30. april 2003 til direktørkollegiet.

Den 25. marts 2003 imødekom den administrerende direktør en ansøgning om at klager tildeles en bolig fra chefboligpuljen. Beslutningen er begrundet med det stærkt beklagelige forhold, at klager under jobsamtale på fejlagtigt grundlag er givet tilsagn om en chefbolig. I et udateret udkast til notat anføres, at det er Lovkontorets vurdering, at det bør overvejes at anvise bolig fra chefboligpuljen under hensyn til, at direktoratet ifølge de fremsendte oplysninger har meddelt klager, at der til stillingen er knyttet en bolig fra chefboligpuljen. Uanset klagers baggrund som informationschef i INI, er det Lovkontorets opfattelse, at ansøgere bør kunne lægge oplysninger om løn- og ansættelsesforhold oplyst under jobsamtaler grund. I den konkrete sag er det endvidere Lovkontorets vurdering, at klager ikke har haft grund til at søge spørgsmålet præciseret i ansættelsesbrevet.

Ved brev af 22. september 2003 bekræfter den administrerende direktør sin afgørelse af 25. marts 2003.

Det er direktoratets opfattelse, at den administrerende direktørs afgørelse af 25. marts 2003 er udtryk for almindelige forvaltningsretlige principper vedrørende begunstigende forvaltningsakter. Der er således ikke tale om en dispensation fra gældende praksis.

Begunstigende forvaltningsakter er gældende fra det tidspunkt afgørelserne bliver meddelt adressaterne og er fortsat gældende, selv om reglerne efterfølgende ændres, medmindre en overgangsregel eller lignende regulerer disse forhold.

I notat af 16. oktober 2003 fra IAP til direktoratet anføres, at klager oprindeligt ikke var omfattet af de særrettigheder, der gjaldt for kontorchefer i centraladministrationen. Denne særrettighed bestod i, at der kunne anvises en chefbolig med 2 rum flere end antallet af husstandsmedlemmer.

Den begunstigende forvaltningsakt klager modtog i forbindelse med ansættelsen gik ud på, at klager på linie med kontorchefer i centraladministrationen var berettiget til en chefbolig i forbindelse med ansættelsen, og hermed også var omfattet af særrettighederne vedrørende antallet af rum.

Ikrafttrædelsen af ændringen af landstingsforordningen om leje af boliger pr. 1. juni 2003 bevirker ikke nogen ændring i indholdet af den begunstigende forvaltningsakt. Dette synes da også bekræftet med den administrerende direktørs brev af 22. september 2003.

Det er direktoratets opfattelse, at den begunstigende forvaltningsakt, der blev meddelt klager i forbindelse med ansættelsen, fortsat er gældende, og at Hjemmestyret er forpligtet til at opfylde forvaltningsakten efter dens indhold.

Direktoratet har under henvisning til den administrerende direktørs afgørelser af 25. marts og 22. september 2003 sendt en kopi af dette brev til Lovkontoret.

Ligeledes er klager orienteret om sagens oversendelse til IAP ved kopi af dette brev."

Direktoratet skrev den 27. september 2004 til KIIP:

"Direktoratet for Boliger og Infrastruktur har den 2. juli 2004 modtaget direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirkes skrivelse af 30. juni 2004 samt bilag hertil.

Direktoratet henholder sig in extenso til det i direktoratets notat af 16. oktober 2003 anførte. Kopi af notatet, der tidligere er tilsendt KIIP, direktør ..., vedlægges til orientering.

Endvidere skal det bemærkes, at der ikke foreligger et over- og underordningsforhold mellem Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke og Direktoratet for Boliger og Infrastruktur, hvorfor Direktoratet for Boliger og Infrastruktur ikke er bundet af de dispositioner, som Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke vælger at foretage i forbindelse med samtaler med henblik på ansættelse af medarbejdere. Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke har med andre ord ikke en instruktionsbeføjelse overfor Direktoratet for Boliger og Infrastrukturs administration af tildeling af personaleboliger til direktører m.v. Direktoratet for Boliger og Infrastruktur er derimod bundet af gældende ret ifølge hvilken A er tildelt en bolig.

Afslutningsvis bemærkes, at direktoratet ikke foretager sig yderligere i sagen."

KIIP skrev den 25. oktober 2004 til A:

"I fortsættelse af Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirkes brev af 30. juni 2004 vedrørende din klage over tildeling af personalebolig vedlægges kopi af brev af 27. september 2004 fra Direktoratet for Boliger og Infrastruktur.

Ifølge brev af 27. september 2004 henholder Direktoratet for Boliger og Infrastruktur sig til det ligeledes vedlagte notat af 16. oktober 2003, hvoraf det bl.a. fremgår, at det er arbejdsgiver, der anviser en personalebolig til den ansatte. Ifølge brevet er Direktoratet for Boliger og Infrastruktur ikke bundet af de dispositioner Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke vælger at foretage i forbindelse med samtaler med henblik på ansættelse af medarbejdere i Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke. Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke har med andre ord ikke instruktionsbeføjelse overfor Direktoratet for Boliger og Infrastruktur på dette område. Direktoratet for Boliger og Infrastruktur er derimod bundet af gældende ret, ifølge hvilken du er tildelt en bolig. Afslutningsvis bemærker Direktoratet for Boliger og Infrastruktur, at direktoratet ikke foretager sig yderligere i sagen.

Så vidt ses har du ikke tidligere modtaget en kopi af brevet af 27. september 2004.

Det fremgår ikke, om Direktoratet for Boliger og Infrastruktur brev af 27. september 2004 skal anses for en afgørelse af din klage eller om Direktoratet for Boliger og Infrastruktur afviser at behandle klagen fordi Direktoratet for Boliger og Infrastruktur ikke anser sig for kompetent til at behandle din klage. Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke har derfor den 20. september 2004 kontaktet Direktoratet for Boliger og Infrastruktur telefonisk. Direktoratet for Boliger og Infrastruktur oplyste i den forbindelse, at Direktoratet for Boliger og Infrastruktur ikke har truffet afgørelse om klagen, da Direktoratet for Boliger og Infrastruktur anser Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke for arbejdsgiver.

Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke har på den baggrund besluttet at behandle din klage, jf. nedenfor, selv om Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke fortsat anser det for tvivlsomt, om direktoratet er kompetent til at træffe afgørelse i sagen. Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke har herved lagt vægt på din interesse i en afgørelse af sagen, og at Direktoratet for Boliger og Infrastruktur ifølge det oplyste ikke finder, at sagen henhører under det pågældende direktorat.

Den 21. januar 2003 sender Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke et notat til den administrerende direktør, hvori det bl.a. anføres, at det under ansættelsessamtalen den 17. december 2001 blev oplyst overfor dig, at du kunne få tildelt en personalebolig i et rækkehus efter eget ønske og at stillingen berettigede til en chefbolig.

Den 25. marts 2003 traf den administrerende direktør afgørelse om, at du skulle tildeles en bolig fra chefboligpuljen. Afgørelsen var begrundet med, at du under job-samtalen på fejlagtigt grundlag var givet tilsagn om en chefbolig.

Ved brev af 22. september 2003 bekræftede den administrerende direktør sin afgørelse af 25. marts 2003.

Det er Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirkes opfattelse, at tilkendegivelserne under ansættelsessamtalen den 17. december 2001 er udtryk for en

begunstigende forvaltningsakt, hvilket også synes bekræftet af den administrerende direktørs afgørelser af 25. marts og 22. september 2003. Der var således ikke, som det fremgår af nogle dele af sagen, tale om en dispensation fra den dagældende praksis.

Ikrafttrædelsen af ændringen af landstingsforordningen om leje af boliger pr. 1. juni 2003 bevirker ikke nogen ændring i indholdet af den begunstigende forvaltningsakt, hvilket da også fremgår af den administrerende direktørs brev af 22. september 2003.

Den begunstigende forvaltningsakt var således gældende fra det tidspunkt afgørelsen blev meddelt dig og den er fortsat gældende, selv om reglerne efterfølgende er ændret.

I notat af 16. oktober 2003 fra Direktoratet for Boliger og Infrastruktur til Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke anføres, at du oprindeligt ikke var omfattet af de særrettigheder, der gjaldt for kontorchefer i centraladministrationen. Denne særrettighed bestod i, at der kunne anvises en chefbolig med 2 rum flere end antallet af husstandsmedlemmer.

Den begunstigende forvaltningsakt du modtog i forbindelse med ansættelsen gik således ud på, at du på linie med kontorchefer i centraladministrationen var berettiget til en chefbolig i forbindelse med ansættelsen, og hermed også var omfattet af særrettighederne vedrørende antallet af rum.

Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke har på den baggrund truffet afgørelse om, at den begunstigende forvaltningsakt, der blev meddelt dig i forbindelse med ansættelsen, fortsat er gældende, og at Hjemmestyret er forpligtet til at opfylde forvaltningsakten efter dens indhold.

Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke skal dog samtidig henlede din opmærksomhed på, at Direktoratet for Boliger og Infrastruktur i brev af 27. september 2004 har givet udtryk for, at Direktoratet for Boliger og Infrastruktur ikke mener sig bundet af de dispositioner Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke vælger at foretage i forbindelse med samtaler med henblik på ansættelse af medarbejdere.

Uagtet dette har Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke d.d. fremsendt den i kopi vedlagte rekvisition til A/S Boligselskabet INI med henblik på, at du bliver tildelt en 4 rums personalebolig fra chefboligpuljen. Rekvisitionen er bilagt en kopi af denne afgørelse.

Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke vil holde dig underrettet om sagens udvikling."

A/S Boligselskabet INI skrev den 2. november 2004 til KIIP, at sagen var overdraget til Direktoratet for Boliger og Infrastruktur, som anviser boliger fra chefpuljen.

Direktoratet for Boliger og Infrastruktur skrev den 21. april 2005 til KIIP:

"KIIP har fremsendt en chefboligrekvisition til A/S Boligselskabet INI for kontorchef A. Kontorchef A opfylder ikke de betingelser, der fremgår af § 4 i Landstingsforordning nr. 3 af 15. april 2003 om ændring af landstingsforordning om leje af boliger, til at få anvist en reserveret bolig som enten afdelingschef, direktør eller landsstyremedlem.

IAP orienterer A/S Boligselskabet INI ved nærværende skrivelse om at A ikke kan blive opnoteret til venteliste til en reserveret bolig."

KIIP skrev den 1. september 2005 til A:

"Ved brev af 25. oktober 2004 traf Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke afgørelse vedrørende din klage over tildeling af personalebolig. Det fremgår af afgørelsen, at den begunstigende forvaltningsakt, der blev meddelt dig i forbindelse med ansættelsen, fortsat er gældende, og at Hjemmestyret er forpligtet til at opfylde forvaltningsakten efter sit indhold.

Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke henlede dog samtidig din opmærksomhed på, at Direktoratet for Boliger og Infrastruktur i brev af 27. september 2004 gav udtryk for, at Direktoratet for Boliger og Infrastruktur ikke mener sig bundet af de dispositioner Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke vælger at foretage i forbindelse med samtaler med henblik på ansættelse af medarbejdere.

I forlængelse af afgørelsen af 25. oktober 2004 fremsendte Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke en rekvisition til A/S Boligselskabet INI med henblik på, at du blev tildelt en 4 rums personalebolig fra chefboligpuljen.

Ved brev af 2. november 2004 meddelte A/S Boligselskabet INI, at sagen er overdraget til Direktoratet for Boliger og Infrastruktur, da det er dette direktorat som anviser boliger fra chefpuljen.

Ved notat af 21. april 2005 (kopi vedlagt) har Direktoratet for Boliger og Infrastruktur bemærket, at du ikke opfylder de betingelser, der fremgår af § 4 i landstingsforordning nr. 3 af 15. april 2003 om ændring af landstingsforordning om leje af boliger, til at få anvist en reserveret bolig som enten afdelingschef, direktør eller landsstyremedlem. Direktoratet for Boliger og Infrastruktur har således givet A/S Boligselskabet INI besked om, at du ikke kan blive opnoteret til venteliste til en reserveret bolig.

Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke må på den baggrund desværre meddele, at direktoratet ikke ser sig i stand til at foretage sig yderligere vedrørende sagen. Direktoratet må således oplyse, at din klage over tildeling af personalebolig ikke kan imødekommes.

Afslutningsvis skal jeg beklage den sene besvarelse."

A klagede herefter til mig.

Jeg skrev den 25. oktober 2005 til KIIP:

"Jeg beder (...) direktoratet om en udtalelse til klagen, i hvilken forbindelse jeg beder direktoratet om at gøre rede for, ud fra hvilke overvejelser, at direktoratet ikke finder grundlag for at foretage sig yderligere i sagen.

(...)

Til brug for direktoratets besvarelse af min høring henviser jeg endvidere til vedlagte udskrift af ombudsmandens udtalelse af 11. marts 2005 til Direktoratet for Boliger og Infrastruktur om en lignende problemstilling."

KIIP svarede mig den 1. november 2005:

"Ved brev af 25. oktober 2005 har Landstingets Ombudsmand anmodet Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke om en udtalelse i anledning af A's klage over afslag på anvisning af en 4 rums personalebolig. Ombudsmanden beder direktoratet redegøre for ud fra hvilke overvejelser, direktoratet ikke finder grundlag for at foretage sig yderligere i sagen. Ombudsmanden har vedlagt sin udtalelse af 11. marts 2005 om en lignende problemstilling.

Denne sag vedrører pligten til at efterleve en begunstigende forvaltningsakt - i Administrationsdirektoratets terminologi; en berettiget forventning - i et tilfælde, hvor lovgivningen ændres.

Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke anførte i brev af 1. september 2005 til A, at Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke ved brev af 25. oktober 2004 havde truffet en afgørelse om, at den begunstigende forvaltningsakt, der blev meddelt A i forbindelse med hans ansættelse, fortsat var gældende, og at Hjemmestyret er forpligtet til at opfylde forvaltningsakten efter sit indhold.

Direktoratet for Boliger og Infrastruktur meddelte ved notat af 21. april 2005, at A ikke opfylder de betingelser, der fremgår af § 4 i landstingsforordning nr. 3 af 15. april 2003 om ændring af landstingsforordning om leje af boliger, til, at få anvist en reserveret bolig som enten afdelingschef, direktør eller landsstyremedlem. Direktoratet for Boliger og Infrastruktur havde således givet A/S Boligselskabet INI besked om, at A ikke kunne blive opnoteret til venteliste til en reserveret bolig.

Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke gav herefter i brevet af 1. september 2005 udtryk for, at direktoratet på den baggrund desværre måtte meddele, at direktoratet ikke så sig i stand til at foretage sig yderligere vedrørende sagen, hvorfor klagen over tildeling af personalebolig ikke kunne imødekommes.

Direktoratets afgørelse af 1. september 2005 er udtryk for, at kompetencen vedrørende boligområdet, herunder Hjemmestyrets personaleboliger, ressortmæssigt henhører under Direktoratet for Boliger. Afgørelsen udtrykker dog samtidig, at der er uenighed mellem Direktoratet for Boliger og Infrastruktur og Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke vedrørende pligten til at efterleve (opfylde) den begunstigende forvaltningsakt.

I tilknytning hertil bemærkes, at i forbindelse med Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirkes behandling er det lagt til grund, at A primære interesse i denne sag knytter sig til en faktisk efterlevelse af den begunstigende forvalt-

ningsakt, mens et eventuelt økonomisk krav er af sekundær betydning. Dette synes da også at følge af, at Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke ikke har modtaget en opførelse over et eventuelt økonomisk krav fra A.

A har modtaget kopi af dette brev."

Jeg skrev herefter den 16. marts 2006 til Direktoratet for Boliger og Infrastruktur:

"Jeg modtog den 24. oktober 2005 en klage fra A.

I første række indledte jeg en undersøgelse af Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirkes behandling af sagen, idet direktoratet den 1. september 2005 havde truffet afgørelse i sagen.

Jeg modtog den 11. november 2005 Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirkes høringssvar.

Jeg har nu besluttet at udvide min undersøgelse til også at omfatte sagsbehandlingen i Direktoratet for Boliger og Infrastruktur.

Dette skyldes, at Direktoratet for Boliger og Infrastruktur i notat af 21. april 2005, j.nr. 18.51, til Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke meddelte:

"KIIP har fremsendt en chefboligrekvisition til A/S Boligselskabet INI for kontorchef A. Kontorchef A opfylder ikke de betingelser, der fremgår af § 4 i Landstingsforordning nr. 3 af 15. april 2003 om ændring af landstingsforordning om leje af boliger, til at få anvist en reserveret bolig som enten afdelingschef, direktør eller landsstyremedlem.

IAP orienterer A/S Boligselskabet INI ved nærværende skrivelse om at A ikke kan blive opnoteret til venteliste til en reserveret bolig."

Det fremgår videre af sagen, at hjemmestyrets administrerende direktør ved breve af 26. marts og 22. september 2003 til Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke har resolveret, at A skal optages på ventelisten til en chefbolig.

Det er i den forbindelse oplyst, at den administrerende direktørs resolution i sagen hviler på en vurdering af, at A bør kunne støtte ret på det tilsagn om en bestemt type bolig, som blev givet ham under ansættelsessamtalen. Den administrerende direktørs resolution hviler således ikke på lejeforordningens § 4.

Jeg har i en tidligere sag, Direktoratet for Boliger og Infrastrukturens j. nr. ... modtaget følgende svar 26. juni 2003 fra direktoratet vedrørende fortolkningen af den tidligere gældende lejeforordnings § 3, stk. 1, nr. 6, jf. § 1, stk. 5, som også var gældende på tidspunktet for direktoratets behandling af A's ansøgning:

"Direktoratet har følgende kommentarer til Ombudsmandens skrivelse angående spørgsmålet om udtagelse af enkelte boliger fra den samlede boligpulje til særlige formål.

På Landstingets Forårssamling 2003 blev der vedtaget en ny landstingsforordning nr. 3 af 15. april 2003 om ændring af landstingsforordning om leje af boliger. I den nye forordning i § 3, stk. 1 nr. 6 er indsat en bestemmelse, hvorefter ledige boliger i ejendomme ejet af Hjemmestyret eller kommunerne kan anvises til særlige formål.

Direktoratet finder, at denne bestemmelse er tilstrækkelig hjemmel til, at landstyret kan anvise boliger til forskellige særlige formål, hvorfor problemstillingen om eventuel manglede hjemmel skulle være løst."

Direktoratet har videre i samme sag udtalt ved brev af 12. februar 2004:

"I hvilke situationer vil anvendelse af § 1, stk. 5 kunne komme på tale.

§ 1, stk. 5 kan tænkes anvendt på f.eks. forskerboliger, men § 1, stk. 5 er også anvendt til f.eks. reservering af boliger til minearbejdere i Nanortalik.

I det omfang § 1, stk. 5, tænkes anvendt til reservation af boliger til chefboliger, anmoder jeg direktoratet om at gøre rede for, om bestemmelsen har et selvstændigt indhold i forhold til § 4, stk. 2.

Når der reserveres boliger til chefboliger anvendes bestemmelsen i § 4, stk. 2 som hjemmel, da den er *lex specialis* i forhold til § 1, stk. 5, der er en almindelig, mere omfattende regel, hvorefter der kan reserveres boliger til bestemte formål."

I en anden sag, Direktoratet for Boliger og Infrastrukturs j.nr. ..., skrev jeg den 30. marts 2004 til direktoratet:

"Ombudsmanden har modtaget Direktoratet for Boliger og Infrastrukturs brev af den 15. marts 2004.

Direktoratet anfører i brevet blandt andet, at:

"Den ansatte er ifølge sin ansættelseskontrakt berettiget til en bolig efter "de til enhver tid gældende regler". Dette skal forstås således, at det er reglerne på tidspunktet for anvisningen af den permanente personalebolig, der finder anvendelse. Tidspunktet for arbejdsgiverens indsendelse af en boligrekvisition er i den sammenhæng uden betydning. Alle ansatte der anvises en personalebolig efter den 1. juni 2003, anvises således en bolig efter de gældende regler i landstingsforordning nr. 3 af 15. april 2003."

Jeg bemærker hertil, at det ikke fremgår af landstingsforordning nr. 3 af 15. april 2003, at forordningens § 5, stk. 2 er tiltænkt at have tilbagevirkende kraft. Dette ses ej heller at fremgå af forarbejderne til bestemmelsen.

Det er derfor min umiddelbare opfattelse, at personer, der er ansat, før ændringen af lejeforordningen trådte i kraft den 1. juni 2003, har et retskrav på at blive anvist en personalebolig efter de regler, der var gældende på ansættelsestidspunktet, uanset hvad der måtte være anført i ansættelseskontrakten.

Jeg bemærker i forlængelse heraf, at retten til personalebolig opnås ved ansættelsestidspunktet, og at det forhold, at der ikke kan anvises en passende, endelig bolig straks ved ansættelsen, ikke i sig selv berettiger ansættelsesmyndigheden til at tage

forbehold for, at reglerne om personaleboliger ændres, forinden den ansatte har fået tildelt en endelig bolig.

En formulering i ansættelseskontrakten om, at den ansatte er berettiget til en bolig efter "de til enhver tid gældende regler" vil således være uden selvstændig betydning.

Lejeforordningen ses herudover ikke at være til hinder for, at ansættelsesmyndigheden opfylder den aftaleretlige pligt til at tildele den ansatte en bestemt størrelse bolig, der kan følge af tjenstemandsaftale, kollektiv overenskomst eller individuel aftale.

Jeg henviser her til landstingsforordning nr. 3 af 15. april 2003, § 1, stk. 2: "Forordningen gælder ikke for lejeforhold, der reguleres ved særlig lovgivning, eller for boliger, der af Landsstyret er udtaget af Hjemmestyrets udlejningsboligmasse." og § 1, stk. 5: "Hjemmestyret eller en kommune kan reservere boliger til bestemte formål."

Det er på denne baggrund endvidere min opfattelse, at personer, der er ansat efter at ændringen af lejeforordningen trådte i kraft, og med hvem ansættelsesmyndigheden har aftalt tildeling af en bestemt størrelse bolig, overfor ansættelsesmyndigheden vil kunne gøre et krav gældende på at få tildelt en sådan bolig.

Jeg anmoder direktoratet om en udtalelse til ovenstående."

Direktoratet svarede mig den 3. august 2004:

"...

Ombudsmanden anfører ..., at lejeforordningen ... ikke ses at være til hinder for, at ansættelsesmyndigheden opfylder den aftaleretlige pligt til at tildele den ansatte en bestemt størrelse bolig, der kan følge af tjenstemandsaftale, kollektiv overenskomst eller individuel aftale, hvorefter Ombudsmanden henviser til lejeforordningens § 1, stk. 2 og 5.

Idet Ombudsmandens ovenfor stillede spørgsmål er om ansættelsesretlige forhold og således ligger udenfor direktoratets arbejdsområde, sendes denne del af Ombudsmandens forespørgsel videre til administrationsdirektoratet til besvarelse.

Slutteligt er Ombudsmanden af den opfattelse, at personer, der er ansat efter at ændringen af lejeforordningen er trådt i kraft og med hvem ansættelsesmyndigheden har aftalt tildeling af en bestemt størrelse bolig, overfor ansættelsesmyndigheden vil kunne gøre krav gældende på at få tildelt en sådan bolig.

Direktoratet er enig med Ombudsmanden i, at såfremt ansættelsesmyndigheden har aftalt tildeling af en bolig efter de til enhver tid gældende regler, har den ansatte et krav herpå."

Direktoratet for Boliger og Infrastruktur svarede mig den 6. april 2006:

"Direktoratet for Boliger og Infrastruktur har modtaget Ombudsmandens brev af 16. marts 2006, Deres j.nr. 11.01.24.01/098-05 vedrørende klage fra A, KIIP.

Ombudsmanden anmoder om direktoratets udtalelse til klagen fra A til Ombudsmanden.

I klagen til Ombudsmanden gør A gældende, at han er af den opfattelse, at han har krav på en 4-rums personalebolig og ikke en 3-rums bolig som tildelt.

Direktoratet kan hertil oplyse, at A har fået anvist en bolig efter de gældende regler i henhold til Landstingsforordning nr. 3 af 15. april 2003. A blev som kontorchef tildelt en bolig før øvrigt personale, jf. lejeforordningens § 4, stk. 1, nr. 3, og A blev tildelt en 3 rums bolig, jf. lejeforordningens § 5, stk. 1 og 2, som følge af, at husstandens korrekte størrelse var på to personer.

I Klagen udtrykker A utilfredshed med den behandling sagen har fået i Direktoratet for Boliger og Infrastruktur.

Direktoratet har behandlet KIIP's boligrekvisition til A på samme måde som øvrige boligrekvisitioner. Direktoratet har ved anvisningen alene været bundet af gældende lovgivning, hvorfor der ikke er taget hensyn til eventuelle løfter givet af KIIP under ansættelsessamtalen. I øvrigt ligger kompetencen til at anvise boliger alene hos Direktoratet for Boliger og Infrastruktur.

Afslutningsvis mener A, at Hjemmestyret er bundet af den begunstigende forvaltningsakt om ret til en chefbolig, som blev meddelt ham ved ansættelsessamtalen.

Direktoratet for Boliger og Infrastruktur er af den opfattelse, at hvis A er blevet lovet en chefbolig under sin ansættelsessamtale, som A ikke har krav på, og som Direktoratet for Boliger og Infrastruktur derfor ikke kan honorere, forbliver det en sag mellem ansættelsesmyndigheden, KIIP og A.

Den grønlandske version af dette brev eftersendes."

Ved breve af 31. maj 2006 bad jeg KIIP og Direktoratet for Boliger og Infrastruktur om at fremsende de for sagen relevante sagsmapper vedrørende A til gennemsyn.

Den 6. juni 2006 modtog jeg sagsmapperne fra KIIP og den 19. juni 2006 modtog jeg sagsmappen fra Direktoratet for Boliger og Infrastruktur.

Jeg udtalte herefter:

"Afgrænsning af min undersøgelse

Jeg har besluttet at inddele min undersøgelse med udgangspunkt i følgende spørgsmål:

- Hvorvidt Direktoratet for Boliger og Infrastruktur var berettiget til ikke at efterkomme KIIP's boligrekvisition til en 4 rums-chefbolig,

- hvorvidt Direktoratet for Boliger og Infrastruktur, uanset den administrerende direktørs afgørelse, var berettiget til, som sket senest ved brevet af 21. april 2005 til KIIP, at afslå at anvise A en 4 rums-chefbolig og

- hvorvidt KIIP var berettiget til at afslutte sagen, som sket ved KIIP's brev af 1. september 2005 til A.

Den første del af undersøgelsen angår spørgsmålet om, hvorvidt KIIP har haft kompetence til at pålægge A/S Boligselskabet INI eller Direktoratet for Boliger og Infrastruktur at stille en 4 rums-chefbolig til rådighed for direktoratet, jf. KIIP's ovenfor citerede brev af 25. oktober 2004 til A.

Den anden del af min undersøgelse omfatter dels spørgsmålet om betydningen af Landsstyrets administrerende direktørs afgørelse af 25. marts 2003, som den administrerende direktør fastholdt den 22. september 2003, dels Direktoratet for Boliger og Infrastrukturens undersøgelsespligt i relation til denne afgørelse.

Den tredje del af min undersøgelse, som angår KIIP, omfatter spørgsmålet om arbejdsgiverens pligter og ansvar i forbindelse med anvisning af personaleboliger.

Jeg har fundet det nødvendigt, jf. ombudsmandslovens § 6, stk. 5, at inddrage oplysninger i sagen, som ligger forud for 1 års klagefristen, jf. § 6, stk. 2, idet den oprindelige afgørelse om at anvise en chefbolig til A, som ligger til grund for KIIP's afgørelse af 25. oktober 2004, er truffet af Landsstyrets administrerende direktør den 25. marts 2003.

Hvorvidt Direktoratet for Boliger og Infrastruktur var berettiget til ikke at efterkomme KIIP's boligrekvisition til en 4 rums-chefbolig

Direktoratet for Boliger og Infrastruktur afviste den 27. september 2004 KIIP's anmodning om at behandle A's klage over, at han ikke var blevet tildelt en 4 rums-bolig fra puljen af chefboliger, idet Direktoratet for Boliger og Infrastruktur henviste til, at KIIP ikke havde nogen instruktionsbeføjelse over for Direktoratet for Boliger og Infrastruktur.

Ifølge KIIP's brev af 25. oktober 2004 til A har Direktoratet for Boliger og Infrastruktur over for KIIP telefonisk givet udtryk for, at klagen skulle afgøres af KIIP som arbejdsgiver for A.

KIIP traf i samme brev af 25. oktober 2004 afgørelse om, at A skulle anvise en chefbolig på 4 rum.

Dette afviste Direktoratet for Boliger og Infrastruktur imidlertid i brev af 21. april 2005 til KIIP.

Direktoratet for Boliger og Infrastruktur har ikke i sit hørings svar til mig kommenteret sagsforløbet fra 27. september 2004.

Landsstyreformanden forretningerne mellem landsstyremedlemmerne, jf. hjemmestyrelovens § 3, 2. pkt., jf. landstingslov nr. 11 af 20. oktober 1988 om Landstinget og Landsstyret § 4, stk. 3. Disse regler også har betydning for min vurdering af den administrerende direktørs opfattelse af sagen, jf. mine bemærkninger nedenfor.

Den herved fastsatte ressortfordeling indebærer, at de enkelte landsstyremedlemmer og deres administrationer ikke har instruktionsbeføjelser overfor andre dele af hjemmestyrets administration, medmindre dette er bestemt af landsstyreformanden.

KIIP og Direktoratet for Boliger og Infrastruktur må således betragtes som sideordnede myndigheder, der som udgangspunkt ikke indgår i noget indbyrdes hierarki.

Jeg har allerede derfor ikke bemærkninger til, at Direktoratet for Boliger og Infrastruktur ikke har anset sig forpligtet til at efterkomme KIIP's boligrekvisition.

Hvorvidt Direktoratet for Boliger og Infrastruktur var berettiget til at afslå at foranledige A skrevet op til en 4 rums-personalebolig, som sket senest ved brevet af 21. april 2005 til KIIP

Lovgrundlaget:

Til og med 31. maj 2003 var reglerne om anvisning af personaleboliger hjemlet i landstingsforordning nr. 5 af 31. maj 2001 om leje af boliger.

Det fremgår heraf:

"§ 5. Efter at behovet for anvisning af erstatningsboliger i medfør af § 4 er imødekommet, anvises forud for den i § 3 nævnte venteliste ledige boliger i følgende rækkefølge:

1) personaleboliger til institutioner med adgang til den fælles personaleboligpulje, jf. § 6,

2) ... og

3) ...

Stk. 2. ...

§ 6. Den fælles personaleboligpulje fordeles i hver kommune med et antal bolignumre, der fastsættes af Landsstyret.

Stk. 2. I kommuner, hvor den fælles personaleboligpulje udgør en forholdsmæssig stor andel af det samlede antal udlejningsboliger, kan der indgås særlige anvisningsaftaler mellem Landsstyret og kommunen om prioriteringsrækkefølgen for anvisning af ledige boliger efter § 5."

Til forordningsforslagets § 6 er blandt andet knyttet følgende bemærkninger:

"Det fremgår af bestemmelsen, at Landsstyret fastsætter antallet af bolignumre til de enkelte offentlige institutioner."

På tidspunktet for Landsstyrets administrerende direktørs afgørelse af 25. marts 2003 var lovgrundlaget derfor således, at det var op til Landsstyret at fordele administrationens personaleboliger.

Den 1. juni 2003 trådte landstingsforordning nr. 3 af 15. april 2003 om ændring af landstingsforordning om leje af boliger i kraft.

Denne landstingsforordning indeholder følgende bestemmelser af betydning for sagen:

" § 1.

I landstingsforordning nr. 5 af 31. maj 2001 om leje af boliger som ændret ved landstingsforordning nr. 18 af 12. november 2001 og landstingsforordning nr. 2 af 21. maj 2002 foretages følgende ændringer:

1. Kapitel 1 affattes således:

"Kapitel 1.

Anvendelsesområde samt anvisningsregler

§ 1. ...

Stk. 5. Hjemmestyret eller en kommune kan reservere boliger til bestemte formål."

Den 1. juli 2005 trådte landstingsforordning nr. 2 af 12. maj 2005 om leje af boliger, som fortsat gælder, i kraft.

Det hedder blandt andet heri:

"§ 5. ...

Stk. 2. ...

Stk. 3. Hjemmestyret eller en kommune kan reservere boliger til bestemte formål, herunder øremærke boliger til bestemte stillinger."

Der er blandt andet knyttet følgende bemærkninger til forslaget til den gældende lejeforordning:

"Til § 5

...

Hjemmestyret eller en kommune kan reservere en eller flere boliger fra udlejningsboligmassen med henblik på at anvende disse til særlige formål, f.eks. øremærkede boliger og chefboliger. Endvidere kan Hjemmestyret eller en kommune reservere boliger til særlige erhvervs- eller mobilitetsmæssige forhold. Dette kan f.eks. ske for at hjælpe nystartede virksomheder, for at tiltrække særlig kvalificeret arbejdskraft eller som tiltag i en samlet social- og arbejdsmarkeds politik. De reserverede boliger følger i øvrigt lejeforordningens regler."

Landsstyrets administrerende direktørs afgørelse af 25. marts 2003, som den administrerende direktør fastholdt den 22. september 2003

Det er dels spørgsmålet, om disse afgørelser har hjemmel i lejeforordningen og dels, om den administrerende direktør har kompetence til at afgøre spørgsmål om boliganvisninger med den konsekvens, at Direktoratet for Boliger og Infrastruktur er forpligtet til at efterleve afgørelserne.

For så vidt angår hjemmelsspørgsmålet bemærker jeg, at der ikke i reglerne i lejeforordningen af 2001, som var gældende, da den administrerende direktør traf afgørelse den 25. marts 2003, ses at foreligge bestemmelser, som har forhindret Landsstyret i at disponere over enkelte boliger til opfyldelse af konkrete forpligtelser over for de ansatte.

Den administrerende direktør fastholdt den 22. september 2003 sin tidligere afgørelse, hvilket skete, efter at lejeforordningsændringen fra 2003 var trådt i kraft.

Det er således også spørgsmålet, om Landsstyret har kunnet dispensere fra de citerede anvisningsregler i lejeforordningsændringen i 2003.

Jeg lægger til grund, at de almindelige anvisningsregler ikke er til hinder for, at Landsstyret beslutter at reservere en bolig til særlige formål, jf. lejeforordningsændringen af 2003 § 1, stk. 5, som således må forstås som værende en almindelig hjemmel til, at Landsstyret kan dispensere fra de almindelige anvisningsregler.

Jeg henviser i den forbindelse til den fortolkning af bestemmelsen, som Direktoratet for Boliger og Infrastruktur har givet udtryk for i sit brev af 26. juni 2003 til mig, som jeg citerede i min høring af dette direktorat af 16. marts 2006.

Den administrerende direktørs stillingtagen i sagen den 22. september 2003 fremstår, som nævnt, som en fastholdelse af direktørens tidligere afgørelse af 25. marts 2003.

Afgørelsen af 25. marts 2003 var efter den ovenfor citerede indstilling fra sekretariatets lovkontor begrundet i:

"KIIP har under ansættelsessamtalen og senere ansættelse af A lagt til grund, at aflønning svarende til kontorchef i lønramme 36 giver ret til chefbolig og er af den opfattelse at senere opstramninger i denne praksis ikke bør komme allerede ansatte personer til skade.

I forbindelse med ansættelsessamtale er A af KIIP blevet oplyst, at han kunne få adgang til en chefbolig, når han er ansat i en stilling, der svarer til lønramme 36. A

blev ikke ansat som tjenestemand, men som overenskomstsats på løntrin 41 med et særligt tillæg svarende til den tilsvarende tjenstemandsstilling.

...

Afdelingschef ... har imidlertid overfor Landsstyrets Sekretariat oplyst, at han under ansættelsessamtalen overfor A har givet tilsagn om anvisning af en bolig fra chefboligpuljen.

...

A og en hvilken som anden medarbejder må imidlertid have en berettiget forventning om kunne lægge oplysninger om løn- og ansættelsesvilkår givet under en jobsamtale til grund for beslutningen om at acceptere løn og ansættelsesvilkårene. Spørgsmålet om ret til bolig var ikke omtalt i stillingsopslaget og det var derfor naturligt, at spørgsmålet blev drøftet i forbindelse med jobsamtalen. Formuleringen i ansættelsesbrevet er en standardformulering, der anvendes uden hensyn til om den ansatte har ret til bolig anvist fra chefboligpuljen eller fra den almindelige boligpulje. A har derfor ikke haft anledning til at søge dette forhold præciseret i ansættelsesbrevet.

Ved behandling af rekvisition fra KIIP om anvisning af bolig fra chefboligpuljen er der i overensstemmelse med de almindelige retningslinier for anvisning af boliger fra chefboligpuljen meddelt afslag, da stillingen som ... ikke opfylder betingelserne i de almindelige retningslinier. Imidlertid har administrationsdirektoratet - nu Direktoratet for boliger - ikke haft lejlighed til at vurdere om der på andet grundlag skulle eller burde anvises en bolig fra chefboligpuljen.

Det er Lovkontorets vurdering, at det bør overvejes at anvise bolig fra chefboligpuljen under hensyn til at KIIP, ifølge de fremsendte oplysninger, har meddelt A, at der til stillingen var knyttet en bolig fra chefboligpuljen. Uanset A's baggrund som informationschef i INI er det Lovkontorets opfattelse, at ansøgere bør kunne lægge oplysninger om løn- og ansættelsesforhold oplyst under jobsamtaler til grund. I den konkrete sag er det endvidere Lovkontorets vurdering, at A ikke har haft anledning til at søge spørgsmålet præciseret i ansættelsesbrevet."

Fastholdelsen af den tidligere truffe afgørelse den 22. september 2003 indeholder ikke en specifik henvisning til lejeforordningens § 1, stk. 5, som hjemmel, men det er min opfattelse, at den administrerende direktørs afgørelse hviler på den forudsætning, at A skal have anvist en bolig fra chefpuljen på grundlag af et tilsagn, som er bindende efter forvaltningsretlige regler om begunstigende forvaltningsakter eller efter aftaleretlige regler.

Da disse regler ikke ses fraveget ved landstingsforordningen om leje af boliger, finder jeg, at Landsstyret, også efter gennemførelsen af forordningsændringen den 1. juni 2003, har haft hjemmel til efter forordningens § 1, stk. 5, at beslutte, at A skulle have anvist en bolig fra den særlige pulje til visse chefer med henblik på opfyldelse af en forvaltningsretlig pligt.

Det er herefter spørgsmålet, om Landsstyrets administrerende direktør har kompetence til at træffe en sådan afgørelse.

Jeg bemærker, at efter lejeforordningen fra 2001 § 6 fordeler Landsstyret personaleboligerne mellem de administrative myndigheder.

Efter forordningen af 2003 § 1, stk. 5, træffer Landsstyret afgørelse om at reservere boliger til særlige formål.

Når lovgivningsmagten henlægger en opgave til Landsstyrets administration, gælder hjemmestyrelovens § 3, 2. pkt., som er sålydende:

"Landsstyrets formand fordeler forretningerne mellem landsstyremedlemmerne."

Bestemmelsen er gentaget i landstingslov nr. 11 af 20. oktober 1988 om Landstinget og Landsstyret § 4, stk. 3.

Det hører således til landsstyreformandens ledelsesopgaver at fordele sagerne mellem Landsstyrets medlemmer og dermed mellem de enkelte direktorater og andre myndigheder under centraladministrationen.

Landstyreformanden kan som led heri beslutte at overtage behandlingen af en sag, som ellers hører under et andet landsstyremedlem.

Den administrerende direktør er chef for Landsstyrets Sekretariat, som ressortmæssigt er placeret under landsstyreformanden.

Hverken hjemmestyreloven eller hjemmestyrets lovgivning indeholder regler, som fraviger forvaltningsrettens almindelige regler om intern delegation, ligesom lovgivningen ikke bestemmer, at ressortfordelingen i konkrete sager ikke kan fraviges efter bemyndigelse fra landsstyreformanden.

Jeg har således ikke grundlag for at antage, at landsstyreformanden ikke kan bemyndige den administrerende direktør til at fravige den ellers gældende ressortfordeling i konkrete sager.

Jeg bemærker videre, at den omstændighed, at den almindelige ressortfordeling indebærer, at anvisning af boliger fra chefboligpuljen administreres af Direktoratet for Boliger og Infrastruktur, ikke afskærer landsstyreformanden eller den myndighed i centraladministrationen, som landsstyreformanden bemyndiger hertil, fra at overtage behandlingen af en konkret sag om anvisning af en bolig fra chefboligpuljen.

Jeg lægger derfor til grund, at Direktoratet for Boliger og Infrastruktur har været forpligtet til at tage udgangspunkt i, at den administrerende direktørs afgørelse af 25. marts 2003 skulle efterleves.

Der er endvidere tale om, at afgørelsen er meddelt A (for så vidt angår den administrerende direktørs fastholdelse den 22. september 2003 af afgørelsen, henviser jeg til A's oven for citerede e-mail af 16. oktober 2003 til Direktoratet for Boliger og Infrastruktur).

Dette indebærer, at afgørelsen, som herefter fremstår som en begunstigende forvaltningsakt i forhold til A, ikke af Direktoratet for Boliger og Infrastruktur har kunnet tilbagekaldes eller ændres til ugunst for A i videre omfang, end det var muligt for den administrerende direktør. Jeg henviser herved til den sag, som er refereret i min beretning for 2003, side 69ff. (den grønlandsksprogede version af beretningen) og side 56ff. (den dansksprogede version af beretningen).

Et andet spørgsmål, som jeg behandler nedenfor, er, hvorvidt de af Direktoratet for Boliger og Infrastruktur truffne afgørelser i sagen har været i strid med den administrerende direktørs afgørelser.

Sagsbehandlingen i Direktoratet for Boliger og Infrastruktur

Direktoratet for Boliger og Infrastruktur meddelte i det ovenfor citerede brev af 16. oktober 2003 til KIIP (som KIIP blev anmodet om at informere A om), at direktoratet tilsluttede sig, at A/S Boligselskabet INI havde tilbudt en 3 rums-chefbolig til A, men at direktoratet ikke fandt grundlag for at tilbyde en 4 rums-chefbolig til A.

Direktoratet for Boliger og Infrastruktur begrundede den sidste del af afgørelsen med, at A, efter ændringen af lejeforordningen fra 1. juni 2003 som følge af de heraf følgende krav om husstandsstørrelse, ikke var berettiget til en bolig med 4 rum. Direktoratet anførte videre, at der ikke var mulighed for at dispensere fra kravet om husstandsstørrelse.

Direktoratet for Boliger og Infrastruktur orienterede samme dag den administrerende direktør om sin opfattelse.

Jeg bemærker til Direktoratet for Boliger og Infrastrukturs afgørelse af 16. oktober 2003 og direktoratets samtidige brev til den administrerende direktør, at det hverken af lovkontorets indstilling eller af den administrerende direktørs afgørelse fremgår, om A skal have eller kan kræve en chefbolig med 4 rum stillet til rådighed.

Jeg er imidlertid ikke enig med Direktoratet for Boliger og Infrastruktur i, at der ikke kan dispenseres fra kravet om husstandsstørrelse.

Jeg finder, at Landsstyret ved at udtage boliger fra boligpuljen ikke er bundet af de almindelige anvisningsregler, jf. mine bemærkninger ovenfor.

Det har således efter min opfattelse været påkrævet, at Direktoratet for Boliger og Infrastruktur, forinden direktoratet traf afgørelse i sagen, søgte afklaret med den administrerende direktør, hvorvidt dennes afgørelse indebar, at A kunne eller skulle anvises en bolig med 4 rum fra chefpuljen.

Såfremt Direktoratet for Boliger og Infrastruktur fandt, at den administrerende direktørs afgørelse muligvis var ulovlig, måtte direktoratet også gøre den administrerende direktør opmærksom herpå, og afvente den administrerende direktørs stillingtagen til dette spørgsmål, forinden videre blev foretaget.

Det er min opfattelse, at Direktoratet for Boliger og Infrastruktur, ved ikke at søge det nærmere indhold af den administrerende direktørs afgørelse afklaret, ikke har oplyst sagen tilstrækkeligt, hvilket er kritisabelt.

Min henstilling til Direktoratet for Boliger og Infrastruktur

Som følge af, at Direktoratet for Boliger og Infrastruktur ikke har oplyst sagen tilstrækkeligt, forinden direktoratet traf afgørelse om, hvilken type bolig A skulle tildeles i henhold til den administrerende direktørs resolutioner i sagen, henstiller jeg, at Direktoratet for Boliger og Infrastruktur genoptager sagen med henblik på afklaring af dette spørgsmål, og at direktoratet herefter træffer en ny afgørelse.

Hvorvidt KIIP var berettiget til at afslutte sagen som sket ved KIIP's brev af 1. september 2005 til A

KIIP's afgørelse af 1. september 2005, som er udgangspunktet for A's klage til mig, går ud på, at KIIP ikke foretager sig yderligere i sagen som følge af, at Direktoratet for Boliger og Infrastruktur ikke har villet anwise en 4 rums-bolig fra hjemmestyrets chefboligpulje.

Jeg bemærker til dette, at arbejdsgiveren har pligt til at stille den (type) bolig til rådighed for den ansatte, som konkret er lovet den ansatte som personalebolig.

Jeg henviser herved til min udtalelse af 11. marts 2005 til direktoratet, hvori jeg blandt andet tilsluttede mig følgende opfattelse, som Administrationsdirektoratet havde i den pågældende sag:

"Administrationsdirektoratet er af den opfattelse, at såfremt der på den ene eller anden måde er blevet lovet en ansat en bolig af en bestemt kategori, og dette kan godtgøres, så har den ansatte en berettiget forventning om, at dette løfte bliver opfyldt. Dette gælder uanset, om der forelå regler eller eventuelt en administrativ praksis indenfor dette område på daværende tidspunkt.

Direktoratet mener derfor, at såfremt de berørte personer kan godtgøre, at de forud for ansættelsen er blevet lovet en bolig af en bestemt kategori, har de krav på at få indfriet dette løfte. Hvis det skulle vise sig ikke at være muligt på nuværende tidspunkt at indfri dette løfte, kan der blive tale om en form for godtgørelse for eventuelle udgifter den ansatte måtte have haft i forbindelse med den pågældendes handlinger, der har været ud fra en forventning om en større personalebolig end tildelt."

Jeg henviser også til min udtalelse gengivet i min årsberetning for 2004 side 327 ff. i den grønlandssprogede version af beretningen og side 268 ff. i den dansksprogede version af beretningen. Jeg henviser navnlig til udtalelsens afsnit 3.1 og afsnit 3.2.2.

Såfremt arbejdsgiveren ikke fra de boliger, som anvises efter reglerne om det offentlige udlejningsboliger i landstingsforordningen om leje, kan stille den lovede (type) bolig til rådighed, må arbejdsgiveren overveje, hvad dette giver anledning til i forhold til den ansatte.

Arbejdsgiveren frigøres således ikke fra sin ansættelsesretlige forpligtelse til at stille en lovet (type) bolig til rådighed, hvis Direktoratet for Boliger og Infrastruktur og A/S Boligselskabet INI ikke kan imødekomme arbejdsgiverens boligrekvisition.

Jeg finder det derfor kritisabelt, at KIIP i sin afgørelse af 1. september 2005 afviste at foretage yderligere i forhold til A's klage med den begrundelse, at Direktoratet for Boliger og Infrastruktur havde afvist at anvise A en 4 rums-chefbolig.

Henset til, at jeg har henstillet at Direktoratet for Boliger og Infrastruktur genbehandler sagen med henblik på rettelse af en mangel ved sagens oplysning, foretager jeg mig dog ikke yderligere i forhold KIIP's afgørelse af 1. september 2005.

Mine afsluttende bemærkninger

Jeg har ved kopi af dette brev og ved særskilt brev underrettet A om min opfattelse af sagen.

Jeg returnerer samtidig de lånte sagsakter fra KIIP og Direktoratet for Boliger og Infrastruktur. Jeg bemærker konkret, at min returnering af sagen til Direktoratet for Boliger og Infrastruktur sker i den formening, at der er tale om originale sagsakter, idet en del af disse indeholder dette direktorats originale stempel, selvom direktoratet ved sagens fremsendelse til mig oplyste, at jeg modtog kopi af sagens akter. Jeg beder for god ordens skyld direktoratet kvittere for at have modtaget sagsmapperne retur."

Jeg modtog den 21. juli 2006 direktoraternes kvitteringer for modtagelse af sagsmapperne vedrørende A.

Jeg modtog den 4. oktober 2006 sålydende kopi af direktoratets brev af 3. oktober 2006 til KIIP vedrørende direktoratets genbehandling af sagen om tildeling af en personalebolig til A:

"Til KIIP's orientering har Direktoratet for Boliger og Infrastruktur genoptaget sagen om tildeling af en chefbolig til A. Sagen er genoptaget på baggrund af Ombudsmandens udtalelse af 20. juli 2006.

Direktoratet for Boliger og Infrastruktur ved ... har den 22. august 2006 pr. mail rettet henvendelse til ..., Direktør i KIIP, med anmodning om at få oplyst, hvorvidt A fortsat er interesseret i at få anvist en 4-rums chefbolig.

... [Direktøren] har pr. mail samme dag svaret, at A overfor hende har oplyst, at han fortsat ønsker at få anvist en 4-rums chefbolig.

A/S Boligselskabet INI har ved brev af den 30. august 2006 til KIIP anvist ... en bydel i K By, som er en 4-rums chefbolig til A. I brevet anmoder INI KIIP om inden fem dage fra den 30. august 2006 skriftligt at bekræfte, om boligtilbuddet accepteres.

KIIP meddeler pr. brev af den 26. september 2006 til INI, at A ikke kan acceptere boligtilbuddet. KIIP vedlægger A's afvisning af boligtilbud til KIIP.

A har overfor KIIP i brev af 26. september 2006 på nuværende tidspunkt afvist boligtilbuddet, under henvisning til at han har en sag kørende via Ombudsmanden. I A's brev til KIIP fremgår det, at KIIP pr. mail den 21. september 2006 har anmodet A om at tage stilling til INIs boligtilbud inden den 25. september 2006.

Direktoratet for Boliger og Infrastruktur anser sagen ved Ombudsmanden afsluttet den 20. juli 2006, hvor Ombudsmanden afgav udtalelse, der blev sendt til KIIP med kopi til A. Direktoratet for Boliger og Infrastruktur finder herefter ikke, at A har krav på at få anvist en anden bolig, jf. § 20, nr. 2 i landstingsforordning nr. 2 af 12. maj 2005 om leje af boliger.

§ 20 er i sin helhed gengivet i det følgende:

§ 20. For ansatte, jf. §§ 11, 12, 15, 16 og 17, der er ansat med ret til anvist bolig gælder følgende:

- 1) En ansat har pligt til at modtage en anvist personalebolig.
- 2) En ansat, der nægter at tage imod en anvist personalebolig, har ikke krav på at få anvist en anden bolig.
- 3) En ansat, der nægter at tage imod en anvist personalebolig, og som er indkvarteret vakant, har følgelig ikke længere krav på vakant godtgørelse eller fortsat indkvartering for arbejdsgiverens regning.
- 4) En ansat, der bliver udsat af sin personalebolig på grund af misligholdelse, har ikke krav på at få anvist en anden bolig.

Stk. 2. Landsstyret kan indgå overenskomstaftale med den ansattes forhandlingsberettigede organisation om anvisning af særlige typer boliger.

Direktoratet for Boliger og Infrastruktur anser hermed sagen for afsluttet.

Denne afgørelse kan ikke påklages til andre administrative myndigheder.

Kopi af dette brev er sendt til A og Landstingets Ombudsmand."

Jeg skrev den 13. oktober 2006 således til Direktoratet for Boliger og Infrastruktur:

"Jeg modtog den 4. oktober 2006 kopi af direktoratets brev af 3. oktober 2006 til A vedrørende direktoratets genbehandling af sagen om tildeling af en personalebolig til A.

Det fremgår heraf, at A/S Boligselskabet INI den 30. august 2006 anviste en 4 rums-chefbolig til KIIP til brug for personalebolig for A.

Det fremgår videre, at A i brev af 26. september 2006 til KIIP afviste at acceptere den tilbudte bolig under henvisning til, at "han har en sag kørende via ombudsmanden".

Direktoratet har herefter meddelt KIIP med kopi til A og mig, at direktoratet heretter ikke foretager sig yderligere i sagen med henvisning til landstingsforordning nr. 2 af 12. maj 2005 om leje af bolig § 20, hvoraf det blandt andet fremgår, at en ansat har pligt til at modtage en anvist personalebolig, og at en ansat der nægter at tage imod en anvist personalebolig, ikke har krav på at få anvist en anden bolig.

Min retschef Michael Mikkelsen har på min foranledning den 11. oktober 2006 telefonisk forespurgt A, om han havde bemærkninger til direktoratets genbehandling af sagen.

A har herefter den 11. oktober 2006 sendt mig kopi af det brev, som han den 26. september 2006 fremsendte til KIIP, og som direktoratet har henvist til i sit brev af 3. oktober 2006 til KIIP. A sendte mig samtidig kopi af mail-korrespondancen mellem KIIP og direktoratet for perioden 17. til 22. august 2006. Jeg vedlægger udskriften af mail-korrespondancen.

A oplyste supplerende til retschefen, at hans afvisning af boligtilbuddet skyldtes, at han ønskede at afvente Direktoratet for Boliger og Infrastrukturs svar på min henstilling om, at direktoratet undersøgte, hvilken bolig han var berettiget til i henhold til den administrerende direktørs afgørelse.

Jeg bemærker herefter, at jeg i min udtalelse af 20. juli 2006 henstillede, at direktoratet genbehandlede sagen med henblik på at rette den fejl, som direktoratet begik ved at afvise at anvise en 4 rums-chefbolig til A uden forinden at oplyse det nærmere indhold af den administrerende direktørs afgørelse i sagen.

Jeg kan ikke af direktoratets genbehandling af sagen udlede, om direktoratet har afklaret, om den nye afgørelse i sagen er i overensstemmelse med den administrerende direktørs afgørelse.

Jeg beder derfor direktoratet om en redegørelse for dette spørgsmål.

Jeg beder i den forbindelse direktoratet gøre rede for, om direktoratet har undersøgt, om det er i overensstemmelse med den administrerende direktørs afgørelse, at den nye afgørelse går ud på, at anvisningen af en 4 rums-chefbolig til A sker på det vilkår, som fremgår af landstingsforordning nr. 2 af 12. maj 2005 om leje af boliger § 20, stk. 1, nr. 2, hvorefter den ansatte har pligt til at tage imod en anvist bolig."

Direktoratet for Boliger og Infrastruktur svarede i brev af den 20. oktober 2006 således:

"Direktoratet for Boliger og Infrastruktur har modtaget Ombudsmandens brev af 13. oktober 2006 vedrørende A.

Ombudsmanden kan ikke af direktoratets genbehandling af sagen udlede, om direktoratet har afklaret, om den nye afgørelse i sagen er i overensstemmelse med den administrerende direktørs afgørelse, hvorfor Ombudsmanden ønsker, at direktoratet redegør herfor.

Den administrerende direktør har truffet afgørelse om, at A har ret til en 4 rums-bolig fra chefboligpuljen. Direktoratet for Boliger og Infrastruktur har på den baggrund og på baggrund af Ombudsmandens tidligere udtalelse i sagen gennem A/S Boligselskabet INI anvist A en 4 rums-bolig fra chefboligpuljen i brev af 26. september 2006.

Ombudsmanden ønsker endvidere at direktoratet redegør for, om direktoratet har undersøgt, om det er i overensstemmelse med den administrerende direktørs afgørelse, at den nye afgørelse går ud på, at anvisning af en 4-rums chefbolig skal ske på vilkår, som fremgår af lejeforordningens § 20, stk. 1, nr. 2.

Den administrerende direktørs afgørelse tager ikke stilling til, på hvilke vilkår anvisning af chefboligen skal ske, hvorfor anvisning er sket på i overensstemmelse med gældende lovgivning.

Kopi af dette brev er sendt til KIIP."

Jeg havde ved beretningsårets udløb ikke forholdt mig til direktoratets svar.

50. Andet

Skatterådets sagsbehandling, bemyndigelse

A klagede over Skatterådets sagsbehandlingstid i forbindelse med behandlingen af en klage fra A's revisor over K Kommunes ansættelse af A's skattepligtige indkomst for årene 2003 og 2004 og kommunens forskudsregistrering af A's indkomst for 2005.

Ombudsmanden besluttede at udvide sin undersøgelse til også at omfatte det forhold, at Skatterådet havde givet bemyndigelse til, at kommunen genoptog ligningen af A's indkomst for 2003.

Ombudsmanden udtalte i tilknytning til klagen over sagsbehandlingstiden, at det havde været ønskeligt, at Skatterådet og dets sekretariat havde søgt at fremskynde sagsbehandlingen med henblik på afgørelse af sagen på rådets møde i december 2005.

Ombudsmanden fandt det endvidere beklageligt, at A ikke havde modtaget svar på sin rykker af 25. oktober 2005.

Ombudsmanden fandt yderligere, at Skatterådet eller dets sekretariat burde have afgjort A's ansøgning om henstand hurtigere end sket.

Ombudsmanden fandt det i den forbindelse meget beklageligt, at henstandsansøgningen ikke blev ekspederet i tilknytning til A's rykker af 25. oktober 2005.

Ombudsmanden udtalte i tilknytning til spørgsmålet om, at skatterådssekretariatet havde givet bemyndigelse til, at K Kommune genoptog skatteansættelsen for 2003, at der ikke i landstingsloven om indkomstskat forefindes et sikkert hjemmelsgrundlag for, at Skatterådet kan bemyndige de kommunale skatteforvaltninger til at genoptage sager i videre omfang, end det fremgår af landstingslovens § 55, stk. 3, og at der ikke af § 115, stk. 5, kan udledes en sådan hjemmel.

Ombudsmanden henstillede derfor, at Skatterådet overvejer, hvad den således foreliggende inkompetence giver anledning til at foretage i relation til den trufne afgørelse (j.nr. 11.06.50.04/120-05).

Sagen drejer sig om følgende:

Den 31. august 2004 sendte K Kommune en slutopgørelse for 2003 til A udvisende en ansat indkomst på 130.914 kr., som medførte en overskydende skat på 12.958 kr.

Den 24. februar 2005 afgav A selvangivelse for 2004.

Kommunen skrev den 29. marts 2005 til A:

"Vedr.: Deres selvangivelse for indkomståret 2004 og andre år.

I forbindelse med gennemgangen af Deres selvangivelse for indkomståret 2004 og andre indkomstår skal Skattekontoret hermed bede Dem om svar på følgende:

De har på side 2 i Deres selvangivelse anført kr. 12.512 som aktieudbytte. Skattekontoret skal bede Dem om at specificere beløbet, således at det fremgår, hvilke selskaber der har givet hvilke beløb i udbytte.

De bedes endvidere indsende dokumentation for alle de handler med værdipapirer, det vil sige aktier, obligationer m.v., som De på Deres egne vegne har foretaget i perioden:

1. januar 2000 til 29. marts 2005.

Dokumentationen, som skal vise hvilken type papirer, der er handlet, hvor mange, der er handlet, hvornår der er handlet, til hvilken pris der er handlet, samt hvilke han-

delsomkostninger der har været i forbindelse med hver handel, kan for eksempel være kopi af alle køb- og salgsnotaer.

Svar på ovenstående bedes fremsendt til skattekontoret inden 14 dage. I tilfælde af undladelse heraf kan skattelovens § 55, stk. 5 - skønsmæssig eller ændret ansættelse af den skattepligtige indkomst - bringes i anvendelse."

A skrev den 13. april 2005 til kommunen:

"Jeg har den 01. april modtaget Deres brev vedrørende spørgsmål til min selvangivelse for skatteåret 2004. Indledningsvis kan jeg oplyse, at jeg ved udarbejdelse af mine selvangivelser altid siden 1975 har vedlagt selvangivelserne kopi af alle relevante opgørelser, som jeg har modtaget fra bankerne.

Vedlagt fremsendes Dem herved yderligere følgende:

1: Oversigt over modtagne aktieudbytter i 2004 vedlægges

Ligeledes har De anmodet om dokumentation for alle handler med værdipapirer for perioden 01.01. 2000 til 29.03. 2005.

2: Oversigt over handler med værdipapirer i perioden 01.01. 2003 til 29.03. 2005.04.14 vedlægges

For perioden 2000 til 2002 er jeg ikke længere i besiddelse af handelsnota, men har bedt banken være mig behjælpelig med fremskaffelse af disse, og så snart jeg modtager noget fra banken, vil jeg ligeledes straks fremsende skatteforvaltningen kopier af disse.

Vedlagt:

Kopi af Udbytteberegninger for 2004
Kopi af Køb- og salgsnotaer for 2003
Kopi af Køb- og salgsnotaer for 2004
Kopi af Køb- og salgsnotaer for 2005"

A skrev den 19. april 2005 til kommunen:

"I fortsættelse af mit brev til Skatteforvaltningen af 13. april 2005, hvor jeg meddelte Dem, at jeg afventede kopier af handelsnota for årene 2000 - 2001 og 2002 fra banken, har jeg dags dato modtaget disse, og videresender dem herved."

Kommunen skrev den 20. april 2005 til A:

"Vedr.: Deres aktier i ...

Skattekontoret har i 2 omgange modtaget svar fra Dem vedrørende Skattekontorets brev af 29. marts 2005. Der er imidlertid stadigvæk nogle uafklarede spørgsmål, som Skattekontoret skal bede Dem om at svare på.

I Deres redegørelse til Skattekontoret fremgår det, at De pr. ultimo 2002 ejede 19 stk. aktier i ... Dette stemmer med de kontroloplysninger fra Told & Skat, som er til Skattekontorets rådighed.

I Deres redegørelse til Skattekontoret fremgår det, at De i oktober 2003 har solgt henholdsvis 30 stk. og 26 stk. ..., det vil sige i alt 56 stk., og at De ikke i løbet af 2003 har købt flere aktier i ...

Ifølge fondsbørsmeddelelse fik aktionærerne i ... i juni 2003 en aktie for hver aktie samt et beløb på kr. 330 pr. aktie i forbindelse med fusion og fondsaktieemissioner for A/S ... og ...

Spørgsmålet er, hvordan De i oktober 2003 kan sælge 56 stk. aktier i ..., når De ultimo 2002 har haft 19 stk. aktier i ... De 19 stk. aktier i ... bliver til 38 stk. aktier i ..., men De har solgt 56 stk. aktier i ... Hvordan forklares differencen på (56 stk. - 38 stk.) = 18 stk.?

Har De modtaget kr. 330 pr. aktie som led i ovennævnte fusion ?

Hvor mange gange kr. 330 har De i givet fald modtaget? Beløbet bedes dokumenteret. Dokumentation kan for eksempel være relevant materiale, fra selskabet eller Deres bankforbindelse.

Svar på ovenstående bedes fremsendt til skattekontoret inden 14 dage.

I tilfælde af undladelse heraf kan skatteovens § 55, stk. 5 - skønsmæssig eller ændret ansættelse af den skattepligtige indkomst - bringes i anvendelse."

A svarede kommunen den 2. maj 2005:

"Jeg har den 22. april modtaget Deres forespørgsel vedrørende specielt mine besiddelser og handler med ... og ... i kalenderåret 2003. Hertil har jeg følgende kommentarer:

I 2000 besluttede bestyrelsen i ... ApS. at nedskrive anpartskapitalen.

Dette udløste et tilgodehavende til mig på 1.285.064 kr., som dog ikke blev udbetalt, da dette ville belaste firmaets likviditet unødvendigt, men jeg har hvert år redegjort beløbet på side 4 under formue i selvangivelsen for 2000 - 2001 og 2002.

Den 25. maj 2003 er firmaets likviditet således, at jeg kan få udbetalt mit tilgodehavende. Dette sker delvis som kontant betaling og delvis ved at der overdrages mig aktier i form af 70 stk. ... samt 9 stk. ...

Denne overdragelse har jeg ikke påført min tidligere fremsendte oversigt for 2003, da jeg ikke ved gennemgangen af mine handelsnotaer for året 2003 var i besiddelse af handelsnotater, fordi aktierne blev overført fra ... ApS' depot til mit depot.

Til Deres spørgsmål om hvilke beløb jeg har fået udbetalt i forbindelse emissionen, kan jeg oplyse, at det andrager $28 \times 330 \text{ kr.} = 9.240 \text{ kr.}$, som er indsat på min konto 19.06. 2003."

Der foreligger i de sagsakter, som jeg modtog fra Skatterådet, herefter følgende brev (blanket grønlandsskat S21a Meddelelse om den skatteplig-

tige indkomst) dateret 26. maj 2005 til A. Brevet er øverst påtegnet med håndskrift: "udkast til bemyndigelse":

"Skattemyndigheden AGTER AT FORETAGE nedenfor angivne ansættelse

...

Skattekontoret har fundet anledning til at genoptage indkomståret 2003 ifølge Skattelovens § 55, stk. 3 for så vidt angår Deres køb og salg af aktier. Efter en gennemgang af de fremsendte dokumentationer samt øvrige oplysninger i sagen er det Skattekontorets opfattelse, at De har erhvervet aktierne i spekulationsøjemed, hvorfor Deres skattepligtige indkomst forhøjes med realiserede fortjenester i alt kr. 434.118, jævnfør Skattelovens § 24, stk. 1, nr. 2, 2. pkt.

...

Ansæt skattepligtig indkomst

Kr. 583.512

Ansættelsen er foretaget efter særlig bemyndigelse fra Skatterådet.

Sagens faktiske forhold (faktum).

Skattekontoret bad Dem i brev af 29. marts 2005 blandt andet om at fremsende dokumentation for alle Deres værdipapirhandler i perioden 1. januar 2000 til 29. marts 2005

..."

Den 31. maj 2005 skrev kommunen til A vedrørende genoptagelse af skatteansættelsen for 2003. Brevet er identisk med det ovenfor citerede brev af 26. maj 2005.

Kommunen skrev den 31. maj 2005 til A vedrørende skatteansættelsen for 2004:

"Skattemyndigheden AGTER AT FORETAGE nedenfor angivne ansættelse

...

Efter en gennemgang af de fremsendte dokumentationer vedrørende Deres køb og salg af aktier samt øvrige oplysninger i sagen er det Skattekontorets opfattelse, at De har erhvervet aktierne i spekulationsøjemed, hvorfor Deres skattepligtige indkomst forhøjes med realiserede fortjenester vedrørende diverse aktiehandler jævnfør Skattelovens § 24, stk. 1, nr. 2, 2. pkt.

..."

Kommunen skrev endvidere til A den 31. maj 2005, at kommunen agtede at ændre forskudsregistreringen for 2005. Kopi af dette brev indgår ikke i de sagsakter, som jeg har modtaget fra Skatterådet, men oplysningen fremgår af den øvrige brevveksling i sagen.

A's revisor skrev den 23. juni 2005 til kommunen:

"Påstand

På ovennævnte skatteydere vegne, skal vi herved påklage den af skattekontoret påtænkte ændring af den skattepligtige indkomst for 2003 og 2004 samt foretagen ændring af forskudsregistreringen for 2005.

Begrundelse

Der henvises til skattekontorets redegørelse i vedlagte bilag. Bortset fra at vi er uenige i konklusionen, har vi ingen faktuelle indvendinger mod skattekontorets redegørelse.

Det er primært vores opfattelse, at der ikke er hjemmel til beskatning af kursgevinster ved salg af aktier jævnfør § 14 stk. 3, hvor det konkret er præciseret, at selskaber skal medregne fortjenester og tab ved afståelser af aktier. Heraf følger modsætningsvist, at personer ikke er skattepligtige af kursgevinster eller tab af aktier.

Henvisningen til § 24 stk. 1 nr. 2, 2.pkt. er efter vores opfattelse ikke relevant for så vidt angår aktier, idet

- der er næppe nogen, som investerer i aktier uden, at det er i forventning om, at aktierne vil stige i værdi.
- et selskab ikke kan have andre motiver for at investere i aktier end enten næring eller spekulation, idet et selskabs formål er at tjene penge.

Med indførelsen af § 14 stk. 3 i 1986 tog de lovgivende myndigheder konkret stilling til, at kun selskaber og ikke privatpersoner herefter skulle beskattes af kursgevinster og tab af aktier.

Efter vores opfattelse kræver det en lovændring at ændre på dette forhold.

Sekundært er det vores opfattelse, at den udvikling, der kan konstateres i A's aktiehandler, ikke i sig selv begrundes som spekulation. Der er tale om en naturlig formuepleje, hvor der alene investeres for egne midler. I den naturlige formuepleje indgår, at der sælges ud af porteføljen, hvis der er udsigt til prisfald.

Vi har kendskab til talrige eksempler hvor skatteydere med et betydeligt større omfang af aktietransaktioner ikke er blevet "spekulationsbeskattet".

Havde A alternativt investeret et tilsvarende beløb i den rigtige investeringsforening eller i en privat kapitalpension kunne den formuemæssige udvikling have været den samme, uden at dette havde givet anledning til at påstå spekulation fra skattekontorets side.

I øvrigt er det kendetegnende for de selskaber, der er investeret i, at der netop ikke er tale om "typiske spekulationsselskaber", men om selskaber, der historisk set skaber værdi for deres aktionærer gennem selskabernes egne indtjening og ikke gennem prisudsving, som alene skabes gennem aktiemarkedets op og nedture. Så skulle skattekontorets argumentation om, at der forelå en spekulationshensigt på købstidspunktet tages alvorligt, ville det næppe have været denne type aktier, der ville være købt op i.

Ud fra både det primære og sekundære synspunkt er det ubeføjet at forhøje den skattepligtige indkomst for 2003 og 2004 samt den forskudsregistrerede indkomst for 2005."

K Kommune skrev den 24. juni 2005 til Skattedirektoratet:

"Vedr.: Bemyndigelsessag / sager.

Hermed anmodes om bemyndigelse til at foretage ændringer i ansat skattepligtig indkomst for følgende:

SKATTEYDER: A

REG. NR.: / PNR: INDKOMSTÅR: 2003

I følge medsendte udkast til S21. (3 sider). Desuden medsendes kopi af:

1. S21a agter af 31. maj 2005 (8 sider) incl. Bilag 1 (1 side)
2. Brev af 23. juni fra Skatteydere revisor ... (2 sider)."

Direktoratet svarede den 29. juni 2006 kommunen:

"Skattekontoret har ved fremsendelse af S21 anmodet om bemyndigelse til at fastholde ansættelse af den skattepligtige indkomst 2003 for ... A

Forslag til indkomstansættelse kr. 583.512.

Efter gennemgang af det fremsendte forslag til "har foretaget" S21, gives herved bemyndigelse til fastholdelse af ansættelsen som anført.

Kopi af ændret slutopgørelse skal pr. fax fremsendes til direktoratet påført ovennævnte journalnummer."

Kommunen ændrede i brev af 29. juni 2005 A's skatteansættelse for 2003 således:

"Skattemyndigheden HAR FORETAGET nedenfor angivne ansættelse

Ønsker De at gøre INDSIGELSE mod ansættelsen, skal dette ske inden den ____ ved skriftlig eller mundtlig henvendelse til skattekontoret. Såfremt De ikke gør indsigelse inden nævnte frist, er omhandlede ansættelse at anse for foretaget.

KLAGE over skattemyndighedens ansættelse, skal ske inden 4 uger fra den 29. juni 2005 - og indgives til

Skatterådet, Postboks 1605, 3900 Nuuk. Klagen skal være skriftlig og begrundet.

KAN DE GODKENDE ANSÆTTELSEN BEHØVER DE INTET AT FORETAGE DEM.

Ansættelsen fremkommer således:

Skattekontoret har modtaget brev af 23. juni 2005 fra Deres revisor, hvori Deres revisor på Deres vegne klager over den af Skattekontoret påtænkte ændring af den skattepligtige indkomst for 2003 og 2004 samt foretagen ændring af forskudsregistreringen for 2005. I det følgende vil alene sagen for indkomståret 2003 blive behandlet.

Deres revisor anfører, at når § 14, stk. 3 præciserer, at selskaber skal medregne fortjenester og tab vedrørende afståelse af aktier, så følger det modsætningsvist, at personer ikke er skattepligtige af kursgevinster eller tab af aktier.

Det er Skattekontorets opfattelse, at Skattelovens § 14, stk. 3 er udformet som nævnt for at understrege, at ved opgørelsen af selskabers skattepligtige indkomst skal alle fortjenester og tab medregnes. § 14 siger ikke noget om den skattemæssige behandling af personer, men hvis man skal slutte modsætningsvist over til personer, så kan man sige, at personer ikke skal medregne alle fortjenester og tab på aktiehandel, men kun sådanne fortjenester og tab, der er resultatet af næring eller spekulation" jævnfør Skattelovens § 24, stk. 1, nr. 2, 2. pkt. Modsætningen mellem selskaber og personer er således, at hvor selskaber altid beskattes af kursgevinster på aktier, så beskattes personer kun, når særlige betingelser er opfyldte.

Deres revisor anfører endvidere, at henvisningen til § 24, stk. 1, nr. 2, 2. pkt. ikke er relevant for så vidt angår aktier, idet der næppe er nogen som investerer i aktier uden, at det er i forventning om, at aktierne vil stige i værdi.

Skattekontoret er enig i, at man investerer i aktier ud fra en forventning om, at aktierne vil stige i værdi. Men denne meget teoretiske synsvinkel kan ikke stå alene ved udmøntningen af det skattemæssige spekulationsbegreb. I Skattekontorets agterskrivelse til Dem af 31. maj 2005 gennemgås 7 forskellige konkrete momenter, som alle skal indgå i en samlet vurdering, før man kan afgøre, om der er tale om spekulation. I praksis er det således de konkrete omstændigheder, der benyttes til at afkode skatteyderens hensigt. Problemstillingen kan også udtrykkes på den måde, at selv om en (lille) post aktier erhverves med henblik på videresalg med fortjeneste for øje, så er det ikke nødvendigvis spekulation i skattemæssig forstand, idet der i praksis kræves, at man når op på et vist niveau, før der er tale om spekulation. Derfor er Skattelovens § 24, stk. 1, nr. 2, 2. pkt. relevant, som det lovgrundlag, der giver fundamentet for en praksis, hvor der i nogle tilfælde, hvor bestemte betingelser er opfyldt, kan ske spekulationsbeskatning - også ved aktiehandel. Det er i øvrigt Skattekontorets holdning, at det faktum, at aktier er et godt spekulationsobjekt, netop gør Skattelovens § 24, stk. 1, nr. 2, 2. pkt. særlig relevant for så vidt angår aktier.

Deres revisor skriver, at et selskab ikke kan have andre motiver for at investere i aktier end enten næring eller spekulation, idet et selskabs formål er at tjene penge.

Skattekontoret kan ikke se relevansen af ovennævnte i forhold til Deres sag, idet De jo er en person og ikke et selskab.

Deres revisor mener, at De alene praktiserer "naturlig formuepleje", og at der derfor sælges ud af porteføljen, hvis der er udsigt til prisfald.

Skattekontoret skal ikke forholde sig til begrebet "naturlig formuepleje", men blot konstatere, at De i løbet af en forholdsvis kort periode har foretaget en lang række køb og salg. Herunder har De i flere omgange købt og solgt aktier i især eet selskab: ... / ... Derved opfylder De efter Skattekontorets opfattelse betingelserne for at blive anset som spekulant i relation til aktiehandel.

Deres revisor skriver, at hvis De alternativt havde investeret et tilsvarende beløb i den rigtige investeringsforening eller i en privat kapitalpension, kunne den formuemæssige udvikling have været den samme, uden at dette havde givet anledning til at påstå spekulation fra Skattekontorets side.

Der er efter Skattekontorets opfattelse tale om en meget teoretisk situation. For det 1. har De rent faktisk ikke investeret gennem en investeringsforening men direkte som person. For det 2. ville det nok blive svært en finde en investeringsforening med en så høj risikoprofil som Deres. Som eksempel kan nævnes, at De pr. ultimo 2004 ifølge Deres selvangivelse side 4 ejede aktier med en samlet kursværdi på kr. 2.947.970 + kr. 1.646.894 + kr. 831.124. Sidstnævnte beløb refererer til Deres anparter i ... ApS, som netop anses for at være en anlægsposition. Deres øvrige aktier udgør derfor (kr. 2.947.970 + kr. 1.646.894) = kr. 4.594.864. Heraf udgør aktiekursværdien i ... alene (kr. 1.222.224 + kr. 2.218.110) = kr. 3.440.434 ifølge R 75 fra Told & Skat. Det vil således sige, at aktierne i ... udgør (kr. 3.440.434 / kr. 4.594.864) = 74,9 % af Deres samlede porteføljeværdi. I investeringsforeninger vil der typisk være regler for, hvor stor en del af formuen, der kan anbringes i et selskab. Denne andel vil typisk være 5 % eller 10 %. Dette netop for at begrænse risikoen. For det 3. sikrer skattereglerne i Danmark, at en investeringsforening, som hyppigt realiserer kursgevinster, bliver nødt til at udlodde disse kursgevinster som derved beskattes, og så er man jo lige vidt skattemæssigt.

Skattekontoret er helt uenig vedrørende det næstsidste afsnit i Deres revisors brev, som går ud på, at De ikke har investeret i "typiske spekulationselskaber". ... er jo netop kendt for at svinge meget i kurs, og måden De investerer på - ved gentagne gange at købe / sælge aktier i det samme selskab - tyder netop på en spekulativ adfærd.

Skattekontoret skal derfor fastholde, at De skattemæssigt anses for at være spekulant."

Skattekontoret foretog samme dag en ændring af ansættelsen for 2004.

Ved følgende klage af 12. juli 2005 indbragte A's revisor de ændrede ansættelser og forskudsregistreringen for 2005 for Skatterådet:

"Klage over skatteansættelsen af A (cpr. ...) for årene 2003 og 2004 samt forskudsansættelsen for 2005

K Kommune har ved ansættelse af den 29. juni 2005 forhøjet ovennævnte skatteydere selvangivne indkomst for henholdsvis 2003 og 2004 samt forhøjet forskudsregistreringen for 2005 som følger:

	2003	Forskud 2004	2005
Selvangivet indkomst/forskuds- Registreret	30.914	272.263	8.000
Beskatning af aktieavance	434.118	788.119	1.037.891
Kontant udbetaling i forbindelse med fusion af ... tillagt som udbytte			18.480
Difference i selvangivet udbytte			-1.122
Ansæt skattepligtig indkomst herefter	583.512	1.059.260	1.045.891

Påstand

Jævnfør efterfølgende begrundelse er vi ikke enig i den foretagne ansættelse, hvorfor vi på A's vegne skal påstå den selvangivne/forskudsregistrerede indkomst

nedsat til de oprindeligt selvangivne beløb, dog med undtages af det for meget selvangivne udbyttebeløb i 2004.

Udsættelse med betaling af skat

Vi skal samtidig med denne klage anmode om opsættende virkning med betaling af skatten til efter at sagen er afgjort af skatterådet.

Begrundelse for påstanden

Som grund for vores påstand vedr. spekulationsbeskatning vil vi anføre 2 begrundelser, som hver bør føre til en afvisning af skattekontorets forhøjelse, nemlig afvisning af

1. at der er tale om spekulation
2. at spekulationsbetragtningen jvf. Indkomstskattelovens § 22 stk. 1, nr. 2, 2. pkt. kan anvendes omkring gevinst og tab ved salg af aktier.

Ad 1)

Skattekontorets begrundelse for forhøjelsen er, at der gennem det forøgede antal handler er skabt dokumentation/formodning for, at der er tale om spekulation jævnfør indkomstskattelovens § 24 stk. 1, nr. 2, 2. pkt.

Det er vores påstand, at der er tale om en naturlig formuepleje, og at det øgede antal handler, der i øvrigt fortsat er beskedent i antal, alene er udtryk for, at formuen gennem årene er blevet væsentlig større.

Hertil kommer, at der for en del af de foretagne transaktioners vedkommende er tale om tvangsindløsninger, som naturligvis skulle genplaceres.

At der er tale om en ren formuepleje dokumenteres bl.a. ved, at der alene investeres for egne midler, ligesom der gennem tiden kun er investeret i selskaber, som historisk set altid har været kendetegnet ved, over lang sigt, at forrente aktionærerne "penge" med en fornuftig rente gennem egen indtjening.

Skattekontorets generelle betragtninger om "at ved spekulation forstås, at en aktiepost er erhvervet med det formål at opnå fortjeneste ved videresalg" er i denne sammenhæng noget vrøvl, idet man næppe kan forestille sig, at nogen investerer i aktier i børsnoterede virksomheder med det formål at tabe ved videresalg.

Betragtningen kunne være relevant, hvis der var tale om et hus, der jo kan erhverves med både beboelses og med videresalg med fortjeneste for øje, men betragtningen har ingen relevans når der tales om investeringer i aktier.

Ad 2)

Med indførelsen af § 14 stk. 3 i 1986 tog de lovgivende myndigheder konkret beslutning om, at selskaber fremover (i modsætning til tidligere) skulle være skattepligtig af kursgevinster og tab på aktier.

Indirekte blev der med denne bestemmelse samtidigt bestemt, at personer fortsat ikke skulle være skattepligtige af gevinst eller tab af aktiegevinster.

Et selskab skal i henhold til selskabslovene have som formål at drive erhvervsvirksomhed med gevinst for øje, så hvis man var af den opfattelse, at § 24 stk. 1, 2.

pkt. kan anvendes på aktier, var det slet ikke nødvendigt at indføre § 14 stk. 3 for at gøre selskaber skattepligtige af aktiegevinster, idet der i så fald altid enten ville være tale om næring eller spekulation.

Det er vores opfattelse at aktiegevinster og tab for personer ikke kan inddrages under beskattningen bortset næringstilfælde medmindre der sker en lovændring.

Uanset om argument 1 eller 2 følges skal vi derfor påstå indkomsten nedsat til det selvangivne/forskudsregistrerede beløb.

Udbyttebeskatning

For så vidt angår forhøjelsen på kr. 18.483 for 2003 skal vi anføre følgende: Skattekontorets henvisning til § 70 stk. 2 er fejlagtig, idet der ikke er tale om et grønlandsk selskab. Den gennemførte udbetaling på kr. 330 pr. ombyttet aktie i forbindelse med fusionen er et udligningsbeløb, der udbetales for at få aktieværdien før og efter fusionen til at gå op. Skal der drages en parallel til den grønlandske indkomstskatteloven, kan det ske ved en henvisning til fusionsreglerne i § 25 stk. 2.

Efter vores opfattelse er der tale om en delvis ikke skattepligtig afståelsessum for de oprindelige aktier."

Skattedirektoratet anmodede den 27. juli 2005 K Kommune om en udtalelse til klagen og om fremsendelse af alt sagsmateriale for 2003 og 2004.

Kommunen svarede Skattedirektoratet den 3. august 2005:

"Skattekontoret har modtaget brev af 27. juli 2005 (Sags.nr. ... -...) fra Skattedirektoratet, hvori Skattekontoret anmodes om at fremsende en udtalelse til den af skatteyderen indgivne klage samt alt sagsmateriale for indkomstårene 2003 og 2004.

Vedlagt fremsendes alt sagsmateriale for indkomstårene 2003 og 2004. Skattekontorets udtalelse.

Skattekontoret har modtaget kopi af skatteydere klage af 12. juli 2005.

Skattekontoret finder ikke, at skatteydere klage indholder væsentlige nye oplysninger. Skattekontoret har derfor ikke yderligere kommentarer til sagen."

I følgende brev af 25. oktober 2005 rykkede A Skatterådet for et svar på klagen og på ansøgningen om henstand:

"Den 12. juli 2005 har jeg gennem min revisor ... indgivet klage til Rådet over den af K Kommunes foretagne ansættelse af min skattepligtige indkomst for henholdsvis 2003 og 2004 samt forhøjet forskudsregistrering for 2005. Sammen med klagen anmodede jeg Rådet om, at betalingen kunne få opsættende virkning, indtil sagen var afgjort af Skatterådet.

Da jeg her mere en 3 måneder, efter at min klage er afsendt, ikke har modtaget nogen form for bekræftelse fra Skatterådets Sekretariat om, at Skatterådet har modtaget min klage samt, hvornår Rådet forventer at behandle klagen, skal jeg herved venligst anmode om en tilkendegivelse om at klagen er modtaget og om, hvornår Skatterådet forventer at behandle sagen.

Ligeledes skal jeg venligst anmode om en besvarelse på min anmodning om opsættende virkning for betalingen, da det drejer sig om for mig betydelige beløb. Jeg modtager løbende kontoudtog med påskrevne renter fra K Kommunes inkassokontor."

Den 24. november 2005 klagede A til mig ved sålydende brev:

"Klage over Direktoratet for Skatter og afgifter.

Undertegnede A cpr.: ... tillader sig herved at indbringe følgende klage over Skatterådet for Grønland til Landstingets Ombudsmand.

Grundlaget for indsendelse af min klage er følgende.

Den 31. maj 2005 meddeler K Kommune mig ved brev, at man agter at forhøje min selvangivelse for skatteåret 2003 til 583.512,00 kr. for skatteåret 2004 til 1.059.260 kr. samt forskudsregistrere for 2005 på 429.090,00 kr. Samtidig gør skatteforvaltningen opmærksom på, at såfremt jeg ikke er enig i de anførte ændringer, kan jeg anke denne afgørelse inden den 28. juni 2005.

Gennem min revisor ..., anker jeg denne afgørelse ved brev af 23. juni 2005 til K Kommune. Skatteforvaltningen fastholder ved brev af 29. juni 2005 deres afgørelse, og meddeler samtidig, at såfremt jeg stadigvæk ikke er enig i ændringerne, kan jeg klage over skattemyndighedens ansættelse inden 4 uger fra den 29. juni 2005 til Skatterådet i Grønland.

Den 12. juli fremsender jeg gennem min revisor klage til Skatterådet over ansættelsen, med påstand om nedsættelse af min selvangivelse/forskudsregistrering til det oprindeligt selvangivne beløb. Det skal her bemærkes, at ændringerne i min selvangivelse ikke er begrundet i nogen form for unddragelser eller anden form for skattesnyd fra min side, men udelukkende begrundes i et subjektivt skøn fra Skattemyndighedens side.

Samtidig anmoder jeg Skatterådet om at tildele mig udsættelse med betaling af den forhøjede skat indtil sagen er afgjort.

Da jeg i mere en 3 måneder fra indgivelsen af klagen, endnu ikke har hørt noget, fremsender jeg den 25. oktober 2005 rykker til Skatterådet, i særdeleshed da jeg konstant modtager rykkere fra K Kommune for indbetalinger.

Når jeg vælger at henvende mig til Ombudsmanden med denne sag, er min begrundelse den, at man fra lovgivningen side stiller en ankeinstans til rådighed nemlig Skatterådet, men jeg føler ikke, at denne ankeinstans lever op til sit ansvar når man konsekvent undlader at tilkendegive modtagelsen af klagen eller oplysning om, på hvilket tidspunkt Rådet forventer at behandle min sag."

Min sagsbehandler skrev den 5. december 2005 til Skatterådet:

"Ombudsmanden har modtaget den i kopi vedlagte klage med bilag over, at Skatterådet endnu ikke har besvaret den klage, som statsautoriseret revisor ... på vegne

af A den 12. juli 2005 sendte til Skatterådet, herunder at Skatterådet ikke har besvaret den i klagen indeholdte ansøgning om henstand med skattebetalingen. A klager også over, at Skatterådet ikke har besvaret A's rykker af 25. oktober 2005.

Jeg vedlægger samtidig min oversættelse af klagen til grønlandsk.

Jeg beder i den anledning Skatterådet om en udtalelse til klagen, ligesom jeg beder Skatterådet sende mig A's klagesag til gennemsyn.

Skatterådets udtalelse vil eventuelt blive forelagt A til partshøring.

Det fremgår herudover af K Kommunes meddelelse (S21a) af 29. juni 2005 om den skattepligtige indkomst for 2003, at ansættelsen er foretaget efter særlig bemyndigelse fra Skatterådet. Ombudsmanden overvejer, om dette forhold kan give anledning til en undersøgelse, uanset at det ikke er berørt i klagen fra A.

Til brug for ombudsmandens overvejelser om sidstnævnte forhold beder jeg Skatterådet sende mig en kopi af bemyndigelsen til K Kommune."

Skatterådssekretariatets sagsfremstilling af 10. december 2005 vedrørende afgørelse om henstand med skattebetalingen er sålydende⁴:

"Indledning

A er direktør i ... ApS. Skatteyder har gennem en årrække foretaget investering i aktier, hovedsagelig udenlandske.

Den påklagede ansættelse

Ved skrivelse af 12. juli 2005 fra ... i K Kommune påklages skattemyndighedens ansættelse for indkomstårene 2003 og 2004, samt forskudsregistreringen for indkomståret 2005.

Revisor anmoder om henstand med betaling af den af skatteansættelsen fremkomne restskat indtil sagen er afgjort af skatterådet. Det er 12.12.2005 af skattekontoret K By (...) oplyst, at restskat 2003 oprind. kr. 203.287 er betalt og at der af restskat 2004 - 3 x kr. 116.668 resterer 3. rate kr. 116.668, der d.d. ikke er betalt.

B-skat for 2005 er betalt.

Klagers opfattelse og begrundelse for klagen

Revisor er ikke enig i den foretagne skatteansættelse og ønsker ansættelsen ændret til de selvangivne beløb. Tilsvarende gør sig gældende for forskudsregistreringen for indkomståret 2005.

Skattemyndighedens indstilling

Skattemyndigheden har ikke udtalt sig om henstanden.

Henvisning til retsregler

1. Henvisning til lovregler

4. Ikke vedlagt de sagsakter, som jeg modtog fra Skatterådet den 21. december 2005 og 11. juli 2006, men rekvireret telefonisk og modtaget pr. telefax den 25. oktober 2006.

Landstingslov om indkomstskat § 67.

"Klage over § 66 og klage over ansættelsen efter § 55, stk. 6, § 56, stk. 2, § 57, stk 1 og § 59, stk. 1, fritager ikke klageren for at betale skatterne til forfaldstid. Skatterådet kan dog efter ansøgning meddele hel eller delvis henstand med betalingen af den del af skatten der vedrører det påklagede forhold, når særlige forhold gør sig gældende."

2. Henvisning til teori og praksis

Ved vurdering af særlige forhold, lægges der efter Skatterådets praksis bl.a. vægt på, om klageren ud fra en umiddelbar vurdering af sagen, antages at ville få hel eller delvis medhold i det påklagede forhold.

Ved umiddelbart medhold skal det kunne konstateres, at der foreligger sagsbehandlingsfejl af konkret væsentlig betydning, eller at den påklagede ansættelse er foretaget på et åbenlyst fejlagtigt grundlag.

Ved vurderingen af særlige forhold, kan restskatternes beløbsmæssige størrelse tages i betragtning. Ydermere kan det tillægges værdi, hvor indgribende betalingen af restskatter vil være for skatteyderens privatøkonomi. Hvis skatteyder bliver nødt til at realisere fast ejendom, værdipapirer eller lignende for at kunne betale sine forfaldne restskatter, kan der gives henstand evt. mod fremsendelse af anfordringsgaranti fra et pengeinstitut.

Sekretariatets vurderinger og begrundelser

Fsv. angår forskudsregistreringen er rette klageinstans skattemyndigheden i K Kommune, jf. skattelovens §§ 47 og 48. Et forhold der burde være en professionel revisor bekendt. Ansøgningen begrundes med at det drejer sig om betydelige beløb for skatteyder.

En umiddelbar gennemgang af den foretagne skatteansættelse for indkomstårene 2003 og 2004 har ikke påvist fejl eller mangler i skattemyndighedens ansættelser.

Sekretariatets foreløbige vurdering

Efter en samlet vurdering af Deres sag og Deres forhold finder sekretariatet for Skatterådet ikke, at sådan særlige omstændigheder gør sig gældende. Sekretariatet finder dog, at der mod fremsendelse af en anfordringsgaranti fra et pengeinstitut, kan meddeles henstand.

Det skal bemærkes, at der ikke ved denne afgørelse er taget stilling til de påklagede forhold og såfremt der ikke gives skatteyder medhold i klagen, sker renteberegningen af den skyldige restskat med virkning fra forfaldsdatoer fra den ordinære slutopgørelse.

Forslag til tilskrivning

Udarbejdet og ses som selvstændigt dokument."

Skattedirektoratets brev af 12. december 2005 til A er sålydende⁵:

"Henstand med betaling af restskat

Skattemyndigheden i K Kommune har for indkomståret 2003 og 2004 ansat Deres skattepligtige indkomster til kr. 583.512 og kr. 1.059.260.

Ansættelserne har medført restskat for 2003 kr. 203.287 og 2004 kr. 350.004.

Det er af K Kommune dags dato oplyst, at restskat 2003 er betalt og at 2 rater af restskat 2004 kr. 233.336 er betalt. Der er således kun 3. rate 2004 kr. 116.668 der ikke er betalt.

De har i brev af 12. juli 2005 til Skatterådet anmodet om henstand med betaling af skatten til efter at sagen er afgjort af Skatterådet.

De har begrundet ansøgningen med, at det drejer sig om betydelige beløb for Dem.

Hjemlen til at meddele henstand med betaling af restskat i forbindelse med klage over skatteansættelsen fremgår af landstingslov nr. 5 af 19. maj 1979 om indkomstskat (indkomstskatteloven) § 67:

"Klager efter § 66 og klage over ansættelsen efter § 55, stk. 6, § 56, stk. 2, § 57, stk. 1 og § 59, stk. 1, fritager ikke klageren for at betale skatterne til forfaldstid. Skatterådet kan dog efter ansøgning meddele hel eller delvis henstand med betalingen af den del af skatten, der vedrører del påklagede forhold, når særlige forhold gør sig gældende."

Ved vurdering af særlige forhold, lægges der efter Skatterådets praksis bl.a. vægt på, om klagen ud fra en umiddelbar vurdering af sagen, antages at ville få hel eller delvis medhold i det påklagede forhold.

Ved umiddelbart medhold skal det kunne konstateres, at der foreligger sagsbehandlingsfejl af konkret væsentlig betydning, eller at den påklagede ansættelse er foretaget på et åbenlyst fejlagtigt grundlag.

Ved vurdering af særlige forhold, kan restskatternes beløbsmæssige størrelse tages i betragtning. Det kan ligeledes tillægges værdi, hvor indgribende betalingen af restskatter vil være for skatteydernes privatøkonomi. Hvis skatteyder bliver nødt til at realisere fast ejendom, værdipapirer eller lignende for at kunne betale sine forfaldne restskatter, kan der evt. gives henstand mod fremsendelse af anfordringsgaranti fra et pengeinstitut.

Efter en samlet vurdering af Deres sag og Deres forhold finder sekretariatet for Skatterådet ikke, at sådanne særlige omstændigheder gør sig gældende. De gives derfor ikke henstand med betaling af den resterende del af restskat for indkomståret 2004, kr. 116.668.

Sekretariatet finder dog, at De mod fremsendelse af en anfordringsgaranti fra et pengeinstitut for restskattens betaling, kan meddeles henstand.

5. Ikke vedlagt de sagsakter, som jeg modtog fra Skatterådet den 21. december 2005 og 11. juli 2006, men rekvireret telefonisk og modtaget pr. telefax den 25. oktober 2006.

Det skal bemærkes, at der ikke ved denne afgørelse er taget stilling til de påklagede forhold og såfremt der ikke gives medhold i klagen, sker renteberegningen af den skyldige restskat med virkning fra forfaldsdatoer fra den ordinære slutopgørelse.

Deres klagesag forventes behandlet på skatterådets møde i april/maj måned 2006."

Skattedirektoratet svarede mig ved følgende brev af 21. december 2005:

"...

Skatterådssekretariatet har anmodet Skattedirektoratet om at besvare Ombudsmandens henvendelse.

Således foranlediget vedlægges en tidsoversigt i det i klagesagen passerede, ligesom der vedlægges kopi af direktoratets bemyndigelsesskrivelse til K Kommune, dateret den 28. juni 2005. Det skal bemærkes, at afgørelsen vedrørende anmodningen om henstand med betaling af restskat er fremsendt klageren den 12. december 2005.

Skattedirektoratet skal beklage, at Skatterådssekretariatet ved en fejl ikke har fremsendt en kvitteringsskrivelse til klageren.

Den omhandlede klagesag vedlægges til Ombudsmandens gennemsyn.

Denne skrivelse vil efterfølgende blive fremsendt på grønlandsk."

Tidsoversigten indeholdt følgende:

"Vedr. klagesag A (cpr-nr. ...)

29. juni 2005 Afgørelse vedr. ændret skatteansættelse for indkomstårene 2003 og 2004 udsendt fra K Kommune.

18. juli 2005 Klagen modtaget og registreret i Skattedirektoratet.

27. juli 2005 Anmodning om udtalelse og indsendelse af ligningsmaterialer udsendt fra skattedirektoratet.

9. august 2005 Udtalelse og ligningsmaterialer modtaget fra K Kommune.

31. oktober 2005 A anmoder om en tilkendegivelse fra skatterådet, dels vedr. klagen modtagelse, dels vedr. anmodningen om henstand med betalingen af restskatten.

6. december 2005 Ombudsmanden anmoder om en udtalelse samt hele klagesagen til gennemsyn.

12. december 2005 Sagsfremstilling vedr. henstand med betaling af restskat udarbejdet.

12. december 2005 Udkast til besvarelse vedr. anmodningen om henstand med betaling af restskat udarbejdet. Afgørelsen fremsendt til klager den 12. december 2005.

Forventes:

April/maj måned 2006 Sagen forelægges skatterådet til afgørelse."

Den 23. marts 2006 skrev Skattedirektoratet som sekretariat for Skatterådet til A:

"Sekretariatet for skatterådet har i henhold til landstingslov nr. 5 af 19. maj 1979 om indkomstskat, senest ændret ved landstingslov nr. 6 af 11. november 2004, § 115, stk. 5, behandlet skatteansættelserne af Deres skattepligtige indkomst for årene 2003 samt 2004.

Klagebehandlingen foretages i henhold til indkomstskattelovens § 56, stk. 6.

I den forbindelse skal det meddeles, at sekretariatet agter at indstille til skatterådet, at Deres skattepligtige indkomst ansættes således:

Indkomståret 2003

Nuværende indkomstansættelse	583.512 kr.
Kontant udbetaling i forbindelse med aktieombytning anses at vedrøre aktiekøb før 1. januar 2003	-18.480 kr.
Ansæt skattepligtig indkomst	565.032 kr.

Indkomstår 2004

Nuværende indkomstansættelse	1.059.260 kr.
Fastsættes uændret	

De er anset for at være skattepligtig af fortjeneste og tab ved salg af aktier jf. indkomstskattelovens § 24, stk. 1, nr. 2, 2. pkt., idet Deres anskaffelser efter 1. januar 2003 anses for foretaget i spekulationsøjemed.

For gennemgang af sagen, lovregler og sekretariatets vurderinger og begrundelser henvises til vedlagte sagsfremstilling⁶.

Såfremt De finder foranstående forslag til afgørelse helt eller delvist urigtig bedes eventuelle indsigelser fremsendt hertil inden 4 uger fra dags dato, ledsaget af nærmere oplysninger og dokumentationer.

De har mulighed for, at fremlægge Deres synspunkter for Skatterådet på Skatterådets næste møde, før der træffes afgørelse. Såfremt De ønsker foretræde for Skatterådet, anmodes De om, at rette henvendelse til sekretariatet inden 4 uger fra dags dato.

Sagen forventes behandlet på skatterådets møde ultimo april måned 2006.

6. Ikke vedlagt de sagsakter, som jeg modtog fra Skatterådet.

Deres revisor, ..., K Kommune har modtaget en kopi af denne agterskrivelse."

Sagen indeholder endvidere følgende notat benævnt "sagsfremstilling" af 6. maj 2006:

"Sagen vedrører ændring af følgende punkter:

1. Spekulationsbeskatning af værdipapirer
2. Udlodning i forbindelse med fusion

Indledning

Klagen angår indkomstårene 2003 og 2004. Skattemyndigheden har spekulationsbeskattet afståelse af aktier.

Den påklagede ansættelse

Vedr. indkomstår 2003

Selvangiven indkomst	130.914 kr.
Fortjeneste ved salg af aktier, anses for skattepligtig jf. skattelovens § 24, stk. 1, nr. 2, 2.pkt.	434.118 kr.
Kontant udbetaling vedr. 56 aktier i forbindelse med fusion mellem ... og ..., jf. skattelovens § 70, stk. 2	18.480 kr.
Ansæt skattepligtig indkomst	583.512 kr.

Vedr. indkomstår 2004

Selvangiven indkomst	272.263 kr.
Fortjeneste ved salg af aktier jf. skattelovens § 24, stk. 1 nr. 2, 2. punktum:	788.119 kr.
Difference aktieudbytte	-1.122 kr.
Ansæt skattepligtig indkomst	1.059.260 kr.

Klagerens opfattelse og begrundelse for klagen

Revisionsfirmaet ... i K2 By (tidligere ...), har i skrivelse af 12. juli 2005 klaget over den foretagne skatteansættelse og nedlagt følgende påstand:

"..."
"..."

Skattemyndighedens indstilling

Skattemyndigheden i K By har i skrivelse af 3. august 2005 udtalt sig således:

"..."

Sagen faktiske forhold (faktum)

Beholdning af aktier ultimo 2001

...

I årets løb er der foretaget 5 handler. 3 køb og 2 salg.

...

Beholdning af aktier ultimo 2002

...

I årets løb er der foretaget 1 handel.

...

Beholdning af aktier ultimo 2003

...

I årets løb er der foretaget 12 handler. 9 køb og 3 salg.

...

Beholdning af aktier ultimo 2004

...

I årets løb er der foretaget 20 handler. 10 køb og 10 salg.

...

Besiddelsesperioden for udvalgte poster ser således ud

Navn	Antal	Afståelsesår	Besiddelsesperiode
------	-------	--------------	--------------------

...

Henvisning til retsregler

1. Henvisning til lovregler

Landstingslov nr. 5 af 19. maj 1979 som senest ændret ved landstingslov nr. 2 af 27. marts 2006.

"§ 13. Den skattepligtige indkomst omfatter med de undtagelser og begrænsninger, der følger af § 1, stk. 2 og § 2, stk. 2, 1. pkt., den skattepligtiges samlede årsindtægter uden hensyn til, om indtægterne stammer fra Grønland eller ikke, og om de består i penge eller formuegoder af pengeværdi."

"§ 14. Den skattepligtige indkomst omfatter f. eks.:

1) ...

2) ...

3) indtægter i form af udbytte af aktier og anparter"...

"§ 24. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst bortses fra:"

"2) fortjeneste eller tab, der hidrører fra salg af den skattepligtiges ejendele. Dette gælder dog ikke for salg af afskrivningsberettigede aktiver samt ejendele, der er erhvervet i den skattepligtiges næringsvej eller i spekulationsøjemed,"

Sekretariatets vurderinger og begrundelser

Det følger af indkomstskattelovens § 24, stk. 1 nr. 2, at fortjeneste, der hidrører fra salg af skatteyderens ejendele, ikke er skattepligtig, ligesom et hertil forbundet tab ikke er fradragsberettiget. Undtagelserne er dog salg af afskrivningsberettigede aktiver samt ejendele, der er erhvervet i den skattepligtiges næringsvej eller i spekulationsøjemed. Det er derfor af betydning, hvornår der foreligger næring eller spekulation.

Såfremt skatteyder har erhvervet det pågældende aktiv som led i en erhvervsmæssig virksomhed med køb og salg af varer af den pågældende art, og aktivet er erhvervet med det formål at opnå fortjeneste ved videresalg, foreligger der næring.

Spekulation anses at foreligge, når et væsentligt formål med erhvervelsen af aktivet har været, at videresælge det med fortjeneste for øje. Ikke som led i en systematisk handel med aktiver af den pågældende type, men ved enkeltstående dispositioner.

Der lægges vægt på følgende momenter ved vurderingen af spekulation.

1. Tidligere køb og salg af værdipapirer samt hvorledes der er forholdt skattemæssigt. Høj hyppighed og stor omfang af handler, tyder på, at aktiverne er anskaffet i videresalgøjemed, såvel som evt. tidligere skattemæssig spekulationsbeskatning vil "hænge" ved.

2. Besiddelsesperiodens længde. Hvor kort besiddelsesperiode er indicium for spekulation og hvor lang besiddelsesperiode vil kunne godtgøre, at evt. videresalgshensigt i den mellemliggende år er opgivet.

3. Køb for egne eller lånte midler, hvor netop køb for lånte midler taler for spekulation.

4. Skattedyders indsigt, viden og erfaring med hensyn til køb og salg af aktier

5. Omstændighederne ved afståelsen kan evt. afkræfte videresalgøjemed.

Den konkrete vurdering af, om skattedyder anses for at være spekulant, og i givet fald fra hvilket tidspunkt, vil bero på en samlet bedømmelse af sagen, hvor de nævnte momenter inddrages.

Det er sekretariatets opfattelse, at lovteksten i § 24, stk. 1 nr. 2, 2. pkt. er helt klar og giver adgang til at beskatte anskaffelser foretaget i spekulationsøjemed.

Indførsel af § 14, stk. 3 i 1986 i indkomstskatteloven er sket med henblik på at foretage beskatning af selskaber m.m. fortjeneste m.m. ved afståelse af værdipapirer i alle tilfælde og ikke som tidligere alene ved næring eller spekulation, jf. § 24, stk. 1 nr. 2. Ændringen skal tillige ses i sammenhæng med § 14, stk. 2, som blev indført i 1985.

Sekretariatets foreløbige indstilling

Sekretariatet er enig med skattemyndigheden i, at der er sket en væsentlig ændring i Deres aktiepleje fra indkomståret 2003. Der ses hyppigere køb og salg af aktier og besiddelsesperioden, som tidligere var længere, f.eks. ... var mere end 8 år, ... ca. 5 år og Lindab ca. 5 år, ændres fra indkomståret 2003 til en til en betydelig kortere besiddelsesperiode.

I indkomståret 2001 er der indkøbt aktier for ca. 400 tkr. og solgt aktier med gevinst for ca. 900 tkr. I indkomståret 2002 er der alene foretaget et salg af aktier på ca. 400.000 kr.

I indkomståret 2003 er der indkøbt aktier for ca. 4 mio. kr. og solgt med gevinst for ca. 3,3 mio. kr. og endelig er der i indkomståret 2004 indkøbt aktier for ca. 5,2 mio. kr. og solgt aktier med fortjeneste for ca. 5,5 mio. kr.

For afståelserne i indkomståret 2003 ses besiddelsesperioderne, f.eks. for en post ... at være ca. 5 måneder og for andre poster af samme aktier for at være ca. 24 mdr., ca. 28 mdr. og 31 mdr.

For afståelserne i indkomståret 2004 ses besiddelsesperioderne, f.eks. for ... at være ca. 8 mdr., ... ca. 8 måneder, ... ca. 5 måneder, ... ca. 4 måneder, ... ca. 4 måneder, ... ca. 4 måneder.

For afståelserne i indkomståret 2005 ses besiddelsesperioderne, f.eks. for ... for at være ca. 9 måneder og ca. 12 måneder, ... ca. 22 måneder.

Efter en konkret vurdering af de foreliggende oplysninger, bl.a. den relative korte besiddelsesperiode, de hyppigere køb og salg m.m., er det sekretariatets opfattelse, at De aktier De har erhvervet efter den 1. januar 2003 anses for anskaffet i spekulationsøjemed og at De herefter er skattepligtig af alle realiseret fortjenester og tab vedr. aktier købt fra den 1. januar 2003, jf. indkomstskattelovens § 24, stk. 1 nr. 2.

Fortjenester vedr. aktiekøb foretaget før 1. januar 2003 beskattes ikke.

Sekretariatet agter foreløbigt, at indstille til skatterådet at Deres anskaffelser af aktier efter 1. januar 2003 anses for erhvervet i spekulationsøjemed jf. indkomstskattelovens § 24, stk. 1 nr. 2, 2. punktum.

Den kontante udbetaling i forbindelse med ombytningen af aktier vedrører hovedsagelig anskaffelser foretaget før 1. januar 2003, hvorfor man ser bort fra beskattningen af udbetalingen.

Den af skattemyndigheden i K By foretagne skatteansættelse indstilles foreløbigt ansat således:

...

Klagerens bemærkninger til sagsfremstillingen

Der er ikke indkommet bemærkninger.

Skatterådets afgørelse

Skatterådet godkendte på sit møde den 27. april 2006 sekretariatets indstilling."

Endelig indeholder sagen følgende afgørelse af 9. maj 2006 adresseret til A:

"Skatterådet har, på baggrund af Deres klage over skattemyndighedens indkomstansættelse, foretaget ansættelse af Deres skattepligtige indkomst således:

Ar: 2003: Kr. 565.032

År: 2004: Kr. 1.059.260

...

Skattemyndigheden i K By har ansat Deres skattepligtige indkomst for indkomstårene 2003 og 2004 til henholdsvis 583.512 kr. og 1.059.260 kr.

Sekretariatet for Skatterådet har i henhold til landstingslov nr. 5 af 19. maj 1979 om indkomstskat senest ændret ved landstingslov nr. 2 af 27. marts 2006 (indkomstskatteloven) § 56, stk. 1, jf. indkomstskattelovens § 116, stk. 5 behandlet Deres klage over skatteansættelserne af Deres skattepligtige indkomster for indkomstårene 2003 og 2004.

Sekretariatet har den 23. marts 2006 fremsendt agterskrivelse og sagsfremstilling og Skatterådet har i sit møde den 27. april 2006 behandlet klagen og foretaget følgende skatteansættelse,

Indkomstår 2003

Skattemyndighedens ansættelse	583.512 kr.
Kontant udbetaling iforb. med aktieombytning	-18.480 kr.
Ansæt skattepligtig indkomst	565.032 kr.

Indkomstår 2004

Skattemyndighedens ansættelse	1.059.260 kr.
Fastsættes uændret.	

De er anset for at være skattepligtig af fortjeneste og tab ved salg af aktier jf. indkomstskattelovens § 24, stk. 1 nr. 2, 2 pkt., idet Deres anskaffelser efter 1. januar 2003 anses for foretaget i spekulations-øjemed.

For nærmere gennemgang af sagen, lovregler og sekretariatets vurderinger og begrundelser henvises til vedlagte sagsfremstilling."

Skattedirektoratet ved afdelingschef ... har på min telefoniske forespørgsel den 25. oktober 2006 oplyst, at Skatterådet afholder tre ordinære møder om året; i april/maj, i september og i december. Dette er også tilfældet for 2005 og 2006.

Jeg har herudover haft en brevveksling med Skatterådet vedr. spørgsmålet om rådets bemyndigelse af K Kommune til at genoptage skatteansættelsen for 2003 for A.

Jeg skrev den 6. januar 2006 til Skatterådet:

"Jeg modtog den 21. december 2005 sagsmapperne vedrørende A's klage til Skatterådet og en redegørelse for sagsforløbet udarbejdet af Skattedirektoratet på vegne af Skatterådets sekretariat. Jeg modtog samtidig særskilt kopi af bemyndigelsen af 29. juni 2005 til K Kommune til at forhøje A's skattepligtige indkomst for 2003.

For så vidt angår klagen over Skatterådets sagsbehandlingstid, bemærker jeg, at jeg forventer at kunne afslutte min undersøgelse inden for kortere tid.

For så vidt angår spørgsmålet om bemyndigelsen til kommunen bemærker jeg, at jeg har fundet grundlag for af egen drift særskilt at undersøge hjemmelsgrundlaget for denne bemyndigelse, jf. landstingsloven om Landstingets Ombudsmand § 6, stk. 5.

Jeg beder i den anledning Skatterådet om en redegørelse for følgende:

Det fremgår af landstingsloven om indkomstskat § 55, stk. 3, at Skatterådet kan bemyndige den kommunale skattemyndighed til efter ligningsfristens udløb at foretage eller ændre skatteansættelser.

Bemærkningerne til lovforslaget til denne bestemmelse er sålydende:

"Den foreslåede adgang for Skatterådet til efter ligningsfristens udløb at kunne bemyndige den kommunale skattemyndighed til at foretage eller ændre en skatteansættelse er tænkt anvendt i bl.a. de tilfælde, hvor den skattepligtige utvivlsomt har ret i sin klage. På denne måde vil klagetiden ikke blive forlænget, fordi afgørelsen ikke skal afvente, at Skatterådet holder møde."

Den aktuelle sag fremstår således, at Skatterådet (ved Skattedirektoratet) har bemyndiget kommunen til at gennemføre en forhøjelse af indkomsten for 2003, som efterfølgende er påklaget til Skatterådet.

På denne baggrund beder jeg Skatterådet om en udtalelse til spørgsmålet om, hvorvidt kommunen har haft fornøden hjemmel til at forhøje A's indkomst for 2003 på grundlag af Skatterådets bemyndigelse."

Skattedirektoratet sendte mig den 17. januar 2006 følgende svar:

"...

Skatterådets Sekretariat har anmodet Skattedirektoratet om at besvare Ombudsmandens spørgsmål.

Således foranlediget skal man meddele Ombudsmanden, at kommunens hjemmel til den omhandlede forhøjelse af A's skattepligtige indkomst for indkomståret 2003 er § 115, stk. 5 i landstingslov om indkomstskat, hvoraf det fremgår, at Skatterådet kan bemyndige dets sekretariat til på rådets vegne, at bemyndige de kommunale skattekontorer til at genoptage sager af egen drift

Efter Skattedirektoratets opfattelse er det utvivlsomt, at bestemmelsen omfatter genoptagelse af sager, der både fører til forhøjelse af den skattepligtige indkomst og til nedsættelse af den skattepligtige indkomst.

Det er ligeledes Skattedirektoratets opfattelse, at det er utvivlsomt, at bestemmelsen i § 55, stk. 3 i landstingslov om indkomstskat, omfatter genoptagelse af sager, der både fører til forhøjelse af den skattepligtige indkomst og til nedsættelse af den skattepligtige indkomst, jf. i øvrigt den vedlagte skrivelse dateret den 25. august 2005 fra Skatterådet til samtlige kommuner, Skattemyndigheden og Skattekommuneafdelingen.

Som det ligeledes fremgår af ovennævnte skrivelse er bemyndigelsen efter § 55, stk. 3 i landstingslov om indkomstskat en generel bemyndigelse til de kommunale ligningsmyndigheder til efter ligningsfristen, at foretage eller ændre skatteansættelser i visse uproblematisk sagstyper. For alle andre sager gælder, at den kommunale ligningsmyndighed skal søge en konkret bemyndigelse efter § 115, stk. 5 i landstingslov om indkomstskat for at kunne foretage eller ændre skatteansættelsen efter ligningsfristens udløb.

Endelig skal det til Ombudsmandens orientering oplyses, at det forventes at hele skatteopgaven fra 1. januar 2007 centraliseres, således at bemyndigelsesinstitutionen udgår og erstattes af objektive regler for genoptagelse af tidligere foretagne skatteansættelser."

Den til høringssvaret vedlagte bemyndigelse er sålydende:

"Bemyndigelse for indkomståret 2003 og tidligere år.

Generel bemyndigelse

Skatterådet bemyndiger herved, jfr. skattelovens § 55, stk. 3 den kommunale skattemyndighed til efter ligningsfristens udløb at foretage eller ændre skatteansættelser, der kan henføres til en af nedenstående sagsgrupper:

1. Lønmodtagere hvis selvangivelse indgives efter 1. september 2005.
2. Lønmodtagere hvis ansættelse skal reguleres på grundlag af senere indkomne lønsedler eller rettelser hertil.
3. Lønmodtagere hvis skattepligt ændres fra begrænset til fuld skattepligt eller omvendt.
4. Lønmodtagere hvis ansættelse skal reguleres på grundlag af senere indkommet dokumentationsmateriale.

Skattepligtige personer hvis ansættelse skal reguleres på grundlag af fejlagtigt indrømmet standardfradrag og/eller skattefrit beløb for B-indkomst.

For at undgå formaliafejl skal følgende forhold altid opfyldes:

- A. Skatteyder tilskrives vedrørende påtænkte ændringer på blanket S 21a, idet denne afkrydses som en "agter at foretage" ansættelse.
- B. Den påtænkte ændring skal begrundes med lovhenviisning.
- C. Kopi af "agter" S 21a, gemmes indtil indsigelsesfrist er udløbet. Der må ikke udfærdiges ændret slutopgørelse på forhånd.
- D. Såfremt der ingen indsigelse kommer, kan ændret slutopgørelse udfærdiges og udsendes. indgives der indsigelse mod den påtænkte ændring, eventuelt ved aflevering af dokumentationsmateriale, udfærdiges ny S 21a, denne afkrydses som "har foretaget."

Den nye "har foretaget" S 21a og ændret slutopgørelse udsendes samtidig.

Den generelle bemyndigelse er gældende indtil 1. september 2006. Bemyndigelse for indkomståret 2004.

I henhold til skattelovens § 55, stk. 2 kan skattemyndigheden genoptage ansættelser i henhold til pkt. 1-5 indtil 1. september 2006.

På alle S 21 a, der udfærdiges efter den generelle bemyndigelse skal anføres, at ændringen er foretaget i henhold til skattelovens § 55, stk. 2 - ikke efter bemyndigelse fra Skatterådet.

Der skal ikke til Skatterådet fremsendes kopi af S 21a og ændret slutopgørelse for så vidt angår ændringer foretaget efter generel bemyndigelse.

Særlig bemyndigelse for indkomstårene 2004 og tidligere

For så vidt angår andre sagsgrupper - bogførings- og regnskabspligtiges ansættelser, samt lønmodtagere, der ikke er omfattet af punkterne 1 - 5 vil ændringer kun kunne foretages, efter særlig indhentet skriftlig bemyndigelse.

Retningslinier anført under pkt. A - D er tilsvarende gældende ved udfærdigelse af forslag til ændringer efter særlig bemyndigelse.

På S 21a skal anføres, at ændringen er foretaget efter særlig bemyndigelse fra Skatterådet jfr. § 115, stk. 5.

Indgives der indsigelse mod den påtænkte ændring, eventuelt ved aflevering af dokumentationsmateriale, udfærdiges ny S 21 a, denne afkrydses som "har foretaget."

Der skal indhentes ny bemyndigelse.

Den nye "har foretaget" S 21a og ændret slutopgørelse udsendes samtidig. Der skal til Skatterådet fremsendes kopi af den ændrede slut-/skatteopgørelse. Den særlige bemyndigelse er gældende indtil 1. september 2006.

For både den generelle og særlige bemyndigelse bemærkes, at indsigelsesfristen jfr. 55, stk. 5, ikke kan være under 4 uger."

Efter telefonisk anmodning fra Skattedirektoratet returnerede jeg den 7. marts 2006 sagsakterne til brug for Skatterådets behandling af sagen, idet jeg bad om igen at modtage sagsakterne efter Skatterådets behandling af sagen.

Jeg skrev den 31. maj 2006 til Skattedirektoratet:

"Ved brev af 7. marts 2006 returnerede jeg på Skattedirektoratets anmodning Skatterådets sagsakter til brug for rådets behandling af A's klage. Jeg bad samtidig om at måtte modtage sagsakterne igen, når Skatterådet havde behandlet sagen.

Jeg har herefter ikke hørt fra Skattedirektoratet, og jeg erindrer derfor om mit ønske om igen at låne sagsakterne, når Skatterådet havde behandlet sagen.

Jeg beder i den forbindelse om at modtage sagen med de sagsakter, som måtte være tilgængelig, efter at jeg sidst modtog sagen til gennemsyn, herunder Skatterådets afgørelse, hvis en sådan foreligger.

Når jeg har modtaget sagsakterne, forventer jeg, at jeg kan afslutte min behandling af sagen."

Ved brev af 6. juli 2006 erindrede jeg direktoratet om mit brev af 31. maj 2006.

Jeg modtog den 11. juli 2006 Skatterådets sagsakter.

Jeg udtalte herefter:

"Skatterådets sagsbehandlingstid i klagesagen

Efter det oplyste i Skattedirektoratets hørings svar af 21. december 2005 sammenholdt med sagsakterne lægger jeg til grund, at Skatterådet den 9. august 2005 modtog sagsakterne fra K Kommune, at Skatterådet den 23. marts 2006 foretog partshøring af A over skatterådssekretariatets indstilling i sagen, og at rådet afgjorde sagen på et møde den 27. april 2006.

Den 31. oktober 2005 modtog Skatterådet A's rykker for en afgørelse, og den 6. december 2005 modtog rådet min høring i anledning af A's klage til mig over sagsbehandlingstiden.

Det følger af landstingsloven om indkomstskat, at Skatterådets virksomhed foregår ved afholdelse af møder, og at delegation til rådets formand eller sekretariat kun er mulig i særlige tilfælde.

Jeg har i forbindelse med tidligere klagesager forholdt mig til Skatterådets sagsbehandlingstid. I de sager, som er optrykt i mine beretninger for 1998 (sag 28-1) og 2001 (sag 28-1), har jeg gjort nærmere rede for de almindelige forvaltningsretlige krav til en acceptabel sagsbehandlingstid.

Hvad der er acceptabelt i den konkrete sag, må afgøres ud fra på den ene side det forhold, at sagerne skal afgøres i møder, og kravene til sagsundersøgelsen og på den anden side hensynet til klagerens interesse i en hurtig afgørelse af sagen.

For så vidt angår mødevirksomheden, har jeg i min udtalelse i beretningen for 1998, sag 28-1, udtalt, at Skatterådet bør overveje at afholde det antal møder, som er nødvendigt for at undgå, at rådets sagsbehandlingsform skaber flaskehalsproblemer.

Efter direktoratets telefoniske oplysning til mig den 25. oktober 2006 lægger jeg til videre til grund, at rådet forud for mødet den 27. april 2006 holdt et møde i december 2005.

Henset til, at de nødvendige oplysninger fra den påklagede myndighed forelå den 9. august 2005, er det min opfattelse, at det havde været ønskeligt, at Skatterådet og dets sekretariat havde søgt at fremskynde sagsbehandlingen med henblik på afgørelse af sagen på rådets møde i december 2005.

Jeg bemærker i den forbindelse, at selve det forhold, at Skatterådet har planlagt møder på forud fastsatte tider, ikke i sig selv berettiger rådets sekretariat, som forbereder sagerne, til at udskyde sagsbehandlingen, idet

Skatterådets sekretariat bør forberede sagerne således, at sagerne er klar til behandling i rådet tidligst muligt.

En partshøring af A foretaget tidligere end den 23. marts 2006 kunne muligvis have bevirket en hurtigere afgørelse af sagen.

Besvarelse af A's rykker af 25. oktober 2005

Jeg forstår Skatterådets hørings svar til mig sammenholdt med sagens øvrige oplysninger således, at A's rykker, som Skatterådet modtog den 31. oktober 2005, ikke er blevet besvaret.

Det hører til god forvaltningsskik, at rykkere fra en part i sagen, som er rimeligt begrundede i sagsbehandlingstiden, i almindelighed bør besvares med det samme. Jeg henviser til Lovkontorets vejledning af december 1994 til sagsbehandlingsloven, pkt. 207.

Henset til, at Skatterådet ikke havde bekræftet sagens modtagelse over for klageren, havde A efter min opfattelse anledning til at rykke Skatterådet som sket.

Jeg finder det på denne baggrund beklageligt, at A ikke modtog svar på sin rykker.

Sagsbehandlingen af ansøgningen om henstand

Efter de foreliggende oplysninger lægger jeg til grund, at ansøgningen om henstand, som blev indgivet i forbindelse med klagen over skatteansættelsen den 12. juli 2005, blev ekspederet af Skatterådet den 12. december 2005.

Skatterådet kan efter landstingsloven om indkomstskat § 67 meddele henstand med skattebetalingen i forbindelse med klagesager.

Ved vurderingen af sagsbehandlingstiden i forhold til A's ansøgning, må jeg tage udgangspunkt i, at Skatterådet kan delegere afgørelser af ansøgninger om henstand med skattebetalingen til sit sekretariat, jf. landstingsloven om indkomstskat § 115, stk. 5, som jeg har citeret neden for.

Det fremgår da også af afgørelsen af 12. december 2005, at den er truffet af Skatterådets sekretariat.

Da landstingsloven om indkomstskat § 67 omhandler henstand som led i klagesagsbehandlingen, ligger der allerede i dette forhold, at henstandsansøgninger skal behandles hurtigt. Hensynet til skatteyderen, som er forpligtet til at betale skat uanset indgiven klage, taler også med afgørende vægt for en hurtig behandling af sådanne sager.

Jeg har ved min vurdering af sagsbehandlingstiden i den foreliggende sag lagt vægt på, at Skatterådet den 9. august 2005 fra K Kommune havde modtaget de relevante oplysninger vedrørende grundlaget for den påklagede afgørelse.

Jeg lægger endvidere vægt på, at det sagsmateriale, som jeg har modtaget fra Skatterådet vedrørende den kommunale ligning af A for 2003 og 2004, ikke er omfattende.

Jeg finder derfor, at Skatterådet eller dets sekretariat burde have afgjort A's ansøgning om henstand hurtigere end sket.

Jeg finder særskilt anledning til at udtale, at jeg finder det meget beklageligt, at Skatterådet ikke tog initiativ til at ekspedere henstandsansøgningen, da A rykkede for en afgørelse den 25. oktober 2005.

Bekræftelse af modtagelse af klagen

Skatterådets sekretariat har i sit hørings svar af 21. december 2005 over for mig beklaget, at klagens modtagelse i Skatterådet ikke blev bekræftet over for klageren.

Jeg er enig med skatterådssekretariatet i, at rådet herved har begået en beklagelig fejl.

Fejlen burde også have været beklaget over for A.

Hjemmel og kompetence til genoptagelse

Skattedirektoratet har i sit hørings svar af 17. januar 2006 til mig udtalt, at Skatterådets bemyndigelse af K Kommune til at genoptage A's skatteansættelse for 2003 hviler på skattelovens § 115, stk. 5.

Direktoratet har videre anført, at § 55, stk. 3, ikke er begrænset til sager; hvor der bliver tale om genoptagelse med henblik på nedsættelse af den skattepligtige indkomst.

§ 115, stk. 5, er sålydende:

"Stk. 5. Skatterådet kan bemyndige dets sekretariat til på rådets vegne at nedsætte ansættelsen i klagesager; når klageren gives fuldstændigt medhold, at genoptage sager af egen drift, at bemyndige de kommunale ligningskommissioner til at genoptage sager af egen drift samt til at meddele hel eller delvis henstand med betalingen af den del af skatten, der vedrører det påklagede forhold, når særlige forhold gør sig gældende. Sekretariatets afgørelser m.v. forelægges rådet på et efterfølgende møde."

Bestemmelsen, som er indsat ved landstingslov nr. 9 af 29. oktober 1999, er i lovforslaget ledsaget af følgende bemærkninger:

"Landstingets Ombudsmand har i forbindelse med behandlingen af en konkret klagesag kritiseret, at Skatterådet har overladt afgørelser til sekretariatet (Skattedirektoratet) uden direkte lovhjemmel. Ombudsmanden har derfor henstillet, at der søges tilvejebragt lovhjemmel, såfremt det ønskes, at Skatterådets sekretariat skal kunne afgøre sager på Skatterådets vegne.

I en række situationer har det været og er fortsat praktisk, at der kan træffes Skatterådsafgørelser, uden at rådet er indkaldt til møde. Der foreslås derfor en bestemmelse, der giver direkte hjemmel til, at Skatterådet overlader konkrete afgørelser dels til rådets formand, dels til rådets sekretariat. Bestemmelsens rækkevidde svarer til den delegation, der i dag praktiseres efter Skatterådets forretningsorden."

Bestemmelsen er efter sin ordlyd og sine forarbejder en bestemmelse om delegation fra Skatterådet til dets sekretariat, som ikke giver selvstændig hjemmel til at genoptage afgjorte sager.

Bestemmelsen må således forudsætte, at Skatterådet har hjemmel til at bemyndige de kommunale skattemyndigheder til at genoptage skattesager.

Spørgsmålet om, i hvilke situationer det kan komme på tale, at Skatterådet bemyndiger de kommunale skatteforvaltninger til at genoptage tidligere foretagne ansættelser, må derfor afgøres efter, hvad landstingsloven om indkomstskat foreskriver herom.

Landstingsloven om indkomstskat indeholder i §§ 55 og 57, som affattet ved landstingslov nr. 6 af 11. november 2004, følgende regler om genoptagelse:

"§ 55. Skatteansættelsen skal være foretaget senest den 1. september i kalenderåret efter det indkomstår, som ansættelsen vedrører (ligningsfristen). Den kommunale skattemyndighed kan ændre skatteansættelser inden for ligningsfristen.

Stk. 2. Den kommunale skattemyndighed kan genoptage en tidligere ansættelse indtil den 1. september i det andet kalenderår efter udløbet af det pågældende indkomstår, såfremt ansættelsen skal ændres på grund af senere indkomne kontroloplysninger og dokumentationsmateriale eller rettelser hertil, ændring af fejlagtigt indrømmet standardfradrag eller skattefrit beløb for B-indkomst eller ændring af skattepligtsforhold.

Stk. 3. Skatterådet kan bemyndige den kommunale skattemyndighed til efter ligningsfristens udløb at foretage eller ændre skatteansættelser.

Stk. 4. Den kommunale skattemyndighed kan ikke foretage eller ændre skatteansættelser, i det omfang Skatterådet har taget stilling til ansættelsen. Den kommunale skattemyndighed kan heller ikke foretage eller ændre en skatteansættelse, i det omfang Skatterådet har ansættelsen under behandling. I tilfælde som nævnt under 2. pkt. skal den kommunale skattemyndighed underrette Skatterådet om den påtænkte ændring."

"§ 57. Skatterådet kan tage de kommunale ligningsmyndigheders ansættelser op til undersøgelse og ændring. Forhøjelse af ansættelse kan i det omfang, hvori ansættelsen beror på et skøn, ikke finde sted senere end 5 år efter udløbet af det pågældende indkomstår."

På tidspunktet for vedtagelsen af landstingslov nr. 9 af 29. oktober 1999, indeholdt §§ 55 og 56 imidlertid følgende regler om genoptagelse:

"§ 55. ...

...

Stk. 5. Ligningsmyndigheden kan tage en tidligere foretagen ansættelse op til fornyet behandling og eventuel ændring. Den fornyede behandling skal være afsluttet inden udløbet af fristen efter stk. 7. Forinden ligningsmyndigheden foretager ændring af en ansættelse, skal der gives den skattepligtige lejlighed til at ytre sig skriftligt eller ved mundtlig forhandling. I disse tilfælde skal der i underretningen til den skattepligtige om den ændrede ansættelse gives oplysning om begrundelsen herfor og vejledning om klageadgangen efter stk. 6.

...

Stk. 7. Ansættelsen af den skattepligtige indkomst og klagebehandlingen efter stk. 6 skal være afsluttet senest 1. september i kalenderåret efter det indkomstår, som ansættelsen vedrører.

§ 56...

...

Stk. 5. Skatterådet kan tage ligningsmyndighedens ansættelse op til undersøgelse og ændring. Forhøjelse af ansættelse kan i det omfang, hvori ansættelsen beror på et skøn, ikke finde sted senere end 3 år efter udløbet af det pågældende indkomstår. Forinden Skatterådet træffer afgørelse, skal der indhentes en udtalelse fra ligningsmyndigheden, ligesom der skal gives den skattepligtige lejlighed til mundtlig forhandling med skatterådet. Skatterådets afgørelse træffes ved en kendelse, der skal indeholde en begrundelse og vejledning om klageadgangen efter § 57.

Stk. 6. Skatterådet kan genoptage sager afgjort efter stk. 3 og 5. Ved genoptagelse gælder bestemmelserne i stk. 5."

Da Landstinget vedtog landstingslov nr. 9 af 29. oktober 1999 med den af Skatterådet påberåbte hjemmel i § 115, stk. 5, til at bemyndige rådets sekretariat til at bemyndige de kommunale ligningsmyndigheder til at genoptage ligningssager, fandtes ingen regler i landstingsloven om indkomstskat, hvorefter de kommunale ligningsmyndigheder kunne genoptage sager efter ligningsfristens udløb.

Landstingsloven indeholdt heller ikke regler, som gav Skatterådet hjemmel til at bemyndige de kommunale myndigheder til at genoptage skattesager.

Det er min opfattelse, at adgangen til at genoptage sager efter ligningsfristens udløb alene tilkom Skatterådet, jf. den tidligere gældende § 56, stk. 5 og stk. 6.

Jeg lægger herved navnlig vægt på:

§ 56, stk. 5, er efter sit indhold en videreførelse af den ved lov nr. 412 af 13. juni 1973 for Grønland om kommuneskat med senere ændringer gældende retstilstand, jf. lovens § 50, stk. 5, som var sålydende:

"Skatterådet kan tage en ansættelse op til fornyet undersøgelse og ændring, dog at skønsmæssige forhøjelser ikke kan ske, når der er gået mere end 3 år efter udløbet af det pågældende indkomstår..."

Af bemærkningerne til forslaget til den sidst citerede lovbestemmelse fremgår, at bestemmelsen skal ses i sammenhæng med lovens § 50, stk. 3, hvorefter den kommunale ligning er foreløbig, mens Skatterådet foretager den endelige ligning. Det fremgår videre af bemærkningerne, at § 50, stk. 5, svarer til landsskatteretslovens § 3, stk. 5. Landsskatteretslovens § 3, stk. 5, er i dag i Danmark afløst af reglerne om genoptagelse i skattestyrelsesloven.

Landsskatteretsloven (lov nr. 108 af 31. marts 1938 med senere ændringer) og den oprindelige danske skattestyrelseslov, lov nr. 281 af 8. juni 1977, byggede på en kompetencefordeling mellem de kommunale og de statslige skattemyndigheder i relation til genoptagelse af ligningen.

Efter landsskatteretsloven kunne Landsskatteretten genoptage afgjorte sager.

Efter den oprindelige skattestyrelseslov lå kompetencen til at genoptage sager inden for ligningsfristen hos de kommunale skattemyndigheder, mens kompetencen efter ligningsfristens udløb lå hos Statskattedirektoratet, som ikke behandlede klager over de kommunale ligningsmyndigheders skatteansættelser, men som kunne bemyndige de kommunale myndigheder til at genoptage skattesager.

Det er derfor min opfattelse, at landstingsloven om indkomstskat § 56, stk. 5, bestemte, at genoptagelseskompetencen efter ligningsfristens udløb entydigt lå hos den centrale myndighed, Skatterådet, og at det derfor ikke var muligt for Skatterådet at delegerer genoptagelseskompetencen ud til kommunerne.

Dette må også ses i lyset af klagebehandlingsreglerne, hvorefter Skatterådet er (og var) klageinstans for de kommunale skatteansættelser.

En ordning, hvorefter Skatterådet kunne bemyndige en kommune til at genoptage skatteansættelsen, som herefter kunne påklages til rådet, ville stride mod almindelige retsprincipper for toinstans-inhabilitet, som i sagsbehandlingslovens § 3, stk. 1, nr. 4, er lovfæstet således, for så vidt angår personlig inhabilitet:

"§ 3. Den, der virker inden for den offentlige forvaltning, er inhabil i forhold til en bestemt sag, hvis

...

4) sagen vedrører klage over eller udøvelse af kontrol- eller tilsynsvirksomhed over for en anden offentlig myndighed, og vedkommende tidligere hos denne myndighed har medvirket ved den afgørelse eller ved gennemførelsen af de foranstaltninger, sagen angår; eller

..."

Det fremgår hverken af ordlyden eller forarbejderne til landstingslov nr. 9 af 29. oktober 1999 om ændring af landstingslov om indkomstskat, at Landstinget har haft til hensigt at fravige de almindelige regler om inhabilitet.

Jeg må på denne baggrund anse det for usandsynligt, at landstingsloven om indkomstskat § 115, stk. 5, skulle hvile på en hjemmel til at delegere genoptagelseskompetencen i skattesager fra Skatterådet til de kommunale ligningsmyndigheder.

Indholdet af bemyndigelsen i § 115, stk. 5, til Skatterådets sekretariat fremstår herefter yderst uklart.

Det er dernæst spørgsmålet, om en hjemmel efterfølgende er tilvejebragt ved den ændring af lovens § 55 (og § 57), som Landstinget vedtog ved landstingslov nr. 6 af 11. november 2004 om ændring af landstingslov om indkomstskat med virkning fra 12. januar 2005. Jeg har citeret bestemmelsen ovenfor.

§ 55, stk. 1, foreskriver, at en skatteansættelse ikke er endelig før den 1. september i året efter det pågældende indkomstår.

§ 55, stk. 2, giver kommunerne adgang til indtil den 1. september i det andet år efter indkomståret at genoptage ansættelser som følge af nye oplysninger.

§ 55, stk. 3, giver Skatterådet hjemmel til at bemyndige de kommunale skattemyndigheder til efter ligningsfristens udløb at genoptage afgjorte sager.

I forslaget til lovændringen er knyttet følgende bemærkninger til bestemmelsen:

"Den foreslåede adgang, for Skatterådet til efter ligningsfristens udløb at kunne bemyndige den kommunale skattemyndighed til at foretage eller ændre en skatteansættelse, er tænkt anvendt i bl.a. de tilfælde, hvor den skattepligtige utvivlsomt har ret i sin klage. På denne måde vil klagetiden ikke blive forlænget, fordi afgørelsen ikke skal afvente, at Skatterådet holder møde."

Det fremgår herudover af de almindelige bemærkninger til lovforslaget:

"Det overordnede formål med forslaget er at forenkle, rationalisere og effektivisere forskudsregistreringen, skatteligningen og klagebehandlingen, altså hele skatteopgaven, samt at ophæve skattefriheden for beløb, der udbetales af kommunerne som takstmæssig og trangsmæssig hjælp.

...

Ligningsperioden ændres ikke, men det foreslås, at de kommunale skatteforvaltninger skal kunne genoptage ansættelsen i op til 1 år efter ligningsperiodens udløb, såfremt der fremkommer nye kontroloplysninger. Med en sådan regel undgås det, at skatteforvaltningerne skal søge Skatterådet om bemyndigelse til ændring af ansættelsen, når ændringen er åbenlys. Endvidere foreslås det, at Skatterådet kan bemyndige skatteforvaltninger til at ændre en ansættelse, når det er åbenbart, at ansættelsen er forkert. På denne måde forventes det, at klageantallet til Skatterådet ikke vil stige markant, fordi der sker en klageafkortning ved de kommunale skatteforvaltninger."

Det fremgår heller ikke af denne lovændring, at Landstinget har haft til hensigt at fravige reglerne om toinstans-inhabilitet.

Bemyndigelsesadgangen i § 115, stk. 3, fremstår herefter som en regel, der har til formål at afkorte den samlede administrative sagsbehandlingstid i sager, som ikke giver anledning til tvivl, således at en forkert kommunal skatteansættelse efter udløbet af fristerne i § 115, stk. 1 og 2, ikke behøver at blive behandlet af Skatterådet for at kunne blive rettet.

Det må herved forudsættes, at en konkret bemyndigelse efter § 55, stk. 3, gives med det udgangspunkt, at sagen ikke efterfølgende indbringes for Skatterådet.

Jeg er derfor ikke enig med Skatterådet i, at § 55, stk. 3, generelt hjemler bemyndigelse i sager, alene fordi Skatterådet vurderer sagerne som uproblematisk.

Der er hverken i lovens ordlyd eller forarbejder holdepunkter for en sådan antagelse.

Der er herefter tale om, at i sager, hvor der består en uenighed mellem skatteyderen og skattekommunen om grundlaget for skatteansættelsen, og det således er muligt, at en ændret kommunal skatteansættelse efterfølgende påklages til Skatterådet, vil Skatterådet ikke efter § 55, stk. 3, kunne bemyndige kommunen til at genoptage skatteansættelsen.

Bemyndigelsesadgangen efter § 55, stk. 3, forudsætter endvidere, at fristen for indgivelse af klage til Skatterådet er udløbet, idet kommunerne efter § 55, stk. 4, ikke kan genoptage sager, som er påklaget til Skatterådet.

Skatterådets bemyndigelse af kommunen til at genoptage A's skatteansættelse for 2003

Som det fremgår af K Kommunes breve af 31. maj 2005 og 29. juni 2005 til A, genoptog kommunen skatteansættelsen for 2003 for A efter bemyndigelse fra Skattedirektoratet.

Efter landstingsloven om indkomstskat § 116, stk. 5, er Skattedirektoratet sekretariat for Skatterådet.

Efter kommunens brev af 31. maj 2005 var grundlaget for ændringen "en gennemgang af de fremsendte dokumentationer vedrørende Deres køb og salg af aktier samt øvrige oplysninger i sagen". Brevet henviser herudover til oplysninger, som kommunen rekvirerede hos A i et brev af 29. marts 2005 i forbindelse med ligningen af skatteåret 2004.

Kommunens afgørelse fremstår således som en ændret vurdering af sagen på grundlag af nye oplysninger.

Jeg går ud fra, at kommunens afgørelse af 29. juni 2005 hviler på den i sagsfremstillingen citerede bemyndigelse af samme dato fra Skattedirektoratet. Skattedirektoratet har mundtligt den 23. oktober 2006 meddelt mig, at en bemyndigelse som omtalt i agterskrivelsen af 31. maj 2005 ikke foreligger i Skattedirektoratet.

Jeg bemærker for det første, at kommunens henvisning i agterskrivelsen af 31. maj 2005 til indkomstskattelovens § 55, stk. 3, og til, at genoptagelsen sker efter bemyndigelse fra Skatterådet, rejser tvivl om grundlaget for kommunens genoptagelse.

Jeg tager herved udgangspunkt i, at Skatterådets sekretariat over for mig har oplyst, at bemyndigelsen har hjemmel i landstingslovens § 115, stk. 5.

Det er også min opfattelse, at den ved landstingslov nr. 6 af 11. november 2004 om ændring af landstingsloven om indkomstskat § 55, stk. 2, indførte adgang for de kommunale ligningsmyndigheder til at genoptage tidligere ansættelser frem til 1. september i det andet år efter indkomståret, ikke har virkning for indkomståret 2003.

Dette hænger sammen med, at landstingslov nr. 6 af 11. november 2004 trådte i kraft 1. januar 2005, og at § 55, stk. 5, jf. stk. 7, forud for dette tidspunkt, alene hjemlede adgang for kommunerne til at genoptage sager indtil 1. september i kalenderåret efter indkomståret. Bestemmelserne er citeret ovenfor.

Fristen for kommunens adgang til at genoptage skatteansættelsen for 2003 var således udløbet 1. september 2004.

Der er hverken i ordlyden af eller forarbejderne til landstingslov nr. 6 af 11. november 2004 holdepunkter for, at den heri hjemlede udvidede genoptagelsesadgang inden for to år skulle have virkning for skatteåret 2003, således at den udløbne genoptagelsesadgang var genindført.

Som anført ovenfor er det min opfattelse, at der ikke i landstingsloven om indkomstskat forefindes et sikkert hjemmelsgrundlag for, at Skatterådet i videre omfang, end det fremgår af landstingslovens § 55, stk. 3, kan bemyndige de kommunale skatteforvaltninger til at genoptage sager, og at der ikke af § 115, stk. 5, kan udledes en sådan hjemmel.

Bemyndigelsesadgangen i § 55, stk. 3, omfatter, som jeg også har beskrevet ovenfor, ikke tilfælde, hvor der er uenighed mellem skatteyderen og ligningsmyndigheden om såvel hjemmelsgrundlaget for beskatningen som myndighedens skøn, og hvor der må antages at bestå en nærliggende risiko for, at kommunens ansættelse vil blive påklaget til Skatterådet.

Det er derfor min vurdering, at genoptagelse af indkomstansættelsen for 2003 kunne ske ved, at Skatterådet selv genoptog sagen efter landstingsloven om indkomstskat § 57 (tidligere § 56, stk. 5), og dette øvrigt i overensstemmelse med de almindelige forvaltningsretlige regler om sagsoplysning, som blandt andet indebærer pligt til gennemgang af det komplette sagsmateriale.

Kommunens manglende hjemmel til at genoptage sagen får dog ikke selvstændig betydning for skatteansættelsens gyldighed, idet den endelige afgørelse er truffet af Skatterådet.

Spørgsmålet om skatteansættelsens eventuelle ugyldighed som følge af mangler må derfor bedømmes i forhold til Skatterådet.

Skatterådet har ved dets sekretariat bemyndiget kommunen til at genoptage ansættelsen af A's indkomst for 2003 alene på grundlag af kommunens egen opfattelse af sagen i agterskrivelsen af 31. maj 2006 og A's revisors partshørings svar hertil.

Det indebærer efter min opfattelse, at Skatterådet har forholdt sig til sagen på en måde, som er egnet til at skabe tvivl om rådets upartiskhed i sagen i forbindelse med behandlingen af klagen, som Skatterådet afgjorde den 9. maj 2006.

Jeg bemærker, at jeg ved min vurdering af habilitetsspørgsmålet også har lagt vægt på, at sekretariatets afgørelser efter landstingsloven om indkomstskat § 115, stk. 5, sidste pkt., forelægges for Skatterådet, og at Skatterådets afgørelse af 9. maj 2006 er truffet efter indstilling fra rådets sekretariat.

Skatterådets afgørelse beror i det væsentlige på et konkret skøn over A's aktiehandler, og der er i det foreliggende skriftlige sagsmateriale ikke oplysninger, som peger i retning af, at Skatterådets bemyndigelse til K Kommune ikke har påvirket sagens afgørelse.

Jeg henstiller derfor, at Skatterådet overvejer, hvad inhabiliteten giver anledning til at foretage i relation til den trufne afgørelse.

Mine afsluttende bemærkninger

Landstinget har vedtaget landstingslov nr. 11 af 2. november 2006 om forvaltning af skatter, som indebærer en ændret byrde- og opgavefordeling på skatteområdet, der medfører, at de kommunale skatteforvaltningers opgaver overgår til hjemmestyreforvaltning.

Jeg finder det derfor ikke påkrævet at give Landstinget og Landsstyret meddelelse om, at landstingsloven om indkomstskat § 115, stk. 5, for så vidt angår bemyndigelsen til, at Skatterådets sekretariat kan bemyndige kommunerne til at genoptage skatteansættelser, ikke er i overensstemmelse med landstingslovens øvrige bestemmelser om genoptagelse af skatteansættelser, jf. mine bemærkninger ovenfor.

Jeg har i øvrigt noteret mig, at skatterådssekretariatets oven for citerede sagsfremstilling og indstilling af 10. december 2005 vedrørende A's ansøgning om henstand indeholder en bemærkning om, at afgørelser om forskudsregistrering ikke kan påklages til Skatterådet.

Jeg er enig med skatterådssekretariatet i denne opfattelse.

Henset til, at forskudsregistreringen for 2005 også indgik i A's revisors klage af 12. juli 2005 til Skatterådet, finder jeg dog, at Skatterådet burde have taget specifikt stilling til denne del af klagen.

Jeg har ved særskilt brev og ved kopi af dette brev orienteret A om min opfattelse.

Jeg returnerer Skatterådets sagsakter med tak for lån."

Jeg havde ved beretningsårets udløb ikke hørt fra Skatterådet.

66. Erhverv i øvrigt

Salg af Arctic Umiaq Line A/S' aktiver

A anmodede ombudsmanden om at vurdere, om Landsstyrets salg af Arctic Umiaq Line A/S' aktiver reelt udgør en likvidation eller en afhændelse af selskabet.

Henset til dels, at Landsstyret alene kan træffe en eventuel beslutning om at opløse selskabet i sin rolle som aktionær på en generalforsamling, dels til, at ombudsmanden ikke har kompetence til at behandle klager over et selskabs organer, herunder selskabets generalforsamling, bestyrelse og direktion, meddelte ombudsmanden, at ombudsmanden ikke har kompetence til at behandle klager over de forhold, som A har rejst (j.nr. 11.29.66.30/131-05).

I forlængelse af min afvisning af at behandle en klage over Landsstyrets dispositioner som aktionær i 2005, se herved min beretning for 2005, afsnit 3, side 28 f., henvendte klager sig på ny ved brev af 14. december 2005. Følgende fremgår af henvendelsen:

"...

Idet Ombudsmanden henviser til Landsstyreformandens svar på finansudvalgets spørgsmål af 9. november 2005, skal jeg henlede opmærksomheden på, at Landsstyreformanden i fjerde afsnit af talepapiret selv skriver, at der er tale om salg af Arctic Umiaq Line a/s (AUL), uanset at Landsstyreformanden som svar på spørgsmål 1 bekræfter, at salget vedrører selskabets aktiver og ikke dets aktier.

Da det ikke fremgår nogen steder, hvad der er tilbage af AUL efter salget af aktiverne, skal jeg venligst anmode Ombudsmanden om at vurdere, hvorvidt det ligger indenfor Ombudsmandens kompetence at undersøge, om afhændelsen af aktiverne ikke reelt er et spørgsmål om en form for likvidation af Arctic Umiaq Line a/s. Spørgsmålet er således: Hvad er der tilbage i AUL efter aktiverne er blevet solgt. Begrundelsen for spørgsmålet er om ikke der reelt er tale om afhændelse af et offentligt ejet virksomhed, såfremt AUL som det fremstår i dag, alene er et skuffeselskab, hvori Grønlands Hjemmestyre har aktier."

Jeg afviste i brev af 2. januar 2006 at behandle klagen, idet jeg udtalte:

"A har i brev af 14. december 2005 bedt mig om at vurdere, om jeg kan undersøge, om salget af Arctic Umiaq Line A/S' aktiver reelt udgør en likvidation eller en afhændelse af selskabet. A henviser videre til, at landsstyreformanden i et talepapir har udtalt, at Arctic Umiaq Line A/S er blevet solgt.

Jeg henviser indledningsvist til mit brev af 18. november 2005 i anledning af A's tidligere indgivne klage over Landsstyrets dispositioner i forbindelse med afhændelsen af Arctic Umiaq Line A/S' aktiver.

Jeg har heri gjort rede for, at jeg ikke kan behandle spørgsmål, som hører under Landstinget eller Landstingets udvalg.

Jeg har endvidere gjort rede for, at jeg ikke har kompetence til at behandle klager over selskabets organer, det vil sige selskabets generalforsamling, bestyrelse og direktion.

Til spørgsmålet om, hvorvidt afhændelsen af selskabets aktiver kan sidestilles med en landsstyrebeslutning om at opløse selskabet bemærker jeg herefter:

Aktieselskaber kan kun opløses i overensstemmelse med aktieselskabslovens kapitel 14 (§§ 116 - 128), hvilket indebærer, at frasalg af selskabets aktiver ikke umiddelbart medfører selskabets opløsning.

Hvorvidt et aktieselskab bør opløses, afgøres som udgangspunkt af generalforsamlingen, jf. aktieselskabslovens § 116, stk. 1.

Landsstyret kan derfor som forvaltningsmyndighed ikke beslutte at opløse selskabet, men en eventuel beslutning herom må træffes på generalforsamlingen af landsstyret som aktionær .

Det falder derfor også uden for min kompetence at vurdere, om selskabets salg af sine aktiver bør medføre selskabets opløsning.

Jeg bemærker til spørgsmålet om, hvorvidt salget af Arctic Umiaq Line A/S' aktiver reelt kan sidestilles med et salg af selskabet, at jeg telefonisk den 27. december 2005 har forhørt mig hos landstyreets sekretariat ved afdelingschef ..., som oplyste, at provenuet fra salget af Arctic Umiaq Line A/S' aktiver tilgår selskabet, og skal således ikke af køberne indbetales til landskassen.

En besvarelse af det af A stillede spørgsmål vil derfor forudsætte en nærmere analyse af, hvorledes salget af aktiverne har påvirket aktiernes værdi.

Det falder uden for min virksomhed at foretage en sådan økonomisk analyse, idet min opgave er at kontrollere, om hjemmestyret og kommunerne overholder gældende retsregler.

Det umiddelbare retlige ansvar for økonomiske fejl i driften af et aktieselskab påhviler selskabets organer og aktionærer, jf. nærmere herom aktieselskabslovens kapitel 16 (§§ 140 - 146).

Beslutning om at anlægge retssag med påstand om erstatning påhviler generalforsamlingen, jf. aktieselskabslovens § 144.

Jeg kan derfor heller ikke påse, om afhændelsen af selskabets aktiver har påvirket aktiernes værdi, eller om der er grundlag for at gøre et ansvar for økonomisk tab gældende mod landsstyreets dispositioner som aktionær i Arctic Umiaq Line A/S.

Kontrollen med at landsstyret udøver sine aktionærbeføjelser i overensstemmelse med Landstingets vedtagelser, påhviler således Landstinget selv.

Da jeg ikke har kompetence til at undersøge de forhold, som A har rejst, foretager jeg mig ikke yderligere i anledning af organisationens brev af 14. december 2005."

99. Andet

Pressens ret til aktindsigt

A, som er journalist, klagede til mig over, at Landsstyrets Sekretariat havde meddelt afslag på en ansøgning om aktindsigt i korrespondance fra to landsstyremedlemmers advokater samt besvarelser fra Landsstyrets Sekretariat vedrørende en verserende sag om de pågældendes repræsentationsforbrug.

Afslaget var givet med henvisning til § 13, stk. 1, nr. 5, i landstingslov nr. 9 af 13. juni 1994 om offentlighed i forvaltningen, idet sekretariatet bl.a. henviste til, at det offentlige i denne sag havde en væsentlig økonomisk interesse at beskytte, og at denne økonomiske interesse ikke ville kunne varetages fornødent, hvis offentligheden indviedes i de løbende drøftelser, som sekretariatet havde med advokaterne om sagen.

Ombudsmanden fandt det tvivlsomt, om dokumenterne kunne undtages fra aktindsigt med henvisning til offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 5, idet de forhold, som sekretariatet havde anført i begrundelsen for afslaget på aktindsigt, ikke var af en sådan karakter, at de kunne anses for omfattet af bestemmelsen.

Ombudsmanden henstillede herefter, at Landsstyrets Sekretariat genbehandlede A's ansøgning.

Ombudsmanden bemærkede i øvrigt, at det var tvivlsomt, hvorvidt ombudsmanden til sin behandling af sagen havde modtaget samtlige af de anmodede dokumenter fra Landsstyrets Sekretariat (j.nr. 11.01.99.08/104-05).

A, som er journalist, klagede den 7. november 2006 til mig over, at Landsstyrets Sekretariat havde meddelt afslag på en ansøgning om aktindsigt i al korrespondance fra landsstyremedlemmerne Rasmus Frederiksen og Jens Napaatooqs advokater samt besvarelser fra Landsstyrets Sekretariat vedrørende en verserende sag om de pågældende landsstyremedlemmers repræsentationsforbrug.

Landsstyrets Sekretariats afgørelse af 24. oktober 2005 vedrørende A's ansøgning om aktindsigt, som var vedlagt A's klage til mig, er sålydende:

"Ved e-mail af 15. oktober 2005 har De bedt om aktindsigt i al korrespondance fra Rasmus Frederiksens og Jens Napaatooqs advokater samt besvarelser fra Landsstyrets Sekretariat vedrørende sagen om repræsentationsforbruget.

Reglerne om aktindsigt findes i Landstingslov nr. 8 af 13. juni 1994 om sagsbehandling i den offentlige forvaltning (reglerne om partsoffentlighed) og Landstingslov nr. 9 af 13. juni 1994 om offentlighed i forvaltningen (regler om offentlighed i almindelighed).

Landstingslov nr. 8 af 13. juni 1994 om sagsbehandling i den offentlige forvaltning gælder efter landstingslovens § 2, stk. 1, for behandlingen af sager, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed.

Landstingslov nr. 9 af 13. juni 1994 om offentlighed i forvaltningen gælder efter landstingslovens § 1, stk. 1, al virksomhed, der udøves af den offentlige forvaltning under Grønlands Hjemmestyre og kommunerne.

I den konkrete sag vurderer Landsstyrets Sekretariat, at anmodning om aktindsigt skal behandles på grundlag af Landstingslov nr. 9 af 13. juni 1994 om offentlighed i forvaltningen. Det er herved lagt til grund, at De ikke har partsstatus.

Det fremgår af § 1, stk. 1, i landstingsloven om offentlighed i forvaltningen, at loven gælder for al virksomhed, der udøves af den offentlige forvaltning under Grønlands Hjemmestyre og kommunerne.

Efter § 15, stk. 1, 2. pkt., afgøres anmodning om aktindsigt af den myndighed, der har dokumentet i sin besiddelse. I den konkrete sag betyder det, at Landsstyrets Sekretariat træffer afgørelse om imødekommelse af anmodning om aktindsigt.

Det fremgår af § 4, stk. 1, at enhver med de undtagelser, der er nævnt i §§ 7-14, kan forlange at blive gjort bekendt med dokumenter, der er indgået til eller oprettet af en forvaltningsmyndighed som led i administrativ sagsbehandling i forbindelse med dens virksomhed.

Landsstyrets Sekretariat meddeler herved afslag på Deres begæring om aktindsigt med følgende begrundelse:

Det fremgår af § 13, stk. 1, nr. 5, at retten til aktindsigt kan begrænses i det omfang, der er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til det offentliges økonomiske interesser, herunder udførelsen af det offentliges forretningsvirksomhed.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, "at den navnlig tænkes anvendt i forhold til det offentliges kontraktindgåelser og i forhold til det offentliges forhandlinger om løn- og personaleforhold. Herudover forudsættes det, at det som hidtil vil være muligt at begrænse offentlighedens krav på aktindsigt i det omfang, det er nødvendigt for, at offentlige institutioner kan fungere under samme betingelser som private erhvervsdrivende virksomheder eller indgå i et erhvervsmæssigt samvirke med sådanne virksomheder."

Det fremgår af de almindelige bemærkninger til loven, at forslaget til landstingsloven er udarbejdet med udgangspunkt i den danske lov om offentlighed i forvaltningen, som trådte i kraft den 1. januar 1987.

På den baggrund er det opfattelsen, at teorien vedrørende de tilsvarende danske bestemmelser kan lægges til grund ved fortolkningen af bestemmelserne i den grønlandske landstingslov om offentlighed i forvaltningen.

I bemærkningerne til den tilsvarende danske bestemmelse fremgår følgende om baggrunden for bestemmelsen: "Hvor staten og kommunerne udøver forretningsmæssig eller anden økonomisk virksomhed, medfører hensyn til det offentliges økonomi og navnlig dets stilling som part i kontraktsforhold, at der må gives sådan virksomhed en vis beskyttelse mod offentlighed."

Det fremgår endvidere, "at det ikke kan antages, at bestemmelsen kun giver adgang til at tilgodese det offentliges umiddelbare økonomiske interesser i forbindelse med den eller de forhandlinger, de aktuelle dokumenter vedrører, også de offentliges interesser i forbindelse med senere forhandlinger må anses for omfattet af bestemmelsen."

Endelig fremgår det, at anvendelsesområdet for bestemmelsen i nr. 5 også omfatter økonomiske interesser, der knytter sig til perioden efter kontraktindgåelsens ophør og under eventuelle retssager som følge af kontraktforholdet. Der henvises i det hele til Offentlighedsloven med kommentarer, 3. udgave 1998, side 244-250.

Ved afslaget på aktindsigt, er der lagt vægt på, korrespondancen mellem advokaterne og Landstyreets Sekretariat vedrører drøftelser i anledning af et økonomisk efterspil som følge af repræsentationsforbrug. Det offentlige har i denne sag en væsentlig økonomisk interesse at beskytte, og det findes helt afgørende, at denne økonomiske interesse kan varetages uden at offentligheden skal indvies i de løbende forhandlinger m.v., som det offentlige har med advokaterne. En sådan offentlighed vil forringe det offentliges forhandlingsposition og indebære en sandsynlig økonomisk tabrisiko.

Der er endvidere lagt vægt på, at det er opfattelsen, at Landsstyrets Sekretariat i denne sag udfører, hvad der svarer til "egentlig forretningsvirksomhed". Landsstyrets Sekretariatet har indledt drøftelser med advokaterne om det økonomiske efterspil som følge af repræsentationsforbruget. Der er således tale om, at Landsstyrets Sekretariat udfører en form for inkassovirksomhed, der lige så godt kunne være overladt til en advokat.

Endelig er der lagt vægt på, at afslag i begæringen er nødvendigt af hensyn til at sikre den offentlige interesse i, at aktuelle og fremtidige drøftelser af lignende sager kan foregå på så fyldestgørende grundlag som muligt. Det er således vurderingen, at Landsstyrets Sekretariat i fremtidige lignende sager ikke kan forventes at få et fyldestgørende grundlag for en drøftelse med en advokat, såfremt Sekretariatet er tvunget til at imødekomme en begæring om aktindsigt i f.eks. en advokats forhandlingsoplæg eller vurdering af en sag.

Landsstyrets Sekretariat har overvejet, om der alligevel kan gives Dem aktindsigt efter reglerne om meroffentlighed i § 4, stk. 1, 2. pkt.

Landsstyrets Sekretariat har efter en vurderingen heraf fundet, at det ikke er muligt at give Dem aktindsigt efter reglerne om meroffentlighed. Sekretariatet har ved afgørelsen lagt vægt på de samme begrundelser som ovenfor nævnt og på, at det er af væsentlig betydning for Landsstyret at kunne korrespondere med modparters advokater om mulige løsninger på et mellemværende, uden at andre skal have adgang til at gøre sig bekendt med korrespondancen."

Jeg skrev den 17. november 2005 til Landsstyret Sekretariat:

"Ombudsmanden har modtaget den i kopi vedlagte klage fra A over afslag på ansøgning om aktindsigt.

Ombudsmanden forstår klagen således, at A ønsker at klage over, at A har fået afslag på at få aktindsigt i korrespondance mellem Rasmus Frederiksens og Jens Napaatoos advokater og Landsstyrets Sekretariat i sagen vedrørende disses repræsentationsforbrug.

Jeg anmoder Landsstyrets Sekretariat om at udlåne Landsstyrets Sekretariats sager vedrørende Rasmus Frederiksens og Jens Napaatoos repræsentationsforbrug.

Jeg anmoder videre Landsstyrets Sekretariat om at redegøre for sin opfattelse af sagen og om at redegøre nærmere for sin opfattelse af lovgrundlaget for afgørelsen. Jeg anmoder samtidig Landsstyrets Sekretariat om at oplyse, om man, forinden man gav afslag på A's ansøgning om aktindsigt, har foretaget en særskilt vurdering af hvert enkelt dokument.

Landsstyrets Sekretariats anfører i sit afslag af 24. oktober 2005, at:

"Det fremgår af § 13, stk. 5, at retten til aktindsigt kan begrænses i det omfang, det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til det offentlige økonomiske interesser, herunder udførelsen af det offentlige forretningsvirksomhed.
..."

Sekretariatet anfører videre, at der herunder er lagt vægt på, at en offentliggørelse af korrespondancen vil forringe det offentlige forhandlingsposition og indebære en sandsynlig økonomisk tabrisiko. Herudover anføres at Landsstyrets Sekretariat udøver "egentlig forretningsvirksomhed" samt, at afslaget endvidere er givet af hensyn til, at behandlingen af aktuelle og fremtidige lignende sager kan foregå på så fyldestgørende grundlag som muligt. Landsstyrets Sekretariat henviser herved til, at man ikke kan forvente at få et fyldestgørende grundlag for en drøftelse med en advokat, såfremt advokatens forhandlingsoplæg eller vurdering af en sag kan underkastes aktindsigt.

Hovedreglen om aktindsigt findes i § 4 i landstingslov nr. 9 af 13. juni 1994 om offentlighed i forvaltningen. Det følger heraf, at enhver, med de undtagelser, der følger af §§ 7-14, kan forlange at blive gjort bekendt med dokumenter, der er indgået til eller oprettet af en forvaltningsmyndighed som led i administrativ sagsbehandling i forbindelse med dens virksomhed.

Dette udgangspunkt kan blandt andet begrænses i medfør af § 13, stk. 1, i det omfang det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til de i nr. 1-6 nævnte forhold.

En begrænsning af aktindsigt efter § 13, stk. 1, nr. 1-6, kræver således, at begrænsningen har været nødvendig for at beskytte væsentlige hensyn til de nævnte interesser.

Jeg anmoder derfor Landsstyrets Sekretariat om at redegøre for, hvorfor det har været nødvendigt at give afslag på aktindsigt, samt for hvilke væsentlige hensyn der herved skulle beskyttes.

Jeg bemærker, at undtagelse af dokumenter eller oplysninger i medfør af § 13, stk. 1, nr. 1-6, forudsætter, at retten til at blive gjort bekendt med de pågældende oplysninger eller dokumentet efter et konkret skøn findes at burde vige for væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser. Aktindsigt kan således kun afslås, hvor der er nærliggende fare for, at de nævnte interesser vil lide skade af betydning.

Det fremgår af bemærkningerne til landstingslov om offentlighed i forvaltningen, § 13, stk. 1, nr. 5, at:

"Bestemmelsen tænkes navnlig anvendt i forhold til det offentliges kontraktindgælder og i forhold til det offentliges forhandlinger om løn- og personaleforhold. Herudover forudsættes det, at det som hidtil vil være muligt at begrænse offentlighedens krav på aktindsigt, i det omfang det er nødvendigt, for at offentlige institutioner kan fungere under samme betingelser som private erhvervsdrivende virksomheder eller indgå i et erhvervsmæssigt samvirke med sådanne virksomheder."

Jeg anmoder derfor Landsstyrets Sekretariat om at oplyse, hvilke væsentlige hensyn til det offentliges økonomiske interesser, herunder forretningsvirksomhed, der har gjort det nødvendigt at give afslag på aktindsigt. Jeg anmoder herunder Landsstyrets Sekretariat om at redegøre for, om der efter en konkret vurdering er en nærliggende fare for, at de nævnte økonomiske interesser vil lide skade af betydning og for, hvorledes de økonomiske interesser vil lide skade af betydning i tilfælde af, at ansøgningen om aktindsigt imødekommes.

Jeg anmoder samtidig Landsstyrets Sekretariat om at oplyse, hvilken konkret tabsrisiko det offentlige ville lide ved en imødekommelse af begæringen om aktindsigt.

Jeg bemærker dernæst, at det umiddelbart forekommer mig vanskeligt at forstå, hvorledes Landsstyrets Sekretariat i den foreliggende situation udfører forretningsvirksomhed. Jeg anmoder Landsstyrets Sekretariat om at kommentere dette.

Jeg bemærker afslutningsvis, at jeg er enig i Landsstyrets Sekretariats opfattelse af, at teorien vedrørende de tilsvarende danske bestemmelser kan lægges til grund ved fortolkningen af bestemmelserne i den grønlandske landstingslov om offentlighed i forvaltningen.

Landsstyrets Sekretariats svar forventes at blive forelagt for A før Ombudsmanden afslutter sin behandling af sagen."

Jeg rykkede ved breve af 20. december 2005 og 20. januar 2006 Landsstyret Sekretariat for svar på mit brev af 17. november 2005.

Landsstyret Sekretariat svarede ved brev af 26. februar 2006:

"Landstingets Ombudsmand har ved skrivelse af 17. november 2005 oplyst, at Ombudsmanden har modtaget ovennævnte klage. Ombudsmanden har i den forbindelse anmodet Landsstyrets Sekretariat om en række ting.

1. Ombudsmanden har anmodet Landsstyrets Sekretariat om at udlåne Landsstyrets Sekretariats sager vedrørende Rasmus Frederiksens og Jens Napaatooqs repræsentationsforbrug.

Landsstyrets Sekretariat kan udlevere korrespondance, mellem Sekretariatet og de to tidligere landsstyremedlemmer og disses advokater vedrørende et krav om tilbagebetaling af midler fra repræsentationskontoen, der anses brugt uberettiget. Men Landsstyrets Sekretariat er herudover ikke i besiddelse af sager vedrørende de to landsstyremedlemmers repræsentationsforbrug, idet sagsakterne (typisk regnskabsbilag) ligger hos de pågældende direktorater. Der ses også kun at være søgt om aktindsigt i korrespondance fra de to landsstyremedlemmers advokater samt besvarelsenerne fra Landsstyrets Sekretariat vedrørende sagen om repræsentationsforbruget.

Der vedlægges kopi af korrespondance fra tidsrummet, hvor kravene fremsættes for de to tidligere landsstyremedlemmer og indtil tidspunktet for begæringen om aktindsigt.

2. Ombudsmanden har anmodet Landsstyrets Sekretariat om at redegøre for sin opfattelse af sagen og om at redegøre nærmere for sin opfattelse af Iovgrundlaget for afgørelsen.

Dokumenterne (regnskabsmateriale m.m.) vedrørende repræsentationsforbrug behandles og forefindes som nævnt i de enkelte direktorater. Anmodninger om aktindsigt i selve sagerne er i overensstemmelse hermed videresendt til de enkelte direktorater i de tilfælde, hvor anmodningerne har været stilet til Landsstyrets Sekretariat.

Landsstyrets Sekretariat har således alene varetaget drøftelserne i anledning af det økonomiske efterspil som følge af repræsentationsforbrug. Det vil sige, at Landsstyrets Sekretariat har tilskrevet de to tidligere landsstyremedlemmer for at få deres og deres advokaters bud på, hvad de to landsstyremedlemmer mener at have brugt uberettiget på repræsentation. Landsstyrets Sekretariat har modtaget svar fra advokaterne. Landsstyrets Sekretariat har herefter overgivet sagen til en advokat med henblik på sagernes afslutning.

Som det fremgår af afgørelsen, er det Sekretariatets opfattelse, at drøftelserne i anledning af det økonomiske efterspil som følge af repræsentationsforbrug er en form for inkassovirksomhed, der lige så godt fra starten kunne have være overladt til en advokat.

Der henvises til det i afgørelsen anførte om bemærkningerne til den tilsvarende danske bestemmelse, hvoraf fremgår følgende om baggrunden for bestemmelsen: "Hvor staten og kommunerne udøver forretningsmæssig eller anden økonomisk virksomhed, medfører hensyn til det offentlige økonomi og navnlig dets stilling som part i kontraktforhold, at der må gives sådan virksomhed en vis beskyttelse mod offentlighed.

Det fremgår endvidere, "at det ikke kan antages, at bestemmelsen kun giver adgang til at tilgodese det offentliges umiddelbare økonomiske interesser i forbindelse med den eller de forhandlinger, de aktuelle dokumenter vedrører, også de offentliges interesser i forbindelse med senere forhandlinger må anses for omfattet af bestemmelsen."

Derfor er der ved afgørelsen bl.a. også lagt vægt på, at afslag i begæringen er nødvendigt af hensyn til at sikre den offentlige interesse i, at aktuelle og fremtidige drøftelser af lignende sager kan foregå på så fyldestgørende grundlag som muligt. Det er således vurderingen, at Landsstyrets Sekretariat i fremtidige lignende sager ikke kan forventes at få et fyldestgørende grundlag for en drøftelse med en advokat, såfremt Sekretariatet er tvunget til at imødekomme en begæring om aktindsigt i f.eks. en advokats forhandlingsoplæg eller vurdering af en sag.

Ombudsmanden har bedt Sekretariatet om en nærmere redegørelse for opfattelsen af lovgrundlaget for afgørelsen. Landstyreets Sekretariat må henvise til afgørelsen, der efter Sekretariatets opfattelse er temmelig udførlig både med henvisning til den anvendte regel, bemærkningerne hertil, bemærkningerne til de tilsvarende danske regler og begrundelsen for afslag samt afslag på meroffentlighed.

3. Ombudsmanden har anmodet om oplysning om hvorvidt Landsstyrets Sekretariat, forinden man gav afslag på A's ansøgning om aktindsigt har foretaget en særskilt vurdering af hvert enkelt dokument.

Der er ved afgørelsen foretaget en særskilt vurdering af hvert enkelt dokument.

4. Ombudsmanden har anmodet om en redegørelse for, hvorfor det har været nødvendigt at give afslag på aktindsigt, samt hvilke væsentlige hensyn, der herved skulle beskyttes.

Som det fremgår af afgørelsen, er det opfattelsen, at det offentlige i denne sag har en væsentlig økonomisk interesse at beskytte, og det findes helt afgørende, at denne økonomiske interesse kan varetages, uden at offentligheden skal indvies i de løbende forhandlinger m.v., som det offentlige har med advokaterne. En sådan offentlighed vil forringe det offentliges forhandlingsposition og indebære en sandsynlig økonomisk tabsrisiko.

Det økonomiske efterspil vedrører, hvorvidt de to tidligere landsstyremedlemmer har misbrugt repræsentationsmidler, og herunder hvorvidt Grønlands Hjemmestyre i den forbindelse kan gøre et økonomisk krav gældende overfor de to tidligere landsstyremedlemmer.

Det er denne økonomiske interesse, der skal varetages, uden at offentligheden skal indvies i de løbende forhandlinger m.v., som det offentlige har med advokaterne.

5. Ombudsmanden har anmodet om oplysning om, hvilke væsentlige hensyn til det offentliges økonomiske interesser, herunder forretningsvirksomhed, der har nødvendiggjort at give afslag på aktindsigt.

Der henvises til besvarelsen under punkt 4 for så vidt angår hvilke væsentlige hensyn til de offentlige økonomiske interesser, der har nødvendiggjort afslag på aktindsigt.

Der henvises til besvarelsen under punkt 2 for så vidt angår, hvilke væsentlige hensyn til det offentlige forretningsvirksomhed, der har nødvendiggjort afslag på aktindsigt.

6. Ombudsmanden har anmodet om en redegørelse for, om der efter en konkret vurdering er nærliggende fare for, at de nævnte økonomiske interesser vil lide skade af betydning, og hvorledes de økonomiske interesser vil lide skade af betydning, i tilfælde af, at ansøgningen om aktindsigt imødekommes.

Som det fremgår af afgørelsen, er det opfattelsen, at offentlighed konkret vil forringe det offentlige forhandlingsposition og indebære en sandsynlig økonomisk tabsrisiko. Såfremt det offentlige bliver indviet i de økonomiske drøftelser og mulige løsninger på de mellemværender, der er, herunder i de to landsstyremedlemmers forhandlingsoplæg, er det opfattelsen, at der er risiko for, at yderligere forhandlinger i denne sag vil være udelukket eller i hvert fald blive vanskeliggjort. Dette vil i sig selv indebære en tabsrisiko.

De økonomiske interesser vil konkret lide skade på den måde, at det offentlige kan tvinges til at anlægge en retssag, fordi offentlighedens indvielse i sagen vil medføre risiko for, at yderligere forhandlinger i sagen er udelukket.

7. Ombudsmanden har anmodet om oplysning om, hvilken konkret tabsrisiko det offentlige ville lide ved en imødekommelse af begæringen om aktindsigt.

Der henvises til besvarelsen under punkt 5.

8. Ombudsmanden har anmodet om Sekretariatets kommentar til, hvorledes Landsstyrets Sekretariat i den foreliggende situation udfører forretningsvirksomhed.

Der henvises til besvarelsen under punkt 2.

Sekretariatet skal beklage den sene besvarelse, som skyldes, at Sekretariatets lovkontor har været meget meget underbemandet siden efteråret 2005."

Jeg sendte den 27. februar 2006 Landsstyret Sekretariats brev til partshøring hos A.

A meddelte ved brev af den 10. april 2006, at A ikke havde bemærkninger til det fremsendte.

Jeg udtalte herefter:

"Jeg bemærker indledningsvis, at jeg er enig med Landsstyrets Sekretariat i, at teorien vedrørende de tilsvarende danske bestemmelser kan lægges til grund ved fortolkningen af bestemmelserne i den grønlandske landslovslov om offentlighed i forvaltningen.

1. Lovgrundlaget

Reglerne om aktindsigt findes i landstingslov nr. 9 af 13. juni 1994 om offentlighed i forvaltningen.

Hovedreglen findes i § 4, stk. 1, som er sålydende:

“Enhver kan med de undtagelser, der er nævnt i §§ 7-14, forlange at blive gjort bekendt med dokumenter, der er indgået til eller oprettet af en forvaltningsmyndighed som led i administrativ sagsbehandling i forbindelse med dens virksomhed. En forvaltningsmyndighed kan give aktindsigt i videre omfang, medmindre andet følger af regler om tavshedspligt m.v.”

I §§ 7 - 14 er angivet undtagelser til hovedreglen om aktindsigt.

I den konkrete sag er afslaget på aktindsigt givet efter § 13, stk. 1, nr. 5. § 13 bestemmer følgende:

“Retten til aktindsigt kan begrænses i det omfang, det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til

- 1) rigets sikkerhed eller forsvar,
- 2) rigets udenrigspolitiske eller udenrigsøkonomiske interesser, herunder forholdet til fremmede magter eller mellemfolkelige institutioner,
- 3) forebyggelse, opklaring og forfølgning af lovovertrædelser, fuldbyrdelse af kriminalretlige domme og lignende samt beskyttelse af sigtede, vidner eller andre i sager om kriminalretlig eller disciplinær forfølgning,
- 4) gennemførelse af offentlig kontrol, regulerings- eller planlægningsvirksomhed eller af påtænkte foranstaltninger i henhold til skatte- og afgiftslovgivningen,
- 5) det offentlige økonomiske interesser, herunder udførelsen af det offentlige forretningsvirksomhed, eller
- 6) private og offentlige interesser, hvor hemmeligholdelse efter forholdets særlige karakter er påkrævet.

Stk. 2. Gør hensyn som nævnt i stk. 1 sig kun gældende for en del af et dokument, skal den pågældende gøres bekendt med dokumentets øvrige indhold.”

Det følger af bemærkningerne til lovforslagets § 13, stk. 1, der blev vedtaget uden ændringer, at:

“Lovforslagets § 13 indeholder nogle undtagelser fra retten til aktindsigt begrundet navnlig i hensynet til offentlige interesser.

Bestemmelserne i stk. 1 svarer i det væsentlige til den gældende offentlighedslovs § 2, stk. 2. Indledningen til bestemmelsen er dog foreslået ændret med henblik på at præcisere, at den begærendes individuelle interesse i at blive gjort bekendt med det eller de pågældende dokumenter ikke skal indgå i den konkrete afvejning af hensynet til retten til aktindsigt over for de modhensyn, der opregnes i bestemmelsen.

...

Bestemmelsen i nr. 5 er enslydende med den gældende offentlighedslovs § 2, stk. 2, nr. 3, og forudsætter således den hidtidige retstilstand opretholdt. Bestemmelsen tænkes navnlig anvendt i forhold til det offentliges kontraktindgåelser og i forhold til det offentliges forhandlinger om løn- og personaleforhold. Herudover forudsættes det, at det som hidtil vil være muligt at begrænse offentlighedens krav på aktindsigt i det omfang det er nødvendigt, for at offentlige institutioner kan fungere under samme betingelser som private erhvervsdrivende virksomheder eller indgå i et erhvervsmæssigt samvirke med sådanne virksomheder."

Af bemærkningerne til lovforslaget til den danske offentlighedslov fra 1970 (som gjaldt i Grønland indtil den nugældende landstingslov om offentlighed i forvaltningen), § 2, stk. 2, nr. 3, fremgår:

"Hvor staten og kommunerne udøver forretningsmæssig eller anden økonomisk virksomhed, medfører hensynet til det offentliges økonomi og navnlig dets stilling som part i kontraktsforhold, at der må gives sådan virksomhed en vis beskyttelse mod offentlighed. Man har ikke ment at burde begrænse bestemmelsen i nr. 3 til alene at omfatte forretningsvirksomhed. Der må således være en vis begrænsning af offentlighedsprincippet, f.eks. med hensyn til afgivne tilbud, køb og salg af fast ejendom og løsøre til brug for de almindelige forvaltningsmyndigheder, optagelse af lån m.v. Også med hensyn til dokumenter vedrørende forhandlinger, som det offentlige fører om løn- og personaleforhold m.v., må offentlighedsprincippet undergives begrænsninger."

I betænkning nr. 857/1978 om offentlighedslovens revision (der ligger til grund for den nuværende (danske) offentlighedslov) er på side 284 anført:

"... at bestemmelsen navnlig er tænkt anvendelig i forhold til det offentliges kontraktindgåelser samt forhandlinger om løn- og andre personaleforhold for offentligt ansatte."

samt

"Der er i udvalget enighed om, at væsentlige hensyn til det offentliges økonomiske interesser også fortsat bør kunne berettige begrænsninger i retten til aktindsigt efter offentlighedsloven.

Udvalget vil dog samtidig påpege, at selvsagt ikke enhver kontraktindgåelse, hvor det offentlige optræder som part, bør kunne undtages fra offentlighed, men at der må kræves en væsentlig konkret begrundelse herfor. ..."

I Offentlighedsloven med kommentarer af John Vogter, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 3. udgave 1998, fremgår af kommentaren til § 13, stk. 1 (side 232 ff.):

"Efter bestemmelserne i stk. 1, nr. 1-6, kan en begæring om aktindsigt afslås, hvis retten til at blive gjort bekendt med oplysninger i en sag eller et dokument efter et konkret skøn findes at burde vige for de nærmere opregnede væsentlige hensyn til offentlige og private interesser. Det følger af bestemmelsens formulering, at aktindsigt kun kan afslås, hvor der er nærliggende fare for, at de nævnte interesser vil lide

skade af betydning, jf. F.T. 1985/86, tillæg B, sp. 122, og betænkning 325/1963, side 61. Der skal ikke ved afgørelsen af, om aktindsigt skal meddeles, tages hensyn til ansøgerens interesse i at blive gjort bekendt med oplysningerne, cfr. bestemmelsen i forvaltningslovens § 15 og nedenfor pkt. 2.

Der er kun hjemmel til at undtage dokumenter eller oplysninger i dokumenterne, i det omfang de angivne hensyn gør sådan undtagelse påkrævet. Noget andet er, at bestemmelserne i stk. 1, nr. 1-6, efter deres formulering må antages at give tilstrækkelig hjemmel for efter omstændighederne at undtage samtlige sagens dokumenter, hvis indrømmelse af delvis aktindsigt indirekte vil medføre en prisgivelse af det eller de forhold, som bestemmelserne giver hjemmel til at hemmeligholde, jf. Eilschou Holm, UfR 1970 B. 158.

(...)

Til nr. 5

1. Efter § 13, stk. 1, nr. 5, kan retten til aktindsigt begrænses, i det omfang det er nødvendigt for at beskytte væsentlige hensyn til det offentliges økonomiske interesser, herunder udførelsen af det offentliges forretningsvirksomhed. I det omfang sådan virksomhed udøves gennem selskaber, hvori det offentlige er aktionær, interessent eller lign., vil offentlighedsloven som udgangspunkt i det hele være uanvendelig, jf. kommentaren pkt. 3 c til § 1, stk. 1.

2. Om baggrunden for bestemmelsen anføres det i Offentlighedskommissionens betænkning (325/1963) side 63 bl.a.:

"Hvor staten og kommunerne udøver forretningsmæssig eller anden økonomisk virksomhed, medfører hensyn til det offentliges økonomi og navnlig dets stilling som part i kontraktforhold, at der må gives sådan virksomhed en vis beskyttelse mod offentlighed. Man har ikke ment at burde begrænse bestemmelsen i nr. 3 til alene at omfatte forretningsvirksomhed. Der må således være en vis begrænsning af offentlighedsprincippet, f.eks. med hensyn til afgivne tilbud, køb og salg af fast ejendom og løsøre til brug for de almindelige forvaltningsmyndigheder, optagelse af lån m.v. Også med hensyn til dokumenter vedrørende forhandlinger, som det offentlige fører om løn- og personaleforhold m.v., må offentlighedsprincippet undergives begrænsninger."

Som det fremgår af den gengivne motivudtalelse, er den tilsvarende undtagelsesbestemmelse i § 13, stk. 1, nr. 5, når der ses bort fra egentlig forretningsmæssig virksomhed, navnlig tænkt anvendt for at sikre det offentliges forhandlingsposition i forbindelse med kontraktindgåelser; herunder også ved forhandlinger med de offentlige ansattes organisationer om løn- og personaleforhold.

...

3. Hvad angår bestemmelsens anvendelse i forhold til det offentliges forretningsvirksomhed bemærkes, at Finansministeriet ved bekendtgørelse nr. 4 af 4. januar 1993 generelt har undtaget statens indkøbsaftaler fra adgangen til aktindsigt.

4. I en række sager om køb og salg af fast ejendom har der været rejst spørgsmål om, hvorvidt undtagelsesbestemmelsen kan anvendes. ...

...

Med hensyn til rækkevidden af bestemmelsen i § 2, stk. 2, nr. 3, i offentlighedsloven af 1970 udtalte Justitsministeriet bl.a. følgende:

"Bestemmelsen er ikke begrænset til alene at omfatte forretningsvirksomhed. Den vil også kunne finde anvendelse f.eks. med hensyn til afgivne tilbud om køb og salg af fast ejendom, jf. Eilschou Holm, a.st. side 47. For så vidt angår sager om indgåelse af kontraktforhold, må det antages, at aktindsigt kan nægtes efter denne bestemmelse, hvis en imødekommelse af begæringen ville afskære det offentlige fra at optræde som ligestillet part i det pågældende kontraktforhold. I forhandlingssituationen forud for kontraktens indgåelse vil adgangen til aktindsigt efter Justitsministeriets opfattelse i hvert fald som hovedregel kunne afskæres over for alle, herunder parter. Efter kontrakten er afsluttet, vil hensynet derimod som udgangspunkt ikke kunne gøres gældende, såfremt det offentlige ikke længere i det konkrete tilfælde har behov for at beskytte sin stilling som forhandlingspart."

5. I en række tilfælde indhenter det offentlige tilbud fra private erhvervsdrivende i forbindelse med indkøb og lign. til det offentlige. Det kan f. eks. være tilfældet ved udlicitering af leverancer af fyringsolie til samtlige kommunens skoler, aldershjem m.v. I denne situation vil tilbudsgiverne ikke sjældent betinge afgivelsen af tilbud af, at de øvrige tilbudsgivere og andre ikke bliver gjort bekendt med tilbudet. Den samme problemstilling har været fremme i forbindelse med kommunernes valg af pengeinstitut ved placering af kassebeholdningen. Hvis de øvrige erhvervsdrivende eller andre fik mulighed for at gøre sig bekendt med tilbudene, vil der kunne være en nærliggende risiko for, at myndigheden i forbindelse med næste udbudsrunde ikke kunne fremkalde nogle tilbud. I sådanne tilfælde må undtagelsesbestemmelsen efter omstændighederne kunne finde anvendelse.

...

8. Udøves en klart afgrænset del af det offentliges virksomhed på forretningsmæssigt grundlag i fuldstændig konkurrence med private virksomheder, kan der være grundlag for i betydeligt omfang at undtage forretningsmæssige papirer fra aktindsigt, ...

...

9. Anlægges der retssag mellem en offentlig myndighed og den private kontraktpart, kan det give anledning til tvivl, i hvilket omfang den private part eller andre har krav på aktindsigt i de dokumenter af mere intern karakter, som indgår i myndighedens forberedelse af retssagen eller i myndighedens besvarelse af spørgsmål fra undersøgelsesudvalget mv. Se som eksempel på anvendelse af bestemmelsen i § 13, stk. 1, nr. 5, FOB 1994, side 414 ff. Udtalt, at anvendelsesområdet for bestemmelsen i nr. 5 også omfatter økonomiske interesser, der knytter sig til perioden efter kontraktindgåelsen, dvs. selve kontraktforløbet, ved kontraktforholdets ophør og under eventuelle retssager som følge af kontraktforholdet.

...".

2. Aktindsigt

Hovedreglen om aktindsigt findes i landstingslov nr. 9 af 13. juni 1994 om offentlighed i forvaltningen, § 4. Herefter kan enhver, med de undtagelser der følger af §§ 7-14, forlange at blive gjort bekendt med dokumenter, der er indgået til eller oprettet af en forvaltningsmyndighed som led i administrativ sagsbehandling i forbindelse med dens virksomhed.

I den konkrete sag har Landsstyrets Sekretariat givet afslag på aktindsigt begrundet med, at oplysningerne kan undtages fra aktindsigt efter § 13, stk. 1, nr. 5, i landstingsloven om offentlighed i forvaltningen.

3. Undtagelse efter § 13, stk. 1, nr. 1-6

Det følger af § 13, stk. 1, nr. 1-6, at retten til aktindsigt kan begrænses, i det omfang, det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til et af de i nr. 1-6 nævnte forhold.

Af kommentaren til § 13, stk. 1, i den kommenterede danske offentlighedslov, som er citeret ovenfor, fremgår:

"Det følger af bestemmelsens formulering, at aktindsigt kun kan afslås, hvor der er nærliggende fare for, at de nævnte interesser vil lide skade af betydning. (...)

Der er kun hjemmel til at undtage dokumenter eller oplysninger i dokumenterne i det omfang, de angivne hensyn gør sådan undtagelse påkrævet."

Jeg anmodede i mit brev af 17. november 2005 Landsstyrets Sekretariat om at redegøre for, hvorfor det havde været nødvendigt at give afslag på aktindsigt samt for, hvilke væsentlige hensyn der herved skulle beskyttes.

Landsstyrets Sekretariat svarede mig ved brev af 26. februar 2006. Af svaret (citeret ovenfor) fremgår, at Landsstyrets Sekretariat fandt, at der var en væsentlig økonomisk interesse at beskytte, samt at det var afgørende, at denne kunne varetages, uden at offentligheden skulle indvies i de løbende forhandlinger med advokaterne, idet det offentliges forhandlingsposition dermed ville forringes og indebære en sandsynlig økonomisk tabsrisiko.

Adgangen til at gøre undtagelse fra aktindsigt forudsætter, at retten til aktindsigt efter et konkret skøn findes at burde vige for "væsentlige hensyn" til de beskyttelsesinteresser, der er angivet. Anvendelsen af udtrykket væsentlige hensyn tilkendegiver, at en begæring om aktindsigt kun kan afslås, hvor der efter en konkret vurdering er nærliggende fare for, at de nævnte interesser (her økonomiske) vil lide skade af betydning.

Det er ikke tilstrækkeligt til at bringe § 13, stk. 1, i anvendelse, at der er tale om en offentlig økonomisk interesse, der skal beskyttes. Der skal således være et væsentligt hensyn at tage til denne interesse. Myndigheden skal endvidere kunne definere, hvilken økonomisk interesse der er tale om at be-

skytte, samt hvilke væsentlige hensyn der gør, at den pågældende økonomiske interesse skal beskyttes mod aktindsigt.

Landsstyrets Sekretariat har efter min opfattelse ikke anført sådanne særlige hensyn, der gør, at der kan ske undtagelse fra aktindsigt. Det er i den forbindelse min opfattelse, at Landsstyrets Sekretariat ikke har godtgjort, at det offentliges økonomiske interesse vil lide skade af betydning.

4. Økonomisk interesse, jf. § 13, stk. 1, nr. 5

Landsstyrets Sekretariats afslag af 24. oktober 2005 er afgivet med begrundelse i det offentliges økonomiske interesse, herunder forretningsvirksomhed (brevet er citeret ovenfor).

Jeg har ovenfor citeret forarbejder til bestemmelsen i den (danske) offentlighedslovs § 13, stk. 1, nr. 5 samt kommentarer udarbejdet hertil af John Vogter, forarbejder til den (danske) offentlighedslov fra 1970 (som gjaldt i Grønland indtil den nugældende landstingslov om offentlighed i forvaltningen) samt betænkningen fra 1978 som ligger til grund for den nugældende (danske) offentlighedslov fra 1986.

Det fremgår af disse citater, at de økonomiske interesser, man har ønsket at beskytte, navnlig er hensynet til det offentliges forhandling af løn- og personaleforhold, kontraktindgåelser, køb og salg af fast ejendom og løsøre, optagelse af lån og lignende. For så vidt angår forretningsvirksomhed, har det været ønsket, at det offentlige skulle stilles lige med private erhvervsdrivende virksomheder i de tilfælde, hvor det offentlige handler som erhvervsdrivende i fuld konkurrence med andre virksomheder eller indgår i et erhvervsmæssigt samvirke med sådanne virksomheder.

Landsstyrets Sekretariat har i afslaget af 24. maj 2005 anført følgende begrundelser for afslaget:

- At der er tale om drøftelser i anledning af et økonomisk efterspil som følge af repræsentationsforbrug,

- at det offentlige har en væsentlig økonomisk interesse at beskytte,

- at en offentliggørelse vil forringe det offentliges forhandlingsposition og indebære en sandsynlig økonomisk tabsrisiko,

- at der er tale om "egentlig forretningsvirksomhed", idet Landsstyrets Sekretariat udfører en form for inkassovirksomhed,

- at afslaget er nødvendigt for at sikre den offentlige interesse i, at aktuelle og fremtidige drøftelser af lignende sager kan foregå på et så fyldestgørende grundlag som muligt.

De forhold, som Landsstyrets Sekretariat har anført som begrundelser for at give afslag på aktindsigt efter § 13, stk.1, nr. 5, er efter min opfattelse ikke af en sådan karakter, at de er omfattet af undtagelsesbestemmelsen i § 13, stk. 1, nr. 5.

For så vidt angår det i begrundelsen anførte "egentlig forretningsvirksomhed", bemærker jeg, at det forhold, at en advokat kunne have udøvet virksomheden (inddrevet beløbet), ikke i sig selv medfører, at forholdet bliver omfattet af § 13, stk. 1, nr. 5.

Jeg bemærker i øvrigt, at det forhold, at der er tale om korrespondance med advokater ikke i sig selv gør undtagelsesbestemmelsen i § 13, stk. 1, nr. 5, anvendelig.

Jeg bemærker herefter, at jeg efter at have gennemgået de dokumenter, som jeg har modtaget fra Landsstyrets Sekretariat, finder det yderst tvivlsomt, om dokumenterne vil kunne undtages fra aktindsigt efter offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 5.

Jeg henstiller derfor, at Landsstyrets Sekretariat genbehandler A's ansøgning om aktindsigt i korrespondancen fra Rasmus Frederiksens og Jens Napaatooqs advokater samt besvarelser fra Landsstyrets Sekretariat vedrørende sagen om repræsentationsforbruget.

5. Øvrige bemærkninger

Jeg bemærker i øvrigt, at jeg i mit brev af 17. november 2005 anmodede Landsstyrets Sekretariat om at udlåne sekretariatets sager vedrørende Rasmus Frederiksens og Jens Napaatooqs advokater og Landsstyrets Sekretariat i sagen vedrørende repræsentationsforbrug.

Jeg har alene modtaget kopier af sagsmaterialet.

Jeg har tidligere udtalt mig om, hvorledes mine anmodninger om udlån af sager skal efterkommes. Jeg henviser herved til min beretning for 1996, side 23 i den danske version. Her fremgår:

"Navnlig embedets anmodninger om at få sagsmapper til gennemsyn har i praksis givet anledning til tvivl, idet nogle myndigheder har valgt at fremsende kopier af sagsakterne eller har fremsendt "relevante sagsakter", selvom embedet har anmodet om at få sagen eller sagsakterne til gennemsyn.

Jeg finder grundlag for at præcisere, at de myndigheder, som jeg anmoder om at fremsende sagsakter, ikke har kompetence til at vurdere, hvilke sagsakter der er relevante. Det er en afgørende forudsætning for min kontrol med forvaltningen, at alle oplysninger i en sag kommer til min kundskab.

Mine anmodninger om at få sagsakter til gennemsyn skal derfor, medmindre andet klart fremgår af anmodningen, forstås som en anmodning om tilsendelse af den originale sagsmappe eller sagsmapperne med alt indhold fra myndigheden."

Jeg bemærker, at jeg finder det tvivlsomt, hvorvidt jeg har modtaget alle dokumenter i sagen. Det fremgår således af Landsstyrets Sekretariats brev af 2. september 2005 til Jens Napaatooq samt brev af samme dato til Rasmus Frederiksen, at der vedlægges breve af henholdsvis 30. august 2005 og 1. september 2005 fra Nuna Advokater. Endvidere fremgår det, at der er vedlagt revisionsfirmaet Deloittes gennemgang af Landsstyrets brug af midler til repræsentation, dateret 16. august 2005.

Jeg har hverken modtaget originaler eller kopier af de ovenfor anførte breve.

Henset til, at jeg har anmodet Landsstyrets Sekretariat om at genbehandle A's anmodning om aktindsigt, finder jeg dog ikke anledning til at foretage yderligere desangående.

Jeg anmoder Landsstyrets Sekretariat om at orientere mig om udfaldet af Landsstyrets Sekretariats genbehandling af sagen. Jeg henleder i øvrigt sekretariatets opmærksomhed på landstingsloven om offentlighed i forvaltningen, § 16, hvorefter vedkommende myndighed snarest afgør, om en begæring om aktindsigt kan imødekommes.

Jeg bemærker endelig, at jeg den 17. november 2005 anmodede Landsstyrets Sekretariat om at besvare en række anmodninger i relation til A's klage over afslag på aktindsigt. Jeg modtog først den 27. februar 2006 svar fra sekretariatet. Jeg havde på dette tidspunkt rykket landsstyrets sekretariat for svar den 20. december 2005 samt den 20. januar 2006.

A har modtaget kopi af nærværende skrivelse."

Landsstyrets Sekretariat skrev den 3. oktober 2006 følgende til A med kopi til mig:

"Der henvises til Landstingets Ombudsmand skrivelse til Landsstyrets Sekretariat dateret 30. juni 2006 som De efter det oplyste har modtaget kopi af.

Korrespondancen fra advokaterne for Rasmus Frederiksen og Jens Napaatooq samt besvarelser fra Landsstyrets Sekretariat vedrørende sagen om repræsentationsforbruget indgik i et sagsforløb, vedrørende krav fra Hjemmestyret på betaling af en del af de pågældendes forbrug af midler fra Landsstyrets konti til repræsentationsudgifter.

De hensyn, der blev tillagt vægt ved Landsstyrets Sekretariats afgørelse dateret 24. oktober 2005 om afslag på Deres ansøgning om aktindsigt gør sig ikke længere gældende.

Landsstyrets Sekretariat kan på denne baggrund imødekomme Deres ansøgning om aktindsigt i korrespondancen fra advokaterne for Rasmus Frederiksen og Jens Napaatooq samt besvarelser fra Landsstyrets Sekretariat vedrørende sagen om repræsentationsforbruget og fremsender vedlagt genpart af dokumenterne."

Jeg skrev den 19. oktober 2006 således til Landsstyrets Sekretariat:

"Jeg har som svar på min henstilling af 30. juli 2006 modtaget kopi af sekretariatets brev af 3. oktober 2006 til A, hvor sekretariatet meddeler, at A's ansøgning om aktindsigt i korrespondancen fra advokaterne for Rasmus Frederiksen og Jens Napaatooq samt besvarelser fra Landsstyrets Sekretariat vedrørende sagen om repræsentationsforbruget imødekommes.

Jeg konstaterer indledningsvis, at der er hengået over tre måneder, fra jeg i min udtalelse af 30. juni 2006 henstillede, at sekretariatet genbehandlede A's ansøgning, til sekretariatets afgørelse forelå den 3. oktober 2006.

Dette er efter min umiddelbare opfattelse ikke i overensstemmelse med § 16, stk. 1 i landstingslov nr. 9 af 13. juni 1994 om offentlighed i forvaltningen, hvorefter ansøgninger om aktindsigt, og derved også genbehandling af sådanne sager, skal ske snarest.

Sekretariatet henviser i begrundelsen for sin afgørelse af 3. oktober 2006 til, at de hensyn, der blev tillagt vægt ved sekretariatets afgørelse af 24. oktober 2005 om afslag på A's ansøgning, ikke længere gør sig gældende, hvorfor A's ansøgning nu imødekommes.

Jeg forstår sekretariatets svar således, at sekretariatet i sin fornyede afgørelse fastholder sin oprindelige argumentation.

Jeg erindrer i den forbindelse om min udtalelse af 30. juni 2006, hvor jeg fandt, at Sekretariatets afslag på A's ansøgning om aktindsigt savnede hjemmel.

Henset til, at A nu er meddelt aktindsigt i det ansøgte, foretager jeg mig dog ikke yderligere i sagen."

11.10 - Kommuner

05. Personlige tillæg

Sagsbehandlingsfejl i forbindelse med ansøgning om offentlig hjælp

A klagede til Ombudsmanden over, at en kommune ikke havde besvaret A's breve til socialforvaltningen, hvori A havde søgt om offentlig hjælp.

Ombudsmanden kritiserede kommunen for ikke at have besvaret A's breve af 8. december 2003, 17. september 2004 og 14. oktober 2004 og henstillede som følge heraf, at kommunen snarest besvarede A's breve, og at kommunen i den forbindelse undersøgte, om der foreligger andre ubesvarede breve fra A, som kommunen skulle besvare.

Ombudsmanden udtalte yderligere, at kommunen havde haft pligt til i forbindelse med modtagelsen af A's breve af 17. september 2004 og 14. oktober 2004, som fremstod som rykkere for svar på ubesvarede breve, at undersøge, om der i sagen lå ældre ubesvarede henvendelser fra A.

Ombudsmanden udtalte endelig, at kommunen havde begået en klar fejl ved at sætte behandlingen af A's sag i bero med henvisning til, at ombudsmanden behandlede en klage fra A over kommunens sagsbehandlingstid (j.nr. 11.10.05.04/099-05).

A klagede ved brev af 21. oktober 2005 til mig over, at X Kommune ikke havde besvaret hendes breve til socialforvaltningen, hvori hun havde søgt om offentlig hjælp.

Sagens omstændigheder er følgende:

A skrev den 8. december 2003 til kommunens socialudvalg:

"Jeg har fået en kæmpe stor regning i el-regning ca. 6.500,- er nu blive afdrag hver måned 500,-

Er så flyttet til handicapbolig B ... Fordi den er ikke egnet til mit handicap, har jeg så betalt flyttefirma 1725,- af min egen løn, fordi socialforvaltningen vil ikke betale for de, hvor de så først vil ellers betale for de.

Desuden er der ikke blevet betalt husleje kr. 4000, for juni hvor jeg også selv måtte betale for de. (i/s firma) sept har jeg så betalt, men fik boligsikring på kr. 896,- men jeg var blive førtidspensionist. Er det mon rimeligt.

Hvorfor er der ingen der har overblikket med mine børn, som er blive passe at min forældre. Jeg måtte have hjælp fra socialforvaltningen. Da jeg mener, at børnene

er meget vigtigt. Især da jeg var blive ramt af sjældent sygdom, og var syge i over et år, men er ikke helt rask, ved så ikke om jeg bliver rask. Nu i 2004 tager jeg afsted til Rigshospitalet igen i januar, hvor jeg skal bo i prøvelejlige, hvor jeg skal sørge for kosten selv. Ved ikke hvor længe jeg skal være i Hornbæk.

Der var bevilliget udstyr, som jeg har brug for, hvor bliver det af. Det mindst jeg har bruge er mini crosser (knallert) som ikke er kommet endnu. Samt nogle indørs udstyr."

Brevet er nederst påført med håndskrift:

"Den skal via sagsbehandler".

Det næste dokument i sagen er følgende brev af 14. juni 2004 fra Det Grønlandske Patienthjem i Danmark til kommunen:

"Vedr.:A - cpr nr ...

A har rettet henvendelse og har bedt om hjælp til at afklare nogen ting vedrørende omkring hendes økonomi og de hjælpe foranstaltninger der er sat igang.

A fortalte at hun har husleje og el restancer og jeg vil bede dig om at undersøge hvor meget hun skylder i restancerne.

A fortæller, at hun har fået bevilget hjælpe midler og hun synes tager lang tid om at få de hjælpe midler der er bevilget. Så jeg vil gerne høre om hvad der er bevilget og hvad grunden kan være at det tager så lang tid?

A fortæller også at hun har et 4 timers arbejde og hun føler, at det er for meget for hende p.gr.a. hendes sygdom. Jeg vil forespørge om det kan eventuelt sættes ned til 3 timer?

Endvidere fortalte A, at hun har haft hjemmehjælp og det er stoppet nu og det er hun meget ked af, da hun ikke kan selv klare rengøring osv. Jeg vil derfor søge socialforvaltningen om at få hjemmehjælp til A når hun vender hjem igen."

Kommunen skrev den 25. juni 2004 til patienthjemmet:

"Vedr.: svar til dit brev dateret pr. 14.06.04 om A cpr.nr. ...

- 1) A skylder 249,55 til Nukissiorfiit sidste betalings dato 31.07.05
- 2) Til A/S Ini skylder hun 1912,59 se vedlagte underbilag fra A/S Ini
- 3) Med hensyn til hjælpe midler må hun vente med at få svar til sagsbehandleren kommer tilbage fra ferie
- 4) Jeg talte med økonomichefen og ... ang. A's reva.timer. det fortæller at A arbejder efter sit eget tempo og det kan hun fortsætte med. Og at det ikke er en krav at hun skal være her i 4 timer,

5) Med hensyn til hjemmehjælpen afventer vi svar fra hjemmehjælps kontoret, men jeg er sikker på at det kan opstartes igen uden problemer."

Der foreligger herefter udskrift af følgende e-mail af 17. september 2004 fra A til kommunen:

"Forespørgsel af mine sager:

Hvornår vil jeg får svare fra angående om min ansøgning fra ca omkring juni 2003 det et skrivelse fra socialrådgiver fra Hornbæk ?

Samt har jeg også sendt breve til jer som jeg ikke har fået svaret endnu.

Nu da min sygedomer blussede igen og vil altid blusse igen, vil jeg altid blive ved med svært ved kontrolere min balance, min sygdom er benvævssygdom med ipilipsi.

Det ting som blive ansøgte angåen redskaber som jeg har bruge for lige nu, hvor bliver det af? det som er blevet bevilliget.

Nu skriver jeg dette brev igen og håber på at, der vil sker noget så snart meget snart !!!!!!!!!!"

A skrev den 14. oktober 2004 til kommunen:

"Det skrivlse har jeg ikke fået svaret endnu, derfor beder jeg dem venlgt besvare mine ansøgninger og spørgsmål;

Den 19.03.2004 er vedr. Fritagelse af gæld elregning pa ca. 6500,00 som jeg afdrager hver mrd. 500,00. Dette skyldes at man har ellers love mig, jeg ikke skulle være begymre da socialforvaltning vil' betale elregning, på det tidspunkte var jeg indlagt i rigshospitalet og har ikke kunne overblikke mine regninger. Min sags behandler har være ... som er nuværende fratrædt, samt ... Jeg beder dem venligst besvare dette bbreve som jeg har sendt endne 14 dage.

Samt er det flytning fra b ... til handicappebolig, hvor jeg måtte betale flytte firma ... på kr 1900 selv. Hvor ... har love at, jeg ikke skulle betale for det. Men bliver så ændre sine mining. Beder dem besvare ende 14 dage også

Husleje september har jeg selv betale på 4000,00 for .349.b. Og fik kun boligforsikring ca. 810. Til en som jeg er lige bliver førtidspension. I 2003.

Der er også en ansøgning fra rigshospitalet ansøgning for midler for mit handicapet i 2003 juli eller june, dette er blevet bevilliget ifølge Men de midler jeg har bruge for har ikke modtaget endnu. Har også sendte brev angående dette har ikke fået svaret endnu så jeg ønsker og får svaret endnu 14 dage.

Der er flere skrivelse som jeg har sendt, som ikke er blevet besvaret dette ønsker jeg også at, de bliver besvaret så hurtigst muligt."

A klagede herefter den 21. oktober 2005 til mig. A's klage er sålydende:

"Klage over for socialforvaltning:

Jeg har været indlagt på rigshospitalet fra oktober 2002 til september 2003 og måtte på klinikke for paraplegi i hornebæk for genoptræning, pga. Sjældent sygdom, hvor jeg ikke har overblik for min økonomi.

Da jeg kom hjem tilbage til K by fik jeg at vide, at jeg har gæld på kr. 6.530,67 for el-regning,. Hvor man ellers har lovet mig at, jeg ikke skulle være bekymret for el-regning, dette skete pr. telefon da vil kommunen betale, men der er en løgn løft jeg måtte afdrage beløbet hver måned 500,00 fra 01.04.2005, jeg er blevet førtidspension 01 09 2003 jeg har flere gange skrive til socialudvalget om fritagelse af elregning, men fik aldrig svar. Derfor skriver jeg til jer om håb hjælp jeg har 2 børn som under 18 da jeg var blive syg, og der har ikke været noget hjælp fra K kommune men det bliver passet af min forældre i over et år, mens jeg var alvorlig syg. Det jeg tænkt på hvis jeg ikke have min forældre her K by, så måtte jo socialforvaltning finde plejeforældre og betale for plejevederlage, men min forældre fik aldrig nogen hjælp, det måtte selv betale mad og tøj. For mine børn. ... cpr.nr. ... cpr.nr. ... og ... cpr.nr. ... jeg er enlig mor.

Jeg måtte flytte til handicapbolig, og de love mig at, de vil betale for transporten, men forbavsen skal jeg selv betale 1900 til flyttefirma., da havde socialrådgiver ændre mening.

Dette skriftlige har ellers klager over til social og socialudvalget flere gange men fik aldrig svar.

Jeg håber i kan hjælpe mig."

Jeg skrev den 31. oktober 2005 til A:

"Ombudsmanden har nu vurderet din klage og har besluttet at undersøge den del af klagen, som går ud på, at kommunen ikke har besvaret dine skriftlige ansøgninger om hjælp til dækning af en elregning og en regning fra et flyttefirma.

Jeg vedlægger en kopi af mit brev til kommunen, og jeg vil vende tilbage, når jeg har gennemgået din sag i socialforvaltningen og kommunens svar til mig.

For så vidt angår din klage over, at dine forældre ikke har modtaget hjælp til pasning af dine børn, bemærker jeg, at ombudsmanden efter fast praksis ikke behandler klager, som indgives på vegne af andre, uden at der foreligger en skriftlig fuldmagt.

Det vil således være nødvendigt, for at ombudsmanden kan behandle denne del af klagen, at dine forældre selv sender en klage til ombudsmanden, eller at du sender ombudsmanden en fuldmagt fra dine forældre, hvoraf det fremgår, at du kan klage på dine forældres vegne.

Jeg gør samtidig opmærksom på, at ombudsmanden ikke kan behandle klager over afgørelser, som kan påklages til en anden administrativ myndighed.

Såfremt kommunen har truffet afgørelse om, at dine forældre ikke kan modtage hjælp til pasning af dine børn, kan denne afgørelse muligvis påklages til Det Sociale

Ankenævn. Er dette tilfældet, kan ombudsmanden ikke behandle klagen, forinden Det Sociale Ankenævn har truffet afgørelse.

Jeg vil derfor råde dig eller dine forældre til at kontakte Det Sociale Ankenævn, Boks 1015, 3900 Nuuk, telefon 34 50 00, for nærmere vejledning, forinden dine forældre tager stilling til, om de ønsker at klage til ombudsmanden."

Jeg skrev samtidig til kommunen:

"Ombudsmanden har modtaget den i kopi vedlagte klage.

A's henvendelse giver ombudsmanden anledning til at undersøge klagen over, at kommunen ikke har besvaret A's skriftlige ansøgninger om økonomisk hjælp til dækning af en elregning og en regning fra et flyttefirma.

Jeg beder kommunen om en udtalelse til klagen og om at sende A's sag i socialforvaltningen til gennemsyn hos ombudsmanden.

Kommunens svar vil eventuelt blive forelagt A til partshøring

Jeg har ved særskilt brev og ved kopi af dette brev orienteret A om sagens behandling hos ombudsmanden."

Den 7. december 2005 erindrede jeg kommunen om svar.

Kommunen meddelte mig i e-mail af 23. december 2005, at kommunen hurtigst muligt ville besvare min henvendelse.

Den 6. januar 2006 modtog jeg følgende svar fra kommunen:

"Socialforvaltningen i K By har modtaget brev af 7.12.05, brev nr. ... angående klage fra A.

Jeg har set på A's sag. Sagen ligger hos A's socialrådgiver, men senere fandt jeg ud at, at der findes 2 andre sager som ligger henholdsvis hos en anden sagsbehandler og en i handicap sager. Jeg har kigget på alle sagsmapperne og fandt følgende:

11.11.03 Socialforvaltningen beslutter at give A hjælp mod tilbagebetaling på kr. 6.530,67 til elregning og sagsbehandlergruppen har samme dag besluttet at der gives afslag til ansøgning om flytning pga. at A ikke har kontaktet socialforvaltningen før hun flyttede til handicap venlig bolig.

8.12.03 A's ansøgning om økonomisk hjælp til elregning, kr. 6.500,00 og ansøgning om økonomisk hjælp til flytning til en handicap venlig bolig, kr. 1.725.00.

A må have søgt økonomisk hjælp før, da socialforvaltningen har sagsbehandlet ansøgningen den 11.11.03. Jeg kan ikke finde ansøgningen i sagen.

14.6.04 På vegne af A skriver socialrådgiver i Det Grønlandske Patienthjem ... om husleje restance, elrestance, handicap midler, 4 timers arbejde i K Kommune og

at hjemmehjælpsordningen er blevet standset, hvor A ønsker at få hjemmehjælpsordningen genoptaget.

25.6.04 Sagsbehandler svarer ovennævnte brev af 14.6.04.

14.10.04 A rykker for sin skrivelse. Hun skriver desuden også om husleje for september måned og handicap midler. Derudover skriver hun også at hun har skrevet flere breve som ikke er blevet besvaret,

14.11.04 Sagsbehandlergruppen har besluttet at bevilge revalideringsforløb fra 10.10.03 i 6 måneders forløb. A er d.d. stadig under revalidering.

A's ansøgninger er ikke blevet besvaret skriftligt og er heller ikke blevet beskrevet i journalark. Undertegnede og fung. Administrationschef har sammen med socialrådgivere og sagsbehandlere drøftet sagen og har besluttet at sagen skal på ny behandles pga. forkert sagsbehandling."

Den 10. januar 2006 rykkede jeg telefonisk kommunen for tilsendelse af kommunens sagsmapper.

Jeg modtog den 16. januar 2006 følgende svar fra kommunen:

"I henhold til vores telefonisk samtale i går fremsendes følgende sagsakter:

11.11.03 Kopi af sagsbehandlergruppens afgørelse vedr. ansøgning om bohaveflytning samt kopi af faktura af 4.11.03. 2 sider.

11.11.03 Kopi af erklæring om tilbagebetalingspligtig hjælp, kr. 6.530,67. 1 side.

08.12.03 Kopi af brev fra A (rykker skrivelse). 2 sider.

08.12.04 Kopi af brev fra ... (rykker skrivelse). 1 side.

25. 06.04 Kopi af brev fra Socialforvaltning, K By. 1 side.

17.09.04 Kopi af e-mail fra A. 1 side.

14.10.04 Kopi af brev fra A (rykker skrivelse). 1 side.

Jeg skal desuden henvise mit undertegnede brev af 5. januar 2006. Undertegnede og fungerende forvaltningschef har ellers besluttet at på ny sagsbehandle sagen, men har nu besluttet at afvente Ombudsmandens afgørelse."

Jeg udtalte herefter:

"Som sagen er oplyst for mig, foreligger der tre breve fra A, som kommunen ikke har besvaret: Brev af 8. december 2003, brev af 17. september 2004 og brev af 14. oktober 2004.

Kommunen har ikke i sine svar til mig oplyst årsagen til, at brevene ikke er besvaret.

Jeg finder det for det første relevant at bemærke, at A's brev af 8. december 2003 ikke kan anses for besvaret ved kommunens brev af 25. juni 2004 til Det Grønlandske Patienthjem, idet der ikke i dette brev tages stilling til A's anmodninger til kommunen, som er indeholdt i hendes brev af 8. december 2003.

Jeg bemærker herefter, at en borger, som søger kommunen om offentlig hjælp eller anmoder kommunen om at genoptage afgjorte sager, skal have svar på ansøgningen eller anmodningen, uanset om den kan imødekommes.

Jeg bemærker dernæst, at sagsbehandlingsloven ikke indeholder almindelige frister for myndighedernes sagsbehandlingstid. Det hører imidlertid til god forvaltningsskik, at sagerne behandles med fornøden hurtighed. Jeg henviser nærmere herom til følgende afsnit i Lovkontorets vejledning af december 1994 til sagsbehandlingsloven:

"199. Det selvfølgelig krav om, at alle sager, der behandles af den offentlige forvaltning, skal behandles så enkelt, hurtigt og økonomisk som muligt, gælder i særlig grad sager, hvori enkeltpersoner eller private selskaber, institutioner, foreninger m.v. er part.

...

204. Sagsbehandlingsloven indeholder ikke generelle regler om sagsbehandlingstiden. Baggrunden herfor er bl.a., at de opgaver, der udføres af den offentlige forvaltning, er af så forskellig karakter og omfang, at det ikke vil være muligt i en lov, der skal gælde for hele den offentlige forvaltning, at fastsætte bestemte regler for sagsbehandlingstiden, som med rimelighed vil kunne håndhæves ved domstolene.

Derimod kan der på baggrund af Folketingets Ombudsmands udtalelser om, hvad der med hensyn til sagsbehandlingstiden må antages at følge af almindelig god forvaltningsskik, gives nogle vejledende regler om sagsbehandlingens tilrettelæggelse, herunder om underretning til den, der er part i en sag, om den forventede sagsbehandlingstid.

Ombudsmanden har i nogle afgørelser også peget på, at myndighederne med henblik på at sikre, at sager ikke henligger i længere tid, inden afgørelsen træffes, og at sager ikke bliver glemt og derfor ikke afgjort, bør oprette tilstrækkeligt effektive erindringssystemer."

Jeg har tidligere i en række sager, som er omtalt i mine beretninger, udtalt mig om kravet til en hurtig sagsbehandling. Jeg henviser således til min beretning for 1995, sag 16-1, beretningen for 1996, sag 04-2, beretningen for 1997, sag 04-1, beretningen for 1998, sag 4-3 og sag 24-1, beretningen for 2000, sag 24-6, beretningen for 2001, sag 28-3 og beretningen for 2002, sag 11.73/01-4.

Jeg må efter kommunens oplysninger til mig lægge til grund, at A's breve endnu ikke er besvaret af kommunen, hvilket jeg finder meget kritisabelt.

A's breve af 17. september og 14. oktober 2004 er efter deres indhold rykkere for svar på tidligere sendte breve til kommunen.

A rykker således for svar på breve fra juni 2003 og 19. marts 2004. Disse breve er ikke blandt de sagsakter, som jeg har modtaget fra kommunen, og jeg kan derfor ikke tage stilling til, om der ligger andre ubesvarede breve i kommunen fra A end de ovenfor nævnte breve af 8. december 2003, 17. september 2004 og 14. oktober 2004.

Da der imidlertid, som nævnt, er tale om, at brevene af 17. september og 14. oktober 2004 er rykkerskrivelser fra A, som kommunen ikke har besvaret, bemærker jeg særskilt til disse breve:

Det hører til god forvaltningsskik, at rykkerskrivelser fra den der er part i sagen, som er rimeligt begrundet i sagsbehandlingstiden, i almindelighed besvares med det samme. Princippet er beskrevet i vejledningen til sagsbehandlingsloven pkt. 207.

Jeg finder på denne baggrund, at kommunen i forbindelse med modtagelsen af A's breve af 17. september 2004 og 14. oktober 2004 har været forpligtet til at undersøge, om der forelå ældre ubesvarede breve i sagen.

Jeg henstiller derfor samtidig, at kommunen snarest besvarer A's breve af 8. december 2003, 17. september 2004 og 14. oktober 2004, og at kommunen i den forbindelse undersøger, om der foreligger andre ubesvarede breve fra A, som kommunen skal besvare.

Jeg har i øvrigt noteret mig følgende fra kommunens høringsvar, som jeg modtog den 16. januar 2006:

"Undertegnede og fungerende forvaltningschef har ellers besluttet at på ny sagsbehandle sagen, men har nu besluttet at afvente Ombudsmandens afgørelse."

Jeg bemærker, at kommunen som forvaltningsmyndighed er ansvarlig for sin sagsbehandling.

Kommunens pligt til at behandle sagerne suspenderes ikke af, at en borger klager til ombudsmanden over kommunens sagsbehandling.

Jeg finder derfor, at det i sig selv er en klar fejl, at kommunen har sat sagsbehandlingen i bero med henvisning til, at jeg behandlede en klage fra A over kommunens sagsbehandlingstid.

Jeg har ved særskilt brev og ved kopi af dette brev orienteret A om min opfattelse."

Jeg erindrede ved brev af 17. oktober 2006 kommunen om sagen.

Jeg havde ved beretningsårets udgang ikke hørt fra kommunen.

09. Anden hjælp fra det offentlige

Afskedigelse på grund af besparelser

A klagede over, at en kommune havde besluttet at afskedige A fra en stilling som leder af en fritidsklub, og at kommunen efterfølgende tilbød at genansætte A som medarbejder og ikke som leder.

Ombudsmanden fandt det kritisabelt, at kommunen afskedigede A fra stillingen som leder af fritidsklubben uden forinden at iagttage partshøringsreglerne.

Ombudsmanden fandt dernæst, at kommunen bør tilrettelægge ansættelsen af medarbejdere i kommunens institutioner således, at det tilstræbes, at diskretionære afskedigelser som følge af midlertidige institutionslukninger så vidt muligt undgås.

Ombudsmanden udtalte yderligere, at uberettigede tilsagn fra kommunen om genansættelse af afskedigede medarbejdere efter almindelige erstatningsretlige regler kan være ansvarspådragende.

Ombudsmanden fandt ligeledes, at kommunen burde have overvejet at partshøre A, forinden kommunen meddelte ham afslag på hans ansøgning om genansættelse som leder af fritidsklubben, ligesom ombudsmanden fandt det kritisabelt, at kommunens afgørelse ikke var begrundet (j.nr. 11.10.09.30/150-03).

Jeg modtog den 9. oktober 2003 en klage fra A over, at X Kommune ved brev af 25. maj 2003 havde besluttet at afskedige A fra en stilling som leder af fritidsklubben ..., og at kommunen efterfølgende tilbød at genansætte A som medarbejder og ikke som leder.

Sagens omstændigheder er følgende:

K Kommune ansatte ved følgende (udaterede) ansættelsesbrev pr. 1. februar 2003 A som leder af kommunens fritidsklub ...:

"De ansættes hermed som klubleder i Fritidsklubben ... med virkning fra 1. februar 2003.

For ansættelsesforholdet gælder overenskomst af 26. november 2001 mellem Suninermik Inuutissarsiuqartut Kattuffiat og Grønlands Landsstyre for klubområdet.

Aflønning sker efter overenskomstens § 7 stk. 2, hvorefter månedslønnen for en 40 timers arbejdsuge pr. 1. april 2002 udgør kr. 14.679,25. Deres månedsløn udbetales månedsvis bagud.

Opsigelsesreglerne er angivet i overenskomstens § 28, hvorefter opsigelsesvarslet fra arbejdsgiverens side er 1 måned til fratræden ved en måneds udgang de første 6 måneder efter ansættelsen og derefter 3 måneders varsel til fratræden ved en måneds udgang. Opsigelsesvarslet forhøjes med en måned for hvert tredje ansættelsesår. Dog kan opsigelsesvarslet ikke overstige 6 måneder. Ved opsigelse fra Deres side er opsigelsesvarslet én måned til en måneds udgang.

Der henvises i øvrigt til overenskomstens § 21, hvorefter De, såfremt De indenfor 12 på hinanden følgende måneder har oppebåret løn i alt i 120 sygedage, kan afskediges med en måneds varsel til fratræden ved en måneds udgang. Opsigelsens gyldighed er betinget af, at den sker i umiddelbar tilknytning til udløbet af de 120 sygedage, og mens De endnu er syg, hvorimod gyldigheden ikke berøres af, at De er vendt tilbage til arbejdet, efter at opsigelse er sket.

Opmærksomheden henledes endelig på, at De skal iagttage tavshedspligt med hensyn til de forhold, De bliver bekendt med og hvis hemmeligholdelse ifølge sagens natur er påkrævet eller bliver Dem foreskrevet af Deres foresatte.

Tavshedspligten ophører ikke ved udtrædelsen af tjenesten.

Såfremt De kan tiltræde ovenstående ansættelsesforhold, bedes vedlagte kopi returneret hertil i underskrevet stand."

Kommunen skrev den 25. maj 2003 til A:

"På grund af kraftige reduktioner i fritidsklubben ...'s åbningstid fra 1. juli 2003, bliver vi desværre nødt til at opsi Dem. Sidste arbejdsdag vil derfor være den 30. juni 2003.

Opsigelsen er varslet ifølge gældende overenskomst for klubområdet § 28 stk. 2."

Kommunen opslog herefter stillingen som leder og stillingerne som medarbejdere med ansøgningsfrist den 27. august 2003.

Den 15. august 2003 indgav A følgende ansøgning til kommunen:

"Vedrørende: Leder og medarbejdere i fritidsklubben "...".

Undertegnede, genansøger lederjobbet i klubben, da jeg er meget glad for arbejdspladsen. Og ikke mindst fordi, jeg har lyst til at arbejde med børn og unge. Og har lyst til at fortsætte med det.

Vi har realiseret forskellige ting i målsætningerne, ved samarbejde. Det vil jeg gerne komme videre med, ved at styrke samarbejdet yderligere og vi har fået erfaringer nu til at kunne komme videre.

Jeg håber, at jeg kan bestride denne udfordrende arbejdsplads. Hvis jeg ikke kan få det, vil jeg gerne ansættes som medarbejder, da jeg kan lide arbejdspladsen. Da jeg også kender brugerne på nært hold."

Af en udateret indstilling fra kommunens fritidsinspektør til kommunens ...-udvalg fremgik det, at der var 4 ansøgere til lederstillingen ud over A, og at der ud over A var 6 ansøgere til stillingerne som medarbejdere.

Af indstillingen, som ikke var begrundet, fremgik det videre, at fritidsinspektøren indstillede en af de andre ansøgere til ansættelse som leder og A og to øvrige ansøgere til ansættelse som medarbejdere.

A skrev den 15. september 2003 i et brev stilet til "ledende skoleinspektør, ...-udvalget og skoleinspektør":

"Hermed en skriftlig anmodning om lønudbetaling for perioden juli-august 2003.

Dette begrunder jeg med, at nøglerne ikke blev inddraget af jer, da vi blev fyret. Også fordi vores mundtlig aftale skal gøres gældende. Da det er blevet sagt til os, at "samtlige medarbejdere skal genoptage arbejdet, når klubben åbner igen!". Og der blev ikke sagt til mig, at jeg skulle arbejde som medarbejder. Dette står heller ikke i vores aftale. Og ikke mindst, at der skal laves en skriftlig anmodning om at kræve alt inventar returneret til arbejdspladsen, under den midlertidige afskedigelse. Den midlertidige afskedigelse! Da dette ikke er sket, kræver vi ellers, at får udbetalt vores løn, hvis dette ikke sker, videregiver jeg sagen til et andet sted. Da jeg også kan se, at ansættelsen ikke er korrekt, for nogle af ansøgerne til lederstillingen blev ikke optaget, men blev ansat som medarbejdere. Dette er ikke juridisk muligt!

Og dermed bortfalder meningen med opslaget!

Fritidsinspektøren har orienteret mig om, at vi skal genoptage arbejdet, når klubben åbner igen til efteråret.

Dette har jeg fortolket som, at jeg skal genoptage mit lederarbejde, da jeg fik denne klare besked, havde jeg ellers sit frem til det.

Jeg erfarede, at der var sket noget helt andet, jeg skal gøre opmærksom på, at en aftale er en aftale uanset om det er skriftligt eller mundtligt. Dette er gældende i loven om menneskerettigheder.

Jeg håber, på en snarlig besvarelse, da jeg vil gå videre sagen, hvis jeg ikke får svar."

Kommunen skrev den 22. september 2003 til A:

"Vi skal hermed meddele, at ...-udvalget har holdt møde den 2. september 2003.

Vi kan med glæde meddele, at der under mødet er besluttet, at du skal ansættes som medarbejder i klubben."

Sagen indeholder endvidere følgende udaterede brev fra A til kommunens ledende skoleinspektør og fritidsinspektør:

"Under henvisning til ovenstående, hvor jeg har ladet mig fortælle fra socialchefen ... i forbindelse med offentlig hjælp, hvor min familie og jeg kun har fået halvdelen af offentlig hjælp, fordi skoleinspektøren havde informeret socialchefen om at jeg skulle have nægtet at underskrive ansættelseskontrakten som medhjælper, og at jeg dermed er fyret. Jeg har hverken skriftligt eller mundtligt fået det at vide at jeg er fyret fra mit arbejde, fordi i sommerperioden havde vi fået opsigelse fra fritidsklubben ... skriftligt, men da jeg ville aflevere nøglerne, fik jeg mundtligt fra fritidsinspektøren at jeg skulle beholde nøglerne, når jeg bliver genansat igen når sommerferien d.v.s. fra juni til og med august er ovre, og der blev ikke sagt at jeg skulle genansættes som medhjælper, og jeg hverken havde fået advarsel eller nogen art at jeg skulle holde op som leder af fritidsklubben:

Under henvisning til mit brev til skoleinspektøren, fritidsinspektøren og ...-udvalget skal jeg understrege at jeg STADIGVÆK IKKE FÅET SVAR ENDNU. og at jeg føler mig uretfærdigt behandlet i forbindelse med den sag.

Det skal også understreges at jeg har informeret ledende skoleinspektør ... at jeg venter med at underskrive ansættelseskontrakten som medhjælper indtil jeg har undersøgt sagen, og jeg har hverken fået mundtligt eller skriftligt om at i har ansat en anden i stedet for mig, og socialchefen har sagt til mig og min kone, at jeg havde nægtet at underskrive og dermed ansat en anden, og dermed var vi afskåret fra at få offentlig hjælp, kun 900 kr. i 14 dage som min familie bestående af 2 voksne og 4 børn skulle leve af, og hvorved vores børn sultede. Der blev nægtet hjælp. Dette er umenneskeligt og jeg sender derfor min retsmæssig erstatning for denne sag, og ifølge Landstingets forordning skulle jeg have haft løn under sommerferien da jeg stadigvæk havde nøglerne i denne tid.

Jeg har ladet mig fortælle at jeg skulle mindst søge om erstatning for i år for mistet løn som forsørger til 4 børn og sygemeldt kone.

Jeg får kr. 14.679,25 månedligt som leder af fritidsklubben og i 1 helt år søger jeg kr.

$14.679,25 \times 12 \text{ måneder} = 176.151 \text{ kr.}$

samt for personforfølgelse, svie og smerte, æreskrænkelser, dette skal retten afgøre. Jeg håber på at der snart får ordning på dette."

Jeg modtog den 9. oktober 2003 A's klage.

Jeg skrev den 19. oktober 2003 til kommunen:

"Jeg har modtaget den i kopi vedlagte klage (vedlagt min oversættelse af klagen til grønlandsk) med bilag.

Klagen omfatter efter sit indhold flere forhold.

Jeg har valgt at begrænse min undersøgelse til at angå spørgsmålet om A's afsked fra en stilling som leder af fritidsklubben ... og kommunens beslutning om at ville ansætte A fra 15. september 2003 som klubmedarbejder.

En afgørelse af de øvrige forhold, ..., vil efter min umiddelbare bedømmelse afhænge af, hvorvidt afskedigelsen af A er lovlig eller berettiget. På denne baggrund, og idet der i øvrigt kan være tale om, at jeg ikke kan undersøge disse forhold som følge af de grænser, som gælder for Ombudsmandens virksomhed, behandler jeg ikke spørgsmålet om ...

I forbindelse med klagen over afskedigelsen af A og kommunens beslutning om at ville ansætte A som klubmedarbejder anmoder jeg kommunen om en redegørelse for følgende spørgsmål:

- Forventede kommunen på tidspunktet for afskedigelsen af A den 25. maj 2003 at ansætte ham på et senere tidspunkt?

- I afskedigelsesbeslutningen henviser kommunen til reduktioner i fritidsklubbens åbningstid fra den 1. juli 2003. Kommunen anmodes om at gøre rede for årsagen til den reducerede åbningstid og for, om der fortsat efter 15. september 2003 (på hvilket tidspunkt kommunen agtede at ansætte A som klubmedarbejder) var/er reduceret åbningstid i forhold til perioden før den 1. juli 2003.

- Årsagen til, at kommunen ikke har ønsket at genansætte A som klubleder, og om A af kommunen er blevet gjort bekendt med denne årsag og har fået lejlighed til at udtale sig herom i form af en partshøring, forinden kommunen traf afgørelse om at ville ansætte ham som klubmedarbejder.

- Om A er blevet partshørt forud for afskedigelsesbeslutningen, og, såfremt partshøring ikke har fundet sted, årsagen hertil.

Jeg anmoder samtidig kommunen om at sende mig A's personalesag til gennemsyn.

Kommunens redegørelse til sagen vil eventuelt blive forelagt A til partshøring."

Jeg modtog den 17. november 2003 følgende svar fra kommunen:

"Klage fra A, cpr-nr. ..., over at han ikke blev genansat som leder af fritidsklubben i K By.

Da skoleinspektør ... er på tjenesterejse, skal undertegnede på hans vegne fremkomme med en forklaring.

Allerede året 2003 i april og senere, var vi begyndt at snakke med klubleder A og medarbejderne ..., ... og ... om driften af fritidsklubben, omkostninger og åbningstider for klubben i resten af året.

Et af emnerne, som vi snakkede sammen om var, at vi i resten af året ikke må bruge mere end det budgetterede til personaleudgifter, hvorfor vi følger det sædvane at holde lukket i juli og august, og holder diskoteket åbent kun to gange om ugen.

Årsagen til, at vi holder lukket om sommeren, er, at årsbudgettet var bevilget med den forudsætning, at der holdes lukket om sommeren, og på grund af, at der er færre mennesker i byen om sommeren og derved færre brugere af klubben.

Under planlægningen, var vi enige om, at fritidsklubben åbnes igen om efteråret fra september.

Senest i begyndelsen af maj, meddelte jeg lederen og medarbejderne, at de midlertidigt bliver afskediget i slutningen af juni, da arbejdslederen har ret til at kunne gøre det, ifølge § 28, stk. 2 i overenskomsten mellem Grønlands Landsstyre og S.I.K..

Dette forhold anses af alle medarbejdere som værende i orden.

Afskedigelsen skete skriftligt ved brev dateret den 25. maj 2003. I denne forbindelse understregede jeg mundtlig over for medarbejderne også for lederen, at de kan indsende deres ansøgninger, da stillingerne i klubben vil blive genopstået, da de erved vil få muligheden for at blive genansat. Derfor har jeg aldrig lovet A at han vil blive genansat som leder.

Vi søgte derefter timelønnede medarbejde til diskoteket i sommer perioden. Jeg meddelte lederen og medarbejderne, at de vil blive foretrukket, hvis de vil have det arbejde.

Da jeg skulle rejse den 18. juni, har jeg allerede i begyndelsen af juni sagt til medarbejderne, at de kan returnere deres nøgle, når vi har fundet ud af, hvem der skal arbejde i sommer perioden.

Blandt ansøgerne blev tre af de gamle medarbejdere ansat i diskoteket. A vil ikke arbejde, da han skulle holde ferie og skulle rejse.

Da fritidsklubben skulle åbnes igen, opslog man de stillinger der skal besættes. Kopi af stillingsopslaget blev afleveret særskilt til de gamle medarbejdere.

A var blandt ansøgerne. I sin ansøgning, søgte han lederstillingen og har tilføjet: ...Hvis jeg ikke kan få det, vil jeg gerne ansættes som medarbejder.... (se bilag).

Jeg fremlagde min indstilling til, hvem der skal ansættes til ...-udvalget (tidligere Kultur- og Undervisningsudvalget). Min indstilling blev fulgt, således tre tidligere medarbejdere i klubben, A, ... og ... skulle ansættes (den fjerde har ikke søgt).

Da alle ansøgere, ikke har relevant uddannelse, lagde man vægt på, at den, der ansættes som leder, skal være en, som brugerne har respekt for og vil adlyde og har format til at kunne være styrende i arbejdet, som kan være belastende og hvor brugerne kan være ustyrlige, og som kan være igangsætter, kreativ og er samarbejdsvillig.

På baggrund af disse, blev ... ansat som leder. A fik tilbudt en stilling som medarbejder efter hans ansøgning, da han ikke kan ansættes som leder. Til det sagde A til mig, at han måske lige venter med at begynde at arbejde, da han arbejdede som maler og da der var meget at lave, da han helst ikke vil gå glip af det.

Nogle dage før klubbens åbning, hold jeg møde med alle dem, der skal ansættes, drøftede nødvendige emner og præsenterede den nye leder. Vi blev enige om, at de skal støtte den nye leder når han starter på arbejde med at orientere sig om forholdene og om hvad, der skal igangsættes, og jeg understregede at godt et samarbejde er meget vigtigt.

Der skete derefter noget mærkeligt og som vi har svært ved at forstå. A indleverede kritiserende brev dateret den 15. september 2003 til skoleinspektøren.

Jeg snakkede med A på mit kontor om hans klagepunkter i hans brev, efter jeg og skoleinspektøren har snakket sammen om de ting, han har påpeget. Der modsagde jeg hans alle hans kritikpunkter og sagde at de var beskyldende og usande, og sagde til ham, at vi som arbejdsledere har gjort de rigtige tiltag og har fulgt den rigtige procedure og at vi ikke har i sinde at ændre beslutningen. Derfor skal A ikke sige, at vi ikke har besvaret hans brev.

Vi arbejdsledere, anser A's handlemåde som værende nedslående og uretfærdig. 9. oktober 2003, meddelte vi A, at vi vil tilbyde stillingen til anden side."

Jeg skrev herefter den 8. januar 2004 til A:

"Jeg modtog den 17. november 2003 det i kopi vedlagte svar fra kommunen. Jeg vedlægger samtidig for god ordens skyld kopi af min oversættelse til dansk af kommunens brev.

Såfremt du har bemærkninger til kommunens svar, bedes du, så vidt muligt skriftligt, sende mig dine bemærkninger.

Jeg bemærker dernæst, at jeg, efter at jeg har gennemgået de foreliggende sagsbilag, har noteret mig, at du blev ansat som klubleder i henhold til overenskomst for klubområdet af 26. november 2001 mellem Sulinermik Inuutissarsiuqeqartut Kattuffiat (i det følgende benævnt S.I.K.) og Grønlands Landsstyre.

Af denne overenskomsts § 29 om spørgsmål om uoverensstemmelser og vilkårlige afskedigelser fremgår det, at sådanne spørgsmål behandles efter reglerne om faglig strid.

Efter overenskomst af 1. august 1997 mellem Grønlands Landsstyre og Finansministeriet og S.I.K. om behandling af faglig strid har hver af overenskomstparterne krav på voldgiftsbehandling til løsning af en foreliggende strid. Voldgiften består af overenskomstparterne og ledes af en formand, som skal opfylde betingelserne for at kunne fungere som retsformand i Grønlands Landsret. Voldgiftens afgørelser kan ikke indbringes for domstolene.

I sager, som kan behandles efter reglerne om faglig strid er der således tale om, at der foreligger mulighed for, for den ansatte omkostningsfri, mulighed for prøvelse af sagen under retssikkerhedsmæssigt betryggende former.

Ombudsmanden vil derfor, jf. ombudsmandslovens § 6, stk. 4, ikke undersøge forhold, hvor muligheden for behandling ved voldgift foreligger.

Der er efter min opfattelse tale om, at det i din klage foreliggende sagsforløb, som omfatter uansøgt afskedigelse og efterfølgende genansættelse i en lavere placeret stilling, muligvis vil kunne behandles efter de anførte voldgiftsbestemmelser.

Det er derfor en forudsætning for, at jeg kan fortsætte min behandling af din klage, at overenskomstparterne afstår fra at begære faglig voldgift.

K Kommune har på min telefoniske forespørgsel den 7. januar 2004 oplyst, at kommunen ikke agter at tage initiativ til voldgiftbehandling.

Da S.I.K. også har ret til at begære faglig voldgift, kan jeg kun afklare, om muligheden for faglig voldgift består, hvis jeg hører S.I.K. om dette spørgsmål.

Forelæggelse af dette spørgsmål for S.I.K. forudsætter imidlertid, at du giver skriftligt samtykke til, at jeg anmoder S.I.K. om en udtalelse om, hvorvidt S.I.K. vil tage initiativ til voldgiftsbehandling.

Jeg kan således efter almindelige retsprincipper ikke uden skriftligt samtykke fra den borger, som har klaget til mig, videregive oplysninger om en klagesag til private organisationer, herunder til fagforeninger.

Såfremt jeg ikke modtager dit skriftlige samtykke til, at jeg kan spørge S.I.K., om organisationen vil tage initiativ til, at sagen behandles efter reglerne om faglig voldgift, vil det være uafklaret, om denne mulighed består, og Ombudsmanden vil i givet fald være nødsaget til at afvise at behandle sagen.

Jeg beder dig derfor venligst meddele mig skriftligt, om du er indforstået med, at jeg forespørger S.I.K., om organisationen vil gå ind sagen efter overenskomsten om faglig strid."

A meddelte mig i et udateret telefaxbrev, som jeg modtog den 20. januar 2004, at han ønskede sagen behandlet ved faglig voldgift.

A sendte mig endvidere den 22. januar 2004 følgende bemærkninger til kommunens udtalelse:

"Jeg vil herved ved dette brev fremkomme med følgende svar til K Kommune:

For det første havde jeg i samråd med arbejdsmarkedskonsulenten indgivet en klage over de nævnte forhold, således som jeg har opfattet det.

Derefter har jeg ladet Landstingets Ombudsmand genbehandle sagen, da både skoleinspektørens og fritidsinspektørens behandling af sagen var utilfredsstillende, selv om arbejdsmarkedskontoret behandlede sagen efter retslige forskrifter, som de nu skulle.

Herefter har jeg så selv indgivet sagen til behandling hos Landstingets Ombudsmand for at få undersøgt, om der rent juridisk er hold i afskedigelsen af mig!

I denne situation fik vi ingen vejledning af K Kommune om, hvor vi kunne indgive klagen videre.

På mit initiativ indførte K Kommune brug af aftaler/overenskomster fra 1. februar. Jeg vidste selv de fandtes. På mit initiativ fandt man ud af, at selv nogle ansatte, der har arbejdet i flere år og fik løn for 2 uger ad gangen, behøver ikke længere at få udbetalt løn hver 14. dag. Nu har de i lig med andre arbejdspladser/ institutioner nogle retningslinier at gå efter!

Endelig vil jeg nævne den landstingslov, der vedrører offentlige institutioner, som min modpart ikke ville forstå. Jeg er beskyttet af denne lov. Jeg forstår overenskomsten mellem S.I.K og Grønlands Hjemmestyre således! Den vedrører antallet af arbejdstimer samt hvorledes man skal aflønnes!

Endelig vil jeg snarest gerne have udbetalt det beløb jeg har til gode for at opbevare/ passe nøglerne i over 2 måneder! Vi blev også tvunget til at holde ufrivillig ferie for senere at genåbne fritidsklubben!

Efter genåbningen og efter at have indhentet oplysninger, havde jeg ikke ønsket at arbejde der igen, og ville heller ikke underskrive det jeg blev bedt om at skrive under på, for ikke at begynde at arbejde som en almindelig ansat/medhjælper!

Nu hilser fritidsinspektøren heller ikke engang mere, selv om han ikke plejer at gøre det, da han er en gammel bekendt af mig. Det er nok på grund af, at jeg har indgivet en sag til behandling. Jeg ved det ikke? Jeg håber, at jeg engang vender tilbage til den ellers så gode arbejde/arbejdsplads.

I øvrigt henviser jeg til mine tidligere afsendte breve!

Borgmesterens søn havde oven i købet sagt til mig, at jeg kunne forvente at blive afskediget fra mit arbejde. I det tilfælde har borgmesteren overtrådt sin tavshedspligt. Jeg ved selv, at en anden person, som i øjeblikket sidder i en ledende stilling, har indgivet en klage over disse forhold til Jer. Sådan er forholdene!

Dem, der har med den daglige ledelse at gøre, skoleinspektøren samt fritidsinspektøren, lader sig blot overtale!

Endelig mener jeg, at ansættelsen, som skriftlig er blevet erkendt som forkert, burde på en eller anden måde have følger!

Endelig anmoder jeg om at få en løn, der svarer til et helt års løn, da det fremgår af andre ting, at jeg ikke kan sagsøge dem! Jeg vil gerne have sagen overstået, da det ikke er betryggende hverken for mig eller min familie. Det drejer sig om K Kommune. Jeg henviser til de breve, I har modtaget."

Jeg skrev den 4. marts 2004 til S.I.K.:

"Jeg behandler i øjeblikket en klage fra A over, at K Kommune den 25. maj 2003 afskedigede ham uansøgt fra en stilling som leder af kommunens fritidsklub ... som følge af klubbens ferielukning, og herefter den 15. september 2003 tilbød ham gensættelse som klubmedarbejder.

Det fremgår af sagen, at A blev ansat som klubleder i henhold til overenskomst for klubområdet af 26. november 2001 mellem S.I.K. og Grønlands Landsstyre.

Af denne overenskomsts § 29 om spørgsmål om uoverensstemmelser og vilkårlige afskedigelser fremgår det, at sådanne spørgsmål behandles efter reglerne om faglig strid.

Efter overenskomst af 1. august 1997 mellem Grønlands Landsstyre og Finansministeriet og S.I.K. om behandling af faglig strid har hver af overenskomstparterne krav på voldgiftsbehandling til løsning af en foreliggende strid. Voldgiften består af overenskomstparterne og ledes af en formand, som skal opfylde betingelserne for at kunne fungere som retsformand i Grønlands Landsret. Voldgiftens afgørelser kan ikke indbringes for domstolene.

I sager, som kan behandles efter reglerne om faglig strid er der således tale om, at der foreligger mulighed for, omkostningsfrit for den ansatte, prøvelse af sagen under retssikkerhedsmæssigt betryggende former.

Jeg vil derfor, jf. ombudsmandslovens § 6, stk. 4, ikke undersøge forhold, hvor muligheden for behandling ved voldgift foreligger.

Der er efter min opfattelse tale om, at det i den aktuelle klage foreliggende sagsforløb, som omfatter uansøgt afskedigelse og efterfølgende genansættelse i en lavere placeret stilling, muligvis vil kunne behandles efter de anførte voldgiftsbestemmelser.

Det er derfor en forudsætning for, at jeg kan fortsætte min behandling af sagen, at overenskomstparterne afstår fra at begære faglig voldgift.

K Kommune har på min telefoniske forespørgsel den 7. januar 2004 oplyst, at kommunen ikke agter at tage initiativ til voldgiftbehandling.

Jeg har i den anledning indhentet A's skriftlige samtykke til, at jeg kan bede S.I.K. om en udtalelse vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt organisationen vil begære faglig voldgift i den foreliggende sag. Jeg vedlægger kopi af A's samtykke.

Jeg beder derfor S.I.K. om at meddele mig, om organisationen vil begære faglig voldgift."

Jeg modtog den 2. november 2004 underretning fra A om, at S.I.K. i brev af 21. oktober 2004 havde meddelt A, at organisationen ikke ville indlede en voldgiftssag.

Jeg skrev derpå den 9. december 2004 til kommunen:

"Ombudsmanden modtog den i kopi vedlagte klage af 9. oktober 2003 fra A.

Idet Ombudsmanden i henhold til Landstingslov nr. 7 af 13. juni 1994 om Landstingets Ombudsmand, § 6, stk. 4, ikke kan undersøge forhold, hvor muligheden for behandling ved faglig voldgift foreligger, anmodede ombudsmanden henholdsvis K Kommune og S.I.K. om at meddele, hvorvidt nogen af parterne ville indbringe sagen for faglig voldgift.

K Kommune afviste at indbringe sagen for faglig voldgift.

S.I.K. meddelte at organisationen ønskede at indbringe sagen for faglig voldgift.

S.I.K. har imidlertid efterfølgende meddelt ombudsmanden, at organisationen alligevel ikke ønsker at indbringe sagen for faglig voldgift.

Ombudsmanden har på den baggrund besluttet at behandle klagen.

Jeg har valgt at begrænse min undersøgelse til at angå spørgsmålet om A's afsked fra en stilling som leder af fritidsklubben ... og kommunens beslutning om at ville ansætte A fra 15. september 2003 som klubmedarbejder.

Jeg anmoder derfor K Kommune om en udtalelse til klagen.

Videre anmoder jeg K Kommune om at besvare følgende spørgsmål.

- Blev A partshørt forud for afskedigelsesbeslutningen af 25. maj 2003, og hvis ikke, hvad var så baggrunden herfor.

- Forventede kommunen på tidspunktet for afskedigelsen af A at genansætte ham på et senere tidspunkt. Og i givet fald i stillingen som klubleder?

- Var der andre årsager end reduktion i åbningstid, til at man afskedigede A fra stillingen som leder af fritidsklubben?

- Hvad er baggrunden for, at K Kommune ikke ønskede at genansætte A som klubleder, er A blevet gjort bekendt hermed, og har han fået lejlighed til at fremkomme med en udtalelse hertil, forinden kommunen traf afgørelse om at ansætte ham som klubmedarbejder.

K Kommunes svar forventes at blive forelagt for klager, før Ombudsmanden afslutter sin behandling af sagen.

Klager er orienteret om ovennævnte ved kopi af dette brev."

Den 20. december 2004 genfremsendte kommunen det ovenfor citerede høringssvar, som jeg havde modtaget den 17. november 2003.

Jeg skrev den 10. januar 2005 til kommunen:

"Jeg vender herved tilbage i sagen vedrørende afskedigelse af A fra en stilling som klubleder.

Jeg har modtaget brev af 20. december 2004 fra K Kommune.

I brevet anfører kommunen, at de spørgsmål, jeg stillede kommunen i brev af 9. december 2004, er besvaret i en tidligere fremsendt udtalelse fra sagens sagsbehandler.

Efter min opfattelse har kommunen ikke besvaret alle mine spørgsmål, og jeg anmoder derfor K Kommune om at besvare spørgsmålene.

Såfremt K Kommune ikke besvarer mine spørgsmål, vil sagen blive afsluttet på det foreliggende grundlag."

Jeg modtog den 1. marts 2005 følgende svar fra kommunen:

"Hermed skal vi i forlængelse af fritidsinspektørens skriftlig redegørelse af den 28. oktober 2003 besvare Deres spørgsmål.

A har været i høring, forinden beslutningen om afskedigelse blev taget. For eksempel ved vor første møde i januar 2003, omkring fritidsklubbens nye budget år, hvor tre medarbejdere deltog samt fungerende leder A og fritidsinspektøren, hvori man drøftede fritidsklubbens drift, udgifter og åbningstider. Heri orienterede man også om fritidsklubbens traditionelle lukning i to måneder under sommersæsonen.

Endvidere blev der under april mødet, som personalet og ledelsen deltog i, meddelt overslag over forbrugsudgifter af skoleinspektøren og fritidsinspektøren. Her blev det redegjort, at såfremt budgettet for løn ikke skal overskrides, må fritidsklubben holdes lukket i både juli og august måned.

I begyndelsen af maj måned, hvor der også var personalemøde, blev det meddelt, at tre ansatte og lederen A ville blive afskediget den 1. juli, alle på foranledning af ovenfor nævnte situation. På baggrund heraf, fremhæver fritidsinspektøren at han ikke have nogen indvendinger over for denne beslutning, på grundlag af udtrykkelige melding om overholdelse af budgettet. Samtlige forhold betragtes som værende regulær af den øvrige personale. Der var ingen som protester. Og denne beslutning blev meddelt skriftligt den 25. maj 2003.

Alene på baggrund af nedbringelse af fritidsklubbens åbningstider i sommersæsonen, bliver tre ansatte og lederen afskediget.

I forbindelse med afskedigelsen den 25. maj 2003, blev personalet gjort opmærksom på, at de kunne søge om genansættelse, til fritidsklubben åbner igen til efteråret, når stillingerne bliver opslået, da de har mulighed for at søge i lighed med andre ansøgere. Alle ansatte fik meddelelse om, at stillingerne vil blive opslået internt.

Kommunen har ikke givet tilsagn om, at A kan blive genansat som leder.

Annonceringen foregik i august måned, og her var A blandt ansøgerne. I sin ansøgning søger han om lederstillingen eller evt. som medarbejder, hvis ikke dette var muligt, og hans ansøgning vidner om, at han har været indforstået med, at han vil have de samme vilkår som andre ansøgere, som fritidsinspektøren redegjorde for.

I 2003, var samtlige ansatte i klubben ikke uddannede i relation til stillingen, men til genbesættelse af stillingen har man lagt vægt på at prioritere uddannede ansøgere, ligesom det ses i stillingsopslaget; derfor har man ikke givet tilsagn om, at personalet kan genbesætte deres tidligere stillinger. Ved modtagelsen af de indkomne ansøgninger, viser det sig, at der ikke var uddannede ansøgere, hvorfor KU-udvalget valgte den bedst egnede kandidat og ansætter vedkommende."

Ved brev af 10. marts 2005 sendte jeg kommunens senest citerede svar til partshøring hos A.

A meddelte mig telefonisk den 28. juli 2005, at han henholdt sig til sine tidligere indlæg i sagen.

Jeg bad i følgende brev af 3. oktober 2005 kommunen om en supplerende redegørelse:

"Den 9. december 2004 anmodede jeg kommunen om en udtalelse til A's klage.

Jeg anmodede i den anledning kommunen om blandt andet at svare på følgende spørgsmål:

"- Var der andre årsager end reduktion i åbningstid til, at man afskedigede A fra stillingen som leder af fritidsklubben

- Hvad er baggrunden for, at K Kommune ikke ønskede at genansætte A som klubleder, er A blevet gjort bekendt hermed, og har han fået lejlighed til at fremkomme med en udtalelse hertil, forinden kommunen traf afgørelse om at ansætte ham som klubmedarbejder."

Jeg modtog den 23. december 2004 kommunens svar dateret 28. oktober 2003, som jeg også tidligere havde modtaget den 17. november 2003. Svaret indeholdt blandt andet:

" ...

Allerede året 2003 i april og senere, var vi begyndt at snakke med klubleder A og medarbejderne ..., ... og ... om driften af fritidsklubben, omkostninger og åbningstider for klubben i resten af året.

Et af emnerne, som vi snakkede sammen om var, at vi i resten af året ikke må bruge mere end det budgetterede til personaleudgifter, hvorfor vi følger det sædvanen at holde lukket i juli og august, og holder diskoteket åbent kun to gange om ugen.

Årsagen til, at vi holder lukket om sommeren, er, at årsbudgettet var bevilget med den forudsætning, at der holdes lukket om sommeren, og på grund af, at der er færre mennesker i byen om sommeren og derved færre brugere af klubben.

Under planlægningen, var vi enige om, at fritidsklubben åbnes igen om efteråret fra september.

Senest i begyndelsen af maj, meddelte jeg lederen og medarbejderne, at de midlertidigt bliver afskediget i slutningen af juni, da arbejdslederen har ret til at kunne gøre det, ifølge § 28, stk. 2 i overenskomsten mellem Grønlands Landsstyre og S.I.K..

Dette forhold anses af alle medarbejdere som værende i orden.

...

Vi søgte derefter timelønnede medarbejde til diskoteket i sommer perioden. Jeg meddelte lederen og medarbejderne, at de vil blive foretrukket, hvis de vil have det arbejde.

...

A var blandt ansøgerne. I sin ansøgning, søgte han lederstillingen og har tilføjet: ... Hvis jeg ikke kan få det, vil jeg gerne ansættes som medarbejder... (se bilag).

Jeg fremlagde min indstilling til, hvem der skal ansættes til ...-udvalget (tidligere Kultur- og Undervisningsudvalget). Min indstilling blev fulgt, således tre tidligere medarbejdere i klubben, A, ... og ... skulle ansættes (den fjerde har ikke søgt).

Da alle ansøgere, ikke har relevant uddannelse, lagde man vægt på, at den, der ansættes som leder, skal være en, som brugerne har respekt for og vil adlyde og har format til at kunne være styrende i arbejdet, som kan være belastende og hvor brugerne kan være ustyrlige, og som kan være igangsætter, kreativ og er samarbejdsvillig.

På baggrund af disse, blev ... ansat som leder. A fik tilbudt en stilling som medarbejder efter hans ansøgning, da han ikke kan ansættes som leder.

..."

I brev af 10. januar 2005 skrev jeg til kommunen, at kommunen efter min opfattelse ikke havde besvaret alle mine spørgsmål, og jeg anmodede derfor igen kommunen om at besvare spørgsmålene.

Det fremgår af kommunens høringssvar af 21. februar 2005 blandt andet:

"A har været i høring, forinden beslutningen om afskedigelse blev taget. For eksempel ved vor første møde i januar 2003, omkring fritidsklubbens nye budget år, hvor tre medarbejdere deltog samt fungerende leder A og fritidsinspektøren, hvori man drøftede fritidsklubbens drift, udgifter og åbningstider. Heri orienterede man også om fritidsklubbens traditionelle lukning i to måneder under sommersæsonen."

Jeg har nu på ny gennemgået sagens akter, og der udestår fortsat nogle uafklarede spørgsmål, som jeg beder kommunen besvare.

Spørgsmålet om kommunens praksis i forbindelse med ferielukninger af fritidsklubben

Det fremgår af det sidst citerede høringssvar fra kommunen, at fritidsklubben traditionelt blev lukket i sommerperioden.

Jeg beder i den anledning kommunen om at gøre rede for, hvorvidt medarbejderne også ved forudgående års ferielukninger (det vil sige 2002 og tidligere år) er blevet afskediget, og i bekræftende fald hvorvidt stillingerne er blevet genopslået efter ferien.

Spørgsmålet om kommunens information af A i forbindelse med ansættelsen

Idet jeg tager udgangspunkt i kommunens oplysning om, at fritidsklubben traditionelt lukkes i sommerperioden, beder jeg kommunen oplyse, om kommunen i forbindelse med ansættelsen af A som leder af fritidsklubben pr. 1. februar 2003 tog forbehold om, at han måtte påregne at blive afskediget i forbindelse med ferielukningen. I bekræftende fald anmoder jeg kommunen sende mig dokumentation herfor.

Kommunens sagsdokumentation

Kommunen omtaler i sine høringssvar tre møder i 2003, hvorunder personalet blev orienteret om ferielukningen af fritidsklubben. Det drejer sig om et møde i januar 2003, et møde i april 2003 og et møde i begyndelsen af maj 2003.

Jeg beder kommunen sende mig referat fra eller notat om det passerede på disse møder.

Kommunens behandling af A's ansøgning om genansættelse

Det fremgår af kommunens brev af 22. september 2003 til A, at han blev tilbudt ansættelse som medarbejder i fritidsklubben i henhold til indgiven ansøgning.

Efter det oplyste søgte A imidlertid også den opslåede lederstilling.

Jeg beder kommunen redegøre for, at kommunen i forbindelse med, at kommunen tilbød A ansættelse som medarbejder, ikke over for A begrundede, at han ikke fik tilbudt lederstillingen."

Jeg modtog den 21. november 2005 dette svar fra kommunen:

"Svar til Ombudsmandens spørgsmål i brev dateret den 03-10 2005.

Spørgsmålet om kommunens praksis i forbindelse med ferielukninger af fritidsklubben

Før 2003 var alle fritidsklubmedarbejdere timelønnede med lønudbetaling hver 14. dag. Alle medarbejdere bliver afskediget i slutningen af juni og i forbindelse med genåbningen medio august søges der medarbejdere igen gennem et opslag.

Man begyndte at fastansætte månedslønnede pr. 1. februar 2003.

Spørgsmålet om kommunens information af A i forbindelse med ansættelsen

I forbindelse med A's ansættelse pr. 1. februar 2003 blev der ikke meddelt skriftligt om afskedigelse i forbindelse med ferielukning. Men under samtalen med skoleinspektøren gjorde denne opmærksom på, at medarbejderne traditionelt afskediges i forbindelse med ferielukning af fritidsklubben og at der genansøges medarbejdere om efteråret. Da A var bekendt med forholdene i fritidsklubben og da han var timelønnet medarbejder i fritidsklubben, indtil han blev fastansat, samt da han var medlem af klubbestyrelse fra 21. april 1998, blev praksisen ikke redegjort nærmere ham.

Kommunens sagsdokumentation

Lederen, der blev ansat i efteråret 2003, og en anden leder, der blev ansat i 2004, samt en anden leder, der blev ansat i 2005 og deres medarbejdere havde i forbindelse med deres oprydning smidt diverse papirer væk, der bare lå og optog plads, og da man vurderede at papirerne ikke vedrørte dem selv. Med hjælp af den nuværende leder, søgte man efter at finde mødereferaterne fra 2003 og andre papirer, der kunne have relation til denne sag, men dokumenterne var ikke længere at finde i fritidsklubben, da de formodedes at være smidt væk sammen med andre gamle dokumenter. Man kunne heller ikke finde disketter der kunne indeholde mødereferaterne. Forvaltningen beklager dette.

Kommunens behandling af A's ansøgning om genansættelse

Kommunen havde ikke skriftligt begrundet sin afslag på ansøgningen, fordi A havde skrevet i sin ansøgning, at han såfremt ikke fik lederstillingen ville være medarbejder.

Desuden skyldtes det, at kommunen var bekendt med, at A tidligere, mens han var leder, havde udtalt om, at han havde samarbejdsvanskeligheder med en af medarbejderne, og at han anså lederstillingen som stressende og hårdt arbejde, hvorfor han ville være tilfreds med et job som medarbejder. Det er disse udtalelser, der er medvirkende til, at kommunen ikke havde begrundet afslaget."

Brevet var vedlagt følgende udaterede dokument underskrevet af forvaltningschef ...:

"I forbindelse med opslag af stillinger i klubben i 2003 indgik A uden nogen form for protester, hvor man også havde indtryk af, at han helt var indstillet på at blive ansat som menig medarbejder i klubben.

Ved besættelse af stillinger indgik han som menig medarbejder uden nogen form for protester og sagde, at han nok lige skulle arbejde hos en malermester for at tjene penge, mens han ventede på ansættelse. Derfor var man fra arbejdsgivers side indstillet på at ansætte A i forståelse med ham.

A fik ansættelsesbrevet og læste om sin aflønning (temmelige lavere løn i forhold til lederens løn).

Så ændrede han mening og adfærd totalt, til forskrækkelse og skuffelse for arbejdsgiveren. Efter et par dages forløb afleverede han sin klage til skoleinspektøren.

Det var derfra, sagen om A startede."

Jeg udtalte herefter:

"Min undersøgelse har drejet sig om følgende to problemstillinger:

Lovligheden af, at kommunen ved brev af 25. maj 2003 afskedigede A uansøgt fra en stilling som leder af kommunens fritidsklub i forbindelse med ferielukning og af, at kommunen ikke genansatte A som leder af klubben efter ferien.

Jeg bemærker til afskedigelsen af A:

Jeg lægger efter det oplyste til grund, at kommunens beslutning om at afskedige A beroede på økonomiske hensyn, idet kommunens budget for fritidsklubben forudsatte, at der ikke udbetaltes løn til medarbejderne i sommerperioden.

Kommunen har oplyst, at forskellen på den personalemæssige situation ved klubbens lukning i 2003 adskilte sig fra tidligere år derved, at alle medarbejderne i fritidsklubben frem til den 1. februar 2003 var ansat som timelønnede, mens A fra den sidst nævnte dato var fastansat (månedslønnet).

Det foreligger herudover af A oplyst, at kommunen ikke krævede, at det afskedigede personale afleverede de udleverede nøgler til fritidsklubben,

idet kommunen havde oplyst, at personalet ville blive genansat efter ferielukningen.

Jeg udtaler, at det er lovligt at afskedige administrativt personale som følge af besparelser.

Det kan derfor for så vidt ikke give mig anledning til at kritisere kommunen, at kommunen har afskediget fritidsklubbens personale for at overholde budgettet.

Afgørelser om afskedigelse på grund af besparelser er imidlertid afgørelser i forvaltningsretlig forstand.

Det indebærer, at sagsbehandlingslovens regler om partshøring skal overholdes.

Sagsbehandlingslovens § 19 er sålydende:

"§ 19. Kan en part i en sag ikke antages at være bekendt med, at myndigheden er i besiddelse af bestemte oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, må der ikke træffes afgørelse, før myndigheden har gjort parten bekendt med oplysningerne og givet denne lejlighed til at fremkomme med en udtalelse. Det gælder dog kun, hvis oplysningerne er til ugunst for den pågældende part og er af væsentlig betydning for sagens afgørelse. Myndigheden kan fastsætte en frist for afgivelsen af den nævnte udtalelse.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke, hvis

1) det efter oplysningerne karakter og sagens beskaffenhed må anses for ubetænkeligt at træffe afgørelse i sagen på det foreliggende grundlag,

2) udsættelse vil medføre overskridelse af en lovbestemt frist for sagens afgørelse,

3) partens interesse i, at sagens afgørelse udsættes, findes at burde vige for væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser, der taler imod en sådan udsættelse,

4) parten ikke har ret til aktindsigt efter reglerne i kapitel 4 med hensyn til de pågældende oplysninger,

5) forelæggelsen af oplysningerne for parten vil være forbundet med væsentlige vanskeligheder, herunder fordi afgørelsen omfatter et meget stort antal personer med partsstatus, eller

6) der ved lov er fastsat særlige bestemmelser, der sikrer parten adgang til at gøre sig bekendt med grundlaget for den påtænkte afgørelse og til at give en udtalelse til sagen, inden afgørelsen træffes.

Stk. 3. Landsstyret kan fastsætte regler om, at nærmere angivne sagsområder, hvor bestemmelserne i stk. 2, nr. 2 eller 5, i almindelighed vil finde anvendelse, ikke skal være omfattet af bestemmelsen i stk. 1."

I sager om afskedigelser på grund af besparelser omfatter partshøringspligten som udgangspunkt oplysninger om de besparelser, som nødvendigvis gør afskedigelserne.⁷

7. Hans Gammeltoft-Hansen m.fl., Forvaltningsret, 2. udgave 2002, side 234.

Der er efter kommunens opfattelse foretaget partshøring af A i forbindelse med de to møder, som kommunen holdt med medarbejderne i januar og april 2003.

Jeg lægger videre til grund, at kommunen har tillagt det betydning, at A dels gennem sit medlemskab af klubbestyrelsen siden 1998 og dels gennem konkrete orienteringsmøder om klubbens budget var orienteret om klubbens lukning i juli og august, som også havde været praktiseret tidligere år.

Jeg bemærker hertil, at det påhviler kommunen som ansvarlig forvaltningsmyndighed at dokumentere, at partshøring er gennemført.

I denne sag har kommunen alene redegjort for, at der har været gennemført orienteringsmøder om besparelserne, ligesom kommunen efter det oplyste har tillagt det betydning, at A i forvejen var bekendt med ferielukningen af fritidsklubben.

Dette er efter min opfattelse ikke tilstrækkeligt til at opfylde de indholdsmæssige krav til en partshøring.

En partshøring skal foregå således, at der ikke bør kunne være tvivl hos den hørte om, at der er tale om en høring, hvilket forudsætter, at den hørte skal være gjort bekendt med, at pågældende har mulighed for inden for en rimelig frist at kommentere eller eventuelt at korrigere beslutningsgrundlaget.

Det fritager endvidere ikke myndigheden for pligten til at foretage partshøring, at myndigheden formoder, at parten er bekendt med de oplysninger, der høres over, hvis parten ikke er bekendt med, at oplysningerne bruges i den konkrete sammenhæng, som nødvendiggør partshøringen.

Jeg bemærker yderligere, at partshøringspligten, ud over at tjene et formål i sagsoplysningen, har til formål at tilgodese borgernes retssikkerhed.

Jeg konstaterer, at kommunen ikke har overholdt partshøringspligten, hvilket er kritisabelt.

Ud over partshøringspligten skal kommunen i sin sagsbehandling overholde et proportionalitetsprincip.

Dette princip går nærmere ud på, at kommunen ved flere mulige udfald af en afgørelse er forpligtet til ikke at gå videre med hensyn til at påføre borgerne byrder, end formålet tilsiger.⁸

8. Hans Gammeltoft-Hansen m.fl., Forvaltningsret, 2. udgave 2002, side 372 f.

I denne sag er afskedigelse bragt i anvendelse i en situation, hvor en kommunal institution lukker midlertidigt i en to måneders-periode, og hvor lukning af institutionen også har været anvendt tidligere år.

Det er min opfattelse, at kommunen er forpligtet til at indrette sin personalepolitik således, at der så vidt muligt ved ansættelsen af medarbejdere i kommunens institutioner tages højde for forudsigelige perioder med arbejdsmangel eller institutionslukninger med det formål at begrænse brugen af kommunens diskretionære afskedigelsesbeføjelser mest muligt.

Kommunen bør således navnlig undersøge, om personalet kan ansættes for en tidsbegrænset periode, om der ved lønfastsættelsen kan tages højde for de arbejdsfri perioder, om personalet kan ansættes med et ansættelsesområde, som muliggør overførelse af personalet til andet arbejde under sæsonlukningen, eller om der ved ansættelsen kan tages højde for, at kommunen ikke agter at gøre brug af de ansattes arbejdskraft under lukningen.

I forlængelse af ovenstående, og selvom dette spørgsmål ikke er direkte relevant i forhold til A, finder jeg yderligere grundlag for at bemærke, at jeg umiddelbart har vanskeligt ved at se nødvendigheden af, at timelønnet personale afskediges i forbindelse med sæsonlukninger, idet timelønnet personale som hovedregel ikke oppebærer løn i arbejdsfri perioder.

Jeg beder kommunen meddele mig, hvad mine bemærkninger om parts-høring og proportionalitetsprincippet giver kommunen anledning til at foretage.

Jeg bemærker yderligere, at følgende fremgår af landstingslov nr. 22 af 30. oktober 1998 om arkivvæsen:

"§ 6. Alt informationsbærende materiale, som er skabt eller tilvejebragt i forbindelse med offentlige institutioners virksomhed, skal arkiveres.

§ 7. Offentlige institutioner skal sørge for, at deres arkivalier til enhver tid behandles og opbevares forsvarligt.

...

§ 14. Kassation af arkivalier må kun ske efter skriftlig godkendelse af Grønlands Nationalmuseum og Arkiv eller i henhold til vejledende retningslinier efter § 13."

Det af kommunen oplyste om, at en række dokumenter i fritidsklubben er kasseret, er derfor en fejl, som vanskeliggør kommunens mulighed for at dokumentere sin sagsbehandling.

Jeg bemærker til kommunens afgørelse om ikke at genansætte A som klubleder:

Ved besættelse af ledige stillinger i det offentlige er udgangspunktet for sagsoplysningen, at stillingen skal søges besat med den mest kvalificerede ansøger. Som led heri skal stillingerne besættes på grundlag af et offentligt opslag.

Det vil derfor normalt være ulovligt at give bestemte personer forhånds-tilsagn om ansættelse.

Hensynet til hidtidig eller tidligere beskæftigelse ved den pågældende institution kan efter min opfattelse alene indgå som et element i vurderingen af, hvilken blandt flere ansøgere der må anses for bedst kvalificeret til den pågældende stilling.

Sådanne hensyn kan derimod ikke tillægges en sådan betydning ved stillingens besættelse, at øvrige hensyn afskæres.⁹

Jeg kan derfor ikke kritisere kommunen for ikke at have efterlevet et eventuelt tilsagn om at genansætte A som institutionsleder.

Det betyder imidlertid ikke, at et eventuelt tilsagn til A om genansættelse som leder er uforpligtende for kommunen.

Der er således tale om, at kommunen efter almindelige erstatningsretlige regler kan ifalde ansvar for urigtig vejledning eller ulovlige afgørelser.

I den foreliggende sag fremstår det uklart, om kommunen har givet A et tilsagn om genansættelse som leder.

Det fremgår af A's oplysninger, at kommunen har tilkendegivet, at han ville blive genansat i forbindelse med fritidsklubbens genåbning i september 2003, og at han konkret havde fået oplyst, at han ikke skulle aflevere institutionens nøgler i forbindelse med afskedigelsen.

Kommunen har derimod oplyst, at de pågældende medarbejdere alene var orienteret om, at de kunne genansøge de opslåede stillinger, hvis de ønskede mulighed for genansættelse, og at A ikke er blevet lovet genansættelse som leder.

Forholdet vedrørende nøglerne til institutionen er af kommunen forklaret således, at en eventuel aflevering af nøgler afventede en afklaring af, om de afskedigede medarbejdere skulle have vikaransættelse ved institutionen i sommerperioden i forbindelse med afholdelse af konkrete arrangementer.

9. Jf. herved den i Danmark gældende retstilstand, som ikke ses fraveget i grønlandsk lovgivning: Folketingets Ombudsmands beretning 1983, side 185 ff.

En nærmere afklaring af, hvorvidt kommunen har givet medarbejderne tilsagn om genansættelse, er ikke mulig gennem den foreliggende sagsdokumentation, da kommunen, som anført oven for, ved en fejl har kasseret en række dokumenter vedrørende fritidsklubbens administration.

En yderligere afklaring af, om kommunen har handlet ansvarspådragende i sin information af de afskedigede medarbejdere vil således bero på en bevisførelse i form af afhøring af vidner, som skal ske ved domstolene, og som det falder uden for rammerne af min virksomhed at gennemføre.

Det er herudover spørgsmålet, om kommunen har været forpligtet til at genansætte A som leder af fritidsklubben.

Dette beror, som nævnt, på et skøn over, hvilken ansøger der er mest kvalificeret. Et sådant skøn kan jeg kun efterprøve, for så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt skønnet er udøvet på en retligt korrekt måde.

Samtidig er der tale om, at afgørelser om ansættelser i det offentlige - og afgørelser om afslag på ansøgninger om ansættelse - er afgørelser i sagsbehandlingslovens forstand.

Det indebærer, at kommunen i et omfang har pligt til at foretage partshøring af en ansøger, som kommunen agter at give afslag.

Jeg har i den forbindelse noteret mig følgende fra kommunens ovenfor citerede hørings svar, som jeg modtog den 21. november 2005 om grundlaget for afgørelsen om ikke at genansætte A som leder:

"Kommunen havde ikke skriftligt begrundet sin afslag på ansøgningen, fordi A havde skrevet i sin ansøgning, at han såfremt ikke fik lederstillingen ville være medarbejder.

Desuden skyldtes det, at kommunen var bekendt med, at A tidligere, mens han var leder, havde udtalt om, at han havde samarbejdsvanskeligheder med en af medarbejderne, og at han anså lederstillingen som stressende og hårdt arbejde, hvorfor han ville være tilfreds med et job som medarbejder. Det er disse udtalelser, der er medvirkende til, at kommunen ikke havde begrundet afslaget."

I en situation som den foreliggende, hvor kommunens afgørelse hviler på konkrete oplysninger om ansøgerens tidligere arbejde, og hvor ansøgeren ikke kan antages at være bekendt med, at disse oplysninger vil blive inddraget i afgørelsen vedrørende den konkrete stillingsansøgning, bør kommunen overveje at partshøre ansøgeren, forinden kommunen træffer afgørelse.

Kommunens oplysninger, som fremgår af det sidst citerede, fremstår, når de ikke er søgt verificeret gennem en partshøring af A, bevismæssigt meget usikre.

Herudover gælder det, at kommunen skal begrunde sine afgørelser i overensstemmelse med sagsbehandlingsloven.

Det fremgår således af sagsbehandlingslovens § 22:

"En afgørelse skal, når den meddeles skriftligt, være ledsaget af en begrundelse, medmindre afgørelsen fuldt ud giver den pågældende part medhold."

Kommunen har oplyst til mig, at kommunen ikke har begrundet afgørelsen, fordi A alternativt til lederstillingen havde søgt ansættelse som medarbejder.

Jeg er ikke enig med kommunen i, at dette kan fritage kommunen for pligten til at begrunde afslaget på ansøgningen til lederstillingen, idet A netop for så vidt angår ansøgningen til lederstillingen fik meddelt afslag.

Kommunen kan således ikke uden konkrete holdepunkter fortolke en ansøgning til flere stillinger således, at ansøgeren anser det for underordnet, hvilken af de ansøgte stillinger ansøgeren tildeles.

I denne sag er der tværtimod tale om, at A's ansøgning er en prioriteret ansøgning, således at han har primært søgt stillingen som leder og sekundært søgt stillingen som medarbejder.

Jeg finder kommunens manglende overholdelse af begrundelsespligten kritisabel.

Jeg beder kommunen meddele mig, hvad mine bemærkninger om kommunens manglende overholdelse af pligten til partshøring og til at begrunde sine afgørelser giver kommunen anledning til at foretage.

Jeg har ved særskilt brev og ved kopi af dette brev orienteret A om min opfattelse af sagen."

I et telefonnotat af 12. marts 2006 skrev jeg i anledning af A's henvendelse:

"A har den 10. marts 2006 kontaktet mig telefonisk, idet han var af den opfattelse, at han umiddelbart kunne kræve erstatning på et års løn fra kommunen som følge af ombudsmandens udtalelse.

Jeg vejledte A om, at ombudsmanden ikke havde taget stilling til, om han havde et erstatningskrav mod kommunen, idet dette afhang af, om han kunne bevise, at han var blevet lovet genansættelse som leder, eller om han havde lidt et tab som følge af de fejl, som ombudsmanden havde kritiseret kommunen for.

Ombudsmanden afventede kommunens svar på henstillingen om at forholde sig til de konstaterede fejl, som angik manglende partshøring og kommunens generelle afskedigelsespraksis i forbindelse med sæsonlukninger.

A er frit stillet med hensyn til at kræve erstatning hos kommunen uden at afvente kommunens svar på ombudsmandens udtalelse, hvis han mener at have grundlag for et erstatningskrav."

K Kommune svarede ved brev af 28. marts 2006 således:

"K Kommune skal hermed meddele at have modtaget resultatet af din undersøgelse ved brev af den 6. marts 2006.

Kommunen skal til sagen oplyse at Kommunen står fast ved afgørelsen om afskedigelse af A samt ansættelsen som medarbejder i fritidsklubben ...

Til kritikpunktet om tilrettelæggelsen af ansættelse af medarbejdere som man undgår dikretionære afskedigelser som følge af midlertidige institutionslukninger skal kommunen oplyse at kommunen siden oktober 2004 er begyndt at ansætte personale med tvungen ferie i sommerferieperioden netop for at undgå midlertidige afskedigelser.

Kommunen skal ligeledes til orientering oplyse at det er normalt praksis at foretage partshøringer i personalesager det være sig afskedigelser eller advarsler, det er dog beklageligt at kommunen i denne sag desværre ikke kan fremkomme med mødereferaterne som kommunen anser som partshøringer da de som oplyst i tidligere brev ikke kan findes. Endvidere skal det oplyses at Forvaltningen i henhold til styrelseslovens § 42 ikke må træffe dispositioner uden at den fornødne bevilling foreligger, Kommunalbestyrelsen vedtog budgettet for år 2003 under forudsætning af at klubben holder lukket i sommerferieperioden.

Kommunen skal ligeledes oplyse at Kommunen overtog skoleområdet herunder fritidsområdet pr. 1. januar 2001 og derfor var forholdsvis nyt for kommunen, hvorfor kommunen bestræber sig på at holde et kursus i sagsbehandlingsloven for de ledere der er ansat under Børne, Unge- og Kulturforvaltningen.

Kommunen har orienteret fritidsklubben om Landstingslov nr. 22 af 30. oktober 1998 om arkivvæsen for at undgå flere kassationer af dokumenter som desværre er sket som følge af skiftende ledere gennem de sidste 3 år."

Jeg skrev den 12. juli 2006 således til kommunen:

"Jeg modtog den 21. april 2006 kommunens svar af 28. marts 2006 på min henstilling i sagen.

For det første tager jeg til efterretning, at kommunen ikke længere afskediger institutionspersonale i forbindelse med ferielukninger.

Jeg tager samtidig til efterretning, at kommunen over for fritidsklubben har indskærpet, at arkivlovens regler skal iagttages.

For så vidt angår spørgsmålet om overholdelse af partshøringsreglerne, har kommunen oplyst, at kommunen fastholder afskedigelsen af A, selvom kommunen ikke kan dokumentere, at forskriftsmæssig partshøring er gennemført.

Som jeg har gjort rede for i min udtalelse, tjener partshøringspligten både et formål i kommunens oplysning af sagen og et retssikkerhedsmæssigt formål for borgerne.

I relation til sagsoplysningen er der tale om, at kommunen ved at undlade partshøring skaber en formodning for, at afgørelsen ikke er korrekt. Såfremt kommunen vil fastholde afskedigelsen, påhviler det derfor kommunen at bevise, at sagen ikke ville have fået et andet udfald, at partshøring var foretaget.

Dette har kommunen ikke sandsynliggjort over for mig, og da partshøring samtidig, som nævnt, tjener et retssikkerhedsmæssigt formål, er det fortsat min opfattelse, at kommunen ikke blot kan se bort fra manglende partshøring, men at kommunen må tage konkret stilling til, hvorledes fejlen kan rettes.

Jeg gentager derfor min henstilling om, at kommunen tager stilling til, hvad den manglende partshøring bør medføre.

Jeg bemærker yderligere, at jeg også bad kommunen tage stilling til, hvad kommunen ville foretage i anledning af, at kommunen ikke partshørte A forud for afgørelsen om at genansætte ham som medarbejder i kommunen, og at kommunen ikke begrundede afslaget på A's ansøgning til lederstillingen.

Jeg har ikke modtaget kommunens svar på denne henstilling, og jeg erindrer derfor om et svar."

Jeg erindrede ved brev af 30. august 2006 kommunen om sagen.

Da jeg endnu ikke havde modtaget svar fra kommunen skrev jeg ved brev af den 6. november 2006 således til kommunens borgmester:

"Den 30. august 2006 skrev ombudsmanden til kommunen:

"I mit brev af 12. juli 2006 gentog jeg min henstilling om, at kommunen tog stilling til, hvad den manglende partshøring af A forud for hans afskedigelse som leder af kommunens fritidsklub burde medføre.

Jeg har herefter ikke hørt fra kommunen, hvorfor jeg bringer sagen i erindring.

Jeg bemærkede yderligere, at jeg også havde bedt kommunen tage stilling til, hvad kommunen ville foretage i anledning af, at kommunen ikke partshørte A forud for afgørelsen om at genansætte ham som medarbejder i kommunen, og at kommunen ikke begrundede afslaget på A's ansøgning til lederstillingen.

Jeg har fortsat ikke modtaget kommunens svar på denne henstilling, og jeg erindrer derfor igen om et svar.

Jeg går ud fra, at kommunen, hvis kommunen ikke kan svare inden for kortere tid, orienterer mig om årsagen hertil og om, hvornår jeg kan forvente at modtage svar på mine henstillinger."

Ombudsmanden har fortsat ikke hørt fra kommunen.

Jeg gør i den anledning kommunen opmærksom på, at hvis kommunen fortsat ikke besvarer ombudsmandens henvendelser, må kommunen forvente, at ombudsmanden lægger til grund, at kommunen ikke vil rette de fejl, som kommunen begik.

Det drejer sig om manglende partshøring af A forud for kommunens afgørelse om at afskedige ham som leder af fritidsklubben.

Det drejer sig endvidere om, at kommunen ikke partshørte A forud for kommunens afgørelse om at ansætte ham som medarbejder i fritidsklubben og afslå hans ansøgning til lederstillingen.

Der er endelig tale om, at sidstnævnte afgørelse ikke er begrundet.

De fejl, som kommunen har begået, har karakter af tilsidesættelse af garantiforskrifter for rigtigheden og lovligheden af kommunens afgørelser, og det er derfor væsentligt, at fejlene rettes.

Vil kommunen ikke rette fejlene, kan det komme på tale, at ombudsmanden efter ombudsmandslovens § 10 giver Landstinget og Landsstyret, herunder Tilsynsrådet, meddelelse om forholdet.

Jeg beder på denne baggrund kommunen om at besvare ombudsmandens breve."

Jeg modtog den 17. november 2006 følgende svar fra kommunen:

"... -forvaltningen og dermed K Kommune skal hermed meddele vi har modtaget en rykker for svar på hvad manglende partshøring af A skulle medføre.

Først vil jeg gerne på K Kommunes vegne undskylde at Ombudsmanden ikke tidligere har fået et svar på henvendelsen, hvilket er dybt beklageligt og primært skyldes manglende årvågenhed fra undertegnedes side.

Under henvisning til tidligere fremsendt redegørelse fra Ombudsmanden af sagen, og svar herpå fra K Kommunes side, vil jeg gerne henvise til brev nr. ..., dateret 28. marts 2006 og underskrevet af daværende forvaltningschef ...

K Kommune har erkendt sine fejl, men har ikke yderligere at tilføje i forhold til ovennævnte henvisning."

Jeg havde ved beretningsårets udgang ikke forholdt mig til kommunens svar.

12. Hjælp til børn og unge

Tilbagekaldelse af plejetilladelse

A klagede til Ombudsmanden over en kommunes sagsbehandling i forbindelse med kommunens tilbagekaldelse af en plejetilladelse udstedt til A samt over kommunens overførsel af plejetilladelsen til en anden plejefamilie.

Ombudsmanden fandt ikke grundlag for at efterprøve rigtigheden af afgørelsen om at ændre anbringelsesstedet for plejebarnet, idet denne afgørelse hviler på et administrativt skøn, som ombudsmanden ikke kan efterprøve.

Ombudsmanden fandt det uheldigt, at kommunens sagsoplysning forud for beslutningen om at fjerne barnet fra A fremstod som ufuldstændig.

Ombudsmanden fandt dernæst, at sagen om plejeforholdet ikke indeholdt tilstrækkelige oplysninger til, at ombudsmanden kunne vurdere, om plejeforholdet havde en sådan karakter, at kommunens overladelse af plejeopgaven til andre måtte sidestilles med en afskedigelse af A som plejeforældre med den konsekvens, at kommunen havde haft pligt til at foretage partshøring.

Ombudsmanden fandt imidlertid, at det havde været mest hensynsfuldt og bedst stemmende med god forvaltningsskik, at kommunen havde givet A adgang til at kommentere kommunens overvejelser om at bringe plejeforholdet vedrørende plejebarnet til ophør.

Ombudsmanden fremkom endelig med nogle bemærkninger til kommunens oplysning om, at en borger havde anmodet kommunen om anonymitet vedrørende oplysninger, som pågældende havde givet kommunen, og herudover om kommunens behandling af en telefonisk begæring om aktindsigt (j.nr. 11.10.12.01/025-04).

Jeg modtog den 8. marts 2004 følgende klage fra A:

"Hermed indgiver vi en sag til behandling, da vi er meget utilfredse med den behandling, vi har fået af socialforvaltningen i K Kommune.

Vi håber, at vi vil få en klar og grundig information om sagen.

Først vil jeg fortælle, at det drejer sig om et barn ved navn P, som vi siden hun var spæd har haft i pleje og som vi siden dengang har betragtet som vores eget barn. F. eks. kaldte hun os for far og mor, og da vi siden hen fik vort eget barn, en dreng, betragtede de begge børn hinanden som søskende, ligesom alle andre søskende nu gør, og gør det stadig.

Den 4. november fik vi underretning fra socialforvaltningen om, at vor datter (det kaldte vi hende) forflyttes til en anden familie i 3 måneder for at aflaste os. Efter 3 måneder er gået, ville hun så komme tilbage til os.

Det var naturligvis ikke sjovt for os at få den besked og især ikke når vi aldrig en eneste gang i alle de år, hun var i pleje hos os, har fået en sådan behandling. Min kone og jeg blev meget bedrøvede, da vi jo betragtede hende som vort eget barn, og kunne ikke lade være med at fælde en tåre, idet vi jo havde anstrengt os for at opdrage både hende og vor søn i al den tid, hun var hos os.

For nylig fik vi underretning fra socialforvaltningen om, at vor datter bliver permanent hos den familie, hun i øjeblikket opholder sig hos og dermed vil hun så ikke længere bo hos os.

Vores bedrøvelse blev endnu større af den grund, og den dag i dag har vi aldrig rigtig fået at vide, hvorfor dette er sket.

Barnets vanskeligheder blev ikke mindre af, da hun for nylig, efter sigende, begyndte at græde i skolen og ville hjem til sine forældre. Efter denne episode blev lærerne først klar over, at hun er blevet forflyttet til en anden familie.

Da adventsøndagene begyndte, havde vi fremsat det ønske at være sammen med hende for en kort stund, således at vi både sammen med hende og hendes bror, vor søn, kunne spise sammen.

Hendes nuværende plejeforældre sagde imidlertid til os, at de først skulle have samtale med nogen, før de kunne sende hende på besøg. Vi blev naturligvis endnu mere ked af det.

Vi kan ikke forstå, hvorfor man ikke kunne lade hende komme på besøg hos os. Problemet blev ikke mindre af, at vor søn ofte spørger, hvorfor hendes storesøster ikke bor hos os længere.

Vi vil gerne vide om man i socialforvaltningen har haft lovhjemmel til at gøre det, de gjorde og hvorfor og af hvilken grund de har gjort det.?

Man må jo også tænke på den konsekvens, at barnet kan lide savn og som følge af det komme ud for endnu flere problemer.

Efter flere års pleje og ophold hos os betragter hun os som sine forældre og vor søn som sin bror. Det, der er sket, er ikke betryggende, hverken for os eller for børnene.

Barnet er også et levende væsen, der har sine rettigheder, og vi mener, at man burde lade barnet komme tilbage til os, hvis barnet ikke skulle komme ud for yderligere vanskeligheder. Endvidere burde man tænke meget grundig over, om barnet tager skade af det, der er sket og derved får sår i sjælen. Denne form for behandling af barnet, er for os ganske tankevækkende og ikke betryggende."

Ved følgende aftale af 23. juni 1997 blev A antaget som plejeforældre for barnet P:

"AFTALE VED ANBRINGELSE I FAMILIEPLEJE

Plejefamilie: A, cpr.nr. ...

Adresse: ..., K By

Plejebarn: P

Inuttut normua: ...

Godkendende myndighed: Socialudvalget Dato: 23. juni 1997

Plejevederlag: 3.233,- kr./mdl. Starttidspunkt: 27.6.97

Specielle udgifter ved anbringelsestidspunktet: Skriv art:

Forsikring Police nr.

Forsikret mod: F.eks. plejebarnets tingsbeskadigelse hos plejeforældrene

Tilsynsførende myndighed: Socialforvaltningen, K Kommune Forvaltningens tlf:
...

Første tilsynsbesøg:

Andre bemærkninger:

Aftalen skal indeholde oplysninger om anbringelsesformål, plejefamiliens opgaver, samarbejde med forældremyndigheden, tilsyn, rådgivning m.m. ARBEJDS-
PIRER skal udfyldes, hvor der skal foreligge nærmere redegørelse heraf. Arbejds-
pирerne vedlægges denne aftale.

UNDERSKRIFTER

Dato: 23. juni 1997

Den anbringende kommunes underskrift Plejefamiliens underskrift

Soc. udv. formand

Plejefamilien bekræfter at være gjort bekendt med reglerne om anbringelse af
børn og unge i familiepleje i landstingsforordning nr. 12 om hjælp til børn og unge
samt cirkulære nr. 177 om "Vejledning ved plejefamilieanbringelse".

Kommunen fastsatte den 4. juli 1997 følgende handleplan for plejean-
bringelsen:

"A. VEDRØRER Social familiepleje

B. BASIS OPLYSNINGER.

Barnets fulde navn: P

Cpr.nr.: ...

b1. Forældre:

Faderens navn: ..., Cpr.nr.: ...

Moderens navn: ..., Cpr.nr.: ...

b2. Forældremyndig.

Navn: ...

Cpr.nr.: ...

b3. Opholdskommune: K By dato 27.6.97

Hjemkommune: K By dato 27.6.97

b4. Opholdssted.

Hvor opholder barnet sig? ...

Barnet boede hos plejefamilie i K Bygd for perioden
23.9.96 - 26.6.97.

Plejeforældre A fra 27.6.97.

C. BAGGRUNDEN FOR IVÆRKSÆTTELSE AF HJÆLPEFORANSTALTNING ...

Baggrunden for anbringelsen er, at moderen siden 1995 har været psykisk syg og ikke kan klare opdragelse af barnet og hendes søskende. Faderen magter heller ikke at passe sine børn uden børnenes mor og forældrene forstår ikke at snakke sammen. Barnet har siden september 1996 været anbragt i familiepleje i hjembygden, men det var midlertidig løsning, indtil moderens psykiske tilstand kunne vurderes. Det viste sig, at moderens psykiske tilstand er længerevarende end først antaget og moderen er indskrevet på Sungiusarfik "AAQA" fra 4.7.97 ca. ½ år.

Indtil moderen kan klare pasning og opdragelse af barnet har barnet behov for trygge rammer. Familieplejen i hjembygden kunne ikke gøre mere for barnet. Når moderen fik psykisk angreaktion, var hun blevet bange for barnet.

Barnet er mere eller mindre social udviklingshæmmet, da hun har været underernæret og understimuleret under moderens psykiske periode og familiepleje i byen skønnes passende, da barnet - alderen taget i betragtning - har behov for kærlige og trygge omgivelser og hun kan være i daginstitution, hvor hun kan stimuleres pædagogisk.

Barnet har været anbragt hos ovennævnte plejefamilie - privatarrangeret - for perioden juli 1995 - april 1996.

D. MÅL FOR FORANSTALTNINGEN.

...

At hun er under trykke rammer indtil moderen bliver psykisk stabil og kan klare dagligdagen i hjemmet.

Opdragelse af barnet, så hun bliver stimuleret.

At hun lærer normal daglig rytme.

E. BESKRIVELSE AF HJÆLPEFORANSTALTNING.

...

Barnet har behov for stimulering, så hun kan udvikles alderssvarende.

e.1. Start.

Hvornår påbegyndes foranstaltningen?

26. juni 1997

e.2. Opfølgning.

Hvornår skal foranstaltningen revurderes?

Vurdering kan ske efter ½-årsforløb.

F. GODKENDT PÅ DET SOCIALE UDVALG.

Socialudvalgsformanden har godkendt ansøgningen

På socialudvalgsmøde den 23. juni 1997 er ansøgningen godkendt.

G. SAMARBEJDE MED FORÆLDREMYNDIGHED.

Hvor ofte har socialforvaltningen kontakt med forældremyndigheds indehaveren?

Forældrene har givet samtykke til, at barnet kan anbringes hos plejefamilien.

Indtil moderen kan sørge for pasning af børnene er de indforstået i, at børnene er anbragt udenfor hjemmet.

Kontakt med forældre er sket efter behov.

G.1. Samværsaftaler.

...

Samværet med forældrene kan ske telefonisk. Moderen er for perioden 4.7.97 indtil ½ år indskrevet på Sungiusarfik "AAQA" i Nuuk, ... Samværet med faderen kan ske telefonisk samt faderen kan besøge barnet hos plejefamilien, når han er i byen. Faderens telefonnr. i hjemmet ...

Hvor ofte har anbringelsesstedet kontakt med forældremyndigheds indehaveren?

Kontakt med forældrene kan aftales mellem plejefamilie og forældrene.

H. SAMARBEJDSPARTNERE.

Sagen har været drøftet på tværfagligt samarbejdsudvalg hver anden måned siden november 1996.

Socialdirektoratets Regionalkontor ... har fungeret som konsulenter under anbringelsen.

I. AFTALE.

Undertegnede er indforstået med indholdet af denne handleplan:

...

Forældremyndighed (Dato)
..., ledende socialrådgiver Sagsbehandler 4/7 97"

Kommunen modtog pr. telefax den 16. juni 1999 fra Direktoratet for Sociale Anliggender og Arbejdsmarked, Regionalkontor ..., følgende notat om tjenesterejse fra den 8. til den 15. april 1999:

"P, ...

Sagen behandlet i Tværfagl. udvalg 13.4.99. Anbragt af socialforvaltningen i 1997 i den plejefamilie, hvor hun tidligere har været privat anbragt "altid". ... oplyser, at plejemoderen i sidste uge meldte om problemer i familien. Manden er begyndt at drikke meget og passer ikke sit arbejde ordentligt mere. Han er ellers meget flink.

Moderen har en søn på 16 år, der er et fælles barn på 2-3 år, og familien mistede endnu et barn ved en sen abort lige før jul 1998.

Aftalt på Tværfagl. at ... tager en. samtale med familien om plejeforholde, samt at socialforvaltningen bør overveje et kortere observationsophold på børnehjem for P og evt. plejeforældrene.

Der er flere forhold, som taler for enten midlertidlig eller varig anbringelse af P på døgninstitution:

- Plejeforældrene må være i sorg på grund af det barn de mistede for nogle få måneder siden. De har muligvis brug for ro i hjemmet i en periode.

- Der er tidligere meldinger om forskellige problemer med P, både fysiske og i hendes væremåde - se børnelægerrapport fra sept. 1998 og rapport fra børnepsykiatrisk undersøgelse i DIH (Regionalkontor ... har ikke disse rapporter; de bør ligge i sagen i socialforvaltningen, eller i P's journal på sygehuset).

- P's to ældre søstre ... og ... er anbragt på Røde Korsbørnehjemmet i Nuuk. Røde Korsbørnehjemmet er derfor nok det mest naturlige sted at vælge til P."

Af referatet fra socialudvalgets møde den 1. november 1999 fremgår:

"Opfølgning på offentligt formidlet familiepleje.

P er datter af ..., K Bygd og ..., K By. P har 3 søskende, der alle er anbragt udenfor hjemmet. Hun har været anbragt i offentligt formidlet familiepleje med 50 % forhøjet vederlag siden 27. juni 1997 hos A, K By. Der er foretaget opfølgning på plejeforholdet ved hjemmebesøg 20. oktober 1999, hvor både plejeforældrene og P var tilstede. Plejeforældrene mener, at der sker små fremskridt i arbejdet med P, hvilket

børnehaven har bekræftet overfor dem. Hun får knap så mange hysteriske anfald, men har igennem ca. 6 uger tisset i sengen hver nat uden påviselig grund, så der skal vaskes og skiftes dagligt. Hun "plukker" fortsat sit tøj i stykker, så der er ekstraordinære udgifter til børnetøj, har en voldsom appetit og har stadig en ikke alderssvarende seksuel adfærd. Plejeforældrene føler sig svigtet af socialvæsenet i f.t. det store ansvar, man har bedt dem om at påtage sig. De holder meget af P, og vil ikke af med hende, skønt det stiller store krav til deres kræfter som mennesker og som familie. Der ses en tæt og god kontakt imellem de voksne og barnet. Der er et meget stort behov for faste aftaler om samarbejde med socialforvaltningen og støttepersonen, samt mulighed for vejledning og støtte efter behov fra f.eks. sygehuset, psykologer m.v. Regionalkontor ... har i en tidligere tjenesterejserapport nævnt Røde Kors Børnehjemmet i Nuuk som en varig løsning, men dette ønsker plejeforældrene bestemt ikke. Plejefamilien er velfungerende og har mange ressourcer og kvaliteter, men ansvaret for P og de krav, hun stiller, tager mange kræfter. Kontakten til de biologiske forældre er problematisk, hvad angår faderen, der ikke respekterer, at besøg hos P skal aftales på forhånd af hensyn til forberedelsen af barnet. Han kommer uanmeldt, ofte beruset, og optræder på en anstødelig måde overfor barnet. P er påvirket og uligevægtig i adskillige dage efter disse besøg, og plejefamilien ønsker, at socialforvaltningen støtter dem i kravet til faderen om, at disse besøg skal planlægges. Moderen er der p.t. ikke problemer med, da hun næsten aldrig kommer; parret er muligvis ved at søge bolig sammen i K By. A har i særligt vanskelige perioder overvejet at blive hjemmegående for at tage sig af P, men afventer nu den positive udvikling i børnehaven. Familien har tidligere overvejet adoption, men har opgivet disse tanker. Der er bevilget 30 timer ugl. støtteperson (børneforsorgsudgift) i børnehaven, men der er ikke lavet en handleplan for dennes pædagogiske arbejde med P (der foreligger støttepersonrapport i sagen). Det er nu aftalt, at Socialforvaltningen, plejeforældrene, støttepersonen og sundhedsplejen drøfter problemer, målsætning og fremtidigt samarbejde med henblik på udformning af en fælles handleplan. Børnepsykiater ... konkluderer i rapport 30. august 1999, at P, skønt tilsyneladende lidt bedre fungerende end sidste år, stadig har massivt brug for målrettet pædagogisk og omsorgsmæssig indsats, da hun er alvorligt præget, muligvis varigt skadet, af de tidlige, dårlige opvækstvilkår. Hun bør tilses af en PPR-skolepsykolog før skolestart 1999 eller 2000. På baggrund af rapporterne i sagen og samtale med plejefamilien vurderes det, at kravene til plejefamilien om en ekstraordinær pædagogisk og omsorgsmæssig indsats berettiger til 100 % forhøjet vederlag; desuden skønnes udgifterne til beklædning, sengetøj, tøjvask og personlig hygiejne at ligge noget over normen for, hvad plejevederlaget normalt dækker ("almindelig beklædning"). Plejeforældrene skal vejledes om at meddele ændret indkomstgrundlag til skattekontoret. Det indstilles til socialudvalget: at plejeforholdet opretholdes i h.t. LTF nr. 9 af 30. oktober 1992, samt at der, jf. forordningens § 35 og BK nr. 2 af 18. januar 1993, §§ 13, 14 og 15 ydes 100 % forhøjet vederlag medvirkning fra 15. oktober 1999, samt engangshjælp til dækning af ekstraordinære udgifter til beklædning, sengetøj og tøjvask til plejeforældrene. Vedr. kontakt med biologiske forældre indstilles det af hensyn til barnets velfærd, at forældrene meddeles klare retningslinier for fremtidige besøg (faste, forudgående aftaler, der skal overholdes, absolut ædruelighed, samvær under overvågning, ingen provokerende/unormal fysiskkontakt med barnet), jf. forordningens § 22. Det indstilles sluttelig, at forældrene pålægges betaling i h.t. forordningens § 44 og BK nr. 2 af 18. januar 1993, §§ 17, 18 og 19, dvs. min. det til enhver tid gældende a-bidrag.

Beslutning: Godkendt som indstillet. ... inhabil og ikke tilstede ved sagens behandling."

I socialforvaltningens notatark er følgende tilføjet for den 26. november 1999:

"Aflagt hjemmebesøg kl. 14.00 efter ønske fra pl.forældrene. Begge tilstede, P i børnehave.

Det går godt med hende i øjeblikket. De er meget tilfredse med SUs beslutninger, herunder krav til bio.

Forældre omkr. Samkvemsbesøg. De forskellige aspekter i SU-beslutningerne uddybes og gennemgås. De oplyser i den forbindelse, at de endnu ikke selv har modtaget noget SU-brev. Ved ut.s hjemkomst til kontoret konstateres det, at brevet godt nok er skrevet på dansk, men af en eller anden grund er smuttet i f.m. oversættelse. Filen straks sendt til tolkning (...) pr. e-mail.

Pl.forældrene ønsker skolestart til august 2000 - henviser til muligheden for støt-teperson i skoletiden.

Ønsker P undersøgt af skolepsykolog, jf. bø.psyk. ... 's anbefaling. Såfremt denne undersøgelse/vurdering af, om hun er klar, skal foretages udenfor K By. (...?), læg-ge de vægt på, at begge får lov til at ledsage P denne gang.

Plejemoderen er p.t. arbejdsløs. Har hidtil være vikar som dagpl.mor, og vi taler om, at det næppe er den ideelle beskæftigelse ved siden af P. A ønsker andet job, evt. deltids, men har ingen udd., hvorfor mulighederne er begrænsede. A er bekymret over, at hans øjenlidelse, grå stær, tilsyneladende er i hastig udvikling.

Pl.forældrene oplyser, at de er i restance til dagpleje/børnehavebetaling. De er sikre på, at P's bø.haveplads debiteres deres konto i stedet for fripladskontoen. Sagen skal undersøges tilbunds, men umiddelbart ser det ud til, at de har ret i deres antagelse. Informerer dem i den forbindelse om kombestbeslutn. vedr. rettelse af de for-ker-te/ulovlige takster 1999, der skal reguleres til 1998-taksterne.

Det aftales, at pl.forældrene laver en liste over de større anskaffelser/udgifter, de har haft på P fra starten, og som de burde have fået refunderet i f.m. SUs etablering af barnet i plejeforholdet. Der henvises til, at de aldrig har fået oplysning om deres rettigheder og SUs forpligtelser i den henseende.

De orienteres om, at støttepersonen ... har søgt ansættelse i bø.haven, og at forv. forsøger at finde en ny st.pers. ... (efternavn?). De kender vedkommende som sød, men mener, hun er for tilbageholdende og sky til opgaven. Foreslår i stedet A's sø-ster, der også hedder A (g.m. ..., EDB-medarb. i kommunen), som har en relevant uddannelse og et i flg. dem usædvanligt godt tag på P. Bør overvejes. A har nu fået en aftale med hjemmesygepl. om mdl. samtaler/hjemmebesøg, hvilket de er glade for. Ut. skal prøve at få tid til en aftale med hende mhp udarb. af en handleplan./..."

Notatarket er tilføjet følgende for den 3. december 1999:

"A. afl. Liste o. div. anskaffelser; skal gennemgås, men umiddelbart forekommer der ikke at være mange muligheder for ref. Har afl. Orig.brev med SUFs underskrift til A. Orienteret ham om støttepersonsituationen, og han bekræfter deres aftale med

bø.haven om en periode på forsøgsbasis unde støtte. Opfordrer dem til at være meget opmærksomme på tilløb til konsekvenser hos P, så der kan træffes aftale om støtteperson, før disse udvikler sig til problemer. På forespørgsel om job til A og muligheden for, at hun passer P i hjemmet, orienteres han om Hj.styrets Bek. Nr. 2 af 18/1-93, § 15, stk. om 200 % forhøjelse af pl.vederlag, såfremt SU kræver, at den ene part af pl.forældre bliver hjemmegående aht. barnet. Man kunne forestille sig en løsning, der går på halvdagsplads i børnehaven af soc.pæd. årsager, men det skal vurderes nøje af relevante fagfolk og TVFSG og i så fald indgå i handleplan - evt. relevant løsning i f.m. opstart skolegang?/ ..."

Notatarket er for den 30. januar 2002 tilført:

"Indstillet til psykologisk undersøgelse. Pågældende skal mødes med sine biologiske forældre en eftermiddag hver 14. dag. I boenheden under overvågning af personalet. Inden besøget/mødet skal plejeforældre/biologiske forældre forberedes ved samtaler.

Plejeforældrenes egnethed vurderes igen snarest."

For den 26. november 2002 er der følgende tilførsel til journalarket:

"... har ringet fra skolen vedr. ovennævnte og ønsker at tale med os. ... og ... kom til samtale.

Hun (barnet) havde snakket om at stikke sig selv med kniv i aften, hvorfor vi blev tilkaldt. For at fjerne hende fra hjemmet snarest.

... havde været imod P's anbringelse fra starten og sagt, at barnet burde anbringes andet sted, da pasning af barnet kun havde det formål at få udbetalt plejevederlaget.

Man havde bedt hende om at skrive uddybende og efter tværfaglig gruppes møde anmodet hende om at lave notat hver dag som dokumentation og vedlagt et noteshæfte til hende.

Barnet havde rodet i affaldsspande og spist spækaffald og havde stjålet varer i kiosken, efter skoletid forsvinder hun og først kommer hjem om aftenen, når plejemoderen leder efter hende, og hun har bl.a. fået sig en ven, en værre rod, der lokker hende med slik hjem til sig.

Hun terroriserer andre børn blot ved at stirre ondt på den, og hun hjælper ... i frikvartererne når dennes drilles, fordi moderen havde sagt, at hun skulle hjælpe ... når denne bliver drillet, dette er blot til skade for P.

Det vil på en eller anden måde få indflydelse på plejebroderen, når hun på denne måde behandles anderledes.

Akut, midlertidig anbringelse på børnehjem, fjernelse fra plejeforældrene, da hun hele tiden har selvmordstanker.

Før vi mister et så lille barn, der kan jo ske et eller andet med hende. Under sidste møde i tværfaglig gruppe i socialforvaltningen har man også besluttet at sætte i gang

med samtaler med plejeforældrene for at igangsætte foranstaltninger snarest muligt, også for at yde hende hurtig hjælp.

Skolen var bekendt med, at det var ledig plads til hende i Røde Kors Børnehjemmet, betalt af kommunen, allerede sidste år. Denne mulighed blev imidlertid ikke benyttet, selv om socialforvaltningen også var bekendt med det, og socialforvaltningen beskyldes for at være svær at arbejde sammen med.

Men vi tager imod med tak, at samtaler med plejeforældre igangsættes uden at starte sagen helt forfra, og jeg ringer til Region ... i den forbindelse og orienterer om sagen, og bliver henvist til, at jeg skal orientere plejeforældrene. Socialudvalgsformanden tilkaldes for at blive orienteret om sagen, men havde ikke tid, da han sad i et andet møde og udsatte samtalen til i morgen.

Man skal tale med plejeforældrene iht. brevet og orientere dem om, at barnet anbringes/sendes andet sted, før der sker værre ting med barnet./..."

Kommunens socialchef har tilføjet følgende notater til kommunens sag vedrørende P:

"08.09.2003 kl. 09:00 kontormøde.

... oplyser, at P (...; kommunalt anbragt barn) havde fødselsdag sidste weekend. Hendes plejefader blev angiveligt voldelig samme aften og plejemoderen flygtede med sine biologiske børn, imens P forblev sammen med plejefaderen i familiens bolig. Da en familiens bekendte prøvede at overtale plejefaderen til at lade også P forlade huset blev den bekendte slået af plejefaderen. Der blev foretaget anmeldelse om vold til politiet. ... mener, at man skal overflytte barnet til en anden plejefamilie, i første omgang akut, og derefter undersøge, om der er plads til barnet på Røde Kors Børnehjemmet.

10.09.2003 kl. 09:00 kontormøde.

... mener, at P skal flytte fra nuværende plejefamilie til en anden (dette pga. anmeldelse vedr. plejefaderens voldelig adfærd). Jeg skal kigge i pigens sagsmappe senere i dag sammen med ..., især m.h.p. evt. rapporter om vold i denne familie.

10.09.2003 kl. 16:00 gennemgang af P's sagsmappe sammen med ...

...s beskrivelse af episoden fra den sidste weekend. Det viser sig, at P's plejefar blev voldelig mod sin kone. Konen flygtede med det andet barn, men har ikke taget P med. Konens niece, ..., prøvede at fjerne P fra plejefaderen, men blev slået. Vold blev anmeldt til politiet og ... tog til sygehuset for at blive undersøgt.

Det viser sig, at der er ikke flere anmeldelser om vold i sagsmappen, men at ..., lærer, har adskillige gange signaliseret, at der må være noget galt i den familie, der som P's ejendommelig adfærd kan fortolkes som "råb om hjælp".

Der var i 1999 episode, hvor P havde hævet kind, måske fordi hun græd meget. P's støtteperson i børnehaven har haft interview med familien. Plejemoderen sagde, at P har slået sig selv. Det var også noget med at P's "lillebror" slog hende. En uge efter denne interview med støttepersonen har plejeforældrene ønsket at få en anden støtteperson for P.

17.09.2003 kl. 14:00 TFU møde på sygehuset.

- Deltagere: ... (skolen), ... (skolen), ... (sygehuset), ... (sygehuset), ... (socialen), ... (politiet).

- Pkt. 1. P: skolen siger, at nogle lærere kan ikke styre P, især de mandlige lærere. Der kommer speciellundervisningskonsulent fra Ilulissat og vil snakke med P. ... siger, at anmeldelse om vold i den familie fra den 07.09. var skænderi mellem voksne mennesker og ikke vold mod P. Indstilling: "Socialen skal hurtigst muligt etablere dialog med plejefamilien og plejebarnet m.h.p. at evaluere, barnets trivsel i denne familie og familiens evner til at fortsat fungere som plejefamilie for barnet. Skolen vil indstille barnet til samtale med skolepsykolog i oktober, hvor der også skal undersøges barnets velbefindende i plejefamilien". P's sag skal være på dagsorden til det næste TFU møde.

28.10.2003 kl. 12:00 telefonsamtale med ...

Hun oplyser om at P som vi havde til TFU i september 2003, har det tilsyneladende meget dårligt. Hun sniffede lighergas og sagde, at hun ville begå selvmord. ... fik fortalt af P, at hun havde det skidt hos den plejefamilie, hvor hun befinder sig på nuværende tidspunkt.

... opfordrer mig til at indkalde TFU møde. Jeg kontakter ... og får at vide, at vi kan godt holde møde i morgen kl. 14:00 i sygehusets mødelokale. Jeg lader besked ligge for ... vedr. mødet i morgen. Jeg mener, at det er for sent at sende indkaldelser ud. ... 's direkte tlf. på skolen er: ...

29.10.2003 kl. 14:00 TFU møde på sygehuset.

- Deltagere: ..., ..., ..., ..., ..., ..., ...

Mødet er ekstraordinært dersom skolen er meget bekymret over P's opførsel og tilsyneladende selvmordsforsøg. Skolen kommer med oplæg, hvor det står at P's opførsel indicerer, at hun har det skidt hos den plejefamilie, hvor hun befinder sig på nuværende tidspunkt.

- Skolen oplever situationen som en krisesituation, der ikke kan håndteres af plejefamilien. Skolen påpeger, at P har p.t. ingen støtteperson i skolen. Hendes støtteperson, klasselærer, er nu rejst til ...

Lærerne har svært med at håndtere P.

Den psykolog som har været i K By nu kunne ikke se grunden til at undersøge P igen fordi hun var vurderet for 1 år siden.

Sygehuset siger, at de har ikke haft den store kontakt med P eller hendes plejeforældre.

... har tidligere haft samtaler med plejefamilien. Hun havde indtryk af, at familien bevarer meget god front. De kommer frem som mennesker som varetager barnets interesse.

... mener, at socialen skal hurtigst muligt indkalde plejeforældrene til samtale for at fortælle dem, at denne situation kan ikke fortsætte. Han beklager at socialen ikke tog kontakt med plejefamilien efter TFU mødet i september 2003, hvor vi også

havde P på dagsorden. Jeg fortæller om min samtale med plejefaderen efter anmeldelse af vold primo september. Plejefaderen var tilsyneladende ked af det, at han på P's fødselsdag under påvirkning af alkohol blev aggressiv og derefter voldelig mod et andet menneske der kom for at fjerne P fra hans hus. Plejefaderen prøvede dog at overbevise mig om at P havde det godt i hans familie.

Desuden oplyser jeg, at jeg har haft kontakt med en jurist i Det Sociale Ankenævn, Nuuk, for at forsikre mig, at plejeforældrene ikke havde samme rettigheder som biologiske forældre når det gælder fx fjernelse af barnet og anbringelse hos en anden plejefamilie eller på døgninstitution. Jeg fik at vide fra juristen at plejefamilier arbejder på baggrund af en kontrakt med kommunen og får betaling for sit arbejde. Kommunen kan derfor til hver tid ophæve plejekontrakten når kommunen synes, at barnet har brug for en anden foranstaltning.

Skolen påpeger, at problemer med P ligesom problemer omkring hendes anbringelse i denne plejefamilie påbegyndte allerede for mange år siden. I al den lang periode har der været kontakter med plejefamilien fra skolens siden, men situationen blev ikke bedre. Skolen tilbyder at indkalde plejeforældrene til samtalen på skolen og derefter rapportere til os.

... påpeger, at socialen har ligeledes i lang tid haft kontakt med plejefamilien. Desuden har socialens personale været på besøg hos plejefamilien for at undersøge hvordan P havde det hos denne plejefamilie. Man har på fornemmelse, at det ikke går alt som det skulle i denne plejefamilie, men dersom familien opretholder tilsyneladende god front, var det ikke muligt at afdække problemer. ... mener, at nu er det socialen som er forpligtet til at tage sig af sagen og ikke skolen.

... påpeger, at man skulle måske se bort fra, hvor god eller dårlig denne plejefamilie er i det hele taget. Måske har P, pga. de traumer hun har oplevet i sin barndom, brug for noget mere end denne familie kan tilbyde.

... mener, at vi skal måske lade være med at blive ved med at snakke med den plejefamilie. Måske skal vi nu foretage os noget mere, fx anbringe P hos en anden familie. Samtlige deltagere bliver stigende overbevist om, at nu er det tid til at foretage sig noget mere end samtaler og undersøgelser.

Vi bliver enige om, at socialen skal undersøge muligheder for anbringelse af P hos en anden plejefamilie. Ligeledes bliver vi enige om, at vi inden videre foranstaltning bliver besluttet, tager samtale med P. P skal høres og skal vide hvad det sker med hende og hvorfor. Vi skal forsikre P at vi agter ud fra hendes tarv. Det bliver aftalt at socialen i samarbejde med skolen tager samtale med P på skolen hurtigst muligt. ... foreslår, at vi udarbejder en skriftlig indstilling, hvor vi påpeger, at det er vores opfattelse ud fra de oplysninger der foreligger om sagen, at nuværende plejefamilie ikke magter opgave mht. P's opdragelse.

Vi er alle sammen enige om, at vi udarbejder således indstilling og at socialen kan fra nu af agte ud fra de bedste hensigter for P, og hvis det viser sig nødvendigt, kan finde for P anden passende anbringelsessted end nuværende plejefamilie.

03.11.2003 kl. 09:00 kontormøde.

Der bliver lavet handleplan for P og biologiske forældre vil give sin samtykke til overflytning til anden plejefamilie. P's plejeforældre skal helst opfordres til at samarbejde mht. overflytningen."

Følgende fremgår af kommunens handlingsplan af 3. november 2003:

"Hjælpens formål:

Redegør for, hvad formålet er med hjælpen

Der er ikke sket noget i de 6 år, P boede hos sin nuværende plejefamilie under utrygge kår. P udviser i dag stærke følelsesmæssige reaktioner, ved selvmordsforsøg, leg med ild. Det viser, at barnet har været udsat for voldsomme oplevelser hos plejefamilien i det daglige. Da TFU har besluttet akut anbringelse i 3 mdr. hos en anden plejefamilie."

Kommunens brev af 3. november 2003 til A er sålydende:

"I indkaldes herved til socialforvaltningen til samtale den 04.11.03 kl. 10.30.

Indkaldelsen vedrører samtale om status omkring de forhold, P lever under i dag."

Af socialchefens notat vedrørende mødet den 4. november 2003 med A fremgår følgende:

"04.11.2003 kl. 11:30 møde med A, nuværende plejeforældre til P.

Jeg oplyser plejeforældrene om, hvordan beslutning om overflytning af P blev til virkeligheden.

Spørgsmål vedr. kontakt med den hidtidige plejeforældre efter at P overflytter til den nye plejefamilie. Jeg siger, at jeg vil, at dette sker på så en naturlig måde som overhoved muligt.

- P må gerne få de ting med, hun har brug for hos den nye plejefamilie. Overflytning vil tage sted kl. 16:30 i dag.

- A klager over, at den overflytning skete så hurtigt.

Spørgsmål, om broderen får lov til at sige farvel til P.

Efter samtalen siger ... ved mig, at A virkede under samtalen noget underlegende aggressiv og dominerende."

Det fremgår af socialchefens notat om samtale den 4. november 2003 med de nye plejeforældre, at de pågældende foreløbig skal have P i pleje i 3 måneder, og at kommunen herefter vil træffe en endelig beslutning.

Socialchefen har noteret følgende den 20. november 2003:

"20.11.2003 kl. 13:30 telefonsamtale med A, tidligere plejeforælder for P.

A ringer for at finde ud om de tidligere indkaldelser fra socialkontorets side. Jeg siger, at jeg fortolker hans opringning som begæring om aktindsigt. Jeg opfordrer ham til at henvende sig skriftligt til socialkontoret. Jeg siger, at han har selvfølgelig til hver tid ret til aktindsigt i sin egen sagsmappe og den sagsmappe, hvor han har været part i. Vi skal blot finde mulighed for, hvordan vi kan bedst give ham lov til

dette. Jeg vil ligeledes underrette socialudvalgsformand om hans ønske, når dette kommer på skrift fra ham."

Det fremgår af socialchefens notat af 21. november 2003:

"21.11.2003 kl. 14:00 møde med den ny og den tidligere familie for P.

- Deltagere: ... og ... - den nye plejefamilie, A - den tidligere plejefamilie, ... og

...

... indleder mødet og fortæller om baggrund til beslutning om at omplacere P fra den ene plejefamilie til den anden.

A siger, at han er undrende over, at de har ikke været nogle henvendelser til dem fra skolen i den senere tid, selvom der har tilsyneladende været problemer med P på skolen. A synes, at det er for dårligt, at beslutninger omkring P blev tilsyneladende taget uden at de blev blandet ind i sagen.

Jeg siger, at dette møde skal først og fremmest afklare situationen fra nu af, så A's kommentar har tilsyneladende betydning for, når vi tænker på den nye plejefamilies fremtidig kontakt med skolen.

...

Jeg afslutter møde med at sige, at vi vil nævne plejeforældrenes ønsker til skolen når vi møder ... næste onsdag. Jeg påpeger, at jeg er nødt til at tilføje i slutningen, at ifølge loven har P fået nu en ny plejefamilie, dvs. det plejevederlag den tidligere plejefamilie fik, vil den nye plejefamilie få fra nu af og indtil andet bliver besluttet. Plejevederlaget følger ansvar for P's trivsel. Ansvar ligger fra nu af hos den nye plejefamilie. Plejeaftale mellem kommunen og tidligere plejefamilie er nu ophævet og de har derfor ikke ansvar for P's trivsel.

A siger, at hun forstod det således, at nuværende situation skulle kun være aflastning. Jeg svarer, at loven giver ikke mulighed for en foranstaltning med to sideløbende kommunalt formidlede anbringelser i plejefamilier til samme barn. Derfor fra nu af og indtil andet bliver besluttet, er P anbragt i ny plejefamilie og den tidligere plejefamilie er ifølge loven ikke længere anset for at være P's plejefamilie."

Ifølge socialforvaltningens notat foreligger der den 9. december 2003 et nyt dokument om barnets anbringelse uden for hjemmet. Dette dokument findes dog ikke blandt de sagsakter, som jeg har modtaget.

Det fremgår af en af kommunen udarbejdet handlingsplan godkendt af socialudvalget den 11. december 2003:

"Bopæl:

Hvor bor barnet (sted+dato): Døgninstitution, Kommunal børnehjem, K By, 30.01.04

Baggrund for hjælpeforanstaltning:

Redegør for baggrund for hjælpeforanstaltningen

Baggrunden for anbringelse i den kommunale børnehjem er, at barnet tidligere var anbragt i familiepleje. Da denne familie ikke længere havde ressourcer blev bar-

net anbragt hos en anden familie, som akut anbringelse. Denne anbringelse var tidsbestemt, 3 måneder, hvorefter der skulle ske vurdering. Den sidste plejefamilien ønskede kun at have barnet i pleje frem til 30/01.04.

Hjælpens formål:

(Redegør for, hvad formålet er med hjælpen)

At give barnet alderssvarende tilværelse, at opdrage P iht. døgn-institutionens pædagogiske målsætning i samarbejde med forældre, socialforvaltningen samt socialudvalget. Observere barnets selvdestruktive adfærd gå ind med konsekvent pædagogisk opdragelse.

Redegørelse om hjælpeforanstaltning:

(Forklar hvordan den skal gennemføres)

P har behov for anbringelse i en døgninstitution.

Hun har behov for konsekvent pædagogisk opdragelse)

Igangsættelsestidspunkt:

Hvornår igangsættes hjælpeforanstaltningen? 30.01.04

Opfølgning:

Hvornår skal hjælpeforanstaltningen tages op til evaluering? 25. august 2004."

Af et notat af 15. januar 2004 fra kommunens socialudvalgsformand til socialchefen fremgår det:

"Notat ved onsdags personsamtale pr. den 14.01.2004.

A havde bestilt tid til samtale med Socialudv.-formanden og kom onsdag kl. 12.40. Han kom frem med sagen om P som sålydende:

- at skolen havde kontaktet socialforvaltningen udenom dem som plejeforældre
- at de blev orienteret kun 5 1/2 timer før P hentes (flyttes) fra socialforvaltningen
- at sagen havde kørt kun mundtligt.

Han og hans kone er meget psykisk nedtrykt over, at sagen havde kørt kun mundtligt og at de bliver vurderet som uegnet til at være plejeforældre.

Han havde henvendt sig om at have sagens akter, ligesom også han blev lovet at han kan have de, men blev aldrig til noget.

Jeg mener, at han kan få de der blev lovet at han kan have, efter landstingslov nr. 9 af 1. juni 1994 om offentlighed i forvaltningen's kap. 4."

Af socialchefens svarnotat af 22. januar 2004 til socialudvalgsformanden fremgår:

"Med baggrund i dit notat dateret den 14.01.2004 vedr. A's (... -) henvendelse til dig som socialudvalgsformand den 14.01.2004, med bemærkninger om P's (... -) overflytning til ny plejefamilie har jeg efterfølgende kommentarer:

1). A's kritik, at skolen har henvendt sig til socialkontoret udenom dem som plejeforældre. Denne kritik skal helst skolen svare på og ikke socialforvaltningen. Min mening er, at skolen (lige som sygehuset og politiet) er meget velkommen til at henvende sig direkte til socialkontoret med alle børn og unge sager. Dette er en del af vores tværfagligt samarbejde og er ligeledes funderet i skolens skærpet underretningspligt. Det er socialforvaltningen som er forpligtet til at underrette relevante parter og vi er først og fremmest forpligtet til at underrette forældremyndighedsindehavere, ikke plejeforældre.

2). Kritik, at vi har givet plejeforældrene meget kort varsel inden vi overflyttede barnet til en ny plejefamilie kan jeg til gengæld godt forstå og jeg tager den generelt til efterretning. Jeg vil dog påpege, at denne sag har tilsyneladende haft en lang historie. Vi drøftede barnets situation mindst to gange i tværfaglig gruppe i 2003. Da vi drøftede sagen i september 2003 (pga. anmeldelse af plejefaderens tilsyneladende voldelig adfærd), var socialforvaltning hårdt kritiseret af sine samarbejdspartnere i gruppen, at vi i flere år ikke reagerede på problemer med denne anbringelse. Lige derefter havde jeg selv samtale med A, og oplyste ham, at der var tvivl, om plejebarnet havde det godt i hans familie. Den 28.10.2003 under telefonisk henvendelse fra ... fra skolen blev vi opfordret til at indkalde omgående tværfaglig gruppe med fordi situationen ikke kunne tåle yderligere udsættelser. I referat fra tværfaglig gruppe den 29.10.2003 står der, at:

"Med baggrund i foreliggende oplysninger (især fra Skolen og Socialen) er alle deltagere enige om at P's nuværende plejefamilie ikke magter sin opgave mht. hendes opdragelse. Socialen skal derfor snarest muligt gå i gang med at undersøge muligheder for at finde en anden passende anbringelsessted for P. Socialen i samarbejde med Skolen skal tage samtale med P. P skal have mulighed for at sige sin mening og skal oplyses om hvad der vil ske med hende og hvorfor. Alle foranstaltninger skal tages ud fra P's behov".

Denne indstilling opfordrede os til at overflytte barnet snarest muligt, så vi havde ikke rigtig nogen valgmulighed. Allerede inden den tid ringede jeg til en jurist, sagsbehandler i Det Sociale Ankenævn for at forsikre mig, at vi måtte lovligt anbringe barnet hos en ny plejefamilie uden nuværende plejeforældres samtykke. Juristen forsikrede mig om, at kommunalt arrangeret familiepleje er service ydet mod betaling (i dette tilfælde over 6.500 kr. pr. md.). Derfor kan kommunen frit overflytte et barn uden plejeforældres samtykke eller godkendelse, når kommunen vurderer at dette er bedst for barnet. Efter mødet i tværfaglig gruppe den 29.10.2003 blev sagen overtaget af børn og unge område og jeg opfordrede medarbejderne til at agte hurtigt. Jeg var simpelthen usikker, hvordan barnet ville håndtere lang ventetid på overflytning og hvordan plejefamilien ville tale med barnet om overflytningen. Jeg havde hele tiden barnets tarv i centrum og det jeg lagde tungeste vægt på, var at barnet skulle sige sin mening og at den nye midlertidig plejefamilie var vurderet som egnet til at løfte opgaven. Jeg må indrømme, at det var (og stadigvæk er) betydeligt mindre vigtigt for mig, om de "gamle" plejeforældre var (/ er) tilfredse eller utilfredse med vores beslutning. FN's konvention om børnenes rettigheder og den nye grønlandske lovgivning om hjælp til børn og unge sætter barnet og dets behov i centrum og dette gjorde vi.

3). Sagen kørte måske delvis mundtligt i flere år, men ikke fra den dato, vi fik anmeldelse om vold i plejefamilien, tilsyneladende på barnets fødselsdag primo sep-

tember 2003. Vi har adskillige oplysninger på skrift og jeg kan også stille til rådighed overfor dig mine egne interne notater (dvs. socialchefens dagbog).

4). Jeg beklager selvfølgelig, at A føler sig psykisk nedtrykt. Jeg vil dog forsikre dem, at ifølge de udtalelser jeg har hørt fra mine medarbejdere efter barnets overflytning, har barnet haft det rigtig godt. Vi er faktisk alle sammen meget glade over barnets trivsel siden primo november 2003. Jeg håber, at A vil være rigtig glade, når de hører, at barnet trives godt og ikke lider nød. Dette må være mindst lige så vigtigt for dem som det er for os.

5). Jeg vil helst ikke vurdere, om A er egnet som plejeforældre eller ej. Jeg vil kun pege på den formulering der kommer frem i den tværfaglig gruppes referat fra den 29.10.2003 hvor der står, at de blot ikke magter sin opgave mht. barnets opdragelse. Efter min mening skal denne udtalelse fortolkes konkret, dvs. i forhold til pågældende barn og ikke nødvendigvis generelt.

6). A er selvfølgelig meget velkommen til at henvende sig til socialkontoret for at læse sin sagsmappe eller den mappe der vedrører de sager, hvor han har været part i. Jeg vil påpege, at jeg har drøftet dette i telefonsamtale med A den 20.11.2003 kl. 13:30 mit notat fra dette samtale står der: "A ringer, for at finde ud, om de evt. tidligere indkaldelser fra socialkontorets side. Jeg siger, at jeg fortolker hans opringning som begæring om aktindsigt. Jeg opfordrer ham til at henvende sig skriftligt til socialkontoret. Jeg siger, at han har selvfølgelig til hver tid ret til aktindsigt i sin egen sagsmappe og den sagsmappe, hvor han har været part i sagen. Vi skal blot finde mulighed for, hvordan vi kan bedst give ham lov til dette. Jeg vil ligeledes underrette socialudvalgsformand om hans ønske, når dette kommer på skrift fra ham":

Indtil dags dato har jeg, så vidt jeg kan indse, ikke modtaget skriftlig begæring om aktindsigt fra A. Jeg foreslår, at A henvender sig skriftlig til ..., ledende socialrådgiver eller ... fuldmægtig og aftaler med dem om, hvornår og hvorledes han kan få aktindsigt. Mht. evt. kopiering af dokumenter henvises til almindelige betalingstakster der må være tilgængelige i sekretariatet.

7). Så vidt den oplysning jeg har fået fra sagsbehandleren, juristen i Det Sociale Ankenævn er korrekt, er A ikke berettigede til at klage over vores afgørelse om afbrydelse af plejeforhold og overflytning af barnet til en anden plejefamilie til Det Sociale Ankenævn, simpelthen fordi således overflytning er på forhånd anset som noget kommunen har lov til hver tid uden plejeforældres samtykke. A kan til gengæld klage over socialforvaltningens beslutning til socialudvalg og dette har han formodentligt gjort med sin henvendelse til dig den 14.01.2004. Desuden kan han selvfølgelig klage over socialkontoret til Landstingets Ombudsmand."

A klagede herefter til mig.

Jeg skrev den 12. marts 2004 til kommunen:

"Ombudsmanden har modtaget en klage fra A.

Jeg forstår klagen således, at A ønsker at klage over den sagsbehandling, som er sket fra K Kommunes side i forhold til et barn ved navn P, som har været anbragt i pleje hos A's familie.

Jeg anmoder derfor kommunen om en udtalelse til klagen.

Jeg anmoder endvidere kommunen om at udlåne den eller de sagsmapper, som sagen vedrørende P er blevet behandlet på.

Klager er orienteret om ovennævnte ved kopi af dette brev."

Ved brev af 19. april 2004 erindrede jeg kommunen om et svar.

Kommunen svarede mig ved brev af 26. april 2004:

"Herved fremsendes skriftlige oplysninger vedr. sag nr. ...

Der fremsendes ikke yderligere oplysninger vedr. sagen, idet klagens indhold ikke var præciseret i Deres henvendelse. Er De utilfreds med disse skriftlige oplysninger, ønskes der en præcisering af omtale klager.

Endvidere meddeles det, at andre oplysninger vil kunne fremsendes, når klagerne er blevet præciseret."

Jeg modtog den 8. juni 2004 følgende henvendelse fra A:

"Jeg skrev den 6/6-04 således til Landstingets Ombudsmand:

Min første klage over at P blev fjernet fra os, da sagen ellers skulle have været til genvurdering efter tre måneder fra den 4. november, og da vi nu stadig ikke har hørt noget, klager jeg igen.

Man har forbudt hende at komme til vores fællesspisninger både til påske og pinse. Når vi møder hende på gaden, spørger hun altid, hvornår hun kommer hjem, og det er meget utryg situation for os.

Indtil dato har vi ikke fået noget som helst skriftligt om P's fjernelse fra os, da alt ved sagen blev kørt kun mundtligt, og vi har heller ikke fået noget, som vi skal skrive under på.

Har vore underskrifter ikke været nødvendige?

Vi ønsker ellers at have hende tilbage. I håb om at blive hørt"

Jeg skrev den 17. juni 2004 til kommunen:

"Jeg vender hermed tilbage til klagen fra A.

Jeg vedlægger en kopi af den oprindelige klage samt et uddybende brev af den 7. juni 2004.

Jeg forstår klagen således, at A ønsker at klage over K Kommunes sagsbehandling i forbindelse med at kommunen traf beslutning om at ændre anbringelsesstedet for det barn, som A's familie havde haft i pleje.

Ombudsmanden har nu besluttet at behandle klagen - i første omgang med fokus på følgende:

1.

I hvilket omfang havde kommunen overvejet, om barnets tarv kunne varetages ved andre beslutninger end ændret anbringelsessted?

Jeg henviser herved til landstingsforordning nr. 1 af 15. april 2003 om hjælp til børn og unge, § 32, stk. 1:

"Så længe anbringelsen opretholdes skal kommunalbestyrelsen ved kontakt med anbringelsesstedet følge barnets forhold og træffe fornødne afgørelser om ændret anbringelsessted, behandling eller lignende."

2.

I hvilket omfang blev A's familie inddraget i kommunens overvejelser om at ændre anbringelsesstedet for plejebarnet?

Jeg anmoder derfor kommunen om en udtalelse til klagen.

Jeg anmoder endvidere kommunen om en beskrivelse af kommunens sagsbehandling, herunder i hvilket omfang familien modtog underretning om de foretagne ekspeditioner i sagen.

Jeg anmoder endelig kommunen om at udlåne kommunens sagsmappe.

Klager er orienteret om ovennævnte ved kopi af dette brev."

Den 2. august 2004 erindrede jeg kommunen om et svar.

Kommunen sendte mig følgende brev af 6. september 2004 bilagt en række sagsakter:

"Hermed fremsendes de forlangte oplysninger vedrørende sagen 11.10.12.01/025-04.

Som tilføjelse til brevet skal vi gøre opmærksom på, at klageren A ikke er et barn og at barnet er P.

Hvis I mangler oplysninger til papirerne, kan I kontakte os igen skriftligt."

Jeg skrev den 13. oktober 2004 til kommunen:

"Jeg modtog den 14. september 2004 kommunens sagsakter vedrørende ændringen af anbringelsesstedet for P, personnummer ...

Jeg anmoder herefter kommunen om at redegøre for, hvorvidt kommunen har foretaget partshøring af A, forinden kommunen traf beslutning om at overlade plejeopgaven vedrørende P til andre plejeforældre, og i bekræftende fald bedes dokumentation for partshøringen fremsendt.

Det fremgår af kommunens sagsakter, at A på et møde den 4. november 2003 blev orienteret om, at opgaven blev overladt andre, og jeg anmoder således kommunen om at oplyse, om kommunen før dette tidspunkt - mundtligt eller skriftligt - har orienteret A om den påtænkte beslutning og givet dem lejlighed til at kommentere beslutningsgrundlaget.

Kommunen anmodes videre om at oplyse, hvorvidt kommunens afgørelse om at overlade plejeopgaven til en anden familie er meddelt A skriftligt, ligesom kommunen i bekræftende fald anmodes om at sende mig en kopi af afgørelsen.

Kommunen anmodes endelig om at sende mig kopi af de foreliggende afgørelser om at ansætte A som plejefamilie for P og om at yde plejevederlag til de pågældende."

Jeg erindrede kommunen om et svar i breve af 16. december 2004 og 12. juli 2005.

Da jeg fortsat ikke modtog svar skrev jeg den 28. september 2005 til kommunen:

"I brev af 13. oktober 2004 anmodede jeg kommunen om at redegøre for, om

"kommunen har foretaget partshøring af A, forinden kommunen traf beslutning om at overlade plejeopgaven vedrørende P til andre plejeforældre, og i bekræftende fald bedes dokumentation for partshøringen fremsendt",

og om

"at oplyse, om kommunen før dette tidspunkt - mundtligt eller skriftligt - har orienteret A om den påtænkte beslutning og givet dem lejlighed til at kommentere beslutningsgrundlaget."

Jeg anmodede videre kommunen om at oplyse,

"hvorvidt kommunens afgørelse om at overlade plejeopgaven til en anden familie er meddelt A skriftligt, ligesom kommunen i bekræftende fald anmodes om at sende mig en kopi af afgørelsen."

Jeg anmodede endelig kommunen om

"at sende mig kopi af de foreliggende afgørelser om at ansætte A som plejefamilie for P og om at yde plejevederlag til de pågældende."

Jeg erindrede i brev af 16. december 2004 kommunen om et svar.

Jeg erindrede igen kommunen om et svar i brev af 12. juli 2005.

Jeg har fortsat ikke hørt fra kommunen, og jeg erindrer derfor igen kommunen om et svar på min henvendelse.

Jeg bemærker, at landstingsloven om Landstingets Ombudsmand, § 7, stk. 1, er sålydende:

"De ... nævnte forvaltninger er forpligtet til at meddele ombudsmanden de oplysninger og til at fremlægge de dokumenter og protokoller, som ombudsmanden i sit hvervs medfør forlanger."

Såfremt jeg ikke modtager kommunens svar, kan ombudsmanden ikke i forhold til K Kommune udføre den opgave, som Landstinget har pålagt ombudsmanden.

Dette vil betyde, at ombudsmanden vil være forpligtet til at orientere Landstinget om forholdet, ligesom det må påregnes, at ombudsmanden samtidig vil orientere kommunernes tilsynsråd om, at kommunen ikke efterlever sin forpligtelse til at svare ombudsmanden.

Jeg går derfor ud fra, at jeg snarest modtager kommunens svar på mine ovenfor citerede anmodninger fra brevet af 13. oktober 2004."

Jeg gentog ovenstående i brev af 7. december 2005 til kommunen.

Ved breve af 10. april 2006 gav jeg Landstinget og Landsstyret meddelelse om, at kommunen ikke svarede på mine henvendelser.

Kommunen svarede mig ved e-mail af 19. april 2006:

"Undertegnede har modtaget kopi af Landstingets Ombudsmands skrivelse af den 10.04.2006 til Grønlands Landsstyre vedr. klage fra A over K Kommune.

Jeg gensender (vedhæftet herunder) mit brev til Ombudsmanden af den 14.09.2004. Der foreligger tilsyneladende ikke andre relevante skriftlige dokumenter vedr. denne sag i sagsmapperne udover dem der allerede blev afsendt og derfor kan kommunen ikke sende noget yderligere til Ombudsmanden. Så vidt jeg ved var plejebarnet anbragt i denne familie siden 1996-97 og plejefamilien modtog dobbelt plejevederlag (6.596 kr.) for barnet indtil overflytningen i november 2003.

Jeg vil påpege, at jeg har prøvet at drøfte ny udvikling i denne sag ved Ombudsmanden under Ombudsmandens tilsynsbesøg i K By sidste år og mit møde med Ombudsmanden den 08.09.2005, kl. 11:15. Så vidt jeg kan huske var Ombudsmanden ikke interesseret i sagen på daværende tidspunkt.

Det er socialforvaltningens holdning, at ovennævnte klage kan ikke betragtes længere som aktuel dersom A kan næppe opfattes p.t. som egnede plejeforældre. Deres samliv er ophørt allerede primo marts 2005, tilsyneladende pga. meget akutte ægteskabelige problemer og plejefaderens alkoholproblemer samt voldelig adfærd. Så vidt jeg ved blev socialforvaltningens personale og vores samarbejdspartnere i tværfaglig samarbejdsgruppe opmærksomme på plejebarnets dårlig trivsel i denne plejefamilie over en rimelig lang tid inden 2003, men vidste måske ikke rigtigt hvad de kunne foretage for at hjælpe barnet. Først i oktober / november 2003 besluttede forvaltningen at agte i barnets bedste interesse. Plejebarnet er siden primo 2004 anbragt på børnekollektivet i K By (den kommunale døgninstitution for børn) og det er udbredt mening blandt sagkyndige, at det trives betydeligt bedre nu end da det var an-

bragt hos pågældende plejefamilie (jeg kan bede børnekollektivet om at sende statusrapporter på barnet hvis Ombudsmanden ønsker dette). Så vidt vi ved har A kun meget sporadisk kontakt med plejebarnet siden primo 2005.

Undertegnede beklager meget, hvis socialforvaltningen i K Kommune har overset diverse formelle krav vedr. denne sag. Jeg tager Ombudsmandens bemærkninger til efterretning og påtager mig alt overordnet ansvar for mangelfuld sagsbehandling i denne sag. Jeg afventer evt. påtale fra Ombudsmanden eller Landsstyret. Samtidigt vil jeg dog påpege, at socialforvaltningen i K By vil ikke ændre sin afgørelse om overflytning af plejebarnet og betragter sagsbehandling i denne sag som afsluttet."

Kommunens svar var vedlagt følgende kopi af brev fra kommunen til mig af 14. september 2004, som jeg ikke havde tidligere havde modtaget:

"Jeg takker for Ombudsmandens skrivelse af den 17.06.2004 med baggrund i A's klage "over K Kommunes sagsbehandling i forbindelse med at kommunen traf beslutning om at ændre anbringelsesstedet for det barn, som A's familie havde haft i pleje ". Samtidigt beklager jeg min sen besvarelse.

Idet jeg vedlægger kommunens sagsmappe ang. omtalte sag, sender jeg ligeledes, herunder, mine interne notater fra perioden primo september 2003 - ultimo november 2003 der kan være relevante for sagen. Notaterne stammer fra "socialchefens dagbog" som jeg har ført siden min ansættelse i K Kommune den 01.01.2003. Jeg har enkelte steder tilføjet fulde navne og stillingsbetegnelser på de personer der er nævnt i notaterne til Ombudsmandens bedre orientering. Jeg beklager meget, hvis notaterne har semantiske eller syntaktiske defekter.

Jeg vil påpege, at jeg som sekretær under det sociale udvalg i K Kommune har naturligvis orienteret det sociale udvalg om udvikling i sagen.

Desuden vil jeg gøre Ombudsmanden opmærksom på, at det barn A havde haft i pleje, P (...), har den 13.01.2004 overflyttet til børnekollektivet, den kommunale døgninstitution for børn i K By, der er professionelt styret behandlingsmiljø med pædagogisk uddannet personale.

Socialforvaltningen vurderer, at P trives betydelig bedre på sit nuværende anbringelsessted end da hun var anbragt i pleje hos A's familie. Denne vurdering skal ikke betragtes som kritik af A's familie som anbringelsessted, men blot at barnet havde brug for anden foranstaltning, der bedre dækkede dets særlige behov, iht. § 9, stk. 2, pkt. 10 landstingsforordnings nr. 1 af 15. april 2003 om hjælp til børn og unge og at socialforvaltningen agtede derfor i overensstemmelse med § 31, stk. 1 i samme landstingsforordning.

Pga. ovennævnte vil jeg som socialchef i K Kommune ikke overveje at returnere barnet til A's familie trods evt. tidligere mangler fra forvaltningens side iht. disposition i § 32, stk. 1 oven. landstingsforordnings.

Det er min holdning, at ændring af anbringelsessted ville på nuværende tidspunkt være uforenelig med bestemmelse givet i § 1, stk. 1 i oven. Landstingsforordning, dvs. at man ville, gennem således ændring, have taget udgangspunkt i tidligere plejeforældres behov og ikke i barnets behov."

Den 14. juni 2006 bad jeg telefonisk kommunens socialchef sende mig kopi af de foreliggende sagsakter vedrørende ansættelse af A som plejeforældre.

Kommunen svarede mig ved e-mail samme dag:

"Med henvisning til telefonsamtale dags dato sender jeg (vedhæftet herunder) adskillige dokumenter der forhåbentligt kan danne baggrundsviden der vil bruges til Ombudsmandens vurdering af klage fra A (...) over socialkontorets beslutning primo november 2003 vedr. overflytning af P (...) til en anden plejefamilie. I denne sammenhæng vil jeg især påpege, at forfatter af skrivelse af den 08.09.2003 (et af dokumenterne vedhæftet herunder) havde bedt socialkontoret om anonymitet."

Blandt de sagsakter, som kommunen sendte mig, var den oven for citerede plejeaftale af 23. juni 1997 og den ligeledes citerede handlingsplan udarbejdet i forbindelse med etableringen af plejeforholdet.

Jeg rekvirerede den 4. juli 2006 det oven for citerede notat af 19. januar 2004 fra socialudvalgsformanden, som jeg ikke tidligere havde modtaget.

Jeg udtalte herefter:

"Omfanget af min undersøgelse

Min undersøgelse har omfattet følgende spørgsmål:

- I hvilket omfang havde kommunen overvejet, om barnets tarv kunne varetages ved andre beslutninger end ændret anbringelsessted, jf. landstingsforordning nr. 1 af 15. april 2003 om hjælp til børn og unge, § 32, stk. 1, som er sålydende:

"Så længe anbringelsen opretholdes skal kommunalbestyrelsen ved kontakt med anbringelsesstedet følge barnets forhold og træffe fornødne afgørelser om ændret anbringelsessted, behandling eller lignende",

- kommunens sagsundersøgelse,

- hvorvidt kommunen har foretaget partshøring af A, forinden kommunen traf beslutning om at overlade plejeopgaven vedrørende P til andre plejeforældre,

Kommunens anvendelse af landstingsforordningen om hjælp til børn og unge, § 32, stk. 1

Efter de i sagen foreliggende oplysninger må jeg lægge til grund, at kommunens beslutning om at ændre anbringelsesstedet for P er truffet ud fra et

administrativt skøn, som kommunen har udøvet efter landstingsforordningen om hjælp til børn og unge, § 31, stk. 1, og § 32, stk. 1.

Da dette skøn hviler på en konkret, herunder bevismæssig, vurdering, som jeg ikke kan efterprøve, finder jeg ikke grundlag for at kritisere kommunens beslutning om ændret anbringelse af barnet under den forudsætning, at det nye anbringelsessted var bedre egnet til at opfylde barnets behov.

Kommunens sagsundersøgelse forud for beslutningen om at ændre anbringelsesstedet for P

Af oplysningerne i sagen fremgår det, at kommunens beslutning om at ændre barnets anbringelsessted i væsentligt omfang er truffet på grundlag af, at kommunen fandt, at A ikke var egnede til opgaven, hvilket kommunen efter det oplyste har bygget på indberetninger til socialforvaltningen og hjemmebesøg hos plejeforældrene.

Det er min opfattelse, at kommunen, når den modtager indberetninger om, at plejeopgaven ikke varetages tilfredsstillende, må kontrollere de pågældende oplysninger og ikke blot lægge dem uprøvede til grund.

Det fremgår ikke af de foreliggende oplysninger, at kommunen forud for mødet med plejeforældrene den 4. november 2003 har taget initiativ til gennem eksempelvis hjemmebesøg eller anden kontakt til plejeforældrene at undersøge de indberetninger, som forvaltningen modtog, navnlig indberetningen fra skolen, jf. notat af 26. november 2002, og socialforvaltningens notater fra september 2003.

Jeg finder dette uheldigt, idet sagsoplysningen forud for kommunens beslutning om at ændre barnets anbringelsessted herved fremstår som ufuldstændig.

Henset til, at plejeforældrene som udgangspunkt ikke har partsstatus i spørgsmål angående barnets anbringelsessted, foretager jeg mig dog ikke yderligere for så vidt.

Hvorvidt kommunen har foretaget partshøring af A, forinden kommunen traf beslutning om at overlade plejeopgaven vedrørende P til andre plejeforældre

Denne del af min undersøgelse angår spørgsmålet om, hvorvidt kommunen på andet grundlag end landstingsforordningen om hjælp til børn og unge har været forpligtet til at høre A, forinden de blev frataget plejeopgaven vedrørende P.

Kommunen ansatte ved den ovenfor citerede aftale af 23. juni 1997 A som plejeforældre for P, som af kommunen var anbragt uden for hjemmet. Der blev i den forbindelse fastsat et plejevederlag på 3.233 kr. pr. måned.

Det fremgår af kommunens notat af 3. december 1999, at plejeopgaven var særligt krævende, og at kommunen overvejede at tilbyde A et 200 pct. forhøjet plejevederlag, mod at A påtog sig plejeopgaven på fuld tid.

Det fremgår videre af socialchefens notat af 22. januar 2004 til socialudvalgsformanden, at plejeforældrene modtog over 6.500 kr. pr. måned i plejevederlag.

Af landstingsforordningen om hjælp til børn og unge fremgår:

"§ 21. Plejefamilier har krav på at blive sat grundigt ind i plejeopgaven. Professionelle og almindelige plejefamilier skal have et eksemplar af den handleplan, der er grundlaget for anbringelsen uden for hjemmet. Kommunalbestyrelsen indgår en kontrakt med plejefamilien om arbejdsvilkår og betaling. Plejeforældre kan tilbydes kurser og løbende supervision.

Stk. 2. Landsstyret fastsætter regler for plejefamiliers arbejdsforhold, løn og vederlag."

Af bemærkningerne til bestemmelsen i lovforslaget fremgår det blandt andet:

"Det er kommunen, der ansætter plejefamilierne både de almindelige plejefamilier og de professionelle. Det er ligeledes kommunen, der har ansvaret for, at de plejefamilier, der har potentiale til at blive professionelle plejefamilier, får tilbudt den fornødne opkvalificering, mens det er Direktoratets ansvar, at der findes relevante kurser for professionelle plejefamilier.

Bestemmelserne om professionelle familieplejere er nye, og der skal derfor fastsættes et vederlag for dette arbejde, som kan svare til en almindelig lønindtægt. Formålet er, at den professionelle plejefamilie ikke skal have behov for at søge indtægt andre steder i erhvervet og i stedet for gå hjemme og være til rådighed for det omsorgssvigtede og belastede plejebarn.

Der er i stk. 2 givet Landsstyret hjemmel til at fastsætte de nærmere bestemmelser om plejefamiliens ansættelsesvilkår. Denne bemyndigelse vil blive brugt til en bekendtgørelse, hvori der fastsættes generelle vilkår om, hvilke krav der vil blive stillet til den enkelte plejefamilie."

Landsstyret har i bekendtgørelse nr. 17 af 1. juli 2003 om hjælp til børn og unge, som blandt andet har hjemmel i landstingsforordningen om hjælp til børn og unge, § 21, stk. 2, fastsat:

"§ 13. Når et barn eller en ung anbringes i familiepleje, skal der udarbejdes en plejekontrakt, hvoraf de aftalte betingelser for plejeforholdet fremgår. Endvidere

skal der til plejefamilien udleveres en skriftlig udarbejdet handleplan, som angiver formålet med barnet eller den unges ophold i plejefamilien.

§ 14. Vederlag og øvrige ansættelsesforhold for den professionelle plejefamilie fastsættes efter overenskomst med relevant forhandlingsberettiget organisation.

Stk. 2. Til den almindelige plejefamilie udbetales plejevederlaget månedsvist bagud. Plejevederlaget er alene tænkt som en aflønning af plejefamilien og skal ikke anvendes til barnet eller den unges forsørgelse. Plejevederlagets størrelse bekendtgøres i Familiedirektoratets cirkulære om gældende sociale kontantydelse.

§ 15. Kommunalbestyrelsen kan forhøje plejevederlaget med 50 eller 100 %, når der kræves en ekstraordinær indsats, som stiller særlige krav til plejefamilien med hensyn til pædagogik og omsorg.

Stk. 2. ..."

Vestre Landsret er i den i Ugeskrift for Retsvæsen 2004, s. 1961 citerede dom kommet til det resultat, at en sag om opsigelse af et plejeforhold ud fra en konkret vurdering af plejeforholdets karakter, plejevederlagets størrelse og kommunens beføjelser under plejeforholdets forløb, må behandles efter tilsvarende regler, som gælder for afskedigelse af offentligt ansatte, det vil navnlig sige pligt til at partshøre plejeforældrene.

Jeg vurderer på denne baggrund, at ansættelse af en plejefamilie efter landstingsforordningen om hjælp til børn og unge efter omstændighederne kan sidestilles med anden form for ansættelse i kommunen i relation til spørgsmål om sagsbehandlingen ved afskedigelse af plejeforældrene. Dette må i hvert fald gælde i de tilfælde, hvor der er tale om professionel familiepleje eller en plejeopgave, som i øvrigt har været af et så betydeligt omfang, at plejeforældrene ikke har kunnet påtage sig fuldtidsarbejde, og hvor plejevederlaget har skullet udgøre en reel aflønning af plejeforældrene. Herudover må der lægges vægt på omfanget af kommunens instruktionsbeføjelser og andre beføjelser under plejeforholdet.

I den foreliggende sag er disse forhold ikke oplyst i et sådant omfang, at jeg har det fornødne grundlag for at udtale mig om, hvorvidt plejeforholdet har måttet sidestilles med en egentlig ansættelse.

Jeg bemærker konkret, at det i forvaltningens notat af 3. december 1999 oplyste om kommunens overvejelser om behovet for, at en af plejeforældrene blev hjemmegående, ikke er belyst i det efterfølgende sagsmateriale.

Sagsdokumentationen bærer i øvrigt præg af, at kommunens instruktion af og kontrol med A's udførelse af plejeopgaven kun har været af begrænset omfang.

Jeg finder derfor, at jeg må afstå fra at udtale mig om, hvorvidt ophævelsen af plejaftalen har forudsat partshøring af plejeforældrene efter de regler, som gælder for afskedigelse af offentligt ansatte.

Det følger dog under alle omstændigheder af god forvaltningsskik, at forvaltningsmyndighederne, forinden de foretager dispositioner, som af borgerne må opfattes som byrdefulde eller indgribende, så vidt muligt skal give de berørte borgere lejlighed til at udtale sig om den påtænkte disposition.

I et tilfælde som det foreliggende, hvor kommunen tager initiativ til at bringe et plejeforhold til ophør af årsager, som kommunen tilskriver plejeforældrene, havde det derfor været mest hensynsfuldt og bedst stemmende med god forvaltningsskik, at kommunen havde givet A adgang til at kommentere kommunens overvejelser om at bringe plejeforholdet vedrørende P til ophør.

Mine afsluttende bemærkninger

Jeg har noteret mig, at kommunen i sit svar af 14. juni 2006 har anført, at en borger, som havde indberettet, at plejen af P foregik under kritisable forhold, har bedt socialkontoret om anonymitet.

Jeg bemærker til dette, at kommunen ikke kan love en borger anonymitet om oplysninger, som kommunen efter landstingsloven om offentlighed i forvaltningen eller sagsbehandlingslovens regler om parters adgang til aktindsigt er forpligtet til at give aktindsigt i.

Dette gælder særligt i forhold til en borger, som skal partshøres over de pågældende oplysninger. Der vil i almindelighed foreligge pligt til at partshøre over oplysninger, som anvendes som grundlag for forvaltningsretlige afgørelser til ugunst for den, som oplysningerne angår.

Det fremgår af socialchefens ovenfor citerede notat af 22. januar 2004 til socialudvalgsformanden:

"A er selvfølgelig meget velkommen til at henvende sig til socialkontoret for at læse sin sagsmappe eller den mappe der vedrører de sager, hvor han har været part i. Jeg vil påpege, at jeg har drøftet dette i telefonsamtale med A den 20.11.2003 kl. 13:30 mit notat fra dette samtale står der: "A ringer, for at finde ud, om de evt. tidligere indkaldelser fra socialkontorets side. Jeg siger, at jeg fortolker hans opringning som begæring om aktindsigt. Jeg opfordrer ham til at henvende sig skriftligt til socialkontoret. Jeg siger, at han har selvfølgelig til hver tid ret til aktindsigt i sin egen sagsmappe og den sagsmappe, hvor han har været part i sagen. Vi skal blot finde mulighed for, hvordan vi kan bedst give ham lov til dette. Jeg vil ligeledes underrette socialudvalgsformand om hans ønske, når dette kommer på skrift fra ham":

Indtil dags dato har jeg, så vidt jeg kan indse, ikke modtaget skriftlig begæring om aktindsigt fra A. Jeg foreslår, at A henvender sig skriftlig til ..., ledende socialrådgiver eller ... fuldmægtig og aftaler med dem om, hvornår og hvorledes han kan få aktindsigt. Mht. evt. kopiering af dokumenter henvises til almindelige betalings-takster der må være tilgængelige i sekretariatet."

Jeg bemærker hertil, at hverken sagsbehandlingslovens § 9 (om parter adgang til aktindsigt) eller offentlighedslovens § 4 (den almindelige adgang til aktindsigt) stiller formkrav til en begæring om aktindsigt. Det indebærer, at begæringen kan fremsættes såvel skriftligt som mundtligt, herunder telefonisk.

Mundtlige begæringer om aktindsigt kan derfor i almindelighed ikke afslås under henvisning til begæringens form, men kommunen kan dog henvisse ansøgeren til at indgive en skriftlig begæring om aktindsigt, såfremt der er et særligt behov herfor, eksempelvis hvis der er behov for at få præciseret rækkevidden af begæringen om aktindsigt, eller hvis aktindsigts-spørgsmålet skal forelægges andre myndigheder.

Jeg kan ikke ud fra det oplyste vurdere, om A's telefoniske begæring om aktindsigt burde være imødekommet.

Jeg har ved kopi af denne udtalelse og ved særskilt brev orienteret A om resultatet af min undersøgelse.

Jeg returnerer samtidig med tak for lån de originale sagsakter, som kommunen sendte mig den 6. september 2004, idet jeg samtidig beder kommunen om på vedlagte følgebrev at kvittere for modtagelsen af de originale sagsakter. Jeg beder kommunen returnere følgebrevet med kvittering til mig."

21. Pligter, sanktioner og afskedigelser

1. Uansøgt afskedigelse - utilstrækkelig partshøring og mangelfuld sagsoplysning

Ombudsmanden modtog en klage fra Advokat X på vegne af en forening som mandatar for A over en kommunes fremgangsmåde i forbindelse med fritstilling og efterfølgende afskedigelse af A.

Afskedigelsen var begrundet i A's brud på sin tavshedspligt, samarbejdsproblemer, A's adfærd uden for arbejdspladsen samt seksuelle antydninger over for en klient.

Ombudsmanden fandt den af K Kommune foretagne partshøring meget kritisabel.

Ombudsmanden fandt endvidere, at A ikke havde brudt den almindelige tavshedspligt, som A i kraft af sin ansættelse var pålagt. Endvidere fandt ombudsmanden det ikke tilstrækkelig bevist, at samarbejdsproblemerne alene eller hovedsagelig skyldtes A.

Ombudsmanden fandt desuden, at den ansattes adfærd uden for arbejdspladsen som udgangspunkt er arbejdsgiveren uvedkommende, men udtalte samtidig, at der er situationer, hvor den an-

sattes adfærd vil kunne indgå som moment i et afskedigelsesgrundlag. Ombudsmanden medgav K Kommune, at A's fremsatte seksuelle antydninger kan indgå som et moment i en afskedigelses-sag, forudsat at der i øvrigt er partshørt tilstrækkeligt herover (j.nr. 11.10.21.01/040-05).

Af Advokat X's klage af 3. juni 2005 fremgår:

"Som advokat for ... Forening fremsætter jeg herved på foreningens og medlem af foreningen A's vegne klage over K Kommunes fremgangsmåde i forbindelse med gentagen fritstilling og efterfølgende afskedigelse ved brev af den 28. juni 2004 af A fra dennes stilling som ... under K Kommune.

For så vidt angår hændelsesforløbet i sagen henvises til vedlagte kronologiske notat samt de heri omtalte bilag, som ligeledes vedlægges.

For så vidt angår indholdet af de kritikpunkter, nærværende klage omfatter, henvises til mit vedhæftede brev af den 13. december 2004 til K Kommune, hvilket brev er besvaret afvisende ved kommunens ligeledes vedhæftede brev af den 14. februar 2005. Som det fremgår, ønsker klager bl.a. en generel stillingtagen til gyldigheden af de af K Kommune i sagen truffne afgørelser - herunder afgørelsen vedrørende selve afskedigelsen.

Ønskes der til brug for sagens behandling yderligere oplysninger, står jeg til rådighed. K Kommune har modtaget kopi af nærværende skrivelse, med bilag."

Af de vedlagte bilag fremgår:

Kronologisk notat dateret den 3. juni 2005, udarbejdet af Advokat X:

"1. 1. april 2003: A ansat som ... med placering ved ..., K Kommune. Bilag: Ansettelseskontrakt, Stillingsbeskrivelse.

2. 19. april 2004: Ekstraordinært personalemøde p.g.a. fundet notat, skrevet af A om ny leder m.v. Bilag: A's notat, Indkaldelse til ekstraordinært personalemøde, Referat af personalemøde, inkl. fremsendelsesskrivelse hertil.

3. **21. april 2004: A fritstilles med øjeblikkelig virkning.** Bilag: Fritstillings-skrivelse af den 21. april 2004.

4. 30. april 2004: ... Forening retter henvendelse til K Kommune med krav om ophævelse af fritstilling omgående. Bilag: Skrivelse af den 30. april 2004 fra ... Forening til K Kommune.

5. 4. maj 2004: Partshøring (på møde) af A. Bilag: Indkaldelse til partshøring af 28. april 2004, Referat af mødet.

6. **24. maj 2004: Fritstilling ophævet** i.f.m. personalemøde i ... Bilag: Skrivelse fra borgerforvaltningschefen til kommunaldirektøren i K Kommune, vedlagte håndskrevne noter fra mødet (referat).

7. **1. juni 2004: Ny fritstilling af A** i.f.m. nyt personalemøde i ..., planlagt til fastlæggelse af retningslinier. Bilag: Referat af mødet, Fritstillingsskrivelse af den 4. juni 2004 fra kommunaldirektøren og borgerforvaltningschefen til A.

8. 9. juni 2004: ... Forenings reagerer i anledning af ny fritstilling. Bilag: Skrivelse af den 9. juni 2004 fra ... Forening til K Kommune.

9. 17. juni 2004: "Endelig parthøring" (på møde) af A. Bilag: Referat af 1. møde den pågældende dag, E-mail af den 24. juni 2004 fra ... Forening til kommunaldirektøren samt dennes svar herpå af 29. juni 2004.

10. **28. juni 2004: Afskedigelse af A** til fratræden med udgangen af september 2004. Bilag: Afskedigelsesbrev af den 28. juni 2004.

Hovedkorrespondancen mellem parterne efter beslutningen om afskedigelse:

- Advokat X's skrivelse af 13. december 2004 på vegne ... Forening og A til K Kommune

- K Kommunes skrivelse af 14. februar 2005."

Øvrige bilag citeres nedenfor i kronologisk rækkefølge:

Ansættelsesbrev for A udarbejdet af K Kommune:

"K Kommune har med virkning fra den 1. april 2003 ansat dig som ... med placering ved ...

For ansættelsesforholdet gælder Overenskomst af 15. maj 2001 mellem Grønlands Landsstyre og Ingeniørforbundet i Danmark, Ansatte Arkitekters Råd, Gymnasieskolernes lærerforening, Dansk Magisterforening og Dansk Psykolog Forening for Ingeniører, arkitekter, magistre ved Grønlands Gymnasiale uddannelse, magistre og psykologer i Grønland.

Du vil blive indplaceret på de etårige løntrin 5 - 17 og 20 i henhold til § 4, stk. 3, i ovenstående overenskomst.

Du tillægges lønanciennitet fra den 1. februar 1991, svarende til indplacering på løntrin 17 med oprykning til løntrin 20 den 1. februar 2004.

Det er tilknyttet administrationstillæg til stillingen iht. overenskomstens § 7, stk. 5. Det er ligeledes tilknyttet rådighedstillæg til stillingen iht. § 7, stk. 6, og dette tillæg følger ancienniteten.

Din løn der udbetales dig månedsvis bagud, udgør efter satserne pr. 15. maj 2001:

Løn:	Kr.26.372,42
Rådighedstillæg:	Kr. 2.790,48
Tillæg	Kr. 1.330,00
Eget Pensionsbidrag	Kr. -1.318,00
Atp	Kr. -32,40

I alt

Kr.29.141,88

Lønnen anvises til en lønkonto, som du skal oprette i et pengeinstitut i Danmark eller Grønland. Når lønkontoen er oprettet, bedes denne, sammen med dine skatteoplysninger, meddelt K Kommunes lønkontor.

Der oprettes pensionsordning iht. overenskomsten § 14 stk. 1 og 3.

Arbejdsgiverens pensionsbidraget udgør 10 % af ovennævnte løn "og Administrationstillægget samt rådighedstillægget". Eget pensionsbidrag udgør 5 % af ovennævnte løn "og Administrationstillægget samt rådighedstillægget". Pensionsbidraget fratrækkes lønnen og indbetales månedligt til pensionsordningen.

I forbindelse med denne ansættelse er du berettiget til anvist bolig. Der vil blive rekvireret bolig i henhold familiestørrelse oplyst i ansøgningen.

Du vil senere blive nærmere orienteret om den anviste bolig. For anvist bolig betales efter de til enhver tid gældende regler. Du har pligt til at fraflytte boligen i umiddelbar tilknytning til ansættelsesforholdets ophør.

Såfremt du misligholder lejemålet med udsættelse til følge, vil der ikke blive stillet en anden bolig til rådighed.

Boligbetaling, varmebidrag og eventuelt afdrag på depositum betales forud og vil blive tilbageholdt i lønudbetalingen.

Du har tavshedspligt med hensyn til de forhold, du i kraft af din stilling bliver bekendt med, hvis det ifølge sagens natur er påkrævet eller bliver dig foreskrevet af din foresatte. Tavshedspligten ophører ikke med udtrædelse af tjenesten.

På vedlagte genpart af denne skrivelse bedes du med din underskrift bekræfte, at du er indforstået med ovenstående betingelser. Den underskrevne genparten bedes snarest sendt til K Kommune, Forvaltningen."

Stillingsbeskrivelse af april 2003:

"Alle ansatte i K Kommune skal først og fremmest efterleve K Kommunes målsætninger. Man skal være fleksibel og omstillingsparat, så man kan indgå i nye projekter og opgaver til gavn for borgerne i kommunen. Der ud over kommer nedenævnte opgaver.

FORVALTNING:	Forvaltningen
Afdeling:	...
Funktionsbenævnelse:	...
Stillingsindehaver:	A
Aflønning/normering:	Overenskomst

I: Stillingens organisatoriske forhold

Stillingsindehaveren er organisatorisk og arbejdsmæssigt underlagt forvaltningschefen.

II: Stillingens opgaver, ansvarsområde og kompetence

- Medvirke ved forsat udvikling af

- medansvarlige for den daglige ledelse sammen med lederen for

- metodeudvikling, supervision, vejledning og uddannelse af relevant kommunalt personel (Støttepersonel i.f.t. såvel børn/unge/familier som psykisk handicappede, hjemmehjælpere, sagsbehandlere etc.), så disse på længere sigt rustes til at udføre en kvalificeret og selvstændig indsats i.f.t. den enkelte klient,

- indgå i relevante udviklingsopgaver, også tværfagligt regi samt i øvrigt styrke/udvikle den tværfaglige indsats ved samarbejde med relevante eksterne parter,

- individuel klientbehandling ved helt særlige behov på baggrund af visitation ud fra nærmere definerede begrænsninger af hensyn til den overordnede og langsigtede indsats og målsætning i kommunen,

- konsulentvirksomhed i forhold til eksterne instanser (SHV, skolevæsenet, Kriminalforsorgen, kricecenter m.fl.) omkring personaleudvikling projekter etc.

Desuden kan ... udføre adhoc opgaver i.h.t enkeltstående behov blandt andet i forbindelse med vurdering af om enkelte barn har specialpædagogisk behov blandt andet via vidtgående specialundervisning."

Institutionslederens indkaldelse til ekstraordinært personalemøde den 19. april 2004. Heraf fremgår følgende:

"I bliver hermed indkaldt til ekstraordinær personalemøde i dag på grund af jeg er kommet i besiddelse af en skrivelse forfattet af ... A, som omhandler stærkt nedladende og til dels usande og meget groft misvisende indhold, som jeg ikke kan komme uden om at tage op i personalegruppen af hensyn til gensidig tillid og samarbejde her i huset.

Der er vedlagt kopi af denne omtalte skrivelse.

Dagsorden:

1. Samarbejde - gensidig tillid mellem leder og personale
2. Hvordan komme videre herfra, hvad skal og kan der ske?
3. Evt."

Udateret skrivelse, der er årsag til ekstraordinært personalemøde:

"I ... vidste vi at en ny leder var på vej, men længe måtte vi nøjes med på rygteplan at vide at det drejede sig om en pædagog ved navn '... ' fra '... '.

Det at vi ikke kontaktedes af den kommende leder måtte give grundlag for bekymring vedrørende denne persons evne til indlevelse og forståelse af sit kommende personale.

Da ... så kom, i selskab med ..., gjorde det indtryk at hun var mere åben vedrørende det personlige, end med hensyn til hendes målsætning vedrørende ... Hun fortalte om sin sorg i forbindelse med to selvmord. Hun havde (bl.a.) en ..., som var meget god at tale med.

Vi fik blot ikke rigtig svar på spørgsmålet om hvad hun stod for? Hvorfor var hun kommet her?

Da ... så kom rigtigt på arbejde, havde min kollega ... købt morgenbrød. ... sad derpå og talte, da jeg pludseligt overrasket hørte ... give ... instrukser på grønlandsk. ... gentog noget i retning af at 'hun vidste det ikke var hensigtsmæssigt at ringe til klienter'. Specielt var både at ... lod sig dirigere og at hun accepterede kodet kommunikation. Socialpsykologisk kan man måske sige at forholdet ... / ... defineredes her som hvad ofte betegnes som "omvendt hierarki". ... accepterede at lede 'med ført hånd'.

Derefter forklarede ... mig at 'hun senere ville tale med mig'. Dette er endnu ikke sket fjorten dage efter.

Jeg var meget forstående overfor om en leder ville tale med medarbejderne enkeltvis, men jeg opdagede med nogen overraskelse at hun satte sig til at tale med ... og ... sammen. Jeg forstod imidlertid højst overrasket at hun sammen med de to pædagoger havde truffet beslutninger, som angik os alle her i institutionen.

Senere på dagen erklærede ... at hun havde det dårligt. Hun talte først om forkølelse og dernæst om 'en ond ånd'. Jeg oplevede at hun bevidst undgik mig.

Jeg forholdt mig afventende for at se om ... ville indfri sit løfte om at tale med mig. På et tidspunkt henvendte hun sig dog og sagde at hun var kommet til det resultat at hun mente det var bedre om ... blev souschef i stedet for mig.

Jeg udtrykte behov for at tænke herover.

Jeg tegnede på dette tidspunkt spontant en skitse over magtstrukturen i ..., som det var min intention at vise til ..., som jeg imidlertid havde svært ved at få i tale. Princippet var i skitsen at den tidligere leder egentlig igennem ... i høj grad stadig stod for styret her: ... - ... - ... var magtstrukturen, hvor jeg var sat helt udenfor og atter isoleret.

Lidt historisk: ... var meget utilbøjelig til at ophøre som leder af ...

... og jeg var en periode lang fælles om irritation over hendes massive problemer med ledelsen.

Efter at vor leder havde annonceret at hun ville søge andet job, skiftede ... imidlertid helt. Jeg forstod overrasket at der var tale om et emotionelt meget tæt forhold til den afgående leder.

... havde altid vist sig meget venlig overfor mig, alligevel følte jeg mig stærkt bagtalt især i socialforvaltningen. Det overraskede mig at man her tilsyneladende slutte budskabet om min inkompetence råt.

... var af ... ansat til børnene. Efter hendes fratreden blev imidlertid ..., - utvivlsomt igennem ... 's indvirken på ..., K By er fyldt med omvendt hierarki, udnævnt til fungerende leder.

... skrev koncentratet af alle sine sager på grønlandsk og sørgede for at overdrage de, som hun ikke var færdige med, til børnehavepædagogen..."

Referat af 20. april 2004 af ekstraordinært personalemøde afholdt den 19. april 2004:

"Tilstede: ..., ..., ..., A, og

... som har indkaldt til dette møde indleder med at omdele mødeindkaldelsen, samt skrivelsen forfattet af A til gennemlæsning.

... orienterer at ledende soc.rådg. er orienteret mundligt om skrivelsens indhold, og at ... er orienteret om at der ville blive afholdt et ekstra ordinært personalemøde i dag.

Personalet bliver orienteret om mine begrundelser som bl.a. er bekymring om der i det hele taget kan være grundlag for nærmere samarbejde og gensidig tillid med A efter dette, da det er min oplevelse, at der er sket et tillidsbrud til A som medarbejder og kollega i

Desuden var jeg ret vred over at læse skrivelsens indhold og det kan være underminerende for samarbejde og styring af huset, og sådan skal det ikke være.

Skrivelse blev gennemgået med A, og først og fremmest spørgsmålet om hvorfor den er gemt i ... 's computer som alle har adgang til hvis det ikke er ment som en provokation og forsøg på at splitte personalet???

- Hvem var skrivelsen henvendt til?
- Hvad skulle det bruges til?
- Med hensyn til mit besøg sammen ..., hvilken spørgsmål blev stillet som ikke blev besvaret? Blev der givet andet indtryk end besøg for jobstart for at hilse på personalet og for at se huset?
- Hvorfor skal min åbenhed omkring mine tab gennem selvmord bruges imod mig? ? og forsøgen på miskreditere mine supervisere, hvorfor i det hele taget nævne det?
- Har A spurgt mig og hvornår om hvad jeg står for? Er det så utydeligt?
- Er vi ikke begyndt at arbejde med tingende ud fra bl.a. mine holdninger og er personalet ikke blevet gjort bekendt med mine langsigtede planer omkring ... 's målsætning? Denne dag er min 9. arbejdsdag hvad kan man med rimelighed nå og forvente i løbet af NI dage arbejdsdage?
- Hvad er kodet kommunikation? Er det grønlandsk?
- Hvordan kan ... / ... være omvendt hierarki? Det er ... der ved og kender klienter?
- Hvad er ført hånd i den forbindelse?

- ... vil tale med mig, det er ikke sket i 14 dage efter - Taler vi ikke sammen hverdag indtil nu, kan alle ikke bekræfte at A er den jeg bruger mest tid på, er det ikke tydeligt for alle efterhånden? Kan man ikke selv efterlyse en samtale hvis der er et udtalt behov og hvis ikke det kan vente til et planlagt møde?

- Er det forkert at tale med "de to pædagoger", på hvilken måde er det forkert?

- At jeg var dårlig og forkølet og alligevel er på arbejde var en kendsgerning, hvad er der galt idet?

- En ond ånd, hvem er en ond ånd? For hvem er det et problem?

- At A oplevede at jeg bevidst undgik ham, hvornår er det sket?

- Hvorfor være afventende overfor mig er det forbudt at spørge, har folk ikke fået at vide at de kan komme hvornår det skal være for vi er ikke flere her i huset og alting ikke behøver at være så firkantet hele tiden?

- Skal jeg redegør for hver time jeg har arbejdet? er det ikke tydeligt at vi rydder op i huset efter bare 9 dages arbejde? Bliver folk ikke inddraget i arbejdet?

- Hvem der skal være souschef er stadig uafklaret og hører til oprydningen, hvilken argumenter har A for at være souschef?

- ... er magtstrukturen og A atter sat udenfor. Ja men hvem sætter A udenfor? os eller ham selv ?

Det var nogle spørgsmål som A ikke har gennemarbejdet og derfor har svært ved at svare fyldestgørende for fordi skrivelsen kun er til ham selv, skrevet i frustration.

Grunden til at skrivelsen ligger i ... 's computer er den, at A's hjemmecomputer ikke kan bruges. A efterlyser regler omkring brugen af ... 's computer, er det ikke bare logik for alle at ... 's computer er offentlig ejet og skal betragtes som sådan, hvorfor det ikke behøver være nødvendig at lave regler?

Kodet kommunikation er ifølge A grønlandsk

I forhold til ansættelse af leder og souschef skulle ... angiveligt have begået en fejl, hvilken er svært for mig at forholde sig til, jeg var ganske enkelt ikke ansat på dette tidspunkt. A har savnet samtaler med alle medarbejdere enkeltvis fra leder.

Bordet rundt:

...: Genkender S's såkaldte skrivelser og oplever igen at hun bliver skrevet om på denne måde.

Hvis ... går af går hun også af, ... har ganske enkelt ikke flere kræfter til den slags, har brug mange kræfter på A, og på dumme konflikter, hvor de har været alene i to måneder. Det kan ikke fortsætte sådan.

...: Blev forskrækket over at læse skrivelsen og tænker hvornår bliver det min tur? Blev utryg ved A.

...: Vil gerne have forklaring af A om hvorfor skrivelsen ligger i ... 's computer som alle kan læse? Hvis det ikke var meningen at den skulle provokere, hvorfor så ikke slette den eller skrive den derhjemme eller gemme den i en diskette?

Mener i øvrigt at ... har nået meget i løbet af kort tid. Har selv tålmodighed til sine spørgsmål fordi han er en voksen mand og kan vente til næste møde.

A er overrasket og ked af ... 's udmelding.

På mødet blev det gjort klart at:

... ikke vil arbejde tæt sammen med A, der er ganske enkelt tillidsbrud, hvordan vil alle ting blive fordrejet? A er blevet bedt om at gennemarbejde sit materiale, da ... vil give referater videre til ledelsen.

Hvis A ikke bliver flyttet flytter ... tilliden kan ikke genoprettes da skrivelsens indhold og A's forklaringer ikke er tilfredsstillende. Andet end det opleves krænkende og fordrejning af virkeligheden.

Alt i alt er skrivelsen stærk nedladende overfor alle her i huset, groft misvisende og dyp provokerende til at frugtbar samarbejde kan dyrkes. Dette skal ses i lyset af at denne arbejdsplads er lille og dermed sårbar.

Spørgsmålet om hvorfor dette skal ske på denne måde er stadig en gåde. Men ko-det kommunikation er ifølge A grønlandsk.

Efter personalemødet blev jeg ringet op af ... som fortæller at A har ringet til hendes samlever om vores personalemøde.

Dette styrker yderligere utrygheden for hvem flere har han ringet til og hvad har han fortalt til hvem?

Hvordan bliver vi udleveret og til hvem? ?"

Referatet af ekstraordinært personalemøde blev fremsendt til ledende socialrådgiver og forvaltningschefen i K Kommune den 20. april 2004. Følgende fremgår blandt andet af skrivelsen:

"Det er med beklagelse blevet fremsat så stærke og provokerende ting at det er uforsvarligt og umuligt, at fortsætte enhver frugtbar samarbejde, hvorfor vi beder ledelsen at træde til."

Brev fra K Kommune til A dateret den 21. april 2004. Heraf fremgår følgende:

"Undertegnede bekræfter herved at, De med øjeblikkelig virkning er fritstillet fra Deres stilling som ... ved K Kommune.

Begrundelsen er at, du efter gentagne samtaler omkring retningslinjer ikke udviser fremskridt omkring din opførsel overfor dine overordnede, kollegaer samt overfor klienter.

Jeg henviser i den forbindelse referat fra personalemødet i "... " den 20.04.04. Hvor emnet var din skrivelse, som er nedværdigende og ikke mindst krænkende overfor både klienter og kollegaer.

Du vil indenfor 14 dage blive indkaldt til partshøring.

Du er velkommen til at kontakte din fagforening eller en advokat."

Brev af 28. april 2004 fra K Kommune til A. Heraf fremgår følgende:

"Hermed indkaldelse til partshøring iht. Brev nr. ... af 21. april 2004 fra K Kommune Forvaltningen.

Partshøringen vil ske i kommunaldirektørens kontor tirsdag den 4. maj 2004 kl. 10.00.

Du er velkommen til at kontakte din fagforening eller en advokat.

Følgende vil deltage fra kommunen:
 Kommunaldirektør ...
 Forvaltningschef ...
 Ledende Socialrådgiver ..."

Brev fra ... Forening til K Kommune af 30. april 2004. Heraf fremgår følgende:

"Vort ovennævnte medlem har henvendt sig til foreningen idet han er blevet fritstillet fra sin stilling som ... ved K Kommune. A har oplyst, at baggrunden for fritstillingen er, at en kollega "... har været inde på hans computer under hans bibliotek, og har fundet et dokument som er en af hans private optegnelser, og videregivet dette til hans leder Dokumentet omhandler, efter det oplyste, forholdene på stedet.

A har oplyst, at der ikke i K Kommune findes retningslinier for anvendelse af kommunens computere. Det er ... Forenings opfattelse, at Kommunen ikke uden et regelsæt kan bebrejde A, at der ligger et privat dokument i hans bibliotek. Desuden finder foreningen det helt uacceptabelt, at kommunen skrider til fritstilling af en medarbejder på baggrund af en kollegas uhæderlige opførsel.

På den baggrund skal ... Forening på det kraftigste henstille til, at A's fritstilling omgående ophæves. Foreningen skal anmode om, at modtage bekræftelse på at fritstillingen ophæves snarest."

Håndskrevet referat af personalemøde den 24. maj 2004 i ...:

"Kom.dir indleder vedr. verserende sag omkring samarbejdet i ...

... - leder - retningslinjer - optagelse af sager/klienter.

Alle udgående breve (kom. Logo) underskrives af 2 souschef - ...

Alle computer er ... 's arb.redskaber

Arb.tid/kontakt til klienter foregår mellem 8-16. Kun arrangerede møder grupper/ kan foregå udenfor denne tid.

Klientjournaler er tilgængelige for alle ansatte.

Vedr. sagen som udløste det.

A anmodes fortælle.

- A følte sig uden for. Havde svært ved at få kontakt med ledelsen her efter leder-skiftet.

- ... har haft en masse ting at foretage sig udover at skulle tage sig af A. ... anser ikke A's fortællinger som fakta.

A man ser ikke tingene ens -Hytter - nuværende grl.

... både DK og Grl. Ledelse er ledelse uanset kultur.

A mener at når man går uden om ham føler han ikke det er forsvarligt. ... - A lad være med analogi A forstår.

K Kommune ansætter ..., lederen er stadigvæk leder og er den der tager beslutning.

... A er utilfreds med alt.

... - Vi har været gennem det her. Det er utroligt at vi gentager det her. A spørges om han kan huske det her gentagelser A nægter.

...: A nævner ting som mor - datter forhold. ... det er nævnt tidligere hvordan tingene skal være.

A: Klient - ikke optimal behandling grundet arb.forholdene.

Dir: Klienter behandles ikke udenfor arb.tid.

A: Klienter forstår dårligt dansk.

...: Borger er borger ikke klient, A føler sig bagtalt.

A: Problemer i soc. Afd. Jeg får sur mails.

...: Mangler svar om konkret eks. vedr. bagtalelser.

A: Nævner personer om krimisag.

...:

A Person skulle have omtalt A som skyld i hans situation.

...: Har aldrig hørt A's navn.

A: Nævner kriseberedskab i Bygd.

...: Fortæller om episoden iht. Rapporten som vedk. tolk havde udført. Deri nævnes A små griner, som er stødende for disse klienter.

...: Kan ikke se sammenhængen, da A nævner forskellige ting.

A: Tolken bagtaler mig vedr. min situation ifm. Krisehjælp.

...: Dette er i en rapport og betyder ikke bagtalelse

A: Nævner at vedk. Tolk kom fortalt ham selv.

...: Det er ikke bagtalelse

...: Frustreret over at man ikke kommer ingen vegne - Hvordan kommer vi videre. Kan du lade være med at tage sager op når du møder nogen i byen.

A: Det vil ikke ske, selvom det er uhøfligt.

...: Hvordan skal vi trives fremover?

A: Nævner at kollegaer har nævnt at ville stoppe deres ansættelse såfremt A fortsætter.

...:

Kom.dir: Tager eksempler om uenighed også komme videre bagefter.

A: ... vil ikke acceptere mig.

...: Hvordan

A: ... har overtaget ... 's holdning.

...: Hvornår har jeg undgået dig, A.

A: Nævner noget formål og retningslinjer

Kom.dir: A's fornærmelser /... har ikke undgået dig Følelser- misforståelser

- hvordan kommer I videre? Morgenstart - Hvor er det der mangler demokrati

- Kom.dir: Det er svært ikke at snakke sammen i en lille arb.plads. - Man kan altid, hvad man snakker om

- A: ... har arb. Sammen med mig i 9 dage

- Kom.dir.: Forstår ikke hvordan A kan have holdning efter det få dage. En ... profil.

- ...: Spørger A om han arbejder med sig selv

- A: Jeg prøver vedr. konfliktskyhed.

- ...: Hvordan arbejde med sig selv.

- A: Gruppen - arbejde med sig selv.

- : Hvordan komme videre med dette hvis som at off. Institution. Retningslinjer tages op / nævnes.

- A: Der har ikke været så mange retn. Linjer

- ...: Kan du huske, da vi tog det op. Hvordan vi får en ens arb.gang, vedr. forskellige sager.

... laver retningslinjerne igen. A skal i den her uge ikke modtage klienter. Direktøren kræver at denne uge skal vise hvordan man kommer videre. Der holdes møde igen 1. juni 2004. Hvad tid det bliver meddeles senere.

Retningslinjer for ... - og ... afleveres.

A afleverer kopi; udd. Papir + kursus papir."

Notat udarbejdet af K Kommune, forvaltningschef ... til kommunaldirektøren i K Kommune vedrørende personalemøde i ... den 24. maj 2004. Heraf fremgår følgende:

"Mødet blev afholdt i "... kl. 09.00 med følgende deltagere udover ansatte: Kommunaldirektør ...

Forvaltningschef ...

Socialchef ...

Personalemødet blev holdt ifm. Verserende sag omkring samarbejdet i "...".

Kommunaldirektøren indleder med at forklare at fritstilling af A er slut og A kan begynde at arbejde igen fra d.d. Det blev også besluttet at A ikke modtager klienter i denne uge.

For at forbedre samarbejdet udarbejder lederen retningslinjer som præsenteres til næste møde som afholdes den 2. juni 2004.

Vedlagt håndskreven notat under mødet."

Notat udarbejdet af forvaltningschef ... til kommunaldirektøren i K Kommune vedrørende personalemøde i ... den 2. juni 2004. Heraf fremgår følgende:

"Mødet blev afholdt i "... kl. 13.00. Følgende deltager udover ansatte i "...":
Kommunaldirektør ... Forvaltningschef ... Socialchef ...
Personalemødet blev holdt som aftalt fra mødet den 24.05.04.

Kommunaldirektøren indleder med at der ved sidste møde blev besluttet at lederen udarbejder retningslinjer. Disse blev så præsenteret og lederen forklarer at personalet er hørt i forbindelse med udarbejdelsen.

A stiller spørgsmål vedr. detaljer, som så blev forklaret, således der ikke er misforståelser omkring disse.

Alligevel fortsatte mødet med at A stiller spørgsmål omkring forhold der ikke hører til mødet bl.a. rapport fra Krisehjælp i Bygd. Der blev diskuteret frem og tilbage om sprogproblemer og kulturelle forskelle omkring ledelsesstil o.s.v.

Direktøren understreger at mødet handler om hvad personalet agter at gøre for at løse samarbejdsproblemer. Lederen kommer med løsnings forslag hvortil A udviser skepsis og kan ikke udtrykkeligt bekræfte at han vil følge dem. Men at han ville prøve.

Lederen føler at hun ikke magter at passe A samtidig med andre gøremål skal passes. Hun begrundet dette med at A jo hele tiden føler at der blev snakket alt for meget grønlandsk, lederen har ikke kræfter til at skulle forklare alt hvad der blev sagt på grønlandsk.

Hun forklarer også borger henvendelser vedr. A's sociale adfærd som hun har det svært med at skulle besvare, om hvorvidt det er passende opførsel som f.eks. at lede efter ting i affaldscontainere osv. Lederen fortæller også om en henvendelse fra borger vedr. A's, vedkommende person var på vej hjem efter familiebegravelse, hvor A glædeligt havde råbt til vedkommende at, han alligevel ikke bliver fyret. Det blev understreget fra direktørens side at tavshedspligten er en pligt og ikke ophører. Direktøren understreger at A aldrig er blevet truet om fyring. Tolken i "... " fortæller at han kommer i tvivl i forbindelse tolkning for A i forbindelse med klient samtaler, når A kommer med sex relaterede bemærkninger, såsom priser for samvær for en nat.

Mødet blev afsluttet da, direktøren mener at vi ikke kommer nogen vegne, da A ikke rigtig kan forholde sig til hvad der er besluttet."

Brev af 4. juni 2004 fra K Kommune til A, hvorved A bliver fritstillet. Det fremgår af brevet, at det er sendt pr. bud, mens det af A's påtegning på brevet angives, at dette først blev modtaget om eftermiddagen den 8. juni 2004. Heraf fremgår følgende:

"Det skal hermed bekræftes, at du med omgående virkning den 1. juni 2004 er fritstillet fra din stilling ved ...

I den forbindelse indkaldes du til endelig partshøring torsdag den 10. juni kl. 9.00 på kommunaldirektørens kontor.

Begrundelsen for fritstilling samt indkaldelse til endelig partshøring er følgende:

1. At du på personalemøderne den 24. maj 2004 samt 1. juni 2004, hvor arbejdspladsens samarbejdsproblemer har været diskuteret, på intet tidspunkt har villet deltage i løsningen af de problemer, som personalet i fællesskab skal løse,

2. at du gentagne gange, på under møderne samt i det daglige, ikke på nogen måde har ønsket at følge de retningslinier som er udstukket af din overordnede,

3. at du gentagne gange - uden begrundelse - ikke vil anerkende din arbejdsplads ret til at stille krav i forbindelse med udførslen af arbejdet,

4. at du uden for arbejdspladsen i mindst et tilfælde har brudt den indskærpede tavshedspligt, som har været dig pålagt i forbindelse med tidligere samtaler vedrørende din person,

5. at du gennem din adfærd både på arbejdspladsen og uden for arbejdspladsen har undergravet arbejdspladsens troværdighed ved bl. a., at mene at alle samtaler som føres på grønlandsk har til hensigt at skade din person samt ved at gennemrodning af byens skraldespande skulle være almindelig normal adfærd,

6. at du gennem din meget negative holdning til samfundet samt fagligheden hos dine grønlandske kolleger skaber endog meget store samarbejdsvanskeligheder,

7. at du trods gentagne forsøg på at komme videre, fremhæver tidligere kolleger negativt samt inddrager hændelser, som ikke har relevans eller aktualitet i forhold til den situation, som søges løst.

Ved den endelige partshøring vil der være deltagelse af Kommunaldirektør, ..., Forvaltningschef, ... samt Socialchef, ... Du anmodes om, at medtage en tillidsmand eller anden, som kan være din bisidder. Du bedes ligeledes bekræfte modtagelsen af denne skrivelse ved din underskrift på denne skrivelse."

... Forenings brev af 9. juni 2004 til K Kommune. Heraf fremgår følgende:

"Med henvisning til dit brev af 4. juni 2004 som vi har modtaget i ... Forening den 8. juni 2004 skal foreningen bemærke følgende:

Af brevet fremgår der en række klagepunkter/beskyldninger hvoraf ingen af dem er dokumenteret. Her ud over fremgår det også, at A skulle have gennemrodet byens skraldespande, samt have udvist en negativ holdning til samfundet og hans grønlandske kolleger.

... Forening kan på det foreliggende grundlag ikke acceptere denne række udokumenterede alvorlige påstande uden videre.

På grund af sagens karakter og at ... Forening ikke kan været til stede ved mødet den 10. juni 2004, skal foreningen anmode om, at få tilsendt dokumentation for påstandene forinden mødets afholdelse, således at A og foreningen kan få lejlighed til at drøfte disse forinden mødet."

Notat udarbejdet af borgerforvaltningschefen til kommunaldirektøren i K Kommune vedrørende endelig partshøring af A (mødet blev indkaldt ved fritstillingen af A ved K Kommunes brev af 4. juni 2004, men blev udsat som følge af sygdom). Heraf fremgår følgende:

"Mødet blev afholdt i Kommunaldirektørens kontor torsdag den 17.06.04 kl. 09.00. Følgende deltager udover A.

Kommunaldirektør ... Forvaltningschef ...
 Socialchef ...
 Bisidder ...

Kommunaldirektøren indleder med at understrege at, vedr. dette møde er der indskærpet tavshedspligt. Og ... fortsætter: Den 1. juni 2004 blev personale mødet stoppet med den begrundelse at vi ikke kommer nogen vegne, da A ikke kan forholde sig til hvad der blev besluttet. Hvorefter A blev fritstillet med omgående virkning, iht. Brev af 4.juni 2004. ... foreningen har gjort indsigelser mod fritstilling af A.

... forklarer at mødet kan ende med afskedigelse alt efter konklusionen på mødet. Direktøren siger at A mindst i et tilfælde har brudt sin tavshedspligt. A indrømmer faktisk at han har nævnt overfor sin nabo at han alligevel ikke blev fyret.

A blev bedt om at kommenterer brevets indhold.

Herefter begynder A forklare møderne hhv., fra den 24.05.04 og 01.06.04. At han har prøvet i denne periode, at være en del af personalet i "...". A siger at han har manglet retningslinjer og instruktioner lige siden han startede i "...".

Retningslinjer som blev udarbejdet af lederen, sker efter hans initiativ forklarer A. Han fortsætter med at sætte spørgsmålstejn ved de formuleringer der er i de af lederen ved ... udarbejdede retningslinjer. A mener dog ikke at dette er tilfældet. A mener han aldrig er blevet introduceret ordentligt i såvel arbejdet og det kulturelle forhold og normer der er gældende i samfundet.

A inddrager flere personer der ikke er til stede i sine bemærkninger vedr. skrivelse af den 4 juni fra direktøren, A nævner at han har haft et godt samarbejde med

A tager retningslinjerne op på ny. Og som eksempel nævner han at, ... ikke er egnet som leder og der har været selvmords trusler fra ... elev efter at denne havde haft samtale med pædagogen og socialrådgiveren ... Hjælpen i Bygd tages op som eksempel, hvor A mener at tolken den gang selv også var i krise, grundet ansættelsesophør for denne person. A mente det var en unødvendig risiko at bruge en børnehavepædagog i stedet for en uddannet ... i.f.m. krise i den omfang.

... forklarer at mødet her tager udgangspunkt i tidsforløbet fra 1. april 2004 indtil nu. I den tid er der ikke sket fremskridt hvad angår samarbejdsproblemer. Der er ... uenig og mener han har været konstruktiv. Han mener også at have fuldt retningslinjerne.

A har været i Politiet vedr. sin sag. Han mener at Lederen ... har rodet i hans private sager, da han mener ... har kigget i computeren hvor A har en domæne. ... forklarer at private domæner ikke eksisterer på kommunens computere.

... spørger A vedr. hans sociale adfærd, hvortil der er kommet klager fra borgerne. A prøver at forklare med kulturelle forskelle. Han fastholder også at han ikke har negative holdninger til samfundet. Han tilføjer at det er godt mod feedback. A mener ikke alle samtale på grønlandsk skader hans person. Han tilføjer at han var holdt op med at rode i affald efter han fik besked på det.

Vedr. sidste del af brevet som omhandler en klientsamtale hvor A iht. tolken skulle være kommet med et spørgsmål om priser for seksuelle ydelser. A forklarer at

pigen har været seksuelt misbrugt. A mener at pigen forstod humoren bag denne bemærkning og at pigen grinte.

A mener at direktøren og mødedeltagerne fra kommunen side ikke er fagligt kompetente til at vurdere terapi forløbet med pigen. Det skulle være en ... der skulle vurdere terapi forløbet mener A.

Mødet stoppet omkring kl. 11.00 og vi mødes igen kl. 14.30 i kommunaldirektørens kontor."

E-mail fra ... Forening til kommunaldirektør ... af 24. juni 2004:

"Jeg har med fax modtaget referat fra møde afholdt den 17. juni. 04. Af referatet fremgår det, at mødet blev suspenderet og skulle fortsætte om eftermiddagen. Jeg har ikke modtaget kopi af den sidste del af mødet, og skal derfor anmode om, at få det tilsendt omgående.

Jeg skrev i min mail af 22. juni 2004, at jeg var blevet orienteret af ... (bisidder) om, at A havde fået en kort frist til at beslutte sig for, om han selv ville sige op, eller om han ville opsiges. Dette fremgår ikke af referatet, og foreningen stiller sig derfor helt uforstående overfor dette udsagn. Jeg skal på denne baggrund anmode om, at du snarest tager kontakt mig, således at sagen kan blive oplyst på tilstrækkelig måde, og kan blive afsluttet snarest.

Såfremt jeg ikke bliver kontaktet snarest, vil foreningen overveje, at tage kontakt til Kanukoka med henblik på inddragelse i sagen."

Brev fra K Kommune til A af 28. juni 2004, hvorved A afskediges. Heraf fremgår følgende:

"På baggrund af endelig partshøring den 17. juni 2004, samt udløb af den af dig accepterede betænkningstid skal der hermed meddeles, at du er afskediget fra K Kommune.

Afskedigelsen sker med 3 måneders løn regnet fra den 1. juli 2004. Dette medfører, at du vil få udbetalt din sidste løn i udgangen af september 2004. Afskedigelsen medfører, at du ikke mere møder på arbejdspladsen og du skal derfor anmodes om, at aflevere materialer m.v. såfremt du har noget på din bopæl. Du er ligeledes opsagt fra din bolig, som skal fraflyttes senest den 31. juli 2004, hvilket meddeles boligafdelingen af K Kommune. I den forbindelse skal vi anmode dig om, at tage kontakt til et flyttefirma med henblik på bohavflytning samt til rejsebureau med henblik på eventuel afrejse fra K By. I begge tilfælde skal vi anmode dig om, at meddele, hvilket flyttefirma samt eventuelt bookingnummer der anvendes idet udgifterne afholdes af K Kommune.

Den faglige begrundelse for afskedigelsen er følgende:

- at du uden for arbejdspladsen i mindst et tilfælde har brudt den indskærpede tavshedspligt, som har været dig pålagt i forbindelse med tidligere samtaler vedrørende din person,

- at du gennem din adfærd både på arbejdspladsen og uden for arbejdspladsen har undergravet arbejdspladsens troværdighed ved bl.a. at mene at alle samtaler som føres på grønlandsk har til hensigt at skade din person samt ved at mene, at gennemrodning af byens skraldespande skulle være almindelig normal adfærd,

- at du gennem din meget negative holdning til samfundet samt fagligheden hos dine grønlandske kolleger skaber endog meget store samarbejdsvanskeligheder, herunder direkte mener, at dine kollegers manglende faglige kompetencer medfører selvmordsforsøg,

- at du trods gentagne forsøg på at komme videre, fremhæver tidligere kolleger negativt samt inddrager hændelser, som ikke har relevans eller aktualitet i forhold til den situation, som søges løst,

- At du i mindst ét tilfælde under samtale med en klient er kommet med antydninger omkring seksuelle ydelser, hvilket du på ingen måde anser for upassende eller utilstedeligt, til trods for klientens baggrund som seksuelt misbrugt som barn.

Vi skal anmode dig om, at bekræfte modtagelsen af denne skrivelse med din underskrift."

Kommunaldirektørens svar af 29. juni 2004 på e-mail fra ... Forening af 24. juni 2004:

"Hermed fremsendes afgørelse i sagen om A. A har modtaget skrivelser."

Brev fra Advokat X til K Kommune dateret den 13. december 2004. Heraf fremgår følgende:

"I fortsættelse af Deres telefoniske besvarelse af mine henvendelser af den 14. og 22. juli 2004, hvorunder De bl. a. bekræftede rettigheden af den fremsatte anmodning om forhandling i medfør af den omhandlede overenskomsts § 42, skal jeg her ved som aftalt i min egenskab af advokat for ... Forening på vegne af ... A under det følgende pkt. 1 gøre en række bemærkninger vedrørende gyldigheden af den stedfundne afskedigelse. Pkt. 2 omhandler visse andre uafklarede mellemværende mellem parterne, mens pkt. 3 vedrører muligheden for en mindelig løsning i sagen.

1. Gyldigheden af den stedfundne afskedigelse

Som allerede anført ved min skrivelse af den 14. juli 2004¹⁰, lider afskedigelsen efter min opfattelse af sådanne formelle og materielle mangler, at den efter retsstillingen på det offentligtretlige ansættelsesområde må anses som ugyldig.

Jeg vil i det følgende redegøre nærmere for arten af disse mangler, idet jeg først skal beskæftige mig med de formelle fejl, der er begået, og siden med de materielle mangler ved afskedigelsen.

I personalesager inden for det offentlige gælder det særlige krav, at der, forinden en afgørelse træffes, skal ske udvidet partshøring. Dette indebærer, at den omhand-

10. Dette brev er ikke medsendt af advokat X.

lede medarbejder skal gøres bekendt med, dels hvilken afgørelse, ansættelsesmyndigheden påtænker at træffe, og dels hvilke retlige og faktiske omstændigheder ansættelsesmyndigheden herved har lagt til grund. På baggrund af disse oplysninger, som angiver temaet for partshøringen, skal medarbejderen have mulighed for at fremkomme med en udtalelse i sagen, forinden der træffes afgørelse.

Problemet med den fremgangsmåde, der har været anvendt over for A, er i denne forbindelse, at man på intet tidspunkt i de høringsoplæg, der foreligger i sagen, har oplyst det specifikke tema for høringen - dvs. om der påtænkes afskedigelse eller måske blot en advarsel eller andet - ligesom det heller ikke præciseres, hvilke retsregler, man herved agter at bringe i anvendelse, eller hvilket faktum, der foreløbigt er lagt til grund i sagen. Fremgangsmåden har medført, at det under hele forløbet forud for afskedigelsen har fremstået som særdeles uklart, hvad man egentligt behandlede, og hvad de mulige konsekvenser af behandlingen kunne være for A. Høringen har derfor ikke været reel, hvilket er en meget væsentlig mangel, som medfører afskedigelsens ugyldighed.

Til illustration af den betydning, kommunens fremgangsmåde i forløbet forud for afskedigelsen har haft, kan nævnes den uklarhed, der fremstår om baggrunden for og formålet med de gentagne fritstillinger, der har fundet sted, hvilket afføder en tilsvarende tvivl om fritstillingernes lovlighed.

I tilslutning til de nævnte mangler vedrørende partshøringen kommer, at kommunen i forløbet forud afskedigelsen undlod at holde ... forening kontinuerligt orienteret og herunder forsømte at fremsende referater af afholdte møder m.v., uagtet ... forening gentagne gange rykkede for information. Desuden blev sagsbehandlingen gennemført på en sådan måde, at der bl.a. af tidsmæssige grunde ikke var reel mulighed for, at ... forening igennem det samlede forløb kunne varetage A's interesser på behørig vis. Også disse forhold må anses som en meget alvorlig mangel, henset til de overenskomstmæssige forpligtelser parterne på dette punkt har over for hinanden, og henset til de retsgarantier, der for den ansatte ligger i, at fagforbundet får reel mulighed for at bistå vedkommende, forinden der træffes beslutninger med afgørende betydning for den pågældende.

Jeg vil herefter foretage en gennemgang af de grunde, som i henhold til afskedigelsesbrevet er grundlaget for opsigelsen:

1. "at du uden for arbejdspladsen i mindst et tilfælde har brudt den indskærpede tavshedspligt, som har været dig pålagt i forbindelse med tidligere samtaler vedrørende din person,"

Bemærkninger hertil: En ansat har ikke tavshedspligt vedrørende sine egne forhold og kan ej heller af arbejdsgiveren pålægges noget sådant. Det er således oplagt ikke udtryk for nogen tavshedspligtsoverskridelse at udtale sig vedrørende sig selv, og et sådant forhold kan følgelig ikke begrunde en afskedigelse.

2. "at du gennem din adfærd både på arbejdspladsen og uden for arbejdspladsen har undergravet arbejdspladsens troværdighed ved bl. a. at mene at alle samtaler som føres på grønlandsk har til hensigt at skade din person samt ved at mene, at gennemrodning af byens skraldespande skulle være normal adfærd, "

Bemærkninger hertil: Der henvises i begrundelsen til forhold såvel på som uden for arbejdspladsen. For så vidt angår sidstnævnte er det arbejdsgiveren uvedkommende, hvad den ansatte foretager sig i sin fritid uden for arbejdspladsen, hvorfor denne del af begrundelsen er irrelevant i henseende til en afskedigelse. For så vidt angår de forhold, der angår arbejdspladsen, hævdes det, at A "har undergravet arbejdspladsens troværdighed ved bl. a. at mene at alle samtaler som føres på grønlandsk har til hensigt at skade din person ". Hertil bemærkes, at jeg ikke forstår, på hvilken måde, det kan undergrave en arbejdsplads' troværdighed, hvad den enkelte medarbejder i relation til sig selv måtte mene vedrørende andre ansattes samtaler. Da begrundelsen således fremstår som værende uden mening, kan den i sagens natur ikke danne grundlag for en afskedigelse. I øvrigt bestrides det, at A skulle have givet udtryk for den påståede opfattelse.

3. "at du gennem din meget negative holdning til samfundet samt fagligheden hos dine grønlandske kolleger skaber endog meget store samarbejdsvanskeligheder, herunder direkte mener, at dine kollegers manglende kompetencer medfører selvmordsforsøg,"

Bemærkninger hertil: Begrundelsen indeholder udokumenterede påstande/postulater om A's generelle holdning til bl.a. til det grønlandske samfund. Det tilkommer ikke en arbejdsgiver at stille sig til dommer over en given medarbejders generelle holdninger til samfundet, ligesom der i øvrigt må være fri adgang til for en medarbejder at gøre opmærksom herpå, hvis vedkommende af faglige grunde anser en given praksis på arbejdspladsen for uhensigtsmæssig, uden at vedkommende af denne grund skal beskyldes for at skabe samarbejdsvanskeligheder. Begrundelsen må på denne baggrund afvises som bæredygtigt grundlag for en afskedigelse.

4. "at du trods gentagne forsøg på at komme videre, fremhæver tidligere kolleger negativt samt inddrager hændelser, som ikke har relevans eller aktualitet i forhold til den situation, som søges løst,"

Bemærkninger hertil: Der fremsættes i begrundelsen en række postulater, hvis betydning i afskedigelsesretlig sammenhæng ikke er umiddelbart forståelig. Begrundelsen må herefter anses som værende uden relevans i relation til at kunne bære en afskedigelse.

5. "at du i mindst et tilfælde under samtale med en klient er kommet med antydninger omkring seksuelle ydelser, hvilket du på ingen måde anser for upassende eller utilstedeligt, til trods for klientens baggrund som seksuelt misbrugt barn,"

Bemærkninger hertil: A har redegjort for forholdet og herunder oplyst, at der var tale om en vittighed, som også blev forstået som sådan af den omhandlede klient. Selvom man fra arbejdsgivers side måtte fastholde, at den udviste adfærd er uacceptabel, vil det efter proportionalitetsprincippet være udelukket at afskedige som følge heraf. Heller ikke denne begrundelse kan derfor bære afskedigelsen.

Sammenfattende kan det således fastslås, at de som baggrund for afskedigelsen anførte forhold hverken isoleret eller samlet kan danne lovligt grundlag for at bringe et ansættelsesforhold til ophør. Afskedigelsen lider derfor også på det materielle plan af sådanne mangler, at den må tilsidesættes som ugyldig.

I øvrigt bemærkes i relation til afskedigelsesbrevet, at det er ulovligt at udsætte medarbejderen af boligen med øjeblikkelig virkning i forbindelse med opsigelsen, idet retten til personalebolig bevares frem til opsigelsesvarslets udløb, uanset eventuel fritstilling.

Retsvirkningen af ugyldighed er som udgangspunkt, at den omhandlede afgørelse annulleres. I afskedigelsessager indebærer dette principielt, at den ansatte ikke kan anses som opsagt, men fortsat skal modtage løn m.v., indtil den offentlige arbejdsgiver måtte få gennemført en lovlige afskedigelse af den pågældende.

Hvorledes man i den konkrete sag kan skal forholde sig i anledning af ugyldighedsproblematikken, må afklares under den forestående forhandling i medfør af overenskomstens § 42. I tilfælde af manglende enighed mellem parterne må spørgsmålet i overensstemmelse med den nævnte bestemmelse overgå til nævnsbehandling med mulighed for fastsættelse af erstatning.

2. Andre uafklarede mellemværender parterne imellem

Foruden problemet vedrørende afskedigelsens ugyldighed, gør A i anledning af sagen yderligere 2 krav gældende vedrørende henholdsvis

a. vederlæggelse af udført funktion som souschef, og

b. dagpenge samt godtgørelse af udlæg til hotel i forbindelse med kursus i Nuuk 18.10. - 28.10.2003

Ad a.: Til støtte for, at der består et krav vedrørende udført funktion som souschef henledes opmærksomheden på

- at man ved stillingsopslaget til den stilling, A søgte og fik, angav, at der var tale om en souschefstilling

- at forvaltningschef ... under en telefonsamtale meddelte A, at denne skulle være souschef

- at det af den funktionsbeskrivelse for stillingen, A fik udleveret af forvaltningschef ..., udtrykkeligt fremgår, at der er tale om en souschefstilling med hertil hørende opgaver (kopi af funktionsbeskrivelsen vedlægges)

- at ... som leder arrangerede, at A ligesom hun selv, men i modsætning til de øvrige medarbejdere, kunne underskrive rekvisitioner

- at A under lederens ferie var ansvarlig for ledelsen af ... - og ...

- at man fra kommunens side i forløbet op mod afskedigelsen meddelte A, at han burde give afkald på souscheffunktionen, henholdsvis var frataget funktionen

Ad b: Til støtte for, at der består et krav vedrørende dagpenge samt godtgørelse for udlæg i forbindelse med deltagelse i kursus i Nuuk den 18.10. - 28.10.2003 kan det oplyses, at A deltog i kurset, der omhandlede kognitiv psykologi, efter at have fået udtrykkelig tilladelse hertil af sin leder ... Idet hun gav ham tilladelsen, foreslog hun ham at bo på Hotel Hans Egede. Hun arrangerede dernæst, at A hos Arctic

Umiaq Line A/S kunne afhente en returbillet, betalt af kommunen, hvilket skete. Billetten kan om fornødent fremlægges til dokumentation. I Nuuk afholdt A selv udgifterne, til hotel, i alt kr. 6.870. Kopi af kvitteringer vedlægges. Da han ved hjemkomsten anmodede og godtgørelse heraf samt om dagpenge, blev det ham nægtet under henvisning til, at kurset ikke var godkendt på ledermøde. Da ... imidlertid utvivlsomt over for A har fremstået som befuldmægtiget til med bindende virkning for arbejdsgiver at kunne give tilladelse til kurset, er en sådan begrundelse ikke holdbar.

3. Muligheden for en mindelig løsning i sagen

Hvorledes man i den konkrete sag skal forholde sig i anledning af ugyldighedsproblematikken, skal som ovenfor nævnt afklares under den forestående forhandling i medfør af overenskomstens § 42 og i tilfælde af parternes manglende enighed behandles ved afskedigelsesnævn med mulighed for fastsættelse af erstatning.

Som det er aftalt med Dem telefonisk, kan forhandlingen i medfør af overenskomstens § 42 finde sted ved et telefonmøde mellem K Kommune og ... forening, eventuelt tillige med min deltagelse pr. telefon. Såfremt De på et tidspunkt måtte finde Dem i København, vil forhandlingen eventuelt i stedet kunne gennemføres under et møde i ... forening.

... forening er imidlertid for sit vedkommende villig til at slutte sagen som forligt uden forhandling, mod at K Kommunes til fuld og endelig afgørelse betaler et beløb til A stort kr. 101.590,65, svarende til 3 måneders løn inklusiv arbejdsgivers pensionsbidrag, - eventuelt således at dette beløb tillige gør endeligt op med mellemværenderne vedrørende souschefvederlag samt dagpenge og godtgørelse af udgifter til ophold i forbindelse med kursus. Der skal i så fald ikke ske beskatning af den del af beløbet, som modsvarer dagpenge og godtgørelse af udlæg til hotel. Ønsker K Kommune at indgå i en sådan løsning, vil ... forening søge A's tilsagn hertil. Jeg skal til afklaring af, om dette skal ske, bede Dem meddele, hvorvidt kommunen har interesse i en sådan udgang på sagen.

Kan K Kommune ikke tiltræde den foreslåede mindelige løsning på sagen, beder jeg Dem meddele, hvornår De ser mulighed for, at forhandlingen i medfør af overenskomstens § 42 kan gennemføres for K Kommunes vedkommende."

Brev fra K Kommune til Advokat X dateret den 14. februar 2005. Af brevet fremgår følgende:

"Under henvisning til Jeres henvendelse den 13. december vedrørende anmodning om forhandling i henhold til den for A gældende overenskomst § 42 fremsender K Kommune hermed svar.

Med hensyn til punkterne 1. og 2. i den fremsendte skrivelse skal følgende bemærkes:

Med hensyn til de enkelte fremførte afsnit under punkt 1 er K Kommune ikke enig i de fremkomne kommentarer. K Kommune fastholder at kravene til både materielle såvel som formelle krav er opfyldt.

Med hensyn til partshøring er denne gennemført som endelig partshøring, hvor det klart er meddelt, at den endelige partshøring kan medføre afskedigelse. Det skal

endvidere bemærkes at pågældende gentagne gange af samme grund opfordret til at kontakte sin fagorganisation udover at han tillige er opfordret til i forbindelse med både partshøring samt endelig partshøring at medtage en bisidder.

Med hensyn til pkt. 2 skal det bemærkes, at A ikke har været ansat som souschef (jf. ansættelseskontrakten), og at de af ... udleverede indgik i en generel diskussion omkring en eventuel omlægning og reorganisering af Forvaltningen. Det skal samtidig bemærkes at ansættelsessamtalen samt gennemgang af ansættelsesbetingelserne blev udført af Kommunaldirektøren.

A har krav på dagpenge samt refusion for udlæg. Det skal bemærkes at den rejssende selv udfylder et skema, hvorefter dagpenge samt udlæg udbetales. A har ikke udfyldt dette skema. Efter modtagelsen af Jeres skrivelse er det godtgjort, at K Kommune ikke har modtaget skemaet, hvorfor pengene ikke er udbetalt. På baggrund af de modtagne bilag er dagpenge samt refusioner udbetalt.

K Kommune har afskediget A med fuld bohaveflytning samt 3 måneders løn, hvorfor K Kommune anser afskedigelsen som afsluttet."

Advokat X klagede herefter ved brev af 3. juni 2005 til mig.

Jeg skrev den 15. juni 2005 således til K Kommune:

"Jeg har modtaget den i kopi vedlagte klage af 3. juni 2005 fra advokat X på vegne af ... Forening og foreningens medlem A.

Jeg forstår klagen således, at advokaten ønsker at klage over K Kommunes afskedigelsesprocedure.

Jeg har endnu ikke grundlag for at vurdere, om advokatens henvendelse giver anledning til at iværksætte en undersøgelse. Jeg anmoder derfor K Kommune om at udlåne A's sagsmappe.

Beslutter jeg at tage sagen under behandling, vil K Kommune blive orienteret herom.

Advokat X er orienteret herom ved særskilt brev. "

Jeg skrev samme dag således til Advokat X:

"Jeg vender herved tilbage til Deres brev af 3. juni 2005.

Jeg forstår klagen således, at De ønsker at klage over K Kommunes fremgangsmåde ved A's afskedigelse.

K Kommune er i dag blevet bedt om at udlåne A's sagsmappe.

Når jeg har modtaget sagsmappen fra K Kommune, vil De høre nærmere."

A fremsendte ved brev af 7. juli 2005 en række bilag til mig. Nedenfor refereres de bilag, der ikke er gengivet i øvrigt i sagsfremstillingen.

Retningslinjer for ansatte i ... dateret den 24. maj 2004:

"1. ... er en offentlig institution drevet af K Kommune og skal drives som sådan i henhold til gældende regler og målsætninger.

2. Lederen i ... udstikker nærmere retningslinjer for arbejdet med samtlige klienter herunder uddeling af post og opgaver.

3. Alle ansatte i ... skal medvirke til udvikling af ...

4. Alle henvisninger foregår igennem socialforvaltningen i K Kommune.

5. Alle ansatte skal forholde sig professionelt i arbejdstiden og opføre sig respektabelt i fritiden, det vil blandt andet sige, at vi ikke er venner med vores klienter.

6. Alle samtaler foregår i ... som har åben mellem 8 - 16.00 på hverdage samtaler udenfor ... foregår kun efter aftalte med leder på forhånd.

7. Samtlige klienter skal respekteres både i arbejdstiden og i fritiden.

8. Ansatte i ... har tavshedspligt om klienter og forhold de får kendskab til under arbejdet og efter ophør af ansættelse.

9. Der skal føres klientjournaler for hver samtale og alle skal briefes ordentlig.

10. Samtlige breve skal underskrives af to personer og de skal sendes med frimærke igennem posthuset, medmindre de sendes pr. bud.

11. Alle er ansvarlige og forpligtet til fortsat, at arbejde for et godt og frugtbart:

- Arbejdsklima/arbejds miljø
- Samarbejde
- Skabelse af tillid personale imellem/mellem personale og klienter
- Fortsat forbedring af kommunikation"

Jeg modtog den 12. juli 2005 K Kommunes sagsmappe vedrørende A. Jeg citerer nedenfor de dokumenter, der foreligger i sagsmappen, og som ikke er citeret ovenfor i forlængelse af Advokat X's klageskrivelse.

Brev af 15. januar 2004 fra ... til K Kommune:

"Besvarelse til A's brev:

I morges da jeg kom på arbejde og da A gav mig sit brev til mig, føler jeg, at jeg må komme med forskellige oplysninger, da der er mange forkerte oplysninger i brevet, også med henblik på et trykt arbejde i fremtiden.

Jeg kan virkelig ikke forstå, at han har nævnt, at jeg og ... har forbindelse med hinanden som mor og datter, idet jeg ikke en eneste gang har følt og haft kontakt til hende som min mor. Men har anset hende som en kollega, hvor jeg kan rådføre mig med hende og som støtte og have et godt samarbejde med hende. Endvidere har jeg aldrig følt, at jeg var ved at miste min mor, da ... skulle holde op med at arbejde. Det

eneste jeg har følt er, at det er en skam, at vi er ved at miste en dygtig, forstående kollega og som kan lære fra sig.

Grunden til at der ikke er lavet en julearrangement for børn er, at der i december måned har været kurser og der ikke var mulighed for at leje en sal (disse forhold kender A). Julehilsner var færdiggjort og var parat til at blive sendt, og dem gav jeg til ..., så hun kan selv sørge for, at disse bliver sendt til det respektive personer.

Hvis han har ment, at jeg efter jul var bedrøvet, så kunne han have spurgt mig i stedet for at lave sin egen konklusion om mig.

Der har været nogle ting som skulle påpeges i ... 's ledelse som leder, men jeg har selv sagt disse til hende med henblik på at løse dem.

Siden jeg begyndte at arbejde i ... i september 2002, har jeg aldrig sagt eller tænkt på at opsige min stilling.

Jeg vidste ikke noget om at ... inden hun holdt op med at arbejde, har peget på en taxachauffør som velegnet som tolk, og da der ringede en mand, har jeg aldrig sagt, at vi foretrækker en kvindelig tolk.

Derfor vidste jeg ikke noget om, at vi har lovet en ca. 45 årig mand, da jeg aldrig har sagt, at denne ikke er velegnet.

A selv har været med til at drøfte om at ansætte en tolk. Han har aldrig sagt noget om, hvem han mener er egnet som tolk og at han ikke ønskede at have en mandlig tolk. Endelig kunne han have sagt sin mening mens vi søgte en tolk, i stedet for at sætte mig som en der dominerer valget af denne, idet ansættelsen er sket efter det regler man bruger i et offentligt arbejdsplads, tilmed var A med til at finde en tolk.

Siden jeg blev ansat mindes jeg ikke, at jeg har prøvet at være dominerende overfor mine kolleger, idet det er min praksis at medarbejderne skal samarbejde med hinanden. Selvfølgelig kan det en gang imellem være nødvendigt at korrigere sine medarbejdere. Men hvis jeg skal gøre det, gør jeg det udfra det krav som et offentligt arbejdsplads kræver, og ikke sådan, at jeg vil være dominerende.

Hvis I har nogle spørgsmål, er I velkommen til at henvende jer til mig."

Brev af 16. januar 2004 fra ..., ... til K Kommune:

"Orientering vedrørende samarbejdsvanskeligheder i ...:

Da A blev ansat d. 1. april 2003 har jeg haft gode forventninger til ham om at han kan sørge for sager som er stoppet og at bruge ham som rådgiver, men indtil nu føler jeg, at jeg ikke har fået noget af ham, idet det jeg talte om bliver kun besvaret med "foragteligt grin".

Efter sin ansættelse, hver gang man videresender krav som et offentligt arbejdsplads kræver, anser han dette som en der vil være dominerende, eksempelvis er der følgende krav:

- Alle breve skal underskrives af 2 personer
- At brev skal sendes pr. bud eller gennem posthuset
- At man skal søge medarbejdere gennem arbejdsmarkedskontoret

Når jeg tolker for A, har jeg bemærket, at han under samtalen bruger "foragteligt grin" meget, derved forvirrer sine samtalepartnere, jeg har endog op til flere gange nødt til at overtage samtalen, da hans samtalepartnere ikke kan komme videre, og en gang har jeg været vidne til, at A bare gik ud af samtalerummet, selvom samtalen endnu ikke var færdig.

Jeg kan ikke acceptere, at A fordeler sine samtalepartnere som "dumme/dygtige", idet han efter samtalen sætter samtalepartnere som ovennævnt efter udseendet. Vi skal overfor vores samtalepartnere opføre os ens og støtte dem, og ikke efter deres udseende eller hvor "dumme eller dygtige" det er.

Selvom vi lader A vide, hvilken fremgangsmåde vi har i ..., følger han dem aldrig. Eksempelvis videresender A aldrig, hvordan vores klienter/samtalepartnere har. Derved kender vi ikke noget til årsagen, hvorfor hans samtalepartnere stopper. I den seneste tid er der mange af hans samtalepartnere udeblevet uden at melde hvorfor. I ved ikke årsagen til det.

Da samtalerapi i ... er et tilbud, har vi orienteret A op til flere gange, at vi ikke går til klienternes hjem, når det ikke kommer til aftalen. Men det følger A aldrig, idet jeg op til flere gange hører A spørge dem, hvorfor det ikke er kommet. Han har endog i et tilfælde, hvor samtalepartneren ikke har telefon i hjemmet, gået til pågældendes hjem for at give brevet, hvor der står tidspunktet hvornår pågældende skulle komme. Efter at han har givet brevet, har han været i hjemmet længe, og endog sidet i køkkenet med en bog, og har spurgt pågældende klient, hvornår pågældende skal lægge sin datter i seng. Den pågældende kvinde fortalte, at hun var blevet utryk selvom hun var i sit eget hjem.

For at rette på ovennævnte, har vi op til flere gange henvendt os til lederstaben og man har da også drøftet sagerne med os, men indtil nu har jeg endnu ikke set forbedringer fra A's side. Derfor ønsker jeg, at man gør noget, hvis ... 's gode ry ikke skal ødelægges.

Hvis I ønsker yderligere oplysninger, er I velkommen til at henvende jer til mig."

Notat fra K Kommune, kommunaldirektør, vedrørende partshøring af A den 4. maj 2004:

"Partshøring indkaldt til 4. maj 2004 kl. 10.00 i Kommunaldirektørens kontor.

Til stede:

A med bisidder ...

Socialchef ..., forvaltningschef ..., Kommunaldirektør ...

Indledningsvis blev det understreget, at alle deltagende havde indskærpet tavshedspligt. Samtidig aftaltes det, at Kommunaldirektøren på A's vegne fremsender re-

ferat til ... foreningen. Ligeledes blev det understreget at dette ikke er en endelig partshøring.

Da bisidder ikke har gennemlæst sagens akter, og der hersker tvivl om modtagelsen af disse ved ... foreningen stoppes partshøring, hvor der gives mulighed for en gennemgang af sagens akter mellem A og ...

Partshøring genoptages, hvor A meddeler at partshøring kan gennemføres, men at det af forening og bisidder kræves at fritstilling ophæves.

Kommunaldirektør anmoder A om partsindlæg.

A følte sig ved den nye ledes tiltræden sat udenfor i forhold til de andre medarbejdere. Den nye leder havde ellers lovet at tage en samtale alene med A, men at dette ikke er sket. Dette er A skuffet og frustreret over, idet han ikke føler, at han ved, hvad den nye leder vil med arbejdspladsen. A har konstateret at der er truffet beslutninger, hvor han ikke har været inddraget.

Kommunaldirektøren bad om eksempler.

A kunne kun huske eksemplet, at lederen i samråd med de andre medarbejdere havde aftalt faste møder om fredagen.

Kommunaldirektøren spurgte til A's kendskab vedr. arbejdspladsens computer, idet den udløsende faktor var et notat, som ifølge leder og medarbejdere var "fremme på skærmen". Indholdet af notatet virkede stærkt nedladende på lederen og de andre medarbejdere.

A understregede, at dokumentet var gemt under han brugernavn, samt at det var et notat til sig selv.

Kommunaldirektøren konstaterede, at det var påstand mod påstand, hvorfor notatet ikke kan anvendes som dokument i det videre forløb.

Kommunaldirektøren konstaterede, at det er massive samarbejdsproblemer, som kommer til udtryk i et møde som afholdtes den 19. april 2004. A blev bedt om sin version af situationen. Kommunaldirektøren understregede, at de enkelte medarbejdere ligeledes ville blive indkaldt, med henblik på en uddybning af situationen.

A understregede at mødet var meget emotionelt, og det derfor var svært at forholde sig til referatet, men at det gav en ide om forløbet og indholdet af mødet. A understregede, at han mente situationen kunne være undgået, såfremt lederen havde drøftet skrivelsen med ham alene.

Kommunaldirektøren konstaterede, at det ikke var første gang, at der havde været samarbejdsproblemer, og at A's henvendelse den 15. januar 2004 til Ledende socialrådgiver er meget emotionelt.

A understregede, at hans skrivelse skulle ses som et nødråb idet han mener at der var en uklar ledelsessituation på ... A meddelte at han havde en begrundet formodning om at være fungerende leder på ...

Forvaltningschefen understregede, at der ved mødet den 15. januar med deltagelse af bl.a. A blev givet en klar og utvetydig meddelelse om ledelsesforholdene på ...

Det blev konstateret af A og forvaltningschefen, at dette var korrekt og at mødet havde fundet sted umiddelbart efter A's skrivelse af 15. januar 2004, da skrivelsen var udtryk for en konflikt med ... Det var først ved dette møde at ledelsesforholdene blev afklaret.

Både bisidder og Kommunaldirektør understregede, at i forlængelse af snakken om samarbejdsproblemer, at sprogbruget uanset, altid skal tage hensyn til de tilstedeværende, og understregede, at der i faglige forhold skal ske en tolkning, såfremt der anvendes et sprog som en eller flere af deltagerne ikke forstår.

Der blev flere gange under forløbet henvist til mundtlige fremstillinger fra forskellige parter, hvorfor Kommunaldirektøren understregede, at disse ingen gyldighed havde, og disse kun kan medtages såfremt disse fremføres som partsindlæg i sagen.

Som afslutning aftales der genoptagelse af partshøring torsdag den 6. maj 2004 kl. 15.00 samme sted, idet kommunaldirektøren ønskede, at danne sig et bedre indtryk af enkeltes udsagn. Samtidig understregede Kommunaldirektøren, at A skal have mulighed for at tage til genmæle og forholde sig til skriftlige indlæg.

Grundet situationen, hvor lederen samt medarbejderne har meddelt deres opsigelse såfremt A genoptager sit arbejde ser Kommunaldirektøren sig nødsaget til at opretholde fritstillingen med fuld løn indtil der kan træffes en afgørelse i sagen.

Referatet underskrives af deltagerne, hvor det meddeltes, at A først underskriver når dette har været til høring hos ... foreningen."

Brev fra ..., ..., til K Kommune dateret den 5. maj 2004:

"Orienteringer vedrørende A:

Siden 1. januar til 31. marts 2004 som leder, har jeg brugt mange kræfter overfor A, idet han ikke fulgte efter det krav som et offentligt arbejdsplads kræver og krav fra tidligere leder (der henvises til tidligere breve). Jeg var nødt til at gå på arbejde, selvom jeg var syg, idet jeg ikke følte mig tryk at lade A arbejde alene, da jeg også ved hvordan han arbejder. Han kan ikke skelne arbejde og fritid.

Indenfor denne periode var jeg nødt til at tage anviste klienter udover mine faste klienter, idet socialforvaltningen var bange for, at klienterne ikke får nytte af samtalerne med A på grund af hans opførsel med foragteligt grin og forskelsbehandlinger.

Mit forsøg på at stoppe ham med hans meddelelse om at børn og unge gruppen et center for børn der er forsømt og har været udsat for overgreb er mislykkedes, selvom jeg har forklaret ham, at vi sørger for børn der er henvist til os og som er forladte. Han har nægtet at høre det, og selvom forældrene prøver at henvise deres børn til os, har han forklaret dem om ovennævnte, og at det ikke er passende for deres

børn at være her, og derved har han sagt nedsættende ord om det børn vi behandler her.

Det der er sendt skriftligt, er ikke blevet løst af A. Det er ønskeligt at man nu gør ved noget ved dem. Når man som den ansvarlige prøver at forklare ham og han kun gør det modsatte medfører det mange kræfter. Og da han også prøver at redde sig selv gennem løgn, og det er kun til ulempe for personen.

Det kan mærkes, at han nægter at følge det krav som ... har krævet og som ... nu som leder kræver. Og det kan ikke accepteres, at han gennem sin forskelsbehandling prøver at ødelægge folk."

Notat af 6. maj 2004 udarbejdet af socialforvaltningen i K Kommune:

"Jeg videresender en sag på vegne af min klient ..., da jeg mener sagen skal videresendes:

Tirsdag 29.07.03 kom ... til mig, og forklarede mig, at hun vil tale om det brev hun har modtaget, idet hun er skuffet over det. Inden hun begyndte med brevet forklarede hun, at hun 2 gange har talt med ..., og hun troede, at det var indledningen. Men da hun fik brevet, kan hun se, at det er gået ud over grænsen, og hun kunne mærke at ... forfulgte hende. Men hun understregede, at det kan godt være, at hun har misforstået brevet, men da hun føler sig utryk, vil hun gerne tale om det.

... forklarede, at hun ikke er meget for at møde ham i byen, og når hun så ham, har hun undgået ham, og grunden til det er, at han i byen spørger hende, hvordan hun nu har det. Hertil forklarede hun, at hun er vant til for eksempel når hun har henvendt sig til sagsbehandlere i offentlig hjælp og for børne og unge i socialforvaltningen, og når hun møder disse, ikke bliver spurgt om noget.

Hun tilføjede også, at hun har bemærket som mærkeligt, at mens hun mentalt bærer sorg, opfører han sig fnisende.

- Vedlagt fremsendes kopi af brevet.

Jeg har lavet vurderinger på hvilke områder klienten kunne blive berørt og disse kan ses i nedenstående.

Det kan blive forvirrende, at brevet er sendt som personligt brev og der er lavet underskrifter.

Personens menneskelige værd kan blive berørt, hvis der i brevet bliver pågældende benævnt som klient.

Spørgsmål som uden videre ikke kan besvares, kan give følelsesmæssige konsekvenser. Og skriftlige vurderinger som er med i brevet, kunne hun ikke besvare.

At hun har fortalt om sig selv og lavet en meddelelse om arbejdsorlov/ferie; kan forvirre klienten.

Vurdering som sagsbehandler til ...

Da han ikke har brugt... 's logo i sit brev og efter indholdet at dømme, mener jeg ikke, at brevet er skrevet officielt.

Hvis sagsbehandleren bruger denne fremgangsmåde, så mener jeg, at vores klienter kan blive flere, men aflastningerne til os vil være begrænsede, og det kan ikke undgås, at hans klienter bliver berørt på det følelsesmæssige område, især når man tænker på, at han opfører sig fnisende.

Hvis han ændrer sin vurderings fremgangsmåde eller koordinerer det mere, er hans vurderinger på nogle områder rigtige. Men hvis han udformer det sådan skriftligt, vil det medføre forvirring for klienten, idet der vil komme mange spørgsmål frem, som ikke kan besvares på stående fod.

Kort sagt er brevet lavet uprofessionelt. Og det har berørt ... følelsesmæssigt hårdt.

Jeg kommer med disse oplysninger.

- Brevet blev fremlagt til Børn og Unge gruppen d. 31.07.03 som orientering.
- Brevets tilføjelse vedlagt."

K Kommunes notat af 6. maj 2004, udarbejdet af ledende socialrådgiver vedrørende ... :

"Jeg videresender herved en sag med ønske om, at der på en eller anden måde finder en løsning for personalets daglige arbejde i ...

Det største grund til dette ønske er, at vi ikke ønsker at tolerere visse forhold uden at sætte os til modværge. Vi har jo kendskab til forholdene og har været involveret op til flere gang for at løse arbejdsgangen i ..., idet der har været uenighed om arbejdsgangen. Men disse forhold er endnu ikke løst, og det har man svært ved at løse. Vi ønsker, at man gør noget ved dem for at løse dem.

Jeg skal tilføje, at disse uenigheder først er opstået efter, at man har ansat en ..., og man har prøvet at løse det indbyrdes forhold mellem personalet. Sådanne løsninger er kun kortvarige, på grund af at forretningsgangen ikke bliver fulgt af ..., og personalet har svært ved at acceptere det. Og det er på grund af det, at uenigheden mellem personalet opstår.

Som socialkontorets leder skal jeg endvidere nævne, at der er flere klienter som ikke længere vil komme til ... 's ..., selvom de bliver henvist til denne af deres sagsbehandlere, og efter det jeg ved er der flere der har klaget over, at de bliver udspioneret af denne om aftenen i deres hjem, og derfor nægter at komme til ... igen.

Vi har op til flere gange sammen med den nu afgangede forvaltningschef holdt møde for at ordne forholdene, og ved også at forvaltningschefen op til flere gange også har holdt ekstra ordinære møde med ... p.g.a. klager fra personalet og klienterne.

Nu har man forelagt ønske om at drøfte disse forhold igen, derfor videresender jeg dette med ønske om, at der tages initiativ til at gøre noget ved sagen, idet jeg mener, at alt for mange løsningsinitiativer er løbet ud i sandet."

Udateret brev fra A til "...":¹¹

"Kære ...,

Vi kommer måske til at få brug for din bistand her i ...?

Ingen har vel kunnet overse det stærke datter-moderforhold, som var mellem ... og ...? Her har det været tydeligt i december, hvordan det var vanskeligt for ... at hendes moder igen stod for at skulle forlade hende. Imod sin sædvane var hun energiløs. Julearrangementerne for børnene blev aflyst, julehilsnerne, hun var i gang med at lave, blev aldrig færdige.

Efter jul var ... tydeligt langt nede, men fik efterhånden mere energi.

Dette betød dog samtidigt at hun begyndte at hævde sin rolle som 'moderens datter' til at gøre krav på at styre tingene her.

Det komplicerede i forholdet ... / ... fremgår af det forhold, som jeg ikke har fortalt nogen, at ... og i øvrigt også jeg i irritation over ledelsen her havde realistiske planer om at forlade ..., hvis ikke ... var kommet os i forkøbet.

Jeg tænker at dette sandsynligt ville have betydet nedlæggelsen af ...?

Desværre er jeg ikke god til at føre magtkampe, som man så utilsløret gør det her i kommunen. Jeg hørte referat af hundeslagsmålet ... imod ..., da førerhunden ... var gået af.

Helt aktuelt har vi igen et tolkeproblem. Ud fra dårlig erfaring har jeg udtalt at jeg ikke gerne ser en mandlig tolk, da jeg har oplevet konfrontation med to modne mænd som ødelæggende for forholdet til især unge kvinder.

... havde inden sin afsked fundet en moden mand som tolk til mig, som var meget egnet, da han kørte taxa.

... forklarede imidlertid denne, da han ringede, at jeg desværre ønskede en kvindelig.

I går, da jeg i parentes bemærket ikke havde det godt, arrangerede da ... at denne nu, med to andre skulle indkaldes her. Den ene af disse er i øvrigt en 60-årig kvinde, som jeg ikke kender, men måske kan bruge?

Jeg er ikke god til disse magtkampe.

Jeg ser altså at den stakkels fyr på ca. 45, som ... har givet lovning på ansættelse, - hun vidste jo jeg foretrak en kvinde, - af ... for besked om at jeg ikke kunne bruge ham, derpå bliver indkaldt til en samtale her, og i samtalen så får besked om at han desværre ikke kan få jobbet?

Dette er blot et eksempel.

11. Efternavn ikke angivet, men formodes at være den ledende socialrådgiver.

En anden grund til at du skulle komme her er at ... som bekendt indtil for nyligt var en fæstning. Jeg ville gerne om du eksempelvis kunne se på ... 's arkiv?"

K Kommunes notat af 10. maj 2004 fra Institutionsleder ... til forvaltningschef ... :

"Vedrørende: Midlertidig bortvisning af medarbejder

Efter jeg er blevet anmodet om, skal jeg komme med følgende oplysninger om ... 's opførsel.

Som bekendt startede jeg som leder i ... d. 1. april 2004.

Efter jeg er begyndt brugte jeg den første tid til at komme ind i arbejdet og undersøgte hvordan arbejdspladsen fungerer. På baggrund af arbejdspladsens formål, har jeg prioriteret hvem der har hvilke kvalifikationer med henblik på arbejdspladsens udvikling. I starten har jeg gjort alt for at lade personalet være med, og som leder har jeg gjort mit som den ansvarlige, og min største målsætning var at personalet skal være med i ansvaret.

Det første jeg konstaterede var, at der var mange ting der skulle sættes på plads, hvor der er mange sager som skulle ordnes og strammes.

Med udgangspunkt i det, startede jeg personalemøder, hvor jeg selv har lagt dagsordenen og som det fleste har godkendt.

Men allerede i starten kan jeg mærke uoverensstemmelser mellem personalet, som allerede har eksisteret tidligere, idet man kan mærke at ovennævnte person klart ønsker at arbejde kun ud fra sit synspunkt, og jeg ønskede at løse problemet på den bedste måde, og ønskede at drøfte det på næste møde, når vi har tænkt sagerne igennem. (Vedlagt fremsender jeg personalemødereferat). Pågældende har sagt noget om, at han bliver forfulgt, især af ... Men efter min vurdering er der ingen forfølgelse, og dette skal drøftes generelt mellem personalet.

Men inden da kom den kedelige episode, hvor pågældende midlertidigt blev bortvist fra arbejdet. Og dette problem kunne vi alene desværre ikke løse helt op til nu.

Man holdt samtale med A d. 21.04.04 kl. 10.00. Efter samtalen meddelte man os, at han er blevet fritstillet til at hente sine personlige ejendele, og at han ikke skal røre ved computere eller andre. Da man meddelte dette til os, ventede vi på ham. Men da han ikke kom, ringede jeg til ... og spurgte hende om, hvornår han var gået. Det viste sig, at han var gået for lang tid siden.

Jeg anmodede ... om at komme, idet jeg vurderede vores arbejdsplads som en kriseramte institution. Efter hun var kommet kom A for at hente sine ejendele.

Da han kom ind, kan vi se at han ikke har det godt, og uden at forhaste lede efter ting som han skal tage. Jeg og ... var sammen med ham, idet jeg ikke kendte noget til, hvad han skulle tage. Efter at have taget sine ejendele gik han frem og tilbage i rummene, og mumlede noget som jeg og ... kun kan høre. Til sidst blev vi bange for ham, idet han så ud til at få et raserianfald ved mindste lejlighed, og vi kunne ikke så-

dan uden videre sige til ham, at han skal gå ud. Han kom til børnerummet for at finde noget at tage, selvom vi ikke har noget der inde, idet rummet er indrettet kun til børn.

Da han gik ud skiftede jeg nøglen, idet jeg ikke ønskede at han kom ind mens jeg var alene, fordi jeg var bange for ham, og hans opførsel og udseende så truende ud.

Den dag gav ... mig til at sørge for at underrette alle hans samtalepartnere skriftligt. Da jeg først var startet for nylig undersøgte jeg sagerne, og blev overrasket over nogle ting.

Eksempel: I forbindelse med uge 18 har vi holdt møder med A, hvor jeg skal sørge for borgermøde og en anden dag skal A sørge for et arrangement i hallen.

Den 14. april 2004 kom dem der har været med til planlægning for uge 18 her til ..., ca. 20 mennesker. Jeg kendte ikke noget til personerne, da jeg først er ved at stifte bekendtskab med dem. En af mødedeltagerne var leder af K By lokalradio ...

Han kom sammen med det andre. Da han kom og tog sine varme klæder af, gik A til ham og begyndte at tale med ham, og var taknemmelig over at han har fået en højere stilling, han roste ham og sagde at grønlændere ikke har tillid til sig selv. Jeg blev overrasket over det, og da der er flere personer til stede, sagde jeg ikke noget, da jeg tænkte, at jeg vil tale alene sammen med ham i morgen.

Næste dag gjorde jeg det, og bebrejdede hans ord, og sagde til ham, at han ikke skal behandle grønlænderne sådan, og at vi grønlændere er anderledes end ham og at det må han lære. Andre medarbejdere hørte det, og A sagde, at han har forstået det også fordi jeg sagde det mildt. ... blev overrasket over, at han tog det pænt. Men det viste sig, at der var noget hårdt på gære.

Efter at han var blevet fritstillet, mens jeg ryddede op, fandt jeg ud af, at den person som han har talt med i flere menneskers tilstedeværelse, var en mand som han har talt med som ...! Puha, der blev jeg meget overrasket, idet han med største klarhed har forbigået sin tavshedspligt, og jeg blev forskrækket over hans opførsel.

Den første tanke jeg fik var, hvordan mon det er gået med andre sager, idet jeg kan se, at han sådan uden videre kan tilsidesætte sin tavshedspligt! Man bliver meget betænkelig.

Da han kom for at hente sine ejendele d. 21. april 04, kl. 16.30 meddelte jeg ham, at hvis han har glemt noget, skulle vi sende det til ham, og han ikke skal komme igen, men alligevel kom han d. 26.04.04 om morgenen for at faxe til ... foreningen og sagde at han var medlem af det og har visse rettigheder, og han opførte sig som en man ikke kan smide ud og han så også truende ud. Da vi var bange for ham ringede vi til dig. Du kom efter at han var gået, og vi blev enige om at næste gang han kommer, kan vi ringe til politiet. Men han kom ikke tilbage, og vi låser døren endnu når vi er alene.

Vi gør alt for at han ikke kommer igen til arbejdspladsen, derfor så vi ham ikke igen.

Men da vi udskriv det breve som han har skrevet, efter den anmodning vi har fået, kan jeg se, at han er en medarbejder som man ikke kan stole på. Efter det breve han

har lavet, kan man eksempelvis se, at han mange gange ikke har overholdt sin tavshedspligt og at han har brugt løgn i sine breve også inden jeg startede.

Disse mange breve er her, og jeg ved ikke hvad jeg skal gøre med dem.

Jeg skal heller ikke undlade at nævne, at jeg ikke kan forstå, hvorfor man ikke har gjort noget, da man begyndte at klage over ham. Vi er jo her for at beskytte vores klienter.

Det står helt klart, at han ikke ved hvad begrebet tavshedspligt betyder og ud fra det tør jeg ikke at arbejde med ham."

Håndskrevet notat af 19. maj 2004, uden underskrift og uden modtager. Der er noteret "partshøring" og "vedrørendetekst A":

"Indledningsvis stadfæstes tavshedspligt af mødedeltagerne fra kommunaldirektørens side.

Dato for det grønlandske notater er korrekte.

Notat af 15. januar 2004 af ...

Der nævnes dato problemer da pc'en har automatisk dato.

Hvorefter dansk oversættelse også påpeges.

Kom.dir påpeger at der ikke mere er grundlag for partshøring da det tyder på misforståelser.

Pers.møde 24.5-04 i ..."

K Kommunes notat af 21. maj 2004 vedrørende partshøring af A:

"Genoptagelse af partshøring startede den 19. maj kl. 15.00

Referatet fra 1. partshøring den 4. maj 2004 blev underskrevet af de tilstedeværende. Alle deltagerne var i besiddelse af fremsendte materiale:

Skrivelse af 5. maj 2004 fra ... Skrivelse af 16. januar 2004 fra ...

Notat af 9. januar 2004 fra ... (der er tvivl om datoen)

Skrivelse af 15. januar 2004 fra ... Notat af 10. maj 2004 fra ...

Kommunaldirektøren konkluderede herefter, at det modtagne materiale samt tidligere partshøring ikke giver grundlag for yderligere tjenesteligt forhør, hvorfor partshøring hermed stoppes og der foretages ikke yderligere i forhold til A.

Kommunaldirektøren begrundede afgørelsen med, at samarbejdsproblemerne var gensidige, hvorfor det mere er et ledelsesmæssigt indgreb end et direkte indgreb overfor enkelte personale som er nødvendigt.

A genoptager sit arbejde mandag den 24. maj kl. 9.00, hvor der startes med et personalemøde for ... med deltagelse af Kommunaldirektør, forvaltningschef, Socialchef samt alle medarbejdere i"

Brev fra A til K Kommune dateret den 16. juni 2004:

"Besvarelse af brev af 4. juni 2004

Feberen efter min sygdom er nu ved at fortage sig. Da jeg således har fået længere tid til forberedelse, benytter jeg herved den vundne mulighed for at give skriftlige svar til mødet med endelig partshøring:

Ad I.

Jeg mener denne vurdering er forkert eller misforstået. Det var f.eks. mit konstruktive forslag at vore nye vedtægter skulle nedfældes skriftligt.

Med udgangspunkt i tidligere praksis havde jeg dog ventet at vi ville blive forelagt et udkast til diskussion på personalemødet, hvor vi kunne diskutere ordlyd, omfang og om alle relevante punkter var medtaget.

At jeg på vort møde d. 1. juni stillede spørgsmål ved fortolkningen af ordlyden, som jeg var usikker overfor, må tilsvarende ses som interesse for fra min side for at sikre et godt samarbejde fremover i vor institution.

Min intention havde været at afklare disse to punkter på vort personalemøde i ...

Ad II

For mig var det frustrerende at jeg til vort personalemøde ... torsdag blev alene tilbage efter jeg pænt, roligt og høfligt at have rettet indvendinger imod måden, hvorpå vi på ... implementerer vor målsætning vedr. familiearbejde.

Jeg finder det vigtigt i vor institution at man drager fordel af min kompetence som ... for at vi kan yde borgerne den bedst mulige service.

For at finde en konstruktiv udvej for et frugtbart samarbejde fremover, må vi nødvendigt tale sammen. Det var på den grund formentligt forståeligt meget skuffende for mig at min leder og min kollega så brat forlod mødet.

Jeg gav på ingen måde anledning dertil.

Ad III.

Jeg læser dette punkt, som delvis det ovenstående, som jeg har gjort mig skyldig i lydighedsnægtelse.

Undlader man perioden fra 1.01.04 til 15.01.04, hvor jeg beklageligvis ikke var orienteret om, hvem, som var min leder, har jeg fulgt de retningslinier, jeg er præsenteret for.

Jeg har på arbejdspladsen fra starten været meget frustreret over her ikke at modtage mere information og flere retningslinjer, ikke mindst da jeg ankom til arbejdspladsen, men jeg har set, hvordan mine kolleger gjorde, og har da efter bedste evne søgt at gøre som de.

Jeg beklager at nogen kan have fået indtryk at jeg ikke har respekteret min arbejdsplads ret til at stille krav til mig. Dette har naturligvis ikke været tilfældet.

Mit håb er at et positivt udtryk for disse møder bliver at ansatte ved f. eks. ... modtager fyldestgørende introduktion til arbejdsgangene ved tiltræden, - samt at de tilsvarende løbende modtager feedback i tilfælde, hvor de begår fejl.

Ad IV.

Jeg tænker det her drejer sig om den episode, hvor ... bemærkede, jeg til et møde talte med en tidligere klient?

Man kan dog ikke konkludere at fordi jeg taler med en person fra K By, at denne er en tidligere klient af mig.

Ad V.

Vedrørende det arbejdsmæssige del af punktet:

Vi har til møderne her haft varierende opfattelser af, hvem, som er ansvarlig for at jeg modtager den faglige del af den kommunikation, som foregår på grønlandsk.

Ifølge foreningens jurist påhviler dette ansvar lederen af institutionen, hvilket forekommer mig naturligt.

Er dette fejlagtigt, og kan dette påvises, ændrer jeg gerne min holdning.

Ad VI.

1. Jeg oplever ikke min holdning til samfundet som negativ. Via de mange klienter, jeg har mødt og er kommet til at holde af, har jeg f.eks. fået et meget positivt forhold til K By.

2. Jeg har vurderet mine kollegers indsats overfor børnegrupperne meget højt.

Vedrørende pædagoguddannedes kompetence for terapeutiske forløb med voksne, har jeg ændret holdning, belært af eksemplet, hvor en ung GU-elev efter at have talt med en socialrådgiver og to pædagoger pludseligt forsøgte selvmord.

Sådanne forløb bør ikke ske uden tæt supervision af en ..., - og efter mit skøn kun totalt set kun undtagelsesvis.

... er tilsvarende typisk ikke gode til at passe børn.

Ad VII.

Jeg mener at den person, som sagde at vi er tvunget til at lære af historien, om ikke vi vil tvinges til at gentage den, i høj grad har ret.

Dette plejer jeg også at fremhæve i forbindelse med arbejde med familier. Vil man en positiv udvikling, må man forholde sig til det, som viser sig svagt eller som udgør uheldige mønstre."

Jeg skrev den 9. september 2005 således til K Kommune:

"Ombudsmanden modtog den 12. juli 2005 kopi af K Kommunes sagsmappe vedrørende A.

Jeg har nu haft lejlighed til at gennemgå sagsmappen.

Ombudsmanden har besluttet at undersøge K Kommunes afskedigelse af A, og proceduren i forbindelse hermed.

For så vidt angår Advokat X's klage over de foretagne fritstillinger af A, har jeg delvist afvist at behandle denne. Jeg har således i mit samtidige brev til Advokat X afvist at behandle klagen over den fritstilling af A, der blev meddelt A ved K Kommunes brev af 21. april 2004, jf. landstingsloven om Landstingets Ombudsmand, § 6, stk. 2, idet forholdet er forældet efter landstingsloven om Landstingets Ombudsmand.

For så vidt angår den fritstilling af A, der blev meddelt A ved K Kommunes brev af 4. juni 2004, må jeg, forinden jeg kan tage stilling til, om jeg kan behandle den, samt i givet fald om den giver mig anledning til undersøgelse, indhente yderligere oplysninger.

Jeg anmoder herefter K Kommune om at fremkomme med en udtalelse til Advokat X's klage over K Kommunes afskedigelse af A samt proceduren i forbindelse hermed.

Jeg anmoder særligt K Kommune om at redegøre for, om K Kommune mener, at der er foretaget fyldestgørende partshøring af A, forinden afskedigelsen fandt sted. Jeg henviser blandt andet til, at det ikke af K Kommunes brev af 4. juni 2004 fremgår, hvad formålet med partshøringen var. Det fremgår endvidere ikke af partshøringsbrevet, om der er vedlagt referat af de nævnte personalemøder, ligesom partshøringsbrevet ikke tilstrækkelig klart angiver de faktiske forhold, der begrundet afskedigelsen. Der er således ikke angivet konkrete forhold i partshøringskrivelsen, som gør det muligt for parten at identificere, hvilke hændelser der sigtes til.

Jeg anmoder videre K Kommune om at redegøre for, om det er kommunens opfattelse, at sagen er tilstrækkeligt oplyst. Jeg anmoder herunder K Kommune om at redegøre for følgende:

- Hvilke undersøgelsesskridt har K Kommune foretaget, forinden beslutningen om at afskedige A blev truffet?

- Har kommunen undersøgt, om de anførte samarbejdsproblemer har haft en sådan betydelig negativ indflydelse på udførelsen af opgaverne på ansættelsesstedet, at dette kunne begrunde afskedigelse, hvorvidt der forelå en forbindelse mellem samarbejdsproblemerne og A, samt om hovedskylden for problemernes opståen lå hos A?

- Har der efter K Kommunes opfattelse været udfoldet tilstrækkelige bestræbelser på at løse samarbejdsproblemerne med mindre vidtgående skridt end afskedigelse?

For så vidt angår K Kommunes fritstilling af A, som blev meddelt ved brev af 4. juni 2004, anmoder jeg K Kommune om at oplyse, hvornår denne fritstilling blev meddelt A. Jeg henviser herved til, at det af brevet fremgår, at det skal bringes pr. bud, men A's påtegning på brevet angiver, at dette først er modtaget om eftermiddagen den 8. juni 2004.

Jeg anmoder videre K Kommune om at oplyse, om der blev foretaget lønreduktion i forbindelse med fritstillingen af A, eller om der blev foretaget andre sanktioner over for A i forbindelse med fritstillingen.

K Kommunes svar forventes forelagt klager til partshøring.

Jeg vedlægger kopi af mit samtidige brev til Advokat X."

Jeg skrev samme dag således til Advokat X:

"Jeg har den 2. september 2005 modtaget Deres brev af 30. august 2005.

Jeg beklager indledningsvis den tid, der indtil nu er hengået til behandlingen af sagen.

...

De klagede til mig ved brev af 3. juni 2005.

Det fremgår af Advokat X's brev af 3. juni 2005, at Advokat X har to klagepunkter. For det første klager De over den fremgangsmåde, som K Kommune har fulgt i forbindelse med gentagen fritstilling af A. For det andet klager De over K Kommunes fremgangsmåde i forbindelse med afskedigelsen af A.

Det fremgår af de bilag, som De har fremsendt til mig, at der har været to fritstillinger af A. Den første fritstilling blev meddelt ved K Kommunes brev til A af 21. april 2004. Den anden fritstilling blev meddelt A ved K Kommunes brev af 4. juni 2004. På kommunens kopi af fritstillingsskrivelsen, er det imidlertid med håndskrift ud for A's underskrift noteret, "Modtaget eftermiddag d. 8.06.04".

Landstingslov nr. 7 af 13. juni 1994 om Landstingets Ombudsmand bestemmer i § 6, stk. 2, at en klage skal være indgivet inden 1 år efter, at forholdet er begået.

Fristens sluttidspunkt er etårsdagen regnet fra den dag, parten i sagen modtog meddelelse om afgørelsen.

Da fritstillingen af 21. april 2004 har fundet sted mere end et år før, at jeg modtog klagen, kan jeg, jævnfør landstingslov om Landstingets Ombudsmand, § 6, stk. 2, ikke behandle denne. For så vidt angår fritstillingen af 4. juni 2004, vil jeg efter at have indhentet yderligere oplysninger hos K Kommune vurdere, hvorvidt jeg vil kunne behandle denne, samt om jeg i bekræftende fald finder tilstrækkelig anledning hertil.

Jeg har imidlertid besluttet at behandle den del af Deres klage, der vedrører fremgangsmåden ved K Kommunes afskedigelse af A.

Jeg har samtidig anmodet K Kommune om at fremkomme med en udtalelse til klagen. Jeg vedlægger kopi af mit samtidige brev til K Kommune.

A og K Kommune er orienteret om ovenstående ved kopi af dette brev. "

Jeg rykkede ved brev af 24. november 2005 K Kommune for svar i sagen.

Jeg modtog den 12. december 2005 K Kommunes brev af 29. november 2005. Heraf fremgår:

"Først og fremmest er formålet med en partshøring, at få afdækket og be- eller afkræftet eventuelle stridigheder mellem den ansatte og arbejdsgiveren.

I den pågældende sag er A indkaldt til endelig partshøring, idet der på baggrund af de i skrivelsen af 4. juni 2004 angivne årsager havde fundet en fritstilling sted. Partshøring var indkaldt til den 10. juni kl. 9.00.

A meddelte forfald grundet sygdom, hvorpå endelig partshøring blev udsat til den 17. juni 2004 kl. 9.00.

Referater af tidligere partshøring (4. maj 2004) samt referater af mæglingsforsøg den 24. maj samt 1. juni 2004 var i A's besiddelse.

Forholdene omkring A's adfærd i arbejdsmæssige sammenhænge var undersøgt og afdækket - dels ved omtalte partshøring samt mæglingsmøder samt yderligere undersøgelse af en af A bekræftet hændelse med en klient. Hændelsen omhandler A's ønske om betaling for seksuelle ydelser fra en klient.

Ved den endelige partshøring den 17. juni 2004 tages der udgangspunkt i referaterne fra mæglingsmøderne samt den fremsendte skrivelse af 4. juni 2004. Tillige blev der taget udgangspunkt i svarskrivelse fra A dateret den 16. juni 2004 Ved mødets start bliver der gjort klart, at den endelige partshøring kan medføre afskedigelse.

Ud fra ovenstående hændelsesforløb samt mæglinger sammen med den samlede personalegruppe står det klart, at samarbejdsproblemerne skyldes As holdning til sine kolleger og manglende respekt for arbejdsanvisninger fra sin nærmeste foresatte.

Samarbejdsproblemerne har været søgt løst over en lang periode startende i 2003, hvor den daværende leder af ... ved personalemøderne gentagne gange har forsøgt at løse problemerne mellem A og de andre ansatte. Dette er fortsat efter en ny leder er tiltrådt i 2004.

fritstillingen af A blev meddelt som afslutning på mæglingsmødet den 2. juni 2004. Der blev ligeledes meddelt at der ville blive indkaldt til endelig partshøring ved en skrivelse. A modtog brevet pr. bud den 4. juni, men nægtede i første omgang at bekræfte modtagelsen. Påtegningen fra A's side kommer først den 8. juni.

Til slut skal det meddeles, at der ikke er foretaget lønreduktion i forbindelse med fritstillingen af A, og at der ikke er foretaget andre sanktioner i forbindelse med fritstillingen. A havde således fri adgang til arbejdspladsen samt telefoner, e-mail m.v., således A ville være i stand til at kontakte sin fagforening eller andre, som han måtte finde relevant."

Jeg skrev den 19. december 2005 således til K Kommune:

"Ombudsmanden har den 12. december 2005 modtaget K Kommunes brev af 29. november 2005.

Jeg forstår K Kommunes brev således, at der ikke var vedlagt referater af de personalemøder henholdsvis den 24. maj og den 1. juni 2004, som kommunen henviser

til i partshøringsbrevet, men at dette er uden betydning for partshøringen, idet A var i besiddelse af referaterne.

Jeg forstår videre K Kommunes brev således, at det er uden betydning for partshøringen, at formålet hermed ikke fremgår af partshøringsbrevet, idet det på mødet den 17. juni 2004, hvor den endelige partshøring af A fandt sted, i indledningen blev oplyst, at partshøringen kunne medføre afskedigelse.

Jeg forstår videre K Kommunes brev således, at det i partshøringsbrevet beskrevne hændelsesforløb samt de foretagne mæglinger viser, at samarbejdsproblemerne skyldes A.

Jeg forstår endelig K Kommunes brev således, at kommunen har søgt at løse problemerne ved personalemøder.

Jeg forstår samlet K Kommunes brev således, at det er K Kommunes opfattelse, at kommunen har foretaget en fyldestgørende partshøring af A, ligesom det er K Kommunes opfattelse, at sagen har været tilstrækkeligt oplyst, og at der er foretaget tilstrækkelige bestræbelser på at løse samarbejdsproblemerne, forinden afskedigelsen af A fandt sted.

Jeg vil lægge ovenstående forståelse af K Kommunes brev til grund for min videre behandling af sagen, medmindre jeg hører andet fra kommunen.

Kommunens eventuelle svar vil blive forelagt klager til partshøring."

Jeg skrev samme dag således til Advokat X:

"Ombudsmanden har modtaget det i kopi vedlagte svar fra K Kommune.

Ombudsmanden forstår K Kommunes brev således, at det er K Kommunes opfattelse, at kommunen har foretaget fyldestgørende partshøring af A, samt at kommunen har undersøgt sagen tilstrækkeligt, forinden K Kommune afskedigede A. Jeg har anmodet K Kommune om at oplyse, om jeg har forstået kommunens brev korrekt, se kopi af mit samtidige brev til K Kommune som vedlægges.

De anmodes om at meddele mig de bemærkninger, som Advokat X måtte have til svaret fra K Kommune.

Deres svar kan blive forelagt K Kommune til udtalelse, forinden ombudsmanden afslutter sin behandling af sagen.

Når jeg har modtaget Deres bemærkninger, vil ombudsmanden endvidere tage stilling til, hvorvidt ombudsmanden kan og i givet fald finder tilstrækkelig anledning til at behandle klagen over fritstillingen af A af 4. juni 2004."

Jeg modtog den 23. januar 2006 Advokat X's brev af 17. januar 2006. Heraf fremgår:

"Vedr.: Klage over K Kommunes afskedigelse af A

Idet jeg bekræfter at have fået forelagt K Kommunes skrivelse af den 29. november 2005 til Landstingets Ombudsmand, skal jeg herved redegøre for de bemærkninger, skrivelsen giver anledning til:

Idet klager i øvrigt i det hele kan henholde sig til de betragtninger, der fremgår af den med klagen fremsendte skrivelse af den 13. december 2004 fra undertegnede til K Kommune, findes yderligere anledning til at påpege, at de i afskedigelsesbrevet anførte begrundelser - i det omfang de overhovedet er forståelige - er helt eller delvist uforenelige med K Kommunes angivelse af, at den overordnede begrundelse for afskedigelsen er "samarbejdsproblemer".

Det bestrides, at K Kommune ved mundtlige tilkendegivelser over for A har afhjulpet de omfattende og åbenbare mangler ved den høringsprocedure, kommunen har fulgt.

I K Kommunes skrivelse af 29. november 2005 står det på side 1, i 5. afsnit, sidste pkt., anført, at "Hændelsen omhandler A's ønske om betaling for seksuelle ydelser fra en klient", hvilken formulering klager anser som i bedste fald ubehjælpelig og upræcis og i værste fald som et bevidst forsøg på at manipulere med sagens faktiske omstændigheder med det formål at sværte klager ved fremsættelse af en endog særdeles alvorlig sigtelse, der ikke har indgået i grundlaget for afskedigelsen."

Jeg udtalte herefter:

"Nedenfor behandler jeg Advokat X's klage over fritstillingen af 4. juni 2004 og Advokat X's klage over afskedigelsen.

1. Fritstilling meddelt ved brev af 4. juni 2004

Advokat X klagede i brev af 3. juni 2005 til mig blandt andet over K Kommunes fritstilling af A, som meddelt ved K Kommunes brev af 4. juni 2004 til A.

Jeg modtog Advokat X's klage den 6. juni 2005.

Spørgsmålet er herefter, om jeg kan - og i givet fald finder, at der er tilstrækkelig anledning til - at indlede en undersøgelse af den af K Kommune foretagne fritstilling af 4. juni 2004.

A har på K Kommunes brev af 4. juni 2004 anført, at dette blev modtaget den 8. juni 2004 om eftermiddagen.

K Kommune har hertil i brev til mig af 29. november 2005 anført:

" fritstillingen af A blev meddelt som afslutning på mæglingssmødet den 2. juni 2004. Der blev ligeledes meddelt at der ville blive indkaldt til endelig partshøring ved en skrivelse. A modtog brevet pr. bud den 4. juni, men nægtede i første omgang at bekræfte modtagelsen. Påtegningen fra A's side kommer først den 8. juni."

Advokat X har henholdt sig til det, han anførte i brev af 13. december 2004 til K Kommune. Advokat X har ikke i dette brev særskilt forholdt sig til fritstillingen af A, som blev meddelt ved K Kommunes brev af 4. juni 2004 til A.

Det antages almindeligvis, at klagefrister regnes fra den dag, hvor parten i sagen har modtaget meddelelse om afgørelsen. For så vidt angår klager til ombudsmanden, skal klagen være modtaget af ombudsmandens kontor senest på etårsdagen for denne dag.

Det er endvidere antaget, at en afgørelse er meddelt, når den er kommet frem til adressaten. Det kan ikke kræves at afgørelsen skal være kommet til adressatens kundskab.

Som sagen foreligger oplyst, må jeg lægge til grund, at K Kommune den 4. juni 2004 pr. bud fremsendte sin beslutning om fritstilling af A. Da afgørelsen blev fremsendt pr. bud, må jeg endvidere lægge til grund, at afgørelsen kom frem til A den 4. juni 2004. Som ovenfor anført, er det i denne relation ikke afgørende, hvornår parten faktisk har fået kundskab om afgørelsen.

Landstingsloven om Landstingets Ombudsmand bestemmer i § 6, stk. 2, at en klage skal indgives inden et år efter, at det forhold, der klages over, er begået.

Da jeg modtog Advokat X's klage over K Kommunes fritstilling af A den 6. juni 2005, og da afgørelsen lægges til grund at være meddelt A den 4. juni 2004, er denne klage forældet i forhold til mig, og jeg kan således ikke behandle denne del af klagen.

2. Afskedigelsen af A

Jeg undersøger nedenfor spørgsmålet om, hvorvidt A har været partsført tilstrækkeligt forinden afskedigelsen. Herefter undersøger jeg kommunens begrundelse for at afskedige A.

2.a Partshøring

Landstingslov nr. 8 af 13. juni 1994 om sagsbehandling i den offentlige forvaltning indeholder i § 19 følgende regel om partshøring:

"§ 19. Kan en part i en sag ikke antages at være bekendt med, at myndigheden er i besiddelse af bestemte oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, må der ikke træffes afgørelse, før myndigheden har gjort parten bekendt med oplysningerne og givet denne lejlighed til at fremkomme med en udtalelse. Det gælder dog kun, hvis oplysningerne er til ugunst for den pågældende part og er af væsentlig be-

tydning for sagens afgørelse. Myndigheden kan fastsætte en frist for afgivelsen af den nævnte udtalelse.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke, hvis

1) det efter oplysningernes karakter og sagens beskaffenhed må anses for ubetænkeligt at træffe afgørelse i sagen på det foreliggende grundlag,

2) udsættelse vil medføre overskridelse af en lovbestemt frist for sagens afgørelse,

3) partens interesse i, at sagens afgørelse udsættes, findes at burde vige for væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser, der taler imod en sådan udsættelse,

4) parten ikke har ret til aktindsigt efter reglerne i kapitel 4 med hensyn til de pågældende oplysninger,

5) forelæggelsen af oplysningerne for parten vil være forbundet med væsentlige vanskeligheder, herunder fordi afgørelsen omfatter et meget stort antal personer med partsstatus, eller

6) der ved lov er fastsat særlige bestemmelser, der sikrer parten adgang til at gøre sig bekendt med grundlaget for den påtænkte afgørelse og til at give en udtalelse til sagen, inden afgørelsen træffes,

Stk. 3. Landsstyret kan fastsætte regler om, at nærmere angivne sagsområder, hvor bestemmelserne i stk. 2, nr. 2 eller 5, i almindelighed vil finde anvendelse, ikke skal være omfattet af bestemmelsen i stk. 1."

I sager om afskedigelse gælder endvidere efter fast praksis et ulovbestemt princip om en videregående pligt til partshøring. Denne videregående pligt til partshøring indebærer, at myndigheden - ud over at overholde sagsbehandlingslovens § 19 - over for medarbejderen skal redegøre for de retlige grunde og beviser, der efter myndighedens opfattelse taler for, at afskedigelse skal ske. Medarbejderen skal endvidere gives lejlighed til at fremkomme med en udtalelse til myndighedens begrundelse for at ville afskedige vedkommende. Redegørelsen bør efter omstændighederne være skriftlig. Jeg henviser til Hans Gammeltoft-Hansen m.fl.: Forvaltningsret, 2. udgave, side 531f.

Efter § 19, stk. 1, er hovedreglen, at forvaltningsmyndighederne har pligt til at partshøre, når parten ikke kan antages at være bekendt med, at myndigheden er i besiddelse af bestemte oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, hvis oplysningerne er til ugunst for parten og af væsentlig betydning for sagens afgørelse. Hertil kommer efter den ulovbestemte partshøringspligt, at parten skal have adgang til at kommentere de bevismæssige vurderinger og myndighedens retlige kvalifikationer af de foreliggende oplysninger.

Den første betingelse efter § 19; at parten ikke kan antages at vide, at oplysningerne indgår i sagen - er også opfyldt, hvis parten kender oplysningerne, men ikke ved, at de vil blive brugt i den aktuelle sammenhæng.

De oplysninger, der skal forelægges parten, skal forelægges således, at oplysningernes indhold, karakter og oprindelse fremgår. Beskrivelsen må ikke udelade væsentlige forhold, være unøjagtig, tvetydig eller ukorrekt.

Formålet med partshøring efter § 19, stk. 1, og den udvidede partshøringspligt er at give parten mulighed for at kommentere, korrigere og supplere sagens faktuelle grundlag, som myndigheden støtter afgørelsen på, samt at give parten adgang til at kommentere den retlige kvalifikation og myndighedens bevisvurdering.

At parten har tilkendegivet sin opfattelse af, hvorledes sagen bør falde ud, og har haft lejlighed til at argumentere herfor, er ikke altid tilstrækkeligt til at anse partens ret til partshøring for opfyldt.

§ 19 indeholder ingen formkrav til selve høringsproceduren. Partshøring kan således gennemføres skriftligt eller mundtligt. Ligeledes kan den foretages under et møde. Formen skal blot respektere formålet med partshøringspligten, altså at give parten mulighed for at kommentere, korrigere og supplere sagens faktuelle grundlag, samt, for så vidt angår den udvidede partshøringspligt i afskedigelsessager, at give parten adgang til at kommentere bevisvurderinger og den retlige kvalifikation af sagsfaktum. Forvaltningen skal oplyse, hvilken afgørelse forvaltningen agter at træffe.

Partshøringen skal typisk ske umiddelbart før myndigheden er parat til at træffe afgørelse i sagen. I de fleste tilfælde vil formålet med partshøringen kun kunne opnås, hvis forelæggelsen sker skriftligt, og parten får en frist til at svare. Fristens længde bestemmes efter, hvor indviklede eller omfattende oplysningerne er, hvor bebyrdende afgørelsen er, og om parten har behov for at inddrage en repræsentant i sagen. Fristen skal under alle omstændigheder give den hørte en rimelig mulighed for at forholde sig til sagen og den påtænkte afgørelse.

Det er derfor min umiddelbare opfattelse, at det i langt de fleste sager om afskedigelse, vil være nødvendigt at foretage partshøringen skriftligt, da parten kan have brug for tid til at forholde sig til kommunens beslutningsgrundlag samt eventuelt have behov for at drøfte dette med en udenforstående.

Det er i øvrigt min opfattelse, at forvaltningsmyndigheden bør gøre parten bekendt med sagsbehandlingslovens § 21, hvorefter en part på ethvert tidspunkt af sagens behandling kan forlange at sagens afgørelse udsættes, indtil parten har afgivet en udtalelse til sagen, med mindre en af de i § 21, stk. 2, anførte undtagelser finder anvendelse.

Jeg bemærker hertil, at den løbende kontakt med arbejdstageren ikke kan gøre det ud for en partshøring i sagsbehandlingslovens forstand.

2.b. Partshøring i den konkrete sag

A blev ved K Kommunes brev af 4. juni 2004 fritstillet fra sin stilling ved ... A blev samtidig indkaldt til "endelig partshøring".

Det fremgår af brevet, at begrundelsen for fritstillingen samt indkaldelsen til den endelige partshøring var følgende (se K Kommunes brev af 4. juni 2004 som citeret ovenfor):

- Manglende ønske om at deltage i løsning af problemer på arbejdspladsen.

- Ikke ønsker at følge retningslinier udstukket af overordnede.

- Ikke vil anerkende arbejdspladsens ret til at stille krav i forbindelse med udførelsen af arbejdet.

- Brud på tavshedspligt.

- A's adfærd undergraver arbejdspladsens troværdighed.

- Samarbejdsvanskeligheder.

- Fremhæver tidligere kolleger negativt.

Det fremgår ikke af skrivelsen, hvad formålet med partshøringen er. Det fremgår af K Kommunes notat fra mødet den 17. juni 2004, hvor den endelige partshøring blev afholdt, at:

"... forklarer at mødet kan ende med afskedigelse alt efter konklusionen på mødet."

Jeg anmodede ved mit brev af 9. september 2005 K Kommune om at redegøre for, om K Kommune mente, at der var foretaget en fyldestgørende partshøring af A. Jeg anførte videre, at der ikke var angivet konkrete forhold i partshøringsskrivelsen, som gjorde det muligt for parten at identificere, hvilke hændelser der sigtedes til.

Jeg modtog den 12. december K Kommunes brev af 29. november. Brevet er citeret ovenfor. Heri anfører K Kommune:

"Først og fremmest er formålet med en partshøring, at få afdækket og be- eller afkræftet eventuelle stridigheder mellem den ansatte og arbejdsgiveren.

I den pågældende sag er A indkaldt til endelig partshøring, idet der på baggrund af de i skrivelsen af 4. juni 2004 angivne årsager havde fundet en fritstilling sted.

...

Ved mødets start [endelige partshøringsmøde] bliver der gjort klart, at den endelige partshøring kan medføre afskedigelse."

Jeg bemærker indledningsvis, at jeg ikke er enig med K Kommunes betragtning om, at formålet med partshøring er at få afdækket eventuelle stridigheder mellem den ansatte og arbejdsgiveren.

Det er almindelig antaget, at formålet med partshøring er, at parten får mulighed for at kommentere, korrigere og supplere sagens faktuelle grundlag, samt i afskedigelsessager får mulighed for at kommentere myndighedens retlige kvalifikation af faktum samt myndighedens bevisvurderinger. Det er en væsentlig betingelse for, at parten kan varetage sine interesser, at han ved, dels hvad han skal kommentere, dels i hvilken sammenhæng. Det er således vigtigt for parten at vide, om han står over for en advarsel eller en afskedigelse, når han skal udtale sig.

Jeg kan således ikke være enig med K Kommunes forståelse af formålet med partshøring i den konkrete sag.

Det er min opfattelse, at det ikke er tilstrækkeligt til at opfylde kravene til partshøring at bede en part om at udtale sig om et (eller flere) givet (givne) forhold, når man først efterfølgende fortæller ham, hvad man skal bruge hans udtalelse til.

I den her foreliggende sag har A haft godt 14 dage til at forberede sin udtalelse til de enkelte punkter, mens han rent faktisk ikke blev bekendt med, hvad partshøringen kunne munde ud i, før på dagen, hvor han skulle partshøres.

Jeg finder dette meget kritisabelt.

Det er endvidere min opfattelse, at dette kan rejse endog stor tvivl om partshøringens lovlighed.

Hertil kommer, at partshøringen i sit indhold efter min opfattelse ikke tilstrækkelig klart angiver, hvilke punkter eller hændelser der konkret henvises til. Også dette forhold rejser tvivl om lovligheden af partshøringen.

Endelig fremgår det ikke af partshøringsbrevet, hvorledes K Kommune har kvalificeret sagens fakta. Det fremgår således ikke, om det er K Kommunes opfattelse, at samtlige de opremsede forhold betragtes som samarbejdsproblemer, om der er tale om brud på decorum, uegnethed eller andet. Det er væsentligt for den hørte part at få oplyst, hvorledes myndigheden kvalificerer faktum, for at den pågældende på tilstrækkelig vis vil kunne forholde sig til de enkelte forhold. Også dette er med til at rejse tvivl om lovligheden af den af K Kommune foretagne partshøring.

3. Afskedigelsen af A

Jeg forstår K Kommunes brev af 28. juni 2004 (citeret ovenfor), hvorved A bliver afskediget fra ... således, at afskedigelsen af A er begrundet i dels brud på tavshedspligten, dels samarbejdsproblemer, samt endelig seksuelle antydninger over for en klient.

3.a. Brud på tavshedspligten

Det anføres i K Kommunes brev af 28. juni 2004, at en af årsagerne til afskedigelse af A er:

"at du uden for arbejdspladsen i mindst et tilfælde har brudt den indskærpede tavshedspligt, som har været dig pålagt i forbindelse med tidligere samtaler vedrørende din person"

Advokat X har i brev af 13. december 2004 kommenteret dette således:

"Bemærkninger hertil: En ansat har ikke tavshedspligt vedrørende sine egne forhold og kan ej heller af arbejdsgiveren pålægges noget sådant. Det er således oplagt ikke udtryk for nogen tavshedspligtsoverskridelse at udtale sig vedrørende sig selv, og et sådant forhold kan følgelig ikke begrunde en afskedigelse."

Jeg bemærker hertil følgende:

Regler om tavshedspligt er givet i landstingslov nr. 8 af 13. juni 1994 om sagsbehandling i den offentlige forvaltning, i det følgende kaldet sagsbehandlingsloven, § 27. Denne bestemmer:

"§ 27. Den, der virker inden for den offentlige forvaltning, har tavshedspligt, jf. kriminallovens § 29, når en oplysning ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som fortrolig, eller når det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser, herunder navnlig til

- 1) rigets sikkerhed eller forsvar,*
- 2) rigets udenrigspolitiske eller udenrigsøkonomiske interesser, herunder forholdet til fremmede magter eller mellemfolkelige institutioner,*
- 3) forebyggelse, efterforskning og forfølgning af lovovertrædelser samt fuldbyrdelse af kriminalretlige domme og beskyttelse af sigtede, vidner eller andre i sager om kriminalretlig eller disciplinær forfølgning,*
- 4) gennemførelse af offentlig kontrol-, regulerings- eller planlægningsvirksomhed eller af påtænkte foranstaltninger i henhold til skatte- og afgiftslovgivningen,*
- 5) det offentliges økonomiske interesser, herunder udførelsen af det offentliges forretningsvirksomhed,*
- 6) enkeltpersoners eller private selskabers eller foreningers interesse i at beskytte oplysninger om deres personlige eller interne, herunder økonomiske, forhold, eller*
- 7) enkeltpersoners eller private selskabers eller foreningers økonomiske interesse i at beskytte oplysninger om tekniske indretninger eller fremgangsmåder eller om drifts- eller forretningsforhold.*

Stk. 2. Inden for den offentlige forvaltning kan der kun pålægges tavshedspligt med hensyn til en oplysning, når det er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til bestemte offentlige eller private interesser som nævnt i stk. 1.

Stk. 3. En forvaltningsmyndighed kan bestemme, at en person uden for den offentlige forvaltning har tavshedspligt med hensyn til fortrolige oplysninger, som myndigheden videregiver til den pågældende uden at være forpligtet hertil.

Stk. 4. Fastsættes der i henhold til § 1, stk. 2, regler om tavshedspligt, eller pålægges der tavshedspligt efter stk. 3, finder kriminallovens § 29 tilsvarende anvendelse på overtrædelse af sådanne regler eller pålæg."

§ 27 indeholder en opregning af, hvilke hensyn der efter en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde kan føre til, at en oplysning er fortrolig og dermed undergivet tavshedspligt. Denne opregning er dog ikke udtømmende.

Det følger af § 27, stk. 2, at der inden for den offentlige forvaltning kun kan pålægges tavshedspligt med hensyn til en oplysning ved konkret tjenestebefaling, når det er nødvendigt at hemmeligholde oplysningen for at varetage væsentlige hensyn til bestemte offentlige eller private interesser.

Det antages almindeligt, at der ikke er tavshedspligt med hensyn til oplysninger, i hvilke der vil kunne gives aktindsigt.

Det følger af sagsbehandlingslovens § 9, stk. 1, at:

"Den, der er part i en sag, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed, kan forlange at blive gjort bekendt med sagens dokumenter. Begæringen skal angive den sag, hvis dokumenter den pågældende ønsker at blive gjort bekendt med."

I K Kommunes brev af 4. juni 2004, citeret ovenfor, hvori der indkaldes til endeligt partshøringsmøde, anfører K Kommune:

"at du udenfor arbejdspladsen i mindst et tilfælde har brudt den indskærpede tavshedspligt, som har været dig pålagt i forbindelse med tidligere samtaler vedrørende din person".

Det fremgår af ansættelsesbrevet for A, at A har tavshedspligt med hensyn til de forhold, som han i kraft af sin stilling bliver bekendt med, hvis det ifølge sagens natur er påkrævet eller bliver ham foreskrevet.

Herudover fremgår det indledningsvis af K Kommunes notat af 4. maj 2004, citeret ovenfor, at "alle deltagende havde indskærpet tavshedspligt". Tilsvarende fremgår det af notat af 19. maj 2004, citeret ovenfor, vedrørende partshøring af A, at "Indledningsvis stadfæstes tavshedspligt af mødedeltagerne fra kommunaldirektørens side."

Det er imidlertid spørgsmålet, i hvilket omfang der kan pålægges tavshedspligt med hensyn til det på mødet passerede. Jeg vender tilbage til dette straks nedenfor.

I K Kommunes notat vedrørende personalemødet i ... den 2. juni 2004 er anført:

"Lederen fortæller også om en henvendelse fra borger vedr. A's vedkommende person var på vej hjem efter familiebegravelse, hvor A glædeligt havde råbt til vedkommende at, han alligevel ikke bliver fyret. Det blev understreget fra direktørens side at tavshedspligten er en pligt og ikke ophører."

Dette er imidlertid ikke et konkret pålæg om tavshedspligt, men en henvisning til den almindelige tavshedspligt.

Der er ikke nærmere henvist til, hvilke konkrete forhold A har fået tavshedsplæg om.

Konkret tavshedsplæg efter § 27, stk. 2, kan kun pålægges for oplysninger, der i øvrigt er tavshedsbelagte, og kun såfremt det er nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne for at varetage væsentlige hensyn til bestemte offentlige eller private interesser.

Det er min opfattelse, at det ikke af K Kommunes sagsmappe fremgår, at A har brudt den ham ifølge ansættelsen påhvilende almindelige tavshedspligt.

For så vidt angår den tavshedspligt, der kan pålægges i henhold til sagsbehandlingslovens § 27, stk. 2, er det min opfattelse, at de oplysninger, der er fremkommet på møderne henholdsvis den 4. maj 2004 og den 19. maj 2004, ikke har en sådan karakter, at der vil kunne gives et konkret tavshedsplæg med hensyn til disse oplysninger.

Jeg finder derfor ikke, at A har kunnet afskediges med den begrundelse, at han har brudt sin tavshedspligt.

3 b. Samarbejdsvanskeligheder

Det står fast, at samarbejdsvanskeligheder kan udgøre det fornødne grundlag for en beslutning om afskedigelse. Retssikkerhedsmæssige hensyn kræver dog, at samarbejdsvanskeligheder ikke uden nærmere kvalifikation kan påberåbes som grundlag for afskedigelse.

Det kræves for det første, at samarbejdsproblemerne har en betydelig negativ indflydelse på udførelsen af opgaverne på det pågældende ansættelsessted. Der skal endvidere foreligge en klar forbindelse mellem samarbejdsproblemerne og den person, som søges afskediget, ligesom hovedår-

sagen til problemernes opståen ikke må kunne tilskrives andre end den som søges afskediget. Af den almindelige forvaltningsretlige grundsætning om proportionalitet følger yderligere, at der fra den afskedigende myndigheds side skal være udfoldet bestræbelser på at løse samarbejdsproblemerne ved mindre vidtgående skridt end afskedigelse.

Herudover skal det bevismæssige grundlag for tilstedeværelsen af samarbejdsproblemer, der kan begrunde en afskedigelse, være særligt sikkert.

Efter omstændighederne kan det være nødvendigt at angive faktiske begebenheder som kan tids- og stedfæstes, og som viser hvilke konkrete samarbejdsvanskeligheder der er tale om.

Herudover følger det af det almindelige forvaltningsretlige officialprincip, at det er den enkelte forvaltningsmyndighed, der har ansvaret for, at en sag er tilstrækkeligt oplyst, før der træffes afgørelse.

Afgørelser om uansøgt afsked anses i almindelighed for indgribende, og kravene til undersøgelsens udstrækning og sikkerheden for de relevante oplysningers rigtighed er derfor relativt høje. Se Hans Gammeltoft-Hansen m.fl., *Forvaltningsret*, 2. udgave, 2002, side 226.

Såfremt der er tvivl om holdbarheden af et væsentligt faktum, hører det med til en fyldestgørende sagsoplysning at søge denne tvivl afklaret, således at det ved en sædvanlig bevismæssig vurdering kan afgøres, om den pågældende oplysning kan lægges til grund for en eventuel afskedigelse. Se Hans Gammeltoft-Hansen m.fl., *Forvaltningsret*, 2. udgave, 2002, side 226.

Om der herefter er fornødent grundlag for en afskedigelse på grundlag af samarbejdsvanskeligheder, bygger på en vurdering af en række forskellige hensyn. Disse hensyn har ombudsmanden ikke bedre forudsætninger for at afveje end myndighederne.

3. c. Samarbejdsvanskeligheder i den konkrete sag

Efter at jeg har gennemgået K Kommunes sagsmappe vedrørende A, finder jeg at kunne lægge til grund, at der på ... har været utilfredshed med samarbejdet med A.

Det fremgår af sagen, at der er afholdt ekstraordinært personalemøde den 19. april 2004, hvor navnlig A's udaterede skrivelse blev drøftet (citeret ovenfor), personalemøde den 24. maj 2004 (referat citeret ovenfor) hvor samarbejdet på ... blev drøftet, personalemøde den 2. juni 2004 (referat citeret ovenfor), hvor løsning af samarbejdsproblemer blev diskuteret. Det fremgår af sidstnævnte møde, at:

"Lederen kommer med løsningsforslag hvortil A udviser skepsis og kan ikke udtrykkeligt bekræfte at han vil følge dem. Men at han ville prøve.

...

Mødet blev afsluttet da, direktøren mener at vi ikke kommer nogen vegne, da A ikke rigtig kan forholde sig til hvad der er besluttet."

Herefter blev A fritstillet ved brev af 4. juni 2004.

Herudover har ..., ansat ved ..., den 15. januar 2004 skrevet til K Kommune, brevet er citeret ovenfor, og samme har den 16. januar 2004 skrevet til K Kommune vedrørende samarbejdsvanskeligheder i ... (se ovenfor), brev fra ... til K Kommune dateret den 5. maj 2004 vedrørende A, (citeret ovenfor) og notat af 6. maj 2004 udarbejdet af K Kommune vedrørende en af A's klienter, notatet er citeret ovenfor, notat af 6. maj 2004 udarbejdet af ledende socialrådgiver vedrørende ..., citeret ovenfor, notat af 10. maj 2004 fra ... til forvaltningschef i K Kommune, citeret ovenfor, hvor A's opførelse beskrives.

Den 4. maj 2004 er der foretaget partshøring af A i forbindelse med fritstillingen. Der foreligger et notat af 19. maj 2004, hvor der er referat af partshøring af A.

Det anføres i dette notat:

"Kom.dir påpeget at der ikke mere er grundlag for partshøring da det tyder på misforståelser"

Det fremgår af K Kommunes notat af 21. maj 2004 vedrørende partshøring, hvorved man har genoptaget partshøringen af A af 19. maj 2004, at:

"Kommunaldirektøren konkluderede herefter, at det modtagne materiale samt tidligere partshøring ikke giver grundlag for yderligere tjenesteligt forhør, hvorfor partshøring hermed stoppes og der foretages ikke yderligere i forhold til A.

Kommunaldirektøren begrundede afgørelsen med, at samarbejdsproblemerne var gensidige, hvorfor det mere er et ledelsesmæssigt indgreb end et direkte indgreb overfor enkelte personale som er nødvendigt."

Det bliver således den 21. maj 2004 af K Kommune konkluderet, at samarbejdsproblemerne er gensidige, og at det er ledelsesmæssige indgreb, der er nødvendige, frem for indgreb over for enkeltpersoner.

Herefter blev der den 24. maj 2004 afholdt personalemøde i ..., hvor samarbejdet i ... diskuteredes. Ligeledes afholdtes personalemøde den 2. juni 2004 vedrørende samarbejdsproblemer i

Jeg finder, at mødet den 21. maj 2004 kan have givet A den opfattelse, at der nok var samarbejdsproblemer, men at disse var gensidige.

Jeg finder ikke, at de afholdte møder henholdsvis den 24. maj og den 2. juni 2004 adskiller sig væsentligt fra de øvrige refererede møder, hvor det den 21. maj 2004 konkluderedes, at samarbejdsproblemerne var gensidige.

Jeg finder det herefter ikke tilstrækkeligt bevist, at samarbejdsproblemerne alene eller hovedsagelig skyldes A.

3.d Proportionalitetsprincippet

Det følger af det almindelige proportionalitetsprincip, at forvaltningen ikke må træffe en afgørelse, der er mere indgribende, end forholdet tilsiger.

Jeg har ovenfor under punkt 3 anført, at der fra den afskedigende myndigheds side, skal være udfoldet bestræbelser på at løse samarbejdsproblemerne med mindre vidtgående skridt end afskedigelse.

K Kommune har i brev til mig af 29. november 2005 anført, at:

"samarbejdsproblemerne har været søgt løst over en lang periode startende i 2003, hvor den daværende leder af ... ved personalemøderne gentagne gange har forsøgt at løse problemerne mellem A og de andre ansatte. Dette er fortsat efter en ny leder er tiltrådt i 2004."

Jeg skrev den 19. december 2005 til K Kommune, at jeg forstod kommunens brev således, at K Kommune havde søgt at løse problemerne ved personalemøder.

Spørgsmålet om, hvorvidt man har søgt at løse samarbejdsproblemerne indebærer normalt ud over det rent formelle, at der holdes møder, hvor situationen bliver drøftet og mulige løsninger diskuteret, at man forsøger mindre indgribende løsninger end afskedigelse, for eksempel, at man søger personen flyttet til et andet arbejdsområde. Jeg er ikke bekendt med, hvorvidt dette reelt har været en mulighed i den konkrete sag. Jeg kan dog konstatere, at det ikke fremgår af kommunens sagsmappe, at dette har været en løsning man har forsøgt.

Det er samlet min opfattelse, at det ikke entydigt fremgår af sagen, at samarbejdsproblemerne ikke kan tilskrives andre end A.

Det er endvidere min opfattelse, at K Kommune ikke har undersøgt mulighederne for at løse samarbejdsproblemerne som et alternativ til uansøgt afskedigelse.

3.e. Adfærd uden for arbejdspladsen samt seksuelle hentydninger

Det fremgår af referatet af det endelige partshøringsmøde, som er citeret ovenfor, at A har oplyst:

"Han [A] tilføjer at han var holdt op med at rode i affald efter han fik besked på det.

...

Vedr. sidste del af brevet som omhandler en klientsamtale hvor A iht. Tolken skulle være kommet med et spørgsmål om priser for seksuelle ydelser. A forklarer at pigen har været seksuelt misbrugt. A mener at pigen forstod humoren bag denne bemærkning og at pigen grinte."

Advokat X har i brev af 13. december 2004 (citeret ovenfor), som henvises til i Advokat X's brev af 17. januar 2006, anført:

"Bemærkninger hertil [rode i skraldespande]: For så vidt angår sidstnævnte er det arbejdsgiveren uvedkommende, hvad den ansatte foretager sig i sin fritid udenfor arbejdspladsen, hvorfor denne del af begrundelsen er irrelevant i henseende til en afskedigelse."

samt:

"Bemærkninger hertil: A har redegjort for forholdet og herunder oplyst, at der var tale om en vittighed, som også blev forstået som sådan af den omhandlede klient. Selvom man fra arbejdsgivers side måtte fastholde, at den udviste adfærd er uacceptabel, vil det efter proportionalitetsprincippet være udelukket at afskedige som følge heraf."

Jeg bemærker, at jeg er enig med Advokat X i, at det som udgangspunkt er arbejdsgiveren uvedkommende, hvad den ansatte foretager sig uden for arbejdstiden. Det er imidlertid samtidig min opfattelse, at der kan være situationer, hvor den ansattes adfærd udenfor arbejdspladsen kan indgå som moment i et afskedigelsesgrundlag.

For så vidt angår de af A fremsatte seksuelle antydninger overfor en klient, bemærker jeg, at jeg er enig med K Kommune i, at dette kan indgå som et moment i en afskedigelsessag, forudsat at der i øvrigt er partshørt tilstrækkeligt om denne begrundelse for at afskedige. Det ligger imidlertid uden for min kompetence at vurdere, om dette alene vil kunne bære en afskedigelse.

Jeg anmoder K Kommune om at oplyse, hvad ovenstående giver kommunen anledning til at foretage.

Advokat X er ved særskilt brev bilagt kopi af nærværende brev orienteret om ovenstående.

Idet jeg afventer K Kommunes svar på min anmodning, foretager jeg ikke yderligere i anledning af sagen."

K Kommune svarede ved brev af 7. august 2006 således:

"I forbindelse med skrivelse af 10. april 2006 fra Landstingets Ombudsmand skal K Kommune komme med følgende svar.

K Kommune har gennemgået procedurene for partshøringer. Ovenstående sag har givet anledning til ændringer i procedurene for at undgå lignende sager i fremtiden."

Jeg skrev den 29. august 2006 således til kommunen:

"Jeg har modtaget K Kommunes brev af 7. august 2006, hvor K Kommune, som svar på ombudsmandens udtalelse af 10. april 2006, anfører, at pågældende sag har givet kommunen anledning til at foretage ændringer i procedurene for partshøringer for at undgå lignende sager i fremtiden.

K Kommune bedes redegøre nærmere for, hvilke ændringer i kommunens procedurer vedrørende partshøring i forbindelse med uansøgte afskedigelser af kommunens personale, som ombudsmandens udtalelse har givet anledning til."

Da jeg ikke modtog svar fra K Kommune, erindrede jeg ved brev af 27. oktober samt 30. november 2006 kommunen om sagen, idet jeg samtidig anmodede kommunen om at oplyse, hvad min udtalelse har givet kommunen anledning til at foretage sig.

Jeg havde ved beretningsårets udgang ikke modtaget svar fra kommunen.

2. Fratagelse af midlertidig funktion i ledende stilling

A klagede til ombudsmanden over at være blevet afskediget fra sin stilling som fungerende sekretariatschef i K Kommune.

Ombudsmanden fandt, at A ikke havde været ansat i stillingen som sekretariatschef, og således ikke var blevet afskediget, da A blev frataget funktionen som sekretariatschef.

Ombudsmanden fandt endvidere, at det havde været rigtigst, om K Kommune løbende havde foreholdt A problemerne omkring A's varetagelse af funktionen som sekretariatsleder.

Endvidere fandt ombudsmanden grundlag for at kritisere, at der herskede uklarhed omkring A's ansættelsesforhold og funktionen som sekretariatsleder. Ombudsmanden henstillede, at K Kommune i forbindelse med fremtidige midlertidige placeringer i højere stillinger gør klart dels over for den ansatte, dels over for den øvrige forvaltning, at der er tale om en midlertidig placering, ligesom det nærmere indhold af denne midlertidige placering beskrives for den ansatte (j.nr. 11.10.21.01/045-05).

Jeg modtog den 23. maj 2005 en klage fra A. A klagede over, at hun var blevet afskediget fra en stilling som fungerende sekretariatschef i K Kommune.

Jeg anmodede den 28. juni 2005 K Kommune om at udlåne kommunens sagsmappe vedrørende A. Jeg rykkede ved brev af 2. august 2005 K Kommune for svar på min anmodning.

Jeg modtog den 30. august 2005 brev fra K Kommune, bilagt en række sagsakter fra K Kommune. K Kommune skrev:

"Hermed skal det bekræftes, at K Kommune den 08.08.2005, har modtaget Jeres brev af den 02.08.2005.

Vi skal beklage for den manglende besvarelse af tidligere skrivelser af både 23. maj 2005 samt 28. juni 2005.

Men nu, hvor vi har fundet Jeres sidste breve, som lå henlagt i sekretariatet, er jeg blevet i stand til at besvare Jeres skrivelse.

Hermed fremsendes det i kopi vedlagte sagsdokumenter som Landstingets Ombudsmand har rekvireret.

(Datoliste for foretagne sagsekspeditioner)

17.06.2004, Udfærdigelse af ansættelsesbrev.

21. marts 2005, Udfærdigelse Attenstationsbemyndigelse.

07. april 2005, Brev til A fra K Kommune, omkring opsigelse fra stillingen som fungerende sekretariatschef.

7. april 2005, Meddelelse til Lønningskontoret fra K Kommune, om standsning af lønudbetaling i forbindelse med stedfortræderstillingen.

7. april 2005, Brev til ledelsen i SIK fra A med kopi til fg. kommunaldirektør samt borgmesteren.

29. april 2005, A's opsigelsesbrev.

11. maj 2005, Besvarelse til A's opsigelsesbrev.

20.08.05, Om Økonomiudvalget tager A's opsigelse til efterretning."

Jeg skrev herefter den 25. oktober 2005 således til K Kommune:

"Jeg anmodede senest ved brev af 2. august 2005 K Kommune om at udlåne A's sagsmappe.

Jeg modtog den 30. august 2005 en række dokumenter fra kommunen.

Jeg anmoder i den forbindelse kommunen om at oplyse, hvorvidt der er tale om hele sagsmappen vedrørende A's ansættelse i kommunen, og i modsat fald om at fremsende ombudsmanden hele sagsmappen.

Jeg anmoder endvidere kommunen om at redegøre for samt fremsende følgende:

- 1) dokumentation for A's funktion som fungerende sekretariatschef og
- 2) hvorvidt kommunen har besvaret A's klage over afskedigelsesbrev af 7. april 2005 fra stillingen som fungerende sekretariatschef. "

Jeg skrev den 24. november 2005 således til K Kommune:

"Jeg anmodede den 2. august 2005 K Kommune om at udlåne A's sagsmappe.

Jeg modtog den 30. august 2005 en række dokumenter fra kommunen.

Jeg anmoder K Kommune om at fremsende hele kommunens sagsmappe vedrørende A's ansættelse i kommunen.

Jeg anmoder samtidig K Kommune om at oplyse, i henhold til hvilke regler A blev ansat som "fungerende sekretariatschef på prøve". Jeg anmoder i den forbindelse K Kommune om at oplyse, hvad der nærmere menes med "på prøve". Jeg anmoder særlig K Kommune om at oplyse, om det oprindeligt var hensigten, at A efter prøvetidens udløb skulle fastansættes i stillingen som sekretariatschef, eller om der alene var tale om en rent midlertidig funktion.

Jeg anmoder samtidig K Kommune om at oplyse, hvilken aftale kommunen havde med A om ansættelsen som "fungerende sekretariatschef på prøve".

Jeg anmoder endelig K Kommune om at oplyse, hvilke forskelle der var i A's ansættelsesforhold som assistent og som fungerende sekretariatschef på prøve.

Det fremgår ikke af de modtagne dokumenter at A blev partshørt forinden hun blev afskediget fra stillingen som "fungerende sekretariatschef på prøve". Jeg anmoder K Kommune om at kommentere dette.

K Kommunes brev forventes forelagt klager til partshøring, forinden ombudsmanden afslutter sin behandling af sagen."

Jeg rykkede den 22. december 2005 K Kommune for svar på mit brev af 24. november 2005

Jeg modtog den 5. januar 2006 K Kommunes brev af 29. december 2005. Af brevet fremgår:

"For det første, skal K Kommune bekræfte at have modtaget deres brev dateret den 22. december 2005, den 28. december 2005.

Som orientering skal det nævnes, at sagsmappen vedrørende A, er blevet sendt som pakkepost via posthuset.

Og i forbindelse hermed, skal undertegnede bekræfte, at samtlige dokumenter der vedrører sagen, er blevet fremsendt, vi håber således, at dette måske kan bidrage til en hurtig sagsbehandling."

Af den fremsendte sagsmappe fremgår følgende:

Der foreligger et ansættelsesbrev for A dateret den 17. juni 2004. Det fremgår heraf, at A den 1. juni 2004 ansættes som kontorassistent. Det fremgår videre, at A er ansat efter gældende overenskomst mellem Grønlands Hjemmestyre og S.I.K. for handels- og kontorpersonale.

Af brev af 21. marts 2005 fra K Kommune ved den fungerende kommunaldirektør til økonomisk forvaltning fremgår følgende:

"Hermed skal det meddeles at vikar for sekretariatschefen A får fuldmagt til at attestere på konto 1. på ubestemt tid mens F betræder stillingen som fg. Kommunaldirektør, med begyndelse den 11. marts 2005.

Der underskriver således:

A"

K Kommune ved den fungerende kommunaldirektør skrev den 7. april 2005 således til A, med kopi til lønkontoret og tillidsrepræsentant for SIK, T:

"Jeg skal hermed redegøre for samtalen vi havde i dag som opfølgning af din prøvning som sekretariatschef der har varet i en måned fra den 2.3.2005:

Jeg skal meddele at vi er nødsaget til at stoppe din prøvning som sekretariatschef, med følgende begrundelser, du har selv om du har fået pålagt opgaver ikke færdiggjort opgaverne tilfredsstillende.

F. eks. fik du i går den 6. april 2005 pålagt til at finde ud af eksakt hvad tid båden der skulle komme fra byggerne den kom. Det skulle blive klarlagt da dokumenter der har med valg til kommunalbestyrelsen og menighedsrådet gerne skulle nå frem.

Der var ligeledes en telefonopringning omkring klokken ti om aftenen som jeg henviste til dig. Ud af samtalen med vedkommende har jeg ud af hende fundet ud af at du ellers viste hvad tid båden skulle komme til K og at hun havde haft talt med dig om det.

Som eksempel kan ligeledes nævnes at du fik pålagt som opgave at sørge for at klargøre forsendelse af, dokumenter der skal bruges til bygdebestyrelsesvalget da de skulle sendes med en båd vi havde lejet, men da jeg ved firetiden spurgte dig om du havde klargjort dem, sagde du at det endnu ikke var klargjort da du havde arbejdet

med andre hastesager, jeg informerede dig derfor om at du burde prioritere dine arbejdsopgaver.

Jeg har ligeledes informeret dig om at du i tvivlstilfælde altid kan kontakte under tegnede.

Ovenstående har givet os anledning til at stoppe for din prøvning som sekretariatschef og du vil fra i morgen igen træde tilbage til din stilling som assistent ved sekretariatet.

Vi takker for vort samarbejde der foregik mens du var sekretariatschef og regner med at du træder tilbage til din stilling som assistent ved sekretariatet.

Hermed meddelelsen som du har anmodet om at modtage skriftligt."

Den 7. april 2005 skrev K Kommune således til lønningskontoret:

"Hermed skal det meddeles at Assistent A's konstituering som Sekretariatschef ophører den 07. april 2005.

Hermed skal lønningskontoret anmodes om at stoppe for lønudbetaling Assistent A, som fg. Sekretariatschef, da sekretariatschef F træder tilbage til sin stilling.

A træder tilbage til sin stilling som assistent fra den 8. april 2005."

Brev af 7. april 2005 fra A til SIK's Hovedbestyrelse samt K Kommune. Af brevet fremgår følgende:

"Vedr.: Klage over afskedigelsesbrev fra mit job som fungerende sekretariatschef.

Jeg blev om morgenen indkaldt til samtale hos fg. Kommunaldirektør F.

Redegørelse:

1. Som jeg blev bedt om, dagen forinden, fik jeg viderebragt brev til rejseleder ... Desuden fik jeg afleveret valgmaterialerne til ... Da jeg ikke modtog brevet, som jeg skulle fra B Bygd, var det en fyringsgrundlag. Og det til trods for, at der er ansat et bud. Har den fungerende sekretariatschef også pligter som bud? Selvom der er en bud i forvejen. Dagen forinden var der valg, og jeg har derfor haft for lidt søvn, også på grund af støj fra naboen. Jeg havde slukket min mobiltelefon fordi batteriet var ved at være brugt op. Jeg var faldet i søvn, fordi jeg var udkørt.

2. Vedr. valg materialet til bygderne. Jeg vidste ikke hvilke af materialerne jeg skulle aflevere, jeg er jo ikke blevet instrueret i hvordan man gør. Det viste sig desværre, at jeg havde afleveret de forkerte materialer. Det var første gang jeg skulle beskæftige mig med den slags arbejde.

3. Uden nogen som helst form for advarsel, blev jeg fyret, på grund af de ovennævnte. Jeg var til samtale hos hende uden at repræsentanten fra SIK, T, var til stede. Sagen blev afgjort uden videre. Jeg mener, at der burde have været en bisidder til stede, i stedet for at vi to sad helt alene.

4. Folk henvender sig til mig, angiveligt da kommunaldirektøren skulle være svær at snakke med. F. eks. spørger jeg kommunaldirektøren for ... der er ansat på filialkontoret vedr. hendes sager.

Da jeg føler, at jeg ikke er behandlet korrekt reagerer jeg skriftligt. For yderligere oplysninger kan undertegnede kontaktes."

Da K Kommune efter min opfattelse fortsat ikke havde besvaret de anmodninger, som jeg havde fremsat i brev af 24. november 2005, rykkede jeg ved brev af 19. januar 2006 K Kommune for svar på mit brev. Jeg kontaktede telefonisk K Kommune den 2. marts 2006 for at rykke for svar på mit brev af 24. november 2005. Jeg kontaktede igen den 27. marts 2006 telefonisk K Kommune for at rykke for svar i sagen. K Kommune oplyste, at kommunen var ved at udarbejde svar i sagen.

Jeg modtog den 31. marts 2006 svar fra K Kommune:

"Som svar på deres spørgsmål af 24. nov. 2005 skal følgende oplyses:

Sekretariatschef F skulle i foråret 2005 indtræde i stillingen som fungerende kommunaldirektør, idet denne var rejst. Da stillingen som sekretariatschef så stod ubesat, spurgte F A, om hun ville prøve at arbejde som fungerende sekretariatschef. Når der skrives "prøve" tænkes der på A's udtalelser om, at hun ikke havde prøvet en sådan stilling før. Så på "prøve" udtrykker ikke "at være i en prøveperiode" i forbindelse med et fast ansættelse. Prøve betyder her, at prøve en stilling i en kort periode.

A skulle kun være i stillingen indtil den fungerende kommunaldirektør blev sekretariatschef igen, ved ansættelse af en kommunaldirektør.

Kommunen havde ikke anden aftale med A, end at hun skulle rykke tilbage i sin egen assistentstilling, når der igen blev rokeret om, ved ny kommunaldirektørs ankomst.

A fik i perioden konstitutionsvederlag for at fungere i højere stilling.

A fik et større ansvar og blev derfor honoreret på ovennævnte vis.

Kommunen har fra A modtaget en skrivelse, hvor hun giver sit syn på sagen. (bilag).

A er ikke afskediget fra sin stilling som assistent. Der er tale om, at en prøveperiode ikke gik, som den skulle og A fortsatte da også i stillingen som assistent indtil hun søgte en anden stilling. Hun forlod kommunen pr. 31. maj 2005 for at tiltræde denne stilling i K2 Kommune."

K Kommune vedlagde brev af 7. april 2005 fra A til SIK's bestyrelse. Brevet er citeret ovenfor.

Da jeg fortsat ikke mente at have fået svar på mit brev af 24. november 2005, drøftede jeg sagen med K Kommune. Følgende fremgår af mit notat fra samtalen:

"Samtale med kommunaldirektøren og borgmesteren om sagen, A, 045-05

Borgmesteren og kommunaldirektøren oplyste, at der ikke findes yderligere sagsakter, som ikke tidligere er blevet fremsendt til embedet. Jeg erindrede om, at når embedet anmoder om fremsendelse af sagsakter, går embedet ud fra, at det er den originale sagsmappe, der fremsendes. Vi blev efter telefonisk samtale med en medarbejder ved embedet enige om, at vi ikke medtager den originale sagsmappe med til ...

Ad spørgsmålet om, hvorvidt det var meningen, at A efter prøvetiden skulle ansættes, var svaret nej.

Det var meningen, at A alene skulle fungere i stillingen som sekretariatschef, mens sekretariatschef F fungerede som kommunaldirektør. Når kommunen så på et eller andet tidspunkt fik en kommunaldirektør, skulle F og A vende tilbage til deres oprindelige stillinger.

Vi blev enige om, at det forvirrende i sagen nok har været kommunens anvendelse af ordet prøvetid."

Jeg sendte den 7. juni 2006 K Kommunes svar bilagt kopi af mit notat fra min samtale med K Kommune til A til partshøring.

A har ikke fremsat kommentarer til K Kommunes brev.

Jeg udtalte herefter:

"1. A's ansættelsesforhold

Det fremgår af A's ansættelsesbrev, at hun oprindeligt var ansat som kontorassistent. Det fremgår videre, at Grønlands Hjemmestyre og SIK's gældende overenskomst for handels- og kontorpersonale, gjaldt for A's ansættelsesforhold.

Det følger forudsætningsvis af denne overenskomsts § 22, at personer, der er ansat efter overenskomsten, efter anmodning midlertidigt kan gøre tjeneste i højere stilling. § 22 er sålydende:

"En handels- og kontormedhjælper, HK-branchearbejder, assistent, overassistent, fuldmægtig eller afdelingsleder, der efter anmodning gør midlertidig tjeneste i højere stilling, er berettiget til betaling efter de nedenfor anførte regler under forudsætning af, at funktionæren overtager de arbejdsopgaver, der er forbundet med den højere stilling."

Det fremgår ikke klart af K Kommunes sagsmappe, hvorledes A's funktion som sekretariatschef er kommet i stand. I K Kommunes kommunaldirektørs brev af 21. marts 2005 til økonomisk forvaltning, betegnes A's funktion som "vikar for sekretariatschef". I kommunens brev til økonomisk forvaltning af samme dag fremgår det, at A er "fg. Sekretariatschef". I kommunens brev af 7. april 2005 anføres "din prøvning som sekretariatschef". I kommunens brev af samme dag til lønningskontoret benyttes betegnelsen "konstituering som sekretariatschef" samt "fg. Sekretariatschef".

K Kommune skrev den 31. marts 2006 således til mig:

"... Da stillingen som sekretariatschef så stod ubesat, spurgte F A, om hun ville prøve at arbejde som fungerende sekretariatschef. Når der skrives "prøve" tænkes der på A's udtalelser om, at hun ikke har prøvet en sådan stilling før. Så på "prøve" udtrykker ikke "at være i en prøveperiode" i forbindelse med et fast ansættelse. Prøve betyder her, at prøve en stilling i en kort periode. ..."

Under min samtale med kommunen anførte kommunen, at A alene skulle "fungere i stillingen", samt at når kommunen fik en kommunaldirektør, skulle A vende tilbage til sin oprindelige stilling.

Jeg forstår det af K Kommune anførte således, at det har været K Kommunes opfattelse, at A alene skulle fungere midlertidigt i stillingen som sekretariatschef.

Heroverfor står det forhold, at A har opfattet ansættelsen som sekretariatschef, som en mere varig ansættelse. Det fremgår således af hendes klage til mig, at hun mener, at hun er blevet afskediget fra stillingen som fungerende sekretariatschef. Tilsvarende fremgår af A's brev til SIK's hovedbestyrelse, som også er sendt i kopi til K Kommune.

Der findes ikke i K Kommunes sagsmappe dokumenter, der beskriver A's ansættelsesforhold ud over, det jeg har citeret ovenfor under sagsfremstillingen. Der er således ikke udarbejdet et ansættelsesbrev for A's funktion i stillingen som sekretariatschef. Der foreligger ej heller en beskrivelse af A's opgaver under funktionen som sekretariatschef.

Som sagen foreligger oplyst for mig, lægger jeg til grund, at A's funktion i stillingen som sekretariatschef var af midlertidig karakter.

Jeg lægger videre til grund, at det har været hensigten, at A alene skulle fungere i stillingen som sekretariatschef, indtil K Kommune fik ansat en kommunaldirektør, og at A derefter ikke længere skulle fungere i stillingen som sekretariatschef, men skulle genoptage sit arbejde som kontorassistent.

Det er således min opfattelse, at A ikke var ansat i stillingen som sekretariatschef, men at hun bestred funktionen midlertidigt. Det er således ligeledes min opfattelse, at A ikke blev afskediget fra stillingen som sekretariatschef.

2. Fremgangsmåden ved K Kommunes meddelelse om, at A ikke længere skulle fungere som sekretariatschef

Det fremgår af K Kommunes brev af 7. april 2005 til A, at der samme dag blev afholdt et møde mellem K Kommune og A. På mødet blev A's arbejde som fungerende sekretariatschef drøftet. Det fremgår videre af brevet, at A blev meddelt, at hun ikke længere fungerede som sekretariatschef. Det fremgår af brevet, at A på dette tidspunkt havde fungeret som sekretariatschef i en måned.

Der foreligger ikke på sagen dokumenter, hvoraf det fremgår, at K Kommune tidligere har talt med A omkring hendes varetagelse af stillingen som fungerende sekretariatschef. Det fremgår således ikke af sagen, at K Kommune tidligere over for A har påtalt eventuelle mangler ved hendes varetagelse af stillingen som fungerende sekretariatschef.

A blev således frataget funktionen som fungerende sekretariatsleder, efter at have fungeret som sådan i en måned. Det skete tilsyneladende uden, at K Kommune forinden havde forsøgt at tale med A omkring eventuelle problemer forbundet med A's varetagelse af funktionen som sekretariatschef.

Jeg finder, at det ville have været rigtigst, om K Kommune løbende havde foreholdt A de eventuelle problemer der var i forbindelse med hendes varetagelse af stillingen som fungerende sekretariatschef.

3. "Funktion som sekretariatschef"

Som anført ovenfor under afsnit 1 er der ikke mellem K Kommune og A indgået nogen skriftlig aftale omkring A's funktion som sekretariatschef.

Der foreligger ej heller nogen nærmere mundtlig aftale omkring A's funktion som sekretariatschef, idet K Kommune alene har oplyst, at man alene har "spurgt" A, om hun ville prøve at arbejde som sekretariatschef, jævnfør K Kommunes brev til mig af 31. marts 2006.

Der har endvidere ikke været anvendt enslydende betegnelser af stillingen som fungerende sekretariatschef, se ovenfor under afsnit 1. Dette har efterfølgende skabt en del forvirring omkring A's ansættelsesforhold i stillingen som fungerende sekretariatschef. Jeg finder dette uhensigtsmæssigt.

Det er endvidere min opfattelse, at en fremgangsmåde som den her anvendte er stridende mod gældende principper for offentlig forvaltning, herunder principperne om henholdsvis behørig sagsdokumentation og om, at indholdet af beslutninger truffet i offentligt regi bør fremstå klart og utvetydigt. Hertil kommer det ønskelige i, at offentlige myndigheder fører en hensynsfuld personaleadministration.

Jeg henstiller, at K Kommune i forbindelse med fremtidige midlertidige placeringer i højere stillinger gør klart, både for den ansatte og for den øvrige forvaltning, at der er tale om en midlertidig placering, samt at det nærmere indhold af denne midlertidige placering beskrives for den ansatte. Det bør endvidere gøres klart for den ansatte, hvornår den midlertidige placering må forventes afsluttet og konsekvenserne heraf.

Jeg bemærker i øvrigt, at stillingsændringer, der ikke er at betragte som afgørelser i sagsbehandlingslovens forstand, efter omstændighederne bør meddeles i overensstemmelse med principperne om god forvaltningsskik. Det kan således være nødvendigt at partshøre den ansatte omkring disse, uanset at sagsbehandlingslovens § 19 ikke finder anvendelse.

Jeg foretager mig herefter ikke yderligere i anledning af A's klage."

3. Uansøgt afskedigelse - utilstrækkelig partshøring og mangelfuld sagsoplysning

A klagede til ombudsmanden blandt andet over, at K Kommune havde afskediget A uden begrundelse og uden grundlag.

Ombudsmanden fandt ikke grundlag for at kritisere, at kommunen havde afvist A's opfattelse af, at hendes fravær var lovligt som følge af ferieafholdelse.

Ombudsmanden kritiserede kommunen for ikke at have partshørt A med en tilstrækkelig frist og henstillede, at kommunen tager stilling til, hvorledes fejlen skal rettes, idet afskedigelsen på denne baggrund fremstår som ugyldig.

Ombudsmanden fandt, at kommunen burde have foretaget en nærmere undersøgelse af spørgsmålet om, hvorvidt A's fravær skyldtes sygdom.

Ombudsmanden fandt endvidere, at kommunens begrundelse for at fravige det overenskomstmæssige afskedigelsesvarsel var mangelfuld, hvilket ombudsmanden fandt beklageligt (j.nr. 11.10.21.01/056-05).

A klagede til mig ved brev af 17. juni 2005:

"Jeg tillader hermed og anmoder om at undersøge min fyringsgrundlag, idet jeg mener, at jeg er fyret uden yderligere begrundelse, hvilket jeg har store problemer

med nu, både psykisk og som fagligt person, hvilket jeg mener at min situation bør vurderes af andre instanser, idet K Kommune fast holdt beslutningen, hvor jeg mener at K Kommune havde ikke yderligere fyringsgrundlag.

Der er vedlagte forskellige breve og begrundelser, hvor jeg mener at jeg blev fyret på grund af, at min daglig leder forfulgte mig med alt og alle, da han ikke kan lide mig som person og ikke som fagligt person, da jeg som både fagligt og privat person kan svare, hvis jeg mener og føler noget forkert."

Ved brev af 28. juni 2005 rekvirerede jeg kommunens sagsakter med henblik på at vurdere, om jeg ville undersøge klagen.

Efter at jeg havde rykket for sagsakterne den 10. august 2005, den 19. september 2005, den 17. oktober 2005 og den 10. november 2005, modtog jeg kopi af akterne den 1. december 2005.

Ved brev af 20. marts 2006, som jeg har citeret neden for efter min gennemgang af sagen, meddelte jeg kommunen, at jeg havde besluttet at undersøge klagen.

K Kommune ansatte ved brev af 23. september 2002 A som afdelingsleder i vuggestuen ... i K By i henhold til Perorsaasut Ilinniarsimasut Peqatigiiffiats overenskomst af 23. august 2002 med Grønlands Landsstyre for pædagogisk personale ved dag- og døgninstitutioner i Grønland.

Der foreligger i kommunens sagsakter oplysninger om, at kommunen forud for indledningen af den afskedigelsessag, som er baggrunden for A's klage til mig, i flere tilfælde havde været utilfreds med A's arbejde, ligesom A havde udtrykt utilfredshed med sine overordnede.

Disse forhold havde resulteret i flere advarsler til A og i et møde den 1. september 2004 mellem A og kommunens daginstitutionsleder, socialchef og personalechef med henblik på at bilægge samarbejdsvanskelighederne.

På et møde den 3. marts 2005 besluttede bestyrelsen for kommunens daginstitution at indstille til socialudvalget, at A blev afskediget uansøgt, fordi hun havde modtaget tre advarsler.

Den 21. marts 2005 skrev A's fagforening, Perorsaasut Ilinniarsimasut Peqatigiiffiat, til kommunen:

"Som alle forhåbentlig kender til, og husker, har der mellem A, ansat ved daginstitutionen i K By, haft problemer med samarbejde med sin leder, ...

P.I.P. har bistået A i nu flere måneder, d.d. står P.I.P. faktisk uden svar for hvad kommunen vil beslutte med hensyn til A.

A blev partshørt i december 2004, af leder ... (skal A partshøres skulle det naturligvis være K Kommune der partshørte, ikke inst.lederen).

Det sidste A og P.I.P. har fået besked på er, at Bestyrelsen for institutionen/-erne har indstillet til at A afskediges. Dette vil socialudvalget tage stilling til ved et møde der (skal -) holdes i; uge 11 eller 12.

Dags dato har det stadig været umuligt at få at vide, hvad socialudvalget har taget af beslutning, trods kommunen har lovet at give P.I.P. beskede så snart beslutningen var taget.

Vi skriver i dag d. 21. marts 2005, og vil sige, at det er 3 måneder siden A fik at vide, at hun stod usikkert i sin ansættelse.

Det er umenneskeligt at en arbejdsgiver kan lade en person/ansat vente på så stor en afgørelse i så lang tid.

Grunden til at undertegnede på vegne af P.I.P. beslutter at fremsende denne skrivelse til så mange personer indenfor kommunen er, at der ikke er en person der vil fortælle, hvilken situation A står i i dag.

P.I.P. ønsker at K Kommune lader A være fritaget for arbejdsforpligtelse så længe sagen kører, altså indtil der tages en endelig beslutning.

P.I.P. ønsker at få kommunens beslutning om hvorom A er stillet, senest tirsdag d. 22. marts 2005 kl. 12.00. P.I.P. lader sagen køre til videre behandling mellem Grønlands hjemmestyre og P.I.P. hvis ikke et positivt svar foreligger."

Kommunen svarede i brev af 22. marts 2005 organisationen således:

"Først skal K Kommune anerkende at have modtaget et mail pr. 21. marts 2005, send kl. 16.24. Dette efter at kommunkontoret er lukket.

K Kommune skal meddele, at den tidsfrist, som PIP har sat, anerkendes ikke, ud fra følgende årsag:

Denne sag har, som PIP anfører, har kørt i en længere periode. Dog skal K Kommune her meddele, at K Kommune, efter samråd med Ombudsmanden, som har været i K By, besluttet, at en præcisering af Kommunernes fremgangsmåde ved sådanne personalesager, bør tages op til nærmere overvejelse. Dette har bevirket, at K Kommune er nødsaget til at tilbagekalde den sidste parthøring, da denne skal udføres anderledes. Dette ændrer dog ikke ved sagens kerne, men det er fremgangsmåden som, efter råd fra ombudsmanden, skal ændres.

Dette vil medføre, at der skal laves en ny partshøring vedr. afskedigelsen og at denne skal for socialudvalget snarest. K Kommune skal igen her anføre, at dette sker efter samråd med ombudsmanden.

Mth. En evt. fritstilling af A, skal K Kommune her anføre, at dette er suværent bestyrelsens ansvarsområde, hvorfor dette kan K Kommune ikke tage stilling. Dette vil bestyrelsen har taget stilling til og der vil tilgå A og PIP et brev i dag eller senest i morgen.

Såfremt der ønskes yderligere oplysninger, kan undertegnet kontaktes på tlf. ... eller via mail: ...@K By.gl"

Kommunen skrev den 22. marts 2005 til A:

"Partshøring, samlet vurdering af din personalesag:

Efter fornyet gennemgang af din personalesag, tilbagekaldes tidligere fremsendte partshøring vedr. afskedigelse. I stedet fremsendes denne reviderede parthøring. Denne fornyede behandling har til formål, at vurdere, om disse advarsler har medført en adfærdsændring, som skal danne grundlag for en vurdering af ansættelsesforholdet.

Jeg indstiller til bestyrelsen at du afskediges udfra en samlet vurdering af din personalesag. Som begrundelse for indstillingen, fremlægges for bestyrelsen følgende:

- Advarsel af 21 december 2004
- Advarsel af 27 april 2004
- Advarsel af 1 januar 2004
- Konfliktsøgende adfærd, påtalt i partshøringer, 30 juli 2004
- Konfliktsøgende adfærd omkring din søsters ansættelse påtalt i svar på partshøringsvar, 24 marts 2004

Såfremt du ønsker dit svar fremlagt og behandlet i bestyrelsen, opfordres du skriftligt at besvare denne partshøring inden 10 arbejdsdage fra dato.

Dit svar vil indgå i behandlingen af din sag i bestyrelsen. Jeg skal gøre opmærksom på, at det kun er forholdet vedr. afskedigelsen, som der parthøres for. De andre advarsler m.m. er parthørt og besvaret.

Endvidere bør du tage kontakt til din fagforening, såfremt du er medlem af en."

Samme dag (den 22. marts 2005) skrev kommunen til A vedrørende spørgsmålet om fritstilling:

"Bestyrelsen har behandlet din ansøgning i forhold til gældende overenskomst, og funktionærloven.

Vi udøver det administrative skøn, at hensynet til virksomhedens drift og økonomi vejer tungest, hvorfor vi skal meddele afslag på ønsket om blive fritstillet i opsigelsesperioden.

Såfremt du er uenig i denne afgørelse, er relevant klageinstans din faglige organisation.

Jeg skal gøre opmærksom på, at du dermed skal møde på arbejde første arbejdsdag fra dags dato, samt at en klage over denne afgørelse ikke har opsættende virkning."

Kommunen skrev den 13. april 2005 til A:

"Høring.

I forbindelse med dit fravær i dag fik jeg oplyst fra vikar ..., at du havde meddelt ..., at du skulle holde ferie i dag, tirsdag samt onsdag.

I den forbindelse gør jeg dig opmærksom på, at det fremgår følgende af afsnittet i personalehåndbogen vedr. ferieplanlægning: "Alle ændringer i ferieplanerne efter 10. januar skal være godkendt af afdelingslederen, og der må ikke ske overlappning af andres ferieperioder. Ændringer i ferieplanerne, der ikke er meddelt med 1 uges varsel forud, kan ikke godkendes." Af § 39 i pædagogernes overenskomst og især af § 6, stk. 2 i landstingslov nr. 10 af 12. november 2001 om ferieafholdelse fremgår det: "Arbejdsgiveren fastsætter efter forhandling med lønmodtageren, hvornår ferien skal afholdes."

På baggrund af ovenstående anmoder jeg dig at meddele mig, hvem du har indgået aftale med ... om ferieafholdelse.

Således pålægges du at besvare denne høring skriftligt inden 10 dage fra dags dato."

A svarede kommunen den 14. april 2005:

"Vedr. høring af 13. april 2005:

Jeg skal først oplyse, at jeg ikke har meddelt påbegyndelse af denne korte ferie ved starten af ferien, men ferien blev afholdt i uge 13 umiddelbart efter min almindelige ferie.

Sammen med min kollega ... noterede vi, at vi ønskede at holde en 3-dages ferie, og umiddelbart derefter orienterede jeg min stedfortræder om det, jeg har efter min opfattelse heller ikke berørt eller overlappet andres ferieplaner.

Siden det nye års begyndelse har vores leder ikke efterlyst, hvordan vore ferieplaner ligger, og jeg har nok heller ikke "lagt særlig megen vægt på" at orientere vores leder om min 3 dages ferie, da jeg har orienteret mine kolleger herom, men nu forstår jeg, at det er på tide her på institutionen at behandle ferieplanerne på ledelsesplan for at undgå lignende fejl, jeg har begået.

Jeg er ikke tilfreds med, at man først reager på selve dagen i denne sag, idet det også viser, at vi som kolleger ikke er åbne overfor hinanden, og da lederen burde have sendt høringen allerede i januar for at opfylde sit ansvar, hvilket ikke er sket indtil nu.

Det må også skyldes, at vi i ledelsen ikke har holdt møde siden det nye års start, fordi vi jo også skulle have drøftet alle disse forhold. Det første møde blev holdt efter min skriftlige anmodning herom, nemlig 2. marts 2004, hvor ferieplanerne ikke var medtaget i dagsordenen.

Derfor vil jeg påstå, at fejlen ikke kun ligger hos mig, men også på vores øverste leder, da det er dennes ansvar at sikre, at ferieplanerne er på plads.

Har man sikret fuldt ud, at vi alle har lagt ferieplaner?"

A skrev den 15. april 2005 til kommunen¹²:

"Da undertegnede desperat har brug for at blive fritstillet fra arbejdet, især efter at have modtaget endnu en partshøring til undertegnede, hvori ønskes belyst 3 dages afviklede ferie fra arbejdet, må undertegnede komme med svar på tiltalen. Fordi denne partshøring viser klart, at de uacceptable forhold på arbejdspladsen stadig gælder med uformindsket styrke.

Undertegnede skal hermed anmode om dokumentation for, at bestyrelsen har fulgt vedtægterne på området - især bestyrelsens beslutningsevne i.f.m. behandlingen af undertegnedes anmodning om at blive fritstillet sit arbejde indtil sagen omkring tvungen opsigelse fra arbejdet er afgjort.

Vedtægterne for omtalte bestyrelse siger, at antal forældrerepræsentanter skal være tilstede for at bestyrelsen kan træffe en afgørelse - om dette er virkeligt er tilfældet med det afslag, undertegnede fik pr. brev den 29.3.05, ønskes dokumenteret med originale dokumenter og ikke i kopiform.

Indtil bestyrelsens beslutningsdygtighed er dokumenteret, anser undertegnede det foreløbige svar som værende ugyldigt, da dette ikke er dokumenteret ved det brev, undertegnede modtog d. 29.3.05.

På svarbrevet modtaget d. 29.3.05 står kun to som medunderskrivere af brevet, hvilket er ulovligt, hvis en beslutningsdygtig bestyrelse ikke har behandlet undertegnedes anmodning om at blive midlertidigt fritstillet fra arbejdet - indtil sagen er afgjort endeligt.

Da man som arbejdsgiver åbenbart er ligeglad med, hvad undertegnede gennemgår i disse måneder, skal undertegnede ikke komme ind på, hvorfor dette ønske om fritstilling fra arbejdet er fremkommet. Til dette kan kun henvises brev af den 11. marts 2005, hvori undertegnede begrundede sin ansøgning om at blive foreløbig fritstillet sit arbejde."

Den 17. april 2005 skrev kommunen til A:

"Vedr. din henvendelse i dag kl. 15.05.

Du har i dag mundtligt henvendt dig til undertegnede, og meddelt at du ikke vil møde ind til arbejde mandag, som planlagt.

Jeg har mundtligt, og hermed skriftligt gjort dig opmærksom på at udeblivelse ikke kan accepteres.

12. Er ifølge håndskrevet påtegning modtaget i kommunen den 20. april 2005.

Du pålægges hermed at møde ind til normal tjeneste ifølge din vagtplan, modsættelse af denne tjenestelige ordre, vil få alvorlige ansættelsesmæssige konsekvenser."

Kommunen skrev herefter den 19. april 2005 til A:

"Partshøring:

Under jubilæumsfesten i går (...), henvendte du dig til undertegnede og meddelte, at du ikke ville møde ind til tjeneste mandag morgen. Dette blev af undertegnede afvist, og du modtog mundtligt besked på at møde almindeligt, og jeg fortalte dig at det i dag var en festdag, så jeg anså det upassende, at diskutere den slags med dig i al offentlighed, denne dag.

Efter denne meddelelse blev du højtråbende, og uhøflig, og meddelte at du ikke ville møde ind mandag.

Derefter måtte jeg skriftligt sørge for at du modtog skriftlig tjenestelig ordre om at møde ind til tjeneste efter igangværende vagtplan for din afdeling.

Efter at du modtog den tjenestelige anvisning på skrift, valgte du at stå og råbe af undertegnede fra ...'s altan, at det du havde fået på skrift ikke havde gyldighed, og at du ikke ville efterkomme anvisningen.

Denne anvisning har du nu modsat dig i praksis ved at udeblive, og meddele afdelingens stedfortræder at du holder orlov.

Jeg skal meddele dig, at undertegnede ikke har bevilliget orlov, samt at jeg opfatter din udeblivelse som tjenestevægring.

Derfor skal jeg bede dig svare på, under henvisning til hvilken del af overenskomsten for PIP, eller gældende grønlandsk lovgivning du finder dækning for din adfærd.

K Kommune har i sinde at afskedige dig med øjeblikke virkning, såfremt du ikke angiver et fyldestgørende svar på denne parthøring, da du skriftligt er blevet bedt om at møde på arbejde mandag d. 18. april 2005, samt at du ikke har kunne angive en fyldestgørende begrundelse for dit nuværende fravær.

På grund af sagens karakter, er parthøringsfristen væsentligt forkortet og svaret på denne parthøring skal være undertegnet i hænde inden torsdag d. 21. april 2005 kl. 12.00."

Den 20. april 2006 sendte A kommunen følgende svar¹³:

"Vedr.: partshøring den 19. april 2005:

1. punkt.

Under kaffepausen, du sad sammen med din kone og anden dame på terrassen i ..., havde jeg vinket til dig med hånden, for at meddele dig noget, men du reagerede ikke, da du ikke reagerede, kom jeg hen til dig, og meddele, at jeg er arbejdsudygtig

13. Kommunens oversættelse til dansk.

de næstkommende dage, med det samme svarede du mig, med koldt opførsel, da det ikke var en almindelig arbejdsdag vil du ikke svare mig noget, og jeg udtrykkede klart at jeg ikke kan arbejde foreløbig, jeg vendte mig om og gik hjem.

2. punkt.

Som jeg udtrykte det klart og sagde, vendte jeg mig og gik. Du sagde, da det ikke var en almindelig arbejdsdag, vil du ikke snakke med mig. Jeg sagde klart og tydeligt og jeg råbte ikke ad dig, da jeg stod lige ved siden af dig, og gik havde heller ikke opført mig groft, jeg vil bare sige det jeg vil sige. Jeg kan acceptere din anklage om min grove opførsel hvis du kan forklare det nærmere og mit råben kan du vurdere det og bevise det, så kan vi bedre acceptere dine anklager om de du siger har en grundlag om rigtigheden.

3. punkt.

Ja, jeg har konstateret at du gik fra dit selskab, og tanken var at du vil til at skrive, selvom du har sagt, at det ikke er arbejdsdag som du sagde, lige efter det du sagde gik jeg hjem.

Til orientering kan jeg oplyse, at om fredagen havde jeg meddelt min stedforstæder, at jeg ikke kan møde på arbejde foreløbig, derfor vil jeg sige, at jeg ikke bare gik fra mit arbejde og uden at gøre noget i den forbindelse, men jeg har sikret, og ingen hindring, at der er nogen der kan åbne døren dagen efter.

4. punkt.

Medens jeg var sammen med unge mennesker i gangen og gennemser på billeder kom du i blandt os pludselig og vil aflevere et brev, og jeg sagde at jeg ikke vil modtage brevet, og vil vente til dagen efter, jeg sagde, at du kan stille dem på hylden, idet man ikke kan se, at brevet var adresseret til og lå i kuverten.

Du beordrede mig på stedet og sagde, at der kan medføre min afskedigelse på stedet hvis jeg ikke modtog brevet, men jeg nægtede at modtage brevet da du også sagde, at det ikke er arbejdsdag, det er baggrunden til, da jeg havde meddelt det jeg vil meddele, gik jeg hjem, og derfor havde jeg ikke regnet med at få et brev.

Du gør alt for at få afleveret brevet til mig og vil putte brevet ind til min brystjakkelomme og gik tilbage til terrassen.

Efter denne episode, modtog jeg brevet selvom det ikke var underskrevet og var adresseret til mig som anmodede mig at møde på arbejde dagen efter, derefter på vej ud, med en hævet stemme så du kan høre det, råbte jeg at brevet ikke gælder, da jeg havde meddelt dig at jeg ikke kan komme på arbejde, og sagde, at jeg ikke vil efterkomme anmodningen om at møde på arbejde, derudover sagde jeg ikke noget, jeg sagde kun at brevet ikke gælder, set fra mine øjne.

5. punkt.

Jeg har svært ved at vurdere om jeg har nægtet det eller hvad jeg kalde det din anmodning om at jeg skal på arbejde, da jeg har meddelt at jeg ikke agter at gå på arbejde foreløbig, og min forklaring på denne havde du engang interesseret i at få det at få belyst.

Jeg har meddelt min stedforstæder, at jeg ikke møder på arbejde foreløbig.

6. punkt.

Ja, du kan ikke acceptere min ferieafholdelse, jeg betragter det som en tvang fra din side mod mig. Du skal vide som chef for mig og arbejdsgiver, din position, at jeg vil holde ferie, har du ikke ret og har ikke noget at sige, der er flere veje der er åbne, at jeg vil holde en ferie, hvis jeg skal.

7. punkt.¹⁴

Til dette, vil jeg meddele, at jeg ikke vil svare på det yderligere, idet PIP på min vegne vil komme ind på, om nødvendigt.

8. punkt.¹⁵

Dengang da jeg vinkede til dig som arbejdskammerat, hvis du havde kommet og høre ad, så kunne du havde fået at vide det hvorfor jeg vil ikke arbejde foreløbig og få det at vide.

Jeg har god grund i dag da jeg har fået attest på 3 ugers orlov fra en ..., efter min mening, er det ikke mere aktuelt at svare på det hvorfor jeg vil holde en ferie mere, da du nu havde fået at vide det hvorfor.

9. punkt.

Denne sags forløb foruroliger mig også og ikke rart, det eneste svar vil jeg give en den, at jeg ønsker at få sagen endebragt hurtigst overhovedet muligt.

Til sidst den henvendelse jeg foretog om søndagen, havde jeg lært meget af den, da jeg nu kan se hvor stor dine følelser kan være kolde, og da jeg nu kan se klart hvor meget du kan dreje sagen udenom klart, og i brevet da du nævnte om den dårlige opførsel og råben jeg har været i, beviser nu, hvor langt vi er placeret væk fra hinanden kan nu ses, selvom vi kun to er faglærte som pædagoger her på børnehaven.

Til allersidst, vil jeg medtage ved denne lejlighed, at opgaver vedr. børnehavainstitutioner såsom; servicering, medarbejderaktiviteter m.m.m. som stødes på ved servicering er gået helt i stå, som kan bemærkes, beklageligt ser man at blive holdt ud, det er dem vi skal servicere hvis vi skal arbejde ORDENTLIGT.

Mit ønske er at min ferieplan vil blive accepteret."

Svaret var vedlagt en lægeerklæring om uarbejdsdygtighed udstedt af sygehuset i K By. Lægeerklæringen af 20. april 2005, som var håndskrevet på en fortrykt blanket, oplyste følgende:

14. Ifølge A's håndskrevne notering på partshøringen refererer "7. punkt" til følgende afsnit i partshøringen: "Derfor skal jeg bede dig svare på, under henvisning til hvilken del af overenskomsten for PIP, eller gældende grønlandsk lovgivning du finder dækning for din adfærd."

15. Ifølge A's håndskrevne notering på partshøringen refererer "8. punkt" til følgende afsnit i partshøringen: "K Kommune har i sinde at afskedige dig med øjeblikke virkning, såfremt du ikke angiver et fyldestgørende svar på denne parts-høring, da du skriftligt er blevet bedt om at møde på arbejde mandag d. 18. april 2005, samt at du ikke har kunne angive en fyldestgørende begrundelse for dit fravær."

"A, ledende pædagog, der angiver at have været uarbejdsdygtig fra d. 21/4 2005, på grund af sygdom har den 19/4 2005 konsulteret undertegnede læge, og er i henhold til konsultation uarbejdsdygtig i 3 uger fra d.d. på grund af sygdom."

Kommunen skrev pr. telefax den 20. april 2005 til chefdistriktslægen i K By følgende:

"Vedr. medsendte lægeerklæring.

K Kommune skal hermed udbede sig en uddybende forklaring på medsendte lægeerklæring. Følgende bedes oplyst:

Det fremgår af erklæringen, at personen har været uarbejdsdygtig fra d. "?" Skal dette læses som d. 21. april 2005???

Dette giver et problem, da lægen er konsulteret d. 19. april 2005.

K Kommune skal derfor forspørge, om denne dato, dvs. 21. april 2005, er korrekt??"

Sundhedsvæsenet returnerede den 25. april 2005 kommunens telefax, idet sundhedsvæsenet ved en håndskreven påtegning på brevet svarede "ja" til de to stillede spørgsmål.

Kommunen afskedigede herefter A ved følgende brev af 25. april 2005:

"K Kommune skal hermed meddele dig, at jeg som formand for socialudvalget, har været nødsaget til at træffe beslutning om bortvisning p.g.a. ulovlig udeblivelse. K Kommune betragter denne udeblivelse som en alvorlig misligholdelse af ansættelsesforholdet.

Dette begrundes med følgende:

D. 17. april 2005 modtager skriftlig pålæg om at møde på arbejde d. 18. april 2005. Dette sker ikke.

D. 19. april 2005 modtager du en parthøring vedr. dit fravær d. 18. april 2005.

D. 20. april 2005 kommer du med en lægeerklæring vedr. fraværet. Af lægeerklæringen fremgår det, at du er sygemeldt fra d. 21. april 2005, hvorfor der ikke er lægeligt dokumentation for fraværet d. 18., 19. og 20. april 2005.

I dit svar til parthøringen 19. april 2005, meddeler du klart, at din chef ikke kan afvise din anmodning om ferie d. 17. april 2005, hvor du meddeler at du ikke kommer dagen efter, her 18. april 2005. Som det fremgår af personalehåndbogen og ferieloven, skal al ferie aftales med lederen og ændringer først godkendes af lederen. Dit svar til dette, kan K Kommune ikke acceptere, ej heller tonen i dette svar. Samtidig skal afdelingsledere ikke aftale ferie med deres stedfortrædere, men aftale dette med deres foresatte.

Ud fra dette, ser K Kommune ingen anden udvej en at bortvise dig for dit fravær d. 18., 19. og 20. april 2005, hvor du ikke har kunne dokumentere nogen form for be-

grundelse for fraværet disse dage. Formanden for daginstitutionsbestyrelsen har desuden tilsluttet sig denne skrivelse og er medunderskriver af dette brev.

Kopi af dette brev, vil tilgå PIP.

Du bedes kvittere for modtagelsen af dette brev."

Den 26. april 2005 meddelte kommunen sit lønkontor, at A's løn skulle standses pr. 26. april 2005, og at A skulle trækkes i løn for ulovligt fravær for dagene 18. til 20. april 2005 og 7. marts 2005 kl. 1200 til 11. marts 2005 kl. 1200.

Den 3. maj 2005 skrev den administrerende overlæge ved ... til A:

"Efter, at have talt med dig i telefonen har jeg gennemgået vores journal. Jeg kan se, at speciallæge i psykiatri ... har talt med dig den 19.04.2005.

Jeg kan se hun har bedømt dig til at have en psykisk sygdom i form af krisereaktion. Hun konstaterer at du har koncentrationsbesvær. Der er nedsat appetit og der har været vægttab. Der er ligeledes andre tegn til en let til moderat depression.

Denne tilstand har ikke udviklet sig fra dag 1, men har været igennem en længere periode. Efter min mening har du ubetinget ret til at blive syge skrevet mindst fra den 18.04.2005."

Brevet var vedlagt følgende journaludskrift af 19. april 2005:

"Pt. er en 38-årig kvinde uden psykiatrisk anamnese, hun har fået krisesyntomer i forbindelse med fyringssag.

Dispositioner

Ingen til psykiatrisk lidelse.

Tidligere psykiatiske

Aldrig kontakt til psykolog eller psykiater.

Socialt

Pt. er ledende pædagog i en vuggestue i byen. Hun blev fyret i december 2004, angiveligt fordi der er samarbejdsproblemer med lederen. Han reagerer negativt når hun siger sin mening, dette finder hun urimeligt. Det er gået skævt i over et år på arbejdspladsen. Pt. ønsker ikke at blive fyret, tværtimod mener hun at lederen skal ud på grund af uretmæssig forsøg på fyring afpt.. Hun blev skilt i januar i år, er nu alene med 3 børn i alderen 4-13 år. Da hun tidligere passede det yngste barn under sygdom, truede lederen hende og gav hende advarsler.

Medicin

Intet

Aktuelt

Pt. har i længere tid lidt af pandehovedpine især når hun er på arbejde, og når hun ser sin chef. Hovedpinen er daglig, samtidig har hun mistet appetitten og hun har tabt

3 kilo den sidste måned. Hun meldte sig syg 3 uger i marts, men det lykkedes hende ikke at få en lægeerklæring. Hun havde da et ønske om at blive fritstillet, hvad der ikke blev imødekommet. Sidste år har der været sygdommeldinger af et par ugers varighed cirka 3 gange.

Pt. har vigende lyst og energi til sit arbejde, det kniber med at tage sig sammen til at læse. Hun er irriteret i hjemmet og skælder ofte ud på børnene, men slår dem ikke. Hendes søvn er i orden. Ingen suicidale tanker. Sagen kører nu i pt.'s fagforening og hun mener der skal rejses voldgiftssag imod arbejdsgiveren.

Objektivt

Pæn, normalvægtig kvinde. Hun er grådlabil, kontakten er god. Ingen tegn på psykose eller depression. Pt. er anspændt og ked af det.

/F 43.2 tilpasningsreaktion/

Jeg vil drøfte situationen med ... i morgen, men min holdning er at pt. er berettiget til en lægeerklæring, hun ønsker den for 3 uger."

Perorsaausut Ilinniarsimasut Peqatigiiffiat skrev den 4. maj 2005 til formanden for kommunens socialudvalg.

"Hermed henvender P.I.P. sig igen på vegne af A. Ved flere skriftlige henvendelser har vi, både leder af daginstitutionen ..., K Kommune og P.I.P. beskrevet henvelsesforløb m.h.t. samarbejdsproblemerne mellem A og ... så mange gange, at undertegnede kun lige "tager" de vigtigste ting her i dette brev/henvendelse.

21. december 2004: A modtager partshøring og derefter skriftlig advarsel om opsigelse. A beskyldes for at lyve i sin forklaring, trods A's forklaring er rigtig, og/men tolken skriver anderledes end det A har skrevet. A indstilles til afskedigelse.

A måtte vente flere måneder på at få en endelig vurdering af arbejdsgiver, hvilket er umenneskeligt. Det berørte stærkt A psykisk.

A har flere gange været opsøgt K By's læge. Lægen har aldrig været "samarbejdsvillig", har derimod opfordret A til at gøre som ... siger, har endda spurgt om ikke han skulle tale med ..., altså en god ven af ... der ikke kan skelne mellem venskab udenfor arbejdstid, og sin funktion som læge.

Søndag d. 17. april 2005 fejres daginstitutionens jubilæum'et. A anmoder om at tale med ... svarer at det vil han IKKE, da det ikke er en arbejdsdag!, Alligevel forstår ... godt, at ... ønsker enten at blive sygemeldt eller at afholde ferie fra mandag d. 18. april, grundet store psykiske problemer der helt og aldeles skyldes mange advarsler, indstillinger til afskedigelse og samarbejdsproblemer med lederen af daginstitutionerne (der fremstår som uden skyld i samarbejdsproblemerne). ... nægter at tale med A, men går alligevel ind på sit kontor og udarbejder en skrivelse til A hvori han beder A om at møde på arbejde mandag d. 18. Mandag d. 18. april henvender A sig til sundhedsvæsenet i K By og anmoder om tid til lægebesøg. A får tid til tirsdag d. 19. april (det bør nævnes her, at A's og ... 's beskrivelser af "samtalen" søndag d. 17. april er meget forskellige, og ville i en evt. voldgift/ domstol blive betragtet som påstand mod påstand).

Lægeerklæring om at A er sygemeldt i tre uger er dateret d. 20. april, om at A har konsulteret læge d. 19. april, og at sygemelding/-erklæring er fra d. 21. april, netop grundet Funktionærlovens regler om at sygeerklæring kan udstedes fra 3. sygedag.

... har tirsdag d. 19. april skrevet og afleveret en partshøringsskrivelse til A, noget med at hun "i går søndag d. 17. april" ... osv. Der er noget der ikke passer sammen.

IGEN er tidsfristen for A's mulighed for at besvare brevet/forsvare sig 2 dage. Var det ikke det Ombudsmanden har kritiseret kommunen for?

I hvertfald skal sådanne frister gives med rimelig tid, jf Sagsbehandlingsloven.

D. 25. april modtager A et brev, attesteret af formand for socialudvalget, formand for bestyrelsen og leder af daginstitutionen. I brevet får A at vide at hun er BORVIST p.g.a. ulovlig udeblivelse i dagene 18., 19. og 20. april 2005:

I bortvisningsbrevet er ikke nævnt om lønnen stoppes der, men P.I.P. kan se, at kommunen yder A en grundløn med kr. 2.790,33 mindre end normalt, dog trækkes hun v. banken med kr. 3.164,28. Hvordan skal det forstås?

Heri medsendes brev fra sundhedsvæsenets psykiatriske afdeling, hvor adm.overlæge ... beviser, at speciallæge i psykiatri ... har bedømt A til at have en psykisk sygdom i form af krisereaktion, ligesom hun konstaterer at A har koncentrationsbesvær, at der er nedsat appetit med vægttab til følge samt at der er tegn på at A lider af let til moderat depression.

Endvidere bemærker overlæge ..., at denne tilstand har udviklet sig fra dag 1. (17. april 2005), men har været igennem en længere periode.

På baggrund af ovennævnte påstår P.I.P., at alle advarsler der med tiden er givet A har ført til, at A nu lider af en depression, og har gjort det i lang tid.

A har en lægeerklæring på at hun er syg, og hun er jo også sygemeldt.

Af samme baggrund anmoder P.I.P. hermed K Kommune at tilbagekalde bortvisningen af d. 25. april 2005.

For orden skyld skal det nævnes at alle sagspapirer også forelægges overfor Landstingets Ombudsmand.

Dette brev fremsendes pr.fax d. 4. maj 2005."

Det omtalte brev fra den administrerende overlæge ved .. er det ovenfor citerede brev af 3. maj 2005 med bilag af 19. april 2005.

Den 6. maj 2006 skrev A til kommunens personalechef:

"Klage over alt for rodet behandling af sagen vedr. afskedigelse.

Undertegnede retter skriftlig henvendelse som ansat i K Kommune.

Som bekendt blev jeg indstillet til afskedigelse af min leder ... allerede sidste år, 22/12-04.

Jeg vil klage over, at sagen nu har verseret snart i 5 måneder, og at sagen i løbet af disse 5 måneder har kørt frem og tilbage mellem mange forskellige instanser uden afgørelse, bl. a. hos: PIP (Hjemmestyret, KANUKOKA), Sundhedsvæsenet, børnehaven, børnehaverestyrelsen, socialforvaltningen, K Kommune og ikke mindst leder

Jeg har som ansat brugt mange personlige ressourcer på grund af sagen, bl.a. øjeblikkelig bortvisning, selv om flere forhold vedr. undertegnede og børnehaven endnu slet ikke afdækket. Jeg vil betegne denne behandling som stærk nedvurdering af min person.

Mange ressourcer er brugt på denne sag, og bruges stadig.

Det er på tide at få afsluttet min sag på ordentlig og realistisk vis.

Sagens gang har gjort stor skade på min retssikkerhed, jeg har været gennem mangt og meget, jeg har haft op- og nedture, hvorved mit private liv berøres hårdt, og alle disse ting har også på den ene eller anden måde haft indflydelse på mange andre.

Derfor overvejer jeg om jeg blot skal resignere, eller om jeg som privat person/ansat skal kræve erstatning for mange kedelige forhold, der jo har kostet mange ressourcer for mig.

Endelig ønsker jeg oplyst, om ... selv også er ansvarlig for at skrive til mig om at forlade min bolig inden 14 dage?

Som bekendt kører PIP sagen, men jeg er nødt til at skrive, idet jeg som ansat føler, at man forbigår på mine interesser og intentioner som ansat, blot ved at prøve at afskedige mig med forskellige begrundelser."

Den 13. maj 2005 besvarede kommunen Perorsaausut Ilinniarsimasut Peqatigiiffiats brev af 4. maj 2005:

"Indledningsvis skal jeg anerkende at have modtaget brevet d. 05. maj 2005.

Følgende faktuelle oplysninger skal, efter K Kommunes mening, lige klargøres:

Mth. partshøringen d. 21. december 2004, har K Kommune konstateret, at den anvendte praksis vedr. afskedigelse skulle ændres. Dette i samråd med ombudsmanden og dette er i øvrigt også meddelt PIP via brev. Dette var derfor alene for at sikre, at både arbejdstagers rettigheder og arbejdsgivers fremgangsmåde var korrekt. Denne Partshøring er desuden også tilbagekaldt og en ny blev sendt til A.

Dette er desuden sendt til PIP.

Mht. påstået venskab imellem ... og lægen, har K Kommune ikke nogen kommentar til, anden end at K Kommune ikke kan foretage en lægelig vurdering, hvorfor kommunens ikke kan betvivle lægens erklæringer.

Det passerede d. 17. april 2005, kan kort beskrives således, at A mødte op og meddelte, at denne ikke kunne møde næste dag på arbejde. Dette besvarede lederen skriftligt med det samme. Resten er påstand mod påstand, men faktum er, at A ønskede ikke at arbejde dagen efter og dette blev afvist af lederen. Som leder af en institution, kan man ikke acceptere sådanne fremgangsmåder. Dette gælder i øvrigt alle organisationer. Dette kan K Kommune kun tolke som arbejdsvægring. K Kommune skal igen gøre opmærksom på, at beordringen om at komme på arbejde næste dag, blev givet skriftligt.

Mht. lægeerklæringer, kan arbejdsgiver først rekvirere disse efter 3.dagen for fraværet. Dette, selvom arbejdstager måske allerede har henvendt sig på førstedagen af fraværet. I lægeerklæringen fremgår det klart, at A "angiver at have været uarbejdsdygtig fra d. 21/4 2005".

Dette har K Kommune fået skriftlig verificeret af SHV-K By.

Vedr. brevet d. 19. april 2005, skal K Kommune anføre, at der i skrivelse fra PIP mangler en væsentlig oplysning, nemlig at denne skrivelse var en "sindetskrivelse" vedr. en evt. bortvisning. Afgørelser om bortvisning skal træffes hurtigt efter misligholdelsen. Sagens konkrete omstændigheder begrundede denne korte frist.

Med hensyn til lønnen, er dette et administrativt problem, som ingen betydning har i forhold selve bortvisningen, men K Kommune skal dog anføre, at lønnen skal selvfølgelig stoppes, den da hun blev bortvist.

Mht. de lægelige bedømmelser, har K Kommune selvfølgelig ingen kommentar, andet end, at alt i denne sag er foregået korrekt og der er parthørt førend enhver foranstaltning. K Kommune kan eller skal ikke gå ind i en debat om lægelige vurderinger, da disse enten er fremkommet efterfølgende eller disse er klart beskrevet i den lægeerklæring, som er grundlaget for bortvisningen. K Kommune kan kun handle ud fra disse oplysninger.

K Kommune skal derfor meddele, at sagen som helhed og specielt det passerede i dagene 18, 19. og 20. april 2005, hvor K Kommune kun kan anse dette som arbejdsvægring og derfor en grov misligholdelse af ansættelsesforholdet. Derfor fastholder K Kommune sin bortvisning af A."

A klagede herefter til mig den 17. juni 2005.

Da jeg havde gennemgået kommunens sagsakter, skrev jeg den 20. marts 2006 til kommunen:

"Jeg har nu gennemgået det sagsmateriale, som jeg modtog fra kommunen den 1. december 2005.

For det første vil jeg beklage, at jeg først har haft mulighed for at vende tilbage til sagen nu.

Jeg har besluttet at realitetsbehandle A's klage over afskedigelsen som meddelt i kommunens brev af 25. april 2005 til A.

Jeg beder derfor kommunen om en udtalelse til klagen.

Jeg beder kommunen om i forbindelse med udtalelsen til klagen at gøre rede for følgende:

- Det fremgår af en e-mail sendt fra A's fagforening (P.I.P.) 21. marts 2005 til kommunen, at P.I.P. på A's vegne søgte hende fritaget for tjeneste.

Det fremgår ikke af de sagsakter, som kommunen har sendt mig, hvorledes denne ansøgning er afgjort.

Jeg beder derfor om kommunens redegørelse for dette forhold.

- Kommunen anfører i sin redegørelse af 13. maj 2005 til P.I.P. blandt andet:

"Afgørelser om bortvisning skal træffes hurtigt efter misligholdelsen. Sagens konkrete omstændigheder begrundede denne korte frist."

Jeg beder kommunen gøre nærmere rede for, om det citerede skal forstås således, at en partshøringsfrist i sager om afsked med forkortet varsel efter kommunens opfattelse kan fastsættes uden hensyn til, om den hørte derved får en rimelig frist til at forholde sig til høringen.

Jeg beder også kommunen gøre nærmere rede for, hvilke konkrete omstændigheder, som i A's tilfælde begrundede den korte høringsfrist.

- Kommunen har i ovennævnte brev til P.I.P. også anført:

"I lægeerklæringen fremgår det klart, at A "angiver at have været uarbejdsdygtig fra d. 21/4 2005". Dette har K Kommune fået skriftlig verificeret af SHV-K By."

Den pågældende skriftlige erklæring fra sundhedsvæsenet indgår ikke i de sagsakter, som jeg har modtaget. Jeg beder derfor kommunen om en nærmere redegørelse for, hvorpå kommunen bygger sin opfattelse af lægeerklæringen, idet jeg i den forbindelse beder om at modtage kopi af sundhedsvæsenets svar.

Jeg bemærker afslutningsvis, at kommunens svar eventuelt vil blive forelagt A til partshøring."

Jeg erindrede kommunen om et svar i brev af 30. maj 2006.

Kommunen svarede mig den 12. juni 2006 således:

"K Kommune skal hermed fremsende svarskrivelse vedr. ovennævnte sag, som via mail er sendt til ... og A.

I svarskrivelse fremgår K Kommunes afvisning af klage og en henvisning til tidligere fremsendte breve til A.

Kopi af mail og skrivelse vedlægges."

Den vedlagte udskrift af kommunens e-mail af 26. maj 2006 til advokat ... er sålydende:

"Hej ...

Da du ikke har ringet, sender jeg hermed K Kommunes respons vedr. A-sagen.

d. 13. maj 2005 sendte K Kommune svarbrev til PIP, hvori hele sagen er beskrevet. Efter samråd med Kommunaldirektør ..., fastholder K Kommune det i dette brev af 13. maj 2005 beskrevet. Endvidere er dette sket i samråd med KANUKOKA.

K Kommune afviser hermed kravet om 3 måneders løn."

Kommunens svar var videre vedlagt følgende kopi af notat af 10. maj 2005 vedrørende samtale mellem kommunens personalechef og KANUKOKA:

"Notat vedr. telefonisk samtale med ..., KANUKOKA.

Samtalen foregik fra Kommunaldirektørens kontor. Samtaletidspunkt: dags dato kl. 15.50.

Kommunaldirektøren indledte med at præsentere sagens hovedpunkter. ... bad om konkretisering af forløbet vedr. den sidste partshøring, der blev foretaget i sagen. PIP's reaktion kom efterfølgende, hvilket blev meddelt overfor ...

Direkte adspurgt af kommunaldirektøren, om hvordan ... ville handle, såfremt han var K Kommune, svarede ..., at han ville fastholde en bortvisning på det foreliggende grundlag.

..."

Kommunens svar var herudover vedlagt kopi af kommunens ovenfor citerede brev af 13. maj 2005 til Perorsaasut Ilinniarsimasut Peqatigiiffiat.

Den 16. juni 2006 sendte jeg kopi af kommunens svar med bilag til A.

Jeg modtog den 28. august 2006 følgende partsindlæg fra A:

"Det er yderst vigtigt, at denne sag ses i dens større sammenhæng. Hvilket betyder, at K Kommune's helt åbenbare interesse i og forsøg på at henlede hele opmærksomheden på min påståede urimelighed el. usømmelighed, er ret så centrale i hele forløbet af sagen. K Kommune forsøger den dag idag at diskreditere mig ved udelukkende at forholde sig til min tidl. direkte chefs fremlægning af denne sag og min person. Med andre ord, har K Kommune tilsidesat mine helt klare rettigheder som funktionær, ved simpelthen at undlade at tage min version af sagen og de mange episoder, jeg har haft med min tidl. direkte chef under K Kommune, og som kan være med til at belyse sagens sammenhæng til min fordel.

Hele min interesse har hele tiden ligget i at sikre, at min dav. arbejdsgiver fulgte de gældende retningslinier i.f.m. behandlingen af denne sag. Hvilket også har medført en del skrivelser til min dav. arbejdsgiver fra min side, hvori ønskes dokumenta-

tion for, hvordan og hvorledes de forskellige "beslutninger" er blevet truffet - uden at min side er blevet hørt på nogen måder, eller for dens sags skyld er blevet orienteret om forestående møder, der havde grundlæggende betydning for min ansættelse på dav. tidspunkt. Ellers ser hele sagen jo som en fordrejning af de reelle begivenheder, hvis ikke jeg fik mulighed for at svare på de mange uretmæssige anklager og insinuationer mod min person.

Hele sagen bærer derfor også af dette forhold, at hver gang jeg havde ønsket dokumentation for, at beslutninger imod mig, er truffet på forsvarlig grundlag, der tilgodeser mine rettigheder, har min arbejdsgiver så efterfølgende afholdt møder, for at arbejdsgiveren kunne fremstå retfærdigt. Jeg skal dog understrege, at jeg ikke på nogen måder er blevet inddraget i sagen. Derfor har jeg aldrig vist, på hvilken beslutningsgrundlag, min sag er blevet vurderet el. om man overhovedet har medtaget mine skrivelser ang. sagen!.

De mange mere el. mindre skjulte beskyldninger mod min person (jf. vedlagte bilag) i.f.m. mit arbejde, har jeg vitterligt forsøgt at få belyst - uden en eneste form for reaktion fra min tidl. arbejdsgiver. Hvis K Kommune slipper med sin mur af tavshed omkring denne sag, ja, så ved jeg ikke længere; hvad ret el. uret er i denne sag.

Min tidl. direkte arbejdsgiver har f.eks. fremkommet med insinuationer om, at jeg misbrugte daginstitutionens budget, vel og ret uden anvisningsret (jf. vedlagte bilag). Dette har jeg f.eks. forsøgt tilbagekaldt for at rense mit navn. Jeg har kun mødt en mur tavshed.

Endnu tidligere har min direkte arbejdsgiver også påklaget min henvendelse til den gang øverste chef på forvaltningen (jf. vedlagte bilag). Her blev jeg stemplet af min tidl. arbejdsgiver som illoyal overfor K Kommune. Er det ikke et helt normalt procedure, at man henvender sig til den øverste chef, når man som personale mener, at der er nogen forhold, der burde rettes op på el. må revurderes i et fora, der sikrer mere objektivitet?. Det drejede sig om ansøgninger til en stilling, som min tidl. leder havde undladt at tage med i betragtningerne. Ville jeg ikke have handlet uansvarligt, hvis jeg ikke havde forsøgt at påpege problemet med de undladte ansøgninger?

Endelig må jeg også nævne episoden med min ansøgning om midlertidig fritstilling fra mit dav. arbejde, indtil sagen afgøres af de rette instanser. På det tidspunkt havde min direkte arbejdsgiver, som er leder af den integrerede institution, allerede kørt sagen med min evt. afskedigelse gennem flere måneder, hvor der hele dukkede nye skriftlige partshøringer op. Hvis min daglige leders hensigt vitterligt var at afskedig mig fra min dav. stilling, hvorfor så denne helt uproportionerede interesse i at fastholde mig på mit arbejde? Vel at mærke, hvor en specialist også vurderede min psykiske tilstand som værende berettiget til midlertidig fritstilling fra arbejdet.

På baggrund af ovennævnte, er det klart, at K Kommune har tilsidesat mine rettigheder;

- K Kommune har ikke undersøgt mine påstande, men har groft sagt, udelukkende taget udgangspunkt i min modparts påstande

- K Kommune har tilsidesat sine pligter i form af manglende dokumentation for sine handlinger / beslutninger i denne sag, der på denne måde har gjort det umuligt

for mig at vurdere, på hvilke grundlag, K Kommune har taget sine beslutninger, el. om afgørelser i det hele taget er saglige

Denne sag har tæret meget på mine kræfter, hvilket jeg inderligt ønsker afslutning på sagen. Derfor vil jeg anmode ombudsmandsinstitution om råd og vejledning til, hvordan og hvorledes, jeg kan køre sagen videre, så der endeligt kommer en afgørelse af sagen. Her tænker jeg også på erstatningskrav fra min side for smerte og svie for min person og familien; samt for tilsidesættelse af mine rettigheder og dermed uretmæssig og obskøn behandling af min person."

Den 14. september 2006 skrev jeg til kommunen:

"Jeg vender nu tilbage til sagen, hvor kommunen i sit svar af 12. juni 2006 henviser til et tidligere svar i sagen af 13. maj 2005 afgivet til P.I.P.

Dette brev til P.I.P. indgik i de sagsakter, som jeg modtog fra kommunen den 1. december 2005, og besvarer ikke de konkrete spørgsmål, som jeg stillede kommunen i mit brev af 20. marts 2006.

A har den 14. august 2006 sendt mig yderligere kopier af sagsdokumenter, herunder en kopi af et brev af 22. marts 2005 fra ...institution i K Kommune til A, hvori hun meddeles afslag på ansøgningen om fritstilling.

Jeg går ud fra, at der er tale om et svar på PIP's e-mail af 21. marts 2005.

De to andre spørgsmål som jeg stillede i mit brev af 20. marts 2006, har jeg fortsat ikke modtaget svar på, og jeg beder kommunen om at fremskynde sin besvarelse mest muligt.

Modtager jeg ikke et fyldestgørende svar på de stillede spørgsmål, må kommunen forvente, at ombudsmanden vil lægge til grund,

- at kommunen ikke kan gøre rede for, hvilke konkrete omstændigheder som begrundede den korte svarfrist for A i forbindelse med partshøringen af 19. april 2005 og
- at kommunen ikke er i besiddelse af skriftlig dokumentation for sundhedsvæsenets uddybende redegørelse for A's lægeerklæring af 20. april 2005."

Jeg modtog den 27. september 2006 følgende e-mail fra kommunen:

"K Kommune bekræfter hermed at have modtaget jeres skrivelse brev nr. ... som vedrører A. da jeg ikke kender til sagen og den forrige personalechef er på tjenesterejse indtil den 28. september. 2006 kan jeg først svare jer efter denne dato
Dette til orientering"

Da jeg herefter ikke hørte fra kommunen, skrev jeg den 24. oktober 2006 til kommunen:

"Jeg erindrede i brev af 14. september 2006 kommunen om et svar på to spørgsmål, som jeg stillede kommunen i mit brev af 20. marts 2006:

Jeg anførte i forbindelse med mit brev af 14. september 2006:

"Modtager jeg ikke et fyldestgørende svar på de stillede spørgsmål, må kommunen forvente, at ombudsmanden vil lægge til grund,

- at kommunen ikke kan gøre rede for, hvilke konkrete omstændigheder som begrundede den korte svarfrist for A i forbindelse med partshøringen af 19. april 2005 og

- at kommunen ikke er i besiddelse af skriftlig dokumentation for sundhedsvæsenets uddybende redegørelse for A's lægeerklæring af 20. april 2005."

Kommunen svarede mig ved e-mail af 26. september 2006, at jeg kunne forvente at modtage kommunens svar efter den 28. september 2006.

Jeg har herefter ikke hørt fra kommunen.

På denne baggrund beder jeg kommunen om at svare mig inden for 4 uger fra dato.

Har jeg ikke inden dette tidspunkt modtaget kommunens svar, må kommunen påregne, at ombudsmanden tager stilling til sagen på det foreliggende grundlag."

Kommunen har herefter ikke svaret mig.

Jeg udtalte herefter:

"Grundlaget for afskedigelsen

Ifølge kommunens brev af 25. april 2005 til A, blev hun afskediget for tjenesteforseelser i form af ulovlig udeblivelse fra arbejdet den 18., 19. og 20. april 2005.

Det fremgår hverken af afgørelsen eller af den forudgående partshøring, at kommunen ved afgørelsen har lagt vægt på andre forhold end A's udeblivelse fra arbejdet.

Jeg kan på det oplyste skriftlige grundlag ikke lægge til grund, at det forudgående sagsforløb, hvorunder kommunen flere gange har udtalt kritik af A's udførelse af tjenesten, er indgået i afskedigelsesgrundlaget.

Ifølge A's partshøringssvar af 20. april 2005 er A gået ud fra, at hun var berettiget til at afholde ferie.

Jeg bemærker til dette, at efter landstingslov nr. 10 af 12. november 2001 om ferie, § 6, stk. 2, fastsætter arbejdsgiveren efter forhandling med lønmodtageren, hvornår ferien skal holdes.

Lønmodtageren kan således ikke selv fastlægge ferieperioderne.

Det kan derfor ikke give mig anledning til kritik, at kommunen har anset A's udeblivelse som ulovlig på trods af hendes ønske om at holde ferie.

Jeg er dernæst af den opfattelse, at kommunen har været berettiget til at undersøge, om A's fravær skyldtes sygdom.

Jeg bemærker hertil også, at arbejdsgiveren, i det omfang der måtte være konkret tvivl om, hvorvidt en fraværende medarbejder er syg, vil kunne kræve sygdommen dokumenteret gennem en lægeerklæring.

Partshøring

I sager om uansøgt afskedigelse af offentligt ansatte gælder reglen i sagsbehandlingslovens § 19 om partshøring, ligesom der i sager om uansøgt afsked som sanktion for tjenesteforseelser gælder en udvidet pligt til at partshøre over myndighedens retlige kvalifikation af faktum og over myndighedens bevisvurdering.

Sagsbehandlingslovens § 19 er sålydende:

"§ 19. Kan en part i en sag ikke antages at være bekendt med, at myndigheden er i besiddelse af bestemte oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, må der ikke træffes afgørelse, før myndigheden har gjort parten bekendt med oplysningerne og givet denne lejlighed til at fremkomme med en udtalelse. Det gælder dog kun, hvis oplysningerne er til ugunst for den pågældende part og er af væsentlig betydning for sagens afgørelse. Myndigheden kan fastsætte en frist for afgivelsen af den nævnte udtalelse.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke, hvis

1) det efter oplysningerne karakter og sagens beskaffenhed må anses for ubetænkeligt at træffe afgørelse i sagen på det foreliggende grundlag,

2) udsættelse vil medføre overskridelse af en lovbestemt frist for sagens afgørelse,

3) partens interesse i, at sagens afgørelse udsættes, findes at burde vige for væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser, der taler imod en sådan udsættelse,

4) parten ikke har ret til aktindsigt efter reglerne i kapitel 4 med hensyn til de pågældende oplysninger,

5) forelæggelsen af oplysningerne for parten vil være forbundet med væsentlige vanskeligheder, herunder fordi afgørelsen omfatter et meget stort antal personer med partsstatus, eller

6) der ved lov er fastsat særlige bestemmelser, der sikrer parten adgang til at gøre sig bekendt med grundlaget for den påtænkte afgørelse og til at give en udtalelse til sagen, inden afgørelsen træffes.

Stk. 3. Landsstyret kan fastsætte regler om, at nærmere angivne sagsområder, hvor bestemmelserne i stk. 2, nr. 2 eller 5, i almindelighed vil finde anvendelse, ikke skal være omfattet af bestemmelsen i stk. 1."

Overholdes partshøringspligten ikke, er der en formodning for, at denne sagsbehandlingsfejl har påvirket afgørelsens rigtighed. Det er den sagsbe-

handlende myndighed, som i givet fald skal bevise, at fejlen ikke har haft betydning for afgørelsen.

Ved partshøring bør myndigheden give den ansatte en passende frist. En meget kort frist må efter omstændighederne sidestilles med manglende partshøring.

Efter dansk retspraksis, som også må lægges til grund i grønlandsk ret, idet den grønlandske sagsbehandlingslov er udarbejdet med grundlag i den danske forvaltningslov, kan den omstændighed, at myndigheden ønsker at bortvise en medarbejder, ikke fritage for pligten til at partshøre. Jeg henviser herved til Højesterets dom refereret i Ugeskrift for Retsvæsen 2000, side 1357 ff.

I den foreliggende sag er partshøringsfristen sat til 2 dage.

Kommunen har ikke oplyst andet om årsagen til fristen på 2 dage end det, der fremgår af selve partshøringen, nemlig at høringsfristen "på grund af sagens karakter ... er væsentligt forkortet", ligesom kommunen i sit brev af 13. maj 2005 til Perorsaausut Ilinniarsimasut Peqatigiiffiat oplyste, at "sagens konkrete omstændigheder" begrundede den korte frist.

Henset til, at den ansatte ved en partshøring om påtænkt afskedigelse som følge af ulovligt fravær bør have rimelig tid til at kommentere både myndighedens opfattelse af sagsfaktum og sagens retlige grundlag, hvilket må indebære, at den ansatte skal have mulighed for at kontakte sin faglige organisation, forinden partshørings svar afgives, er det min opfattelse, at en høringsfrist på 2 dage ikke er tilstrækkelig.

Det er herefter spørgsmålet, om den for korte frist har haft konkret og væsentlig betydning for sagens udfald.

Jeg bemærker, at A i sit partshørings svar blandt andet anførte:

"7. punkt .

Til dette, vil jeg meddele, at jeg ikke vil svare på det yderligere, idet PIP på min vegne vil komme ind på, om nødvendigt."

Det fremgår heraf, at A har søgt bistand hos sin fagforening.

Jeg må i den forbindelse lægge til grund, at kommunen ikke har afventet fagforeningens svar, forinden kommunen skred til afskedigelse af A.

Det er herefter min opfattelse, at kommunen ikke har dokumenteret, at den korte partshøringsfrist har været uden betydning for sagens afgørelse, og det fremstår på denne baggrund som usikkert, om A's fravær fra tjenesten har været ulovligt eller har været lovligt begrundet i sygdom.

Herudover er der tale om, at A's partshøringssvar var vedlagt en lægeerklæring dateret 20. april 2005, som oplyste, at A efter konsultation den 19. april 2005 var uarbejdsdygtig i 3 uger "fra dags dato", ligesom lægeerklæringen angav, at A havde oplyst, at hun var uarbejdsdygtig fra den 21. april 2005.

Dette gav kommunen anledning til at høre sundhedsvæsenet om, hvorledes lægeerklæringen nærmere skulle forstås.

Sundhedsvæsenet oplyste, at den 21. april 2005 var den korrekte dato, men sundhedsvæsenet angiver ikke, hvorledes en sygemelding fra den 21. april 2005 stemmer overens med lægeerklæringens oplysning om, at hun "i henhold til konsultation er uarbejdsdygtig i 3 uger fra d. d."

Dette må sammenholdes med, at A i sit partshøringssvar anfører:

"8. punkt .

...

Jeg har god grund i dag da jeg har fået attest på 3 ugers orlov fra en ..., efter min mening, er det ikke mere aktuelt at svare på det hvorfor jeg vil holde en ferie mere, da du nu havde fået at vide det hvorfor."

Kommunen måtte herefter gå ud fra, at A var af den opfattelse, at hun var sygemeldt fra 18. april 2005, og at den lægeerklæring, som A sendte kommunen sammen med partshøringssvaret, dækkede det samlede fravær fra og med den 18. april 2005, ligesom der var konkret tvivl om, hvorvidt lægeerklæringen omfattede fraværet den 19. april 2005, hvor A var i lægekonsultation.

Da kommunens partshøringspligt blandt andet omfatter kommunens bevismæssige vurderinger og den retlige kvalifikation af faktum, har kommunen efter min opfattelse på denne baggrund været forpligtet til at partshøre A særskilt om, at kommunen efter høring af sundhedsvæsenet ikke fandt belæg for at anse fraværet den 18. og 19. april 2005 for lovligt.

Dette har kommunen forsømt, og det er efter min opfattelse ikke dokumenteret, at denne fejl har været uden betydning for sagens afgørelse.

Hertil kommer, at kommunen har afskediget A for ulovligt fravær den 20. april 2005.

Fraværet denne dato indgår ikke i partshøringen af A.

Kommunen har derfor ikke gyldigt kunnet lade fraværet den 20. april 2005 indgå i afskedigelsesgrundlaget.

Begrundelse

(Skriftlige) afgørelser om uansøgt afsked skal begrundes i overensstemmelse med sagsbehandlingslovens § 24, stk. 1 og stk. 2, som er sålydende:

"§ 24. En begrundelse for en afgørelse skal indeholde en henvisning til de retsregler, i henhold til hvilke afgørelsen er truffet, i det omfang, afgørelsen efter disse regler beror på et administrativt skøn, skal begrundelsen tillige angive de hovedhensyn, der har været bestemmende for skønsudøvelsen.

Stk. 2. Begrundelsen skal endvidere om fornødent indeholde en kort redegørelse for de oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, som er tillagt væsentlig betydning for afgørelsen."

Det fremgår af kommunens afgørelse, at A er blevet bortvist på grund af, at kommunen anser A's ulovlige fravær som en "alvorlig misligholdelse af ansættelsesforholdet".

For A gælder funktionærlovens regler om opsigelse, jf. overenskomstens § 52.

Disse regler i funktionærloven er følgende:

"§ 2. Arbejdsaftalen mellem arbejdsgiveren og funktionæren kan ved opsigelse kun bringes til ophør efter forudgående varsel i overensstemmelse med nedenstående regler. Det samme gælder ved ophør af en tidsbegrænset arbejdsaftale før tidspunktet for arbejdsaftalens udløb.

Stk. 2. Opsigelse fra arbejdsgiverens side skal ske med mindst

1) 1 måneds varsel til fratræden ved en måneds udgang i de første 6 måneder efter ansættelsen,

2) 3 måneders varsel til fratræden ved en måneds udgang efter 6 måneders ansættelse.

Stk. 3. Opsigelsesvarslet i stk. 2, nr. 2, forhøjes med 1 måned for hvert tredje ansættelsesår, dog højst til 6 måneder."

Reglerne om varslet opsigelse gælder ikke i tilfælde, hvor arbejdsgiveren er berettiget til at hæve ansættelsesforholdet som følge af den ansattes misligholdelse. En sådan ulovreguleret adgang for arbejdsgiveren til at hæve et ansættelsesforhold består uden for tjenestemandsområdet.

Jeg bemærker hertil, at ulovlig udeblivelse efter omstændighederne kan berettige til bortvisning. Navnlig i de tilfælde, hvor det ulovlige fravær strækker sig over flere dage, eller hvis en udeblivelse konstateres efter, at arbejdsgiveren har pålagt den ansatte at møde, og udeblivelsen derved tillige får karakter af lydighedsnægtelse, kan en bortvisning være berettiget¹⁶.

16. Lars Svenning Andersen, Funktionærret, 3. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag 2004, side 706.

I det tilfælde hvor myndigheden, som følge af den ansattes tjenestefor-else, ønsker at afskedige en medarbejder med et kortere varsel end det overenskomstmæssige, herunder at bortvise medarbejderen, vil sanktionsvalget som udgangspunkt bero på et skøn, som myndigheden skal gøre rede for i sin begrundelse, jf. herved Folketingets Ombudsmands beretning for 1991, side 219.

Det fremgår imidlertid ikke af kommunens afgørelse, hvilke hensyn, som har begrundet fravigelse af det overenskomstmæssige varsel, hvilket jeg finder er en fejl i kommunens sagsbehandling.

Nye oplysninger i sagen

Perorsaausut Ilinniarsimasut Peqatigiiffiats brev af 4. maj 2005 til kom-munen må anses som en begæring om sagens genoptagelse på grund af ny oplysninger og sagsbehandlingsfejl.

For så vidt angår fagforeningens tilvejebringelse af nye oplysninger be-mærker jeg, at ifølge brevet af 3. maj 2005 fra ... til A, var hun berettiget til fravær fra arbejdet som følge af sygdom fra den 18. april 2005.

Kommunen afviste i sit brev af 13. maj 2005 at genoptage sagen, og be-mærkede til spørgsmålet om inddragelse af nye oplysninger:

"K Kommune kan eller skal ikke gå ind i en debat om lægelige vurderinger, da disse enten er fremkommet efterfølgende eller disse er klart beskrevet i den lægeer-klæring, som er grundlaget for bortvisningen. K Kommune kan kun handle ud fra disse oplysninger."

Jeg bemærker hertil, at en borger som udgangspunkt har et retskrav på sagens genoptagelse, hvis der fremkommer nye oplysninger af så væsentlig betydning for sagen, at der er en vis sandsynlighed for, at sagen ville have fået et andet udfald, hvis oplysningerne havde foreligget i forbindelse med myndighedens oprindelige stillingtagen til sagen. Efter omstændighederne bør det også tillægges betydning, om det er undskyldeligt for parten, at de nye oplysninger er fremkommet senere¹⁷.

Det er i den forbindelse min opfattelse, at det er tvivlsomt, om en afskedi-get offentligt ansat har krav på, at afskedigelsessagen genoptages, såfremt den afskedigede efterfølgende fremkommer med nye oplysninger, som den pågældende havde haft mulighed for at inddrage i forbindelse med en for-skriftsmæssig partshøring forud for afskedigelsen.

17. Hans Gammeltoft-Hansen m.fl. Forvaltningsret, 2. udg., Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2002, side 921.

Henset til, at partshøringen i den foreliggende sag ikke er gennemført med en tilstrækkelig svarfrist for A, jf. mine bemærkninger ovenfor, finder jeg ikke, at det kan bebrejdes A, at lægeerklæringen om sygefravær fra den 18. april 2005 først fremkom i forbindelse med Perorsaausut Ilinniarsimasut Peqatigiiffiats brev af 4. maj 2005 til kommunen.

Jeg finder derfor, at kommunen burde have genoptaget sagen som følge af Perorsaausut Ilinniarsimasut Peqatigiiffiats nye oplysninger.

Mine sammenfattende bemærkninger

Det er min opfattelse, at ulovlig udeblivelse kan danne grundlag for afskedigelse, eventuelt bortvisning af en offentligt ansat.

Det er samtidig min opfattelse, at de almindelige forvaltningsretlige principper for partshøring ikke kan fraviges uanset, om sagen efter ansættelsesmyndighedens skøn berettiger til bortvisning som disciplinær reaktion.

I sagen om kommunens afskedigelse af A har kommunen fastsat en så kort partshøringsfrist, at A efter min opfattelse ikke har haft rimelig tid til at udtale sig om den påtænkte afskedigelse.

Jeg finder dette kritisabelt.

Da der samtidig er tale om, at kommunen ikke har afkræftet formodningen for, at den for korte partshøringsfrist har påvirket sagens udfald, henstiller jeg, at kommunen tager stilling til, hvorledes fejlen skal rettes, idet afskedigelsen på denne baggrund fremstår som ugyltig.

Jeg finder videre, at kommunen burde have foretaget en nærmere undersøgelse af, om A's fravær skyldtes sygdom.

Det er dernæst min opfattelse, at kommunens begrundelse for at fravige det overenskomstmæssige afskedigelsesvarsel er mangelfuld, hvilket er beklageligt.

Jeg finder det endelig kritisabelt, at kommunen ikke genoptog sagen som følge af Perorsaausut Ilinniarsimasut Peqatigiiffiats brev af 4. maj 2005 til kommunen.

Jeg har ved særskilt brev og ved kopi af dette brev orienteret A om min opfattelse af sagen."

Jeg havde ved beretningsårets udløb ikke hørt fra K Kommune.

49. Opkrævningsvirksomhed i almindelighed

Spørgsmål vedrørende ydelse af offentlig hjælp til ægtefæller

Ombudsmanden modtog under kommunebesøg i K Kommune en klage fra A over, at K Kommune havde iværksat tvangsinddrivelse af beløb, som A troede, var ydet uden tilbagebetalingspligt.

Ombudsmanden fandt det kritisabelt, at kommunen havde iværksat tvangsinddrivelse af beløbet vedrørende offentlig hjælp ydet mod tilbagebetalingspligt uden at sikre sig dokumentation for, at det socialretlige tilbagebetalingstidspunkt var indtrådt og i øvrigt i strid med en indgået betalingsaftale. Ombudsmanden henstillede derfor, at kommunen genoptog sagen om inddrivelse af beløbene med henblik på at rette de begåede fejl.

Ombudsmanden lagde om inddrivelse af beløbet på 12.656,09 kr. til grund, at dette beløb var ydet som offentlig hjælp til A, og at beløbet udgjorde en del af den offentlige hjælp på i alt 25.732,57 kr., som kommunen ydede med halvdelen til hver af ægtefællerne. Ombudsmanden fandt det beklageligt, at kommunens brev om tvangsinddrivelse, som er en forvaltningsretlig afgørelse, indeholdt fejl og ikke angav, hvilke beløb, som skulle inddrives hos hvilken ægtefælle.

Ombudsmanden henstillede, at kommunen fremover tilskriver borgerne personligt i restancesager (j.nr. 11.10.49.19/118-05).

Under mit besøg i kommunen den 23. november 2005 havde en af mine medarbejdere en samtale med A, af det i den forbindelse udarbejdede notat fremgår:

"A ønskede at klage over, at K Kommune gennem en længere en periode havde forhindret ham i at komme økonomisk på fode efter en vanskelig periode, som startede i 1996, efter at A pådrog sig en rygskaade.

...

Vedrørende kommunen oplyste A, at kommunen, mens A var uarbejdsdygtig i en lang periode som en konsekvens af rygskaaden, havde ydet ham offentlig hjælp til betaling af husleje.

Efterfølgende havde kommunens inkassokontor meddelt A, at hjælpen skulle tilbagebetales, og A trækkes nu med 33 1/3 % i sine indtægter.

Jeg vejledte A om, at efter landstingsforordningen om hjælp fra det offentlige § 10, stk. 2, skal et tilbagebetalingsvilkår knyttet til ydelse af offentlig hjælp fastsættes samtidig med ydelsen af hjælpen, hvis de forhold som begrunder vilkåret kendes ved hjælpens ydelse.

Jeg vejledte samtidig om klageadgangen til Det Sociale Ankenævn og om, at ombudsmanden ikke kan behandle en klage over tilbagebetalingsvilkåret, hvis afgørelsen ikke har været behandlet af ankenævnet.

A mente ikke, at han var vejledt om klageadgangen til ankenævnet, og han mente samtidig, at han alene var orienteret om tilbagebetalingspligten fra inkassokontoret.

Jeg tilkendegav, at jeg ville gennemgå A's sager i socialforvaltningen og inkassokontoret, hvorefter jeg ville meddele A, om der var forhold i sagerne i relation til A's oplysninger til mig, som ombudsmanden kunne undersøge.

Jeg meddelte A, at såfremt der fortsat består en klageadgang til ankenævnet (navnlig som følge af manglende klagevejledning), ville jeg videresende klagen til ankenævnet."

Jeg skrev den 16. januar 2006 til kommunen:

"Jeg har nu gennemgået kommunens socialforvaltning og inkassokontors sager vedrørende A, og jeg har besluttet at indlede en nærmere undersøgelse af kommunens grundlag for at tvangsinddrive to krav på tilbagebetaling af offentlig hjælp.

Min undersøgelse drejer sig konkret om et tilbageholdelsespålæg af 9. maj 2005 til A's arbejdsgiver.

Der er ved brev samme dag givet A underretning om tilbageholdelsesbeslutningen.

Af brevet til A fremgår, at tilbageholdelse sker til dækning af blandt andet følgende krav på tilbagebetaling af offentlig hjælp: Et krav på 9.347 kr. og et krav på 12.656,09 kr.

For så vidt angår de pågældende sociale tilbagebetalingskrav, har jeg ikke i kommunens øvrige sagsakter kunnet identificere, hvilke krav der er tale om. Det fremgår i øvrigt af kommunens brev til A, at kravet på 12.656,09 kr. angår personnummer ..., som efter det oplyste er A's ægtefælle.

Jeg beder derfor kommunen om en redegørelse for, hvilke krav der er tale om, og på hvilket grundlag kommunen har fastslået, at tilbagebetalingspligten er indtrådt.

For så vidt angår tilbagebetalingskravet vedrørende A's ægtefælle beder jeg kommunen redegøre for hjemmelen til at opkræve beløbet hos A.

Kommunens svar vil eventuelt blive forelagt A til partshøring."

Kommunens pantefoged svarede mig ved følgende brev af 30. januar 2006:

"Jeg skal herved komme med en redegørelse om, hvilket krav det drejer sig om, og på med hvilket hjemmel der er truffet beslutning om tilbagebetaling.

Kommunens krav vedr. hjælp mod tilbagebetaling er følgende:

9.328,41 kr. (ikke 9.347,00 kr.) vedrører dækning af husleje, og han har skrevet under på en tilbagebetalingserklæring den 7/11-2003 og 13/1-2004.

Vedr. 12. 656,09 kr. har begge ægtefæller skrevet under på en tilbagebetalingserklæring den 7/11-2003.

Vedr. hjælp mod tilbagebetaling på 25.732,57 har begge ægtefæller skrevet under på en tilbagebetalingserklæring den 7/11-2003. Dette beløb skulle ægtefællerne dele således: 12.866,29 kr. til A, og resten på 12.866,29 kr. til Ægtefælle A, uanset begge ægtefæller har skrevet under på en tilbagebetalingserklæring, og da begge har skrevet under, har de begge to pligt til at betale tilbage.

A og ægtefællen ... fik modregnet beløb fra deres løn den 9/5-2005, da de den 1/2-2005 skrev under på, at de ville komme og aftale en afdragsordning, når A fik arbejde, men de gjorde det ikke. Derfor har inkasso foretaget tvangsmodregning, da de misligholdt den indgåede aftale, jf. retsplejelovens kap. 7, § 12."

Kommunens socialforvaltning svarede mig den 1. februar 2006:

"Hermed fremsendes de krævede dokumenter vedr. ydelse af hjælp mod tilbagebetaling, og der knyttes følgende forklaringer til de enkelte bilag:

Bilag 1

På baggrund ansøgning om hjælp til dækning af restancer på 25.732,57 kr. til INI bliver der foretaget en 3 måneders beregning af familiens økonomi, og det viser sig, at familien ikke har betalt regninger, til trods for, at de har råd til at betale disse.

På den baggrund fremlægges sagen under møde den 14. okt. 2003 i sagsbehandlergruppen i socialforvaltningen, hvor det besluttes, at sagen skal fremlægges for socialudvalget, og at det kræves, at klienterne indsender en skriftlig ansøgning, hvilket klienterne også gør.

Ansøgningen fremlægges for socialudvalget med indstilling om, at hjælpen ydes mod tilbagebetaling iht. kap. 3, § 10, stk. 3 i ltf nr. nr. 10 af 1. november 1982, der lyder således: "Hvor der må ydes en person hjælp på grund af pågældendes uforsvarlige økonomiske eller arbejdsmæssige handlinger." Socialudvalget bevilger så familien hjælp mod tilbagebetaling på den baggrund.

Jeg skal til orientering bemærke, at hjælpen ydes delt til ægteparret, således A og ægtefællen hver for sig ydes hjælp på 12.656,09 kr. mod tilbagebetaling.

Bilag 2

Jeg kan ikke gøre noget ved oplysninger om de 9.347 kr., da dette beløb ikke vedrører socialforvaltningen.

Ønsker I flere oplysninger, er I velkomne til at kontakte mig."

Den 15. maj 2006 skrev jeg til Familiedirektoratet:

"I forbindelse med min behandling af en konkret klagesag er jeg blevet opmærksom på, at det umiddelbart er tvivlsomt, om en kommune kan yde offentlig hjælp til et ægtepar eller fastsætte vilkår om tilbagebetaling således, at ægtefællerne hæfter solidarisk for hjælpens tilbagebetaling.

Jeg vedlægger til direktoratets videre overvejelser en kopi af den tilbagebetalingserklæring, som er grundlaget for opkrævningen af tilbagebetalingskravet i den konkrete sag.

Jeg beder i den anledning direktoratet om at gøre rede for følgende:

Det fremgår af landstingsforordningen om hjælp fra det offentlige § 1:

"§ 1. Enhver, der opholder sig i Grønland, har krav på hjælp fra det offentlige, såfremt den pågældende ikke er i stand til at skaffe sig og sin familie det nødvendige til livets opretholdelse eller til kur og pleje under sygdom, eller som iøvrigt opfylder betingelserne i denne forordning for at få hjælp."

Det fremgår af lovforslagets forarbejder, at den citerede bestemmelse svarer til den tidligere gældende landsrådsvedtægts § 2.

Det fremgår herudover af landstingsforordningens § 10, at vilkår om tilbagebetaling skal fastsættes i forhold til en person.

Den tidligere landsrådsvedtægt havde i § 4 en særlig regel om, at person- og familiestøtte kunne ydes til en person eller familie, som havde behov for økonomisk støtte.

Den særlige regel om økonomisk støtte til familier bortfaldt ved landstingsforordningen om hjælp fra det offentlige.

Jeg beder på denne baggrund direktoratet om at gøre for, om der med hjemmel i landstingsforordningen om hjælp fra offentlige kan ydes hjælp på vilkår om tilbagebetaling til et ægtepar således, at ægtefællerne hæfter solidarisk for hjælpens tilbagebetaling.

Såfremt landstingsforordningen ikke giver mulighed for at yde hjælp til et ægtepar, beder jeg direktoratet vurdere, om det vil være foreneligt med landstingsforordningen at yde hjælpen mod tilbagebetaling, således, at der udover de i landstingsforordningens § 10 opregnede vilkår for at kræve hjælpen tilbagebetalt stilles yderligere vilkår om, at ægtefæller hæfter solidarisk for hjælpens tilbagebetaling."

Direktoratet svarede mig den 26. maj 2006:

"Ved brev af 15. maj 2006 har Landstingets Ombudsmand anmodet Familiedirektoratet om at redegøre for, om der med hjemmel i landstingsforordning om hjælp fra det offentlige kan ydes hjælp på vilkår om tilbagebetaling til et ægtepar således, at ægtefællerne hæfter solidarisk for hjælpens tilbagebetaling.

Familiedirektoratet kan hertil oplyse, at hjælp ydet ifølge landstingsforordning nr. 10 af 1. november 1982 om hjælp fra det offentlige er en individuel ydelse som bevilges til den enkelte ansøger og ikke til et ægtepar. Det gælder også hjælp som ydes mod tilbagebetaling jf. landstingsforordning om offentlig hjælp § 10.

Familiedirektoratet skal endvidere fastslå, at der fra kommunens side af ikke kan stilles krav om, at en eventuel ægtefælle er medunderskriver på en tilbagebetalingserklæring for den ydede hjælp. Der er dog intet i landstingsforordningen til hinder for, at en ægtefælle vælger at medunderskrive på en tilbagebetalingserklæring."

Jeg kunne herefter lægge følgende sagsforløb til grund:

Ifølge socialforvaltningens notat af 10. oktober 2003 rettede A og ægtefælle denne dag personlig henvendelse i socialforvaltningen. Det fremgår af notatet:

"101003/...

A og ægtefælle kommer og spørger, om de kan ydes hjælp. De har en restance på 25.732,57 kr. til INI. På baggrund af de medbragte papirer beregner jeg deres økonomi, og beregningen udviser overskud til begge ægtefæller. De forklarer, at de har det meget svært i det daglige, og ikke længere kan følge med i de løbende regninger.

De fortæller også, at de sidste år har været udsat for forkert sagsbehandling, og har måttet hele systemet igennem for at søge om hjælp. Da det virker, som om de har brug for at tale med nogen om deres personlige problemer, henviser jeg dem til en socialrådgiver, hvilket de modtager positivt. Da jeg er færdig med beregningerne for de sidste 3 måneder, viser jeg dem, at de begge har overskud, og at de så ellers ikke er berettiget til hjælp iht. reglerne, da de har haft råd til at betale udgifterne. A bliver meget ophidset og siger, at han vil gå hele vejen for at klage, og vil ikke høre mine bemærkninger om reglerne, og vender ryggen til mig. Jeg siger til ham, at de ellers har haft råd til at betale regningerne, og spørger, hvorfor de ikke har gjort det. Han svarer, at de har brugt pengene til børnetøj og snakker om de høje fødevarepriser. Jeg siger til dem, at jeg går videre med deres ansøgning, og at sagen nødvendigvis må vendes i socialudvalget, da det drejer sig om et så stort beløb. Da de har nævnt så mange udgifter, beder jeg dem om at indsende en skriftlig ansøgning, hvilket de indvilger i."

Af socialforvaltningens notat af 14. oktober 2003 fremgår:

"141003/...

Sagsbehandlergrupper beslutter, at sagen fremlægges for socialudvalget, da de også har fået hjælp mod tilbagebetaling tidligere."

Den 15. oktober 2003 skrev A og ægtefælle følgende ansøgning til kommunens socialudvalg:

"Vi retter hermed skriftlig henvendelse, fordi vi er bedt om at forlade vores bolig. Det drejer sig om undertegnede A, ægtefælle og 3 børn, nemlig 13 årig ..., niårig ... samt ..., der fylder 5 år 16. oktober i år.

Jeg har fiskeri som erhverv, og min ægtefælle arbejder som stedfortræder for sygehusets økonoma.

Vi har i disse dage meget hårdt i familien, hvorfor vi er nødsaget til at søge om hjælp.

Vi indflyttede boligen marts 2002, hvorefter der skete mange uheldige tilfælde, bl. a. A's ryglidelse, hvor vi kontaktede en healer, hvilket desværre ikke hjalp, med det følge, at vi med præsters og healeres (...) hjælp prøvede at komme ud af problemerne i 4 måneder, hvor kun ægtefællen havde indtægter.

Senere prøvede jeg at køre taxa, men sæsonen var så dårlig, at jeg endte med at have gæld til vognmanden. Som følge heraf kunne jeg ikke længere køre taxa, da foreningens vedtægter havde bestemt, at folk med gæld ikke måtte køre taxa.

Derefter opfostrede vi vore hundehvalpe, så jeg for en kortere periode kunne køre hundeslæde for turister, for derved at kunne bidrage økonomisk. Min jolle lå på land, da der var kommet huller i den, og først i juni måned var den klar til brug igen, hvorefter jeg kunne bidrage økonomisk.

Som I har fået oplyst, har vi oparbejdet en restance på over 25.000 kr. til INI. Vi kan på nuværende tidspunkt ikke betale gælden, hvorfor vi søger socialudvalget i K Kommune om hjælp, som vi på et senere tidspunkt, når vi bliver i stand til det, kan afdrage."

Af forvaltningens mødeindstillingsark af 15. oktober 2003 fremgår:

"Ansøgere:
A og ægtefælle.

Det ansøgte:
Restance på 25.732,57 kr. til INI.

Familieforhold:
Ægteparret har 3 børn.

Boligforhold:
De bor på ...

Tidligere bevillinger:
Ægteparret har tidligere rettet henvendelser, med lange mellemrum, og efter behov.

Arbejds-mæssige forhold:
Manden er fisker, og ægtefællen arbejder som kok i sygehuset.

Økonomiske forhold:
Deres økonomi inden for de 3 sidste måneder udviser overskud.

Indstilling:

Jeg har talt med ansøgerne ved deres henvendelse, de har svært ved at følge med i de løbende regninger, men beregningerne viser overskud, og således har de ellers været i stand til at betale. Vi kommer også ind på deres personlige problemer, hvor de erkender, at de har behov for hjælp for at kunne komme videre. Der er bestilt tid til samtale hos socialrådgiveren. De har 3 børn, hvorfor jeg på den baggrund indstiller, at de ydes hjælp mod tilbagebetaling, med det krav, at de afdrager beløbet månedligt og at de laver et budgetskema.

Bilag:

- Skriftlig ansøgning
- Beregning for 3 måneder
- INI's brev om udsættelse"

Af af socialudvalgets beslutningsreferat fremgår:

"4. J.nr. cpr.nr. ... A ...
Ægtefællen og A søger om hjælp til dækning af huslejerestancer i alt på 25.732,57.

Beslutning:

Det ansøgte bevilges som hjælp mod tilbagebetaling."

Forvaltningens journalark indeholder følgende tilførsel af 23. oktober 2003:

"Familien er bevilget af socialudvalget hjælp mod tilbagebetaling til dækning af huslejerestancer på 25.732,57. / ..."

Den 7. november 2003 underskrev A og ægtefællen følgende fortrykte tilbagebetalingserklæring:

"A og ægtefælle

Cpr.nr.

Adresse ...

Anerkender herved, at have modtaget hjælp af K Kommune i h. t. Landstingsforordning nr. 10 af 1. november 1982 om hjælp fra det offentlige § 10, stk. 1 nr.

Kr.: 25.732,57

Hvilket beløb dækker:

Jeg anerkender, at hjælpen er tilbagebetalingspligtig i h.t. omstående paragraf, og at beløbet betales af mig, så snart jeg er i stand til det.

Jeg er ligeledes gjort bekendt med, at så snart jeg selv ved frivillig aftale ikke kan tilbagebetale beløbet, vil sagen overgå til retslig inkassation, hvorved kapitel 7, § 12, Retsplejelov i Kalaallit Nunaat, tvangsmæssig inddrivelse kommer i anvendelse.

Jeg er samtidig oplyst om, at jeg kan klage over såvel hjælpens størrelse som tilbagebetalingspligten, til Det sociale Ankenævn. Box 1015. 3900 Nuuk indenfor 4 uger fra afgørelsesdatoen.

K By, den 7 nov. 2003

ægtefælle

Til vitterlighed ...

Til vitterlighed

[ulæselig underskrift]"

Den 13. januar 2004 underskrev A en tilsvarende tilbagebetalingserklæring vedrørende offentlig hjælp til dækning af husleje for januar 2004 på 3.123,73 kr. Det er i den sidste tilbagebetalingserklæring oplyst, at hjælpen er ydet på vilkår om tilbagebetaling med hjemmel i landstingsforordningen om hjælp fra det offentlige § 10, stk. 1, nr. 4.

Kommunens inkassokontor skrev den 27. januar 2005 til A:

"Meddelelse:

Hermed skal det meddeles, at gælden på kr. 48.399,22, ikke er blevet betalt, og i og med de ikke har indgået forlig og heller ikke har rettet henvendelse omkring disse, har man fremsendt anmodning om tvangsinddrivelse hos deres arbejdsgiver ... om løn tilbageholdelse på 33,33% af deres løn indhold, indtil hele gælden er blevet afviklet.

Specificering af gæld:

Hjælp mod tilbagebetaling (betaling af husleje) kr. 9.347.03

Restskat for 2003 rate 1-2-3 kr. 9.225.00

Renter kr. 153.00

Skattedirektoratet (Studielån) kr. 17.018.10

Hjælp mod tilbagebetaling (betaling af husleje)kr. 12.656.09

Samtidigt skal det meddeles, at indkomne regninger skal betales ved kassen, ved personlig fremmøde.

Det skal også orienteres, at såfremt du holder op med at arbejde eller får nyt arbejde, om at meddele dette til inkassokontoret her."

A og ægtefællen underskrev den 1. februar 2005 følgende standardblanket:

"BETALINGSAFTALE GÆLDSVEDGÅELSE

Undertegnede

Cpr.nr.: .../ ...

Ateq: A & ægtefælle
 Adresse: ... K By
 Stilling:

Erkender at skylde følgende gældsposter.

Restance:	2003 9.225,00
Akileraarutit erniaat	276,00
Ikiuutisiat taarsersugassat, (huslejerestance) 7/11-2003 atsiugaq	6.408,89
Ikiuutisiat taarsersugassat, (huslejerestance) 13/1-2004 atsiugaq	2.938,14
Ilinniagaqarnerup nalaani atukkat, Akileraartarnermi Pisortaqaarfik Cpr.nr. ...	17.018,10
Ikiuutisiat taarsersugassat, (huslejerestance) 7/11-2003 atsiugaq	12.656,09
Katillugit Kr.	48.522,22

Jeg forpligter mig til at betale de løbende forfaldne fordringer samt afvikle det samlede skyldige beløb med tillæg af løbende renter på følgende måde:

Hver mdr.
 Hv. 14.dag

Jeg anerkender, at kommunen har ret til at modregne i henhold til de almindelige regler herom, i enhver mig tilkommende udbetaling fra det offentlige. Jeg er indforstået med, at misligholdelse af ovenstående medfører, at hele det skyldige beløb incl. renter påløbet efter indgåelse af aftalen straks forfalder til betaling og kan tvangsinddrives i henhold til reglerne herom."

Blandt de dokumenter, som kommunens inkassokontor sendte mig som bilag til høringssvaret af 30. januar 2006 er en udskrift af en indberetning fra K By ... ApS til kommunens skatteforvaltning om virksomhedens udbetaling af løn og indeholdelse af A-skat for marts måned 2005. Det fremgår heraf, at A i den pågældende måned oppebar løn i virksomheden på 9.580 kr.

Kommunen skrev den 9. maj 2005 til A og ægtefællen:

"Meddelelse:

Hermed skal det meddeles, at gælden på kr. 48.779,60, ikke er blevet betalt, og i og med de ikke har rettet henvendelse omkring opkrævningerne, har man fremsendt anmodning om tvangsinddrivelse hos deres arbejdsgiver K By ... ApS og Grønlands Hjemmestyre om løn tilbageholdelse på 33,33% af deres løn indhold, indtil hele gælden er blevet afviklet.

Specificering af gæld:

Hjælp mod tilbagebetaling, huslejerestance	kr. 9.328,41
Restskat for 2003 rate 1-2-3	kr. 9.225,00

Gebyr og renter	kr. 552,00
Skattedirektoratet, usf/25.29.02-769	kr. 17.018,10

Cpr.nr.	
Hjælp mod tilbagebetaling, huslejerestance	kr. 2.656,09

Samtidigt skal det meddeles, at indkomne regninger, skal betales ved kassen, ved personlig fremmøde.

Det skal også orienteres, at såfremt du holder op med at arbejde eller får nyt arbejde, om at meddele dette til inkassokontoret her."

Samme dag sendte kommunen et løntilbageholdelsespålæg vedrørende A til K By ... ApS på 48.779,60 kr., hvilket beløb svarer til en sammentælling af samtlige gældsposter nævnt i brevet af 9. maj 2005 til A og ægtefælle.

Jeg udtalte herefter:

"Mine indledende bemærkninger

Som anført i min høring af kommunen er min undersøgelse begrænset til at angå spørgsmålet om, hvorvidt betingelserne har været opfyldt for at iværksætte løntilbageholdelse i forhold til A den 9. maj 2005 for følgende krav:

"Hjælp mod tilbagebetaling, huslejerestance kr. 9.328,41"

og

"Cpr.nr. ...

Hjælp mod tilbagebetaling, huslejerestance kr. 12.656,09".

Jeg beklager i den anledning, at jeg i høringen af kommunen fejlagtigt anførte, at det første krav var på 9.347 kr., hvilket beløb var det oplyste i løntilbageholdelsespålægget af 27. januar 2005.

Jeg har ikke taget stilling til, om kommunen har været berettiget til fastsætte vilkår om tilbagebetaling af ydet offentlig hjælp, idet dette spørgsmål skal påklages til Det Sociale Ankenævn, forinden jeg kan behandle spørgsmålet, jf. landstingsloven om Landstingets Ombudsmand § 6, stk. 3.

Vedrørende tvangsinddrivelse af sociale tilbagebetalingskrav generelt

Efter landstingsforordningen om hjælp fra det offentlige § 6, kan krav på tilbagebetaling af offentlig hjælp ydet efter denne landstingsforordning indrives efter retsplejelovens regler.

Jeg har i mit brev af 6. december 2005 til kommunen vedrørende min gennemgang af inkassosager under mit besøg i kommunen udtalt vedrørende tvangsinddrivelse af sociale tilbagebetalingskrav:

"Sagen indeholder ... en af ... underskrevet erklæring om, at hun har modtaget offentlig hjælp mod tilbagebetalingspligt.

Der er tale om en fortrykt blanket, hvor forvaltningen skal markere, om tilbagebetalingsvilkåret har hjemmel i landstingsforordningen om hjælp fra det offentlige § 10, stk. 1, nr. 1, 2, 3 eller 4.

Denne markering er ikke foretaget, og det er således ikke i inkassosagen oplyst, hvad der er hjemmel for at kræve beløbet tilbagebetalt.

Når der foreligger konkret usikkerhed om hjemmelen til at kræve offentlig hjælp tilbagebetalt, kan tilbagebetalingsvilkåret ikke tvangsfuldbyrdes af pantefogeden, som må returnere sagen til socialforvaltningen med anmodning om yderligere oplysninger."

Da pantefogeden er undergivet et almindeligt forvaltningsretligt krav om sagsoplysning, skal pantefogeden udover det citerede påse, at der foreligger tilstrækkelig dokumentation for tilbagebetalingskravets størrelse og for, at det er inddrivelsesmodent.

Tilbagebetalingskravet på 9.328,41 kr.

Der foreligger ikke i sagen dokumentation for dette beløb.

Kommunens inkassokontor har i sit høringssvar oplyst, at grundlaget for opkrævningen er de to tilbagebetalingserklæringer, som A underskrev henholdsvis den 7. november 2003 og den 14. januar 2004.

Jeg bemærker for det første, at kommunen i tilfælde af en eventuel indsigt skal kunne dokumentere, hvorledes det pågældende beløb er beregnet.

Herudover tilsiger reglerne om parterets ret til aktindsigt og hensynet til kontrollen med forvaltningen, herunder revisionskontrollen, Skattedirektoratets kontrol som sektortilsyn og ombudsmandskontrollen, at oplysninger om beregningen af de krav, som kommunen tvangsinddriver, enten skal foreligge på den relevante sag, eller at sagen skal indeholde oplysninger om, hvor beregningen findes.

Jeg finder det derfor uheldigt, at jeg ikke ved min gennemgang af kommunens sagsakter har kunnet kontrollere rigtigheden af beløbet på 9.328,41 kr.

Jeg bemærker dernæst, at tilbagebetalingserklæringen af 7. november 2003 ikke indeholder oplysninger om, efter hvilken bestemmelse i landstingsforordningen om hjælp fra det offentlige, at tilbagebetalingsvilkåret er fastsat.

Som anført under mine generelle bemærkninger ovenfor, er oplysninger om tilbagebetalingsgrundlaget en nødvendighed for, at pantefogeden kan iværksætte tvangsinddrivelse på grundlag af en tilbagebetalingserklæring.

Kommunens socialforvaltning har til mig i sit hørings svar af 1. februar 2006 oplyst, at tilbagebetalingsvilkåret hviler på landstingsforordningen om hjælp fra det offentlige "§ 10, stk. 3". Jeg går ud fra, at kommunen mener, at tilbagebetalingskravet hviler på landstingsforordningens § 10, stk. 1, nr. 3, som er sålydende:

"§ 10. Det sociale udvalg kan endvidere træffe beslutning om tilbagebetaling:

- 1) ...,*
- 2) ...,*
- 3) hvor der må ydes en person hjælp på grund af pågældendes uforsvarlige økonomiske eller arbejdsmæssige handlinger."*

Jeg henviser i den anledning til min generelle udtalelse om hjælp mod tilbagebetalingspligt, som jeg sendte til samtlige kommuner den 1. juli 2005.

Jeg anførte heri blandt andet:

"Fastsættes der vilkår om tilbagebetaling efter § 10, stk. 1, nr. 1, eller nr. 3,

...

vil det ofte være vanskeligt ved hjælpens udbetaling at vurdere, hvornår tilbagebetaling kan ske.

Dette må under alle omstændigheder afgøres efter et konkret skøn, og forvaltningen kan således ikke anvende standardiserede tilbagebetalingsmodeller, når tilbagebetaling alene kan kræves efter nr. 1 eller nr. 3.

Jeg henleder endvidere opmærksomheden på landstingsforordningens § 1, som er sålydende:

"Enhver, der opholder sig i Grønland, har krav på hjælp fra det offentlige, såfremt den pågældende ikke er i stand til at skaffe sig og sin familie det nødvendige til livets opretholdelse eller til kur og pleje under sygdom, eller som i øvrigt opfylder betingelserne i denne forordning for at få hjælp."

Det vil således være i strid med landstingsforordningens formål, at fastsætte en tilbagebetalingsordning, som afføder et nyt hjælpebehov.

Jeg bemærker supplerende, at opregningen af de situationer, hvor tilbagebetaling af retmæssigt ydet hjælp kan kræves efter § 10, efter lovens ordlyd og dens forarbejder, som forudsætter lovhjemmel for tilbagebetalingskrav, er udtømmende.

Det vil således ikke være lovligt at kræve tilbagebetaling af andre årsager, end de, som loven opregner.

Som nævnt ovenfor, har jeg noteret mig, at skyldnere i tilbagebetalingsserklæringerne skal skrive under på, at kommunen er berettiget til at skønne, hvornår den ydede hjælp kan kræves tilbagebetalt.

Jeg bemærker til dette, at der ikke lovligt kan indgås aftaler mellem en borger og en kommune om, at kommunen efterfølgende kan kræve tilbagebetaling på et andet grundlag, end det som forelå, da hjælpen blev ydet.

Kommunerne må heller ikke i tilbagebetalingsserklæringerne fastsætte afdragsvis betaling af hjælpen, som strider mod selve grundlaget for tilbagebetalingspligten."

Det har således været påkrævet, at kommunen konkret tog stilling til, hvornår tilbagebetalingspligten indtrådte, forinden kommunen kunne tvangsinddrive tilbagebetalingskravet.

Kommunens pantefoged har videre i sit hørings svar oplyst, at tvangsinddrivelsen også omfatter et krav med grundlag i tilbagebetalingsserklæringen af 13. januar 2004.

Dette tilbagebetalingskrav hviler på landstingsforordningen om hjælp fra det offentlige § 10, stk. 1, nr. 4, som er sålydende:

"§ 10. Det sociale udvalg kan endvidere træffe beslutning om tilbagebetaling:

1) ...,

2) ...,

3) ...,

4) når der på det tidspunkt, da der søges hjælp, foreligger forhold, der viser, at pågældende i løbet af kort tid vil være i stand til at tilbagebetale hjælpen."

I min ovenfor refererede generelle udtalelse af 1. juli 2005 har jeg om tilbagebetalingskrav efter den § 10, stk. 1, nr. 4, udtalt:

"Kræves tilbagebetaling med hjemmel i § 10, stk. 1, nr. 4, "når der på det tidspunkt, da der søges hjælp, foreligger forhold, der viser, at pågældende i løbet af kort tid vil være i stand til at tilbagebetale hjælpen.", vil der i almindelighed foreligge en sådan vished om, hvornår tilbagebetaling kan kræves, at det i forbindelse med beslutningen om tilbagebetalingsvilkåret bør besluttes, hvornår tilbagebetaling kræves."

Det fremgår imidlertid ikke af oplysningerne i sagen, hvilke konkrete forhold, som viste, at A i løbet af kort tid ville være i stand til at tilbagebetale den ydede hjælp.

Det har derfor også i relation til dette tilbagebetalingskrav været påkrævet, at kommunen tilvejebragte nærmere oplysninger om tilbagebetalingspligtens indtræden, forinden tvangsinddrivelse blev påbegyndt.

Kommunens pantefoged har i sit høringssvar af 30. januar 2006 henvist til, at tvangsinddrivelse er iværksat, da A (og ægtefælle) ikke har overholdt den aftale, som A og ægtefælle indgik med kommunen den 1. februar 2005.

Denne aftale indeholder følgende vedrørende betalingen:

"De kan i øjeblikket ikke afdrage ovennævnte restance, så længe Ægtefælle er alene om at tjene penge. Lige så snart A begynder at tjene penge, henvender de sig og aftaler en afdragsordning."

Det ovenfor anførte om pligten for kommunen til at afgøre, hvornår tilbagebetalingspligten indtræder, indebærer efter min opfattelse, at kommunen ikke i inddrivelsesøjemed kan indgå en aftale med A og A's ægtefælle om afdragsvis betaling af gælden, forinden tilbagebetalingstidspunktet er fastslået.

Selvom det måtte antages, at tilbagebetalingstidspunktet var indtrådt den 1. februar 2005, giver den indgåede aftale imidlertid ikke kommunen hjemmel til at iværksætte løntilbageholdelse efter retsplejeloven, hvilket blandt andet som udgangspunkt forudsætter, at skyldneren har været indkaldt til en fagedforretning.

For det første er løntilbageholdelse udtryk for indgribende myndighedsudøvelse, som kun kan iværksættes under iagttagelse af retsplejelovens regler, og løntilbageholdelse kan således ikke iværksættes på baggrund af en aftale mellem pantefogeden og en borger.

Jeg henviser herved til min udtalelse, som refereret i min årsberetning for 2001, afsnit 5, sag 04-3, navnlig side 124 ff. i den grønlandssprogede version og side 96 ff. i den dansksprogede version samt til min årsberetning for 1998, afsnit 5, sag 64-1.

Jeg bemærker herudover, at aftalen i den konkrete sag mellem kommunen og A (og ægtefælle) gik ud på, at A selv rettede henvendelse til kommunen, når han blev i stand til at betale. Det var således overladt til A selv at vurdere, hvornår han blev betalingsdygtig.

En sådan aftale forpligter såvel kommunen som A på privatretligt grundlag, således at kommunen ikke kan administrere aftalen ud fra forvaltningsretlige regler, herunder retsplejelovens bestemmelser om tvangsinddrivelse.

Hvis kommunen har vurderet, at A har misligholdt aftalen ved at blive betalingsdygtig uden at kontakte kommunen, har kommunen derfor været forpligtet til at opsige den indgåede aftale, forinden kommunen kunnet foretage sig yderligere i relation til beløbets opkrævning.

Jeg finder det på denne baggrund kritisabelt, at kommunen iværksatte tvangsinddrivelse af beløbet på 9.328,41 kr. uden at sikre sig dokumentation for, at det socialretlige tilbagebetalingstidspunkt var indtrådt og i øvrigt i strid med den indgåede betalingsaftale.

Jeg henstiller samtidig, at kommunen genoptager sagen om inddrivelse af beløbet med henblik på at rette de nævnte fejl.

Jeg har ikke herved forholdt mig til, om kommunen har været berettiget til at fastslå, at tilbagebetalingspligten efter landstingsforordningen om hjælp fra det offentlige § 10, stk. 1, nr. 3 var indtrådt, forinden kommunen den 1. februar 2005 indgik en betalingsaftale med A.

Spørgsmålet om tidspunktet for tilbagebetalingspligtens indtræden har en sådan sammenhæng med selve tilbagebetalingsvilkåret, at kommunens afgørelse af, hvornår tilbagebetalingstidspunktet er indtrådt, kan påklages særskilt til Det Sociale Ankenævn med den virkning, at jeg er afskåret fra at undersøge dette spørgsmål, jf. landstingsloven om Landstingets Ombudsmand § 6, stk. 3, jf. også mine indledende bemærkninger.

Tilbagebetalingskravet benævnt "Cpr.nr. ... Hjælp mod tilbagebetaling, huslejerestance kr.12.656,09" i løntilbageholdelsespålægget

Jeg bemærker indledningsvist, at mine ovenstående bemærkninger til kommunens adgang til at iværksætte tvangsinddrivelse, herunder min kritik af kommunens utilstrækkelige sagsoplysning i forbindelse med tvangsinddrivelsen, også gør sig gældende for så vidt angår kravet på 12.656,09 kr.

Min udtalelse i det følgende angår således det forhold, at kravet i kommunens afgørelse af 9. maj 2005 er angivet som et krav, som kommunen har mod A's ægtefælle.

Det er oplyst, at grundlaget for kravet er den tilbagebetalingserklæring, som A og ægtefælle underskrev den 7. november 2003 vedrørende hjælp ydet på 25.732,57 kr. til dækning af en huslejerestance.

Det fremgår ikke af tilbagebetalingserklæringen, hvorledes hjælpen er fordelt mellem de to ægtefæller, og det fremgår heller ikke af de øvrige skriftlige oplysninger i sagen, at ægteparret A er gjort bekendt med, at hjælpen er fordelt med lige store beløb til hver.

Oplysningen om, at hjælpen er fordelt med halvdelen til hver ægtefælle, fremgår alene af kommunens socialforvaltnings høringsvar af 1. februar 2006.

Landstingsforordningen om hjælp fra det offentlige § 1 er sålydende:

"Enhver, der opholder sig i Grønland, har krav på hjælp fra det offentlige, såfremt den pågældende ikke er i stand til at skaffe sig og sin familie det nødvendige til livets opretholdelse eller til kur og pleje under sygdom, eller som iøvrigt opfylder betingelserne i denne forordning for at få hjælp."

Den ovenfor citerede indledning til § 10, stk. 1 i landstingsforordningen om hjælp fra det offentlige indebærer, at tilbagebetalingskrav skal rettes mod den, som har modtaget hjælpen.

Der er ikke (i modsætning til den før landstingsforordningen gældende retstilstand i landsrådsvedtægten om hjælp fra det offentlige) hjemmel til at yde økonomisk hjælp til en familie som modtager af hjælpen. Hjælpen skal udbetales til enkelte personer, selvom der ved hjælpens udmåling kan (og i et omfang skal) lægges vægt på familiens samlede situation.

Jeg henviser i den forbindelse også til Familiedirektoratets høringsvar af 26. maj 2006.

Jeg finder allerede på denne baggrund, at pantefogeden ikke uden en nærmere undersøgelse af tilbagebetalingskravet har været berettiget til at lægge til grund, at hjælpen var ydet med halvdelen til hver af ægtefællerne.

Det er dernæst spørgsmålet, om ægtefællerne hæfter solidarisk for tilbagebetalingen.

Jeg bemærker til dette, at efter landstingslov nr. 3 af 2. maj 1996 om indrivelse og forebyggelse af restancer til det offentlige § 6, stk. 1, hæfter ægtefæller solidarisk for huslejebetalingen.

Der kan imidlertid ikke heraf udledes, at denne hæftelse også gælder offentlig hjælp til dækning af en huslejerestance.

Efter § 25 i lov om ægteskabets retsvirkninger, som sat i kraft for Grønland ved lov nr. 150 af 31. marts 1993, hæfter enhver af ægtefællerne alene for forpligtelser, som påhviler den pågældende ægtefælle.

Det kræver således særlig lovhjemmel at pålægge ægtefæller solidarisk hæftelse.

En sådan hjemmel fremgår ikke af landstingsforordningen om hjælp fra det offentlige.

Jeg må på denne baggrund forstå kommunens hørings svar af 30. januar og 1. februar 2006 således, at hjælpen er ydet med lige store beløb til hver af ægtefællerne, ligesom jeg går ud fra, at det ikke har været kommunens hensigt at pålægge ægtefællerne solidarisk hæftelse for hjælpens tilbagebetaling.

Det er derfor en beklagelig fejl, at kommunen i sit brev af 9. maj 2005 til A og ægtefælle anførte, at det beløb på 12.656,09 kr., som kommunen besluttede at tvangsinddrive ved løntilbageholdelse hos A's arbejdsgiver, vedrørte A's ægtefælle.

Jeg bemærker supplerende, at afgørelser om at iværksætte løntilbageholdelse er forvaltningsretlige afgørelser, som skal begrundes i overensstemmelse med sagsbehandlingslovens §§ 22 til 24.

Dette indebærer blandt andet, at begrundelsen ikke må give anledning til tvivl.

Kommunens brev af 9. maj 2005 er adresseret til "A og ægtefælle", og indeholder en afgørelse om tvangsinddrivelse i forhold til begge ægtefæller.

Jeg finder det beklageligt, at kommunen ikke har tilskrevet hver af ægtefællerne separat, idet det ved den benyttede fremgangsmåde ikke er muligt at udlede hvilke restancer, som kommunen har besluttet at inddrive ved løntilbageholdelse i forhold til hver af ægtefællerne.

Hertil kommer, at oplysninger om restancer er fortrolige eller private oplysninger, hvilket indebærer, at kommunen har tavshedspligt med hensyn til sådanne oplysninger jf. sagsbehandlingslovens § 27.

Det er derfor uhjemlet, at kommunen giver en borger meddelelse om den pågældende borgers ægtefælles restancer, medmindre borgeren under inkassosagen har optrådt som partsrepræsentant for sin ægtefælle, jf. sagsbehandlingslovens § 8.

Jeg henstiller, at kommunen fremover tilskriver borgerne personligt i restancesager.

Da der, i lighed med tilbagebetalingskravet på 9.328,41 kr., ikke i sagen foreligger dokumentation for, at det socialretlige tilbagebetalingstidspunkt er indtrådt, og da beløbet er tvangsinddrevet i strid med betalingsaftalen af 1. februar 2005, henstiller jeg, at kommunen genoptager sagen om inddrivelsen af beløbet på 12.656,09 kr. med henblik på at rette disse fejl.

Jeg har ved særskilt brev og ved kopi af dette brev underrettet A om min opfattelse."

Jeg havde ved beretningsårets udløb ikke hørt fra K Kommune.

11.20 - A/S Boligselskabet INI

29. Lejeberegning

Lejeregulering i forbindelse med udskillelse af udgifter til vand til særskilt afregning

A klagede ved personlig henvendelse på ombudsmandens kontor den 30. januar 2006 over, at hun skulle betale separat for vandforbrug fra 1. januar 2006 med et større beløb, end huslejen var nedsat.

Ombudsmanden besluttede i den anledning at undersøge, hvorvidt huslejereguleringen, som var mindre end den opkrævede a conto betaling for vand, burde have været varslet efter reglerne om huslejeforhøjelser, jf. landstingsforordningen om leje af boliger § 28, stk. 2.

Ombudsmanden udtalte, at ændringen af A's husleje pr. 1. januar 2006 burde have været gennemført efter reglerne i landstingsforordningen om leje af boliger § 28, stk. 2, om varsling af huslejeforhøjelser.

Ombudsmanden udtalte endvidere, at de oplysninger, herunder det budgetsammendrag, som boligselskabet vedlagde meddelelsen om ændringen, ikke opfyldte begrundelseskravet ved varsling af huslejeforhøjelser (j.nr. 11.20.29.01/012-06).

Sagens forløb er følgende:

Boligselskabet sendte i september 2005 til A følgende varsling af ændring i huslejen for 2006:

"HUSLEJE 2006

Det skal herved meddeles, at din månedlige husleje pr. den 1. januar 2006 er fastsat således:

Nuværende leje	Ændring	Fremtidig leje
Kr. 3252,00	-88,00	3164,00

Betaling for vand og varme er ikke medtaget i ovennævnte beløb. Hvis du ønsker at ansøge om boligsikring for år 2006, skal du henvende dig til kommunen.

Du kan se, hvad huslejen skal dække i vedlagte budgetsammendrag. Budgettet for boligafdelingen er blevet forelagt for boligafdelingens bestyrelse og efterfølgende godkendt af boligernes ejer."

Varslingen var vedlagt følgende forklaring:

"Vi kan oplyse følgende om, hvordan din husleje beregnes:

Det er Landstinget, som beslutter, hvordan huslejen skal beregnes i Hjemmestyrets og kommunernes boliger.

Din husleje skal således dække kapitalafkast til boligejeren og de udgifter, der er forbundet med driften af boligerne.

Kapitalafkastet tilfalder som nævnt boligejeren. Kapitalafkastet udgør årligt 1½ % af ejendommens opførelsessum. Opførelsessummen fastsættes dog som minimum til kr. 7.000 pr. m2 og som maksimum til kr. 15 000 pr m2.

Udgifterne til drift af boligerne er f.eks. udgifter til vedligeholdelse, administration, forsikringer, viceværter, renovation osv.

Hjemmestyrets og kommunernes blokke og rækkehuse er opdelt i boligafdelinger. Udgifterne til drift af boligerne fordeles imellem lejerne i boligafdelingen ud fra, hvor mange kvadratmetre deres boliger omfatter. Dog skal udgiften til at administrere boligerne fordeles ligeligt imellem lejerne

Der udarbejdes hvert år et budget for boligafdelingen for det kommende år. Hvis der er ændringer i indtægter eller udgifter, kan det indebære, at huslejen også må ændres for at få indtægter og udgifter til at balancere.

Landstinget har besluttet, at betaling for vand ikke længere skal indgå i beregning af huslejen. I stedet skal der opkræves et bidrag til dækning af vandudgifterne på samme måde som med betaling for varme. Der skal ligeledes udfærdiges et særligt regnskab for forbruget af vand. Det vil blive meddelt senere, hvor meget der skal betales i vandbidrag i 2006.

Landstinget har besluttet, at der kan oprettes et boligklagenævn. Landstinget har ligeledes besluttet, at udgifterne til at drive boligklagenævnet skal dækkes af lejerne.

Specielt for din boligafdeling kan flg. nævnes om huslejefastsættelsen:

Den væsentligste grund til huslejeændringen er udtagning af vand fra driftsbudgettet og prisfald på el efter ensprissystemets afskaffelse.

Hjemmestyrets regler om beregning af husleje findes i lejeforordningen §§ 28 og 31-32 og i udlejningsbekendtgørelsen kapitel 3 og 7.

Du er velkommen til at henvende dig til vort lokale kontor, hvis du har spørgsmål til ovennævnte."

Det samtidigt vedlagte budgetsammendrag indeholdt følgende oplysninger:

"DRIFTSBUDGET Periode: 01-01-2006 til 31-12-2006

BOLIGAFDELING

Bygningsejer : Grønlands Hjemmestyre

AFDELINGSNUMMER ...

Administr.: A/S Boligselskabet INI

AFDELINGSDATA

Afdelingen omfatter : Pr. 31-03-2005

579 Boliglejemaal med samlet boligareal 35.542,80 m²17 Særlige lejemål med samlet areal 1.939,30 m²

Her kan du se, hvad dine huslejekroner bruges til:

...

Yderligere uddybning af udgiftsfordeling vil forefindes på side 3 og 4.

DRIFTSBUDGET FOR 1. JANUAR 2006 - 31. DECEMBER 2006:

	Budget 2006	Budget 2005	Ændring 2005-2006	Regnskab 2004
UDGIFTER				
Kapitalafkast, 101	4.794.708	4.706.544	88.164	4.741.853
Administrationsbidrag inkl. Revision, 112	2.743.984	2.647.240	96.744	2.635.155
Vandafgift, 107	0	1.725.000	-1.725.000	1.992.445
Renovation, 109	561.000	332.000	229.000	300.663
Forsikringer, 110	1.003.956	1.012.584	-8.628	982.990
El og varme til fællesarealer o. l., 111	412.000	945.000	-533.000	620.367
Renholdelse - herunder Ejendomsfunktionær, 114	1142.386.000	2.107.000	279.000	2.198.242
Almindelig vedlige- holdelse, 115	3.700.000	2.845.000	855.000	4.020.040
Fællesfaciliteter, 118 Diverse udgifter herunder beboeraktiviteter, 119	719.449	1.056.160	-336.711	138.654
Henlæggelser: til planlagt og periodisk vedligeholdelse	2.487.000	2.391.531	95.469	2.007.686
til istandsættelse ved fraflytning	485.640	471.240	14.400	498.840
til tab ved lejeledighed og fraflytninger	475.000	277.320	197.680	275.000
til andre formål Ekstraordinære udgifter, 125-136	425.071	47.985	377.086	468.158
<u>SAMLEDE UDGIF- TER</u>	<u>20.193.808</u>	<u>20.564.604</u>	<u>-370.796</u>	<u>20.880.093</u>

INDTÆGTER

Husleje:				
Beboelse	19.126.236	19.192.272	-66.036	19.891.672
Særlige lejemål	1.449.840	1.278.240	171.600	575.010
Særlige lejeforhøjelser i forbedrede lejemål				
Renter, 202	143.666	94.092	49.574	155.531
Tilskud, 203.1				
Andre indtægter, 203.2-203.5				71.113
Ekstraordinære indtægter, 125-136				
<u>SAMLEDE IND- TÆGTER</u>	<u>20.719.742</u>	<u>20.564.604</u>	<u>155.138</u>	<u>20.693.326</u>
<u>Overskud/underskud</u>				<u>167.086</u>
<u>BALANCE</u>	<u>20.719.742</u>	<u>20.564.604</u>	<u>155.138</u>	<u>20.860.412</u>

Driftsbudgettet viser et behov for en ændring af indtægterne, hvilket opnås ved følgende huslejereguleringer.

GENNEMSNITLIG HUSLEJEREGULERING -2,6 %

Den samlede husleje for et lejemål er grundlæggende opbygget af 3 dele; kapitalafkast, administrationsbidrag samt driftsudgifter. Kapitalafkastet tilfalder udlejningsboligens ejer, der er kommunen eller Grønlands Hjemmestyre jvr. budgettets forside. Kapitalafkastet er afhængigt af boligens størrelse, og derfor varierende fra bolig til bolig.

Administrationsbidraget er den omkostning ejeren har ved at få administreret udlejningsboligen. Administrationsbidraget er et fast beløb, der betales pr. administreret lejemål, og er derfor uafhængigt af lejemålenes størrelse.

Den resterende del af huslejen går til at dække driftsudgifterne i boligafdelingen. Driftsudgifterne fordeles imellem lejerne i boligafdelingen ud fra, hvor mange kvadratmeter de enkelte boliger omfatter, dvs. driftsudgiften er variabel fra bolig til bolig.

Fordi den samlede husleje består af faste og variable dele, skal ovenstående gennemsnitlige huslejeregulering kun tages som vejledende. Den aktuelle husleje for en enkelt bolig vil kunne variere i mindre grad fra beregningerne.

Nedenfor vil du se en uddybning af den udgiftsfordeling, der foreligger i henhold til driftsbudgettet.

Kapitalafkast konto 101

Det årlige kapitalafkast til bygningsejer er fastsat i Landstingsforordning om leje af boliger §§ 10 - 11. Kapitalafkastet udgør for alm. boliglejemål 1,5 % af en ejendoms opførelsessum. Opførelsessummen fastsættes dog mindst til kr. 7.000,- og

maksimalt til kr. 15.000,- pr. m². Ved manglende installationer sker der fradrag i opførelsessummen med kr. 1.000,- pr. m² for hver manglende installation, hvis opførelsessummen udgør kr. 7.000,- pr.m².

Administrationsbidrag inkl. revision konto 112

Administrationsbidraget dækker udgifter til Boligselskabet INI, som forestår administrationen af boligafdelingens boliger. Administrationsbidraget er for året 2006 fastsat til 4.529,00 kr. årligt pr. lejemål.

Fællesudgifter til el, vand, varme m.m. konto 107-109 og 111

Vandforbruget afregnes efter fælles måling og udgiften fordeles på lejemål efter antal m². Der er på nuværende tidspunkt ikke krav om individuel vandmåling. Udgiften til renovation samt afdelingens energiforbrug til fællesarealer afregnes ligeledes efter antal m². Beboerne har indflydelse på udgifternes størrelse ved at etablere vandbesparende foranstaltninger og opsætte energipærer.

Udgiften til renovation samt afdelingens energiforbrug til fællesarealer afregnes efter antal kvadratmeter. Renovation i enfamiliehuse og dobbelthuse afregnes direkte overfor den enkelte lejer.

Renholdelse - herunder ejendomsfunktionær konto 114

Løn til ejendomsfunktionærer ansat af boligorganisationen samt udgifter til telefon, arbejdstøj og kurser. Udgifter til trappevask, snerydning og syn af boligerne er også indeholdt i udgiftsgruppen.

Beboerne har ingen indflydelse på ejendomsfunktionærernes lønforhold eller øvrige ansættelsesvilkår, men har gennem fastlæggelse af afdelingens serviceniveau indflydelse på udgifterne.

Almindelig vedligeholdelse og opsparing til fremtidig vedligeholdelse konto 115 og 120

Der skelnes mellem planlagt vedligeholdelse (kt. 116) og almindelig vedligeholdelse (kt. 115). Den planlagte vedligeholdelse dækker en 20-årig periode. Afdelingen henlægger (opsparer, kt. 120) hvert år et beløb efter en 20-års plan. Når udgifterne afholdes, dækkes de af tidligere års opsparede midler (kt. 401). Den almindelige vedligeholdelse omfatter arbejder, som ikke er indeholdt i 20-års planen.

Beboerne har indflydelse på, hvilke vedligeholdelsesaktiviteter, som skal sættes i gang. Det tillades dog ikke, at boligselskabet undlader at vedligeholde ejendomme.

Beboeraktiviteter og drift af fællesfaciliteter konto 118 og 119

Udgifter til afholdelse af beboeraktiviteter, afdelingsmøder og afdelingsbestyrelsesmøder. Afdelingen kan desuden have udgifter til drift af fællesfaciliteter, herunder fællesvaskerier og selskabslokaler. Derudover kan afdelingen have udgifter til kontorhold og telefon.

Forsikringer og ekstraordinære udgifter konto 110 og 125-136

Bygningsejer har tegnet en bygningsskadeforsikring og udgiften til forsikringspræmien fordeles på lejemålene efter disses arealer. Afdelingens forsikring dækker ikke beboernes indbo.

Tidligere års underskud afvikles som ekstraordinære udgifter.

Andre henlæggelser konto 123 og 124

Der henlægges midler til dækning af boligafdelingens udgifter i forbindelse med fraflytninger og lejeledighed. Udover udgifter til lejetab og varme i tomgangsperioder og restancer ved fraflytning, skal der for flerfamiliehuse afholdes udgifter til afholdelse af varmeregulering i henhold til varmeregnskabet. For enfamiliehuse skal der yderligere afholdes udgifter til el og indkøb af olie i tomgangsperioder."

Boligselskabet skrev herefter den 28. november 2005 til A:

"Betaling for vand.

1 september udsendte vi breve om, hvad huslejen vil være i 2006.

Vi oplyste i den forbindelse, at Landstinget har besluttet, at betaling for vand ikke længere skal indgå i beregning af huslejen. I stedet skal der opkræves et bidrag til dækning af vandudgifterne ligesom med betaling for varme.

Vi har beregnet vandbidraget for din lejlighed til kr. 3.240,00 om året eller kr. 270,00 måneden. I 2007 vil der blive udfærdiget et vandregnskab, hvorefter du vil modtage besked om tilbagebetaling eller ekstrabetaling.

Som hidtil skal du betale varmebidrag. Varmebidraget for 2006 er 14.760 kr. om året eller kr. 1.230,00 om måneden.

Du kan læse Landstingets regler om betaling for varme og vand i landstingsforordning om leje af boliger §§ 41 og 44. Reglerne er gengivet nedenfor.

Du er velkommen til at henvende dig til vort lokale kontor, hvis du har spørgsmål til ovennævnte."

A klagede herefter til mig.

Jeg skrev i min høring af 20. marts 2006 til boligselskabet:

"A har ved personlig henvendelse på mit kontor den 30. januar 2006 klaget over, at hun skal betale separat for vandforbrug fra 1. januar 2006 med et større beløb, end huslejen er nedsat. A har i den forbindelse givet mig en kopi af en varslet lejenedsættelse fra 1. januar 2006 og af en indbetalingsblanket fra ... for a conto vandforbrug.

Jeg har i den anledning besluttet at undersøge, hvorvidt huslejereguleringen, som er mindre end den opkrævede a conto betaling for vand, burde have været varslet efter reglerne om huslejeforhøjelser, jf. landstingsforordningen om leje af boliger § 28, stk. 2.

Jeg beder om en udtalelse til klagen og om at få sendt den sag til gennemsyn, hvorpå findes beregningsgrundlaget for A's husleje for 2006 og for A's betaling for vand.

Boligselskabets svar vil eventuelt blive forelagt A til partshøring."

Boligselskabets regionskontor i K By sendte mig den 29. marts 2006 følgende høringsvar:

"Det fremgår af ombudsmandens brev af 20. marts 2006, at ombudsmanden overvejer, om A's skulle have modtaget huslejevarsling.

INI kan oplyse, at A har modtaget en huslejevarsling. Siden september 2001 har alle lejere modtaget en varsling af næste års husleje i overensstemmelse med lejeforordningens regler, uanset om deres husleje steg eller faldt.

Vi vedlægger kopi af huslejevarsling, brev om a conto vandbidrag og beregning af vandudgift for boligafdelingen.

A conto vandbidraget rundes op til nærmeste 10. Da A's lejlighed er på 80,50 m², og der skal betales kr. 38,93 pr. m² årligt, er a conto vandbidraget fastsat til kr. 270 månedligt."

Jeg udtalte herefter:

"Lovgrundlaget

Landstingsforordning nr. 2 af 12. maj 2005 om leje af boliger indeholder følgende bestemmelser om lejefastsættelse og betaling for vand i det offentlige udlejningsboliger:

"§ 28. I Hjemmestyrets og kommunernes flerfamiliehuse skal den samlede lejeindtægt for en boligafdelings boliger til enhver tid være fastsat således, at den giver boligafdelingen mulighed for at afholde samtlige udgifter, herunder udgifter til kapitalafkast til boligejeren, jf. § 31, og udgifter der er forbundet med driften, herunder administrationsbidrag, jf. § 32, stk. 1-6, bidrag til bekæmpelse af hærværk, jf. § 32, stk. 7, og foreskrevne bidrag og henlæggelser.

Stk. 2. Lejen fastsættes årligt på grundlag af et af udlejer udarbejdet og godkendt driftsbudget for den enkelte boligafdeling for det kommende år. Lejeforhøjelser, der måtte være nødvendige til opfyldelse af kravet i stk. 1, kan gennemføres med 3 måneders skriftligt varsel overfor den enkelte lejer. Såfremt varslingen ikke indeholder oplysning om grunden til forhøjelsen og forhøjelsens størrelse angivet i kroner pr. måned, er varslingen ugyldig. Sammen med varslingen kan vedlægges et budget for det kommende år, hvori grunden til forhøjelsen fremgår. Lejenedsættelse kan gennemføres uden varsel.

Stk. 3. ...

Stk. 4. ...

Stk. 5. Landsstyret kan fastsætte regler om henlæggelser til planlagt vedligeholdelse og til fornyelse af tekniske installationer, om legeberegning og om varsling af lejeregulering."

"§ 41. Leverer udlejeren varme og varmt vand til lejerer, kan udlejeren kræve sine udgifter til lejerens forbrug af varme og varmt vand samt lejerens andel i varme- og vandudgifter til fællesrum o.l. refunderet. Udgifterne hertil kan ikke indeholdes i lejen, men skal betales over et særskilt årligt varmeregnskab, der udarbejdes af udlejeren. Varmeregnskabsåret følger kalenderåret.

Stk. 2. Der opkræves månedlige a conto bidrag hos lejerne til dækning af lejernes andel af udgifterne. Lejerens bidrag er pligtig pengeydelse i lejerforholdet og opkræves sammen med huslejen, jf. § 38.

Stk. 3. Udlejer kan opkræve et administrationsbidrag for udfærdigelse af varmeregnskab.

Stk. 4. Landsstyret kan fastsætte regler om udarbejdelse af varmeregnskab, fordeling af udgifterne mellem lejerne, betaling og efterregulering af varmebidrag."

"§ 44. Leverer et forsyningsselskab vand til den enkelte lejer på baggrund af en aftale mellem parterne, skal opkrævning og afregning ske direkte mellem forsyningsselskabet og lejerer. Opkrævning og afregning sker efter forsyningsselskabets almindelige betingelser.

Stk. 2. Leverer udlejeren vand til lejerer, kan udlejeren kræve sine udgifter hertil dækket. Udlejer opkræver a conto bidrag hos lejerer til dækning af udlejerens udgifter til vand. A conto bidraget opkræves særskilt sammen med huslejen en gang om måneden.

Stk. 3. Såfremt ejendommen ikke er forsynet med individuelle afregningsmålere, fordeles ejendommens samlede vandforbrug på de enkelte lejemål efter areal. For udfærdigelse af vandregnskabet kan udlejer opkræve et gebyr pr. lejemål, der ikke må overstige 275 kr. Vandregnskabet følger regnskabsåret for den boligafdeling, hvori ejendommen er beliggende.

Stk. 4. Såfremt ejendommens enkelte lejemål er forsynet med individuelle afregningsmålere skal disse en gang årligt aflæses med henblik på opkrævning af beløb til dækning af udgifter eller tilbagebetaling af for meget betalt a conto. Det samme gælder ved en lejers ind- og fraflytning. Opkrævningen, der sendes til lejerer, består af periodens faktiske vandforbrug efter vandmåleren med et tillæg på 5 %, et aflæsningsgebyr, der ikke må overstige 175 kr. samt målerleje, der udgør 10 kr. pr. måned pr. måler.

Stk. 5. Foretager lejer efter aftale med udlejer selv aflæsning af vandmåleren og meddeler resultatet til udlejer, opkræves lejerer et aflæsningsgebyr, der ikke overstiger 50 kr. For meget betalt a conto tilbagebetales til lejerer og for lidt betalt a conto opkræves af lejerer som tillægsbetaling. Overstiger tillægsbetalingen 3 måneders a conto vandbetaling, er lejerer berettiget til at betale beløbet i 3 lige store månedlige rater.

Stk. 6. Landsstyret kan fastsætte nærmere regler om aflæsning og opkrævning af vandforbrug samt udfærdigelse af vandregnskab."

Til lovforslagets § 28 er knyttet følgende bemærkninger:

"Til § 28

§ 28 svarer i det væsentligste til § 10, stk. 1-3 og stk. 5, i landstingsforordning nr. 5 af 31. maj 2001 med senere ændringer, for så vidt angår Hjemmestyrets og kommunernes flerfamiliehuse.

Stk. 1 bestemmer, at huslejen i de offentligt ejede flerfamiliehuse bestemmes ud fra den forudsætning, at indtægterne i en boligafdeling skal svare til udgifterne. Huslejen er således udtryk for en balanceløje (omkostningsbestemt leje), hvor boligafdelingens indtægter skal svare til boligafdelingens udgifter.

Udgifter til driften af en boligafdeling består af flere forskellige udgiftsposter. I bilag 1 er der opregnet en række typeeksempler på driftsomkostninger. Bilag 1 er ikke udtømmende, hvorfor der kan medtages andre driftsomkostninger end dem nævnt i bilag 1, når udlejer skal opgøre boligafdelingens samlede udgifter.

Udgifterne kan opdeles i 3 kategorier, henholdsvis ordinære udgifter, henlæggelser og ekstraordinære udgifter. Under ordinære udgifter hører kapitalafkast til boligejeren, renovation, forsikringer, bidrag til hærværksbekæmpelse, normalistandsættelser ved fraflytning, beboeraktiviteter osv. Henlæggelser skal f.eks. ske til planlagt periodisk vedligeholdelse og fornyelser og tab ved lejeledighed og fraflytninger. Under posten ekstraordinære udgifter hører bl.a. tab ved lejeledighed og tab ved fraflytninger, hvortil der ikke er henlagt.

...

Forslagets stk. 2 indebærer, at huslejestigninger over for den enkelte lejer skal gennemføres med 3 måneders varsel for at være lovlige. Varslinger, der ikke indeholder oplysninger om huslejestigningens årsag og størrelse, er ugyldige. En varslingsbør som minimum indeholde de hovedelementer, der er årsagen til, at huslejen stiger. Som årsag kan nævnes stigende administrationsomkostninger, forhøjet kapitalafkast, stigende omkostninger til primær drift eller stigende omkostninger til henlæggelser. Udlejer kan også løfte sin oplysningspligt ved at vedlægge et summarisk budget for det kommende år, der viser hovedposterne i budgettet for henholdsvis indeværende og det kommende år.

...

Forslagets stk. 5 bemyndiger Landsstyret til at kunne fastsætte regler om henlæggelser til planlagt vedligeholdelse og til fornyelse af tekniske installationer, om lejeberegning og varslingsregulering."

Sagens faktiske omstændigheder

På et tidspunkt i september 2005 modtog A meddelelse fra boligselskabet om, at hendes husleje for 2006 ville falde med 88 kr. pr. måned.

Af meddelelsen fremgik, at vand og varme ikke skulle betales over huslejen.

Meddelelsen var ledsaget af det ovenfor citerede budgetsammendrag.

Retlig kvalifikation af faktum

For det første foreligger spørgsmålet, om der ved udskillelsen af vandudgiften fra budgettet foreligger en udgiftsreduktion for udlejer, som denne kan benytte til forhøjelse af andre udgiftsposter på budgettet uden at skulle iagttage varslingsreglerne i lejeforordningens § 28, stk. 2.

Det fremgår af lejeforordningens § 28, stk. 1, sammenholdt med lovforslagets bemærkninger til bestemmelsen, at lejen skal fastsættes således, at der er balance mellem udgifter og indtægter.

Om forhøjelse af lejen for det kommende år (og dermed iagttagelse af varslingsreglerne) er påkrævet, afgøres ud fra en konstatering af, om den aktuelle huslejeindtægt er tilstrækkelig til at finansiere de for det kommende år budgetterede udgifter.

Varslingsreglerne blev oprindeligt indført ved landstingsforordning nr. 3 af 20. juni 1989 om leje af boliger § 6, stk. 3, og det fremgår af de almindelige bemærkninger til forslaget til denne landstingsforordning og af den forudgående drøftelse i Landstinget på efterårssamlingen 1987 af problemstillinger i forbindelse med udarbejdelse af en lejeforordning, at et af formålene med lejeforordningen er, at sikre lejerne en vis grad af retsbeskyttelse.

Jeg lægger derfor til grund, at formålet med varslingsreglerne er det nævnte retsbeskyttelseshensyn, hvilket har betydning for min opfattelse af varslingsreglerne i relation til den foreliggende sag, jf. herom nedenfor.

I den situation, at en udgiftspost udgår af budgettet for et kommende år, vil det umiddelbart betyde, at der opstår et overskud på budgettet ved uændret udgiftsbudgettering i øvrigt, og såfremt den aktuelle husleje, som blandt andet har skullet finansiere den af budgettet udgåede udgiftstype, fastholdes.

I den foreliggende sag er udgiften til vand udgået af driftsudgifterne, mens de budgetterede indtægter ikke tilsvarende er korrigeret.

Dette må efter min opfattelse sammenholdes med, at den ændring af reglerne om lejernes betaling for vand, som blev gennemført ved landstingsforordning nr. 2 af 12. maj 2005 om leje af boliger §§ 41 og 44, ikke gik ud på, at lejerne skulle fritages for at betale for deres vandforbrug, men at betalingen fremover skulle ske ved siden af huslejen.

I denne situation tilsiger retsbeskyttelsesformålet med varslingsreglerne efter min opfattelse, at udlejer ikke kan udnytte den udgiftsreduktion, som opstår i en boligafdelings driftsbudget som følge af, at vandudgiften udskilles til et særligt regnskab, til at forhøje andre poster på budgettet, uden at iagttage varslingsreglerne, hvis de pågældende, andre udgiftsforhøjelser ville have medført stigning af huslejen, hvis vandudgiften fortsat var indgået driftsbudgettet.

Der med andre ord tale om, at spørgsmålet om, hvorvidt varslingsreglerne skal iagttages, må afgøres med udgangspunkt i, at udskillelsen af

vandudgiften budgetmæssigt korrigeres sådan, at der tages højde for, at den aktuelle husleje er fastsat således, at den også kan dække udgiften til vandforbrug.

Jeg finder herefter, at boligafdelingens budget også på indtægtssiden må korrigeres for udgiften til vand, forinden det kan afklares, om varslingsreglerne skal iagttages.

Det citerede budgetsammendrag, som boligselskabet har sendt til A, udviser udgifter på i alt 20.193.808 kr.

Indtægterne er opgjort til 20.719.742 kr.

Indtægterne korrigeret for vandudgiften på 1.725.000 kr. udgør 18.994.742 kr.

Der fremkommer herved et ufinansieret underskud.

Det er på denne baggrund min opfattelse, at udlejer eller boligselskabet ikke har været berettiget til at forhøje en række udgiftsposter som sket uden at iagttage reglerne om varsling af huslejeforhøjelser.

Der opstår herefter spørgsmålet, om den i september 2005 varslede ændring i huslejen opfylder begrundelseskravet i lejeforordningens § 28, stk. 2.

Jeg bemærker til dette, at den tekst, som ledsager budgetsammendraget ikke gør konkret rede for årsagen til de gennemførte stigninger på en række udgiftsposter på budgettet.

Der foreligger alene en generel gennemgang af principperne for udgiftsbudgetteringen.

For så vidt angår den post, som angår henlæggelser til vedligeholdelser, er det i den indledende tekst anført, at udgiften fastsættes i henhold til en 10-års plan, mens det af bemærkningerne til konto 120 fremgår, at henlæggelse sker i henhold til en 20-års plan.

Det er dog intet sted angivet, hvorledes henlæggelserne fordeles på de enkelte år.

Det fremgår heller ikke af boligselskabets meddelelse om huslejefastsættelsen, hvorledes denne konkret er beregnet for A's lejemål.

Det fremgår af lejeforordningens § 28, stk. 2, at lejen skal fastsættes på grundlag af et budget, og at varsling af lejeforhøjelser skal begrundes.

Begrundelsespligten kan opfyldes ved, at varslingen vedlægges de budgetoplysninger, som er nødvendige for at opfylde det konkrete informationsbehov.

Begrundelsen og budgetoplysningerne skal naturligvis være retvisende.

I forhold til A er lejereguleringen i såvel varslingen som i det vedlagte budgetmateriale beskrevet som en lejenedsættelse, og det er ikke muligt at udlede, hvorledes ændringerne i budgettet påvirker A's husleje.

Da begrundelseskravet herefter ikke er opfyldt i forhold til meddelelsen til A om huslejefastsættelsen for 2006, henstiller jeg, at boligselskabet tager stilling til, hvorledes fejlen skal rettes.

Mine afsluttende bemærkninger

Jeg har i øvrigt noteret mig, at der i det budgetsammendrag, som er vedlagt meddelelsen om fastsættelsen af A's husleje for 2006, tilsyneladende opererer med et overskud på 525.934 kr., som fremkommer ved at fratække de budgetterede udgifter fra de budgetterede indtægter.

Det fremgår ikke af budgetsammendraget, at dette overskud skal dække tidligere ufinansierede underskud.

Dette rejser efter min opfattelse tvivl om, hvorvidt kravet i lejeforordningens § 28, stk. 1, om, at lejen skal fastsættes således, at lejeindtægterne skal svare til udgifterne, er opfyldt.

Da dette forhold ikke indgår i A's klage til mig, foretager jeg mig dog ikke yderligere for så vidt.

Jeg har ved særskilt brev og ved kopi af dette brev orienteret A om min opfattelse af sagen."

A/S Boligselskabet INI svarede ved brev af 1. august 2006 således:

"Oplysning om husleje for 2006.

INI skal herved kommentere ombudsmandens udtalelser angående A's og ...'s klager.

Som det vil fremgå nedenfor, har INI ikke overtrådt nogle regler ved oplysning til de to lejere om deres kommende husleje.

INI har i øvrigt bemærket, at A ikke har klaget over, at der skulle være noget galt med INI's brev om den kommende husleje.

Først citerer ombudsmanden varslingsreglerne i den nugældende lejeforordning fra 2005. Ombudsmanden skriver dernæst, at varslingsreglerne blev indført ved lejeforordningen fra 1989 § 6, stk. 3.

Det er imidlertid forkert, at varslingsreglerne stammer fra lejeforordningen fra 1989. I lejeforordningen fra 1989 lød varslingsreglerne således:

"§ 6, stk. 3. Lejeforhøjelse kan gennemføres med 3 måneders varsel. Varslet skal fremsættes skriftligt". Varslingsreglerne i den nugældende lejeforordning fra 2005 har en helt anden ordlyd, nemlig:

"§ 28, stk. 2. Lejen fastsættes årligt på grundlag af et af udlejer udarbejdet og godkendt driftsbudget for den enkelte boligafdeling for det kommende år. Lejeforhøjelser, der måtte være nødvendige til opfyldelse af kravet i stk. 1, kan gennemføres med 3 måneders skriftligt varsel overfor den enkelte lejer. Såfremt varslingen ikke indeholder oplysning om grunden til forhøjelsen og forhøjelsens størrelse angivet i kroner pr. måned, er varslingen ugyldig. Sammen med varslingen kan vedlægges et budget for det kommende år, hvori grunden til forhøjelsen fremgår."

I de nugældende varslingsregler er det f.eks. nævnt, at man skal oplyse om grunden til forhøjelse og forhøjelsens størrelse, hvilket ikke stod i lejeforordningen fra 1989. Det er således åbenlyst forkert, at de nugældende varslingsregler stammer fra lejeforordningen fra 1989.

Herefter henviser ombudsmanden til Landsstyrets almindelige bemærkninger til lejeforordningen fra 1989 og udtaler, at INIs huslejevaresel skal overholde "en vis grad af retsbeskyttelse".

I Landsstyrets almindelige bemærkninger til forslaget om lejeforordningen fra 1989 står:

"I forbindelse med boligområdets overgang og ikraftsættelsen i Grønland den 15/6-1985 af lov om realkreditinstitutter har landsstyret fundet det rigtigst at søge gennemført en lejeforordning, der sikrer lejerne visse rettigheder i forhold til udlejeren".

Ombudsmanden henviser med andre ord til nogle generelle betragtninger, som ikke specielt vedrører huslejevaresel.

Med henvisning til disse generelle betragtninger fra Landsstyret udtaler ombudsmanden, at INI har pligt til at varsle lejeforhøjelse - selv om huslejen ikke forhøjes -, hvis huslejen og a conto-vandbidraget tilsammen stiger.

INI er uenig med ombudsmanden,

- da reglerne om varsling af huslejeforhøjelse i lejeforordningen fra 1989 var helt anderledes end de nuværende regler fra 2005

- da ombudsmanden ikke kan konstruere pligter for udlejer ud fra, hvad Landsstyret generelt har skrevet i de almindelige bemærkninger til lejeforordningen fra 1989

- da Landstinget i lejeforordningen fra 2005 har besluttet, hvilke regler der skal gælde for huslejevaresel

- da Landstingets præcise regler i lejeforordningen fra 2005 ikke viger for nogle generelle betragtninger, som Landsstyret har skrevet i almindelige bemærkninger vedrørende lejeforordningen fra 1989.

INI må fastholde, at Landstingets lejeforordning fra 2005 er gældende ret i Grønland. INI kan henvise til en præcis beskrivelse i § 28 i lejeforordningen fra 2005 om, hvornår der skal ske huslejevarsling. I § 28 står det udtrykkeligt, at kun hvis budgettet for boligafdelingen viser, at huslejen må stige, skal der varsles husleje-forhøjelse.

Da udgifterne til vand ikke længere indgår i budgettet, var der naturligvis ikke pligt til at varsle husleje-forhøjelse i de boligafdelinger, som A's og ... 's lejligheder tilhører.

Som INIs regionskontorer har oplyst til ombudsmanden, tilsendte INI i september 2005 alle lejere et brev om næste års husleje, uanset om lejernes husleje ville stige, falde eller være uændret. Selv om INI kun har pligt til at varsle lejerne ved stigende husleje, har alle lejere således modtaget et brev om det kommende års husleje.

Det fremgår udtrykkeligt af landstingsforordning om leje af boliger § 28, stk. 2, at varslinger af husleje-forhøjelser skal rumme

"oplysning om **grunden til forhøjelsen** og forhøjelsens størrelse angivet i kroner pr. måned"

og at varslingen kan vedlægges

"et budget for det kommende år, hvori **grunden til forhøjelsen** fremgår".

Af bemærkningerne til landstingsforordning om leje af boliger § 28, stk. 2, fremgår:

"Udlejer kan også løfte sin oplysningspligt ved at vedlægge et summarisk budget for det kommende år, der viser hovedposterne i budgettet for henholdsvis indeværende og det kommende år."

Det fremgår således udtrykkeligt, at INI har overholdt varslingsreglerne.

Som nævnt havde INI ikke pligt til at varsle huslejens ændring over for A og ..., men hvis vi havde haft pligt dertil, opfylder INIS brev fra september 2005 kravene til husleje-varsling.

Ombudsmanden har nogle bemærkninger til budgetsammendraget, som yderligere skal kommenteres.

I sin udtalelse vedrørende A omtaler ombudsmanden en "indledende tekst", hvori en "10-års plan" skulle nævnes. Der nævnes ikke nogen 10-års plan i INIS brev til A, så INI ved ikke, hvad det er for en indledende tekst, som ombudsmanden henviser til.

Ombudsmanden nævner, at der i brevet til ... omtales en 10-årig periode, og at der i budgetsammendraget omtales en 20-årig periode i forbindelse med planlægning af

vedligeholdelse. INI kan oplyse, at der udarbejdes en 10-årig vedligeholdelsesplan og en 10-årig overslagsplan, som tilsammen udgør boligafdelingens 20-årige PPV (periodisk og planlagt vedligeholdelse).

Ombudsmanden nævner, at det ikke fremgår af boligselskabets meddelelse om huslejefastsættelse, hvorledes denne er beregnet. INI kan oplyse, at i perioden fra den 1. juli 2002 til den 1. juli 2005 var der et krav om, at huslejberegningen skulle fremgå af huslejevarslingerne. Dette krav findes ikke længere.

Ombudsmanden nævner til slut, at det ikke er muligt ud fra budgetsammendraget at udlede, hvorledes ændringerne i budgettet påvirker huslejen. INI gør opmærksom på, at der ikke står noget i lejeforordningen fra 2005 om, hvordan budgetsammendraget skal opstilles.

INI har dog valgt at oplyse, hvordan huslejen procentmæssigt gennemsnitligt vil reguleres, idet INI tager det forbehold, at den aktuelle husleje i mindre grad vil kunne afvige herfra. I budgetsammendraget for boligafdeling 232 er det oplyst, at huslejen gennemsnitligt ville reguleres med 0 %. ... har fået nedsat sin husleje med fire kroner. I budgetsammendraget for boligafdeling ... er det oplyst, at huslejen gennemsnitligt ville reguleres med - 2,6 %, hvilket er kr. 84,50 for A's vedkommende. A har fået nedsat sin husleje med kr. 88. Oplysningen i budgetsammendraget er derfor dækkende for begge lejere."

Jeg skrev den 13. oktober 2006 således til A:

"Jeg vender nu tilbage til sagen, idet jeg den 8. august 2006 har modtaget boligselskabets svar.

Jeg har endnu ikke haft mulighed for at tage stilling til boligselskabets svar, men jeg har erfaret, at Direktoratet for Boliger og Infrastruktur i Atuagagdliutit/Grønlandsposten af den 10. oktober 2006 er citeret for en kommentar til en tilsvarende sag, som jeg har haft under behandling.

Jeg har derfor bedt direktoratet om en redegørelse for, hvorvidt direktoratet har bemærkninger til den problemstilling, som sagerne angår.

Når jeg har modtaget direktoratets svar, vil jeg tage stilling til boligselskabets svar i din sag."

Det i brevet til A nævnte brev af 13. oktober 2006 til Direktoratet for Boliger og Infrastruktur er sålydende:

"... klagede i brev af 17. januar 2006 til mig over, at boligselskabet reelt havde pålagt hende en huslejeforhøjelse, som ikke var varslet i overensstemmelse med lejeforordningens § 28, stk. 2, og at boligselskabet ikke havde besvaret hendes brev af 14. december 2005.

Ved brev af 4. juli 2006 til A/S Boligselskabet INI afgav jeg min udtalelse i sagen, og resultatet af min undersøgelse blev, at det var min opfattelse, at ændringen af ... 's husleje pr. 1. januar 2006 burde have været gennemført efter reglerne i landstingsforordningen om leje af boliger § 28, stk. 2, om varsling af huslejeforhøjelser.

Det var endvidere min opfattelse, at de oplysninger, herunder det budgetsammen- drag, som boligselskabet vedlagde meddelelsen om ændringen, ikke opfyldte be- grundelseskravet ved varsling af huslejeforhøjelser, og jeg bad derfor boligselskabet meddele mig, hvad dette gav boligselskabet anledning til at foretage.

Vedrørende klagen over manglende besvarelse af ... 's brev af 14. december 2005 fandt jeg det uheldigt, at boligselskabet ikke noterede det efter boligselskabets opfat- telse mundtligt meddelte svar på brevet, og jeg måtte på baggrund af den herved op- ståede bevismæssige uklarhed om, hvorvidt brevet var fyldestgørende besvaret, afstå fra at vurdere dette spørgsmål yderligere.

Jeg noterede mig i øvrigt, at det budgetsammendrag, som var tilsendt ... fremstod således, at der for den pågældende boligafdeling budgetteredes med overskud.

Jeg vedlægger en kopi af min udtalelse, som jeg ikke tidligere har sendt til direk- toratet.

Boligselskabet svarede mig ved brev af 1. august 2006, som jeg endnu ikke har ta- get stilling til. Jeg vedlægger ligeledes en kopi af boligselskabets svar med min over- sættelse af svaret til grønlandsk.

Jeg er herefter blevet opmærksom på, at direktoratet er citeret for en kommentar til sagen i Atuagagdlitit/Grønlandsposten af den 10. oktober 2006. Jeg vedlægger en endvidere en kopi af avisartiklen.

Jeg går ud fra, at direktoratets udtalelse til pressen, hvis den er korrekt gengivet, har baggrund i direktoratets ressortmæssige opgaver vedrørende administrationen af reglerne om det offentliges boligudlejning.

Da der, som nævnt, er tale om, at jeg endnu ikke har forholdt mig til boligselska- bets svar i sagen, finder jeg det på baggrund af den pågældende avisartikel relevant at bede direktoratet om en nærmere redegørelse for direktoratets opfattelse af sagen, forinden jeg tager stilling til, hvad jeg vil foretage mig i anledning af boligselskabets svar.

Jeg vil tage stilling til boligselskabets svar, når jeg har modtaget direktoratets re- degørelse."

Direktoratet svarede i brev af 26. oktober 2006 således:

"Direktoratet for Boliger og Infrastruktur har modtaget Ombudsmandens brev af 13. oktober 2006 vedrørende klage fra ...

Ombudsmanden beder direktoratet om en nærmere redegørelse for direktoratets opfattelse af sagen.

Generelt:

Generelt vil direktoratet redegøre for forskellen og samspillet mellem husleje og andre boligudgifter.

Lejerens samlede boligudgifter består af husleje samt andre udgifter forbundet med leje af boligen, jf. straks nedenfor.

Huslejen fastsættes i overensstemmelse med landstingsforordning nr. 2 af 12. maj 2005 om leje af boliger, § 28, stk. 1.

Andre udgifter forbundet med leje af boligen, er blandt andet varme og el, der aldrig har været en del af huslejen, men altid er blevet opkrævet ved siden af huslejen. Med ikrafttræden af landstingsforordning nr. 2 af 12. maj 2005 om leje af boliger, blev lejers udgifter til vand også taget ud af huslejen. Det fremgår af denne forordnings § 44, stk. 1, at "Leverer et forsyningsselskab vand til den enkelte lejer på baggrund af en aftale mellem parterne, skal opkrævning og afregning ske direkte mellem forsyningsselskabet og lejeren." Det fremgår videre af § 44, stk. 2, at "Leverer udlejer vand til lejeren, kan udlejer kræve sine udgifter hertil dækket. Udlejer opkræver sine a conto bidrag hos lejeren til dækning af udlejerens udgifter til vand. A conto bidraget opkræves særskilt sammen med huslejen en gang om måneden. Vand er således ikke længere en del af huslejen, selvom udgifter til vand, opkræves sammen med huslejen.

Ovennævnte indebærer, at hvis huslejen falder med et mindre beløb end de andre boligudgifter samtidig stiger med, kan det af lejer opleves som en stigning i huslejen, selvom der reelt er tale om et mindre fald i huslejen samtidig med en større stigning i de andre udgifter forbundet med leje af boligen.

Den konkrete sag:

Ombudsmanden skriver i sit brev af 13. oktober 2006, at ... har klaget til Ombudsmanden over, at hun reelt er blevet pålagt en husleje-forhøjelse, der ikke er i overensstemmelse med lejeforordningens § 28, stk. 2.

I den konkrete sag, er ... 's husleje faldet med 4 kr. om måneden fra 1. januar 2007. Samtidig er vandforbruget steget med 370 kr. om måneden. Tilsammen bliver ... 's samlede boligudgifter 366 kr. mere om måneden. Direktoratet er af den opfattelse, at A/S Boligselskabet INI i den konkrete sag ikke overfor ... har haft pligt til at varsle huslejeændringen med 3 måneders varsel, da der er tale om en lejenedsættelse. A/S Boligselskabet INI har dog valgt alligevel at varsle huslejeændringen i overensstemmelse med varslingsreglerne for husleje-forhøjelser i lejeforordningens § 28, stk. 2. En husleje-forhøjelse skal indeholde oplysning om grunden til forhøjelsen og forhøjelsens størrelse angivet i kroner pr. måned. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at udlejer kan løfte sin oplysningspligt ved at vedlægge et summarisk budget for det kommende år, der viser hovedposterne i budgettet for henholdsvis indeværende og det kommende år. ... 's huslejevarsling var vedlagt et sådant summarisk budget sammen med oplysning om nuværende og kommende huslejes størrelse angivet i kroner. Direktoratet finder derfor ikke, at A/S boligselskabet INI har overtrådt lejeforordningens § 28, stk. 2.

Ombudsmanden skriver yderligere, at ... har klaget over, at boligselskabet ikke har besvaret hendes brev af 14. december 2005.

Direktoratet har udfra de forelagte oplysninger ingen kommentarer hertil. Den grønlandske version af dette brev eftersendes."

Jeg havde ved beretningsårets udløb ikke taget stilling til direktoratets svar.

11.73 - Egen drift-sager

19. Andet

Det Sociale Ankenævns prioritering af sager om offentlig hjælp til betaling af huslejerestancer

Ombudsmanden modtog to af hinanden uafhængige henvendelser fra borgere, der i forbindelse med Det Sociale Ankenævns behandling af klager over kommunale afslag på ydelse af offentlig hjælp til dækning af huslejerestancer havde fået den meddelelse, at Ankenævnet påregnede at behandle klagerne inden for 12 måneder. Den ene klager ønskede at klage over, at Ankenævnets sagsbehandlingstid ville indebære en ophævelse af klagers lejemål.

Ombudsmanden besluttede på denne baggrund jf. ombudsmandslovens § 6, stk. 5, at undersøge Ankenævnets prioritering af sager vedrørende ansøgning om hjælp til dækning af huslejerestancer i de situationer, hvor en borger har søgt offentlig hjælp med henblik på at undgå ophævelse af lejemål.

Det var ombudsmandens opfattelse, at den af ankenævnet oplyste prioriteringspraksis ikke kunne give anledning til kritik i det omfang, at denne praksis anvendes som et udgangspunkt i sagsbehandlingen.

Ombudsmanden fandt imidlertid anledning til at henstille, at nævnet skal være opmærksomt på, om der i de enkelte sager foreligger forhold, som bør begrunde en fravigelse af denne prioritering.

Ombudsmanden fandt endvidere anledning til at henstille, at ankenævnet overvejer at benytte skriftlig votering i videre i omfang end nu (j.nr. 11.73.19.04/124-05).

Sagens omstændigheder er følgende:

Jeg modtog den 2. december 2005 en klage fra A, K By, over, at ankenævnet i brev af 19. oktober 2005, j. nr. ..., havde meddelt A, at hendes klage over afslag på offentlig hjælp til dækning af blandt andet en huslejerestance kunne påregnes behandlet inden for 12 måneder.

En anden borger, B, rettede den 5. december 2005, efter vejledning fra ankenævnet, henvendelse på mit kontor.

B havde en huslejerestance på ca. 4.000 kr., som en kommune havde afslået at dække gennem offentlig hjælp på trods af, at manglende betaling af restancen ville indebære ophævelse af B's lejemål.

B havde klaget til ankenævnet, som havde oplyst, at hendes sag ville blive behandlet inden for 12 måneder.

Jeg besluttede på denne baggrund af egen drift, jf. ombudsmandslovens § 6, stk. 5, at undersøge ankenævnets prioritering af sager vedrørende ansøgninger om hjælp til dækning af huslejerestancer i de situationer, hvor en borger har søgt offentlig hjælp med henblik på at undgå ophævelse af et lejemål.

Jeg skrev herefter den 8. december 2005 til ankenævnet:

"Jeg beder ... ankenævnet om en redegørelse for årsagen til, at ankenævnet ikke giver sådanne sager en særlig prioritering med henblik på at sikre de pågældende borgere en afklaring af muligheden for at opnå offentlig hjælp inden for kortere tid.

Jeg bemærker samtidig, at det fremgår af ankenævnets brev til A, at nævnets oplysninger om den forventede sagsbehandlingstid er givet i sammenhæng med en oplysning om, at nævnet holder 3 - 4 møder om året.

Jeg henviser i den anledning til ankenævnets brev af 17. oktober 2005 til mig i en anden sag, hvori ankenævnet nævner muligheden for formandsbeslutninger og telefommøder, men at ankenævnet ikke anvender skriftlig votering. Landstingsforordningen om socialvæsenets styrelse og organisation § 10, stk. 4, giver imidlertid hjemmel til anvendelse af skriftlig votering.

Jeg beder på denne baggrund også ankenævnet om en udtalelse til spørgsmålet om, hvorvidt nævnet i sådanne sager, som er grundlaget for nærværende undersøgelse, enten generelt eller efter en konkret vurdering, vil overveje at anvende alternative afgørelsesprocedurer til egentlige møder."

Ankenævnet svarede mig den 15. december 2005:

"Det Sociale Ankenævn har den 8. december 2005 modtaget ombudsmandens skrivelse vedrørende ovenstående sag.

Landstingets Ombudsmand ønsker på baggrund af to henvendelser fra borgere om hjælp fra det offentlige til betaling af huslejerestancer en redegørelse fra ankenævnet om ankenævnets prioritering af klagesager, ligesom ombudsmanden ønsker en redegørelse for ankenævnets brug af alternative afgørelsesprocedurer.

Ankenævnet har tidligere dels ved møde 16. juni 2005 og dels ved skrivelse af 7. juni 2004 orienteret ombudsmanden om sagsbehandlingstiden, som i øjeblikket er 12 - 18 måneder på grund af den stadig stigende sagsmængde, og dels orienteret om alternative voteringsmuligheder.

Ankenævnet har besluttet kun at anvende skriftlig votering i tvangsanbringelses-sager på grund af de store geografiske afstande i Grønland og den dermed forbundne lange ekspeditionstid for post. Ankenævnet har i stedet besluttet at anvende Formandsafgørelser i ikke skønsmæssige og principielle sager.

Spørgsmålet om, hvorvidt der kan ydes offentlig hjælp til huslejerestancer, vil imidlertid altid være en skønsmæssig vurdering og er som følge deraf nødt til at blive behandlet af det samlede ankenævn.

Ankenævnet har den generelle holdning at klager over tvangsanbringelse af børn skal opprioriteres, mens alle øvrige sager bliver behandlet i den rækkefølge de indkommer, og der i øvrigt er indkommet de nødvendige oplysninger fra de implicerede parter."

Jeg skrev den 28. marts 2006 til ankenævnet:

"Jeg modtog den 15. og 20. december 2005 ankenavnets høringssvar.

Jeg er herudover blevet opmærksom på, at ankenævnet i en artikel i avisen A.G. den 28. marts 2006 er blevet citeret for følgende:

"I de sidste år er der også kommet mange henvendelser fra lejere, der er ved at blive smidt ud af deres offentlige boliger, efter at lejelovgivningen er blevet strammet op.

De har typisk en restance, som de ikke har mulighed for at betale, efter at kommunen har givet afslag på hjælp.

Vi har hundredevis af den slags henvendelser, vi ikke kan gå ind i, siger Ankenævnet."

Ankenævnet har i sit høringssvar til mig oplyst, at sager om offentlig hjælp til huslejerestancer behandles af nævnet.

Jeg beder på denne baggrund nævnet om at redegøre for, om det fra avisen citerede, er udtryk for, at ankenævnet afviser at behandle klager over afslag på offentlig hjælp til dækning af huslejerestancer og i givet fald, med hvilken hjemmel.

Såfremt referatet fra avisen er korrekt, beder jeg også nævnet redegøre for årsagen til, at nævnet i høringssvaret til mig har oplyst, at de pågældende sager bliver behandlet."

Ankenævnet svarede mig den 30. marts 2006:

"Det Sociale Ankenævn har den 30. marts 2006 modtaget Ombudsmandens skrivelse vedrørende ovenstående sag.

Landstingets Ombudsmand ønsker på baggrund af en avisartikel i A.G. tirsdag den 28. marts orientering om, hvorvidt klager over afslag om hjælp fra det offentlige til betaling af huslejerestancer behandles af ankenævnet, som oplyst i skrivelse af 15. december 2005 fra ankenævnet.

Ankenævnet har tidligere redegjort for at spørgsmålet om, hvorvidt der kan ydes offentlig hjælp til huslejerestancer, altid vil være en skønsmæssig vurdering og er som følge deraf nødt til at blive behandlet af det samlede ankenævn.

Ankenævnet har ikke ændret praksis på dette område.

Udtalelsen til A.G. skal ikke forstås, som en afvisning af at behandle klager over afslag på offentlig hjælp til betaling af huslejerestancer.

Den af Ombudsmanden citerede pasus fra A.G. tirsdag den 28. marts 2006 skal alene læses, som ankenævnets frustration over ikke umiddelbart at kunne pådømme afgørelser omkring økonomisk hjælp til betaling af huslejerestancer.

Ankenævnet bliver ofte kontaktet af borgere, som står med truslen om at blive sat ud af boligen i løbet af få dage, fordi der er oparbejdet en huslejerestance, og kommunen har givet afslag på at betale restancen.

Ankenævnet har stor forståelse for disse borgeres ulykkelige situation, men har ikke med de nuværende ressourcer og den nuværende lovgivning mulighed for at hjælpe.

Ankenævnet finder ud fra ovenstående intet modstridende i den til Ombudsmanden fremsendte redegørelse dateret 15. december 2005 og det i A.G. citerede."

Jeg sendte den 8. juni 2006 ankenævnet følgende, supplerende høring:

"Jeg modtog den 31. marts 2006 ankenævnets svar på min supplerende høring af 28. marts 2006, og jeg tager ankenævnets oplysninger til efterretning.

Jeg bemærker samtidig, at jeg i min høring af 8. december 2005 bad ankenævnet om en udtalelse til spørgsmålet om, hvorvidt nævnet vil overveje alternative voteringsformer til egentlige møder, herunder skriftlig votering.

Ankenævnet har i sine svar af 15. december 2005 og 30. marts 2006 udtalt, at sager om ydelse af offentlig hjælp til dækning af huslejerestancer på grund af deres skønsmæssige karakter kræver behandling af det samlede ankenævn.

Det er min umiddelbare opfattelse, at det af ankenævnet anførte synspunkt, som i øvrigt ikke kan give mig anledning til bemærkninger, ikke udelukker anvendelse af eksempelvis skriftlig votering, idet denne voteringsform netop indebærer, at nævnet træffer beslutning efter forelæggelse af sagen for samtlige nævnetsmedlemmer.

Det af ankenævnet oplyste om anvendelse af formandsbeslutninger i ikke skønsmæssige og ikke principielle sager vedrører derimod spørgsmålet om adgang til delegation af nævnets afgørelseskompetence.

Jeg beder på denne baggrund nævnet om en yderligere udtalelse til, om nævnet, og i givet fald ud fra hvilke overvejelser, fortsat ikke finder grundlag for at benytte skriftlig votering i videre omfang end oplyst i høringssvaret af 15. december 2005."

Jeg modtog den 3. august 2006 nedenstående svar fra ankenævnet:

"Det Sociale Ankenævn har den 27. juli 2006 modtaget Ombudsmandens skrivelse vedrørende ovenstående sag.

Landstingets Ombudsmand ønsker på baggrund af ankenævnets skrivelse af 31. marts 2006 i ovennævnte sag om en udtalelse om ankenævnets overvejelser om alternative voteringsformer, herunder skriftlig votering.

Ankenævnet har tidligere redegjort for at spørgsmålet om, hvorvidt der kan ydes offentlig hjælp til huslejerestancer, altid vil være en skønsmæssig vurdering og er som følge deraf nødt til at blive behandlet af det samlede ankenævn.

Ankenævnet har endvidere i skrivelse af 15. december 2005 skrevet således:

Ankenævnet har besluttet kun at anvende skriftlig votering i tvangsanbringelses-sager på grund af de store geografiske afstande i Grønland og den dermed forbundne lange ekspeditionstid for post. Ankenævnet har i stedet besluttet at anvende Formandsafgørelser i ikke skønsmæssige og principielle sager.

Spørgsmålet om, hvorvidt der kan ydes offentlig hjælp til huslejerestancer, vil imidlertid altid være en skønsmæssig vurdering og er som følge deraf nødt til at blive behandlet af det samlede ankenævn.

Det er ikke ankenævnets vurdering, at sagsbehandlingstiden vil blive forkortet væsentligt ved skriftlig votering, henset til de geografiske afstande samt den yderligere arbejdsbyrde skriftlig votering vil give ankenævnets sekretariat.

Ankenævnet har ikke yderligere kommentarer."

Jeg udtalte herefter:

"Min undersøgelse har angået to spørgsmål: For det første spørgsmålet om ankenævnets prioritering af sager og for det andet spørgsmålet om anvendelse af skriftlig votering.

Til den del af undersøgelsen, som omfatter ankenævnets prioritering af sager, bemærker jeg følgende:

Ankenævnet har oplyst, at det er nævnets opfattelse, at klager over tvangsanbringelse af børn skal opprioriteres, og at alle øvrige sager skal behandles i den rækkefølge, som de indkommer.

Jeg bemærker hertil for det første, at en sådan intern regel om prioritering af sager ikke kan anvendes i strid med specielle regler om sagsbehandlingstid.

Jeg kan således som eksempel pege på, at ansøgninger om aktindsigt skal behandles særlig hurtigt, jf. landstingsloven om offentlighed i forvaltningen § 16, stk. 1, og sagsbehandlingslovens § 16, stk. 2, 1. pkt.

Jeg er dernæst enig med ankenævnet i, at der som udgangspunkt vil være behov for at give sager om anbringelse af børn uden for hjemmet en høj prioritering, idet et barns ret til at undgå adskillelse fra sine forældre er sikret

gennem FN's konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder art. 9, stk. 1, som Landsstyret er forpligtet til at gennemføre efter landstingsforordningen om hjælp til børn og unge § 3.

Jeg må imidlertid også fastslå, at det anførte hensyn om børns ret til at undgå adskillelse fra sine forældre ikke i alle tilfælde vil kunne bære en opprioritering af en klagesag om anbringelse af et barn uden for hjemmet.

Der kan således eksempelvis forekomme tilfælde, hvor en klagesag angår en afsluttet anbringelse uden for hjemmet, og hvor der efter min opfattelse ikke nødvendigvis foreligger et klart behov for at prioritere sagen frem for andre sager.

For så vidt angår spørgsmålet om, at andre sager prioriteres i den rækkefølge, som de indgår, er jeg enig i, at dette af hensyn til en ligelig behandling af klagerne vil være et relevant udgangspunkt for ankenævnets indledning af sagsbehandlingen.

Ankenævnet anfører konkret i sit hørings svar af 15. december 2005, at det anførte princip om behandling af sagerne i tidsrækkefølge forudsætter, at sagerne er tilstrækkeligt oplyst.

Jeg kan tilslutte mig dette synspunkt, idet prioriteringen efter klagetidspunkt nødvendigvis må fraviges i de tilfælde, hvor oplysningen af den konkrete sag trækker ud i forhold til øvrige sager.

Herudover er det imidlertid også min opfattelse, at der ud fra en konkret vurdering af den enkelte sag vil kunne opstå behov for at opprioritere sagen, også selvom der ikke er tale om en sag, hvor lovgivningen kræver hurtig sagsbehandling eller en sag om anbringelse af børn uden for hjemmet.

Kravet om en hurtig behandling af sager om anbringelse af børn uden for hjemmet udspringer af, at der tale om indgreb i fundamentale rettigheder.

Jeg finder, at hvis en påklaget afgørelse udgør eller indebærer et tvangsmæssigt indgreb i fundamentale rettigheder, navnlig sådanne rettigheder, som er beskyttet i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention med til lægsprotokoller, som er sat i kraft som lov for Grønland ved Kongelig Anordning nr. 814 af 18. september 2001, vil der som udgangspunkt være behov for en opprioritering af sagen.

Tilsvarende gælder, hvis en påklaget afgørelse indebærer en nærliggende risiko for efterfølgende indgreb i sådanne grundlæggende rettigheder.

For så vidt angår sager om offentlig hjælp til huslejebetalingen, har jeg ingen indvendinger mod, at disse sager som udgangspunkt indgår i nævnets almindelige prioritering af sagerne.

Det er imidlertid min opfattelse, at der i denne type sager i visse tilfælde vil kunne være behov for en opprioritering efter en konkret vurdering.

Jeg tænker her navnlig på tilfælde, hvor nægtelse af hjælp vil medføre, at et lejeforhold ophæves med den konsekvens, at en familie med børn udsættes uden passende genhusning. I et sådant tilfælde, må risikoen for en efterfølgende tvangsfjernelse af børnene, begrundet i varetagelse af børnenes tarv, forekomme nærliggende.

Det er sammenfattende min opfattelse, at den af ankenævnet oplyste prioriteringspraksis ikke kan give anledning til kritik i det omfang, at denne praksis anvendes som et udgangspunkt i sagsbehandlingen.

Jeg finder uanset dette anledning til at henstille, at nævnet er opmærksom på, om der i de enkelte sager foreligger forhold, som bør begrunde en fravigelse af denne prioritering.

Sådanne forhold, hvor nævnet bør fravige den overordnede prioritering foreligger, som nævnt, hvis

- loven foreskriver en hurtig sagsbehandling,*
- den påklagede afgørelse indebærer, eller kan indebære, en nærliggende risiko for indgreb i grundlæggende borgerrettigheder.*

Jeg bemærker til spørgsmålet om anvendelse af skriftlig votering:

Ankenævnet har om anvendelse af skriftlig votering udtalt følgende i sit hørings svar af 15. december 2005:

"Ankenævnet har besluttet kun at anvende skriftlig votering i tvangsanbringelses-sager på grund af de store geografiske afstande i Grønland og den dermed forbundne lange ekspeditionstid for post. Ankenævnet har i stedet besluttet at anvende Formandsafgørelser i ikke skønsmæssige og principielle sager."

Ankenævnet har videre udtalt i sit hørings svar af 2. august 2006:

"Ankenævnet har endvidere i skrivelse af 15. december 2006 skrevet således:

Ankenævnet har besluttet kun at anvende skriftlig votering i tvangsanbringelses-sager på grund af de store geografiske afstande i Grønland og den dermed forbundne lange ekspeditionstid for post. Ankenævnet har i stedet besluttet at anvende Formandsafgørelser i ikke skønsmæssige og principielle sager.

Spørgsmålet om, hvorvidt der kan ydes offentlig hjælp til huslejerestancer, vil imidlertid altid være en skønsmæssig vurdering og er som følge deraf nødt til at blive behandlet af det samlede ankenævn.

Det er ikke ankenævnets vurdering, at sagsbehandlingstiden vil blive forkortet væsentligt ved skriftlig votering, henset til de geografiske afstande samt den yderligere arbejdsbyrde skriftlig votering vil give ankenævnets sekretariat."

Til spørgsmålet om anvendelse af formandsafgørelser som alternativ til behandling i møder eller skriftlig votering bemærker jeg, at adgangen til at delegere nævnets afgørelseskompetence til sin formand, er begrænset til sager, som ikke giver anledning til tvivl, jf. landstingsforordningen om socialvæsenets styrelse og organisation § 10, stk. 3. Jeg er for så vidt enig med ankenævnet i, at dette i hvert fald udelukker, at der træffes formandsafgørelser i sager, som beror på et konkret skøn og sager, hvor nævnet skal tage stilling til principielle spørgsmål.

Jeg bemærker dernæst, at jeg er enig med ankenævnet i, at sager om offentlig hjælp til dækning af huslejerestancer normalt vil indebære, at ankenævnet skal foretage et konkret skøn, som gør det påkrævet, at sagerne behandles af det samlede ankenævn.

Dette kan foregå ved, at nævnet afgør sagerne på et møde eller ved skriftlig votering.

Skriftlig votering kan ikke ansues på linie med formandsafgørelser, som er udtryk for en delegation fra det samlede nævn til nævnets formand, idet skriftlig votering alene er udtryk for en sagsbehandlingsform, hvorved mundtlig votering i møder erstattes af skriftlig votering.

Ved skriftlig votering medvirker således hele nævnet ved sagens afgørelse.

Jeg bemærker videre, at jeg umiddelbart stiller mig tvivlende over for nævnets vurdering af, at anvendelse af skriftlig votering ikke vil forkorte nævnets sagsbehandlingstid væsentligt henset til de geografiske afstande og arbejdsbyrden for nævnets sekretariat.

En vurdering af hensigtsmæssigheden af en øget brug af skriftlig votering må nødvendigvis ses i forhold til den sagsbehandlingstid, som er en konsekvens af, at nævnet kun afholder et mindre antal møder om året. Jeg henviser herved til, at nævnet i sit brev af 19. oktober 2005 til A har oplyst, at nævnet holder 3 - 4 møder om året.

For så vidt angår belastningen af nævnets sekretariat ved en udvidet brug af skriftlig votering bemærker jeg, at de opgaver, som følger med brug af skriftlig votering som udgangspunkt vil være kopiering og afsendelse af

sagsakter og en indstilling fra nævnets formand eller sekretariat til nævnets medlemmer og modtagelse og registrering af medlemmernes vota.

Jeg finder det umiddelbart ikke dokumenteret, at der heri skulle ligge en væsentlig yderligere arbejdsbyrde i forhold til de eksisterende sagsgange.

Ved min vurdering af behovet for en udvidet brug af skriftlig votering finder jeg også at måtte tage hensyn til, at følgende fremgår af bemærkningerne til § 10 til forslaget til den nugældende landstingsforordning om socialvæsenets styrelse og organisation, hvor skriftlig votering er hjemlet i § 10, stk. 4:

"Bestemmelsen i stk. 3 giver mulighed for, at formanden under visse betingelser kan afsige kendelse på vegne af Det Sociale Ankenævn.

...

Ændringen skal ses i sammenhæng med bestemmelsens stk. 4, der giver mulighed for, at sager, som skønnes egnet til skriftlig behandling, udsendes til medlemmerne med indstilling til afgørelse. Af hensyn til retssikkerheden kan ethvert medlem kræve, at sagen drøftes på et normalt møde. Bestemmelsen tænkes navnlig anvendt i relativt enkle sager og i sager, hvor der af hensyn til parten bør træffes en afgørelse hurtigt. Det kan være sager, der er omfattet af gældende stk. 3.

Det vil sige, at der er foretaget en anden opdeling af de sager der efter den gældende forordning vil være omfattet af § 9, stk. 3, således at der vil være sager, hvor der ikke er tvivl om sagens afgørelse; disse vil henhøre under stk.3. Andre sager, som skønnes egnet til skriftlig behandling, vil henhøre under stk. 4. Dermed skulle der være en mere tydelig opdeling af sagerne. Dette forventes at medføre en lettelse af arbejdsgangen for sekretariatet for Det Sociale Ankenævn."

Det fremgår således af det citerede, at muligheden for skriftlig votering er indsat i loven for at give mulighed for hurtig sagsbehandling og for at lette arbejdet for ankenævnets sekretariat.

Jeg finder på denne baggrund, at de af ankenævnet anførte betænkeligheder ved en øget brug af skriftlig votering ikke kan tillægges afgørende vægt uden nærmere undersøgelser.

Hertil kommer, at Landstingets Finansudvalg i sin tillægsbetænkning af 22. marts 2006 vedrørende forslag til landstingslov for 2006 blandt andet har udtalt:

"Finansudvalget finder, at den oplyste sagsbehandlingstid for Det Sociale Ankenævn på 15 -18 måneder er uacceptabel lang. På denne baggrund henstiller Finansudvalget, at Landsstyret tager de nødvendige initiativer til at sikre, at sagsbehandlingstiden snarest muligt bliver nedbragt væsentligt."

Jeg finder på dette grundlag anledning til at henstille, at ankenævnet overvejer at benytte skriftlig votering i videre i omfang end nu."

Jeg havde ved beretningsårets udløb ikke modtaget svar fra Det Sociale Ankenævn.

39. Andet

Kontrol af fraflytteregninger ved tvangsudsættelser

På baggrund af henvendelser vedrørende A/S Boligselskabet INI's håndtering af tvangsflytninger, der dog ikke gav anledning til undersøgelse i de konkrete sager, fandt ombudsmanden anledning til af egen drift at indlede en undersøgelse af spørgsmålet om kontrol af flytteregninger ved tvangsflytninger.

Ombudsmanden tog A/S Boligselskabet INI's oplysninger om selskabets kontrol af udgifterne til efterretning (j.nr. 11.73.39.10/022-06).

Den 14. marts 2006 skrev jeg således til A/S Boligselskabet INI:

"Jeg har ved tidligere lejlighed behandlet en klage fra ... over A/S Boligselskabet INI. Et af spørgsmålene i sagen drejede sig om størrelsen af regningen for flytning af indbo ved en udsættelse. Denne del af sagen blev afsluttet ved, at A/S Boligselskabet INI ved brev af 8. november 2004 til mig udtalte, at:

"... boligselskabet har den holdning, at eksterne tjenesteydelser skal leveres bedst og billigst, uanset hvad de vedrører."

Spørgsmålet om flytteudgifter ved tvangsflytninger er siden blevet berørt i forbindelse med en anden klagesag, som blev afsluttet som følge af at klagen blev tilbagekaldt.

Jeg har modtaget endnu en henvendelse desangående, som imidlertid ikke gav mig anledning til at indlede en undersøgelse, idet spørgsmålet om, hvorvidt selve ophævelsen af lejemålet var berettiget, er indbragt for retten.

Jeg finder som følge af de nye henvendelser anledning til af egen drift at iværksætte en undersøgelse af spørgsmålet, jf. landstingslov om Landstingets Ombudsmand § 6, stk. 5.

Jeg anmoder A/S Boligselskabet INI om at redegøre for, hvilken fremgangsmåde selskabet anvender til fordeling af flytteopgaver, og hvordan selskabet konkret sikrer sig, at opgaverne udføres bedst og billigst."

Jeg bragte sagen i erindring ved brev af 18. april 2006.

Jeg modtog følgende svar fra A/S Boligselskabet INI den 8. maj 2006:

"Flytning af udsatte lejeres bohav.

Idet ombudsmanden har henvendt sig til INI om ovenstående emne, har jeg bedt INIs regionschefer kommentere ombudsmandens spørgsmål.

Sammenfattende kan det oplyses, at i de byer, hvor der sker flytning af bohaver, er der kun et flyttefirma bortset fra Nuuk og Sisimiut. Sidstnævnte steder anvender INI det firma, hvis service vi foretrækker, og som samtidig tilbyder de billigste løsninger. Vi fordeler således ikke opgaverne imellem forskellige firmaer.

Med hensyn til at opgaverne skal udføres bedst og billigst, gælder det både for flytning og andre tjenesteydelser, at INI vedvarende er bevidst om, at priserne på tjenesteydelser ikke bliver for høje. I Nuuk har INI f.eks. bemærket, at priserne kunne blive meget høje. Derfor har flyttefirmaet tilbudt en fast pris pr. m³, hvilket har fået priserne til at falde.

Det skal for en god ordens skyld nævnes, at flytning af udsatte lejeres bohaver er vanskelig at sammenligne med normale flytninger. Der er udsatte lejere, hvis boliger stort set er uden bohaver, og hvor flytteudgiften er lille. Omvendt vil udgiften til flytning blive høj, når der er tale om meget rodede lejligheder. De udsatte lejere vil sjældent være til stede og kan derfor heller ikke sige, om der er ting, som de ikke ønsker at medtage."

Jeg anmodede A/S Boligselskabet INI om en supplerende redegørelse ved sålydende brev af 27. juni 2006:

"Jeg har modtaget boligselskabets brev af 2. maj 2006.

Jeg anmoder boligselskabet om at oplyse, hvornår aftalen om en fast pris pr. kubikmeter i Nuuk er indgået.

Jeg anmoder samtidig boligselskabet om at oplyse, hvorledes boligselskabet fører kontrol med timeopgørelser fra flyttefirmaer i resten af Grønland."

Jeg modtog følgende svar fra A/S Boligselskabet INI den 10. juli 2006:

"Flytning af udsatte lejeres bohaver.

Som svar på ombudsmandens seneste brev kan jeg oplyse, at Regionskontoret i Nuuk i august sidste år aftalte at afregne pr. m³ med flyttefirmaet.

INI sikrer sig, at flytteudgifterne ikke bliver for høje på samme måde, som INI forholder sig til andre regninger, f.eks. ved at sammenligne regning med arbejdsmængden eller ved at sammenligne med andre flytteregninger."

Jeg udtalte herefter:

"A/S Boligselskabet INI har meddelt, at selskabet er opmærksomt på problematikken omkring størrelsen af flytteregningerne, og at selskabet har foretaget konkrete foranstaltninger for at bringe udgifterne ned i Nuuk.

A/S Boligselskabet INI har endvidere meddelt, at selskabet fører kontrol med timeopgørelserne fra de flyttefirmaer, som selskabet anvender i resten af Grønland.

Jeg tager dette til efterretning, og foretager mig herefter ikke yderligere i sagen."

94. Offentlig ret

Det Sociale Ankenævns begrundelsespraksis

Ombudsmanden blev på baggrund af en borgers klage opmærksom på, at Det Sociale Ankenævn har en generel begrundelsespraksis i sager, der afvises på grund af fristoverskridelse og valgte af egen drift at undersøge, hvorvidt denne praksis levede op til kravet om begrundelse i sagsbehandlingslovens § 24.

Ombudsmanden fandt ikke, at Det Sociale Ankenævns begrundelser i sager, hvori der foreligger oplysninger om særlige forhold, der kan have betydning for en eventuel klagefristdispensation, lever op til sagsbehandlingslovens krav om begrundelse.

Ombudsmanden fandt, at i sager, hvori sådanne oplysninger ikke foreligger, lever Det Sociale Ankenævns begrundelser op til minimumskravene herfor.

Ombudsmanden henstillede dog, at Det Sociale Ankenævn i disse sager for at overholde god forvaltningsskik skriver en fyldigere begrundelse (j. nr. 11.73.94.02 / 031-06).

Sagens omstændigheder er følgende:

Den 10. april 2006 skrev jeg således til Det Sociale Ankenævn:

"Jeg modtog den 15. december 2005 ankenævnets svar på mit brev af 24. oktober 2005.

Jeg noterer mig, at ankenævnet i den konkrete sag har vurderet, at klagefristen er udløbet, og at nævnet ikke har fundet grundlag for at dispensere fra fristen.

Jeg tager det oplyste til efterretning og foretager mig derfor ikke yderligere i anledning af A's klage til mig, idet jeg dog bemærker, at min beslutning om ikke at behandle sagen, ikke er udtryk for en stillingtagen til, om jeg er enig i ankenævnets anvendelse af klagefristreglerne i den konkrete sag.

Min beslutning hviler alene på en konstatering af, at ankenævnet har oplyst, at ankenævnet har undersøgt, om klagefristen var udløbet, og om der burde dispenseres fra klagefristen.

Jeg har samtidig valgt at sende A en kopi af ankenævnets svar til mig.

Ankenævnet har videre oplyst:

"Ankenævnet kan naturligvis i hver enkelt afvisningssag redegøre for hvilke overvejelser, der ligger til grund for afvisningen, men de ressourcemæssige problemer i ankenævnet har medført, at behandlingen af ældre klagesager prioriteres højere."

Jeg forstår dette således, at ankenævnet af ressourcemæssige årsager ikke giver anden begrundelse for afgørelser om at afvise sager som følge af fristoverskridelse, end at klagefristen er overskredet.

Da der efter ankenævnets svar er tale om en generel begrundelsespraksis i sager, hvor klager afvises som følge af fristoverskridelse, finder jeg, at jeg af egen drift, jf. ombudsmandslovens § 6, stk. 5, bør undersøge nærmere,

- hvorvidt en sådan begrundelse lever op til sagsbehandlingslovens minimumskrav til begrundelser, jf. herved sagsbehandlingslovens § 24, eller hvorvidt begrundelseskravet kan lempes ud fra de af nævnet anførte ressourcehensyn, og

- hvorvidt ankenævnet af egen drift bør tage stilling til og begrunde, om nævnet skal dispensere fra klagefristen.

Jeg beder derfor om ankenævnets udtalelse til disse punkter."

Den 23. juni 2006 erindrede jeg Det Sociale Ankenævn om sagen.

Den 2. august 2006 skrev Det Sociale Ankenævn følgende til mig:

"Vedr.: Det Sociale Ankenævns behandling af spørgsmål om overskridelse af klagefristen, Deres j. nr. 11.73.94.02/031-06

Det Sociale Ankenævn har den 23. juni 2006 modtaget Ombudsmandens skrivelse vedrørende ovennævnte sag.

Landstingets Ombudsmand anmoder i skrivelser om orientering om, hvorvidt ankenævnet finder, at en afvisning som følge af en fristoverskridelse, der alene henviser til, at fristen er overskredet, lever op til sagsbehandlingslovens minimumskrav til begrundelse.

Endvidere anmoder Ombudsmanden om en udtalelse om, hvorvidt ankenævnet af egen drift bør tage stilling til og begrunde om nævnet kan dispensere fra klagefristen.

Såfremt ankenævnet afviser at behandle en klage på grund af fristoverskridelse, vil der være angivet, hvor meget fristen er overskredet, samt en henvisning til de relevante lovbestemmelser.

Ankenævnet finder, at sagsbehandlingslovens minimumskrav til begrundelse herved er opfyldt.

Ankenævnet kan oplyse, at ankenævnet altid, inden en klage afvises, vurderer, hvornår klagefristen er begyndt at løbe, ligesom det altid indgår i ankenævnets over-

vejelser om særlige forhold i den enkelte klagesag taler for, at der dispenseres fra klagefristen."

Jeg udtalte herefter:

"Lovgrundlaget:

Reglerne om begrundelse findes i kapitel 6 i landstingslov nr. 8 af 13. juni 1994 om sagsbehandling i den offentlige forvaltning.

Det fremgår af § 22, at:

"En afgørelse skal, når den meddeles skriftligt, være ledsaget af en begrundelse, medmindre afgørelsen fuldt ud giver den pågældende part medhold."

Det fremgår af § 24, at:

"En begrundelse for en afgørelse skal indeholde en henvisning til de retsregler, i henhold til hvilke afgørelsen er truffet, i det omfang, afgørelsen efter disse regler beror på et administrativt skøn, skal begrundelsen tillige angive de hovedhensyn, der har været bestemmende for skønsudøvelsen.

Stk. 2. Begrundelsen skal endvidere om fornødent indeholde en kort redegørelse for de oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, som er tillagt væsentlig betydning for afgørelsen.

Stk. 3. Begrundelsens indhold kan begrænses, i det omfang partens interesse i at kunne benytte kendskab til denne til varetagelse af sit tarv findes at burde vige for afgørende hensyn til den pågældende selv eller til andre private eller offentlige interesser, jf. § 15."

Der findes i kapitel VII i Vejledning om sagsbehandlingsloven fra Grønlands Hjemmestyre, Lovkontoret, december 1994, en nærmere uddybning af reglerne om begrundelse.

Det fremgår blandt andet af punkt 132 vedrørende redegørelse for oplysninger om faktiske omstændigheder, at:

"132. Begrundelsen skal endvidere om fornødent indeholde en kort redegørelse for de oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, som har været tillagt væsentlig betydning for afgørelsen. Vurderingen af, i hvilket omfang der i en konkret sag bør redegøres for myndighedens opfattelse af sagens faktum, må bl.a. bero på, om dette er omtvistet, og i øvrigt også på, hvorvidt parten må antages i forvejen at være bekendt hermed, f.eks. som følge af, at man tidligere eller samtidig med begrundelsens meddelelse har imødekommet en begæring fra den pågældende om aktindsigt."

Klageadgangen til Det Sociale Ankenævn og tidsfristen for indgivelse af klagen fremgår af § 8 i landstingsforordning nr. 11 af 12. november 2001 om socialvæsenets styrelse og organisation som har følgende ordlyd:

"Den der er part i en sag, hvor kommunalbestyrelsen i medfør af det sociale regelsæt har truffet en afgørelse, kan indbringe afgørelsen for Det Sociale Ankenævn. Klagen skal indgives til Det Sociale Ankenævn inden for fire uger efter modtagelsen af afgørelsen.

Stk. 2. Den der er part i en sag, hvor Landsstyret i medfør af det sociale regelsæt har truffet en afgørelse, kan indbringe afgørelsen for Det Sociale Ankenævn. Det gælder dog ikke, hvor der i lovgivningen er fastsat særlig bestemmelse om, at afgørelsen ikke kan påklages. Klagen skal indgives til Det Sociale Ankenævn inden for fire uger efter modtagelsen af afgørelsen.

Stk 3. Sager om anbringelse uden for hjemmet af børn og unge under 18 år uden samtykke fra indehaveren af forældremyndigheden, kan indbringes for Grønlands Landsret inden for en frist af fire uger fra Det Sociale Ankenævns afgørelse.

Stk. 4. Det Sociale Ankenævn og Landsdommeren kan se bort fra, at tidsfristen ikke er overholdt, såfremt overskridelsen skyldes grunde, der ikke kan tilregnes den pågældende."

Den konkrete sag:

Det Sociale Ankenævn skrev i brev af 2. august 2006, at såfremt Det Sociale Ankenævn afviser at behandle en klage på grund af en fristoverskridelse, vil der i afvisningen været angivet, hvor meget fristen er overskredet samt være en henvisning til de relevante lovbestemmelser.

Det Sociale Ankenævn skrev videre, at ankenævnet altid, inden en klage afvises, foretager en vurdering af, hvornår klagefristen er begyndt at løbe, ligesom det altid indgår i ankenævnets overvejelser om, hvorvidt særlige forhold i den enkelte klagesag taler for, at der dispenseres fra klagefristen.

Det Sociale Ankenævn anførte, at ankenævnets begrundelsespraksis i ovennævnte sager skyldes, at ankenævnet på grund af ressourcemangel har valgt at prioritere ældre klagesager højere.

§ 24, stk. 1:

I henhold til sagsbehandlingslovens § 24, stk. 1, skal en forvaltningsmyndighed i begrundelsen anføre efter hvilke retsregler, afgørelsen er truffet, og hvis afgørelsen efter reglerne beror på et administrativt skøn, skal der i begrundelsen også angives de hovedhensyn, der har været bestemmende for afgørelsen.

I de sager, hvor klagen er indkommet efter klagefristens udløb, og der er oplyst om forhold, som kan have betydning for, at Det Sociale Ankenævn efter § 8, stk. 4, i landtingslov om socialvæsenets styrelse og organisation overvejer at dispensere fra klagefristen, skal ankenævnet i den konkrete sag vurdere disse forhold og træffe en skønsmæssig afgørelse på baggrund heraf.

Det betyder, at der også i begrundelsen skal redegøres for, hvornår klagefristen efter Det Sociale Nævns opfattelse er begyndt at løbe, såfremt der i sagen foreligger oplysninger, der gør dette spørgsmål relevant.

I de sager, hvor klagen er indkommet efter klagefristens udløb, og hvor der ikke foreligger oplysninger om forhold, som taler for at dispensere fra fristen, træffer ankenævnet afgørelse alene på baggrund af, om klagefristen er overholdt, og der er i disse sager ikke tale om en skønsmæssig afgørelse fra ankenævnet.

§ 24, stk. 2:

Det fremgår af sagsbehandlingslovens § 24, stk. 2, at en begrundelse om fornødent endvidere skal indeholde en kort redegørelse for de oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, som er tillagt væsentlig betydning for afgørelsen.

Det betyder, at Det Sociale Ankenævn i de tilfælde, hvor der i sagen er faktiske omstændigheder, der har væsentlig betydning for sagens afgørelse, og som klager ikke kan anses for at være bekendt med, for at opfylde kravene til stk. 2, skal anføre disse omstændigheder i begrundelsen, på trods af, at der ikke er tale om en skønsmæssig afgørelse.

Jeg bemærker, at Det Sociale Ankenævn i disse sager ligeledes skal være opmærksom på reglerne om partshøring.

Konklusion:

Jeg finder, at med den begrundelse, som Det Sociale Ankenævn angiver at bruge i sager, der afvises på grund af fristoverskridelse, er sagsbehandlingslovens minimumskrav til begrundelse efter § 24, stk. 1, ikke opfyldt, hvis der i sagen foreligger oplysninger med betydning for vurderingen af, om der kan dispenseres fra fristen.

Jeg henstiller derfor, at Det Sociale Ankenævn i fremtiden i begrundelserne også anfører de hovedhensyn, der har været bestemmende for afgørelserne. Ankenævnet skal i klagen anføre, hvorfor de nævnte forhold ikke kan anses som førende til en dispensation fra klagefristen efter § 8, stk. 4.

Jeg bemærker, at ressourcemangler, som anført af Det Sociale Ankenævn, ikke kan begrunde, at en myndighed ikke opfylder minimumskravene om begrundelse i loven. Disse regler er, som ordet angiver, det absolutte minimum for, hvad en begrundelse skal indeholde.

Samtidig er det min opfattelse, at det ville stemme bedre overens med god forvaltningsskik, såfremt Det Sociale Ankenævn i alle sager, der afvises

grundet fristoverskridelser, i begrundelsen beskriver alle de faktiske omstændigheder, som ankenævnet har lagt vægt på ved afgørelsen.

Jeg henstiller derfor, at Det Sociale Ankenævn for at overholde god forvaltningsskik skriver mere fyldestgørende begrundelser."

Jeg modtog den 6. november følgende svar fra Det Sociale Ankenævn:

"Vedr.: Det Sociale Ankenævns behandling af spørgsmål om overskridelse af klagefrist.

Det Sociale Ankenævn har den 2. november 2006 modtaget Ombudsmandens skrivelse vedrørende ovennævnte sag.

Landstingets Ombudsmand henstiller i skrivelsen, at Det Sociale Ankenævn overholder god forvaltningsskik ved at skrive en mere fyldestgørende begrundelse, når ankenævnet afviser at behandle indkomne klager på grund af fristoverskridelse.

Det Sociale Ankenævn tager Ombudsmandens henstilling til efterretning."

Jeg skrev den 13. november 2006 således til Det Sociale Ankenævn:

"Vedr.: Det Sociale Ankenævns behandling af sager med overskridelse af klagefrist

Jeg har den 6. november modtaget Det Sociale Ankenævns skrivelse af 3. november 2006.

Jeg forstår det anførte således, at Det Sociale Ankenævn i fremtiden vil skrive mere fyldestgørende begrundelser i disse typer sager.

Jeg foretager mig således ikke mere i sagen."

6. Opfølgning på tidligere års beretninger - klagesager

Årsberetning 2005, afsnit 5, side 51 ff.

Sagsbehandlingstid i Det Sociale Ankenævn, sagen bortkommet i nævnet (j. nr. 11.05.07.04/111-03)

Jeg skrev den 4. januar 2006 til ankenævnet med kopi til A:

"Jeg erindrede i brev af 7. december 2005 om et svar på mine henstillinger i sagen.

Jeg har herefter ikke hørt fra ankenævnet.

A har i et brev af 15. december 2005 til ankenævnet, som A har sendt mig i kopi, udtrykt utilfredshed med, at sagen er udsat til marts 2006.

Jeg beder på denne baggrund igen ankenævnet om at orientere mig om sagens forløb, ligesom jeg erindrer om et svar på mine generelle henstillinger om tilrettelæggelsen af sagsbehandlingen."

Ankenævnet skrev den 5. januar 2006 til A med kopi til mig:

"Vedr.: Deres skrivelse af 15. december 2005.

Det Sociale Ankenævn tilskrev Dem i oktober 2005 og oplyste Dem om, at Deres klage ved en meget beklagelig fejl var bortkommet.

Ankenævnet ønskede samtidig oplyst, hvorvidt De ønskede at fastholde den tidligere indgivne klage og i bekræftende fald genfremsende de tidligere indsendte dokumenter.

Ankenævnet modtog Deres svar 21. oktober 2005 og anmodede straks ... kommune om genfremsendelse af de relevante dokumenter.

Før ankenævnet kan behandle en klage, er det nødvendigt at have sagen belyst fra både klageren og den indklagedes side.

Ankenævnet modtog i slutningen af november 2005 den ønskede dokumentation fra ... kommune. Dette var imidlertid så tæt på ankenævnets møde 2. december 2005, at ankenævnets medlemmer ikke havde mulighed for at sætte sig ind i sagens detaljer, og ankenævnet besluttede derfor at udskyde behandlingen af klagen til førstkommende møde som afholdes 3. marts 2006."

Jeg modtog kopi af ankenævnets afgørelse den 3. april 2006, og jeg skrev herefter den 25. april 2006 til ankenævnet:

"Jeg modtog den 3. april 2006 kopi af ankenævnets afgørelse af 28. marts 2006 i sagen.

Jeg foretager mig herefter ikke yderligere i anledning af A's klage til mig.

Jeg erindrer imidlertid samtidig om, at sagen gav mig anledning til henstille følgende til ankenævnet:

" - at nævnet orienterer ombudsmanden om sine procedurer for bekræftelse af modtagelsen af indkomne klager og

- at nævnet indfører et effektivt erindringssystem, som er egnet til at sikre, at sagerne ikke forbliver uekspederede."

Ankenævnet har fortsat ikke besvaret de citerede henstillinger, og jeg erindrer derfor igen om et svar på, hvad henstillingerne giver ankenævnet anledning til at foretage."

Ved brev af 12. juli 2006 erindrede jeg ankenævnet om svar på mit brev af 25. april 2006.

Den 3. og 15. august 2006 modtog jeg følgende svar fra ankenævnet:

"Det Sociale Ankenævn har den 12. juli 2006 modtaget Ombudsmandens skrivelse vedrørende ovennævnte sag.

Landstingets Ombudsmand anmoder i skrivelserne om orientering om ankenævnets procedure for bekræftelse af indkomne klager samt status for ankenævnets erindringssystem.

Ankenævnet behandler alle indkomne klager på møde en gang om ugen. På dette møde træffes der afgørelse om klagerne kan behandles eller skal afvises.

Umiddelbart efter dette møde bliver klager orienteret om hvorvidt sagen er under behandling eller er blevet afvist.

Endvidere bliver klager efterfølgende kopiorienteret hver gang den afgørende myndighed bliver rykket for sagsredegørelse og sagsoplysninger.

Ankenævnet kan endvidere oplyse, at ankenævnet har undersøgt forskellige muligheder for et effektivt elektronisk erindringssystem endnu uden held. Det er hensigten, at ankenævnet sammen med det øvrige Sekretariat for Landsstyret i løbet af kort tid skal have indført Scan Jour og ankenævnet afventer derfor dette."

Jeg afsluttede herefter sagen ved følgende brev af 2. oktober 2006:

"Jeg modtog den 3. og 15. august 2006 ankenævnets besvarelse af mine henstillinger, som jeg senest havde bragt i erindring ved brev af 12. juli 2006.

Jeg tager i den forbindelse til efterretning, at ankenævnet en gang ugentligt tager stilling til, hvilke klager som skal afvises og hvilke, som skal realitetsbehandles, og at ankenævnet umiddelbart herefter orienterer klagerne herom, ligesom klagerne orienteres om nævnets rykkere til øvrige myndigheder.

Jeg har desuden noteret mig, at det indtil nu ikke er lykkedes for ankenævnet at anskaffe et elektronisk erindringssystem, men at ankenævnet sammen med øvrige enheder i Landsstyrets sekretariat i løbet af kort tid får indført systemet ScanJour.

Jeg bemærker i tilknytning hertil, at retschef Michael Mikkelsen den 27. september 2006 telefonisk har fået oplyst hos ankenævnets sekretær, at ScanJour indeholder et erindringssystem, og at ankenævnets sekretær ved samme lejlighed orienterede retschefen om, at sekretæren har udarbejdet en skriftlig instruks for nævnets fuldmægtig, hvorefter fuldmægtigen løbende skal følge op på sagerne.

Jeg foretager mig på denne baggrund ikke yderligere i sagen."

Årsberetning 2005, afsnit 5, side 59 ff.

Klage over sagsbehandlingstid i Det Sociale Ankenævn (j.nr. 11.05.08.04/001-05)

Jeg erindrede ved brev af 1. februar 2006 ankenævnet om min henstilling af 4. oktober 2005.

Jeg modtog den 22. februar 2006 følgende svar fra Det Sociale Ankenævn:

"Det Sociale Ankenævn har den 1. februar 2006 modtaget Ombudsmandens skrivelse vedrørende ovennævnte sag.

Landstingets Ombudsmand anmoder i skrivelsen om orientering om, hvorvidt ankenævnet har indført et erindringssystem.

Ankenævnet kan oplyse, at ankenævnet har undersøgt forskellige muligheder for et effektivt elektronisk erindringssystem endnu uden held. Det er hensigten, at ankenævnet samme med det øvrige Sekretariat for Landsstyret i løbet af kort tid skal have indført Scan Jour og ankenævnet afventer derfor dette."

Jeg meddelte ved brev af 31. maj 2006 ankenævnet, at jeg tager det oplyste til efterretning og at jeg herefter afventer yderligere orientering herom.

Jeg meddelte afslutningsvist ved brev af 5. oktober 2006 følgende til ankenævnet:

"I forbindelse med behandling af en anden sag - klage fra A - meddelte jeg ankenævnet, at jeg på baggrund af oplysninger om ankenævnets snarlige ibrugtagning af systemet ScanJour, der bl.a. indeholder et erindringssystem, og på baggrund af ankenævnets udarbejdelse af en skriftlig instruks til opfølgning af sager, ikke foretager mig yderligere i sagen.

Jeg meddeler hermed, at jeg med de samme begrundelser ligeledes afslutter denne sags behandling."

Årsberetning 2005, afsnit 5 side 82 ff.

Rekursinstansens undersøgelsespligt (j. nr. 11.03.39.05/042-05)

Ved brev af 20. januar 2006 meddelte Direktoratet for Erhverv, Landbrug og Arbejdsmarked mig, at direktoratet havde genoptaget behandlingen af sagen og i den forbindelse havde anmodet Nukissiorfiit om tilsendelse af virksomhedens sag til gennemsyn.

Direktoratet orienterede mig ved brev af 30. marts 2006 om resultatet af sagens genbehandling.

Jeg afsluttede herefter sagen ved følgende brev af 4. maj 2006:

"Direktoratet orienterede mig ved brev af 30. marts 2006 om resultatet af direktoratets genbehandling af sagen.

Jeg forstår direktoratets afgørelse således, at direktoratet efter at have gennemgået sagens akter finder, at Nukissiorfiit i sin kontakt med A om spørgsmålet om opsætning af jernstænger til beskyttelse af hendes vandstikledning har udvist en ansvarspådragende adfærd, og at direktoratet på dette grundlag har pålagt Nukissiorfiit at erstatte A udgiften til de pågældende jernstænger.

Jeg foretager mig herefter ikke yderligere i sagen.

Jeg har sendt A en kopi af dette brev."

Årsberetning 2005, afsnit 5, side 109 ff.

Klage over afslag på lokal distribution af programmer fra DR1 og DR2 og afslag på aktindsigt i KNR's aftaler med Danmarks Radio og TV2 Danmark (j. nr. 11.04.96.08/056-04)

Nuuk TV's advokat meddelte mig den 31. maj 2006, at Nuuk TV havde fået aktindsigt som ansøgt, hvorfor jeg ved brev af 26. maj 2006 meddelte KNR, med kopi til Nuuk TV og Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke, at jeg ikke foretog mig yderligere i sagen.

Årsberetning 2005, afsnit 5, side 163 ff.

Klage over tilskrivning af skatterenter (j. nr. 11.10.45.01/061-04)

Jeg rykkede den 13. januar 2006 K kommune for svar på mit brev af 5. oktober 2005.

Jeg modtog den 6. februar 2006 følgende svar fra kommunen:

"K kommune har modtaget Landstingets Ombudsmands breve nr. 11.215 af den 05/10-2005 og nr. 11.480 af den 13/01-2006.

Uanset bemærkningerne i de 2 ovennævnte breve er det fortsat kommunens opfattelse, at man bredt og repræsentativt - og dermed dækkende - har dokumenteret den praksis der er anvendt vedrørende rentetilskrivning.

Som tidligere nævnt er Landstingets Ombudsmand desuden meget velkommen til at foretage sin egen stikprøvekontrol, men kommunen mener sig omvendt ikke forpligtet til selv at fremfinde yderligere dokumentation.

Kommunen har allerede meddelt at man fastholder rentekravet mod A, og at firmaet må anlægge en retssag mod kommunen, hvis man ikke kan anerkende dette. Under en eventuel retssag vil det så være op til domstolene (og ikke Landstingets Ombudsmand) at vurdere og vægte den dokumentation parterne ønsker at påberåbe sig.

K kommune har ikke foretaget en "uberettiget praksisændring", idet Den Grønlandske Indkomstskattelovs bestemmelser om rentetilskrivning ikke kan fraviges. Landstingets Ombudsmand bemærkninger om, at kommunen må "påregne" at det vil blive "overvejet" etc. etc. må derfor beklageligvis opfattes som et forsøg på at lægge et usagligt pres på kommunen.

Det kan naturligvis ikke udelukkes at der er sager, hvor kommunen ved en forglemmelse ikke har foretaget rentetilskrivning. Skulle dette være tilfældet, må kommunen i så tilfælde efterfølgende gøre rentekravet gældende. Men det kan aldrig føre til, at korrekt tilskrevne renter, i sager hvor debitor ikke har betalt rettidigt ved forfald, skal tilbageføres.

For så vidt angår Landstingets Ombudsmands afsluttende bemærkninger, så søger kommunen i videst muligt omfang at kontere bedst og hurtigst muligt. Ligeledes er månedsopgørelserne - som der også er redegjort for i andre sammenhænge - under stadig udvikling, men det er kommunens opfattelse at disse allerede i deres nuværende form giver borgere, firmaer med flere et klart, overskueligt og forståeligt billede af deres økonomiske mellemværende med kommunen.

I forhold til Landstingets Ombudsmand foretager kommunen sig herefter ikke yderligere i sagen."

Jeg svarede kommunen den 8. maj 2006:

"Kommunen sendte mig den 31. januar 2006 sit svar på mit brev af 5. oktober 2005.

Det fremgår af kommunens svar, at kommunen ikke agter at følge mine henstillinger i min udtalelse af 13. april 2005, som var sålydende:

"Jeg henstiller derfor, at kommunen genoptager sagen vedrørende rentetilskrivningen i forhold til A's restancer for indeholdelsespligtig A-skat for 2003.

Jeg henstiller også, at kommunen overvejer, hvordan forholdet berigtiges overfor de øvrige arbejdsgivere i kommunen. Jeg anmoder om at blive orienteret om resultatet af kommunens genoptagelse af sagen og overvejelserne vedrørende de øvrige arbejdsgivere."

Kommunen er ikke fremkommet med nye oplysninger, som kan understøtte kommunens tidligere tilkendegivne opfattelse af, at der ikke har været tale om en praksisændring.

Kommunen har derimod nu tilkendegivet det synspunkt, at kommunen ikke har grundlag for at følge mine henstillinger under henvisning til, at rentetilskrivning er obligatorisk.

Jeg bemærker til dette, at jeg afgav mine henstillinger under den forudsætning, at kommunens tidligere praksis for ikke at tilskrive skatterenter var lovlig.

Mine henstillinger er derfor en konsekvens af min opfattelse af, at kommunen ikke uden forudgående varsel af praksisændringen var berettiget til at ændre praksis fra ikke at tilskrive renter til at tilskrive renter.

Jeg er enig med kommunen i, at spørgsmålet om, hvorvidt kommunens senest tilkendegivne synspunkt, at rentetilskrivning er obligatorisk, indebærer, at A ikke kan gøre krav på tilbagebetaling af tilskrevne renter for tiden forud for den meddelelse om den praksisændring, som jeg i min udtalelse er gået ud fra er sket, kun kan afgøres endeligt af domstolene.

Jeg finder imidlertid, at selve den omstændighed, at kommunen har ændret praksis uden forudgående at varsle dette for de berørte borgere og virksomheder, er en fejl, som kommunen skal rette ved at genbehandle spørgsmålet om den rentetilskrivning, som er foretaget for perioden forud for meddelelsen af praksisændringen.

Jeg kan ikke have bemærkninger til, at kommunen ved sagernes genbehandling inddrager spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger retlige eller faktiske forhold, som taler imod, at de berørte virksomheder og borgere kan gøre tilbagebetalingskrav gældende uanset kommunens fejl.

Jeg bemærker dog, at kommunen bør foretage en nærmere vurdering af, om skatyderne for tiden forud for meddelelsen om praksisændringen kan støtte ret på den tidligere praksis med ikke at tilskrive renter, idet alene det forhold, at kommunen anser rentetilskrivning for obligatorisk, efter min opfattelse ikke uden nærmere undersøgelser kan føre til det resultat, at tilbagebetaling nægtes.

Jeg henviser herved til, at det inden for rigsfællesskabet antages, at der kan foreligge tilfælde, hvor en berettiget forventning hos skatyderen efter en konkret vurdering afskærer skattemyndighederne fra uden varsel at ændre praksis. Dette synspunkt ses ikke fraveget af hjemmestyret efter overtagelsen af lovgivnings- og administrationskompetencen på skatteområdet.

Jeg har herudover noteret mig, at kommunen er af den opfattelse, at kommunen vil være berettiget til at kræve efterbetaling i de tilfælde, hvor renter ikke er tilskrevet.

Jeg bemærker hertil, at jeg efter et tilsvarende synspunkt som for tilbagebetalingssspørgsmålets vedkommende, ikke umiddelbart kan være enig med kommunen i, at spørgsmålet om retten til at kræve efterbetaling i det tilfælde, hvor kommunen begik en fejl ved ikke at tilskrive renter, kan afgøres alene ud fra en snæver vurdering af, om skattelovens rentebestemmelser er af obligatorisk art.

Såfremt kommunen fortsat ikke agter at genoptage sagen om rentetilskrivning for A (og andre arbejdsgivere i samme situation) med henblik på afklaring af, hvad der kræves for at rette den uvarslede praksisændring, er jeg af den opfattelse, at kommunen herved forsømmer sin pligt til i nødvendigt omfang at rette administrative fejl, og jeg vil i givet fald være af den opfattelse, at der foreligger en situation, som jeg skal give Landstinget og Landsstyret meddelelse om, jf. ombudsmandslovens § 10.

Jeg kan i den forbindelse ikke se, hvorledes det skulle udgøre et usagligt pres på kommunen, at jeg forventer, at kommunen efterlever sin pligt til at rette administrative fejl, og jeg i sig selv vil anse for det en væsentlig fejl, at kommunen ikke retter begåede fejl i forvaltningen.

Jeg gentager derfor min henstilling til kommunen om genbehandling af renteskrivningen for A og andre arbejdsgivere.

Til kommunens svar på min anden henstilling i sagen, vedrørende behovet for bedre information og vejledning i månedsopgørelser og rentespecifikationer, forstår jeg kommunens svar således, at kommunen er enig med mig i, at disse oplysninger skal opfylde det konkrete informationsbehov hos borgere og virksomheder.

Jeg går derfor også ud fra, at kommunen er enig med mig i, at månedsopgørelser og andre kontoudtog og økonomiske specifikationer ikke er fyldestgørende, hvis de alene angiver borgernes økonomiske mellemværende med kommunen i form af interne koder, som kommunen ikke kan gå ud fra, at borgerne kender betydningen af.

Jeg foretager mig derfor ikke yderligere i forhold til denne henstilling.

Da kommunen har sendt Skattedirektoratet en kopi af sit seneste brev til mig, har jeg fundet rigtigst også at sende Skattedirektoratet en kopi af nærværende brev."

Jeg modtog den 8. juni 2006 dette svar fra kommunen:

"Hermed anerkendes modtagelsen af Ombudsmandens skrivelse nr. 11753 af den 08/05-2006.

Under henvisning til denne skal K Kommune for god ordens skyld endnu en gang meddele, at man ikke agter at genoptage sagen / ændre sin tidligere afgørelse.

Endelig skal K kommune - under henvisning til det på side 4 i 3. sidste afsnit i Ombudsmandens ovennævnte skrivelse anførte - bemærke at man ikke er enig med Ombudsmanden.

K kommune har tilkendegivet at man selvfølgelig hele tiden er opmærksom på muligheden for at forbedre månedsopgørelsen, men man maner samtidig at denne allerede i dag giver en fyldestgørende, retvisende og entydig information til borgeren.

K kommune anser herefter sagen for værende afsluttet."

Jeg gav herefter ved følgende brev af 14. august 2006 Landstinget og Landsstyret meddelelse om sagen:

"Ved min udtalelse af 13. april 2005 til K kommune, som jeg vedlægger i kopi til orientering, udtalte jeg mig blandt andet om kommunens ændring af praksis i forbindelse med opkrævning af renter af for sent betalte A-skatte.

Kommunen havde således i en årrække ikke opkrævet renter, men besluttede i november 2003, at renter skulle opkræves med virkning fra 1. januar 2004. Praksisændringen blev ikke meddelt arbejdsgiverne forud for dette tidspunkt, men arbejdsgiverne blev bekendt med ændringen i forbindelse med kommunens månedsopgørelser for maj måned 2004, hvoraf fremgik rentetilskrivning for januar til april 2004.

En virksomhed klagede til mig over praksisændringen, og jeg fandt, at en sådan, bebyrdende praksisændring kun kunne ske med virkning fra efter tidspunktet for praksisændringens meddelelse, og jeg henstillede derfor, at kommunen genoptog sagerne om rentetilskrivning for den pågældende periode for såvel den virksomhed, som havde klaget til mig, som for øvrige arbejdsgivere i kommunen.

Kommunen har besluttet ikke at følge min henstilling og har til støtte herfor i første række henvist til, at det ikke er korrekt, at kommunen også før 2004 tilskrev renter, men at dette skete manuelt, og herudover til, at rentetilskrivning er obligatorisk.

Jeg vedlægger ligeledes kopi af kommunens breve til mig og af min svar på kommunens breve.

Det er, som jeg har gjort kommunen opmærksom på, min opfattelse, at kommunen ikke har sandsynliggjort, at kommunen har tilskrevet renter efter fast praksis for perioden før 2004.

Kommunen har yderligere anført, at den omstændighed, at tilskrivning af skatterenter er obligatorisk, indebærer, at kommunen ikke har pligt til at genoptage sager om rentetilskrivning i forbindelse med praksisændringen i 2004.

Det er min opfattelse, at kommunen ikke kan afvise at genbehandle sagerne vedrørende rentetilskrivning for januar til april 2004 alene med henvisning til, rentetilskrivning er obligatorisk, idet der er tale om en uvarslet praksisændring, og idet berettigede forventninger hos skatteyderne efter omstændighederne kan afskære skattemyndighederne fra ændre praksis uden forudgående varsel.

Pligten til at genoptage behandlingen af sagerne har til formål at afklare, om der er begået retlige fejl, som kommunen skal rette i forhold til borgerne.

Jeg finder, at kommunen ved at afvise at genoptage sagerne tilsidesætter sin pligt til at undersøge, om der er begået sådanne fejl, som kommunen på eget initiativ skal rette.

Da der efter de foreliggende oplysninger er tale om flere sager end den konkrete sag, som min undersøgelse omfattede, finder jeg, at kommunens stillingtagen til genbehandlingsspørgsmålet er udtryk for en fejl af større betydning, som jeg skal give Landstinget og Landsstyret meddelelse om, jf. ombudsmandslovens § 10.

Jeg beder i den anledning Landsstyret meddele mig, hvad sagen giver Landsstyret anledning til at foretage.

Jeg har samtidig ved kopi af dette brev og ved særskilt brev givet Landstinget meddelelse om sagen."

Jeg modtog den 9. oktober 2006 kopi af følgende brev fra Tilsynsrådet for de Grønlandske Kommuner til K Kommune:

"Tilsynsrådet har på møde den 5. oktober 2006 behandlet Landstingets Ombudsmands henvendelse vedr. klage over K Kommunes praksisændring med hensyn til renteberegning af for sent indbetalt A-skat.

Tilsynsrådet sekretariat har i den forbindelse indhentet høringssvar fra K kommune.

Kommunen anfører, at Tilsynsrådets sekretariat i indstillingen alene har lagt Landstingets Ombudsmands sagsfremstilling til grund for indstillingen og ikke i fornødent omfang beskrevet K Kommunes opfattelse af sagen.

Hertil kan oplyses, at Tilsynsrådet er bekendt med samtlige dokumenter i sagen og derfor er korrespondancen mellem K Kommune og Landstingets Ombudsmand også taget i betragtning ved sagens vurdering.

Der er Tilsynsrådets vurdering, at kommunens længerevarende praksis med ikke at tilskrive renter af for sent indbetalt A-skat, giver borgerne en berettiget forventning om, at denne praksis fortsætter, og selvom opkrævningen af renter er lovpligtig, vil denne forventning hos borgeren afskære skattemyndighederne fra at ændre praksis uden forudgående varsel.

Det følger af de almindelige sagsbehandlingsprincipper, at kommunen er forpligtet til at undersøge samtlige afgørelser truffet efter den uvarslede praksisændring. Undersøgelsen skal afdække om kommunen har begået fejl, som kommunen har pligt til at rette i forhold til borgerne.

Tilsynsrådet pålægger K Kommune, at Landstingets Ombudsmands henstilling om genbehandling af afgørelser over rentetilskrivninger af for sent indbetalt A-skat efter praksisændringen 1. januar 2004 imødekommes."

Jeg afsluttede sagen i forhold til kommunen ved følgende brev af 19. december 2006:

"Jeg modtog den 9. oktober 2006 en orientering fra Tilsynsrådet for De Grønlandske Kommuner om, at Tilsynsrådet ved brev af 5. oktober 2006 pålagde kommunen at følge min henstilling om genbehandling af tilskrivninger af renter for for sent indbetalt A-skat for så vidt angår kommunens ændring af sin praksis 1. januar 2004 og frem til det tidspunkt, hvor de berørte arbejdsgivere blev bekendt med den nye praksis.

Jeg har forstået Tilsynsrådets afgørelse således, at Tilsynsrådet har fundet, at kommunen ved ikke at genoptage behandlingen af sagerne, har begået en ulovlighed, som er omfattet af styrelseslovens § 61 om Tilsynsrådets tvangsmidler over for kommunerne.

Jeg finder på denne baggrund ikke anledning til at foretage mig yderligere i sagen, men jeg har dog ved særskilt brev og ved kopi af dette brev bedt Tilsynsrådet om at orientere mig om sagens videre forløb.

Jeg har samtidig ved særskilte breve og ved kopier af dette brev orienteret A og Landstingets Lovudvalg om min afslutning af sagen."

Årsberetning 2005, afsnit 6, side 295 ff.

Meddelelse til Landstinget og Landsstyret om uklart retsgrundlag for et afslag på en ansøgning om indchartring af en havgående trawler i kystnært fiskeri (j. nr. 11.03.56.01/152-03)

Jeg skrev den 31. maj 2006 til Direktoratet for Fiskeri og Fangst med kopi til Landstingets Lovudvalg:

"Jeg har noteret mig, at Landstinget på sin forårssamling 2006 som pkt. 30 behandlede rapporten om regulering af fiskeriet fra det af Landsstyret nedsatte udvalg.

Jeg beder på denne baggrund direktoratet meddele mig, hvorvidt Landsstyret, som oplyst i direktoratets brev af 13. oktober 2005, fortsat forventer at fremsætte et forslag til ændring af fiskeriloven på Landstingets forårssamling 2007, som tager højde for min meddelelse efter ombudsmandslovens § 11 om uklarheder i hjemmelsgrundlaget for den administrative regulering af fiskeriet."

Direktoratet svarede mig i følgende brev af 9. juni 2006:

"Der henvises til Deres skrivelse af 31.05.2006, hvori Direktoratet for Fiskeri, Fangst og Landbrug blev anmodet om at meddele Landstingets Ombudsmand, om forslaget til ændring af fiskeriloven forventes fremsat ved Landstingets Forårssamling 2007.

Direktoratet for Fiskeri, Fangst og Landbrug skal hermed bekræfte, at der vil blive taget højde for de uklarheder der findes i hjemmelsgrundlaget for den administrative regulering af fiskeriet i forslaget til ændring af fiskeriloven, og at forslaget fortsat forventes fremsat ved Landstingets Forårssamling 2007."

Jeg afsluttede herefter sagen ved følgende brev af 1. november 2006:

"Direktoratet har i brev af 9. juni 2006 bekræftet, at Landsstyret forventer at fremsætte et lovforslag på Landstingets forårssamling 2007, som afhjælper de eksisterende uklarheder i regelgrundlaget om afgrænsning af det havgående fiskeri fra det kystnære fiskeri, nemlig:

- fravigelse i bekendtgørelsesform (derogation) af de ved lovgivningens indførelse af flådekomponenter forudsatte kriterier for opdelingen i disse komponenter og
- fravigelse af de lovmæssige forudsætninger ved individuelle afgørelser (dispensationer) herunder det nærmere indhold af direktoratets eventuelle dispensationsbeføjelse.

Jeg foretager mig på denne baggrund ikke yderligere i sagen."

Årsberetning 2005, afsnit 6, side 304 f.

Administrationsdirektoratets behandling af en sag om ansøgt afsked af medarbejder fra et andet direktorat (j. nr. 11.03.20.01/043-02)

Den 19. januar 2006 rykkede jeg Administrationsdirektoratet for svar på mit brev af 16. november 2005.

Personaledirektoratet, som havde overtaget Administrationsdirektoratets sagsområder, svarede mig den 14. februar 2006:

"Personaledirektoratet er fortsat ved at afklare afgrænsningen af kompetence-spørgsmålet, Direktoratet beklager den lange sagsbehandlingstid.

Landstingets Ombudsmand vil blive underrettet så snart direktoratets kompetence er afklaret."

Ved brev af 21. maj 2006 spurgte jeg direktoratet, hvor langt sagen var nået.

Jeg modtog den 26. juli 2006 følgende svar fra direktoratet:

"Personaledirektoratet har modtaget Landstingets Ombudsmands skrivelse af den 21. maj 2006 vedrørende direktoratets kompetence i forbindelse med ... sagen.

Direktoratet skal først og fremmest beklage den lange sagsbehandlingstid.

Personaledirektoratet skal herved besvare Landstingets Ombudsmands konkrete spørgsmål i skrivelsen af den 29. juni 2004.

Direktoratet finder ikke, som tidligere nævnt, at direktoratet har kompetence til at træffe afgørelse om alle ansættelsesretlige spørgsmål. Det vurderes, at det som hovedregel er de enkelte direktorater og institutioner, der træffer afgørelse i den konkrete personalesag. Personaledirektoratet har således som udgangspunkt kun en råd-

givende og administrativ funktion i personalesager, og Personaledirektoratet er ikke rekursinstans for de afgørelser, som træffes af de øvrige direktorater og institutioner.

I nogle tilfælde vil det dog være Personaledirektoratet, der træffer afgørelse vedrørende ansættelsesretlige spørgsmål. Dette forudsætter som udgangspunkt hjemmel i lovgivning, aftale, overenskomst el. lign. Derudover har Økonomidirektoratets Overenskomstafdeling, som overenskomstpart, overdraget kompetencen til at træffe afgørelse i individuelle sager til Personaledirektoratet, fx tildeling af tillæg efter overenskomsten. Det skal dog her tilføjes, at Overenskomstafdelingen har den overordnede fortolkningskompetence i forhold til overenskomster og aftaler."

Jeg afsluttede sagen ved følgende brev af 18. september 2006 til Personaledirektoratet:

"Jeg modtog den 26. juli 2006 direktoratets redegørelse for afklaringen af direktoratets kompetence.

Jeg har noteret mig, at direktoratet ikke længere gør gældende, at konkrete personalebeslutninger truffet af de administrative myndigheder uden for direktoratet kan påklages til direktoratet.

Jeg har endvidere noteret mig, at direktoratet er af den opfattelse, at direktoratets afgørelser skal have sædvanlig hjemmel, og at direktoratet konkret skal være tillagt kompetence for at kunne træffe afgørelser i forhold til de ansatte.

Jeg foretager mig herefter ikke yderligere i sagen."

Årsberetning 2005, afsnit 6, side 308 ff.

En kommunes behandling af en ansøgning om boligsikring (j. nr. 11.10.02.04/048-03)

Den 31. oktober 2006 rettede jeg på ny henvendelse til Landsstyret i sagen:

"Ved brev af 17. december 2003 gav ombudsmanden efter ombudsmandslovens § 11 Landsstyret meddelelse om, at reglerne om rekurs i boligsikringsager var uklare.

Ombudsmanden henviste herved til, at det var uklart, om den begrænsning i klageadgangen, som var indført ved § 14 i landstingsforordning nr. 3 af 31. maj 2001 om boligsikring i lejeboliger var bortfaldet ved § 8, stk. 1 i landstingsforordning nr. 11 af 12. november 2001 og socialvæsenets styrelse og organisation.

Ombudsmanden bad Landsstyret meddele, hvad sagen gav Landsstyret anledning til at foretage.

Ombudsmanden modtog den 26. april 2004 det i kopi vedlagte svar fra Familiedirektoratet.

Ombudsmanden modtog efterfølgende den 21. juli 2004 det ligeledes i kopi vedlagte svar fra direktoratet.

Ombudsmanden skrev herefter den 7. oktober 2004 til direktoratet:

"Jeg vender nu tilbage til sagen, hvor direktoratet i brev 6. juli 2004 svarede på mit brev af 17. maj 2004.

Jeg bemærker indledningsvis, at jeg har noteret mig, at Landstinget på den igangværende efterårssamling behandler et forslag fra Landsstyret til ændring af landstingsforordningen om boligsikring i lejeboliger § 9.

Jeg bemærker herefter, at jeg tager direktoratets svar til efterretning for så vidt angår § 7 i Direktoratet for Sociale Anliggender og Arbejdsmarkeds instruks af november 2001 vedrørende sagsbehandling af ansøgninger om boligsikring i lejeboliger, idet Familiedirektoratet oplyser, at instruksen vil blive rettet senest i forbindelse med ikrafttrædelsen den foreslåede ændring af landstingsforordningen.

Tilbage står spørgsmålet om rekurs af afgørelser i boligsikringssager.

Jeg bemærker, at direktoratet i sit svar af 6. juli 2004 har henvist til direktoratets brev af 15. april 2004. Jeg gør direktoratet opmærksom på, at jeg først den 26. maj 2004 modtog direktoratets brev af 15. april 2004.

Direktoratets brev af 15. april 2004 giver mig herefter anledning til at anføre:

Det er min opfattelse, at direktoratet ikke klart besvarer mit spørgsmål om, hvorvidt den ved landstingsforordning nr. 11 af 12. november 2001 om socialvæsenets styrelse og organisation § 8, stk. 1, indførte klageadgang medfører, at de ankebegrensninger, som fremgår af landstingsforordning nr. 3 af 31. maj 2001 om boligsikring i lejeboliger § 14 er bortfaldet.

Der er således tale om, at landstingsforordningen om socialvæsenets styrelse og organisation ikke forholder sig udtømmende til spørgsmålet om, hvorvidt ankebegrensninger i tidligere vedtagne landstingsforordninger på det sociale område fortsat opretholdes uanset den generelt formulerede klageadgang i § 8.

Der er tale om, at § 8, i stk. 2, konkret forholder sig til, at ankebegrænsningsregler i anden lovgivning vedrørende Landsstyrets afgørelser opretholdes. Det vil derfor være nærliggende at slutte modsætningsvis herfra således, at ældre ankebegrænsningsregler for kommunale afgørelser er bortfaldet.

Jeg anmoder derfor på ny direktoratet om at forholde sig til, hvorledes den foreliggende uklarhed om klageadgangen kan afhjælpes."

Den 14. januar 2005 modtog ombudsmanden et svar fra direktoratet, som jeg også vedlægger i kopi.

Dette medførte, at ombudsmanden den 24. januar 2005 sendte Familiedirektoratet en uddybende redegørelse for grundlaget for sin meddelelse efter ombudsmandslovens § 11. Denne redegørelse vedlægger jeg i udskriftsform.

Ombudsmanden modtog den 10. februar 2005 et svar fra direktoratet, som jeg også vedlægger.

Ombudsmanden har herefter konstateret, at hun ikke har modtaget noget fyldestgørende svar på sin meddelelse efter ombudsmandslovens 11, som havde til formål at få afklaret, om Landsstyret mener, at der er behov for en ændring/præcisering af landstingsforordningen om socialvæsenets styrelse og organisation og/eller landstingsforordningen om boligsikring i lejeboliger, eller om Landsstyret mener, at reglerne er klare nok, som de er, og hvordan de så i givet fald skal fortolkes.

Jeg beder på denne baggrund Landsstyret om på ny at tage stilling til, hvad ombudsmandens meddelelse giver anledning til at foretage."

Jeg modtog den 27. november 2006 følgende svar fra Familiedirektoratet, som jeg ikke havde taget stilling til ved beretningsårets udløb:

"Senest ved brev af 31. oktober 2006 har Landstingets Ombudsmand rettet henvendelse til Familiedirektoratet vedrørende rekurs af afgørelser i boligsikringsager.

Familiedirektoratet er efter den tidligere korrespondance med Landstingets Ombudsmand opmærksomme på problematikken vedrørende uhensigtsmæssighederne i klageadgang til Det Sociale Ankenævn i sager om boligsikring.

Familiedirektoratet vil på den baggrund ændre klageadgangen i landstingsforordning nr. 3 af 31. maj 2001 om boligsikring i lejeboliger, således at alle afgørelser truffet ifølge landstingsforordning om boligsikring kan påklages til Det Sociale Ankenævn. Familiedirektoratet kan dog ikke garantere, at det kan nås til Forårssamlingen 2007, men vil dog forsøge dette. Ellers vil ændringsforslaget komme på Efterårssamlingen 2007."

Årsberetning 2005, afsnit 6, side 313 ff.

Sagsoplysning ved behandling af afskedsansøgning begrundet i arbejdsforhold (j. nr. 11.03.21.01/105-00)

Personaledirektoratet orienterede mig ved brev af 27. januar 2006 om, at direktoratet havde indgået forlig med A i sagen. Direktoratet sendte mig en kopi af forliget.

Jeg afsluttede sagen ved følgende brev af 28. februar 2006:

"Jeg modtog den 30. januar 2006 direktoratets orientering om, at direktoratet og A har indgået et forlig til fuld og endelig afgørelse af ethvert mellemværende i forbindelse med A's fratreden fra stillingen som ...

Jeg foretager mig herefter ikke yderligere i sagen.

Jeg har sendt kopi af dette brev til A, til dennes partsrepræsentant advokat A, til Landsstyreformanden og til Landstingets Lovudvalg, som jeg senest orienterede ved brev af 14. juli 2005."

Årsberetning 2005, afsnit 6, side 315 f.

Partshøringsmangler ved flere afskedigelser (j. nr. 11.32.20.0/114-97, 11.32.20.0/093-98 og 11.32.20.0/037-99)

Den 4. januar 2006 modtog jeg følgende svar fra klageren i sagen 11.32.20.0/093-98:

"Spørgsmål vedr. om jeg ville modtage bevilling om fri proces til at anlægge rets-sag til Grønlands Landsret?"

Ja, jeg vil anlægge sag.

Vedr. denne sag skrev jeg sidste gang til K Kommune den 11. oktober 2004. I brevet tilbød jeg, såfremt vi kan blive enige om det, at modtage den tabte løn i et år som erstatning, uden at lade sagen gå for retten. Såfremt sagen skal for retten, vil jeg ikke ændre på mit krav om to års løn som erstatning. Oven i lønnen vil jeg kræve renterne af beløbet fra tiden jeg blev "afskediget" pr. år 2000 og frem til sagens afslutning.

K Kommune har erkendt, at sagen om min afskedigelse ikke er korrekt behandlet og at jeg skulle have erstatning. K Kommune tilbyder, at jeg kunne få to måneders løn som erstatning. Da jeg i oktober 2000 forhørte mig telefonisk hos K Kommune om sagen, fandt jeg ud af, at kommunalbestyrelsen havde besluttet, at sagen der vedrørte mig skal for retten, hvor man kan afgøre størrelsen af erstatningen. Efterfølgende forhørte jeg mig hos kredsretten i ..., men der havde man ikke modtaget sagen fra K Kommune.

Da der, set fra min side er gået en del år, uden at sagen er afsluttet, har jeg tænkt mig, at rette henvendelse til retten, men det er også fint, hvis Ombudsmanden vil lade sagen gå videre til retten.

Med håb om, at sagen viderebringes til Landsretten hurtigst muligt."

I sagen 11.32.20.0/037-99 meddelte klageren mig telefonisk den 18. januar 2006, at klageren ønskede fri proces.

Den 30. januar 2006 modtog jeg fra kommunen kopi af følgende brev fra kommunen til Landsstyreformanden:

"Indledningsvis anser vi vores kommunale sekretariats utilfredsstillende reaktioner vedr. Ombudsmandens breve i enkelte sager gennem flere år som værende meget beklagelig.

Du kom også ind på den kommunale sekretariats manglende reaktion i forbindelse med Ombudsmandens breve vedr. andre 3 konkrete sager.

Kommunalbestyrelsen ser på den manglende reaktion i ovennævnte sager med alvor, hvorfor kommunalbestyrelsen nu er i fuld gang med implimentering initiativer

med henblik på styrkelse af sekretariatet. Det sker bl.a. ved etablering og besættelse af en ny vicekommunaldirektørstilling, og derudover vil vi nævne, at kommunaldirektørstillingen besættes pr. 1. februar 2006 ved en midlertidig ansættelse. Kommunalbestyrelsen lægger vægt på, at kommunaldirektørstillingen besættes med en til stillingen kvalificeret person, hvorfor det ikke med sikkerhed kan oplyses, hvornår den nye kommunaldirektør kan holde møde med Tilsynsrådets Sekretariat.

Dog lover kommunalbestyrelsen, at de ovennævnte sager afsluttes inden 3 måneder."

Den 3. marts 2006 modtog jeg fra kommunen følgende brev dateret 12. juli 2004 vedr. sagen 11.32.20.0/037-99, som jeg ikke tidligere havde modtaget:

"Ombudsmanden modtaget kopi af kommunens skrivelse af 22.3.2004 til ... Kommunen tilbød ... løn i en periode og opfordrede ... til at sende et forslag til kommunens økonomiudvalg om evt. yderligere erstatning.

Der er ikke modtaget nogen form for reaktion på skrivelsen, som heller ikke er blevet returneret.

Der vil nu blive afsendt et anbefalet enslydende brev til den pågældende, og såfremt der stadig ikke modtages en reaktion, vil K kommune ikke foretage sig yderligere i sagen."

Brevet var vedlagt følgende kopi af et brev til klageren, ligeledes dateret 12. juli 2004, som jeg heller ikke tidligere havde modtaget kopi af:

"Om kommunens skrivelse af 22.3.2004.

Den 22.3.2004 skrev vi således til dig i anledning af din afskedigelse fra K kommune i 1999.

Vi har ikke modtaget nogen form for reaktion på skrivelsen.

En sådan sag skal forelægges for kommunens Økonomiudvalg, og du er derfor nødt til at meddele udvalget, på hvilken måde du ønsker sagen afsluttet.

Såfremt vi ikke hører fra dig inden den 9. august 2004, vil vi betragte sagen som afsluttet."

Ligeledes den 3. marts 2006 modtog jeg følgende brev af 12. juli 2004 fra kommunen til mig i sagen j. nr. 11.32.20.0/093-98, som jeg ikke tidligere havde modtaget:

"Ombudsmandsinstitutionen har modtaget kopi af kommunens skrivelse af 22.3.2004, hvori kommunen erklærer sig enig med ombudsmanden i, at den pågældende vil være berettiget til en erstatning efter sin afskedigelse fra K kommune pr. 28.2.1998.

... anmodes i skrivelsen om at sende et forslag til kommunens økonomiudvalg om, hvorledes sagen kan afsluttes.

På økonomiudvalgsmødet den 2.6.2004 blev behandlet et forslag fra den pågældende om en erstatning på 350.000 kr., svarende til 2 års løn.

Uddrag fra økonomiudvalgets referat af 2.6.2004, pkt. 4:

Erstatningskrav fra ... for uberettiget afskedigelse

... blev afskediget fra K kommune pr. 28.2.1998. Ombudsmanden har kendt opsigelsen ugyldig på grund af manglende høring. I forbindelse med en genoptagelse af sagen i 2000 gjorde kommunen endnu en fejl, der ifølge ombudsmanden (og den nuværende kommunaldirektør) betød, at ... skulle have løn i over 2 år. I vedlagte skrivelse kræver ... derfor en erstatning på 2 års løn.

Imidlertid var han ansat ved kommunen i under 2 år, hvilket normalt ville have betydet et opsigelsesvarsel på 3 måneder. Kommunen har tidligere tilbudt ham 3 måneders løn + extra 2 måneders løn som erstatning, hvilket han ikke ville acceptere.

Kommunaldirektøren indstiller, at kommunen gentager tilbuddet om de 5 måneders løn, og såfremt han ikke ønsker at acceptere det, skal sagen indbringes for domstolene. (Da mappen med bilag er stor, medtages den på mødet).

Beslutning:

Videresendes til kommunalbestyrelsen. Udvalget indstiller, at der skal gennemføres en retssag.

Ombudsmanden skal orienteres.

Økonomiudvalget ønskede således ikke at gentage tilbudet om en erstatning, og kommunalbestyrelsen godkendte da også på sit møde den 23.6.2004 (lukket dagsorden pkt. 1), at ... måtte rejse en sag ved domstolene, såfremt han ønsker en erstatning.

Sammen med kopi af den pågældendes skrivelse af 14.4.2004 vedlægges kopi af kommunens meddelelse af d.d. til ... om kommunalbestyrelsens beslutning."

I brev af 7. marts 2006 meddelte kommunen mig, at kommunen i sagen j. nr. 11.32.20.0/037-99 ville søge at komme i dialog med klageren, og hvis dette ikke lykkedes, ville kommunen afvente et eventuelt sagsanlæg.

Den 6. juni modtog jeg tre breve, som kommunen havde dateret den 31. marts 2006, og som var stilet til mig med kopi til klagerne.

Brevene var i det væsentlige enslydende og oplyste:

"K Kommune skal hermed erkende, at din afskedigelse fra stilling på socialforvaltningen i K Kommunium i 1999, skete uden partshøring.

Kommunen beklager dette.

Kommunen ønsker at sagen afsluttes, og tilbyder dig erstatning for __ måneders løn i henhold til den løn du får i dag.

Du bedes venligst at svare senest den 19. april 2006."

I sagerne 11.32.20.0/114-97 og 11.32.20.0/093-98 blev klagerne tilbudt 6 måneders løn som en forligsmæssig afslutning af sagen, mens klageren i sagen 11.32.20.0/037-99 blev tilbudt tre måneders løn.

Den 9. juni 2006 skrev jeg til klageren i sagen 11.32.20.0/114-97 med kopi til kommunen:

"Den 28. december 2005 skrev jeg til dig, at jeg var indstillet på at anbefale over for Grønlands Landsret, at du fik fri proces til at anlægge retssag mod kommunen med påstand om erstatning, såfremt du kunne dokumentere, at du havde lidt et økonomisk tab som følge af kommunens afskedigelse af dig.

Jeg har herefter ikke hørt fra dig.

Kommunen har efterfølgende orienteret mig om, at kommunen ved brev af 31. marts 2006 har erkendt over for dig, at afskedigelsen af dig ikke har været gennemført på et lovligt grundlag, og at kommunen med henblik på en forligsmæssig afslutning af sagen har tilbudt dig en erstatning på 6 måneders løn.

Det vil på denne baggrund være nødvendigt, at du over for kommunen tager stilling til kommunens forslag, forinden du overvejer et sagsanlæg mod kommunen.

Jeg beder dig derfor orientere mig om, hvorledes du besvarer kommunens forligstilbud.

Jeg foretager mig ikke yderligere i sagen, forinden det er afklaret, om sagen kan afsluttes ved et forlig.

Jeg har samtidig ved særskilt brev vedlagt kopi af dette brev bedt kommunen orientere mig om sagens videre forløb."

Den 14. juni 2006 skrev jeg således til klageren i sagen 11.32.20.0/093-98 med kopi til kommunen:

"Den 28. december 2005 skrev jeg til dig, at jeg var indstillet på at anbefale over for Grønlands Landsret, at du bevilgedes fri proces til at anlægge sag mod K Kommune, såfremt du kunne dokumentere, at du havde lidt et økonomisk tab som følge af kommunens afskedigelse af dig.

Ved brev af 4. januar 2006 bekræftede du, at du ønskede at anlægge en erstatningssag mod kommunen.

Du oplyste imidlertid ikke i brevet, hvilket økonomisk tab, som du havde lidt i forbindelse med, at kommunen afskedigede dig.

Jeg modtog efterfølgende en kopi af kommunens brev af 31. marts 2006, hvori kommunen erkender, at afskedigelsen af dig ikke var lovlig. Kommunen tilbyder dig i dette brev en erstatning på 6 måneders løn.

Da jeg ikke er i besiddelse af konkrete oplysninger om, hvilket tab du har lidt ved kommunens ulovlige afskedigelse af dig, kan jeg ikke vurdere, om du bør acceptere kommunens tilbud.

Det vil imidlertid være nødvendigt, at du besvarer kommunens tilbud, forinden du tager stilling til, om du vil anlægge retssag mod kommunen, idet du ikke har grundlag for at føre retssag mod kommunen, hvis kommunen har tilbudt dig fuld erstatning.

Jeg beder dig derfor orientere mig om, hvorledes du besvarer kommunens forligstilbud.

Jeg foretager mig ikke yderligere i sagen forinden, det er afklaret, om sagen kan afsluttes ved et forlig.

Jeg har samtidig ved særskilt brev vedlagt kopi af dette brev bedt kommunen orientere mig om sagens videre forløb."

Ligeledes den 14. juni 2006 skrev jeg til klageren i sagen 11.32.20.0/037-99 med kopi til kommunen:

"Den 28. december 2005 skrev jeg til dig, at jeg var indstillet på at anbefale over for Grønlands Landsret, at du kunne opnå fri proces til at anlægge sag mod K Kommunia, såfremt du kunne dokumentere, at du havde lidt et økonomisk tab som følge af kommunens afskedigelse af dig.

Den 18. januar 2006 meddelte du mig, at du ønskede, at jeg anbefalede over for Grønlands Landsret, at du opnåede fri proces.

Jeg modtog efterfølgende en kopi af kommunens brev af 31. marts 2006, hvori kommunen erkender, at afskedigelsen af dig ikke var lovlig. Kommunen tilbyder dig i dette brev en erstatning på 3 måneders løn.

Da jeg ikke er i besiddelse af konkrete oplysninger om, hvilket tab du har lidt ved kommunens ulovlige afskedigelse af dig, kan jeg ikke vurdere, om du bør acceptere kommunens tilbud.

Det vil imidlertid være nødvendigt, at du besvarer kommunens tilbud, forinden du tager stilling til, om du vil anlægge retssag mod kommunen, idet du ikke har grundlag for at føre retssag mod kommunen, hvis kommunen har tilbudt dig fuld erstatning.

Jeg beder dig derfor orientere mig om, hvorledes du besvarer kommunens forligstilbud.

Jeg foretager mig ikke yderligere i sagen, forinden det er afklaret, om sagen kan afsluttes ved et forlig.

Jeg har samtidig ved særskilt brev vedlagt kopi af dette brev bedt kommunen orientere mig om sagens videre forløb."

I sagen 11.32.20.0/093-98 sendte klageren mig følgende e-mail den 16. juli 2006:

"Det er korrekt, at jeg ønsker at føre en sag gennem kredsretten for uretmæssig afskedigelse af K kommune, samt at jeg ikke vil acceptere K kommunes tilbud om lønmæssig erstatning i 6 måneder.

Sidste gang snakkede jeg med kommunaldirektør ... fra K kommune ultimo marts måned 2006. Denne fremsatte kun et mundtligt tilbud om, at de var villige til at betale en erstatning på 6 måneders løn, altså ikke skriftligt, og såfremt et skriftligt tilbud skulle eksistere, er dette aldrig nået frem til mig. Jeg har ellers påstået et krav om, at jeg blev erstattet med to års løn samt renter på 10% p.a., hvis dette kunne blive taget op som en sag i kredsretten. Dog har jeg prøvet at indgå et kompromis med, at jeg fik erstatning svarende til et års løn, udenom en sag igennem kredsretten, for at vi måske kunne finde hinanden på midtvejen i forhandlingerne, Det kunne kommunaldirektøren ikke acceptere, og jeg selv kunne ikke acceptere K kommunes tilbud om en erstatning på 6 måneders løn. Derfor eksisterer kredsretten som eneste udvej i denne sag.

Mine krav overfor K kommune er følgende:

To års lønerstatning 2 x 175.000 kr.	=	350.000 kr.
For uretmæssig behandling og tort	=	100.000 kr.
10 % i renter for hvert år i perioden		
1. maj 2000 - 1. maj 2006, i alt:		797.202,45 kr.

Renterne skal være iberegnet, idet jeg har ventet i årevis.

Kopi af dette brev er sendt til K kommune."

Ved brev af 7. august 2006 skrev jeg til Grønlands Landsret, at jeg anbefalede, at klageren i sagen j. nr. 11.32.20.0/093-098 kunne få fri proces til at søge afskedigelsen prøvet ved domstolene. Jeg skrev samtidig til klager i sagen med kopi til kommunen:

"Jeg har modtaget dit brev af 16. juli 2006. Du oplyser her, at du ikke har modtaget K kommunes skriftlige tilbud om erstatning svarende til 6 måneders løn i anledning af kommunens ulovlige afskedigelse af dig.

Jeg modtog den 6. juni 2006 kopi af K Kommunes brev af 31. marts 2006. Brevet var adresseret til mig med anførsel om, at du var orienteret ved kopi heraf. Da indholdet i brevet var henvendt til dig, formoder jeg dog, at der er sket en fejl i kommunens postekspedition og vedlægger derfor dette i kopi til din stillingtagen.

Det ligger uden for rammerne af min virksomhed at vurdere, om du bør acceptere kommunens tilbud om erstatning.

Du anfører i dit brev af 16. juli 2006, at du stadig ønsker sagen prøvet ved domstolene, og jeg har med den begrundelse, som fremgår af mit samtidige brev dertil indstillet til Grønlands Landsret, at du bevilges fri proces i en eventuel sag mod K Kommune i anledning af kommunens afskedigelser af dig.

Jeg vedlægger kopi af mit brev til Grønlands Landsret, som træffer afgørelse om fri proces, og som kan vejlede dig om den nærmere fremgangsmåde i forbindelse med et sagsanlæg.

Jeg går herefter ud fra, at du retter henvendelse til Landsretten, såfremt du fortsat ønsker at søge om fri proces ved et sagsanlæg mod K Kommune.

..."

Af mit brev til Grønlands Landsret fremgår følgende begrundelse for min anbefaling af, at klageren kunne få fri proces:

"Henset til den tidsmæssige udstrækning af sagen, og idet kommunen ikke har været i stand til at fremskaffe svar på mine henvendelser vedrørende spørgsmålet om ... s løntilgodehavende, er jeg af den opfattelse, at yderligere forhandlinger mellem ... og K Kommune ikke vil føre til en endelig afslutning af sagen. Jeg vil derfor hermed indstille til Landsretten, at ... meddeles fri proces ved en eventuel sag mod K Kommune i anledning af afskedigelserne, uagtet om han opfylder de økonomiske betingelser for at opnå fri proces."

I de to andre sager rykkede jeg telefonisk kommunaldirektøren for svar den 8. november 2006.

Jeg havde ved beretningsårets udløb ikke hørt fra kommunen, ligesom det på dette tidspunkt ikke var oplyst for mig, om klageren i sagen j. nr. 11.32.20.0/093-98 havde anlagt retssag mod kommunen.

Årsberetning 2005, afsnit 6, side 316.

Afgørelsesbegrebet i forbindelse med levnedsmiddelkontrol - spørgsmål om dispensationshjemmel, pligt til at fastsætte udfyldende administrative regler om kontrol (j.nr. 11.52.10.1/066-00)

Direktoratet svarede ved brev af den 3. januar 2006:

"Jeg kan til sagen oplyse, at udredningsarbejdet har vist, at den nye tilsynsstruktur vil kunne gennemføres udgiftsneutralt.

Fødevarer- og Forbrugerafdelingen er derfor gået i gang med at formulere de nødvendige administrative bestemmelser til gennemførelse af ændringen.

På grunde af den parlamentariske situation efter udskrivelse af valg i efteråret 2005 gik arbejdet midlertidigt i stå, men det er nu genoptaget.

De nye bestemmelser vil blive gennemført i år. Så snart jeg har en mere konkret tidsplan for gennemførelsen, vil jeg vende tilbage med flere oplysninger i sagen."

Jeg erindrede ved brev af 11. august 2006 direktoratet om sagen.

Direktoratet svarede ved brev af 28. august 2006 således:

"...

Vi er gået i gang med at formulere de nye bestemmelser. De skal sendes i høring senere på efteråret til en ganske omfattende høringsliste, så vi regner med, at bekendtgørelsen vil kunne træde i kraft den 1. januar 2007."

Jeg havde ved beretningsårets udløb ikke hørt yderligere fra direktoratet.

7. Opfølgning på tidligere års beretninger - egen drift-sager

Årsberetning 2005, afsnit 4, side 27 f.

Gennemgang af personalesager (j.nr. 11.73.88.72/111-05)

Jeg erindrede kommunen for svar ved brev af den 31. januar 2006.

Jeg modtog herefter den 17. februar 2006 kommunens besvarelse af den 13. februar 2006 på mine generelle bemærkninger:

"Vedr.: Ansættelsesbreve.

Det er anført at kommunen ikke udfærdiger ansættelsesbreve samt stamoplysninger på 14. dages lønnede, hvilken kommunen agter at gøre fremover.

Vedr.: Månedssedler og timeopgørelser.

Det er anført at samme medarbejder har attesteret egen timeopgørelse, hvor timeopgørelserne er udformet således, at 3 personer skal attestere rigtigheden. Dette forhold burde ikke være sket og vil blive rettet omgående.

..."

Jeg meddelte herefter kommunen, at jeg tog kommunens besvarelse til efterretning, og at jeg ikke foretog mig yderligere i sagen.

Årsberetning 2005, afsnit 4, side 30f.

Feriefrirejser til grønlandske retspsykiatriske patienter indlagt i Danmark (j. nr. 11.73.53.01)

Min undersøgelse var ikke afsluttet ved beretningsårets udløb.

Årsberetning 2005, afsnit 4, side 30 og afsnit 5, side 201 ff.

Direktoratet for Boliger og Infrastrukturs kontrol med A/S Boligselskabet INI (j. nr. 11.73.25.05/078-05)

Jeg modtog den 10. februar 2006 følgende svar fra Direktoratet for Boliger og Infrastruktur:

"Direktoratet for Boliger og Infrastruktur takker for Deres brev af d. 7. november 2005.

Direktoratet for Boliger og Infrastruktur har noteret sig, at Landstingets Ombudsmand finder, at opdelingen af opgaverne for A/S Boligselskabet INI i forhold til Direktoratet for Boliger og Infrastruktur er uklar.

For så vidt angår myndighedsopgaver som løses af A/S Boligselskabet INI på Grønlands Hjemmestyres vegne så er det er fortsat Direktoratet for Boliger og Infrastrukturs opfattelse, at administrativ rekurs kan finde sted og at denne rekursadgang bygger på det klassiske udgangspunkt om, at en afgørelse altid kan påklages til en højere myndighed.

Dette er også i overensstemmelse med det af Dem i skrivelse af d. 7. november 2005 anførte på side 9 midtfor (dansk version).

For så vidt angår A/S Boligselskabet INIs opgaver vedrørende administration, drift og vedligeholdelse af Grønlands Hjemmestyres boliger har Direktoratet for Boliger og Infrastruktur noteret sig Landstingets Ombudsmands opfattelse af, at der i lovgivningen er en række uklarheder f.s.v. angår klageadgangen.

Direktoratet vil som følge heraf bestræbe sig på, at præcisere klageadgangen og omfanget af denne i en fremtidig revidering af Landstingsforordning nr. 2. af 15. april 2003 om ændring af Landstingsforordning om etablering af et boligselskab. Dog gøres der opmærksom på, at A/S Boligselskabet INIs opgaver vedrørende administration, drift og vedligeholdelse i langt overvejende grad har karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed.

Direktoratet for Boliger og Infrastruktur er enig med Landstingets Ombudsmand i, at der intet er til hinder for, at en myndighed kan være både rekursmyndighed og tilsynsmyndighed i forhold til en bestemt anden myndighed.

Direktoratet for Boliger og Infrastruktur er ligeledes enig i, at en tilsynspligt ikke kan strækkes videre, end hvad der kan udledes af loven.

Endvidere er Direktoratet for Boliger og Infrastruktur enig i, at en myndighedspligt som rekursmyndighed hviler, hvis loven ikke bestemmer andet, på en række ulovbestemte principper.

Slutteligt skal Direktoratet for Boliger og Infrastruktur erklære sig enig i, at såfremt Direktoratet for Boliger og Infrastruktur modtager en klage over en afgørelse truffet af A/S Boligselskabet INI, som Direktoratet for Boliger og Infrastruktur som rekursmyndighed skal behandle, så kan Direktoratet for Boliger og Infrastruktur ikke vælge, at behandle klagen efter tilsynsreglerne i lejeforordningen § 81."

Jeg afsluttede herefter min behandling af sagen ved følgende brev af 20. april 2006 med kopi til Landstingets Lovudvalg:

"Jeg modtog den 26. januar 2006 direktoratets dansksprogede svar på min meddelelse efter ombudsmandslovens § 11. Jeg modtog det grønlandssprogede svar den 10. februar 2006.

Jeg modtog endvidere den 6. februar 2006 fra Landsstyrets sekretariat kopi af direktoratets svar til mig. Jeg forstår svaret fra Landsstyrets sekretariat således, at Direktoratet for Boliger og Infrastruktur på Landsstyrets vegne har besvaret min meddelelse.

Jeg forstår herefter Landsstyrets svar således, at Landsstyret tager til efterretning, at der er behov for en lovgivningsmæssig præcisering af, hvilke afgørelser (eller andre forvaltningsretlige forhold) fra boligselskabet der kan påklages til Landsstyret, og at Landsstyret ved en kommende lovrevision vil tage højde for dette behov.

Jeg bemærker hertil, at jeg i min udtalelse af 7. november 2005 konstaterede, at den indførte sondring mellem drifts- og administrationsopgaver og myndighedsopgaver i landstingsforordning nr. 2 af 15. april 2003 om ændring af landstingsforordning om etablering af et boligselskab § 2, stk. 2, nr. 1, og § 2, stk. 3 nr. 5, ikke giver nogen selvstændig mening.

Jeg går derfor samtidig ud fra, at Landsstyret ved en kommende revision af landstingsforordningen vil tage højde for, at det bør præciseres, hvilke myndighedsopgaver, som der kan blive tale om, at boligselskabet skal løse efter delegation fra Landsstyret.

Jeg bemærker videre, at Landsstyrets opfattelse af, at A/S Boligselskabet INI's afgørelser kan påklages til Landsstyret efter det forvaltningsretlige princip om, at afgørelser kan påklages til en højere administrativ myndighed, ikke er korrekt, idet A/S Boligselskabet INI er en privatretligt organiseret virksomhed, som ikke indgår i et administrativt hierarki.

Rekurs kan, som jeg har beskrevet det i min udtalelse, alene komme på tale i det omfang, at boligselskabet træffer afgørelse i henhold til en delegation fra Landsstyret (og ikke inden for de opgaver, som boligselskabet løser i henhold til en lovbestemt kompetence).

Herudover må det formodes, at Landstinget har haft til hensigt at afskære rekursen i det omfang, at de opgaver, som boligselskabet løser efter delegation fra Landsstyret, skal udføres på forretningsmæssigt grundlag.

Jeg har herved ikke taget stilling til spørgsmålet om, hvorvidt delegation af egentlige myndighedsopgaver til boligselskabet overhovedet er mulig, såfremt boligselskabet skal løse opgaven på forretningsmæssigt grundlag.

Jeg vil med dette udgangspunkt, indtil lovgivningen måtte blive præciseret, såfremt spørgsmålet bliver aktuelt for mig, tage udgangspunkt i,

- at der for så vidt angår opgaver, der ved lovgivningen er henlagt til A/S boligselskabet INI, som udgangspunkt ikke er rekurs af boligselskabets afgørelser til Landsstyret,

- at der tilsvarende ikke er rekurs til Landsstyret af afgørelser, som A/S Boligselskabet INI har truffet i forbindelse med løsningen af opgaver, som det ved lovgivningen er pålagt boligselskabet at løse på forretningsmæssigt grundlag og

- at spørgsmålet om, hvilke opgaver, som boligselskabet løser i henhold til lovgivningen og hvilke opgaver, som boligselskabet løser efter delegation fra Landsstyret, ikke kan afgøres alene ud fra en fortolkning af landstingsforordningen om etablering af et boligselskab med senere ændringer, men må afgøres efter en konkret vurdering.

Da Landsstyret i øvrigt har tilsluttet sig min opfattelse, foretager jeg mig herefter ikke yderligere i sagen."

Årsberetning 2005, afsnit 4, side 33.

Det Sociale Ankenævns prioritering af sager (j. nr. 11.73.19.04/124-05)

Jeg afsluttede min behandling af sagen i 2006, og min udtalelse er optaget i denne beretning, afsnit 5, side 372.

Årsberetning 2005, afsnit 4, side 49 f.

Gennemgang af inkassosager (j.nr. 11.73.88.73/046-05 - 053-05)

Ingen af disse sager var færdigbehandlet ved beretningsårets udgang.

Årsberetning 2005, afsnit 4, side 50.

Gennemgang af sociale sager (j.nr. 11.73.88.71/072-05)

Jeg fremsendte ved brev af 17. november 2005 mine generelle bemærkninger samt bemærkninger og spørgsmål til de gennemgåede konkrete sager til K Kommune. Sagen var på det tidspunkt ikke færdigbehandlet, og jeg har ikke fundet anledning til at gengive den i min årsberetning for 2005.

Jeg erindrede i breve af 30. december 2005 og 13. marts 2006 kommunen om sagen.

Kommunen forholdt sig ved mail af 17. marts 2006 til mine generelle bemærkninger, hvilket jeg tog til efterretning. Kommunen havde imidlertid, trods erindringer herom i breve af 20. marts og 11. maj 2006 fortsat ikke besvaret mine bemærkninger til de konkrete sager, som jeg havde gennemgået under kommunebesøget.

Kommunen svarede ved mail af den 22. maj 2006:

"...

Undertegnede beklager meget, at jeg ikke kunne overholde den tidsfrist jeg selv har udstukket i min skrivelse af 16. marts 2006 og besvare ombudsmandens bemærkninger indtil udgangen af april måned 2006. Forsinkelsen skyldes til dels en dramatisk dårlig personalemæssig situation i socialforvaltningen og til dels selvmordsepidemi i kommunen der påbegyndte ... 2006. En del af socialforvaltningens personale er således løbende involveret i krisehjælp i kommunen og dette forsinker meget vores daglig borgerbetjening, sagsbehandling og vores eksterne korrespondance, herunder pga. tilsynsbesøg og klager.

I nuværende situation er det meget svært for undertegnede at afsætte tid til grundig undersøgelse af de 11-12 sager (i adskillige tilfælde mellem 4 og 7 år gamle) Ombudsmanden sammen med sine fuldmægtige har stor juridisk indsigt analyseret i sin rapport. Jeg er simpelthen nødt til at prioritere højere "hic et nunc" sagsbehandling og service på det sociale område. Jeg kan desværre ikke indse, at denne situation vil forbedre sig indtil udgangen af august måned 2006, hvor socialforvaltningen håber at kunne have rekrutteret uddannet personale. Jeg vil dog forsikre Ombudsmanden, at jeg vil gøre alt jeg kan for at besvare Ombudsmandens bemærkninger hurtigst muligt.

Slutningsvis kan jeg kun med beklagelse konstatere, at K Kommune kan stadigvæk ikke leve op til de (iht. Vesteuropæiske standarder) faktisk meget basale krav Ombudsmanden sætter for kvalitet af administration og sagsbehandling på det sociale område. Jeg ville være meget glad hvis kvaliteten blev forhøjet og endnu mere glad, hvis dette faktum bragte borgere i kommunen større velfærd og livsglæde."

Jeg svarede ved brev af 31. maj 2006 kommunen således:

"Jeg har modtaget socialforvaltningens svar på min rykkerskrivelse af 11. maj 2006.

Jeg forstår socialforvaltningens svar således, at socialforvaltningen på grund af mangel på personale og stor arbejdsmængde først ser sig i stand til at besvare min henvendelse ved udgangen af august måned 2006.

Jeg tager meddelelsen til efterretning og fremerindreren sagen til primo september måned 2006.

Med hensyn til socialforvaltningens meddelelse om, at kommunen ikke kan leve op til "meget basale krav Ombudsmanden sætter for kvalitet af administration og sagsbehandling på det sociale område", bemærker jeg, at en stor del af de bemærkninger og spørgsmål, som jeg er fremkommet med i brev af den 17. november 2005, skyldes forvaltningens manglende skriftlighed i sagsbehandlingen og dermed manglende sagsdokumentation for afgørelser, som forvaltningen har truffet.

Jeg har i tidligere udtalelser udtalt, at overholdelse af notatpligten, jf. offentlighedslovens § 6, er af særlig vigtighed, især i de forvaltninger, hvor der er stor personaleudskiftning.

Til belysning af disse og andre emner kan jeg henvise til to bøger, "At arbejde i forvaltningen" I og II, hvori forfatterne Jens Møller og Jens Olsen har beskrevet de forvaltningsretlige regler i et sprog, som henvender sig til sagsbehandlere og andre medarbejdere. Bøgerne er udgivet af Nyt Juridisk Forlag, henholdsvis i 1998 og 1999.

Jeg afventer herefter kommunens besvarelse."

Jeg erindrede ved breve af 20. oktober samt 15. december 2006 kommunen om sagen.

Jeg havde ved beretningsårets udløb endnu ikke modtaget svar fra kommunen.

Årsberetning 2005, afsnit 4, side 50.

Gennemgang af personalesager (j.nr. 11.73.88.73/073-05)

Min gennemgang af personalesager i en kommune gav mig i brev af 19. september 2005 anledning til at fremkomme med følgende generelle bemærkninger:

" ...

Generelt.

Sagernes orden.

Det er mit generelle indtryk, at der var fin orden i sagsmapperne.

Sagsdokumentation.

Jeg bemærkede på evalueringsmøde den 8. september 2005 med personalechef ... og fungerende kommunaldirektør ..., at jeg har konstateret, at der i ingen af de sager, som vi undersøgte forelå journaludskrifter/ark, notater eller kopier af kommunens svar på de ansattes skriftlige henvendelser.

Der er i den forvaltningsretlige lovgivning ingen regel om, at forvaltningens afgørelser skal være skriftlige. Det følger imidlertid af god forvaltningsskik, at skriftlige henvendelser besvares skriftligt, medmindre borgeren/den ansatte erklærer sig enig i, at henvendelsen (alene) besvares mundtligt.

Forespurgt herom på mødet den 8. september 2005 meddelte personalechef ..., at personalekontoret stort set ikke bruger notering på journalark eller gør notater i sagerne. Personalechef ... oplyste endvidere, at skriftlige henvendelser fra de ansatte oftest besvares mundtligt.

Jeg bemærkede hertil for det første, at de manglende notater i sagerne medfører, at offentlige kontrollanter, herunder embedet eller revisionen samt nyansatte medarbejdere i personaleafdelingen, ved gennemgang af den fysiske sag ikke umiddelbart har mulighed for at få et helhedsindtryk eller kendskab til status på sagerne, eksempelvis om den ansatte har fået svar på skriftlige henvendelser til kommunen.

Jeg bemærkede dernæst, at kommunen i personalesager bør være opmærksom på, at kommunen er underlagt en pligt til at foretage en udvidet partshøring i personalesager, såfremt kommunen agter at give en advarsel til den ansatte eller agter at afskedige den ansatte.

Jeg bemærkede under mødet, at kommunen vil få det vanskeligt ved at dokumentere et sagsforløb eller de beslutninger, som kommunen har truffet i sagen, såfremt

der ikke i sagen foretages notater eller foreligger kopier af kommunens besvarelser af de ansattes skriftlige henvendelser.

Det følger af god forvaltningsskik, at kommunens afgørelser af bevismæssige hensyn bør meddeles skriftligt. Det gør sig særligt gældende på det personaleretlige område, hvor afgørelserne kan være bebyrdende for modtageren.

Jeg anmoder kommunen om at kommentere dette.

Notatpligt.

Jeg har som følge af ovennævnte bemærkninger fundet anledning til kort at gennemgå reglerne om notatpligt.

Offentlighedslovens § 6, stk. 1 om notatpligt lyder således:

"I sager, hvor der vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed, skal en myndighed, der mundtligt modtager oplysninger vedrørende en sags faktiske omstændigheder, der er af betydning for sagens afgørelse, eller som på anden måde er bekendt med sådanne oplysninger, gøre notat om indholdet af oplysningerne. Det gælder dog ikke, hvis oplysningerne i øvrigt fremgår af sagens dokumenter."

Notatpligten gælder alle oplysninger vedrørende en sags faktiske omstændigheder, der ikke allerede fremgår af sagens dokumenter, uanset på hvilken måde oplysningerne er tilgået sagen.

Notatpligten vil således også kunne omfatte oplysninger, der udveksles mundtligt inden for samme myndighed, f.eks. mellem ansatte, eller oplysninger, der fremkommer under møder i kommunalbestyrelsen eller i de kommunale udvalg.

Det afgørende for, om en oplysning er omfattet af notatpligten, er, om oplysningen er af en sådan karakter, at den bidrager til at supplere sagens bevismæssige grundlag eller i øvrigt tilvejebringes for at skabe klarhed med hensyn til sagens faktiske omstændigheder. Notatpligten omfatter således i første række oplysninger om undersøgelser, iagttagelser og fastslåede oplysninger, f.eks. størrelsen af skattepligtig indkomst og lignende.

Tilkendegivelse af standpunkter, argumenter eller vurderinger med hensyn til en sags afgørelse vil derimod ikke være omfattet af notatpligten. Det samme gælder oplysninger om gældende ret.

Overholdelse af notatpligten sikrer, at en forvaltningssags parter har mulighed for at få adgang til sagens oplysninger. Det er ligeledes af betydning for forvaltningsmyndigheden selv, at det senere vil være muligt at konstatere, hvilke faktiske oplysninger, der indgik i beslutningsgrundlaget f.eks. hvis sagen ankes, eller det i øvrigt overvejes om en sag er behandlet korrekt.

Jeg bemærker endvidere, at det følger af god forvaltningsskik, at en myndighed - uanset om der er tale om en afgørelsessag - sørger for at notere ekspeditioner af væsentlig betydning for behandlingen af en sag.

Jeg anmoder kommunen om at meddele mig, hvad mine bemærkninger giver kommunen anledning til at foretage sig.

14 dages-lønnet personale.

Jeg har konstateret, at der ikke foreligger dokumentation for ansættelsesforholdet vedrørende 14 dages-lønnet personale.

Personalechef ... oplyste under mødet, at kommunen i forbindelse med udbetaling af løn anvender forskellige lønkoder, som kommunen anvender til de enkelte ansættelsessteder.

Jeg bemærkede hertil, at jeg i enkelte kommuner har set eksempler på, at kommunen på en enkelt side kan indtaste samtlige nødvendige stamoplysninger på 14 dages-lønnet personale med angivelse af, hvilken overenskomst, som de enkelte ansatte er ansat efter og i hvilke stillinger.

Jeg finder, at kommunen for at undgå eventuelle tvivlstilfælde med hensyn til hvilken overenskomst det 14 dages-lønnet personale er ansat i henhold til bør overveje at udarbejde stamoplysninger på disse.

Jeg anmoder kommunen om at kommentere dette.

Den ansattes godkendelse af månedssedler og timeopgørelser.

Jeg bemærkede under mødet med personalechef ..., at jeg havde konstateret, at der i størsteparten af de sager, som jeg undersøgte, mangler den ansattes underskrift på månedssedler eller timeopgørelser.

Jeg bemærkede i den forbindelse, at kommunens foretagelse af løntræk kan blive problematisk, når kommunen i de selv samme sager, hvor den ansatte ikke har underskrevet månedssedler, efterkommer en anmodning om at foretage løntræk for fravær, eksempelvis i cpr-nr. ... - ... 's personalesag.

Jeg anmoder derfor kommunen om at redegøre for sagsgangen vedrørende tilbageholdelse i løn, herunder om hvorledes kommunen sikrer, at den ansatte har haft lejlighed til at udtale sig i sagen.

Jeg anmoder kommunen om at meddele mig sine bemærkninger til dette.

..."

Jeg erindrede ved breve af 3. november 2005, 6. december 2005 til kommunen, ved telefonisk henvendelse til kommunaldirektøren den 16. januar 2006 samt ved brev af 31. januar 2006 til borgmesteren om svar i sagen.

Jeg modtog herefter i 2 omgange følgende svar fra kommunen:

Brev af 21. december 2005:

"...

Notatpligt.

Jeg vil gerne orientere mine medarbejdere omkring dette, vi er også begyndt at bruge det en imellem.

Her i 2005, har vi udarbejdet ansættelsesbreve for ansatte som oppebærer 14 dags løn, som ligger klar til underskrivelse af både arbejdsgiver og af den ansatte, og skal blot arkiveres, når disse er tilbageleveret. Vi skal ligeledes ud til lederne og orientere omkring dette, i det nye år.

Godkendelse af arbejdssedler for månedslønnede og timelønnede af den ansatte.

Vi har bestræbt os for dette, da man har indført kursus i udfyldning af arbejdssedler for afdelingsledere, disse vil også blive rettet i fremtiden.

..."

Brev af 28. februar 2006:

"Notatpligt.

Det tages til efterretning, at sagsbehandlingslovens bestemmelser om notatpligt følges. Det skal oplyses, at udfyldelse af måneds- og timesedler til brug i afdelingerne udføres af personalet i lønkontoret.

14 dages-lønnet personale.

Der udarbejdes nu ansættelsesbrev til 14 dages-lønnede fastansatte medarbejdere, og arbejdet med ansættelsesbreve til samtlige fastansatte pågår nu. Endvidere skal det oplyses, at man arbejder på at samle stamoplysninger på én side, således disse oplysninger umiddelbart er tilgængelige, og at man har anmodet Hjemmestyret om et eksemplar, der kan bruges tilpasset forholdene i kommunen.

Den ansattes godkendelse af månedssedler og timeopgørelser.

Man arbejder på, at den ansatte altid skal godkende arbejdssedlerne ved sin underskrift, og afdelingerne er orienteret ved møder, at det gælder for alle."

Jeg tog herefter kommunens svar til efterretning. Jeg har ikke fundet anledning til at medtage mine bemærkninger til de konkrete sager i beretningen.

Årsberetning 2005, afsnit 4, side 50.

Gennemgang af inkassosager (j. nr. 11.73.88.73/074-05)

Min undersøgelse var ikke afsluttet ved beretningsårets udløb.

Årsberetning 2005, afsnit 4, side 50.**Gennemgang af sociale sager (j. nr. 11.73.88.73/072-05)**

Min undersøgelse var ikke afsluttet ved beretningsårets udløb.

Årsberetning 2005, afsnit 5, side 212 ff.**Hjemmelsgrundlaget for hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 10 af 18. april 2002 om administration af ansøgninger om eftergivelse af forfaldne ydelser og restgæld (j.nr. 11.73.35.12/080-05)**

Jeg modtog den 19. januar 2006 følgende svar fra Direktoratet for Boliger og Infrastruktur:

" ...

En aftale mellem Grønlands Hjemmestyre og A/S Boligselskabet INI om administration af eftergivelse af forfaldne ydelser og restgæld i medfør af bekendtgørelse nr. 10. af 18. april 2002, er under udarbejdelse og forventes snart underskrevet.

Ligeledes bemærkes, at en ny bekendtgørelse vedrørende ovenstående er udarbejdet og forventes at blive vedtaget af det kommende Landsstyre inden for få måneder.

For så vidt angår anvendelse af standardblanketter ved ansøgning skal Direktoratet bemærke, at der ikke er tale om et gyldighedskrav - derimod om et tilbud, jf. ordene "kan udarbejde ..."

Anvendelsen af standardblanketter sker i øvrigt af hensyn til ansøger, som derved undgår at glemme at afgive visse oplysninger.

Supplerende kan det oplyses, at såfremt der ansøges uden anvendelse af standardblanketter og såfremt ansøgningen indeholder de krævede oplysninger, så sker der ikke afvisning af ansøgningen."

Jeg meddelte ved brev af 30. januar 2006 direktoratet:

"Jeg har den 19. januar 2006 modtaget (den grønlandske version den 27. januar 2006) direktoratets svar på min udtalelse af 3. november 2005.

Direktoratet oplyser i sit svar for så vidt angår spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget for delegation af administration af ansøgninger om eftergivelse af forfaldne ydelser og restgæld, at direktoratet har udarbejdet en ny bekendtgørelse på området, og at bekendtgørelsen forventes at blive vedtaget af det nye Landsstyre inden for få måneder.

Jeg forstår Boligidirektoratets svar således, at direktoratet tager mine bemærkninger på dette punkt til efterretning, og at direktoratet vil udarbejde en ny bekendtgørelse med hjemmel i landstingsforordning nr. 2 af 15. april 2003 om etablering af et boligselskab.

Jeg tager endvidere til efterretning, at en aftale mellem Grønlands Hjemmestyre og A/S Boligselskabet INI om administration af sager om gældseftergivelse er under udarbejdelse og snart forventes underskrevet af parterne. Jeg går ud fra, at den aftalte delegation af opgaven vil fremgå specifikt af aftalen.

Jeg tager endelig til efterretning, at direktoratet ikke stiller det som et gyldighedskrav, at borgerne ved ansøgninger om gældseftergivelse anvender standardiserede blanketter.

Jeg foretager mig herefter ikke yderligere i sagen.

Jeg har ved kopi af nærværende brev orienteret Landsstyret og Landstingets Lovudvalg om min afslutning af sagen."

Årsberetning 2005, afsnit 5, side 221 ff.

Behandling af ansøgning om tilskud til efterskoleophold (j.nr. 11.73.75.12/076-04)

Direktoratet svarede ved brev af 23. februar 2006 således:

"Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke har den 7. december 2005 modtaget Landstingets Ombudsmands skrivelse af 5. december 2005 vedrørende Ombudsmandens egen drift undersøgelse af Direktoratets praksis for behandling af ansøgninger om tilskud til efterskoleophold.

Ombudsmanden anfører sin skrivelse, at hjemmelsgrundlaget for § 1, stk. 1 i hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 26 af 15. januar 2004 om tilskud til efterskoleophold i Danmark forekommer uklart, på baggrund af hvilket Ombudsmanden henstiller til, at Direktoratet bør overveje at indarbejde de kriterier, der fremgår af budgetbidraget vedrørende bevillingen til ydelse af tilskud til efterskoleophold i den gældende landstingsforordning om folkeskolen, ligesom Ombudsmanden har fundet anledning til at udtale sin kritik af, at Direktoratet tilsyneladende ikke har inddraget de af klagerne fremførte nye anbringender i Direktoratets behandling af klager over afgørelser truffet af Ogaatsinik Pikkorissarfik (Sprogcenteret).

Direktoratet har i den forbindelse noteret sig Ombudsmandes bemærkning, om at denne ikke har fundet fuldt ud tilstrækkelig grundlag for at henstille, at Direktoratet genoptager behandlingen af de sager, hvor afslag er meddelt med henvisning til manglende bevillingsdækning, eftersom Landsstyret har administreret reglerne i overensstemmelse med de af lovgivningsmagten fastsatte bemærkninger i hjemmelsgrundlaget.

Direktoratet skal indledningsvis beklage den af Direktoratet formulerede passus om, at Direktoratet ikke fandt det muligt at tillægge efterfølgende begrundelser for ansøgning om tilskud betydning, idet den valgte sætning kan give anledning til den misforståelse, at Direktoratet har tillagt det processuel skadesvirkning for klagerne, at disse ikke fremlagde de omhandlede oplysninger allerede i forbindelse med Sprogcenterets behandling af sagerne. Direktoratet er således enig med Ombuds-

manden i, at formuleringen giver indtryk af, at Direktoratet generelt ikke tillader fremsættelse af nye oplysninger i forbindelse med klagebehandling, hvilket i lyset af Direktoratets rolle som rekursmyndighed i forhold til Sprogcenteret ikke stemmer overens med officialmaksimen. Som det ligeledes fremgår af Direktoratets skrivelse af 16. november 2004 til Ombudsmanden, behandles klagerne på grundlag af en helhedsvurdering ud fra de i hjemmelsgrundlaget angivne kriterier, hvilket bl.a. omfatter skolens udtalelse om den pågældende elevs forventede udbytte af efterskoleopholdet, elevens og dennes forældres tilknytning til Grønland, om eleven tidligere har modtaget tilskud, elevens sandsynlighed for at kunne gennemføre efterskoleopholdet samt elevens behov for at styrke sine færdigheder, ligesom der tages hensyn til en geografisk fordeling af den samlede tilskudsbevilling. I forbindelse med Direktoratets behandling af de omhandlede sager var det imidlertid efter Direktoratets opfattelse ikke grundlag for at tillægge elevernes supplerende oplysninger vedrørende ansøgernes bevægelsesgrunde i forbindelse med de oprindelige ansøgninger til Sprogcenteret afgørende vægt. Med andre ord skal Direktoratets passus på trods af den uensigtsmæssige affattelse ikke ses som udtryk for, at Direktoratet overhovedet ikke har forholdt sig til de supplerende oplysninger, men alene ses på baggrund af, at Direktoratet i de konkrete tilfælde ikke fandt anledning til at tillægge disse afgørende betydning. Direktoratet kan derfor kun på ny beklage, at den valgte formulering efterlod det indtryk, at Direktoratet ikke i forbindelse med behandlingen af klagesagerne overhovedet havde forholdt sig til de supplerende anbringender.

For så vidt angår spørgsmålet om selve regelsættet for fordeling af tilskud til efterskoleophold kan det oplyses, at der for nærværende pågår overvejelser vedrørende en revidering af det regelsæt, der gælder på efterskoleområdet. Overvejelserne går nærmere ud på at udskille reguleringen af efterskoler fra folkeskolelovgivningen, således at efterskolereguleringen fremover vil finde sted på grundlag af en selvstændig landstingsforordning om samme, hvilket bl.a. skal ses i lyset af en stigende interesse for efterskoleområdet, herunder spørgsmålet om hvor vidt der skal etableres efterskoler i Grønland. På den baggrund tilstræber Direktoratet at afklare hjemmelsproblematikken i form af et forslag til landstingsforordning om efterskoler, hvilket som følge af de gældende retningslinier for anmeldelse af forslag til Landstingssamlinger og af hensyn til den nødvendige høringsproces ikke kan forventes at ske før tidligst i forbindelse med Landstingets forårssamling 2007. Direktoratet vil ved denne lejlighed inddrage Ombudsmandens bemærkninger for så vidt angår hjemmelsgrundlaget."

Jeg svarede i brev af 11. juli 2006 direktoratet således:

"Jeg modtog den 1. marts 2006 direktoratets svar på min udtalelse af 5. december 2005 og på min samtidige meddelelse til Landsstyret efter ombudsmandslovens § 11.

Jeg lægger efter direktoratets svar til grund, at direktoratet er enig med mig i, at ansøgninger om tilskud til efterskoleophold skal afgøres i overensstemmelse med landstingsforordningen om folkeskolen, og at bevillingsforudsætninger kun kan indgå som lovlige kriterier i sagsbehandlingen, såfremt disse kriterier er i overensstemmelse med folkeskoleforordningen.

Jeg tager til efterretning, at direktoratet er enig i min kritik af direktoratets begrundelse i nogle af de meddelte afslag på tilskud.

Jeg tager endvidere til efterretning, at mine bemærkninger om uklarhed i lovgrundlaget i relation til lovligheden af at inddrage bevillingshensyn, vil blive søgt afhjulpet i forbindelse med en kommende revision af det samlede regelgrundlag for efterskoleophold.

Jeg foretager mig herefter ikke yderligere i sagen."

Årsberetning 2005, afsnit 5, side 272 ff.

Gennemgang af inkassosager (j.nr. 11.73.88.73/094-04)

Da jeg ikke havde modtaget svar fra kommunen erindrede jeg ved brev af 25. april 2006 kommunen om sagen.

Kommunens inkassochef kontaktede mig telefonisk. Følgende fremgår af mit telefonnotat af 8. juni 2006:

" Inkassochef ... har i dag kontaktet mig telefonisk, idet hun var i tvivl om, hvorledes hun skulle besvare ombudsmandens henstilling, som angik manglende hjemmel til, at kommunen selv kunne fastsætte regler om tvungen udmeldelse af børn af institutioner ved restancer vedrørende forældrebetalingen.

Inkassochefen oplyste, at kommunens praksis hvilede på en vedtagelse i økonomiudvalget fra 1993.

Jeg oplyste, at det var ombudsmandens opfattelse, at kommunens interne regler ikke kunne danne grundlag for tvangsudmeldelse af børn af daginstitutioner, idet kompetencen til at fastsætte regler herom er henlagt til Landsstyret i den gældende landstingsforordning.

Jeg foreslog inkassochefen eventuelt at drøfte sagen med kommunaldirektøren, hvis der er tale om, at økonomiudvalget eller kommunalbestyrelsen skal ophæve tidligere vedtagelser.

Jeg vejledte samtidig inkassochefen om at kontakte Familiedirektoratet med henblik på nærmere oplysning om de aktuelt af Landsstyret fastsatte regler om udmeldelse.

Inkassochefen ville herefter kontakte kommunaldirektøren og Familiedirektoratet, og ville derpå besvare ombudsmandens henstilling.

Jeg fremerindrer herefter sagen i 4 uger til den 6. juli 2006."

Jeg erindrede kommunen for svar i breve af den 26. juli 2006 og 9. november 2006.

Jeg modtog den 4. december 2006 følgende svar fra kommunen:

"Ombudsmandens gennemgang af K Kommunes inkassosager ved ovennævnte besøg gav anledning til, at bemærke "at hjemmel til, at udmelde børn af daginstitutioner, hvis den fastsatte betaling ikke erlægges nu er reguleret i landstingsforordning nr. 4 af 12. maj 2005 om ændring af landstingsforordning om daginstitutioner, dagpleje m.v. § 3, stk. 4,2. Med denne lovændring har landsstyret hjemmel til, at fastsætte regler om udmeldelse på grund af restancer og derfor er der ikke hjemmel til, at kommunen selv kan fastsætte regler om tvangsmæssig udmeldelse af daginstitutioner.

Ombudsmanden beder derfor kommunen om, at meddele hvad denne regelændring har givet anledning til, i forhold til, den administrative praksis i K Kommune.

Den gældende praksis er, at inkassoafdelingen gennemgår restancelisten for daginstitutionsområdet hver måned og det meddeles til de forældre som står i restance, at hvis de ikke betaler inden 8 dage vil daginstitutionskontoret udmelde barnet af daginstitutionen. Denne administrative praksis er drøftet i Socialudvalget i sit møde 24. november 1993 efter anmodning fra økonomiudvalget som i sit møde den 24. september 1993 bad Socialudvalget om at udarbejde regler herom.

Den administrative praksis har været gældende siden.

Ombudsmandsinstitutionen oplyser i sit brev til K Kommune den 26. juli 2006, at Kommunen kan få oplysning om de aktuelle regler om udmeldelse ved henvendelse til Familiedirektoratet.

I den anledning skal K Kommune oplyse ombudsmandsinstitutionen om, at daginstitutioner hører under Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke. K Kommune har henvendt sig til dette direktorat som den 22. november 2006 udtaler,

Landstingsforordning 4/2005 indeholder en bemyndigelse for Landsstyret til at fastsætte regler om restancer og udmeldelse. Denne bemyndigelse er udnyttet i bekendtgørelse nr. 18/2006, § 13. Reglen er en videreførelse af den tidligere bestemmelse i bek. 28/1989, § 15. Bekendtgørelsen er trådt i kraft den 1. november 2006.

På tidspunktet for ombudsmandens besøg (der må være foregået i 2005 og ikke i 2004?), gjaldt altså reglerne i 1989 bekendtgørelsen, idet landstingsforordning 7/2002 i § 9, stk. 3, fastslår, at bestemmelser på området, der var gældende ved forordningens ikrafttræden, forbliver i kraft indtil de afløses eller ophæves.

Både bekendtgørelsen fra 1989 (§ 15) og den fra 2006 (§ 14) bestemmer, at den betalingspligtige i tilfælde af restance skal have en skriftlig påmindelse om enten at betale eller indgå en skriftlig aftale om afvikling af restancen. Er dette ikke sket inden 14 dage, udmeldes barnet.

Med baggrund i ombudsmandens påtale og ovennævnte udtalelse fra Direktoratet for Kultur, Fritid, Forskning og Kirke skal det herefter oplyses, at K Kommune med virkning fra den 1. december 2006 har præciseret den administrative praksis således, at den herefter er i overensstemmelse med § 14 i Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 18 af 14. september 2006. Det indebærer, at enhver udmeldelse af et barn fra en kommunal daginstitution eller en kommunalt formidlet dagpleje tidligst sker fra kommunens daginstitutionskontor med 14 dages varsel med virkning fra den 1. i en måned.

Inkassoafdelingen vil herefter bemærke på 1. rykkerskrivelse, at manglende betaling vil indebære, at daginstitutionskontoret udmelder barnet fra daginstitutionen den 15. i den efterfølgende måned.

Rykkerskrivelsen sendes til restanten med kopi til daginstitutionskontoret."

Jeg havde ved beretningsårets udløb ikke forholdt mig til kommunens svar.

Årsberetning 2005, afsnit 5, side 284 ff.

Gennemgang af inkassosager (j.nr. 11.73.88.73/112-05)

Jeg erindrede ved brev af 31. januar 2006 kommunen for svar.

Jeg meddelte ved brev af den 9. marts 2006 Skattedirektoratet følgende:

"Jeg har den 13. december 2005 modtaget direktoratets svar på mine spørgsmål af 5. december 2005.

Jeg tager direktoratets oplysninger om fortolkningen af landstingsloven om kommunalt samarbejde om opkrævning og inddrivelse af fordringer til efterretning.

For så vidt angår spørgsmålet om hjemmel til kommunalt samarbejde uden for landstingslovens område, er jeg enig med direktoratet i, at landstingsloven ikke kan fortolkes som indeholdende et forbud mod et sådant samarbejde.

Hvorvidt et sådant samarbejde er lovligt må efter min opfattelse afgøres ud fra den øvrige lovgivning eller kommunalfuldmagtsbetragtninger.

Jeg må dog umiddelbart stille mig tvivlende over for, om partsrepræsentation i retssager og i forhold til andre myndigheder kan anses for en kommunal opgave.

Til direktoratets bemærkninger vedrørende fogedernes organisatoriske tilhørs- hold, må jeg beklage, at jeg som følge af en skrivefejl har henvist til et forkert spalte- tal i Rigsdagstidende.

Den korrekte henvisning skulle have været til Rigsdagstidende 1950-1951, tillæg A, spalte 5259, hvor det i bemærkningerne til restplejelovsforslagets kapitel 7, § 1, hedder:

"Det vil ikke være praktisk muligt at pålægge kredsdommerne at medvirke direkte ved tvangsfuldbyrdelse, og det bliver derfor politiet og kommunefogederne, der i Grønland kommer til at udøve den virksomhed, som i Danmark er henlagt til den judicielle myndighed (fogeden)."

Jeg bemærker dernæst, at henset til, at lovgivningsmagten direkte har henlagt fogedopgaverne til administrative myndigheder, og til, at der ikke ved domstolene er etableret særlige fogedretter, som behandler retstvister i forbindelse med tvangsfuld-

byrdelsen, er det min opfattelse, at fogedarbejdet ikke kan anskues som juridisk virksomhed.

Dette må også ses i sammenhæng med, at retsplejelovens kapitel 7, § 22 foreskriver, at såfremt der som følge af indsigelser eller andre forhold er tvivl om tvangsfuldbyrdesadgangen, skal fogeden ved civilt søgsmål søge det pågældende krav fastslået ved dom.

Det kan med andre ord siges, at den administrative fogedproces er beregnet på ukomplicerede sager, og er underlagt det grundlæggende forvaltningsretlige princip om sagsoplysning.

Foreligger retlig eller faktisk tvivl om tvangsfuldbyrdelsen, som fogeden inden for rammerne af sin oplysningspligt og de særlige oplysningsmetoder, som er beskrevet i retsplejelovens kapitel 7, § 21, ikke kan afklare, er adgangen til tvangsfuldbyrdelse uden forudgående dom med andre ord ikke til stede.

Jeg vil derfor fortsat, uanset den i forarbejderne til landstingsloven om kommunalt samarbejde om kommunalt samarbejde om opkrævning og inddrivelse af fordringer anvendte terminologi, anse fogedvirksomheden som en særlig administrativ opgave.

Jeg har tilsendt K Kommune en kopi af direktoratets svar til mig af nærværende brev."

Jeg modtog den 16. februar 2006 følgende besvarelse på mit brev af 6. december 2005 fra K Kommune:

"Vedr.: Bemærkninger til Deres gennemgang af inkassosager.

Jeg beklager at det ikke har været muligt at sende denne besvarelse før.

... - cpr-nr. ...

Forældelsesfristen er afbrudt den 9. december 2002, hvor der er indgået en betalingsaftale.

Forfaldsdatoen, den dag vi kan kræve beløbet betalt for restskat 1998:

1. rate af kr. 153,- forfaldsdato den 20/09-1999
2. rate af kr. 153,- forfaldsdato den 29/10-1999
3. rate af kr. 153,- forfaldsdato den 20/11-1999

Hvis man regner fra den første eller sidste forfaldsdato, er der ikke gået 5 år da der blev underskrevet en betalingsaftale. Derfor mener vi ikke at fordringen er forældet. Kopi af betalingsaftale samt underskrift af posteringer vedlagt.

Selvom ... er førtidspensionist, har han stadigvæk haft indtægter udover pensionen. Derfor er den formulering brugt som de påpeger.

... - cpr-nr. ...

De påpeger at træk henholdsvis på 30 % og 33,33 % er en maksimumsregel, og at det skal vurderes hvor stort et beløb af sin løn skyldneren kan undvære af sin løn.

De påpeger ligeledes at vi ikke skal bruge tvangstræk som tvangs inddrivelse uden at oplyse sagen tilstrækkeligt.

Jeg vil svare din bemærkning således:

Når vi laver tvangstræk, er det ofte fordi vi gennem rykkere og indkaldelser ikke får nogen henvendelse fra restanten. Der er således ingen mulighed for at beregne husstandens økonomiske situation. Derfor er vi nødsaget til at bruge retsplejelovens kap. 7 § 12. Når vi så laver en tvangstræk på 33,33 % oplever vi at der er nogle af restanterne der henvender sig. Når de så henvender sig laver vi et budget for husstanden, hvor vi så kan vurdere om 33,33 % er hensigtsmæssig.

Terminologi:

De påpeger at vi ikke skal bruge betegnelsen "fogedret" men derimod betegnelserne "pantefoged" eller "fogedmyndighed".

Vi vil for fremtiden undgå at bruge betegnelsen "fogedret".

Vidne ved fogedforretninger:

Ifølge inkassovejledningen fra 1997, side 16.20 står der "En udlægsforretning afsluttes med at pantefogeden og vidnet underskriver fogedprotokollen." ...

Og det er den vi følger ved at bruge vidner ved fogedforretninger.

Inddrivelse når skyldner flytter til anden kommune:

... - cpr-nr. ...

Vedr. rykkergebyr er denne inddrevet ved udlæg af overskydende skat. Dette har været en fremgangsmåde hos K Kommune før i tiden. Denne fremgangsmåde bruges dog ikke længere, da vi ikke har hjemmel til at inddrive rykker gebyrer.

Når vi modtager inddrivelsessager med rykker gebyrer inddrives rykker gebyret ikke.

Hjælp mod tilbagebetaling.

Vi vil fremover tilbagelevere blanketterne, hvis der fra socialforvaltningen ikke er markeret ved lovhjemmelen.

I dette tilfælde er hjælp mod tilbagebetaling modregnet af overskydende 1998 og 1999.

Inddrivelse af restance hos Ini A/S. Vi har undersøgt den påpegede kontoudtog og kan konstatere at det er husleje der er inddrevet og ikke reparation. Kopi af kontoudtoget vedlagt.

Vi har før i tiden modtaget kontoudtog, men i dag modtager vi specificerede anmodninger om inddrivelse.

Indkaldelse af ... af 18. juli 2002 hvor der ikke er forklaret hvilken restance/r det drejer sig om. Dette er en fejl. I dag skriver vi altid hvilken restancer det drejer sig om når vi indkalder/tilsiger.

... - cpr-nr. ...

Vedr. Afskrivninger for ..., er det afskrevet pga. uerholdeligt. ... er førtidspensionist og vi kan ikke tvangsinddrive førtidspensionister. Derfor er restancerne afskrevet.

Det er noget andet ved eftergivelse. Men ved afskrivninger pga. uerholdeligt, meddeler vi ikke længere restanten at vi har afskrevet en restance. Det fremgår dog af kontoudtoget som bliver fremsendt hver måned. Og restanten kan så se på den at restancen er afskrevet.

... - cpr-nr. ...

De anmoder kommunen om at udtale sig om kommunen foretager løn træk hos pensionister i pensionen.

Vi har nogle pensionister som betaler deres eks. løbende dagrenovation ved løn træk, da dette er nemmere for dem frem for at skulle ned i banken eller kommunen for at betale. Men når dette sker, er pensionisten indforstået med at det er frivilligt.

... - cpr-nr. ...

Alle regninger fra STI er under diverse regninger. I dette tilfælde er det kollegiehusleje (leje af husrum) som er sendt som anmodning om inddrivelse til K Kommune2.

I dette tilfælde er det kommunen der er foged, der har K Kommune ikke overvejet at søge beløbet inddrevet af politiet.

... - cpr-nr. ...

I sådanne sager ved skilsmisse, eller dødsfald ved den ene ægtefælle, er det retens afgørelse der bestemmer sagens videre forløb.

... - arbejdsgivernr. ...

Ved diverse regninger indkalder vi restanterne med henblik på et få en frivillig forlig med restanten. Ellers så er det politiet der er fogedmyndighed.

... - arbejdsgivernr. ...

Man har glemt at tilføje ... A/S, regningen er ikke til personen men til ... A/S. Der er således sket en fejl da man udstedte denne faktura.

Jeg vil ved denne lejlighed bede om at få tilsendt deres beretninger fra tidligere år. Eller hvis de kan henvise til en webside hvor man kan hente og udskrive disse beretninger. Sagen er at der ikke foreligger nogen beretninger her på K Kommunes inkassokontor.

Jeg vedlægger K Kommunes Inkassoplan. Der kan du se vores forretningsgange i dag.

Jeg medsender denne, da jeg har bemærket at nogle af deres bemærkninger er vedr. sager fra før i tiden. Og jeg vil derfor gerne vise dem hvilke forretningsgange vi har i dag."

K Kommunes svar gav mig anledning til i brev af 21. marts 2006 at anmode Skattedirektoratet om følgende:

"Jeg blev under mit seneste besøg i K Kommune den 22. til 24. november 2005 opmærksom på, at kommunen lader et særligt vidne overvære foretagelsen af fogedforretninger.

Kommunen har på mit spørgsmål henvist til, at denne fremgangsmåde er anbefalet af Skattedirektoratet i inkassovejledningen fra 1997, side 16.20.

Jeg bemærker til dette, at jeg har forståelse for, at kommunerne kan have behov for at imødegå bevismæssig tvivl om, hvad der er passeret under en fogedforretning.

Der er imidlertid tale om, at de almindelige forvaltningsretlige regler ikke ses fra veget for fogedforretninger.

Dette indebærer, at de afgørelser, som pantefogeden træffer under en fogedforretning, og andre oplysninger af betydning for sagen, som fremkommer under fogedforretningen, er undergivet notatpligt, jf. landstingsloven om offentlighed i forvaltningen § 6, såfremt afgørelsen ikke meddeles den pågældende borger skriftligt. Herudover kan borgeren i overensstemmelse med sagsbehandlingslovens § 23 forlange en mundtlig afgørelse fulgt op af en skriftlig begrundelse.

Notatpligten har blandt andet til formål at skabe bevismæssig klarhed.

Overholdelse af notatpligten eller skriftlig meddelelse af en afgørelse vil efter min opfattelse som hovedregel være tilstrækkeligt til at sikre forvaltningens behov for at kunne bevise, hvad der er passeret under en fogedforretning, og jeg finder, at der ikke er noget umiddelbart behov for at lade en fogedforretning overvære af et særligt vidne.

Hertil kommer, at fogedforretninger er udtryk for indgribende forvaltningsvirksomhed, hvorunder borgeren eventuelt skal redegøre for private forhold, hvorfor det eventuelt kan forekomme mindre hensynsfuldt over for den pågældende borger, at fogedforretningen overværes af andre end pantefogeden.

Jeg beder på denne baggrund Skattedirektoratet om en udtalelse til, om inkassovejledningens afsnit om fogedvidner skal opretholdes."

Jeg skrev ligeledes den 21. marts 2006 således til K Kommune:

"Generelle bemærkninger.

Forældede fordringer - ... - cpr-nr. ...

Jeg tager kommunens besvarelse til efterretning, idet jeg konstaterer, at kommunen i sine forskellige henvendelser til ... samt aftaleindgåelser med ... særskilt har angivet såvel størrelsen af ... 's enkelte gældsposter samt grundlaget for opkrævningen af disse poster.

Jeg bemærker imidlertid generelt, at kommunen fortsat bør overveje brugen af den standardblanket, som jeg citerede fra i mit brev af 6. december 2005 fra ... 's sag, i forhold til pensionister, der har pensionen som eneste indtægtskilde.

Løntilbageholdelse og tilsigelser - ... - cpr-nr. ...

Jeg tager kommunens besvarelse til efterretning.

Terminologi ved afholdelse af fogedforretninger.

Jeg tager til efterretning, at kommunen fremover ikke vil bruge betegnelsen fogedret.

For så vidt angår spørgsmålet om brug af vidner i forbindelse med fogedforretninger tager jeg til efterretning, at kommunen benytter denne fremgangsmåde efter vejledning fra Skattedirektoratet.

Af de grunde, som fremgår af mit brev af 6. december 2005 til kommunen, finder jeg fortsat, at det er tvivlsomt, om brugen af fogedvidner er hensigtsmæssig. Jeg har derfor bedt Skattedirektoratet om en udtalelse til spørgsmålet, og jeg vedlægger en kopi af mit brev til dette direktorat.

Konkrete sager.

... - cpr-nr. ...

Jeg tager kommunens svar til efterretning.

Jeg bemærker imidlertid, at der eksempelvis ikke i ... 's inkassosag forefindes dokumentation for, at der er aftalt et frivilligt løntræk med ... i dennes pension.

Kommunen kunne, for at imødegå eventuelle tvivlstilfælde, overveje at udarbejde en standardblanket til brug for disse situationer.

Kommunen bør endvidere ved indgåelse af disse aftaler med pensionister være opmærksom på vejledningspligten i sagsbehandlingsloven, og kommunen bør vejlede pensionisten om § 18 i landstingsforordning om offentlig pension og om, at pensionisten til enhver tid kan ophæve den indgåede aftale.

... - cpr-nr. ...

Jeg bemærker, at kommunen netop har indhentet en dom for sit krav, som kommunen kan anmode politiet i K 2 om at inddrive.

... - cpr-nr. ...

Jeg anmodede i mit brev af 6. december 2005 kommunen om at forholde sig til § 22, stk. 1 og stk. 2, i bekendtgørelse om folkeregistrering set i forhold til den måde, som kommunen i dag arkiverer inkassosager på, med hustruen under mandens personnummer.

Af bestemmelsen, som jeg har citeret i mit brev af 6. december 2005 fremgår nemlig, at en offentlig myndighed kan anvende personnummeret som identifikation på en sag, eksempelvis en inkassosag og at identifikationen af den enkelte person så vidt muligt skal ske under eget personnummer.

Mit spørgsmål vedrører således ikke domstolenes afgørelser i skilsmisssager eller i dødsboer.

Jeg anmoder derfor kommunen om at besvare mit spørgsmål af 6. december 2005.

... - cpr-nr. ...

Jeg tager til efterretning, at kommunen ikke længere inddriver rykkergebyrer for energiforsyningsrestancer.

Vedrørende inddrivelse af hjælp mod tilbagebetaling tager jeg til efterretning, at kommunen ikke fremover vil tvangsinddrive krav på tilbagebetaling af offentlig hjælp, hvis grundlaget for tilbagebetalingspligten ikke fremgår af sagen.

I forhold til den konkrete sag har kommunen oplyst, at beløbet er inddrevet ved modregning i overskydende skat.

Jeg henstiller derfor, at kommunen genoptager sagen med henblik på en afklaring af tilbagebetalingsgrundlaget eller udbetaling af det fejlagtigt modregnede beløb.

For så vidt angår kravet fra A/S Boligselskabet INI tager jeg til efterretning, at der alene er tale om krav på betaling af husleje, og at kommunen nu oplyser borgerne om, hvilke krav, som kommunen har til inddrivelse.

... - cpr-nr. ...

Jeg tager til efterretning, at kommunens meddelelse til ... skal forstås således, at der er tale om, at opkrævningen af gælden berostilles, fordi ... er førtidspensionist.

Som jeg har anført i mit brev af 6. december 2005 til kommunen, er afskrivningen af gælden af regnskabsteknisk art, og vedrører ikke den pågældende borgers betalingspligt.

Borgerne kan ikke i almindelighed antages at være fortrolig med regnskabstekniske begreber, og det er derfor min opfattelse, at en ikke nærmere forklaret medde-

lelse til en borger om, at en gældspost er afskrevet, kan give anledning til tvivl om, hvad afskrivningen indebærer.

Henset til kommunens vejledningspligt overfor borgerne, som jeg har gjort rede for i mit brev af 6. december 2005, henstiller jeg, at kommunen fremover ved underretning af borgerne om afskrivning af gæld, også hvis meddelelsen fremgår af et kontoudtog, konkret oplyser den pågældende borger om, at der er alene er tale om, at opkrævningen berostilles.

Såfremt gælden eftergives, er der efter min opfattelse tale om en forvaltningsretlig afgørelse, som bør meddeles den pågældende borger ved et individuelt brev.

... A/S, arbejdsgivernr ...

Kommunen har oplyst, at det er en fejl, at den pågældende regning er udskrevet til ...

Jeg foretager derfor ikke videre vedrørende dette spørgsmål.

... - arbejdsgivernr. ...

I mit brev af 6. december 2005 anmodede jeg kommunen om at oplyse med hvilken hjemmel kommunen søger at inddrive ... 's gæld vedrørende "diverse beddingsleje/regninger" fra 2004 og 2005.

Kommunen har ikke i sit svar besvaret mit spørgsmål, idet kommunen alene har bemærket således: "Ved diverse regninger indkalder vi restanterne med henblik på at få en frivillig forlig med restanten. Ellers så er det politiet der er fagedmyndighed."

Jeg bemærker hertil:

Lov om rettens pleje i Grønland indeholder i kapitel 7, § 1 følgende regel:

"§ 1. Tvangsfuldbyrdelse kan ske på følgende grundlag:

1) Domme, kendelser og beslutninger afsagt eller truffet af grønlandske domstole eller af andre grønlandske myndigheder, hvis afgørelser efter lovgivningen kan tvangsfuldbyrdes.

2) Forlig indgået for de under nr. 1 nævnte myndigheder samt forlig indgået under vilkårsforhandling i henhold til lov for Grønland om ægteskabs indgåelse og opløsning.

3) Domme, kendelser og beslutninger afsagt eller truffet af danske domstole eller af andre danske myndigheder, hvis afgørelser kan tvangsfuldbyrdes i Danmark og forlig indgået for de pågældende myndigheder.

4) Pantebreve, for så vidt angår ejerpantebreve og skadesløsbreve dog kun, når gældens størrelse og forfaldstidens indtræden er erkendt af skyldneren eller klart fremgår af omstændighederne.

Stk. 2. Tvangsfuldbyrdelse kan endvidere ske for følgende fordringer:

1) Krav på tilbagebetaling af lån eller renter af lån ydet af det offentlige mod sikkerhed i fast ejendom eller løsøre.

2) Det offentliges krav på betaling af leje af husrum samt betaling af varme, el, vand og renovation.

3) Skatter til det offentlige i henhold til den grønlandske lovgivning.

4) Krav på betaling af underholdsbidrag, der er fastsat af en myndighed i Grønland.

5) Bidragskrav, der er fastsat ved dansk øvrighedsresolution, samt skatte- og afgiftskrav, der kan tvangsfuldbyrdes i Danmark.

6) Erstatningsbeløb efter § 14.

Stk. 3. Landsdommeren kan godkende, at andre krav der i Danmark kan gøres til genstand for tvangsfuldbyrdelse, skal kunne inddrives."

Bestemmelsen i Lov om rettens pleje i Grønland, kapitel 7, § 1, angiver udtømmende på hvilket grundlag tvangsfuldbyrdelse kan ske.

Det følger af bestemmelsens stk. 2, nr. 2, at tvangsfuldbyrdelse kan ske for det offentliges krav på betaling af leje af husrum samt betaling af varme, el, vand og renovation.

Dette betyder, at det er selve kravet, der danner grundlag for tvangsfuldbyrdelse.

Pantefogden skal således ved modtagelse af en anmodning om inddrivelse fra en offentlig myndighed indledningsvis undersøge, om kravet kan danne grundlag for inddrivelse.

Diverse beddingsleje/regninger fra 2004 og 2005 kan ikke danne grundlag for tvangsfuldbyrdelse i henhold til retsplejelovens kapitel 7.

Kommunen har således ikke haft hjemmel til at opstarte inddrivelse af det skyldige beløb som sket. Kommunen burde have afvist anmodningen om inddrivelse og returneret sagen til ophavsgiver og henvist denne til at søge tvangsfuldbyrdelsesgrundlag, eksempelvis ved at indhente dom for kravet ved domstolene.

Jeg bemærker endvidere, at denne fremgangsmåde er beskrevet i kommunens inkassoplan i afsnittet om inddrivelsesprocedure under overskriften diverse krav.

Jeg anmoder kommunen om at meddele, hvad mine bemærkninger giver kommunen anledning til at foretage sig."

Skattedirektoratet besvarede ved brev af 30. marts 2006 således mit brev af 21. marts 2006:

"... [Min forespørgsel]

Skattedirektoratet skal indledningsvis bemærke, at brugen af fogedvidner er nærmere omtalt i inkassovejledningen fra 1997 side 16.13 til 16.15.

I § 5 i bekendtgørelse nr. 10 af 26. juni 1979 om pantefogeder samt om inddrivelse af skatter fastsættes, at "Inddrivelse sker i overværelse af et vidne, der udpeges af kommunaldirektøren henholdsvis skattedirektøren".

Den nævnte bestemmelse gælder alene for inddrivelse af skatter, men ved udarbejdelsen af inkassovejledningen er det ud fra de samme hensyn, som lå til grund for bestemmelsen, fundet rigtigt, at give en generel anbefaling om brug af fogedvidner i forbindelse med pantefogedernes udlægsforretninger.

Fogedvidnets hovedopgave er at bevidne, hvordan fogedforretningen forløber og bekræfte, at pantefogeden har givet skyldner korrekt vejledning. Fogedvidnet skal som udgangspunkt ikke deltage aktivt i selve fogedforretningen. Ved fogedforrettningens afslutning underskriver vidnet fogedprotokollen, hvorved vedkommende bekræfter, at de forhold som pantefogeden har noteret i fogedprotokollen, er i overensstemmelse med de forhold, som kom frem under forretningen. Et fogedvidne er underlagt tavshedspligt om det vedkommende erfarer under fogedforretningen.

Fogedvidnets primære funktion er således at fungere som uafhængig tredjemand i en situation, der til tider kan være ganske følelsesladet ikke mindst for debitor.

Skattedirektoratet er på den baggrund ikke umiddelbart til sinds at frafalde en generel anbefaling om brug af fogedvidner i forbindelse med fogedforretninger. På den anden side vil direktoratet inddrage de af Ombudsmanden fremførte synspunkter i overvejelserne i forbindelse med en kommende revision af inkassovejledningen."

Jeg erindrede kommunen for svar ved brev af den 10. maj 2006.

Kommunen svarede ved mail af 3. juni 2006 således:

"Først skal beklage den sene besvarelse.

... - cpr-nr. ...

Sagerne opdeles i separate sager, hvis ægtefællerne skilles, eller en af ægtefællerne afgår ved døden, under deres personnumre.

... - arbejdsgivernr. ...

Det skal herved meddeles, at kommunen har handlet uden lovhjemmel således:

Pågældende indgik den 23. oktober 2003 frivillig aftale om 10% træk på indhandling til dækning af sin gæld til ESU. Da vi modtager opgørelse over indhandlings-træk i august 2004 dækkes restgælden til ESU i september 2004, hvorefter en del af beløbet bruges til dækning af hans til leje af værftsbedding og skattegæld med renter, og restbeløbet udbetales til pågældende. Derefter stoppes pågældendes indhandlingstræk.

Afsluningsvist skal det meddeles, at vi tager de ting, Landstingets Ombudsmand har bedt os om at overveje, til efterretning og vil overveje det."

Jeg skrev den 12. juni 2006 således til kommunen:

"Jeg modtog 6. juni 2006 kommunens svar på mit brev af 21. marts 2006.

Jeg tager kommunens svar vedrørende ..., cpr-nr. ... til efterretning.

I tilknytning til sagen vedrørende ..., arbejdsgiver nr. ..., forstår jeg kommunens afsluttende bemærkning således, at kommunen tager til efterretning, at kommunen ikke har haft hjemmel til at opstarte inddrivelse på baggrund af Amutsiviits inkassationsanmodning vedrørende diverse beddingsleje/regninger fra 2004 og 2005 og

henvist Amutsiviit til at indhente dom for sit krav ved kredsretten, således som det er beskrevet i kommunens inkassoplan.

Jeg foretager mig ikke yderligere i sagen.

Jeg bemærker, at kommunen ikke har besvaret følgende henstilling i sagen vedrørende ..., cpr-nr. ...:

"Jeg henstiller derfor, at kommunen genoptager sagen med henblik på en afklaring af tilbagebetalingsgrundlaget eller udbetaling af det fejlagtigt modregnede beløb."

Jeg anmoder derfor kommunen om at meddele mig resultatet af kommunens genoptagelse af sagen."

Kommunen svarede ved brev af 27. juni 2006 således:

"... - cpr-nr. ..."

Ved forespørgsel til socialforvaltningen har vi fået oplyst, at grundlaget for betaling er § 10, stk. 2 i landstingsforordning nr. 10 af 1. november 1982 om hjælp fra det offentlige.

Dette fremgår også af den aftale af 26/2-1999, som ... og ... på vegne af socialforvaltningen har underskrevet. Der står: "LFT af 1.11.1982, § 10, stk. 2."

Jeg skrev den 3. november 2006 således til kommunen:

"Jeg vender nu tilbage til sagen, hvor jeg den 27. juni 2006 modtog kommunens besvarelse af min henstilling vedrørende ..., personnummer ...

Kommunen har svaret, at tilbagebetalingsgrundlaget er landstingsforordning nr. 10 af 1. november 1982 om hjælp fra det offentlige § 10, stk. 2.

Jeg bemærker til kommunens svar, at denne bestemmelse ikke kan udgøre et tilbagebetalingsgrundlag, idet bestemmelsen alene fastslår, at kommunerne, hvis et tilbagebetalingsgrundlag er åbenbart, når hjælpen ydes, skal gøre modtageren af hjælpen bekendt med tilbagebetalingsvilkåret på dette tidspunkt.

Selve tilbagebetalingsgrundlaget findes enten i landstingsforordningens § 9 eller i § 10, stk. 1, nr. 1 - 4, som lyder således:

"§ 9. Det sociale udvalg træffer beslutning om tilbagebetaling, når en person har undladt at give oplysninger som krævet i § 8 eller i øvrigt mod bedre vidende uberettiget har modtaget ydelser efter denne forordning.

§ 10. Det sociale udvalg kan endvidere træffe beslutning om tilbagebetaling:

1) Overfor en person, der har unddraget sig sin forsørgelsespligt overfor ægtefælle og børn,

2) når en person, der har modtaget hjælp, senere får udbetalt en erstatning, et underholdsbidrag eller lignende, som vedrører samme tidsrum og samme formål som den udbetalte hjælp,

3) hvor der må ydes en person hjælp på grund af pågældendes uforsvarlige økonomiske eller arbejdsmæssige handlinger,

4) når der på det tidspunkt, da der søges hjælp, foreligger forhold, der viser, at pågældende i løbet af kort tid vil være i stand til at tilbagebetale hjælpen."

Kommunen kan ikke på socialretligt grundlag kræve tilbagebetaling af offentlig hjælp, hvis det ikke sker efter af en af de citerede bestemmelser.

Et vilkår om tilbagebetaling er ikke gyldigt, hvis det fastsættes, uden at kommunen samtidig har taget stilling til, efter hvilken af de citerede bestemmelser, at hjælpen kræves tilbagebetalt.

Jeg gentager derfor min henstilling om, at kommunen undersøger, om et tilbagebetalingsvilkår er fastsat efter en af de ovenfor citerede bestemmelser, og hvis dette ikke kan dokumenteres, at tilbagebetalingskravet frafalder.

Jeg henleder i øvrigt kommunens opmærksomhed på, at ombudsmanden den 31. marts 2006 modtog Skattedirektoratets svar på høringsen om benyttelse af fogedvidner.

Jeg vedlægger til orientering kopi af direktoratets svar.

Ombudsmanden har taget til efterretning, at direktoratet vil inddrage ombudsmandens synspunkter fra høringsen af 21. marts 2006 i forbindelse med direktoratets revision af inkassovejledningen for kommunerne.

Jeg vedlægger samtidig kopi af mit svar til Skattedirektoratet."

Mit brev af 3. november 2006 til Skattedirektoratet er sålydende:

"Jeg vender nu tilbage til sagen, hvor direktoratet ved brev af 30. marts 2006 besvarede ombudsmandens høring af 21. marts 2006.

Ombudsmanden har taget til efterretning, at direktoratet vil inddrage ombudsmandens synspunkter i forbindelse med revision af direktoratets inkassovejledning til kommunerne, og foretager sig derfor ikke yderligere vedrørende dette spørgsmål på nuværende tidspunkt.

Ombudsmanden har i den forbindelse bemærket, at benyttelse af fogedvidner, bortset fra i skatteinddrivelsessager, ikke er obligatorisk for kommunerne.

Jeg bemærker også, at direktoratets aktuelle vurdering af behovet for fogedvidner ikke giver ombudsmanden anledning til at ændre den opfattelse, som ombudsmanden gav udtryk for i høringsen af 21. marts 2006.

Det er i relation til direktoratets høringssvar ombudsmandens opfattelse, at fogedforretninger er undergivet almindelige forvaltningsretlige principper om sagsdokumentation, og at dette dokumentationskrav som udgangspunkt bør sikres gennem skriftlighed, herunder udfærdigelse af notater.

Det er endvidere ombudsmandens opfattelse, at et fogedvidne ikke kan opfattes som en "uafhængig tredjemand" under en fogedforretning, idet fogedvidnet udpeges af kommunens administration og udfører en opgave i kommunens sagsbehandling."

Kommunen svarede ved brev af 22. november 2006 således:

"... - cpr-nr. ...

Det skal meddeles, at inddrivelse af ydet hjælp mod tilbagebetaling er sket i henhold til kapitel 7, § 1, stk. 2 i ministeriets bekendtgørelse nr. 99 af 21. marts 1984 af lov om rettens pleje i Grønland med den seneste ændring den 1. juli 1992.

Vedlagt fremsendes den formular, pågældende underskrev ved ydelse af hjælp mod tilbagebetaling samt forskellige aftaler, hun efterfølgende har indgået med inkasso."

Jeg skrev den 28. december 2006 således til kommunen:

"Jeg modtog den 30. november 2006 kommunens svar på mit brev af 3. november 2006 vedrørende ..., personnummer ...

Kommunen har vedlagt sit svar en kopi af en tilbagebetalingserklæring, som ... har underskrevet den 26. februar 1999. Det fremgår heraf, at offentlig hjælp er ydet i henhold til landstingsforordning nr. 10 af 1. november 1982 om hjælp fra det offentlige § 10, stk. 1, nr. 2.

Henvisningen til lovbestemmelsens "nr. 2" er markeret med håndskrift og påført, ligeledes med håndskrift: "som nedenfor".

I den sagskopi af tilbagebetalingserklæringen, som jeg fandt i kommunens inkassosag vedrørende ... under mit besøg i kommunen i november 2005, var "nr. 2" ikke markeret, og jeg beder derfor kommunen gøre rede for, hvornår markeringen af "nr. 2" i tilbagebetalingserklæringen er sket.

Jeg henviser til mine tidligere breve til kommunen, idet jeg erindrer om, at hvis tilbagebetalingsgrundlaget ikke har været præciseret over for ... ved ydelsen af hjælpen, kan kommunen ikke kræve hjælpen tilbagebetalt."

Jeg havde ikke ved beretningsårets udgang modtaget svar fra kommunen.

Årsberetning 2005, afsnit 7, side 329 ff.

Ikke hjemmel til at lade restancer og tab på tomme lejligheder indgå i lejefastsættelsen (j.nr. 11.73.29.12/090-02)

Jeg skrev den 22. marts 2006 således til Direktoratet for Boliger og Infrastruktur:

"Direktoratets brev giver mig anledning til at bede direktoratet om en uddybende redegørelse.

Direktoratet anfører således i sit svar:

"Såfremt det henlagte beløb ikke er tilstrækkeligt til at dække f. eks tab ved lejelejlighed, vil differencen figurere i driftsbudgettet som en ekstraordinær udgift."

Konstateringen af, om et henlagt beløb er tilstrækkeligt, vil efter min umiddelbare forståelse ikke ske i et budget, men i et regnskab.

Det af direktoratet i øvrigt oplyste om, at ekstraordinære udgifter benyttes til at "fylde op" peger også i retning af, at ekstraordinære udgifter må forstås således, at disse angår regnskabsaflæggelsen og ikke budgettet.

Det fremgår af landstingsforordningen om leje af boliger:

"§ 28. I Hjemmestyrets og kommunernes flerfamiliehuse skal den samlede lejeindtægt for en boligafdelings boliger til enhver tid være fastsat således, at den giver boligafdelingen mulighed for at afholde samtlige udgifter, herunder udgifter til kapitalafkast til boligejeren, jf. § 31, og udgifter der er forbundet med driften, herunder administrationsbidrag, jf. § 32, stk. 1-6, bidrag til bekæmpelse af hærværk, jf. § 32, stk. 7, og foreskrevne bidrag og henlæggelser.

Stk. 2. Lejen fastsættes årligt på grundlag af et af udlejer udarbejdet og godkendt driftsbudget for den enkelte boligafdeling for det kommende år. Lejeforhøjelser, der måtte være nødvendige til opfyldelse af kravet i stk. 1, kan gennemføres med 3 måneders skriftligt varsel overfor den enkelte lejer. Såfremt varslingen ikke indeholder oplysning om grunden til forhøjelsen og forhøjelsens størrelse angivet i kroner pr. måned, er varslingen ugyldig. Sammen med varslingen kan vedlægges et budget for det kommende år, hvori grunden til forhøjelsen fremgår. Lejenedsættelse kan gennemføres uden varsel.

Stk. 3. De udgifter, der kan medtages i driftsbudgettet kan blandt andet være de i bilag 1 opstillede typeeksempler på udgifter. Bilag 1 er ikke udtømmende.

Stk. 4. Afdelingsbestyrelsen kan stille forslag om, at der i afdelingen skal udføres rimelige forbedrings- og moderniseringsarbejder, såfremt afdelingsbestyrelsen samtidig tiltræder den nødvendige lejeforhøjelse. Afdelingsbestyrelsens forslag til rimelige forbedrings- og moderniseringsarbejder skal godkendes på et afdelingsmøde.

Stk. 5. Landsstyret kan fastsætte regler om henlæggelser til planlagt vedligeholdelse og til fornyelse af tekniske installationer, om legeberegning og om varsling af lejeregulering."

Det fremgår videre af bekendtgørelse nr. 23 af 22. december 2003 om udlejning af hjemmestyrets og kommunernes udlejningsejendomme, som er opretholdt ved den gældende lejeforordnings § 87, stk. 3:

"§ 28. En boligafdelings budget for det kommende år skal udarbejdes således, at eventuelle lejereguleringer kan forelægges afdelingsmødet, inden budgettet træder i kraft.

Stk. 2. ...

Stk. 3. ...

Stk. 4. Der må hverken budgetteres med overskud eller underskud. Dog kan der, for at undgå for hyppige reguleringer af lejen, budgetteres med et beløb svarende til boligafdelingens månedlige bruttolejeindtægt til uforudsete budgetafvigelser.

...

§ 31. Udlejer skal løbende foretage budgetkontrol og udarbejde kvartalsvise økonomirapporter.

Stk. 2. Konstateres der ved budgetkontrol et driftsunderskud, der ikke kan dækkes indenfor tilladt budgetregulering, jf. § 28, stk. 4, skal der varsles huslejeforhøjelse i budgettet for det kommende år.

Stk. 3. Konstateres der ved budgetkontrol et likviditetsunderskud, der ikke kan dækkes af allerede henlagte bidrag til dækning af tab, jf. § 22, stk. 1, nr. 2, skal der varsles huslejeforhøjelse i budgettet for det kommende år, medmindre likviditetsunderskuddet må antages blot at være forbigående.

§ 32. Huslejeforhøjelse i henhold til § 31, stk. 2 og 3, skal opkræves som formålsbestemt bidrag.

...

§ 33. Konstateres der ved budgetkontrol vedvarende driftsoverskud, der skyldes for høj budgettering, reduktion i priser, rationaliseringer, bortfald af omkostningsart eller lignende, og hvor forholdet medfører driftsoverskud ud over tilladt budgetregulering, jf. § 28, stk. 4, skal huslejen reguleres og driftsoverskuddet henlægges, jf. stk. 2.

Stk. 2. Overskrider driftsoverskuddet, jf. stk. 1, et beløb svarende til boligafdelingens månedlige bruttolejeindtægt, skal afdelingsmødet træffe beslutning om, til hvilket formål overskuddet skal anvendes, herunder om det skal henlægges eller udbetales. Overskrider driftsoverskuddet ikke et beløb svarende til boligafdelingens månedlige bruttolejeindtægt, skal beløbet henlægges og indregnes i den efterfølgende budgetperiode.

§ 34. Leje for en boligafdelings boliger skal være fastsat således, at den sammen med eventuelle lejeindtægter fra erhvervslejemål er tilstrækkelig til at dække boligafdelingens påregnelige og budgetterede driftsudgifter, herunder udgifter til forekrevne bidrag og påkrævede henlæggelser i henhold til vedligeholdelsesplan.

..."

Det fremgår af disse bestemmelser, at den årlige lejeregulering skal ske på baggrund af et forud for det pågældende år vedtaget budget, således at der hverken må budgetteres med overskud eller underskud bortset fra, at der kan henlægges et beløb til uforudsete udgifter.

Det forudsættes videre, at driftsoverskud eller driftsunderskud konstateres gennem løbende budgetkontrol. Et konstateret driftsunderskud skal indarbejdes i budgettet for det kommende år. Driftsoverskud skal enten udmøntes i huslejenedsættelse, henlægges til nærmere definerede formål eller indregnes i det kommende budget.

Det vil derfor efter min umiddelbare opfattelse stride mod princippet om husleje-fastsættelse ud fra et budget, hvor indtægter skal svare til udgifter, at der budgetteres med uforudsete udgifter på områder, hvortil der allerede er taget budgetmæssig stilling.

Såfremt hjemmestyret eller en kommune vil indarbejde en "buffer" eller driftsreserve i budgettet må dette ske i form af en generel post.

Jeg overvejer på denne baggrund at give Landstinget og Landsstyret meddelelse efter ombudsmandslovens § 11 om, at de i bilaget til lejeforordningen indeholdte konkrete budgetposter under ekstraordinære udgifter ikke er forenelige med lejeforordningens krav om omkostningsbestemt lejefastsættelse i det omfang, der i forvejen på budgettet er afsat midler til disse formål.

Jeg beder derfor igen direktoratet om en udtalelse til den beskrevne problemstilling.

Jeg gentager i øvrigt min erindring om, at direktoratet meddeler mig, hvorledes tab ved lejeledighed og ved fraflytning konstateres.

Modtager jeg ikke et svar på dette spørgsmål, vil jeg overveje at give Landstinget og Landsstyret meddelelse efter ombudsmandslovens § 11 om, at lejeforordningens bilag for så vidt er uklart."

Direktoratet svarede mig ved brev af 28. marts 2006 således:

"...

IAP skal herefter give Dem en uddybende redegørelse for sammenhængen mellem budgetmæssige a) henlæggelser og b) ekstraordinære udgifter til dækning af tab ved lejeledighed.

IAP er enig i, at konstateringen af om der er opstået tab i en boligafdeling pga. lejeledighed samt konstatering af, om dette tab eventuelt har udmøntet sig i et underskud, sker ved en gennemgang af regnskabet for den forløbne periode, jf. også nedenfor.

Budgetterne i en boligafdeling udarbejdes i henhold til lejelovgivningen og på baggrund af den netop overståede regnskabsperiode.

Huslejen i Hjemmestyrets udlejningsboliger er omkostningsbestemt og må derfor hverken være højere eller lavere end de egentlige udgifter til drift af boligafdelingen.

I årets budget for en boligafdeling, som er bestemmende for årets leje, indgår dels henlæggelser til tab ved lejeledighed, men også posten "ekstraordinær udgift" til tab ved lejeledighed, såfremt der i regnskabet for den forgangne periode er konstateret et underskud udover, hvad ovennævnte henlæggelse kunne dække - endda også selvom, at der er gennemført huslejestigninger som følge af en gennemført budgetkontrol.

IAP er herefter uforstående overfor den af Dm omtalte problemstilling. Deres opfattelse af, at de i bilaget til lejeforordningen indeholdte konkrete budgetposter under ekstraordinære udgifter ikke skulle være forenelige med lejeforordningens krav om omkostningsbestemt lejefastsættelse, beror på en misforståelse af systemet omkring lejefastsættelse i henhold til gældende lejelovgivning. IAP håber, at denne skrivelse har bidraget til klarhed.

Under henvisning til Deres spørgsmål om, hvorledes tab ved lejeledighed konstateres, kan IAP oplyse, at tabet enten konstateres ved regnskabsperiodens udgang i form af underskud i boligafdelingen i forhold til den budgetterede lejeindtægt, når denne, som ovenfor anført, ikke har kunnet dækkes ved hhv. henlæggelser eller lejeforhøjelser efter gennemført budgetkontrol.

Såfremt De måtte have yderligere spørgsmål, er De velkommen til at rette henvendelse til IAP igen."

Jeg svarede ved brev af 12. juni 2006 direktoratet således:

"Direktoratet for Boliger og Infrastruktur har i brev af 28. marts 2006 udtalt, at posten ekstraordinære udgifter vedrører tab, som er konstateret i det forudgående regnskab.

Jeg kan herefter tilslutte mig direktoratets opfattelse af, at der for så vidt ikke er tale om to budgetposter vedrørende samme forhold i relation til, at der for en boligafdelings driftsbudget både under henlæggelser og ekstraordinære udgifter kan medtages beløb til dækning af tab i forbindelse med fraflytninger og lejeledighed.

Det er imidlertid min opfattelse, at spørgsmålet, om der foreligger et tab, som kan indregnes i budgettet for det kommende budgetår, ikke umiddelbart kan konstateres ud fra en vurdering af de enkelte regnskabsposter, men forudsætter, at regnskabet samlet set udviser et ufinansieret likviditetsunderskud, hvilket også synes forudsat i Landsstyrets bekendtgørelse nr. 23 af 22. december 2003 om udlejning af hjemmestyrets og kommunernes udlejningsboliger §§ 28 og 31.

Den omstændighed, at et (permanent) likviditetsunderskud skal søges finansieret gennem henlagte midler, jf. bekendtgørelsens § 31, stk. 2, betyder efter min umiddelbare opfattelse ikke, at der er hjemmel til, at finansiere ubudgetterede udgifter til lejeledighed og fraflytninger på gennem huslejeforhøjelser, hvis regnskabet i øvrigt udviser overskud.

Det forekommer således ikke klart, at der skulle være hjemmel til specifikt at finansiere uforudsete udgifter til lejeledighed og fraflytninger gennem huslejeforhøjelser, idet lejeforordningens princip om balanceleje sammenholdt med bekendtgørelsens budget- og regnskabsregler alene lægger op til, at et ufinansieret likviditetsunderskud kan opkræves som en formålsbestemt huslejeforhøjelse.

Forinden jeg tager stilling til, om jeg efter ombudsmandslovens § 11 bør give Landstinget og Landsstyret meddelelse om, at bilag 1 i lejeforordningen for så vidt lider af en mangel eller en fejl, beder jeg direktoratet om en supplerende udtalelse til ovenstående spørgsmål."

Jeg modtog herefter følgende brev af den 19. juli 2006 fra direktoratet:

"Direktoratet for Boliger og Infrastruktur (IAP) har modtaget Deres skrivelse af d. 12. juni 2006 vedrørende ovenstående og skal herved besvare Deres henvendelse. IAP skal indledningsvis beklage det sene svar, hvilket skyldes ferieafholdelse.

IAP kan konstatere, at der er skabt enighed om, at der ikke er tale om to budgetposter vedrørende samme forhold.

Som det også er anført i tidligere korrespondance, så deler IAP Deres opfattelse af, at spørgsmålet om hvorvidt der foreligger tab, som kan indregnes i budgettet for det kommende budgetår, sker på baggrund af det samlede regnskab for den forgangne periode.

Det samlede regnskab består af flere enkelte poster, som individuelt kan udvise hhv. overskud eller underskud. Selvom det samlede budget lægges på baggrund af det samlede regnskab, vil eventuelle forhøjelse af enkelte poster på budgettet typisk være foranlediget af underskud på de respektive regnskabsposter fra den forgangne periode.

I Deres skrivelse kæder De begrebet af likviditetsunderskud sammen med lejebekendtgørelsens § 31, stk. 2. Dette beror på en fejlopfattelse, idet § 31, stk. 2, vedrører driftsunderskud, som regnskabsmæssigt er noget andet.

Bortset herfra skal IAP endnu engang understrege, at der kun kan ske lejeforhøjelser i det kommende år og kun når budgetkontrollen har vist, at det pågældende driftsunderskud ikke har kunnet dækkes indenfor den tilladte budgetregulering.

Overordnet set udspringer dette af lejeforordningens princip om omkostningsbestemt husleje. Dette medfører, at et konstateret underskud i en boligafdeling skal dækkes af lejerne i den pågældende boligafdeling. Der er ikke andre til at dække tabet."

Jeg meddelte ved brev af 14. november 2006 direktoratet følgende:

"Jeg har gennemgået direktoratets brev af 19. juli 2006, og jeg kan tilslutte mig direktoratets opfattelse af, at § 31, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 23 af 22. december 2003 angår driftsunderskud og ikke likviditetsunderskud, som er reguleret i bekendtgørelsens § 31, stk. 3.

Jeg noterer mig dernæst, at direktoratet er enig med mig i, at spørgsmålet, om der foreligger et tab, som skal dækkes gennem en lejeforhøjelse, skal afgøres på baggrund af, om regnskabet samlet set kan dække dette tab.

Der udestår herefter fortsat en problemstilling, som jeg finder, er uklart beskrevet i landstingsforordningen om leje af boliger, og jeg har derfor besluttet, jf. ombudsmandslovens § 11, at give Landstinget og Landsstyret meddelelse herom.

Det drejer sig om følgende:

Efter landstingsforordning nr. 2 af 12. maj 2005 om leje af boliger § 28, stk. 3, er der hjemmel til, at de udgifter, som er angivet i bilag 1 (og bilag 2 for så vidt angår enfamilie- og dobbelthuse) til landstingsforordningen, indgår i det budget, som danner grundlag for lejefastsættelsen.

Bilaget angiver blandt andet følgende ekstraordinære udgifter, som kan indgå i lejeberegningen:

"Tab ved lejeledighed
 Tab ved fraflytning
 Renteomkostninger
 Afvikling af drifts- og likviditetsunderskud"

Da spørgsmålet om der foreligger tab, som kan indgå i huslejefastsættelsen, afgøres på baggrund af, om det samlede regnskab udviser drifts- eller likviditetsunderskud, er det min opfattelse, henset til landstingsforordningens krav om, at lejen skal være omkostningsbestemt, at tab på tomme boliger og tab ved fraflytning ikke som særskilte poster kan kræves dækket ved husleje forhøjelser.

Sådanne tab må finansieres over boligafdelingernes samlede drift således, at det der er afgørende for, om en ekstraordinær udgift foreligger, er, om regnskabet samlet set udviser et drifts- eller likviditetsunderskud.

Jeg finder på denne baggrund, at bilagets specificering af de enkelte typer af ekstraordinære udgifter er uklar.

Jeg har ved særskilte breve givet Landstinget og Landstyret meddelelse om problemstillingen. Jeg har tilsendt Landstinget og Landstyret kopi af dette brev og af min tidligere brevveksling med direktoratet."

Direktoratet svarede ved brev af 21. november 2006 følgende:

"Direktoratet for Boliger og Infrastruktur har modtaget ombudsmandens brev af 14. november 2006 vedrørende uklarheder i retsgrundlaget for lejefastsættelsen i det offentlige boliger.

Direktoratet deler ikke Ombudsmandens betragtning om, at lejeforordningens bilag 1's specificering af de enkelte typer af ekstraordinære udgifter er uklar.

Direktoratet vil dog tage Ombudsmandens opfattelse til efterretning, næste gang der skal udarbejdes en ændring til lejeforordningen."

Jeg svarede ved brev af 30. november 2006 stilet til direktoratets direktør således:

"Jeg modtog den 22. november 2006 direktoratets svar, hvori direktoratet oplyser, at direktoratet vil tage min opfattelse til efterretning i forbindelse med førstkommende revision af landstingsforordningen.

Jeg foretager mig derfor ikke yderligere i sagen, men jeg vil, i tilfælde af, at det bliver nødvendigt for mig at forholde mig til spørgsmålet i en kommende sag, inden Landstinget har vedtaget en rettelse af landstingsforordningen, tage udgangspunkt i, at det ikke vil være lovligt at lade tab ved lejeledighed og tab på tomme boliger indgå i lejefastsættelsen som særskilte poster, jf. min meddelelse til Landstinget og Landstyret.

Jeg bemærker imidlertid også, at direktoratet i sit svar anfører, at direktoratet er uenigt i min opfattelse.

Da direktoratet ikke er fremkommet med nye oplysninger, finder jeg allerede derfor ikke anledning til at revurdere min opfattelse af sagen.

Jeg har noteret mig, at Direktoratets brev er underskrevet af ..., som, ifølge oplysningerne om direktoratet på nanoq.gl, er kontorchef.

Jeg henleder i den anledning din opmærksomhed på min årsberetning for 2004, side 440 (grønlandsksproget del) og side 358 (danskproget del).

Det fremgår heraf, at reglerne om intern delegation i administrative myndigheder indebærer, at alene myndighedens øverste chef kan erklære sig uenig i min opfattelse af en sag, hvilket har sammenhæng med den betydning, som en sådan tilkendegivelse har for myndigheden.

Såfremt direktoratet er uenigt i min opfattelse af en sag, forventer jeg at blive orienteret herom af landsstyremedlemmet eller af direktøren.

Da direktoratet imidlertid har tilkendegivet, at min opfattelse vil blive fulgt ved først kommende lovrevision, foretager jeg mig ikke yderligere i anledning af det oplyste om direktoratets uenighed i min opfattelse i den aktuelle sag."

Årsberetning 2005, afsnit 7, side 341.

Lønadministration for kommunalt ansatte (j.nr. 11.73.20.10/057-02)

Da jeg fortsat ikke havde modtaget svar fra K Kommune gav jeg i brev af 29. marts 2006, jf. ombudsmandslovens § 10, Landsstyret og Landstingets Lovudvalg meddelelse herom.

Jeg modtog den 3. april 2006 svar fra Landsstyrets Sekretariat, Indenrigskontoret, bilagt kopi af Indenrigskontorets brev til K Kommune, hvoraf det fremgår, at Indenrigskontoret meddeler K Kommune en frist til den 18. april 2006 til at svare på min henvendelse. Det fremgår videre af Indenrigskontorets brev til K Kommune:

"...

Såfremt kommunen ikke efterlever denne anmodning ser Sekretariatet sig nødsaget til at indberette kommunen til Kommunernes Tilsynsråd med henblik på en vurdering af, om kommunen skal pålægges sanktioner i henhold til den kommunale styrelseslov."

Jeg modtog den 21. april 2006 sålydende kopi af Indenrigskontorets brev af 20. april 2006 til K Kommune:

"Landsstyrets Sekretariat har den 3. april 2006 tilskrevet K Kommune, og anmodet kommunen om at besvare Ombudsmandens henvendelser i sagen vedr. kommunens administration af lønudbetalinger til A, cpr-nr. ...

Tilsynsrådets Sekretariat anmodede kommunen om, at fremskaffe og sende de nødvendige oplysninger til Landstingets Ombudsmand snarest, og **senest den 18. april 2006**.

Sekretariatet oplyste samtidig, at såfremt kommunen ikke senest den 18. april 2006 havde fremsendt oplysningerne til Landstingets Ombudsmanden ville Sekretariatet være nødsaget til at indberette kommunen til Kommunernes Tilsynsråd med henblik på vurdering af, om kommunen skal pålægges sanktioner i henhold til den kommunale styrelseslov.

Landstingets Ombudsmand har d.d. oplyst til Tilsynsrådets Sekretariat, at kommunen ikke har fremsendt de nødvendige oplysninger.

Sekretariatet vil derfor til Tilsynsrådets førstkommande møde indstille, at medlemmerne af kommunalbestyrelsen idømmes tvangsbøder i henhold til Landstingslov nr. 20 af 3. november 1994 om kommunalbestyrelser og bygdebestyrelser m.v., § 61, stk. 3 indtil kommunen sender de nødvendige oplysninger til Landstingets Ombudsmand."

Jeg genfremsendte efter anmodning fra K Kommune den 25. april 2006 pr. mail min udtalelse af den 21. november 2002.

Jeg skrev den 26. april 2006 således til K Kommune:

"Kommunens kommunaldirektør kontaktede den 25. april 2006 telefonisk min retschef i anledning af Tilsynsrådets sekretariats seneste brev af 20. april 2006 til kommunen, hvori det oplyses, at Tilsynsrådet overvejer at gennemtvinge kommunens svarpligt med de i den kommunale styrelseslov hjemlede tvangsmidler.

Kommunaldirektøren oplyste, at han var indstillet på, efter konkret bemyndigelse fra kommunalbestyrelsen eller kommunens økonomiudvalg (som følge af borgmesterens inhabilitet) at foretage den påkrævede genberegning af A's løn vedrørende lønperiode 08/00 og at give A en redegørelse for genbehandlingen.

Kommunaldirektøren vurderede, at denne opgave formentlig først kunne afsluttes i løbet af maj 2006.

Jeg bekræfter i den anledning, som også tilkendegivet af retschefen, at jeg forventer at modtage kommunens svar på min henstilling i sagen inden udgangen af maj 2006.

Jeg gør samtidig kommunalbestyrelsen opmærksom på, at hvis jeg ikke har modtaget svar inden udgangen af maj 2006, må kommunalbestyrelsen påregne, at jeg uden yderligere varsel beder Tilsynsrådet overveje at gennemtvinge kommunens pligt til at besvare mine henvendelser med de i den kommunale styrelseslov hjemlede tvangsmidler.

Jeg erindrer herved kommunalbestyrelsen om, at jeg den 21. november 2002 afgav min henstilling om genberegning af A's løn."

Jeg modtog den 26. april 2006 kopi af K Kommunes telefax af s.d. til Landsstyrets Sekretariat, hvoraf det fremgår:

"K Kommune vil hermed meddele, at ifølge A's skrivelse af den 26. april 2006 frafalder sagen.

I henhold til ovennævnte håber vi at sagen blive afsluttet."

Til K Kommunes telefax var vedlagt A's følgende brev af 26. april 2006 til kommunalbestyrelsen i K Kommune:

"Jeg anmoder hermed, at min sag hos ombudsmanden frafaldes, da jeg mener, at der er gået for lang tid med behandlingen og da jeg efterhånden betragter sagen som en administrativ byrde."

Jeg afsluttede ved følgende brev af 12. juli 2006 sagen i forhold til K Kommune:

"Jeg modtog den 26. april 2006 kommunens orientering om, at A ønsker, at jeg ikke følger op på min henstilling om, at kommunen genberegner A's løn for lønkørsel 08/00 og tilstiller A en supplerende, individuel redegørelse for de foretagne lønreguleringer.

Jeg tager det oplyste til efterretning, idet jeg samtidig bemærker, at jeg har overvejet, om jeg, uanset A's ønske, burde følge op på sagen, idet min undersøgelse i sagen er en undersøgelse, som jeg af egen drift har indledt, jf. ombudsmandslovens § 6, stk. 5.

Da der er tale om, at jeg i min udtalelse af 21. november 2001 kritiserede kommunen for utilstrækkelig information til A i forbindelse med den pågældende lønkørsel, hvilken kritik jeg i øvrigt fastholder, finder jeg ikke længere tilstrækkelig anledning til at fortsætte min undersøgelse i en situation, hvor A, som er den, som har et retskrav på rettelse af fejlen, ikke har fundet rettelse påkrævet.

Jeg foretager mig således ikke yderligere i sagen."

Årsberetning 2005, afsnit 7, side 342.

Skattedirektoratets tilsyn med kommunernes anvendelse af standardblanketter i opkrævningsvirksomheden (j. nr. 11.73.49.30/074-05)

Min undersøgelse var ikke afsluttet ved beretningsårets udløb.

Årsberetning 2005, afsnit 7, side 342f.

Afskedigelse af kontraktansat leder af medborgerhus (j. nr. 11.73.21.0/101-98)

Jeg afsluttede sagen ved følgende brev af 23. januar 2006 til K Kommune:

"Jeg modtog den 22. november 2005 kommunens brev, hvori kommunen oplyser, at kommunen vil følge mine henstillinger i mit brev af 7. april 2004.

Jeg foretager mig derfor ikke yderligere i sagen."

Årsberetning 2005, afsnit 7, side 345 ff.

Hjemmestyrets og kommunernes ansvar og kompetence i forhold til retspsykiatriske patienter. (J. nr. 11.73.01/96)

Den 5. april 2006 modtog jeg orientering fra Familiedirektoratet om direktoratets breve af 3. april 2006 til Statsministeriet og Direktoratet for Sundhed:

Brevet til Statsministeriet er sålydende:

"Vedrørende opfølgning på rapport om retspsykiatriske patienter

Ved brev af 13. februar 2006 fra Folketingets Ombudsmand til Statsministeriet har Folketingets Ombudsmand spurgt til, hvad der videre er sket i sagen vedrørende hjemtagelse af færdigbehandlede retspsykiatriske patienter til Grønland.

Familiedirektoratet kan oplyse, at status på hjemtagning af færdigbehandlede retspsykiatriske patienter er følgende.

Udarbejdelse af drejebog:

En pjecen om hjemtagningsprocessen for de færdigbehandlede retspsykiatriske patienter forventes trykt og lagt på Familiedirektoratets hjemmeside inden maj 2006.

Ændring af lovgivning:

Familiedirektoratet vil i april 2006 nedsætte en arbejdsgruppe, der skal gennemgå lovgivningen på handicapforsorgsområdet med henblik på udarbejdelse af en ny og opdateret landstingsforordning om hjælp til personer med vidtgående handicap.

Det vil indgå i arbejdsgruppens arbejde, om det er hensigtsmæssigt, at lovgivningen ændres, således at det bliver muligt for en begrænset periode at skærme en person i et aflåst rum.

Opkvalificering:

Familiedirektoratet har for Finansloven 2006 ansøgt om en bevilling til et modulopbygget kursus for støttepersoner til retspsykiatriske patienter i forbindelse med hjemtagning af færdigbehandlede retspsykiatriske patienter i Danmark. Bevillingen søges til afholdelse af alle udgifter i forbindelse med kursusafholdelse, herunder ho-

norering af eksterne undervisere mv. Kurset forventes at foregå i årene 2006-2008, hvor der i 2006 forventes afsat 1,7 mio. kr., 2,6 mio. kr. i 2007 og 0,9 mio. kr. i 2008.

Familiedirektoratet har således overtaget ansvaret for opkvalificering af personale fra Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke.

Beskæftigelse:

Familiedirektoratet har igangsat arbejdet med at undersøge mulighederne for at skabe hjemmel og finde finansiering af driftstilskud til beskyttede værksteder.

Familiedirektoratet ønsker at fremsætte et ændringsforslag til landstingsforordning om hjælp til personer med vidtgående handicap, således at der er hjemmel til at yde driftstilskud til kommunernes beskæftigelse af vidtgående handicappede, herunder retspsykiatriske patienter, på beskyttede værksteder. Samtidig er direktoratet ved at finde finansiering til at yde driftstilskud.

Endvidere er Socialministeriets bekendtgørelse nr. 730 af 1. juli 2004 ved at blive revideret, således at også retspsykiatriske patienter er omfattet.

Det kan til orientering oplyses, at der i 2005 var en færdigbehandlet retspsykiatrisk patient, som ikke var hjemtaget. Vedkommende passede ikke ind på døgninstitutionen Sungiusarfik Aaqa, og hjemtagelse afventer nu, at hjemkommunen finder en egnet bolig.

Afslutningsvis kan Familiedirektoratet bemærke, at det er den retspsykiatriske patients hjemkommune på tidspunktet for institutionsanbringelse, som fortsat er hjemkommune, når det bliver aktuelt med en hjemtagelse. Det vil sige, at det er kommunen, der skal sørge for bolig og undersøge mulighederne for beskæftigelse, førtidspensionering og andre socialretlige tiltag."

Brevet til Direktoratet for Sundhed lyder således:

"Ved brev af 17. november 2005 har Landstingets Ombudsmand anmodet Familiedirektoratet om status vedrørende hjemtagelse af færdigbehandlede retspsykiatriske patienter fra Danmark. Ombudsmanden spørger samtidig til, hvad Landsstyret agter at foretage sig i forbindelse med at tilvejebringe et retligt grundlag og henviser til tidligere korrespondance i breve af den 18. december 2002, 24. april 2003 og 10. oktober 2003.

Familiedirektoratet ønsker i den forbindelse at diskutere følgende to punkter med Sundhedsdirektoratet, som efter Familiedirektoratets mening bedst reguleres i Sundhedsdirektoratets regi.

1. Tilvejebringelsen af retligt grundlag

Landstinget Ombudsmand har i brev af 18. december 2002 ytret ønske om, at der tilvejebringes et retligt grundlag, som beskriver, hvilket ansvar som påhviler henholdsvis de danske og de grønlandske myndigheder i forbindelse med modtagelsen af udskrivningsegnede retspsykiatriske patienter. Landstingets Ombudsmand næv-

ner i samme forbindelse, at et sådan retligt grundlag, mest hensigtsmæssigt vil kunne tilvejebringes i en egentlig psykiatrilov for Grønland.

Det blev på daværende tidspunkt besluttet, at spørgsmålet om et retligt grundlag skulle indgå i arbejdsgruppen om hjemtagelse af retspsykiatriske patienters arbejde. Arbejdsgruppen har dog ikke taget stilling til spørgsmålet.

Det er Familiedirektoratets opfattelse, at det, som nævnt af ombudsmanden, er nærliggende, at opgaven med at afklare det retlige grundlag i forbindelse med hjemtagelse af de retspsykiatriske patienter, bør indgå i Hjemmestyrets overvejelser om, der skal udarbejdes en psykiatrilov for Grønland. Da udarbejdelse af en psykiatrilov hører under Sundhedsdirektoratet, vil Familiedirektoratet i den forbindelse opfordre direktoratet til at overveje, om der skal tilvejebringes et decideret retligt grundlag eller om dette ikke er nødvendigt, da det allerede er afklaret, at det er kommunernes ansvar, at der er egnede modtageforhold for hjemtagne retspsykiatriske patienter.

2. Hjemmel til skærmet enhed

Arbejdsgruppe om hjemtagning af færdigbehandlede retspsykiatriske patienter anbefaler endvidere i sin rapport, at der skabes en lovhjemmel til i en begrænset periode at "skærme" en person i et aflåst rum på døgninstitutionen Aaqa.

Det er Familiedirektoratets holdning, at muligheden for tvangsmæssigt at tilbageholde folk uden dom er en så indgribende foranstaltning, at det kræver en klar hjemmel, og at en sådan lovhjemmel naturligt hører under lovgivning om tvang i psykiatrien.

Sundhedsdirektoratet har over for Familiedirektoratet nævnt, at man er ved at udarbejde en landstingsforordning om tvang i psykiatrien, som forventes forelagt på landstingssamling i 2008 eller 2009.

Familiedirektoratet vil i den forbindelse foreslog, at det indgår i Sundhedsdirektoratets overvejelser, om der skal være mulighed for i en begrænset periode at "skærme" en person i et aflåst rum."

Den 25. april 2006 modtog jeg følgende brev fra Familiedirektoratet dateret den 14. november 2005:

"Ved brev af 12. oktober 2005 har Landstingets Ombudsmand rettet henvendelse til Grønlands Landsstyre vedrørende opfølgning på redegørelse om hjemtagning af færdigbehandlede retspsykiatriske patienter fra Danmark.

Familiedirektoratet har efterfølgende fremsendt brev af 26. august 2005 til Landstingets Ombudsmand, som ved en fejl ikke var blevet fremsendt.

Familiedirektoratet kan endvidere oplyse, at det på mødet i Nordatlantudvalget blev aftalt, at Hjemmestyret ved årsskiftet vil fremsende en status til Statsministeriet vedrørende implementeringen af tiltagene på området.

Familiedirektoratet vil fremsende en kopi af skrivelsen til Landstingets Ombudsmand til orientering."

Jeg modtog den 18. august 2006 følgende brev fra Direktoratet for Sundhed:

"Landstingets Ombudsmand og Direktoratet for Sundhed har drøftet, hvem der er ansvarlig for betalingen af behandlingen af de grønlandske retspsykiatriske patienter. Direktoratet har herefter undersøgt sagen for at få klarlagt dette spørgsmål.

Direktoratet har fundet frem til at, sundhedsvæsenet i Grønland har ansvaret for de retspsykiatriske patienter.

Indtil kommunalreformen i 1970 var sygehusvæsenet en købstadskommunal og amtskommunal opgave. Da kommunalreformen kom blev de somatiske sygehuse overført til 14 nye amter og 275 kommuner herunder Københavns og Frederiksberg kommuner. Ved indførelsen af kommunalreformen skete der derved en flytning af opgave- og byrdefordeling fra staten til amter og kommuner. Kommunerne og amterne fik større indflydelse og flere opgaver og dermed ansvaret for sundhedsområdet.

Inden kommunalreformen blev en realitet finansierede staten de kommunale og amtskommunale udgifter gennem refusioner. Dette blev ændret efter kommunalreformen i 1970, hvor refusionsordningerne blev erstattet af generelle statstilskud (bloktilskud). De generelle tilskud (bloktilskuddet) er ikke øremærket til et bestemt udgiftsområde, jf. side 1, Kapitel 1: "Kommunalreformen bliver til", i publikationer/kommunalreformen- kort fortalt og side 1 af kapitel 4: Den offentlige økonomi efter kommunalreformen i publikationer/kommunalreformen/kort fortalt. Amtskommunerne må få de generelle statstilskud til slå til med hensyn til de opgaver, de skal løse.

I 1976 blev de tidligere statshospitaler for sindslidende (psykiatriske sygehuse) samt dertil knyttede plejehjem overført til de amtskommuner, hvor de var beliggende, jf. Lov nr. 328 af 26/06/1975 om statshospitalernes overførelse til amtskommunerne §§1 og 8. Efter 1. april 1976, hvor loven trådte i kraft, hørte de psykiatriske sygehuse ind under amtskommunerne, jf. § 8 i Lov om statshospitalernes overførelse til amtskommunerne.

I henhold til § 3, stk. 1 i Lov nr. 328 af 26/06/1975 om statshospitalernes overførelse til amtskommunerne har amtskommunerne og Københavns og Frederiksberg kommune (senere ændret til Hovedstadens Sygehusfællesskab) pligt til på deres psykiatriske sygehuse eller sygehusafdelinger at modtage:

- personer, der efter retskendelse skal indlægges til mentalundersøgelse,
- personer, der i henhold til dom eller kendelse skal anbringes i psykiatrisk sygehus eller på anden måde undergives psykiatrisk behandling,
- personer, der efter justitsministeriets eller overøvrighedens bestemmelser skal anbringes i psykiatrisk sygehus,
- personer, der som vilkår for prøveløsladelse eller tiltalefrafald skal undergives psykiatrisk behandling.

Ifølge § 3, stk. 2 i Lov nr. 328 af 26/06/1975 om statshospitalernes overførelse til amtskommunerne, skal sikringsanstalten, der er tilknyttet statshospitalet i Nykøbing Sjælland og som blev drevet videre af Vestsjællands amtskommune modtage:

- Personer, der i henhold til dom eller administrativ beslutning skal anbringes i sikringsanstalten,

- Personer, der efter retskendelse skal indlægges til mentalundersøgelse i hospital for sindslidende, og som af anklagemyndigheden skønnes at burde anbringes i sikringsanstalten.

Efter Lov nr. 328 af 26/06/1975 om statshospitalernes overførelse til amtskommunerne, har amtskommunerne derved overtaget ansvaret for alle slags psykiatriske patienter, uanset om de er domsanbragte eller almindelige psykiatriske patienter. Man kan diskutere om staten stadig spiller en rolle ved dens generelle statstilskud/bloktilskud til amtskommunerne og kommunerne. Det gør den selvfølgelig fordi den er med til at finansiere udgifterne, men det gjorde den også før kommunalreformen, hvor det skete ved refusion af udgifter. Det kan dog fastslås ,at ansvaret overgik til amtskommunerne og kommuner efter kommunalreformen i 1970 og op igennem 1970'erne, hvor opgaveflytningerne fandt sted.

Efter kommunalreformen skete der således en ændring af ansvaret for sygehusvæsenet, også når det drejer sig om retspsykiatriske patienter. Statens rolle som driftsherre inden for sygehusvæsenet ophørte endeligt i 1995, hvor overførelsen af Rigshospitalet skete, jf. side 2 i Sundhedsministeriet/publikationer

Sundhedsvæsenet i Danmark har således overtaget ansvaret for retspsykiatrien før Grønlands Hjemmestyre hjemtog sundhedsområdet. Udgiften til de retspsykiatriske patienter, er medregnet i den sum til bloktilskuddet, som Hjemmestyret modtager."

Jeg havde ved beretningsårets udløb ikke taget stilling til, hvad direktoraternes svar gav anledning til.

8. Stikordsregister

A

Adfærdsklage 31f
 Advarsel 51ff, 199, 266ff, 305ff, 416
 Afskedigelse 28, 30f, 49ff, 196ff, 221ff, 248ff, 303ff, 310ff, 403ff, 446
 Afslag 26, 32, 37, 96ff, 171ff, 192, 197ff, 313ff, 372ff, 392, 398, 421
 Aktindsigt 12f, 171ff, 221ff
 Anbringelse uden for hjemmet 36, 374
 Ankebegrænsning 9f, 401ff
 Ansættelsesret 17
 Arctic Umiaq Line A/S 169ff
 A/S Boligselskabet INI 10ff, 27, 95ff, 381ff, 411ff

B

Begrundelse 26, 30, 34, 50, 50ff, 130, 137ff, 169, 171ff, 217, 254ff, 304, 310ff, 352, 354ff, 383ff, 391, 409, 421ff, 429
 Begunstigende forvaltningsakt 96ff
 Biblioteksvederlag 26
 Boliganvisning 99ff
 Boligsikring 400ff
 Boligstøtte 10ff
 Boligudlejning 369
 Bortkomst af sagsakter 31, 390
 Budget 13

C

Chefbolig 95ff

D

Delegation 112ff, 125ff, 375ff, 413, 420f, 444
 Den Europæiske Menneskerettigheds Højkommissær 8
 Det Sociale Ankenævn 9, 16, 32, 34, 37, 40ff, 192, 232ff, 343ff, 372ff, 383ff, 389ff, 391, 402, 414
 Dispensation 100, 383ff, 399, 409

E

Egen drift-sag 10, 16, 34ff, 154ff, 372ff, 411ff

F

Fejl 10, 56, 73ff, 106ff, 143ff, 188ff, 214ff, 255ff, 310ff, 336ff, 365, 389, 394ff
 FN's konvention om barnets rettigheder 377
 Forhørsleder 28f

Forhørsprotokol 28
Fri proces 94, 107
Fritstilling 248ff
Fuldmagt 191, 304, 425

G

Genbehandling 28, 30, 51, 212ff, 290f, 330f, 394ff, 445
Genoptagelse 137ff, 275ff, 334, 394, 405, 435
God forvaltningsskik 12, 19, 25, 27, 47, 159, 194ff, 221, 249, 310, 386ff,
416ff
Gældseftergivelse 10ff

H

Habilitet 8, 167
Henstilling 19
Hensyn
- særlige 185
- væsentlige 174ff
Hjælp mod tilbagebetaling 192, 337ff, 427, 431, 437

I

Indeholdelse 344, 393
Indkomstansættelse 133ff
Inhabilitet 8, 15, 163ff, 445
Inkompetence 49ff, 134ff, 254
Instruktionsbeføjelse 113ff, 246

J

Justitsminister 8

K

Klagefrist 46, 122, 289, 383ff
Kommunebesøg 36ff
- Gennemgang af sociale sager 36f, 414f
- Gennemgang af inkassosager 38, 419
- Gennemgang af personalesager 37f, 416ff

L

Landsdommer 8
Lejeret 17
Lovgrundlag 123ff, 140, 174ff, 385ff, 423
Lægdømmer 8

M

Meddelelse til Landstinget og Landsstyret 9f, 43f, 168, 220, 241, 395ff,
400ff, 412, 422, 441ff, 444

N

Nordiske ombudsmænd 8
Notatpligt 417f

O

Offentligt ansat 25f
Offentlig hjælp 34, 36f, 40ff, 188ff, 196ff, 336ff, 372ff, 431ff
Opfølgning 389ff

P

Partshøring 35ff, 50ff, 53ff, 145ff, 178, 192ff, 196ff, 221ff, 248ff, 303ff,
310ff, 337, 360, 388, 403ff, 416
Partshøringspligt 28, 30, 51, 212ff, 290f, 330f
Partsstatus 172, 212, 245, 290, 330
Personale 7
Personalebolig 95ff, 268
Prioritering af sager 123, 372ff, 415

R

Regnskab 13
Ressourcer, begrænsede 44
Retssikkerhed 8f, 35, 38, 50ff, 202ff, 296, 323, 380
Retsudvalget 8
Revision 13

S

Sagsbehandlingstid 27f, 31f, 40ff, 133ff, 188, 372ff, 389, 391, 399
Samarbejdsvanskeligheder 51ff, 211ff, 262ff, 311ff
Sanktionsmulighed 44ff, 49, 330
Skatterådet 133ff
Skolebestyrelse 32f
Skriftlig votering 372ff
Statistik 14

T

Tavshedspligt 11, 19, 25, 179, 197ff, 248ff, 352, 434
Tilbagekaldelse 221ff
Tilsyn 32, 221, 241, 346, 397ff, 404, 409, 412, 414, 444ff, 446
Tilsyn, kommunal 36, 449
Tjenstligt forhør 27ff
Tjenestemandstatus

Tjenesteforseelse 113ff, 246, 329ff
Tvangsflytning 34, 381ff

U

Udgifter til istandsættelse 27
Uegnethed 293
Underretningspligt 31
Undervisning 18

V

Varsel, huslejestigning 354ff
Vejledning, ombudsmandens 14, 19

ISSN 1396-6782

Schultz Grafisk København